महाराज श्रीभगवतप्रसादजिनी आज्ञाथि सा० वलभजी वी०
कुबेरदासे छपावी प्रसीध कर्‍या.

मुंबईमां गणपत कृष्णाजीना छापखानाना मालेक
आत्माराम कान्होबा
ए ओ ए छाप्यां.
संवत् १९३३. सन १८७७.

श्रीसहजानंदस्वामिनेनमोनमः॥ ॥पातुंधर्ममधर्ममुत्खनयितुंश्रीभक्तिधर्मांगतोजातायोत्तरकोसलेषुदययासर्वे
श्वरेशायच ॥ त्वंनिवाक्यसुधारसैर्विदधतेनैजैर्निजानांमुदंतस्मैश्रीहरयेनमोस्तुसहजानंदायसद्वर्णिने ॥ १ ॥ ज्ञाने
नधर्मेणयुतांविरक्त्यामाहात्म्यबोधेनचयोनिजस्य ॥ प्रवर्त्तयामासभुविस्वभक्तिंसश्रीहरिर्नोस्तुमतिप्रदाता ॥ २ ॥
अज्ञानसंज्ञंगहनांधकारंनिजाश्रितस्वांतगुहागतंयः ॥ अपाहरज्ज्ञानदिवाकरःश्रीधर्मांगजन्माजयतिप्रभुःसः॥३॥
प्रोक्तानियानीहवचोम्रृतानिश्रीस्वामिनातेननिजाश्रितेभ्यः॥ तेषांलिखामःकतिचित्तदीयतुष्ट्यैयथाबुद्धियथाश्रुतंच
॥ ४ ॥ तत्रादौश्रीहरेस्तस्यजन्मादिचरितंशुभम्॥कथयामःसमासेनतदीयानंददायकम्॥५॥ श्रीगोलोकनामध्यने
विषेभगवाननुंअक्षरधामछेतेकेवुंछेतोकोटिकोटिसूर्यचंद्रनेअग्नितेसरखुंप्रकाशमानछेनेदिव्यछेनेअत्यंतश्वेतछेने
सच्चिदानंदरूपछे ॥ अनेजेनेब्रह्मपुरकहेछेअम्रृतधामकहेछेपरमपदकहेछे अनंतअपारकहेछेब्रह्मकहेछे चिदाकाश
कहेछेएवुंजेएअक्षरधामतेनेविषेश्रीकृष्णभगवानजेतेसदायविराजमानछेतेकेवाछेतोजेनेपुरुषोत्तमकहेछेवासुदे
वकहेछेनारायणकहेछे परमात्माकहेछेब्रह्मकहेछेपरब्रह्मकहेछेईश्वरकहेछेपरमेश्वरकहेछेविष्णुकहेछे॥ अनेवलीते
भगवानकेवाछे तोक्षरअक्षरथकिपरछेसर्वज्ञछेसर्वकर्त्ताछेसर्वनानियंताछेसर्वनाअंतर्यामिछे सर्वकारणनाकार
णछेनिर्गुणछेस्वप्रकाशछेस्वतंत्रछे॥ अनेब्रह्मरूपएवाजेअनंतकोटिमुक्ततेमनेउपासनाकरवाजोग्यछे॥ अनेअनंत
कोटिब्रह्मांडनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेरूपछेलीलाजेनिएवाछे ॥ अनेप्रकृतिपुरुषकालप्रधानपुरुषनेमहतत्वादिक
एजेपोतानिशक्तियोतेनाप्रेरकछे॥ अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछेनेसदाकिशोरमूर्त्तिछेनेकोटिकोटिकंदर्प

सरखासुंदरछेनेनवीनमघसरखोशामछेवर्णजेनोएवाछे॥ अनेअमुल्यनेदिव्यएवांजेनानाप्रकारनांवस्त्रनेआभूष
णतेणेजुक्तछे॥अनेकांननेविषेमकराकारकुंडलधरिरह्याछेनेमस्तकनेविषेनानाप्रकारनारत्नेजडितएवोजेमुगटतेने
धरिरह्याछे॥ अनेशरदऋतुनुंजेकमलतेनिपांखडिसरखांअणियालांछेनेत्रकमलजेनांएवाछे ॥ अनेरुडुंएवुंजेसुगं
धिमानचंदनतेणेकरिनेचरच्यांछेअंगजेनांएवाछे ॥ अनेमधुरेस्वरेकरिनेवेणुंनेवजाडेछेअनेराधिकाजिनेलक्ष्मिजि
तेणेपुज्याछे अनेमूर्त्तिमानएवांजेसुदर्शनादिकआयुधतथानंदसुनंदनेश्रीदामादिकजेअसंख्यपार्षदतेमणेसेव्याछे
अने कोटिकोटिसूर्यचंद्रसरखाप्रकाशेजुक्तछे मूर्त्तिजेनिएवाछेअनेअनंतकोटिएवाजेकल्यांणकारिगुणतेणेजुक्तछे
अनेधर्मज्ञाननेवैराग्यादिकजेऐश्वर्यतथाअणिमादिकजेसिद्धियोतेमणेसेव्यांछेचरणकमलजेनांएवाछे ॥ अनेमू
र्त्तिमानएवाजेच्यारवेदतेमणेस्तुतिनेकरयाछे॥अनेवासुदेवादिकजेचतुर्व्यूहतथाकेशवादिकजेचोविसमूर्त्तियोतथा
वाराहादिकअवतारएसर्वेनाधरनाराछेएवाजेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमभगवानतेजेतेआजेपोतानुंसमग्रऐश्वर्यतेणेजुक्त
थकापृथवीनेविषे एकांतिकधर्मने प्रवरतावववानेअर्थेनेपोतानाएकांतिकभक्तजे धर्मभक्तिने मरीच्यादिकऋषितेम
निरक्षाकरवानेअर्थेनेतेमनेसुखआपवानेअर्थेनेअनेकजीवनांकल्यांणकरवानेअर्थेनेअधर्मनोउछेदकरवाने अर्थे
कोशलदेशनेविषेप्रगटथाताहवा॥ हवेएभगवानजेविरित्येप्रगटथयाछेतसंक्षेपेकरिनेकहियेछइये ॥ एकसमेमरी
च्यादिकऋषिजेतबदरिकाश्रमनेविषे श्रीनरनारायणभगवाननांदर्शनकरवासारुआवताहवातेवातनेसांभलिनेध
र्मदेवपणपोतानीस्त्रीजेमूर्त्तितेणेसहितथकाश्रीनरनारायणनांदर्शनकरवाआव्यापछेते ऋषिनीसभानेविषेउद्धवेस

हितबेठाएवाजे श्रीनरनारायणऋषितेनुंदर्शनकरिने श्रीनरनारायणमांन्याथकाधर्मदेवजेते तेसभानेविषे बेसताह
वा॥अनेमरीच्यादीकऋषियेंश्रीनारायणऋषिआगळ्यप्रथमकरिहतिजेभरतखंडनावृत्तांतनिवार्त्तातेनेश्रीनारायण
ऋषिनामुखारविंदथकीएकाग्रचित्तथैनेधर्मदेवजेतेसांभळताहतातथातेऋषिने उद्धवतेपणतेवार्त्तानेएकाग्रचित्तथै
नेसांभळताहता तेसमयमांकैलासपर्वतथकिदुर्वासाऋषिजेते श्रीनारायणऋषिने दर्शनेआव्यातेनुंकोइथिसन्मान
थयुंनहिमाटेतेदुर्वासाऋषितोएधर्मादिकसर्वेनेशापदेताहवाजेमाराअपमाननाकरनाराजेतमेसर्वेतेभरतखंडनेवि
षे मनुष्यपणानेपांमोनेत्यांअसुरथकिअपमाननेनेकष्टनेपांमोएवाशापनेसांभळिनेधर्मदेवे घणांकप्रकारनाविनये
जुक्तवचनेकरिने शांतिपमाड्याएवाजे दुर्वासाऋषितेबोल्याजेतमेसर्वेश्रीनारायणऋषिनी वार्त्तासांभळवानेविषे
आसक्तहतामाटेमुनेनदेख्योनेमारुंसन्माननथयुंएनिमुंनेखबरस्यनोतितेसारुमेंतमनेशापदीधोपणतेमाराशापतोनि
वारणनहिथायपणतेशापभेळोहुंतमनेअनुग्रहकरुछुं जेहेधर्मदेवतमेनेआतमारिस्त्रिमूर्त्तितेब्राह्मणनाकुळनेविषे म
नुष्यदेहधरशोनेत्यांआनारायणऋषितमारापुत्रथाशे नेतमनेनेआऋषियोने माराशापथकिमुकावशेनेअसुरनाक
ष्टथकितमारिसर्वे निरक्षाकरशेएमकहिनेदुर्वासाऋषीतोपाछाकैलासपर्वतमांगया ॥ पछेश्रीनारायणऋषिजेतेध
र्मादिकसर्वप्रत्येबोलताहवाजेअपराधविनाजे आशापतमनेथयोतेनेजोहुंटाळवाने इछुंतोहुंसमर्थछुंतटळिजायप
णहमणेभरतखंडनेविषेकळिजुगनाबळनेपांमिनेअधर्मनेअसुरतेबहुवृद्धीनेपांम्याछेतेमनानाशनेअर्थेमारिइछाये
करिनेजएशापथयोछे तेमेंअंगीकारकर्योछे माटेहेधर्महुंतमारापुत्रथैनेतेअसुरनोनेअधर्मनो नाशकरिशनेनमारि

सर्वेनिरक्षाकरिशनेपृथविनेविषेएकांतधर्मनेप्रवरतावीशमाटेतमेकांईचिंताराखशोमांने पृथविनेविषेसर्वेमनुष्यदेहनेधारोएवां वचनसांभलीनेनेश्रीनारायणऋषिनेनमस्कारकरिनेधर्मादिकसर्वेजेते मनुष्यदेहधरवाने अर्थेपृथवीप्रत्येजाताहवा ॥ हवेधर्मनेमूर्त्तिजेविरित्येप्रगटथयांछेतेकहियेछइयेजेकोशलदेशनेविषेइटारनामेपुरछेतेमांशरवरीयाब्रह्मणसामवेदिपांडेबालशर्मानामेहतातेथकीभाग्यवतीनामेजेतेनिपत्नीतेनेविषेधर्मदेवजेते संवत् १७९६ सतरसोनेछनुनाकार्तिकशुदी ११ एकादशीनेदिवसमध्यानपछेप्रगटथाताहवाअनेपिताजेतेविधियेकरिनेतेमनाजातकर्मादिकसंस्कारनेकरताहवानेबारमेदिवसेदेवशर्माएवुंनामधरताहवा ॥ अनेतेकोसलदेशनेविषेजछपैयानामेगांममांत्रवाडिकृष्णशर्मानामेब्राह्मणतेथकिभवानिनामेजेतेनीपत्नीतेनेविषेमूर्त्तिजेत संवत् १७९८ सतरसोनेअठांणुनाकार्त्तिकशुदि १५ पुन्यमनेदिवससायंकालप्रगटथानांहवांतपछेदिवसेदिवसेमोटांथयांनेश्रीकृष्णभगवाननीअतिशेभक्तिकरवालागांमाटेभक्तिएवानामनेपांमतांहवां॥पछेएभक्तिनोपिताजेकृष्णशर्मातेजेतपोतानिपुत्रीजेभक्तितेनोधर्मनाअवतारजेदेवशर्मातेसाथेयथाविधिविवाहकरताहवानेएजेपोतानाजमाइतेनेपोतानागांममांपोतानेघेरराखताहवा॥पछेतेदेवशर्माजेतेभक्तिजेपोतानिपत्नीतेणेसहितगृहस्थाश्रमनाजेधर्मतेनेआशरिनेश्रीकृष्णभगवाननिभक्तिकरताहवा॥ अनेपोतेधर्मनेविषेअतिद्रढपणेवरत्यातेनेजोइनेसर्वेलोकजेतेधर्मएवेनामेकरिनेजबोलावताहवा॥पछेएधर्मभक्तिनेअसुरथकिअतिशेकष्टथयुंतेनानिवारणनेअर्थेतेधर्मभक्तिजेतेवृंदावनमांजाइने मरिच्यादिकऋषियेंजुक्तथकांश्रीकृष्णभगवाननिआराधनाकरतांहवांतेणेक रिनेतेभगवानएमनिउपरअतिप्रसन्न

थयानेपोतानाअक्षरधाममां जेवापोतेसदाविराजमानछे तेवुंपोतानुंदर्शनआपिनेधर्मभक्तिप्रत्येबोळताहवा।जेहेध
र्मभक्तितमनेकष्टनादेनाराजेअसुरतेमनेपूर्वेमेंकृष्णावतारनेविषेमार्याहताते मारेउपरअएमनेवैरछे माटेतमनेमारा
जांणिनेपीडेछेतेअसुरनानाशनेअर्थे हुंजेते नारायणऋषिरूपेतमथकिप्रगटथइने हरिकृष्णनामे विख्यातथाइशने त
मारिनेऋषिनीअसुरनाकष्टथकिरक्षाकरिशनेतमनेदुर्वासानाशापथकीमुकाविशनेअसुरनोने अधर्मनोउछेदकरि
शने पृथवीनेविषेएकांतिकधर्मनेप्रवरताविशएमकहिनेश्रीकृष्णभगवानजेते अंतर्धानथइगयानेधर्मनाहृदयकम
ळनेविषेविराजमानथया॥ पछेतेधर्मभक्तिजेतेअतिशेआनंदनेपामीनेत्यांथिपाछांपोतानेगांमआविनेश्रीकृष्णभ
गवाननिभक्तिनेकरतांहवां॥अनेएविरित्येएधर्मनेभगवानप्रसन्नथयामाटेसर्वेजनजेतेतमनेहरिप्रसादनामेकरिने
बोळावताहवा॥अनेपछेकेटलाकमासगयाकेडेतेहरिप्रसादजिथकिभक्तिनेविशेश्रीकृष्णभगवानजेतेसंवत्१८३७
अढारसोनेसाडत्रिसनाचैत्रशुदि ९ नवमीनिरात्रिदशघडिगइतारेप्रगटथाताहवातेसमयमांहरिप्रसादजिनाघरने
विषेमोटोउछवथाताहवा ॥ अनेइंद्रादिकदेवजेतेजयजयशब्दनेकरताथकानेदुंदुभिनेवजाडताथकापुष्पनोवरसा
तकरताहवा ॥ अनेअपसराउंजेतेनृत्यकरतिहविनेगंधर्वजेतेगांनकरताहवाअनमुनिजेतेआशीर्वाददेताहवाअनेदे
वतानेसाधुनांजेमनतेअतिप्रसन्नथातांहवां ॥ अनेअसुरनांजेमनतेतत्काळत्रासनपांमतांहवां ॥ अनेतेगाममांरेहे
नारिजेस्त्रीयुंतेमंगळगातिहविनेबाळरुपएवाजेहरितेनेआशिशदेतीहवी ॥ अनेतेसमयनेविषेमंदसुगंधनेशीतळए
वाजेवायुतेवाताहवाअनेतारानागणेसहितआकाशजेतेअतिशेनिर्मळथाताहवा॥ तेवारपछेतेहरिप्रसादजिजेतेते

व०म०

पोतानापुत्रनुंजेजातककर्मतेब्राह्मणपासेयथाविधिकरावीनेब्राह्मणनेघणिकप्रकारनांदांनआपताहवा॥पछेजन्म
थिछठादिवसनेविषेकोटराआदिकबाळग्रहजेतेबाळस्वरूपएवाजेतेभगवानतेनेमारवासारुआव्यातमनेतेभगवा
नजेतेपोतानिदृष्टिमात्रेंकरिनेबाळिनेभगार्विदताहवा ॥ पछेभगवानत्रणमहिनानेअगीयारदिवसनाथयातारेमा
र्कंडेयऋषिजेतेब्राह्मणनेवेशेतेहरिप्रसादजीनेघरआवताहवातारेहरिप्रसादजीजेतेतेऋषिनुं अतिशेसन्मानकरिनेने
तमने ज्योतिशी जांणिने केताहवाजेतमेअमारापुत्रनुं नामकरणकरोपछे तेऋषिजेतेराजिथइनेनामकरणकरताथ
काबोल्याजेहे हरिप्रसादजीआतमारापुत्रजे तेतमारिसर्वे आपदाने हरशेतथाजे जनएनाआश्रितथाशेतेमनिसर्वे
आपदानेहरशेअनेकर्कराशिनेविषेएनोजन्मछे माटेएनुंहरिएवुंनामथाशे ॥ अनेवळीआजेतमारापुत्रतेनादेहनोकृ
ष्णवर्णछेतथापोतानाआश्रितजननांजेमनतेमनेपोतानिमूर्त्तिनेविषेतांणिलेशे तथाचैत्रमासमांजन्मछेमाटेकृष्ण
एवेनामेविख्यातथाशे॥ अनेएबेनामनोखांनोखांछेतोपणएबेभेळांमळिनेहरिकृष्णएवुंत्रिजुंनामपणथाशे ॥ अने
आतमारापुत्रजेतेत्यागज्ञानतपधर्मनेयोगएपांचगुणेकरिनेतोशिवजीजेवाथाशेमाटेनीलकंठएवेनामेकरिनेलोक
नेविशेप्रसिद्धथाशे ॥ अनेआजेतमारापुत्रतेनाहाथनेविशेपद्मनुंचिन्हछेतथापगनेविशेवज्रउर्ध्वरेखानेकमळतेनां
चिन्हछेतेमाटेआतमारापुत्रजेतेलक्षावधिमनुष्यनानियंताथाशे ॥ अनेआतमारापुत्रजेतेकल्याणकारिएवाअनंत
गुणेजुक्तथाशेनेतमारिसमग्रकष्टथकिरक्षाकरशेएमकहिने विरामपांम्याएवाजे मार्कंडेयऋषितेने हरिप्रसादजिजे
तेघणिकदक्षणानेभारेभारनवांवस्त्रनेआभूषणतेआपताहवा ॥ पछेतेऋषिजेतेएकदिवसत्यांरहिनेप्रयागतीर्थनी

जात्राकरवासारुचालिनिसरताहवा॥अनेतेपछे तेहरिप्रसादर्जानेज्ञक्तिमाताजेते पोतानापुत्रनागुणनेसांज्ञलिनेब हुप्रसन्नथातांहवा ॥ पछेतेश्रीहरिजेतेपोतानिबाललीलायेकरिनेपोतानामातापितानेनेसंबंधिजननेबहुआनंदउप जावताथकाबालचंद्रनिपेठेवृद्धिनेपांमताहवा॥ अनेतेपछेहरिप्रसादजीजेतेतेपोतानापुत्रनेपांचमेमहिनेप्रथमपृथ वीउपरस्थवेसारताहवा ॥ अनेछठामहिनानेविषेप्रथमअन्नजमवाशिखवताहवा॥ अनेसातमेमहिनेकाननेविंधाव ताहवा ॥ अनेत्रिजुंवर्षबेठुंतारेचौलसंस्कारजेगर्भनाकेशउतरावबातेकरावताहवा ॥ अनेएजदिवसेमायाविएवो जेकालिदत्तनामेअसुरते ज्ञगवाननेमारवानेआव्योतेने ज्ञगवानेपोतानिदृष्टियेकरिने मोहपमाड्योतेवृक्षनेविशेअ थडाइअथडाइनेमरिजाताहवो॥ अनेतेपछे हरिप्रसादजिजेतेअसुरनाउपद्रवथकिछपैयागामनोत्यागकरिनेपोता नाकुटंबेसहितथकाअयोध्यापुरीमांनिवासकरिनेरहेताहवा॥ अनेपछेहरिप्रसादजीजेतेपोतानापुत्रनेपांचमावरस नेविषेप्रथमअक्षरज्ञणवाशिखवताहवा॥अनेआठमावर्षनेविषेज्ञारज्ञारसामग्रियेनेज्ञेलिकरिनेपोतानापुत्रनेय ज्ञोपवितदेताहवा॥अनेतेश्रीहरिजेतेपोतानापिताथकियज्ञोपवीतनेपांमीनेनेष्ठिकब्रह्मचारीनाधर्मनेविषेरह्याथका वेदाध्ययननेकरताहवाअने पोतानापितापासे वेदशास्त्रपुराणइतिहासधर्मशास्त्रएसर्वे ग्रंथनुपोतेअध्ययनकरिने त थाश्रवणकरिनेतेसर्वनुंजेरहस्यतेने यथार्थजांणताहवाअनेएसर्वेमांथिपोतेच्यारसारकाढताहवातेमां श्रीमद्भागव तपुराणथकितो पंचमस्कंधने दशमस्कंधएसारकाढ्यो तथास्कंदपुराणथकिवासुदेवमाहात्म्यएसारकाढ्यो तथाइति हासजे महाज्ञारततेथकिज्ञगवद्गिताविदुरनितिनेविष्णुसहस्रनामएसारकाढ्यो तथासर्वेधर्मशास्त्रथकीयाज्ञवल्क्य

स्मृतिएसारकाढ्योएविरित्येएच्यारसारकाढीनेतेनोगुटकोलखाविने पोतानिपासेनित्येराखताहवा ॥ पछेतेश्रीहरिजे
ते जन्मथकिअगीयारवरसनाथयातारे पोतानिमाताजेभक्तितेनेधर्मज्ञाननेवैराग्येसहितएविजे भक्तितेनो उपदेश
करिनेदिव्यगतिनेआपताहवानेदुर्वासानाशापथकीमुकावताहवा ॥ अनेतेपछेकेटलाकमासगयाकेडेतेश्रीहरिजेते
पोतानापिताजेहरिप्रसादजीतेने पोतानास्वरूपनुंयथार्थ ज्ञानआपिने दिव्यगतिने पमाडताहवानेदुर्वासानाशापथ
किमुकावताहवा॥ अनेएविरित्येभक्तिधर्मजेतेदिव्यगतिनेपांमिनेपछेदिव्यदेहकरिनेनिरंतरतेश्रीहरिनेपासेरेतांहवां
तेवारपछेतेश्रीहरिजेतेपोतानाजेसंबंधितेनेपुछ्याविनाजनित्यस्नाननेमिशेकरिने तीव्रवैराग्यनावेगथकीपोतानाघ
रनो त्यागकरिनेपोतेएकलाजउत्तरदिशनेविशे तपकरवासारुचालिनिसरताहवातेपोतेकेवाछे तोवहिर्वासेसहितजे
कौपीनतेनेधारीरह्याछेनेमृगचर्मधार्युंछेनेपलाशनोदंडधार्योछेनेश्वेतएवुंजेयज्ञोपविततेनेधार्युंछेनेकंठनेविशेतु
लसिनिबेमालाधारिछे नेचांदलेसहितजउर्ध्वपुंड्रतिलकनुंचिह्नतेधार्युंछे नेमस्तकउपरह्यजटानेधारिरह्याछे नेकेड्यने
विषे मुंजनिमेखलाधारिछे नेहाथनेविषेजपमालाकमंडलु भिक्षापात्रनेजलगरणुंएटलांवांनांनेधारिरह्याछे नेशाल
ग्रामनेबालमुकुंदनोजेबटुवोतेने गलानेविषेधारिरह्याछे नेच्यारसारनोजेगुटकोतेनेखभानेविषेधारिरह्याछेएवावे
शनेधरताथकाश्रीनिलकंठब्रह्मचारिजेते सरज्युनदीनेतरिने उत्तरदिशमांजाताहवातेचालतेचालतेकेटलेकदिवसेक
रिनेहिमाल्यपर्वतनितलाटिमांजेएकमहामोटुंवनआव्युंतेनेपांमताहवा॥पछेत्यांथिचाल्यातेकेटलेकदिवसेकरिनेही
माल्यपर्वतनेपांम्यानेतेपर्वतनेविषेचालताथकाकेटलेकदिवसेकरिने मुक्तनाथप्रत्येआविनेउग्रतपकर्युंनेतेतपे करि

नेसूर्यनारायणनेप्रसन्नकरताहवाअने त्यांकटलाकमासरहिनेपछे त्यांथिदक्षिणदिशमांचाल्यातेहिमालयपर्वतनी
तलाटिमांएकमहाघोरवनआव्युंतेनेविषेबारमाससुधिविचरताहवा॥ पछेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिजेतेतेवननेविषेवड
नावृक्षतले बेठाने तपनेकरताएवाजेगोपालजोगितेनेदेखताहवानेतेजोगिपासेरहिने अष्टांगजोगनेशीखताथकाए
कवरससुधीरह्यानेते जोगिनेपोतानास्वरूपनुंज्ञानआपिने सिद्धगतिनेपमाडताहवा॥ अनेपछे त्यांथिउत्तरमुखेचा
ल्याएवाजे श्रीनिलकंठब्रह्मचारिते जेतेआदिवाराहनामेजेतीर्थतेनेपांम्याअने त्यांथिचाल्यातेबंगालादेशनेविषेसी
रपुरनामेजेसेहेरतेनेपांमताहवा॥ अनेतेसेहेरनोराजासिद्धवल्लभनामेमहाधार्मिकहतोतेणेप्रार्थनानेकर्याएवाजे
श्रीनिलकंठब्रह्मचारितेजेतेचोमासानाच्यारमहिनासुधित्यांरताहवा॥ अनेतेसेहेरनेविषेकालिनेभैरवतेनाउपासक
नेसिद्धपणानुंछेअभिमानजेमने एवाजेअसुरतेमनामदने हरताहवाने पोतानोसेवकजेगोपालदासनामेसाधुतेनी
असुरनाअभिचारथकिपोतानेसामर्थ्येकरिनेरक्षाकरताहवा ॥ अनेवलितेसेहेरनेविषेवेदशास्त्रपुराणनोभणेलोए
वोतैलंगदेशनोकोइकब्राह्मणहतोतेणेतेराजाथकीहस्तीआदिकनुंमहादानलीधुंतेणेकरिनेतेब्राह्मणगौरवर्णहतोपण
श्यामवर्णथइगयोपछेतेब्राह्मणपोतानापापनिशांतिनेअर्थेश्रीनिलकंठब्रह्मचारिनेशरणेआव्योतेनेपोतानासामर्थ्ये
करिनेतेपापथकिमुकाव्योतारेकालोमटिनेप्रथमनाजेवोगौरवर्णथातोहवो॥ पछेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीहरितेजेते
कामाक्षीदेविनेसमीपेकोईकगामहतुंतेनेपांम्यानेतेगांममां महाकालिनोउपासकएकब्राह्मणहतोतेपोतानागाममां
जेकोइसाधुतथाब्राह्मणतीर्थवासिआवेतेने अभिचारेकरिनेजितिनेपोतानाशिष्यकरेएवोअभिमानिहतोतेब्राह्मण

आविनेश्रीहरिनेउपरस्यपोतानुंजंत्रमंत्रअभिचारसंबंधिजेघणुंकसामर्थ्यतेनेकरतोहवोपणतेणेकरिनेपोतेकांइपरा
भवपांम्यानहींनेपोतानेसामर्थ्येकरिनेतेब्राह्मणनोसमग्रमदउतारिनेपोतानोआश्रितकरताहवा ॥ पछेश्रीहरिजेते
त्यांथिचाल्याथकानवलखापर्वततनेपांम्याजेनवलखापर्वततनेविषे नवलाखसिद्धनांस्थानकछे नेनवलाखठेकांणेअ
ग्निनीज्वालानिसरेछे तथापांणिनाकुंडछेतेपर्वततनेविषे रह्याजेसिद्धतमनेपोतानुंदर्शनआपिनेतेपर्वतथिउतरयातेबा
लवाकुंडनामेजेतीर्थतेनेपांमताहवा ॥ अनेत्यांथिचाल्याजेश्रीहरितेगंगासागरनासंगमनेपांमिनेनेत्यांस्नानकरिने
पछेतेसमुद्रनिखाडिनेवांणमांबेसिनेउतरयानेकपीलाश्रमनेपांमताहवानेत्यांनित्येकपिलजिनांदर्शनकरताथकाए
कमाससुधीरह्याअनेपछे त्यांथिचाल्यातेजगंनाथपुरीप्रत्येगयानेत्यांकेटलाकमासनिवासकरिने पृथवीनाभाररु
पएवाजे घणाकअसुरतेमनेपरस्परवैरकराविनेजुद्धकरिनेनाशकराविनांखताहवा॥ पछेश्रीनिलकंठब्रह्मच्यारिजेते
त्यांथिदक्षिणदिशप्रत्येचाल्यातेआदिकूर्मनामेजेतीर्थक्षेत्रतेनेपांम्यानेपछेत्यांथिमहावननेविषेचालताथकामानस
पुरनेपांम्यानेते पुरनो सत्रधर्मानामेराजाहतोतेपोतानो आश्रितथयोनेतेराजाद्वारेअसुरनो पराभवकरावताहवा॥
अनेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीनीलकंठब्रह्मचारितेवेंकटाद्रिनेपांम्यानेत्यांथिशिवकांचिनेविष्णुकांचिनेपांम्यानेत्यांथि
श्रीरंगमांजाइनेबेमाससुधिरेताहवानेत्यांवैष्णवसंघाथेसंवादकरताथकातेमनेविषेरह्याजे दुराचारतेनोपोताने प्र
तापेकरिनेत्यागकरावताहवा॥ पछेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीहरितेसेतुबंधनामेजेतीर्थतेनेपांमिनेनेसमुद्रनेविषेस्नान
करिनेनित्येरामेश्वरमहादेवनादर्शनकरताथकाबेमाससुधित्यांरेताहवा॥ अनेपछेत्यांथिचाल्यातेसुंदरराजनामेजे

विष्णुतेनांदर्शनकरिने त्यांथिचालताथकामार्गनेविषे एकघोरवनआव्युंतेमांपांचदीवससुधिचाल्यापणकांइअन्न
जलनेनपांम्यापछेछठेदिवसेमध्यानसमेवनमांएककूपआव्योतेमांथिकमंडलुयेकरिनेंजलनेकाढिने स्नानकर्युंनेप
छेवडनाव्रक्षतलेबेसिनेपोतानोनित्यविधीकरताथकाशालग्रामनीसेवाकरवालागातारेतेशालग्रामनेपात्रमां मुकि
नेकमंडलुनिधारेकरिनेस्नानकराववामांड्युंतेजटलुंपांणिरेड्युंतेटलुं शालग्रामपीगयातेएमकरतांकरतांपांचसातक
मंडलुरेड्यांतेनेपीगयापछेजलपीनेतृप्तथयाजांणिनेतेशालग्रामनेचंदनादिकेकरिनेपुजताहवा अनेएमविच्यारकर
वालागाजेशालग्रामनेआटलितरसलागितारेमुखपणहसेखरिपणआपणिपासेकांइनैवेद्यधरवानुंनथीमाटे विष्णु
नेशुंजमाडियेएमविच्यारकरेछेतेटलामांशीवजीनेपार्वतीतेपोठियाउपरस्वबेसिनेकापडिनेवेशेत्यांआविने प्रथमथि
जउआंहतांतेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिनेएविरित्येशालग्रामनिपूजाकरताजोइनेतेनेसाथवानेमिठुंआपतांहवांपछेतेसा
थवानेजलमांचोलिनेतेविष्णुनेनैवेद्यधरिनेपोतेजमताहवाअनेपछे त्यांथिचाल्याएवाजेनीलकंठब्रह्मचारितेजेतेअनं
तपुरीनेपांम्यानेत्यांरहिजेरामानुजआचार्यनिप्रतिमातेनुंदर्शनतथापूजनकरिने त्यांथिकुमारिकाक्षेत्रप्रत्येआव्याने
त्यांथिपद्मनाभगयानेत्यांथिजनार्दनगयानेत्यांथिआदिकेशवनामेजेविष्णुतेनांदर्शनकरिनेत्यांथिमलयाचलनामे
जेकुलगिरितेनेपांमताहवा ॥ अनेत्यांसाक्षिगोपालनामेजेविष्णुतेनांदर्शनकरताथकापांचदिवसरेताहवा॥ अनेत्यां
थिचाल्याएवाजेश्रीनीलकंठब्रह्मचारितेपंडरपुरगयानेत्यांविठ्ठलनाथनामेजेविष्णुतेनांदर्शनकरताथकाबेमाससुधि
रेताहवापछेतेविठ्ठलनाथनेभेटिने त्यांथिचाल्यातेदंडकारण्यनेपांम्यानेतेदंडकारण्यनीप्रदक्षणाकरीने नासिकपुरप्र

त्यंआव्यानेत्यांत्र्यंबकेश्वरमहादेवनांदर्शनकरिनेंतापिनदिप्रत्यंआव्यानेत्यांथिचाल्यातेनर्मदानदिने उतरिनेमहीन
दीनेपांम्यानेमहीनेउतरीनेतथासाभ्ररमतीनदीनेउतरीनेंनेभालदेशनेओलंघिनेभीमनाथआवताहवा॥ अनेत्यांथि
चाल्याएवाजे श्रीनीलकंठब्रह्मचारितेजेतगोपनाथनामेशिवजीनांदर्शनकरिनेपंचतिर्थीकरताकरतामांगरोलबंदर
मांआवताहवा॥एविरित्यंतीर्थयात्रानेकरताएवाजेश्रीहरिकृष्णभगवानतेजेतजेतीर्थमांपोतेगयातेतेतीर्थनेविषे
रह्यांजेअधर्मतेनोउछेदकरताहवानेएकांतिकधर्मनुंस्थापनकरताहवा ॥ अनेतेतेतीर्थमांरेहेनाराजेजनतेमनेपोता
नांदर्शनआपिनेतथातेमनुंअन्नजलादिकग्रहणकरिनेंतेमनेसंसारनाबंधनथकीछोडावताहवा॥ अनेपछेत्यांथिचा
ल्याजेश्रीनीलकंठब्रह्मचारितेजेतेसंवत् १८५६ अढारसोनेछपननाश्रावणवदि६ छठ्यनेदिवसलोजपुरमांआवता
हवाअनेतेलोजपुरमां उद्धवनाअवतारएवाजेश्रीरामानंदस्वामितेनाशिष्यजेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुतेमनेदेख
ताहवानेतेमनेसाधुलक्षणेजुक्तएवाश्रीकृष्णभगवाननाभक्तजांणिनेतेभेलापोतेरेताहवा॥ अनेकेटलाकमासत्यां
रहिनेपछे त्यांथितेसाधुभेलाचाल्यातेगिरनारपर्वतनी छायामांजपीपलांणुंगामतेमांरह्याजेनरसइमेतानामे ब्राह्म
णतेनाघरनेविषेविराजमानएवाजेश्रीरामानंदस्वामितेनांदर्शन संवत् १८५६ अढारसोनेछपननाज्येष्ठवदी १२
द्वादशीने दिवसकरताहवाते स्वामिकेवाछेतोगौरनेपुष्टछेमूर्त्तिजेनि एवाछेनेश्वेतवस्त्रपेर्यांछे नेनैष्ठिकब्रह्मचारिनावे
शनेधरिरयाछे एवाजेस्वामितेनेसाष्टांगनमस्कारकरिनेनेमलिनेस्वामीनेपासेबेसताहवापछेतेस्वामीजेतेते श्रीनील
कंठब्रह्मचारिनेजोइनेबहुआनंदपांमताहवानेतेमनुंजेसर्ववृत्तांततेनेपुछताहवापछेतेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिजेतेपोता

नुंजन्मस्थानकुलमाता।पितागोत्रवेदप्रवरगुरुइष्टदेवएसर्वनेजेमछेतेमकेताहवातथापोतानोजेवैराग्यतथापोतेजेम
स्वजननोत्यागकर्योतथापोतेजेमवनमांनिवासकरिनेरह्यातथापोतेजेमनानाप्रकारेतपश्चर्याकरीतथापोतेजेमअ
ष्टांगजोगसाध्योतथापोतेजेमतीर्थ जात्राकरितथातेतीर्थमांरहेनाराजेपाखंडिगुरुतेनोपोतेजेमपराजयकर्योएआ
दिकजेसर्वेपोतानुंवृत्तांततेनेअनुक्रमेकरिनेविस्तारेसहितकेहताहवा॥तारेतेवार्त्तानेसांभलीनेस्वामिजेतेअतिशेप्रस
न्नथयानेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिप्रत्येबोल्याजेहेब्रह्मचारितमेतोअमाराछोकेमजेतमारापिताजेधर्मतेप्रथमप्रयागक्षे
त्रनेविषेअमथकिजभागवतीदिक्षानेपांम्याहतानेअमारिआज्ञायेकरिनेमुमुक्षुजनने धर्मसहितश्रीकृष्णभगवान
निभक्तिनो उपदेशकरताथकाकोशलदेशमांरह्याहतातेधर्मनातमेपुत्रछोनेगुणेकरीनेतोतमारापिताथकीपणअधी
कछो॥एविरित्यनांजेस्वामिनांवचनतेनेसांभलिनेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिजेतेअतिशेप्रसन्नथयाथकातेस्वामिपासेर
हेताहवा॥पछेसंवत्१८५७अढारसोनेसतावननाकार्त्तिकशुदि११एकादशीनेदिवसेतेस्वामीथकीभागवतीदिक्षा
नुंग्रहणकरताहवातारेतेस्वामीयेंसहजानंदएवुंपोतानुंनामधर्युंतथाबिजुंनारायणमुनिएवुंनामधर्युंपछे पोतेअति
शेप्रीतियेंकरिनेतेस्वामिनेसेवताहवा॥पछेतेस्वामीजेतेसर्वसाधुगुणेसंपन्ननेअतिसमर्थएवाजेनारायणमुनितेनेजो
इनेअनेपोतानिजेधर्मधुरतेनारायणमुनिनेसोंपिनेपोतेसंवत्१८५८अढारसोनेअठावननामागशरशुदितेरशनेदि
वसदेहत्यागकरिनेपाछाबदरिकाश्रमनेविषेजाताहवानेदुर्वासानाशापथकीमुकाताहवा॥पछेश्रीसहजानंदस्वामि
जेतेतपोतानागुरुनिजे देहक्रिया तेने यथाविधिकरीनेनेधर्मधुरनेउपाडिलेताहवाने श्रीरामानंदस्वामिनाआश्रितजे

साधुब्रह्मचारिनेगृहस्थहतातेमनिसतशास्त्रनाउपदेशेकरिसंभावनाकरताहवाअनेतेमनेपोतानोअलौकिकप्रतापदे
खाडिनेपोतानेविषेतेमनाचित्तनेताणिलेताहवा॥तेवारपछेस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजजेतेपोतानाशिष्यजेत्या
गिसाधुतथाब्रह्मचारितथाकेटलाकग्रहस्थसत्संगीतेमणेविटांणाथकासोरठहालारकच्छझालावाडकाठियावाडभाल
गुजरातएआदिकजेसर्वेदेशतेमनेविशेपोतानाप्रतापनेविस्तारताथकानेधर्मज्ञाननेवैराग्येजुक्तजेभक्तितेनेप्रवरता
वताथकानेअधर्मनोउछेदकरताथकानेअधर्मीएवाजेपाखंडिअसुरांशगुरुतेमनोपराभवकरताथकाविचरताहवा
अनेश्रीजीमहाराजजेतेजेजे देशनेंविषेविचरयातेते देशनाजे जनतेश्रीजीमहाराजनाअलौकिकऐश्वर्यने जोइने घ
णाकआश्रितथाताहवाने श्रीजीमहाराजनुंप्रगटप्रमाणभजनकरताहवा पछेश्रीजीमहाराजजेतेतेमनाउछाहनेअ
र्थेनेतेमनिबुद्धिनिद्रढतानेअर्थे पोतानुंजेनानाप्रकारनुंऐश्वर्यतेसमाधिये करिने देखाडताहवातेमां केटलाकमनुष्यने
तोगोलोकनेमध्येजेअक्षरधामतेनेविषेलक्ष्मीराधिकानेश्रीदामादिकपार्षदेसहितश्रीकृष्णरूपे पोतानुंदर्शनदेताहवा
अनेकेटलाकनेतोवैकुंठलोकनेविषेलक्ष्मीनेनंदसुनंदादिकपार्षदेसहितविष्णुरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा ॥ अनेकेटला
कनेतोश्वेतद्वीपनेविषेनिरन्नमुक्तेसहितमहापुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेटलाकनेतोअव्याकृतधामनेविषे
लक्ष्मीआदिकशक्तियोनेपार्षदेसहितभूमापुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहावा॥ अनेकेटलाकनेतोबदरिकाश्रमनेविषेमु
नियेसहितनरनारायणरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकेटलाकनेतोक्षीरसमुद्रनेविषेलक्ष्मीनेशेषनागेसहितयोगेश्व
ररूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेटलाकनेतोसूर्यनामंडलनेविषेहिरण्मयपुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेट

लाकनेतोअग्निमंडलनेविषेयज्ञपुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकटलाकनेतोप्रणवनाजेनादतेनेतत्कालसंभला
वताहवा॥अनेकटलाकनेतोकोटिकोटिसूर्यसरखुंजपोतानुंतेजतेनेदेखाडताहवा॥अनेकटलाकनेतोजाग्रतस्वप्नसुपु
प्तिथकिपरनेसच्चिदानंदछेलक्षणजेनुंनेद्रष्टाछेनामजेनुंएवुंजेब्रह्मतेरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकटलाकनेतोब्रह्मां
डनाआधारनेपुरुषसूक्तनेविषेकह्याएवाजेविराटपुरुषतेरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकटलाकनेतोभूगोलनेखगो
लनेविषेरह्यांजेदेवतानांस्थानकनेऐश्वर्यतेनेदेखाडताहवा अनेकटलाकनेतोआधारादिकजेछचक्रतेनेविषेरह्याए
वाजेगणेशआदिकदेवतातेमनेपृथकपृथकदेखाडताहवा॥ अनेक्यारेकतोसोएसोगाउनेछेटेरह्याएवाजेपोतानाभ
क्ततेमनेप्रत्यक्षप्रमाणपोतानुंदर्शनदेताहवा ॥ अनेक्यारेकतोछेटेरह्याएवाजेपोतानाभक्ततेमणेपोतानाघरनेविषे
श्रीजीमहाराजनिप्रतिमानेआगळ्यधर्युंजनैवेद्यतेनेपोतेपोतानाभक्तनेविस्मयपमाडताथकाजमताहवा ॥ अने
क्यारेकतोदेहत्यागनेकरताएवाजेपोतानाभक्ततेमने पोतानाधामप्रत्येलेइजावाने इच्छताथकात्यांपोतेआविने तेभ
क्तनागामनेविषेरह्याएवाजेविजाभक्तअथवाअभक्ततेमनेपणपोतानुंसाक्षातदर्शनदेताहवा॥ एविरित्येमुमुक्षुअ
थवामुमुक्षुनहिएवाजेजनतेमनेपोतानाअलौकिकऐश्वर्यनेदेखाडताएवाजेश्रीसहजानंदजीमहाराजतेने जाइनेअ
तीशेविस्मयनेपांम्याएवाजेहजारोमनुष्यतेपोतपोतानामतनेनेगुरुनेत्यागकरिनेनेश्रीजिमहाराजनोअनन्यआश्र
यकरिनेप्रगटप्रमाणभजनकरताहवा पछेघणाकजेमतवादितेश्रीजीमहाराजसंघाथेविवादकरवाआव्यापणवाद
करिनेश्रीजीमहाराजनेजितवानेकाजेकोइसमर्थनथयापछे तेसर्वेमतवादिजेतेश्रीमहाराजनाअलौकिकऐश्वर्य प्र

तापनेदेखिनेनेनमस्कारकरिनेबोल्याजेहेमहाराजतमेतोपरमेश्वरछोमाटेअमाराजेजेइष्टदेवछेतेनांदर्शनअमनेकृ
पाकरिनेकरावो॥ एवीरित्येजेतेमनुंप्रार्थनावचनतेनेसांभळिनेतेसर्वेनेबेसारिनेनेपोतानेप्रतापेकरिनेतेमनेतत्काळ
समाधिकरावताहवापछे तेसर्वेजेतेश्रीजिमहाराजनेदर्शनमात्रेकरिनेखेंचाइगयाछेनाडिप्राणजेमनाएवाथकापो
तपोतानाह्रदयनेविषेपोतपोतानाइष्टदेवरूपेश्रीजीमहाराजनेदेखताहवा॥ तेमांजेवल्लभकुळनेआश्रितएवावैष्णव
हतातथानीमानंदीहतातथामाध्वीसंप्रदायनाहताएत्रण्यतोगोपिनागणेविंटांणानेवृंदावननेविषेरह्यानेबाळलीला
येकरिनेमनोहरमूर्त्तिएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेरूपेदेखताहवाअनेजेरामानुजसंप्रदायनाहतातेतोनंदसुनंदविष्वक
सेननेगरुडादिकपार्षदेसहितलक्ष्मीनारायणरूपेदेखताहवा अने जेरामानंदीहतातेतोसीतालक्ष्मणनेहनुमानेजुक्तथ
कादीव्यसींहासनउपरस्थबेठाएवाजेश्रीरामचंद्रजीतेरूपेदेखताहवा अनेजेशंकराचार्यनामतवाळाहतातेतोब्रह्मज्यो
तिरूपेदेखताहवा अनेजेशैविहतातेतोपार्वतिनेप्रथमगणेसहितजेशिवजितेरूपेदेखताहवा अनेजेसूर्यनाउपासक
हतातेतोसूर्यनामंडळनेविषेरह्याजेहिरण्मयपुरुषतेरूपेदेखताहवा अनेजेगणपतिनाउपासकहतातेतोमहागणपति
रूपेदेखताहवा अनेजेदेवीनाउपासकहतातेतोदेवीरूपेदेखताहवा अनेजैनहतातेतोतीर्थंकररूपेदेखताहवा अनेजे
यवनहतातेतोपिगांबररूपेदेखताहवा एविरित्येसमाधियेकरिनेपोतपोतानाइष्टदेवरूपेश्रीजीमहाराजनेजोइनेनेस
र्वेनाकारणजांणिनेनेपोतपोतानामतनो त्यागकरिने श्रीजिमहाराजनोद्रढआश्रयकरताहवानेप्रगटप्रमांणभजन
करताहवा एविरित्येश्रीसहजानंदजीमहाराजजेतेपोतानेप्रतापेकरिनेजीवनुंजमूळअज्ञानतेनोनाशकरताथकापृथ

वीनेविषे नाशपांम्योएवोजेएकांतिकधर्म तेनुंरुडिप्रकारेस्थापनकरताहवा अनेवळीधनाढ्यएवाजेपोतानाभक्तगृह
स्थसत्संगितेपासेघणांकअन्नसत्रकरावताहवा तथाहिंसायेरहितएवाजेविष्णुयागमहारुद्रनेअति रुद्रादिकयज्ञते
नेकरावताहवा अनेतेयज्ञनेविषेहजारोब्राह्मणनेमिष्टअन्नेकरिनेतृप्तकरावताहवा अनेतेब्राह्मणनेबहुप्रकारनांदांन
देवाडताहवा अनेसाधुब्राह्मणनेदेवतातेमनुंजेपूजनतथाभोजनेकरिनेतृप्तितेनेवारंवारकरावताहवातथाअधर्मने
पाखंडतेनोवारंवारउच्छेदकरताहवा अनेश्रीजिमहाराजपोतेज्यांज्यांविचरयात्यांत्यांरह्याजेपोतानाभक्तजनतेमनि
आगल्यवर्णाश्रमनोधर्म तथाआत्मज्ञानतथावैराग्यतथापोतानास्वरूपनुज्ञानतथापोतानामाहात्म्येसहितभक्तिए
मनाजेबहुप्रकारनाभेदतेमनेविस्तारेकरिनेयथार्थपणेकेताहवा एविरित्येनित्यप्रत्येपोतानाभक्तजननेआनंदपमा
डताएवाजेश्रीजिमहाराजतेजेतेश्रीगढडानगरनेविषेपोतानाभक्तएवाजे अभयनामेराजातेतेनिपुत्रियोनेतेनोपुत्र
एसर्वेनिभक्तिनेवशथईनेएमनेघेरपोते निवासकरिनेरेहेताहवा अनेत्यांरह्याथकाजन्माष्टमीरामनवमिप्रबोधनी
एकादशीहुतासणिनेअन्नकोटएआदिकजेउच्छवनादिवसतेनेविषे भारेभारेसामग्रीयोमगाविनेमोटाउच्छवकराव
ताहवाअने तेउच्छवनेविषे परमहंसतथाब्रह्मचारितथादेशदेशनाजेहरिभक्तसत्संगिते श्रीजिमहाराजनांदर्शनकरवा
नेअर्थेवारंवारआवताहवा अनेनानाप्रकारनांवस्त्रआभूषणचंदनपुष्पएआदिकजेपूजानिसामग्रियोतेमणेकरिने
श्रीजिमहाराजनेपूजताहवा अनेतेउच्छवनेविषेश्रीजिमहाराजजेतेनानाप्रकारनिभोजनसामग्रियोकराविनेहजा
रोसाधुनेतथाब्राह्मणनेघणिकप्रकारेवारंवारतृप्तकरताहवा एवाजेश्रीसहजानंदस्वामिमहाराजतेनीमूर्त्तिनांजेचि

न्हतेप्रथमलिखियेछईयेश्रीजिमहाराजनाबेचरणारविंदनातलामाउर्ध्वरेखाछेतेकेविछे तोअंगुठानिपासेनिजेआंग
लियुंतेनिबेयकोरानिकलिछे नेपांनिनेबेयकोरानिकलिछे अनेजमणापगनाअंगुठानाथडमाउर्ध्वरेखानेमलतुंजव
नुंचिन्हछे अनेतेजमणापगनातलामांउर्ध्वरेखानिबेयकोरकमल अंकुश ध्वज अष्टकोण वज्र स्वस्तिक जंबुफल
एमनांचिन्हछे अनेजमणापगनाअंगुठानानखमांएकउन्निरातिरेखानुंचिन्हछे नेएजअंगुठानेबाहरलेपडखे एकति
लछे अनेएअंगुठानिपासेनिजेआंगलितेनुंजेअंगुठानिकोरनुंपडखुंतमांएकतिलछे अनेजमणापगनिछेलि आंग
लिनाबाहरनापडखामांनखनिपासेएकतिलछे अनेडाबापगनिउर्ध्वरेखानिडाबिकोरश्यामएवांबेचिन्हपासेपासेछे
अनेवलीएउर्ध्वरेखानेमलतुंजफणानांथडमांएकव्योमनुंचिन्हछे अनेएडाबापगनातलामांउर्ध्वरेखानेबेकोरधनुश
कलश मछ त्रिकोण गोपदअर्धचंद्रएमनांचिन्हछे अनेबेपगनांतलांरक्तछे नेबेपगनाअंगुठानेआंगलियुनाजेनखते
रक्तछेनेउपडताछेनेतेजास्विछे अनेबेपगनांअंगुठानेआंगलियुंनिउपरझिणांझिणांनेकामलएवांरोमनांचिन्हछेअ
नेबेपगनांअंगुठानेतेनिपासेनिबे आंगलियुंतेउपरचाखडिनाघसारानांचिन्हछे अनेबेपगनिजेबाहरनिघुंटियुनेत
थिहेठेआसननाघसारानांचिन्हछे अनेजमणापगनिघुंटिथिपांचतसुउंचोनलिनेउपरएकनांनोतिलछे अनेएपग
नासाथलनेबारलिकोरेएकमोटुंचिन्हछे अनेडाबापगनिघुंटिथिपांचतसुउंचोनलिनेउपरएकमोटोतिलछे नेतेथिउ
परपासेजएकनांनोतिलछे अनेएपगनाढिंचणनेबाहरलेपडखेएकचिन्हछे अनेकटिभागनेविषेबेकोरधोतीयुंपस्या
नाघसारानांश्यामचिन्हछे अनेसदाशीतलएवुंजेउदरतेउपरत्रिवलिपडछे अनेउंडिनेगोलएविजेनाभितेनीबेकोर

तिलछे तेमांज मणि कोरे तोनाभिनाकांठाउपरछे नेडाविकोरतोनाभिथीजराकछेटेछे अनेजमणि कुखमांएकमो
टोतिलछे नेतेनिपासेबिजोनांनोतिलछेअनेनाभिथिउपरबेतसुनेछेटत्रणतिलछे तेमांबेनलनिउपरएकएकछेने
एकवच्येछे अनेतेवच्यलातिलथिबेतसुउपरएकतिलछे अनेडाबेपडखेकुखथिउंचेनेबगलथिहेठमोटाच्यारतिलनि
एकउभीहारछेनेतेनीपासेबाहेरलीकोरेएकविजिनांनाच्यारतिलनिउभिहारछे अनेह्रदयनेविषेरोमनुश्रीवछचि
न्हछे अनेछातिनेवच्येअर्धचंद्रनेआकारेपांचतसुपोलुनेजराकरातुएवुंएकमोटुंचिन्हछेतेजमणिकोरेकांइकविशेपच
ढतुंछे अनेएचिन्हनेवच्येजराकडाबिकोरेएकमोटोतिलछेअनेएतिलथिडाबिकोरेबेआंगलनेछेटएकतिलछेनेतेथिडा
बिकोरेबेतसुनेछेटेडाबास्तनथिउपरएकतिलछे अनेबेस्तनथिउपरबेछापनांचिन्हछे अनेजमणिभुजानिपासेमां
हिलिकोरेउभिओल्येच्यारतिलछे अनेजमणिभुजामांमूलथित्रणतसुहेठुंएकछापनुंचिन्हछे नेतेछापनाचिन्हनेपड
खेबाहेरलीकोरेनांनाच्यारतिलछेअनेजमणीकुंणिथिहेठानेकांडाथिउंचाबेतिलछेअनेजमणाहाथनिटचलीआंगलि
नामूलथिउपरअरधाआंगलनेछेटएकनांनोतिलछे अनेडाविभूजानामूलथित्रणतसुहेठुंएकछापनुंचिन्हछे अने
डाविकुंणिथिबेतसुहेठोहाथनेउपलेभागेएकतिलछे अनेडाबाहाथनाअंगुठापासनिजआंगलितथावच्यलिआंगलि
एबेनिवच्येएकतिलछे अनेएअंगुठापासनिआंगलिनानखनिपासेमाहेलिकोरेएकनांनोतिलछे अनेडाबाहाथनापों
चाउपरएकतिलछेअनेबेहाथनाजेनखतेरक्तछेनेउपडताछेनेतेजस्विछेनेतेनखनाजेअग्रभागतेअतितीक्षणछेअने
बेहाथनांजेतलांतेरक्तछेनेतेतलांमांजेरेखाउंतेथोडिथोडिश्यामजणायछे अनेबेहथेलिनामूलथिउपरआठतसुउंचा

वेछापनांचिन्हछे अनेवेकुंणिश्यामछे अनेकंठनाखाडानिवच्चेएकतिलछेनेएतिलथिजराकछेटेएकनांनोतिलछे अने
डाढिथिहेठोएकतिलछे अनेडाबाखभाथिवेआंगलहेठोवांसामांएकरोमेसहितएकमोटोतिलछेनेएतिलथिहेठेएकति
लछेनेवलीतेथिहेठविजोतिलछे अनेकरोडानिडाबिकोराडोकथिवेतसुहेठोएकतिलछे अनेजमणिखरपडिउपरथ्यए
कनांनोतिलछे अनेकरोडाथिजमणिकोरवांसानिमध्येच्यारतिलछे अनेनासिकानिपासेजमणिकोरेएकमोटोति
लछे अनेएतिलथिउंचोनेआंख्यनाखुणाथिहेठोपासेजएकनांनोतिलछे अनेवेनेत्रनिजेहेठलिनेउपलिपांपण्युतेथिउ
परथ्यनेहेठझिणिझिणीकरचलियुंपडेछे अनेनासिकानेउपरथ्यशिलीनाचाठानांझिणांझिणांचिन्हछे अनेमुखमांजम
णिकोरेहेठलिजेप्रथमनिडाब्यतेमाश्यांमचिन्हछे अनेजिह्वातेकमलनापत्रसरखिरक्तछे अनेडाबाकांननेमांहिलिको
रेश्यामबिंदुनुचिन्हछे अनेविशालनेउपडतुंएवुंजेललाटतेनेविषेतिलकनेआकारेउभिवेरेखाछे अनेवलीललाटनेवि
षेजमणिकोरेकेशथिहेठुंएकचिन्हछे अनेजमणाकांननीबुटिउपरथ्यएकनांनोतिलछे अनेतालवानीउपरथ्यएकमोटो
तिलछे अनेशिखाथिआगल्यसमिपेएकतिलछे अनेशिखाथिपछवाडेजमणिकोरेत्रणयतिलछे अनेएविनाबिजा
पणझिणाझिणातिलतेशरीरमांकेटलाकछे अनेश्रीजिमहाराजनिजमूर्तितेअतिशेरूपनेसुंदरतानेमधुरतातेणेजुक्त
छे अनेतेमूर्त्तिपुष्टछेनेअतिशेशोभायमांनछे अनेतेमूर्त्तिनादर्शननेकरनाराजेभक्तजनतेमनामननेनेनेत्रनेहरिलेए
वितेमूर्त्तिछे अनेतेमूर्त्तिघनश्यामछेनेशांतस्वभावेजुक्तछे अनेदुर्गपत्तननेविषेश्रीगोपिनाथजिनीमूर्त्तिजेटलीउंचि
छेतेटलिजश्रीजिमहाराजनिमूर्तिउंचिछे अनेश्रीजिमहाराजनीमूर्त्तिनांजेकरचरणआदिकसर्वेअंगतेसामुद्रिकशा

स्त्रमांजवांकत्यांछेतेवांछे आविरित्येश्रीजिमहाराजनीमूर्त्तिनांजेचिन्हतेपोतानिस्मृतिनेअनुसारेलिख्यांछे ॥हवेश्री
जिमहाराजनिजेस्वाभाविकचेष्टातेलिखियेछइये॥ ॥श्रीजिमहाराजनित्यप्रत्येपाछलिच्यारघडि अथवात्रणयघ
डिरात्रिरहेतारेउठिनेदातणकरवानोस्वभावछे अनेतपछेस्नानकरिनेनेधोयेलुजकोरुंसूक्ष्मवस्त्रतेणेकरिनेशरीरनेलो
इने पछे उन्नाथइनेपेरवानावस्त्रनेवेसाथलवच्येन्नेलुकरिनेतेनेबेहाथे करिनेनिचोविनेपछे साथलनेनेपगनेलोइने
पछे धोयेलुंसूक्ष्मघाटुंजश्वेतवस्त्रतेनेसारिपेठेताणिनेपेरेछे अनेश्वेतवस्त्रपेरवानीछेरुचिजेनेएवाजेश्रीजिमहाराजते
तेपछे बिजुंधोयेलुंसूक्ष्मश्वेतवस्त्रओढिनेनेचांखडिउपरचढिने पोतानोनित्यविधिकरिनेजमवापधारेछे अनेपवि
त्रएवुंजेजमवावेसवानुंस्थानकत्यांजइनेआसनउपरवेसेछे अनेजमवावेसेतारेओढवानावस्त्रनेकाननेपछवाडे
राखिनेनेकाननेउघाडाराखिनेजमवावेसेछे अनेजमवावेसेतारेउगमणुंअथवाउत्तराढुंमुखराखिनेनेडावापगनि
पलांठिवालिनेनेजमणोपगउभोराखिनेनेतेउपरजमणाहाथनीकुंणिराखिनेजमेछे अनेजमतांजमतांवारंवारपा
णिपिवानोस्वभावछे अनेजमतांजमतांपोतानेजेजम्यानिजणशसारिस्वादुजणायतेविजाकोइकअमुहरिभक्तपो
तानेमनगमताहोयतेनेअपावेछे अनेजमतांथकाओडकारखाइनेपेटउपरहाथफेरववानोस्वभावछे अनेक्यारेक
तोकोइकभक्तजनिउपरप्रसन्नथयाथकापोतानिप्रसादिनोथालतेनेआपेछे अथवाअपावेछे अनेसाधुनेपिरस
वुंहोयतारेडाबेखभेखेसनेनाखिनेनेतेखेसनाछेडानेकेडयसंघाथेताणिवांधिनेपिरसेछेअनेपिरसेतारेलाडुजलेबिआ
दिकजेजम्यानिजणसुंतेनुंवारंवारनामलेताथकापंक्तिमांवारंवारफरेछे अनेमाधुहरिभक्तनेजमाडवामांनथापिर

सवामां पोतानेश्रद्धा आदरनेप्रसन्नतातेघणिछे अनेश्रीजिमहाराजक्यारेकतोवरशाऋतुतथाशरदऋतुनेविषे दुर्ग
पत्तननेसमिपेघलानदीतुंनिर्मलजलजांणिनेसाधुतथासत्संगिसहितनावापधारेछे अनेतेनदीनाजलनेवखांणताथ
कापोतानाभक्तजननेआनंदउपजावताथकातेभक्तजनभेलावहुप्रकारेजलक्रिडाकरेछे अनेजलमांडबकिमारेछे
तारेपोतानाकांननेत्रनेनाकतेनेवेहाथनाअंगुठानेआंगलियेकरीनेदबावेछे तथाडबकिमारिनेझाजिवारपछिनिक
लेछेतारेपोतानामुखारविंदउपरजमणाहाथनेफेरवीनेकोगलाकरवानोस्वभावछेअनेक्यारेकतोनदीनाप्रवाहनेम
ध्येउभारह्याथकासाधुनीपासेतालिवजाडिनेकीर्त्तनगवरावेछे नेपोतेपणतेभेलातालिवजाडताथकाउछाहेसहित
कीर्त्तनगायछे अनेजलमांस्नानकरवापेसेछे तथास्नानकरिनेनिसरेछेतारेपोतानेप्रियएवोकोइकभक्तजनबलवान
होयतेनाहाथनेपोतानाहाथेकरिनेझालेछे अनेपोतानेदर्शनेकरीनेहरशेजुक्तछे मुखजेनांएवाजेपोतानाभक्तजनते
मणेसहितनदिनाजलथिबाहेरनिसरिनेनदीनाकांठानेविषे उभारह्याथकाप्रथमनिपेठपेरेलावस्त्रनेनिचोविनेनेशरी
नेलोइनेधोलाखेससारिपेठेताणिनेपेरेछेनेपछेधोलोफेंटामाथेवांधेछेअनेमाथेफेटोवांधेछेतारेफेंटानाछेडानुंछोगलुं
मुकिनेवांधेछे तथाफेंटानाएकआंटानोपेचभ्रकुटिनिपांपणउपरस्वलाविनेवांधेछेअनेतपछेधोलाखेसनेडाबेखंभे
नाखिनेनेतेखेसनाछेडानेकेड्यसंघाथेताणिवांधिनेपछेसुंदरभारेघोडीउपरस्वअथवाघोडाउपरस्वअशवारथइनेहजा
रोजेपोतानाभक्तजनतेमणेच्यारेकोरेविंटांणाथकानेपोतानादर्शननेकरताजेभक्तजनतेमनानेत्रने आनंदउपजा
वताथकापोतानेउतारेपधारेछे अनेश्रीजिमहाराजपोतेचालेछेतारेधोलिपछेडिनेअथवाधोलाखेसनेडाबाखभाउ

परस्यश्राडसोडिनाखिनेजमणाहाथनेहलावताथकाचालेछे अनेक्यारेकरुमालेजुक्तजेजमणाहाथतेनेहलावताथका
चालेछे अनेक्यारेकतोडावाहाथनेकंठ्यउपरस्यमुकिनेनेजमणाहाथमांरुमालनेलइनेतेजमणाहाथनेहलावताहला
वताचालेछे अनेश्रीजिमहाराजनेसहेजेछताववलुंचालवानोस्वभावछे अनेपोतेचालेछेतारेपोतानिकेडेचालताजेभ
क्तजनतेदोडतारेमांडमांडभलेचालिसकेएविरित्येउतावलाचालेछे अनेज्यारेपोतेचाखडिपेरिनेचालेछेतारेचाखडि
नाचटचटशब्दथायछे अनेक्यारेकतोपोतेकांइकेकारज्यकरवानेतत्परथयाथकाउभाहोयतथाधिरेधिरेचालताहोय
तारेपोतानाजमणाहाथनिमुठिवालिनेपोतानाजमणासाथलमांधिरेधिरेमारवानोस्वभावछे अनेक्यारेकतोघणा
कमाणसनीभीडथायछेनेरजउडेछे तारेपोतानीनासिकानेमुखारविंदतेनेश्राडोरुमालदेछे अनेक्यारेकतोपोतेढो
लियाउपरस्यबेसेछेनेक्यारेकताश्रोछाडसहितगादडुंपाथर्युंहोयतेउपरस्यबेसेछेनेक्यारेकतोगादिउपरस्यबेसेछे नेक्या
रेकतोचाकलाउपरस्यबेसेछे नेक्यारेकतोढोलियाउपरस्यतकियोपड्योहोयतेउपरस्यबेसेछे अनेबेसेतारेक्यारेकतोपलां
ठिवालिनेबेसेछेनेक्यारेकतोवस्त्रेकरिनेढिंचणनेबांधिनेबेसेछे अनेज्यारेज्यारेबेसेतारेबहुधातोतकियानुंउठिगणक
रिनेबेसेछे अनेक्यारेकतोपोतेढोलियाउपरस्यअथवाश्रासनउपरस्यबेठाथकातकीयानुंउठिगणकरिनेनेपोतानापगने
लांबाकरिनेनेपगउपरस्यपगनेमुकिनेबेसवानो स्वभावछे अनेक्यारेकतो पोतेबेठाथकाडाबाचरणारविंदनिउर्ध्वरे
खाउपरस्यपोतानाजमणाहाथनीश्रांगलिनेउभिफेरवेछे अनेक्यारेकतोपोतानिजिभनेएककोरनादांततलेदबाविने
बेसवुंएवोसहजस्वभावछे अनेक्यारेकतोपोतेबेठाथकापोतानिडोकनेबेपासेमरोडिनेकडाकावगाडेछे अनेक्यारे

कर्तापोतानाभक्तजननीपासेपोतानावांसानेदबावेछे तारेहृदयानितलेतकियाराखिनेदबावेछे अनेश्रीजिमहाराज
ज्यांज्यांसेहजबेठाहोयतारेतुलसीनीमालानेंफरवेछे अनेक्यारेकतारमत्यनिपेठेतेमालानेबेवडिकरिनेबेबेमणकाने
लाफेरवेछे अनेक्यारेकतोवार्त्ताकरताथकातेमालानेभेलीकरिनेहाथनातलावच्येराखिनेघसेछेअनेक्यारेकतामा
लानेहोयतारेपोतानाहाथनिआंगलिनापर्वनेगणेछे अनेक्यारेकतोनेत्रकमलनेमिचिनेध्यानकरताथकाबेसेछे अ
नेक्यारेकतोनेत्रकमलनेउघाडांराखिनेध्यानकरताथकाबेसेछे अनेक्यारेकतोध्यानकरताथकाचमकिनेजागेछे अ
नेक्यारेकतोपोतानिआगलयसाधुवाजित्रवजाडिनेकीर्त्तनगाताहोयतारेपोतेध्यानकरीनेबेसेछे अनेक्यारेकतोचप
टिवजाडताथकातेसाधुभेलागावालागेछे अनेक्यारेकतोसाधुतालिवजाडिनेकीर्त्तनगाताहोयतेभेलापोतेतालिव
जाडिनेकीर्त्तनगायछे अनेक्यारेकतोपोतानिआगलयवाजित्रवजाडिने साधुकीर्त्तनगाताहोयतथापोतानिआग
लयकथावंचातिहोयतथापोतेपोतानाभक्तजननीआगलयवार्त्ताकरताहोयतारेखसिनेतेमनेसमीपजायछे अनेक
थावंचावताहोयतारेवारंवारहेरएवाशब्दनुंउच्चारणकरेछे अनेबिजिजेजेक्रियाकरताहोयतेनेविषेपणतेकथानेआं
नेकरिनेक्यारेकतोअचानकहेरएवाशब्दनुंउच्चारणकरेछे नेतेनिस्मृतिथायछे तारेपोतापासेजेभक्तजनबेठाहोयतेम
निसामुजोइनेमंदमंदहसेछे अनेक्यारेकतोपोतेराजिपामांवार्त्ताकरताहोयअथवाकथाकरावताहोय अथवाकीर्त्त
नगवरावताहोयअथवाकांईकविचारमांबेठाहोयनेतेवच्यमांकोईकजम्यानुंपुछवाआवेअथवाकोइकपूजाकरवा
आवे अथवाहारचढाववाआवे तोतेउपरथ्यचटुकच्वाइजायछे अने क्यारेकतोपोतानाभक्तजननिसभामांबेठाथ

काधर्मज्ञानवैराग्यजुक्तजेभक्तितेसंबंधिजेजेवार्त्तातेपोतानाभक्तजननिआगळ्यकरेछेअनेक्यारेकतोयोगसांख्यपं
चरात्रवेदांतइत्यादिकजेशास्त्रतेनारहस्यनिवार्त्ताकरेछे अनेक्यारेकतोपोतानाभक्तजननिसभामांवेठाथकातेभक्त
जननीआगळ्यधर्मादिकसंबंधिवार्त्ताकरेछे तारेप्रथमपोतानावेभुजउंचाउपाडिनेनेताळिवजाडिनेसर्वेनेछांनारा
खिनेवार्त्ताकरेछे अने क्यारेकतोघणाकभक्तजननासमूहनिमोटिसभाथई होयनेतेमनीआगळ्यधर्मादिक संबंधि
वार्त्ताकरविहोयतारे छेटेथिपणसंभळायतेनेअर्थे पोतेउभाथइनेनेताळिवजाडिनेसर्वेने छांनाराखिनेवार्त्ताकरेछे
अनेक्यारेकतो तेवार्त्ताकरवानेविषेएकाग्रचितकरिनेपोतानेओढवानुंवस्त्रखसिजायतेनीपणसुरतरेतीनथिएवोस्व
भावछे अनेक्यारेकतोपोतानाभक्तजननिसभामांवेठाथकापोतानामुखारविंदनेसमीपवेठाजेसाधुतथाहरिभक्त
तेमनेपरस्परप्रश्नउत्तरकरावेछेनेतेमांकोइककठणप्रश्नपुछे तेनोउत्तरनआवडेतोसर्वेनेआनंदउपजावताथकापोते
उत्तरकरेछे अनेक्यारेकतोतेवार्त्ताकरताथकापुष्पनागुछनेअथवाकोइकमोटापुष्पनेवेहाथेकरिनेचोळिनाखेछेअने
क्यारेकतोतेवार्त्ताकरताथकापोतानारुमालनाछेडानेवळदेवोएवोसहजस्वभावछे अनेक्यारेकतोउछवनेविषेना
नाप्रकारनादेशथिआव्याजेपोतानाभक्तजनतेमणेप्रीतियेकरिनेकरिजेमोटिपूजातेनो अंगीकारकरेछे अनेक्यारेक
तोउछवनेविषेपोतानीपूजाकरवासारुघणाकहरिभक्तभेळाथईनेआवेछे तारेतेमणेचढाव्याजेपुष्पनाहारतेनेपोता
नावेहाथेकरिनेग्रहणकरेछे तथाचरणारविंदेकरिनेग्रहणकरेछेतथाछडियेकरिनेग्रहणकरेछे अनेक्यारेकतोपोता
नादर्शनमात्रेकरिनेपोतानाभक्तजननेसमाधिकरावेछेनेक्यारेकतोतेसमाधिमांथितत्काळउठाडेछे अनेक्यारेकतो

पोतेसभामांबेठाहोयनेकोइकभक्तजननेपोतानिपासेतेडवोहोयतारेनेत्रकमलनिसांनेकरिनेअथवाअंगुठापासेनी
जआंगलीतेनीसांनेकरिनेतभक्तनेबोलाविलेछे अनेक्यारेकतोमोगराआदिकपुष्पनाहारनेतथालींबुआदिकजेफ
लतेनेशितलजाणिनेपोतानिआंख्यउपरस्यवारंवारअडाडेछे अनेक्यारेकतापोतेभगवत्कथाकराविनेसांभलेछे अ
थवापोतेकथाकरेछेअथवापोतेभगवद्वार्त्ताकरेछे अथवाकीर्त्तनगवराविनेतेभेलापोतेगायछे अथवामंदिरकरावे
छे अथवासाधुब्राह्मणनेजमाडेछेइत्यादिकसतक्रियाकरयाविनाक्यारेयनवरुंनरहेवुंएवोस्वभावछे अनेपोतेभक्ति
धर्मसंबंधिजेजेकारज्यनोआरंभकरेछेतेनेसंपूर्णकरवामांपोतानेशीघ्रपणुंघणुंछे अनेछिंकखाविहोयतारेप्रथमथि
पोतानारुमालनेखोलिनेनेतेरुमालनेमुखारविंदआगल्यराखिनेछेटेसंभलायएविरित्येउंचेस्वरेछिंकखायछे अने
ज्यारज्यारेएविछिंकखायछेतारेबेत्रणयभेलिछिंकखायछे अनेज्यारेपोतेबगासुंखायछेतारेहरिहरिहरिएवाशब्दनु
उच्चारणकरताथकापोतानेहाथेकरिनेनेत्रकमलनेबेत्रणयवारचोलेछे अनेनिष्कामभक्तेकरिजेपोतानिसेवातेनेवि
षेछेरुचिजेनिएवापोतानोस्वभावछे अनेकांइकरमुजकरिनेअतिशेहसेछेतारेहाथेकरिनेपोतानारुमालनेमुखारविं
दआडोदइनेहसेछे अनेक्यारेकतोदेशांतरथकिपोतानेसमीपआव्याजेसाधुतथापोतानेप्रियएवाभक्तजनतेमनेजो
इनेप्रसन्नथयाथकातत्कालउठिनेतेमनेबथमांघालिनेमलेछेनेतेमनेतेतेदेशनासमाचारपुछेछे अनेक्यारेकतोउछव
नेविषेपोतानेसमीपेरहिनेपछेपोतानिआज्ञायेकरिनेपरदेशमांजाताजेसाधुतेमनेप्रसन्नथइनेमलेछे अनेक्यारेकतो
पोतानाभक्तजनउपरस्यप्रसन्नथइनेतेनामस्तकउपरस्यपोतानाबेहाथमुकेछे अनेक्यारेकतोप्रसन्नथइनेकोइकभक्त

जननाह्रदयनेविषेपोतानाचरणारविंदनुधारणकरेछे अनेक्यारेकतोपोतानिआज्ञानेतत्काळपाळवानेइछतोथको
तत्परथयोजेकोइकभक्तजनतथातेपोतानिआज्ञानेरुडिरित्येपाळिनेआव्योजेकोइकभक्तजनतेनेजोइनेतेनिउपरस्य
प्रसन्नथयाथकातेनाह्रदयनेविषेपोतानाचरणारविंदआपेछे अनेक्यारेकतोकोइकभक्तजनउपरस्यप्रसन्नथइनेते
नेपोतानिप्रसादिपुष्पनाहारआपेछे तथातोरावाजुबंधआपेछे तथापोतानांवस्त्रआभूषणआपेछे अनेअतिशेउ
दारछेस्वभावजेनोएवाजेश्रीजिमहाराजतेपोतानेअतिशेप्रियएवुंजेपदार्थतेभारेमुलवाळुंहोयतोपणतेनेदेवानोम
नमांसंकल्पकरताथकातत्काळसत्पात्रनेदइदेछे पणवारळगाडतानथिएवोस्वभावछे अनेक्यारेकतोपोतानाहाथ
पगनिजआंगळियुंतेनेमरडिनेकडाकावगाडेछे अनेक्यारेकतोपोतानेसमिपेबेठाजेभक्तजनतेमनीपासेपोतानाहा
थपगनिआंगळियुंनेमरडाविनेकडाकावगडावेछे अनेक्यारेकतोकोइप्राणिनेदुखियोदेखिनेअथवासांभळिनेत
त्काळदयायेजुक्तथकारामरामरामएविरित्येबोलवानोस्वभावछे अनेवळीक्यारेकतोहरकोइमनुष्यनेदुखियोदेखि
नेदयायेकरिनेपोतानाचितमांखेदनेपामताथकाप्रसन्नथइनेतेमनुष्यनुंदुखटळेएविरित्येअन्नवस्त्रादिकपदार्थेकरि
नेउपगारकरेछे अनेक्यारेकतोकोइकनेकोइमारतुंहोयतेनेदेखिनेदयायेकरिनेतेनेनदेखिखमताथकातत्काळहांका
रकरिनेतेनुंनिवारणकरेछे अनेक्यारेकतोपोतानिआगळ्यकोइकसाधुनुंअथवाकोइकहरिभक्तनुंकोइघसातुंबोले
तेनेसांभळिनेतेनिउपरस्यपोतेकचवाइजायछेनेतेनोअनादरकरिनेठबकोदेछे अनेक्यारेकतोपोतानाशरीरमांकोइ
ककसरजेवुंहोयतारपोतानाडाबाहाथनिआंगळियेकरिनेजमणाहाथनिनाडिनेजुवेछे अनेपोतेज्यारेसभामांथिउ

ठेछेतारेजयसच्चिदानंदअथवाजयस्वामिनारायणएमकहिनेनेसाधुनेनमस्कारकरिनेउठवानोस्वभावछे अनेज्यारे
पोतेपंथनेमार्गेघोडेचढिनेचालेछेतारेक्यारेकतोलखायेकरिनेघोडानिडोकउपरस्यपोतानाएकपगनेलांबोनांखिनेघो
डानेचलावेछे अनेसुवेतारेप्रथमजागताथकाहाथनिजेआंगलियुंतेतिलककरवानिपेठेभालनेविषेउभिफेरवेछे अ
नेसुवानुंहोयतारेपोतानिमालानेमागिनेजमणाहाथमांलइनेफेरवताथकासुवेछे अनेपोतेपोढेछेतारेपोतानुंमुखार
विंदउघाडुंराखिनेपोढवानोस्वभावछे अनेपोतेभरनिद्रामांसुताहोयनेकोइकजराकअडिजायतोतत्कालजवकिने
जागिजायछेनेकोणछेएमतेनेपुछेछे आविरित्येश्रीजिमहाराजनिजस्वभाविकचेष्टातेपोतानिस्मृतिनेअनुसारेलि
खिछे नेविजिपणकेटलीकचेष्टाछेएवाजेश्रीजिमहाराजतेमणेश्रीगढडामांरह्याथकापोतानाभक्तजननासंशयटाल
वानेअर्थे स्वधर्म आत्मज्ञानवैराग्यपोतानास्वरूपनुंज्ञाननेपोतानिमाहात्म्यसहितभक्तिएपांचवार्त्ता संबंधिजेवच
नामृतकह्यांछेतथात्यांथि विजागाममांजइनेजेजेवचनामृतकह्यांछे तेमांथिकेटलाकदिवसनांजेवचनामृततेश्री
जिमहाराजनाजेएकांतिकभक्ततेमनीप्रसन्नतानेअर्थेपोतानिजेस्मृतिनेबुद्धितेनेअनुसारेलिखियेछइये

श्री गढडाना प्रथम प्रकरणना वचनाम्रत

संवत् १८७६ नामागसरशुदि ४ चतुर्थीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां साधुनीजा
यगानेविषेरात्रिनेसमेपधार्याहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनि आगळ्यसाधुतथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेसर्वेसाधनमांकियुंसाधनकठणछे तारेसर्वे
ब्रह्मचारिसाधुतथागृहस्थतेमणेपोतानिसमझण्यप्रमाणेउत्तरकर्योपणथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्यो
अमेउत्तरकरियेंजेभगवाननास्वरूपमांमननीअखंडवृत्तिराखवीतेथीकोइसाधनकठणनथिअनेजेमनुष्यनामननि
वृत्तिभगवाननास्वरूपमांअखंडरहेछेतेनेतेथिबिजीअधिकप्राप्तिशास्त्रमांकहिनथिकांजेभगवाननिमूर्त्तिछे तेतो
चिंतामणितुल्यछेजेमचिंतामणिकोइकपुरुषनाहाथमांहोयतेपुरुषजेजेपदार्थनेचिंतवेतेतेप्राप्तथायछे तेमभगवा
ननिमूर्त्तिनेविषेजेनामननिअखंडवृत्तिरहेछे तेतोजीवईश्वरमायानेब्रह्मएमनास्वरूपनेजोजोवानेइछेतोतत्कालदे
खेछे तथावैकुंठगोलोकब्रह्ममोहोलएआदिकजेजेभगवाननांधामछेतेनेपणदेखेछे माटेभगवाननास्वरूपमांअखं
डवृत्तिराखवितेथिकोइकठणसाधनपणनथिनेतेथिकोइमोटिप्राप्तिपणनथि तारपछेहरिभक्तसेठगोवर्धनभाइयेंश्री
जिमहाराजप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजजेनेभगवाननिमायाकहेछेतेनुंरूपशुंछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभ
क्तहोयतेनेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरतेंजेपदार्थआडुंआविनेआवर्णकरेतेनेमायाकहिये पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्र
श्नपुछ्यूंजेभगवाननोभक्तज्यारेपंचभूतनादेहनेमुंकिनेभगवाननाधाममांजायछेतारेतेकेवादेहनेपामेछे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेधर्मकुळनेआश्रितएवाजेभगवाननोभक्तछे तेभगवाननिइछायेकरिनेब्रह्ममयदेहनेपामेछे

अने ज्यारे देहने मुकिने भगवानना धाम प्रत्ये जाय छे तारे कोइक तो गरुड उपर स्वार थइने जाय छे ने कोइक तो रथ उपर स्वार थइने जाय छे ने कोइक तो विमान उपर स्वार थइने जाय छे ए वि रित्ये भगवानना भक्त भगवानना धाममां जाय छे ते ने योग समाधिवाला छे ते प्रत्यक्ष देखे छे पछे हरि भक्त ठकर हरजिये श्रीजि महाराजने पुछ्युं जे कटला कतो घणा दिवसथि सत्संग करे छे तो पण तेने जे विषे पोतानादेहने देहनासंबंधिने विषे गाढ प्रीति छे ते विसत्संगमां गाढ प्रीति नथि थाति ते तेनुं शुं कारण छे पछे श्रीजि महाराज बोल्या जे एणे भगवाननुं माहात्म्य संपूर्ण जांण्यामां आव्युं नथि अने जे साधुने संग करिने भगवाननुं माहात्म्य परिपूर्ण जांण्यामां आवे छे ते साधु ज्यारे पोतानास्वभाव उपर स्वात करे छे तारे ते स्वभावने मुकि सकता नथि कांजे अन्य स्थलने विषे थिने ते वातना करनारा जे साधु तेनो अवगुण ले छे ते पाप करिने सत्संगमां गाढ प्रीति थाति नथि कांजे अन्य स्थलने विषे जे पाप कर्यां होय ते संतने संगे करिने जाय अने संतने विषे जे पाप करे छे ते पाप तो एक संतना अनुग्रह विना बिजा कोइ साधने करिने टलतां नथि ते शास्त्रमां कह्युं छे जे अन्यक्षेत्रे कृतं पापं तीर्थक्षेत्रे विनश्यति तीर्थक्षेत्रे कृतं पापं वज्रलेपो भविष्यति १ ते माटे संतनो अवगुण जो न ले तो एने सत्संगमां दृढ प्रीति थाय॥ ॥ इतिवचनामृतम्॥ १॥ ॥ संवत् १८७६ ना मागशरशुदि ५ पंचमीने दिवस श्रीजि महाराज श्रीगढडा मध्ये दादा खाचरना दरबारमां रात्रिने समे विराजमांन हता अने सर्वे श्वेत वस्त्र धारण कर्यां हतां ने पोताना मुखारविंदनि आगल्य साधु तथा देशदेशना हरिभक्तनि सभा भराइ बेठि हति पछे मयाराम भटे श्रीजि महाराज प्रत्ये प्रश्न पुछ्यो जे हे महाराज उत्तम मध्यम ने कनिष्ट ए त्रण्य प्रकारना जे वैराग्य तेनां शां लक्षण छे ते कहो तारे श्रीजि महाराज बोल्या जे उत्तम वैराग्य जेने होय ते परमेश्वरनि आज्ञाये करिने अथवा

पोतानाप्रारब्धकर्मवशेकरिनेव्यवहारमांरहेपणतेव्यवहारमांजनकराजानिपेठेळोपायनहिं अनेशब्दस्पर्शरूपरसने
गंधएपंचप्रकारनाजेउत्तमविषयतेपोतानाप्रारब्धअनुसारेप्राप्तथायतेनेभोगवेपणप्रीतियेरहितउदासथकोभोगवे
अनेतेविषयएनेळोपिसकेनहिनेतेमोत्यागमोळोनपडेअनेतेविषयनेविषेनिरंतरदोषनेदेखतोरहेनेविषयनेशत्रुजेवा
जांणेअनेसंतसतशास्त्रनेभगवाननिसेवातेनोनिरंतरसंगराखे अनेदेशकाळसंगआदिकजोकठणआविपडे तोपण
एनिजेएविसमझणयतेमोळीपडेनहितेनेउत्तमवैराग्यवाळोकहिये अनेजेनेमध्यमवैराग्यहोयतेपणउत्तमएवाजेपं
चप्रकारनाविषयतेनेभोगवेपणतेमांआसक्तनथायनेजोदेशकाळसंगकठणप्राप्तथायतोविषयनेविषेबंधाइजायने
वैराग्यमंदपडिजायतेनेमध्यमवैराग्यवाळोकहियेअनेजेकनिष्ठवैराग्यवाळोहोयतेनेसामान्यनेदोषजुक्तएवापंचवि
षयजोप्राप्तथायनेतेनेभोगवेतोतेमांनबंधायअनेजोसारापंचविषयप्राप्तथायनेतेने भोगवेतोतेमांबंधाइजायतेने
मंदवैराग्यवाळोकहिये॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२॥ ॥संवत् १८७६नामागशरशुदि६छठ्यनेदिवसश्रीजिमहा
राजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां रात्रिनेसमेविराजमानहताअने सर्वे श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभ
गवाननिमूर्त्तिअंतरमांअखंडदेखातिहोयतेनेपणभगवानजेजेअवतारेकरिनेजेजेस्थानकनेविषेजेजेळीळाकरिहो
यतेसंभारिराखविनेब्रह्मचारितथासाधुतथासत्संगीतेनेसाथेहेतराखवुंने एसर्वेनेसंभारिराखवातेशासारुजेकदा
पिदेहमुंक्यासमेभगवाननिमूर्त्तिनेभुलिजवायतोपणभगवानजेस्थानकनेविषे ळीळाकरिहोयतेजोसांभरिआवे

अथवासतसंगीसांभरिआवे अथवाब्रह्मचारिनेसाधुमांभरिआवे तोतेनेजोगेकरिनेभगवाननिमूर्त्तिपणसांभरि
आवेनेतेजिवमोटिपदविने पांमेनेतेनुंघणुंरुडुंथायतेमाटेअमे मोटामोटा विष्णुयागकरियेछैये तथाजन्माष्टमीनेए
कादशीआदिकव्रतनावरसोवरसउछववकरियेछैयेनेतेमांब्रह्मचारिसाधुसत्संगीनेभेळाकरियेछैयेअनेजोकोइकपा
पिजिवहोयनेतेनेपणजोएमनिअंतकाळेस्मृतिथइआवेतोतेनेभगवाननाधामनिप्राप्तिथाय॥ ॥इतिवचनामृतं
॥३॥ ॥संवत्॥ १८७६ नामागशरशुदि ७सप्तमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार
मां विराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहतिपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजे भगवाननाभक्तने परस्परईर्षानकरवितारेआनंदानंदस्वामि
बोल्याजेहेमहाराजईर्षातोरहेछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेईर्षा करविता नारदजीनाजेविकरविजेमएकसमयने
विषेनारदजीनेतुंबरुएबेवैकुंठनेविषे लक्ष्मीनारायणनांदर्शनकरवागयातेलक्ष्मीनारायणआगळ्यतुंबरुयेगांनकर्युं
तेणेकरिनेलक्ष्मीजितथानारायणएबेयप्रसन्नथैनेतुंबरुनेपोतानांवस्त्रआभुपणआप्यांतारे नारदजीनेतुंबरुउपरयई
र्षाआविजे हुंतुंबरुनाजेविगांनविद्याशिखुंनेभगवाननेप्रसन्नकरुंपछे नारदजीगानविद्याशिखताहवानेभगवान
आगळ्यगाताहवातारेभगवानेकह्युंजेतमनेतुंबरुनाजेवुंगातांनथिआवडतुंपछेवळिशिवउपरतपकरिनेशिवथकी
वरपांमिनेगांनविद्याशिखिने भगवानआगळ्यगावताहवातोपणभगवानएनिगांनविद्याउपरयप्रसन्ननथयाएवि
रित्येसातमन्वंतरसुधिगानविद्याशिख्यानेभगवानआगळ्यगायातोपणभगवानप्रसन्ननथया पछेतुंबरुपासेगान

विद्याशिख्यानेश्रीकृष्णभगवानआगल्यद्वारिकामांगावताहवातारेश्रीकृष्णभगवानप्रसन्नथयानेपोतानां वस्त्रअ
लंकारनारदजीनेआप्यांतारेनारदजीयेतुंबरुसाथेईर्षामेलिमाटेईर्षाकरविती एवी करविजेजेनिउपरथइईर्षाहोयतेना
जेवागुणनेग्रहणकरवानेपोतानाअवगुणनेत्यागकरवानेतेवुंनथवायनेजेईर्षायेकरिने भगवाननाभक्तनोद्रोहथा
यतेविईर्षानोतोभगवाननाभक्तनेसर्वप्रकारेत्यागकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥संवत् १८७६
ना मागशरशुदि ८ अष्टमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां विराजमानहताअनेसर्वे
श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे राधिकायेसहितएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंध्यांनकरवुं अने तेध्यांनकरतेमूर्त्तिह्रदाने
विषेनदेखायतोपणध्यांनकरवुं पणकायरथइने तेध्याननेमुंकिदेवुंनहिएविरित्यनाजे आग्रहवालाछेतेने उपरथभग
वाननिमोटिकृपाथायछेनेएनिभक्तियेकरिनेभगवानएनेवश्यथैजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥संवत्
१८७६ ना मागशरशुदी ९ नवमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोताना मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबे
ठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसत्संगमांजावेवेकिछेतेतोदिवसेदिवसेपोतानेविषे अवगुणनेदेखेछेनेभग
वाननेभगवाननाभक्तनेविषेगुणनेदेखेछे नेभगवाननेसाधुपोतानाहितनेअर्थेकठणवचनकहेछे तेनेपोतानाहित
कारिमानेछेनेदुखनथिलगाडतातेतोदिवसेदिवसेसत्संगनेविषेमोट्यपनेपांमेछे अनेजेअविवेकिछेतेतोजेमजेमस

त्संगकरेछे नेसत्संगनिवातसांन्नलेछेतेमतेमपोतानेविषेगुणपरठेछे अनेन्नगवानेनेसंतएनोदोषदेखाडिनेएनिन्ना
गल्यवातकरेछेतेवातनेमानेकरिनेन्नवलिलेछेने वातनाकरनारानोन्नवगुणलेछे तेतोदिवसेदिवसेघटतोजायछेने
सत्संगमांप्रतिष्ठाहीनथैजायछेमाटेपोतानेविषेजेगुणनुंमानतेनो त्यागकरिनेशूरवीरथैनेनेन्नगवाननेन्नगवानना
संतनेविषेविश्वासराखेतोएनोन्नविवेकटलिजायछेनेसत्संगमांमोट्यपनेपामेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६॥
संवत् १८७८ नामागशरशुदी १० दशमिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां विराजमा
नहतान्नेनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहता नेपोतानामुखारविंदनिन्नागल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नरा
इनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशास्त्रमांज्यांज्यांन्नध्यात्मवार्त्तान्नावेछेतेकोइनेसमझातिनथिनेभ्रमिजवा
यछेमाटेएन्नध्यात्मवार्त्ताजेमछेतेमयथार्थपणेन्नमेकहियेछइयेतेसर्वेसांन्नलोजेस्थूलसूक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहनेवि
षेएकात्मपणेजेवर्त्तवुंतेएजीवनुंन्नन्वयपणुंछेनेएत्रणयदेहथिपृथकपणेसत्तामात्रजेकेवातेजीवनुंव्यतिरेकपणुंछे त
थाविराटसूत्रात्मानेन्नव्याकृतएत्रणयशरीरसहितजेईश्वरनेकेवातेईश्वरनुंन्नन्वयपणुंछे अनेएत्रणयशरीरथिप्रथक
नेसत्तामात्रपणेकेवातेईश्वरनुंव्यतिरेकपणुंछेतथामायानेमायानांकार्यजेन्ननंतकोटिब्रह्मांडतेनेविषेव्यापकपणेजे
न्नक्षरब्रह्मनेकेवातेएनुं न्नन्वयपणुंछे अनेएसर्वथिव्यतिरेकसच्चिदानंदपणे जेन्नक्षरब्रह्मनेकेवातेएनुंव्यतिरेकपणुंछे
तथान्नक्षरब्रह्मनेईश्वरनेजीवनेमायानेमायानांकार्यजेब्रह्मांडएमनेविषेजेश्रीकृष्णन्नगवाननेन्नंतर्यामिपणेकेवाने
नियंतापणेकेवातेएन्नगवाननुंन्नन्वयपणुंछे अनेएसर्वथिपृथकपणेकरिनेपोतानागोलोकधामनेविषे जेब्रह्मज्योति

तेनेविषेरह्याछेएमजेकह्युंतेएभगवाननुंव्यतिरेकपणुंछे अनेएपुरुषोत्तमभगवाननेअक्षरब्रह्मनेमायानेईश्वरनेजी
वएजेपांचभेदतेअनादिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरशुदी ११ ए
कादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणक
र्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराज
बोल्याजेइंद्रियोनिजेक्रियाछेतेनेजोश्रीकृष्णभगवाननेतेनाभक्तनिसेवानेविषेराखेतोअंतःकर्णशुद्धथायछेनेअनं
तकाळनांजेपापजीवनेवळगांछेतेनोनाशथईजायछे अनेजोइंद्रियोनिवृत्तियोनेस्त्रीआदिकनाविषयमांप्रवर्त्तावेछे
तोएनुंअंतःकर्णभ्रष्टथायछे अनेकल्याणनामारगथकिपडिजायछेमाटेशास्त्रमांजेरित्येविषयभोगव्यानुंकह्युंछेते
विरित्येनियममांरहिनेविषयनेभोगववापणशास्त्रनिमरजादानेउलंघनकरिनेभोगववानहि अनेसाधुनोसंगराख
वोनेकुसंगनोत्यागकरवो अनेज्यारेएकुसंगनोत्यागकरिनेसाधुनोसंगकरेछेतारेएनेदेहनेविषेजेअहंबुद्धिछेतेनिवृ
त्तिपामेछे अनेदेहनासंबंधिनेविषेजेममत्वबुद्धिछेतेनिवृत्तिपामेछेनेभगवाननेविषेअसाधारणप्रीतिथायछेनेतेभ
गवानविनाअन्यनेविषेवैराग्यथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥८॥ ॥संवत् १८७६ नामागश
रशुदी १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्र
धारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेश्रीकृष्णभगवाननोप्रत्यक्षपणेनिश्चेकर्योहोयनेतेनि भक्तिकरतोहोयनेतेनांदर्शनकरतोहोयतो

पण जे पोताने पूर्णकाम नमानीने अंतःकरणमां न्यूनता वरते जे गोलोक वैकुंठादिक धामने विषे जे आने आ भगवाननुं ते जो मयरूप छे तमुने ज्यां सुधि देखाणुं नथि त्यां सुधि मारुं परिपूर्ण कल्याण थयुं नथि एवुं जेने अज्ञान होय तेना मुखथि भ गवाननि वातपण न सांभलवि अने जे प्रत्यक्ष भगवानने विषे दृढनिष्ठा राखे छे ने ते ने दर्शन करिने जे पोताने परिपूर्ण माने छे नेविजुं कांइ नथि इछता तो तेने तो भगवान पोते बलात्कारे पोताना धामने विषे जे पोतानां ऐश्वर्य छे ने पोतानि मूर्त्तियो छे तेने देखाडे छे माटे जेने भगवानने विषे अनन्य निष्ठा होय तेने प्रत्यक्ष भगवान विना बिजुं कांइ इछवुं नहि ॥ ॥ इति वचनामृतं ॥ ॥ ९ ॥ ॥ संवत् १८७६ ना मागशर शुदि १३ तेरशने दिवस श्री जि महाराज श्री गढडा मध्ये दादाखाचरना दरबारमां विराजमान हता अने सर्वे श्वेत वस्त्र धारण कर्यां हतां ने पोताना मुखारविंदनि आगल परमह सतथा देशदेशना हरिभक्तनि सभा भराइने बेठि हति पछे श्री जि महाराज बोल्या जे अमे वेंकटाद्रि थि सेतुबंध रामेश्वर जाता हता त्यां एक सेवकराम नामे साधु हतो तेने श्रीमद्भागवतादिक पुराण ने भण्यो हतो ते मार्गमां चालतां मांदो पड्यो ते नि पासे रुपैया हजारनि सोनामोरुं हति पण चाकरि नो करनारो कोइ नहिं माटे रोवा लागो पछे तेने अमे कयुं जे कांइ चिंता रा खशो मां तमारि चाकरि अमे करशुं पछे गामने बाहेर एक केलानि फुलवाडि हति ते मां एक वडनो वृक्ष हतो ते वडना वृक्षने विषे हजार भूतरे तां पण ते साधु तो चालिस के एवो रह्यो नहिं ने अतिशे मांदो थयो ते उपर अमने अतिशे दया आवि पछे तेने ठे कांणे अमे ते साधुने केल्यनां पत्रलावि ने हाथ एक उंचि पथारि करि आपि अने ते साधुने लोइ खंड पट वसणुं हतुं तेने अमे धो ताने चाकरि करता ने ते साधु पोताने जे टलुं जोइये तेटलुं अमारि पासे खांड साकर घि अन्न ते पोताना रुपैया आपिने मगाव

तोतेअमेलावीनेशंधिखवरावतानेअमोवस्तीमांजेनेजमीआवतानेकोइकदिवसतोअमनेवस्तिमांअन्नमलतुंनहि
तारेअमारेउपवासथातोतोपणकोइदिवसतेसाधुयेंअमनेएमकयुंनहिंजेअमपासेद्रव्यछे तेआपणेबेनेकाजेरसोइ
करोनेतमेपणअमभेलाजमो पछेएमसेवाकरतेथकेतेसाधुबेमासकांइकसाजोथयोपछेसेतुबंधरामेश्वरनेमार्गेचा
ल्यातारेतेनोभारमणएकहतो तेअमारेपासेउपडाव्योनेपोततोएकमालालेनेचालतोनेदेहेपणसाजोने एकसेर घिज
मिनेपचावेएवोसमर्थथयोतोपणभारअमारेपासेउपडावेनेपोतेअमथोचालेने अमारिप्रकृतितोएविहतिजेभारनो
मेतोएकरुमालपणराखतानहिमाटेतेनेसाधुजांणिनेअमेएनोमणएकनोभारउपाडिचालतोएविरित्येतेसाधुनिअमे
चाकरिकरिनेसाजोकर्योपणतेसाधुयेअमनेएकपैसानाभारअन्नआप्युंनहिं पछेअमेतेनेकृतघ्निजांणिनेतेनासंगनो
त्यागकर्योएविरित्येजेमनुष्यकर्याकृतनेनजांणेतेनेकृतघ्निजांणवो अनेकोइकमनुष्येकांइकपापकर्युंनेतेणेतेपाप
नुंयथाशास्त्रप्रायश्चित्तकर्युंनेवलितेनेतेपापेजुक्तजेकहेतेनेपणतेकृतघ्निजवोपापीजांणवो॥ ॥इतिवचनामृ
तम्॥१०॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरशुदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर
नादरबारमांविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनितथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेब्रह्मानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजवासनानुंशुंरूपछे तारे श्रीजिमहाराज
बोल्याजेपूर्वेजविषयभोगव्याहोयनेदिठाहोयनेसांभल्याहोयतेनिजे अंतःकरणनेविषेइछावर्त्ते तेनेवासनाकहिये
अने वलिजविषयभोगव्यामांनआव्याहोयनेतेनिजेअंतःकरणनेविषेइछावर्तेतेनेपणवासनाकहिये तारेमुक्तानंद

स्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजभगवाननोएकांतिकभक्तकेनेकहिये तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवानविना
बिजीकोइवासनानहोयनेपोतानेब्रह्मरूपमांनिनेभगवाननिभक्तिकरतोहोयतेएकांतिकभक्तकेवाय॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥११॥ ॥संवत्॥१८७६नामागशरशुदी१५पुन्यमनेदिवसश्रीजिमहाराजश्री
गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरीभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजगतनांकारणएवांजेपुरु
षप्रकृतिनेकाळनेमहतत्त्वादिकचोविशतत्त्वएमनास्वरूपनेज्यारेएजीवजांणेछे तारेपोतानेविषेरहिजेअविद्यानेतेनां
कार्यएवांजेचोविशतत्त्वतेनाबंधनथकिमुंकायछे तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएमनुंस्वरूपकेमजांण्या
मांआवे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएमनांस्वरूपतोएमनाळक्षणनेजांणवेकरिनेजणायछेतेलक्षणकहियेछैयेजे
प्रकृतिनानियंताने प्रकृतिथकिविजातिनेअखंडनेअनादिनेअनंतनेसत्यनेस्वयंज्योतिनेसर्वज्ञनेदिव्यविग्रहने समग्र
आकारमात्रनिप्रवृत्तिनाकारणनेक्षेत्रज्ञएवापुरुषछेअनेजप्रकृतिछेतेत्रिगुणात्मकछेनेजडचिदात्मकछेनेनित्यछेने
निर्विशेषछेनेमहदादिकसमग्रतत्त्वनेजीवमात्रतेनुंक्षेत्रछेनेभगवाननीशक्तिछेअनेगुणसाम्यनेनिर्विशेपणदिजेमा
यातेनोजेक्षोभकरेछेतेनेकाळकहिये अनेहवेमहत्तत्त्वादिकजेतत्त्वतेनांळक्षणकहुंतेसांभळो जेचित्तनेनेमहतत्त्वने
अभेदपणेजांणवुं अनेजमहत्तत्त्वनेविषेसूक्ष्मरूपेकरिनेसमग्रजगतरह्युंछेनेपोतेनिर्विकारछे नेप्रकाशमानछेनेस्व
च्छछेनेशुद्धसत्त्वमयछेनेशांतछे अनेहवेअहंकारनुंळक्षणकहियेछैये जेअहंकारजेतेत्रिगुणात्मकछे अनेभूतमात्रा

नेइंद्रियोनेअंतःकरणनेदेवतानेप्राणएसर्वेनिउत्पत्तिनुंकारणछेनेएनेविषेशांतपणुंछेनेघोरपणुंछेनेविमूढपणुंछेअने
हवेमननुंलक्षणकहियेछैये जेमनजेतेस्त्रीआदिकपदार्थनेजेसमग्रकामनातेनिउत्पत्तिनुंक्षेत्रछेनेसंकल्पविकल्परूप
छे अनेसमग्रइंद्रियोनुंनियंताछे हवेबुद्धिनुंलक्षणकहियेछैये जेबुद्धिनेविषेपदार्थमात्रनुंज्ञानरह्युंछे अनेसमग्रइंद्रि
योनेविषेजेविशेषज्ञानछेतेबुद्धिवतेछे अनेजेबुद्धिनेविषेसंशयनिश्चयनिद्रानेस्मृतिएरह्यांछे अनेश्रोत्रत्वकचक्षुर
सनाघ्राणवाकपाणिपादपायुनेउपस्थएजेदशइंद्रियोतेमनुंलक्षणतोएछेजेपोतपोतानाविषयमांप्रवर्त्तवुं हवेपंचमा
त्रानांलक्षणकहियेछैये तेमांशब्दनुंलक्षणतोएछेजेशब्दजेतेअर्थमात्रनोआश्रयछेनेव्यवहारमात्रनोकारणछे अ
नेबोलनारानिजेजातिनेस्वरूपतेनोजणावनारोछेनेआकाशनेविषेरहेवापणुंछे नेआकाशनिमात्राछेअनेश्रोत्रइं
द्रियेकरिनेग्रहणकरयामांआवेछेएशब्दनुंलक्षणछे हवेस्पर्शनुंलक्षणकहियेछैये जेस्पर्शछेतेवायुनितन्मात्राछे अ
नेकोमलपणुंकठणपणुंशीतलपणुंउष्णपणुंनेत्वचायेकरिनेग्रहणकरवापणुंएस्पर्शनुंस्पर्शपणुंछे हवेरूपनुंलक्षणक
हियेछैये जेपदार्थमात्रनाआकारनेजणविदवापणुंनेतेपदार्थनेविषेगौणपणेरहेवापणुंअनेतेपदार्थनिरचनायेकरि
नेपरिणामपणुं अनेतेजतत्त्वनुंतन्मात्रापणुंनेचक्षुइंद्रियेकरिनेग्रहणकरवापणुंएरूपनुंरूपपणुंछे हवेरसनुंलक्षणक
हियेछैये जेमधुरपणुंतिखापणुंकषायलापणुंकडवापणुंखाटापणुंखारापणुंनजलनुंतन्मात्रापणुंनेरसनाइंद्रिये क
रिनेग्रहणकरवापणुं एरसनुंरसपणुंछे हवेगंधनुंलक्षणकहियेछैये जेसुगंधपणुंदुर्गंधपणुंनेपृथवीनुंतन्मात्रापणुंने
घ्राणइंद्रियेकरिनेग्रहणकरवापणुंएगंधनुंगंधपणुंछे हवेपृथवीनुंलक्षणकहियेछैये जेसर्वजीवमात्रनुंधारवापणुंने

लोकरूपेकरिनेस्थानपणुंनेआकाशादिकजेच्यारभूततेनुंविभागकरवापणुंनेसमग्रभूतप्राणिमात्रनाशरीरनुंप्रगट
करवापणुंएपृथिवीनुंलक्षणछेहवेजलनुंलक्षणकहियेछैये जेपृथिव्यादिकद्रव्यनुंपिंडीकरणकरवापणुंनेपदार्थनेको
मलकरवापणुंनेभिनुंकरवापणुंनेतृप्तिकरवापणुंने प्राणिमात्रनेजीवाडवापणुंनेतृषानिनिवृत्तिपमाडवापणुंनेता
पनेटालवापणुंनेबहुपणुंएजलनुंलक्षणछे हवेतेजनुंलक्षणकहियेछैये जेप्रकाशपणुंनेअन्नादिकनेपचविनांखवा
पणुंनेरसनेग्रहणकरवापणुंनेकाष्ठनुंनेहुतद्रव्यादिकनुं ग्रहणकरवापणुंनेटाढ्यनेहरवापणुंनेशोषणकरवापणुंनेक्षु
धानेतृषाएतेजनुंलक्षणछे हवेवायुनुंलक्षणकहियेछैये जेवृक्षादिकनेकंपाववापणुंनेतृणादिकनेभेलाकरवापणुंने
शब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनेश्रोत्रादिकपंचइंद्रियोप्रत्येपमाडवापणुंनेसर्वइंद्रियोनुंआत्मापणुंएवायुनुं
लक्षणछे हवेआकाशनुंलक्षणकहियेछैये जेसमग्रजीवमात्रनेअवकाशदेवापणुंनेभूतप्राणिमात्रनोजेदेहनेमां
हिलोव्यवहारनेदेहनेबाहेरनो व्यवहारतेनुंकारणपणुंनेप्राणइंद्रियोअंतःकरणनेजीवएसर्वेनुंस्थानकपणुंएआका
शनुंलक्षणछे एविरित्येचोविशतत्त्वप्रकृतिपुरुषनेकालएमनांजोलक्षणजांणेतोएजीवअज्ञानथकोमुकायछे अने
एजेसर्वेतेनिउत्पत्तिनेजांणवितेउत्पत्तिकहियेछैये जेपोतानाधामनेविषेरह्याएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेअक्षरपुरुष
रूपेकरिनेमायानेविषे गर्भनेधरताहवातारेतेमायाथकिअनंतकोटिजेप्रधाननेपुरुषतेथाताहवातेप्रधानपुरुषकेवा
छेतोअनंतकोटिब्रह्मांडनिउत्पत्तिनाकारणछे तेमध्येएकब्रह्मांडनिउत्पत्तिनाकारणजेप्रधानपुरुषतेनेकहियेछैये जे
प्रथमपुरुषोत्तमएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेपुरुषरूपेकरिनेप्रधाननेविषेगर्भनेधरताहवा पछेतेप्रधानथकिमहत्तत्त्वउ

त्पन्नथातुंहवुंनमहत्तत्त्वथकित्रणयप्रकारनोअहंकारउत्पन्नथातो हवोतेमांसात्त्विकअहंकारथकिमननेइंद्रियोनादेव
ताउत्पन्नथाताहवा अनेराजसअहंकारथकिदशइंद्रियोबुद्धिनेंप्राणएउत्पन्नथाताहवा अनेतामसअहंकारथकिपं
चभूतनेपंचतन्मात्राएउपजताहवा एविरित्येएसमग्रतत्त्वउपज्यां पछेतेपरमेश्वरनिइछायेप्रेर्यांथकांपोतपोतानेअ
शेकरिनेईश्वरनेजीवनादेहनेसृजतांहवां तेईश्वरनादेहतेविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतनेजीवनादेहतेस्थूलसूक्ष्मनेकार
ण अनेविराटनामेजेईश्वरनोदेहतेनोद्विपरार्द्धकालपर्यंतआयुपछे अनेतेविराटपुरुषनाएकदिवसनेविषेचौदमन्वंत
रथायछे अनेजवडोएनोदिवसछेतेवडिजरात्रिछे अनेज्यांसुधिएनोदिवसहोयत्यांसुधित्रिलोकिनिस्थितिरहेछे अ
नेज्यारेएनिरात्रिपडेछेतारेत्रिलोकीनोनाशथायछेतेननिमित्तप्रलयकहिये अनेज्यारेतेविराटपुरुषनोद्विपरार्द्धकाल
पुरोथायछेतारेएविराटदेहनोसत्यादिकलोकसहितनाशथायछे अनेमहदादिकजेचोविशतत्त्वनेप्रधानप्रकृतिनेपुरु
षएसर्वेमाहामायानेविषेलयपांमेछेतेनेप्राकृतप्रलयकहिये अनेएमहामायातेअक्षरब्रह्मनाप्रकाशनेविषेलयपांमे
छे जेमदिवसनेविषेरात्रिलयपांमेछेतेमलयपांमेछेतेनेंआत्यंतिकप्रलयकहिये अनेदेवदैत्यनेमनुष्यादिकनाजेदेहते
नोजेक्षणक्षणप्रत्येनाशतेनेनित्यप्रलयकहिये एविरित्येजेविश्वनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनेजोजांणेतोजीवनेसंसा
रनेविषेवैराग्यथायनेभगवाननेविषेभक्तिथायछे अनेज्यारेएसर्वेब्रह्मांडनोप्रलयथायछे तारेजेसर्वेजीवछे तेतोमा
यानेविषेरहेछे अनेजेभगवाननाभक्तछेतेतोभगवाननाधाममांजायछे तारेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेतेभग
वाननुंधामकेवुंछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतेभगवाननुंधामतोसनातनछेनित्यछेअप्राकृतछेसच्चिदानंदछेअ

नंतछेनेअखंडछेतेनेद्रष्टांतेकरिनेकहियेछैयें जेमपर्वतनेवृक्षादिकेसहितनेमनुष्यपशुपक्ष्यादिकनिजेआकृतितेणेस
हितएविजेआसमग्रपृथवीतेकाचनिहोयनेआकाशने विषेजेसमग्रतारातेसर्वेसूर्यहोयपछे तेनेतेजेकरिनेतेसमग्र
आकृतियेसहितकाचनिपृथवीजेवीशोभेतेविशोभाये जुक्तभगवाननुंधामछेएवुंजेभगवाननुंधामतेनेभगवान
नाभक्तछेतेसमाधिनेविषेदेखेछेनेदेहमुंक्यापछे एतेजोमयजेभगवाननुंधामतेनेपांमेछे ॥ ॥ इतिवचना
मृतं ॥ ॥ १२ ॥ ॥ संवत् १८७६ नामागशरवदि १ पडवानेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजिमहाराज
श्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनेसमीपेळिंबडानावृक्षनिहेठेओटाउपरढोळि
योढळाविनेविराजमांनहताअनेरातोसुरवाळपेर्योहतोअनेरातिडगळिपेरिहतिनेमांथेसोनेरिशेळुंबांध्युहतुंनेकटीने
विषेसोनेरिशेळुंबांध्युहतुंअनेकंठनेविषेमोतिनिमाळायोपेरिहतिअनेपाघनेविषे मोतिनातोराळटकतामुंक्याहताअ
नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रिजिमहाराजनेनित्या
नंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेदेहदेहप्रत्यजीवएकछेकेअनेकछेनजोएककेशोतोवडपिंपरयआदिकजेवृक्षछेतेनिडाळखि
यो कापिनेविजेठकांणेरोपेछेतारेतेवानतेवाजवृक्षथायछे एतेएकजीवबेप्रकारेथयोकेविजजीवेप्रवेशकर्योनेके
शोजेएतोएनोएजीवछेतोजीवतोअखंडछेनेअच्युतछेतेकपांणोकेम तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योएनोउत्तरक
रियेजेश्रीकृष्णभगवानछेतेनिपुरुषनेप्रकृतिएबेशक्तियोछे तेजगतनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रळयतेनुंकारणछेतपुरुषनेप्र
कृतिरूपजेपोतानिबेशक्तियोतेनुं ग्रहणकरिनेपोतेविराटरूपनेधारताहवानेतेविराटरूपजेएभगवानतेजतेप्रथमब्रा

ह्मकल्पनेविषेतोपोतानाअंगथकिब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतसमग्रजीवने स्तृजताहवानेपाद्मकल्पनेविषेतोएभगवानब्र
ह्मारूपेकरिनेमरीच्यादिकनेस्तृजताहवानेकश्यपनेदक्षरूपेकरिनेदेवदैत्यमनुष्यनेपशुपक्ष्यादिकसमग्रस्थावरजंगम
जेजीवतेनेस्तृजताहवाएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेजजेतेपुरुषप्रकृतिरूपजेपोतानिशक्तितेणेसहितथकाजीवजीवप्र
त्येअंतर्यामिरूपेरत्याछे नेजेजीवेजेवांकर्मकर्यांछेतेजीवनेतेवादेहनेपमाडेछेनेतेजीवछेतेणेपूर्वजन्मनेविषेकेटलां
ककर्मतोसत्वगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछेनेकेटलांककर्मतोरजोगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछे नेकेटलांककर्मतोत
मोगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछेतेकर्मनेअनुसारेकरिनेएजीवनेभगवानजेतेउद्भीजजातिनाजेदेहनेजरायुजजाति
नाजेदेहनेस्वेदजजातिनाजेदेहनेअंडजजातिनाजेदेहतेनेपमाडेछेनेसुखदुखरूपजेतेतेकर्मनांफलतेनेपमाडेछे अने
तेजीवनाकर्मनेअनुसारेकरिनेतेनादेहथकिविजादेहनेस्तृजेछे जेमकश्यपआदिकप्रजापतिनादेहथकिअनेकजाति
नादेहनेस्तृजताहवातेमएनाएभगवानअंतर्यामिरूपेकरिनेसमग्रजीवजीवप्रत्येरत्याथकाजेदेहथकिजेमउपज्यानि
रितिहोयतेमविजादेहनेउपजावेछे पणजेजीवथकिविजादेहनेउपजावेछेतेजीवजअनेकरूपेथायएमनथिएतोजे
जीवनेजेनादेहथकिउपज्यानोकर्मसंबंधप्रामथयोहोयतेजीवनेतद्वारायेकरिनेउपजावेछे ॥इतिवचनामृतम्॥
॥१३॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरवदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांश्री वासुदेवनारायणनामंदिरआगल्य लिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरख्यदक्षिणादेमुखारविंदे
विराजमानहतानेमाथेधोलिपाघबांधिहतिअनेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिहति अनेपिलापुष्पनातोरा

पाघमांबिराजमानहतानेबेकांनउपरस्यपिळापुष्पनागुछबिराजमानहता नेतेगुछनिउपरस्यगुलाबनांपुष्पबिराजमान
हतांनेकंठनेविषेपिळापुष्पनाहारबिराजमानहता अनेजमणाहाथमांधोळुंजेसेवतिनुंपुष्पतेनेफेरवताहताअनेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपु
छ्योजेएकहरिजनछेतेसंसारनेतजिनेनिसर्योछेनेअतितीव्रवैराग्यवाळोतोनथि अनेदेहेकरिनेतोवर्त्तमांनजथार्थ
पाळेछेअनेमनमांथोडिथोडिसंसारनिवासनारहिछेतेनेविच्यारेकरिनेखोटिकरिनांखेछे एवोएकत्यागीभक्तछेअने
तेनेभगवाननोनिश्चेपणदृढछे अनेवळिबिजोगृहस्थभक्तछेतेनेपणभगवाननोनिश्चेदृढछे अनेआज्ञायेकरिनेघर
मांरह्योछेनेसंसारथकिउदासछे अनेजेटलित्यागीनेजगतमांवासनाछेतेटलितेगृहस्थनेपणवासनाछे एवेजेभग
वाननाभक्ततेमांकोणश्रेष्ठछेपछेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेएत्यागीभक्तश्रेष्ठछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेओल्यो
मुझाइनेपोतानिमेळेभेखळेइनेनिसर्योछेतेकेइरित्येश्रेष्ठछेनेगृहस्थतोआज्ञायेकरिनेघरमांरह्योछेतेकेइरित्येनुन्यछे
पछेश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंमुक्तानंदस्वामियेबहुप्रकारेसमाधानकर्युंपणसमाधानथयुनहि पछेमुक्तानंदस्वामि
बोल्याजेहेमहाराजतमेउत्तरकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेत्यागीहोयनेतेनेसारिपेठेखावामळेअनेजोकाविम
तिवाळोहोयतोपाछिसंसारनिवासनात्हदामांउदेथाय अथवाघणुंदुखपडेतोपणपाछिसंसारनिवासनाउदेथाय ए
वात्यागीकरतांतोगृहस्थघणोसारो केमजेगृहस्थभक्तनेज्यारेदुखपडेअथवाघणुंसुखआविपडेतारेतेएमविच्याररा
खेजेरखेमारेआंमांथिबंधनथायएवुंजांणिनेतेसंसारमांथिउदासरहे मांटेत्यागीतोतेनखरोजेजेणेसंसारमुक्योनेपा

छितेसंसारनिवासनारहेजनहि अनेगृहस्थतोवासनावालात्यागीकरतांघणोश्रेष्ठछेजोगृहस्थनाधर्मसचवायतोप
णगृहस्थनाधर्मतोघणाकठणछेनेअनंतप्रकारनां सुखदुखआविपडेतारेसंतनिसेवामांथिनेधर्ममांथिमननेआडुंअ
वलुंडोलवादेनहिं अनेएमसमझेजेसंतनोसमागममल्योछेतेतोमुनेपरमचिंतामणिनेकल्पवृक्षमल्योछेनेधनदोल
तदिकरादिकरिएतोसर्वेस्वप्नतुल्यछे अनेसाचोलाभतेसंतनोसमागममल्योएजछेएमसमझे अनेगमेतेवुंभारदु
खआविपडेपणतेणेकरिनेपाछोपडेनहिं एवोजेगृहस्थतेअतिश्रेष्ठछे अनेसौकरतांभगवाननाभक्तथावुंएघणुंकठ
णछे अनेभगवाननाभक्तनोसमागममलवोघणोदुर्लभछे एमकहिनेतेउपरश्रीजिमहाराजेभगवाननेसंतनाम
हिमानांमुक्तानंदस्वामिनांकिर्त्तनगवराव्या पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेश्रुतिमांएमकह्युंछेजेअंतेयामतिःसा
गतिःएविरित्येकह्युंछे जेअंतकालेभगवाननेविषेमतिरहेतोगतिथायअनेनरहेतोनथायएवोएश्रुतिनोअर्थभासेछे
तारेजेभक्तिकरिहोयतेनोशोविशेषछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेसाक्षातभगवाननिप्राप्तिथइछेतनेअंतका
लेस्मृतिरहेअथवानरहेतोपणतेनुंअकल्यांणथायनहितेनितोभगवानरक्षाकरेछे अनेजेभगवानथकिविमुखछे ते
तोबोलतांचालतांदेहमुकेछेतोपणतेनुंकल्याणथातुंनथिनेमरिनेजमपुरिमांजायछे नेकेटलाकपापिकसाइहोयतेबो
लतांचालतांदेहमुंकेछे अनेभगवाननोभक्तहोयनेतेनोअकालमृत्युथयोतेमाटेशुंतेनुंअकल्याणथाशेनेतेपापिनुंशुं
कल्यांणथाशेनहिंजथायतारेएश्रुतिनोअर्थएमकरवोजेजेविहमणांएनेमतिछेतेविअंतकालेगतिथायछेमाटेतेजेभ
क्तछेतेनिमतिमांएमरह्युंछेजेमारुंकल्याणतोथइरह्युंछेतोतेनुंकल्याणअंतकालेथइजरह्युंछेअनेजेनेसंतनिप्राप्तिन

थिथइनेभगवाननास्वरूपनिपणप्रातिनथिथइतेनिमतिमां तोएमवरतेछेजे हुंअज्ञानिछुंनेमारुंकल्याणनहिंथायतो
जेविएनिमतिछेतेविएनिश्रंतकालेगतिथायछे अनेजेभगवाननादासथयाछेतेनेतोकांइकरवुंरह्युंनथिएनादर्शनेक
रिनेतोबिजाजीवनुंकल्याणथायछेतोएनुंकल्याणथायएमांशुंकेवुंपण भगवाननुं दासपणुंआववुंएघणुंकठणछेके
मजेभगवाननादासहोयतेनांतोएलक्षणछे जेदेहनेमिथ्याजाणेनेपोतानाआत्मानेसत्यजाणेअनेपोतानाजेस्वामि
तेनेभोगव्यानांजेपदार्थतेनेपोतेभोगववानेअर्थेइछेजनहिंअनेपोतानास्वामिनुंगमतुंमुकिनेविजुंआचरणकरेजन
हिंएवोहोयतेहरिनोदासकेवाय अनेजेहरिनोदासहोयनेदेहरूपवरतेतेतोप्राकृतभक्तकेवाय॥ ॥इतिवचनामृतं१४
संवत् १८७६ नामागशरवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमान
हता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेजनाहृदयामांभगवाननिभक्तिहोयतेनेएविवृत्तिरहेजेभगवान
तथासंततेमुनेजेजेवचनकेहेशेतेमजमारेकरवुंछेएमतेनाहृदयामांहिमत्यरहे अनेआटलुंवचनमुंथिमनाशेनेआटलुं
नहिमनायएवुंवचनतोभुल्येपणनकहे अनेवलिभगवाननिमूर्त्तिनेहृदयामांधारवितेमांशूरवीरपणुंरहेनेमूर्त्तिधार
तांधारतांजोनधरायतोपणकायरनथायनेनित्यनविश्रद्धाराखेनेमूर्त्तिधारतांज्यारेभुंडाघाटसंकल्पथायनेतेहठव्या
हठनहिंतोभगवाननोमोटोमहिमासमझिनेपोतानेपूर्णकाममानिनेतेसंकल्पने खोटाकरतोरहेनेभगवाननास्वरूप
नेहृदयामांधारतोरहेतेधारतां धारतांदशवर्षथायअथवाविशवरसथायअथवापचविशवरसथायअथवासोवरस

थायतोपणकायरथइनेभगवाननास्वरूपनेधारवुंतेमुकिदेनहिकेमजेश्रीकृष्णभगवानेगीतामांकह्युंछेजेअनेकज न्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम् तेमाटेएमनेएमभगवाननेधारतारहेएवुंजेनेवरततुंहोयतेनेएकांतिकभक्तकहिये॥ इतिवचनामृतम्॥१५॥ ॥संवत्१८७६नामागशरवदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाच रनादरबारमांविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेश नाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेजेभगवाननाभक्तनेसतअसतनोविवेक होयतेतोजेजेअवगुणपोतामांहोयतेनेजांणेनेविच्यारिनेतेनोत्यागकरिदेअनेसंतमांअथवाकोइसतसंगीमांकांइक अवगुणपोतानेभासतोहोयतोतेनेत्यागकरिदेनेतेनाजेगुणतेनुंजग्रहणकरे अनेपरमेश्वरनेविषेतोतेनेकोइअवगुण भासेजनहि अनेभगवाननेसंततेजेवचनकहेतेनेपरमसत्यकरिनेमांनेपणतेवचननेविषेसंशेकरेनहिअनेसंतकहे जेतुंदेहइंद्रिमनप्राणथिजुदोछुंनेसत्यछूंनेएनोजांणनारोछूंनेएदेहादिकसर्वेअसत्यछे एमवचनकहेतेनेसत्यमानिने तेसर्वेथिजुदोआत्मारूपेवरतेपणमननाघाटभेलोभलिजायनहिअनेजेणेकरिनेपोतानेबंधनथायनेपोतानाएकांति कधर्ममांखोट्यआवेएवांजेपदार्थतथाकुसंगतेनेओलखिराखेनेतेथिछेटेजरहेनेतेनाबंधनमां आवेनहिअनेसवलो विच्यारहोयतेनेग्रहणकरेनेअवलोविच्यारहोयतेनोत्यागकरेएविरित्यजेवरततोहोयतारे जांणियेजतेनेविवेकछे॥ इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥संवत्१८७६नामागशरवदि५ पांचम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाच रनादरबारमांआथमणेबारणेओरडोछेतेमांकथावंचावताहताअनेधोलोखेसपेर्योहतो तथाधोलिचादरओढिह

तितथाधोळिपाघबांधिहतिअनेपिळापुष्पनिमाळापेरिहतिनेपिळापुष्पनोतोरोपाघनेविषेखोशोहतो अनेअतिप्रस
न्नथकाविराजमानहतातेसमयनेविषेमुक्तानंदस्वामितथागोपाळानंदस्वामिआदिकसाधुनेतेडाव्यानेश्रीजिमहारा
जतेसर्वेप्रत्येबोल्याजेआपणासत्संगमांथोडोककुसंगनोभागरह्योजायछेतेआजकाढवोछेनेआप्रकरणएवुंचला
ववुंछे जेसर्वपरमहंसतथासांख्यजोगीतथाकर्मयोगीसर्वेसत्संगीमांप्रवर्ततेसत्संगमांकुसंगतशुंछेतोजवातनाक
रनाराहिमत्यविनानिवातकरेछे तेसत्संगमांकुसंगछेतेकेविरित्येवातकरेछेतोएमकहेछेजेभगवाननुंजेवचनतेनेय
थार्थकोंणपाळिशकेछेनेवर्तमांनधर्मपणयथार्थकोंणपाळिसकेछे माटेजेटलुंपळेतेटलुंपाळियेनेभगवानतोअधम
उधारणछेतेकल्याणकरशेअनेवळिएमवातकरेछे जेभगवाननुंस्वरूपजेह्रदयमांधारवुंतेकांइआपणुंधार्युंधरातुं
नथिएतोभगवानजेनेदयाकरिनेधरावेछेतेनेधरायछे एविरित्यनिमोळिवातकरिनेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तिइत्यादिक
जेभगवाननिप्रसन्नतानांसाधनतेमांथिविजानेमोळापाडेछे माटेहवेआजदिनथिआपणासत्सगमांकोइपणएवि
हिमत्यरहितवातकरशोनहिसदाहिमत्यसहितजवातकरज्यो अनेजेएविहिमत्यरहितवातकरेतेनेतोनपुंसकजांणवो
अनेएविहिमत्यविनानिवातजेदिवसथइजायतोतेदिवसउपवासकरवो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ १७॥ ॥संवत्
१८७६ ना मागशरवदि ६ छठ्यनेदिवसरात्रिपाछलिपोरएकबाकिहतितारेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढ
ढामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानिओसरिने आगल्यफळिमांढोळियाउपरस्यबिराज्याहता
नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां पछेपरमहंसतथासत्संगीनेतेडाव्यानेघणिवारसुधितोपोते विचारिरह्यानेपछे बो

ल्याजेएकवातकहुंतेमांभलोएमकहिने श्रीजिमहाराजबोल्याजेमारामनमांतोएमथायछेजेवातनकहुंपणतमेअ
माराछोमाटेजांणियेछैयेजेकहियेजअनेआवातछे तेनेसमझिनेतेजप्रमांणेवरतेतेजमुक्तथायछेनेतेविनातोच्यार
वेदषट्शास्त्रनेअढारपुराणनेभारतादिकइतिहासतेनेभणवेकरिने तथातेनाअर्थनेजांणवेकरिनेअथवातेनेश्रवणेक
रिनेपणमुक्तथायनहि तेवातकैयेतेसांभलोजेवास्यतोगमेतटलिउपाधिहोयपणतेनोजोमनमांसंकल्पनहोयतोतेनो
अमारेखरखरोनहि नेअंतरमांजोरंचजेटलोपदार्थनोघाटथायतोतेनोत्यागकरियेतारेनिरांत्यथायएवोअमारो स्व
भावछे माटेअमेहृदयमांविच्यारकर्योजेभगवाननाभक्तनाहृदयमांविक्षेपथायछेतेनुंकारणतेशुंछे पछेमनबुद्धि
चित्तअहंकारसामुंजोयुंत्यांतोएअंतःकरणपणउद्वेगनुंकारणनथिअंतःकरणमां तोभगवाननास्वरूपनानिश्चेनुंबल
अथवाआत्मज्ञाननुंबलतेनेजोगेकरिनेअंतःकरणनेगाफलतारहेछे जेभगवानमल्याछेतहवेकांइकरवुंनथिएवुंगा
फलपणुंरहेछेएटलोजअंतःकरणनोवांकछे नेझाझोवांकतोपंचज्ञानइंद्रियोनोछेतेनिविगतिकैयेछैयेजएजीवजना
नाप्रकारनांभोजनजमेछेतेभोजनभोजनप्रत्येंजुदाजुदास्वादछेअनेजुदाजुदागुणछेतेभोजननेज्यारेजमेछेतारेते
गुणअंतःकरणमांतथाशरीरमांप्रवर्त्तेछेअनेजोलिलागरथभांग्यपियेनेतप्रभुनोभक्तहोयतोयपणलिलागरथभांग्य
नेकेफेकरिनेवर्तमाननीखबरस्यरहेनहिंनेप्रभुनाभजननिपणखबरस्यरहेनहि तेमअनंतप्रकारनाजेआहारतेनागुणप
णलिलागरथभांग्यनिपेठेजअनंतप्रकारनाछेतेनोगणतांपणपारआवेनहि तेमजएजीवश्रोत्रद्वारेअनंतप्रकारनाश
ब्दनेसांभलेछे तेशब्दनापणअनंतप्रकारनागुणजुदाजुदाछे तेजेवोशब्दसांभलेछे तेवोजअंतःकरणमांगुणप्रवर्त्ते

छेजेमकोइकहंत्यारोजीवहोयअथवाकोइकपुरुषव्यभिचारिहोय अथवाकोइकस्त्रिव्यभिचारणिहोयअथवालोक
नेवेदनीमरजादानेंलोपिनेंवरततोएवोकोइकभ्रष्टजीवहोयतेमनिजेवातसांभलवितेतो जेविलिलागस्यभांग्यपिये
अथवादारुपियेएविछेमाटेतेवातनासांभलनारानाअंतःकरणनेभ्रष्टकरिनांखेछे नेभगवाननुंभजनस्मरणतथाव
र्त्तमांनतेनिविस्मृतिकराविनांखेछे तेमजत्वचानास्पर्शपणअनंतप्रकारनाछे नेतेनागुणपणजुदाजुदाअनंतप्रकार
नाछेतेमांपापीजीवनोजेस्पर्शतेजभांग्यदारुनाजेवोछेमाटेतेस्पर्शनोकरनारोहरिभक्तहोयतेनिपणसुधबुधनेभुला
डिदेछे तेमजरूपपणअनंतप्रकारनांछे नेतेनागुणपणअनंतप्रकारनाजुदाजुदाछे तेकोइकभ्रष्टजीवहोयनेजोतेनुंद
र्शनथयुंहोयतोजेमलिलागरयभांग्यतथादारुपिधेभुंडुथायछेतेमजतेपापिनादर्शननाकरनारानुंपणभुंडुजथायनेबु
द्धिभ्रष्टथइजायछे तेमजगंधपणअनंतप्रकारनाछेनेतेनागुणपणअनंतप्रकारनाछेतेजोपापिजीवनाहाथनुंपुष्पअ
थवाचंदनतेनिजोसुगंधिलेतोजेमलिलागरयपिधेबुद्धिभ्रष्टथायतेमजबुद्धिभ्रष्टथायछे एविरित्येजेमभुंडानेंजोगेक
रिनेजीवनिबुद्धिभ्रष्टथायछे तेमजपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनासंततेनेजोगेकरिनेजीवनिबुद्धिसारिथायछे अनेजी
वनिबुद्धिभ्रष्टहोयतोपणभगवाननेसंतनाशब्दनेसांभलवेकरिनेउत्तमथायछे तेमजएमनेस्पर्शेकरिनेपणमतिउत्त
मथायछे अनेवर्त्तमांननिआज्ञ्येकरिनेमोटासंतनोस्पर्शनथायतोतेनाचरणनिरजलेइनेमाथेचडावेतेणेकरिनेपवि
त्रथाय अनेतेमजमोटासंतनेदर्शनेकरिनेपणपवित्रथायपणवर्त्तमांनराखिनेदर्शनकरवातेमजतेमोटानिप्रसादिछे
तेनेजमवेकरिनेपणपवित्रथायछेतेमांपणवर्णाश्रमनिमरजादापरमेश्वरेबांधिछेतेमरजादानराखिनेप्रसादिलेविने

जेने नखपेतेनेसाकरनिप्रसादिकराविनेप्रसादिले वितेमजतेमोटापुरुषनेचढ्युं एवुंजेपुष्पचंदनतेनिसुगंधिलिधेपण
बुद्धिनिर्मलथायछे तेमाटेएपंचविषयनेसमझ्याविनाजेभोगवशेनेसारअसारनोविभागनहिकरेनेतेनारदसनकादि
कजेवोहशेते निपणबुद्धिभ्रष्टथइजाशेतोजेदेहाभिमानिहोयनेतेनि बुद्धिभ्रष्टथायतेमां शुंकेवुंतेसारुएपंचेइंद्रियोने
जोग्यअजोग्यविचार्याविनाजेमोकलिमेलसेतेनुंअंतःकरणभ्रष्टथइजाशे अनेपंचेइंद्रियोद्वारेजीवजेआहारकरेछे
तेआहारजोशुद्धकरशेतोअंतःकरणशुद्धथाशे अनेअंतःकरणशुद्धथाशेतोअखंडभगवाननिस्मृतिरहेशे अनेजोपं
चेइंद्रियोनाआहारमांथिएकइंद्रिनोआहारमलिनथायछे तोअंतःकरणपणमलिनथइजायछेमाटेभगवाननाभक्त
नेभगवाननाभजननेविषेजेकांइविक्षेपथइआवेछे तेनुंकारणतेपंचइंद्रियोनाविषयजछेपणअंतःकरणनथि अने
आजीवछेतेजेविसावतकरेछे तेवुंएनुंअंतःकरणथायछेतेज्यारेएजीवविषयिजीवनिसभामांबेठोहोय अनेतेजग्या
पणसुंदरसातमालनिहवेलिहोयनेतेहवेलिनेविषेकाचनातकतासुंदरजड्याहोयनेसुंदरबिछांणांकर्यांहोयनेतेमां ना
नाप्रकारनांअभुषणतथावस्त्रनेपेरिनेविषयिजनबेठाहोयअनेदारुनाशिशालेइनेपरस्परपाताहोयनेकेटलाकतोदारु
नाशिशाभरेलापड्याहोयनेवेश्याउंथेइथेइकारकरिरैयुंहोयनेनानाप्रकारनां वाजित्रवाजतांहोयनेतेसभामां जइने
जेजनबेसेतेसमेतेनुंअंतःकरणबिजिजात्यनुंथइजायछेअनेतृणनिझुपडिहोयनेतेमांफाटलगोदडिवालापरमहंसनि
सभाबेठिहोयनेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तिसहवर्त्तमानभगवतवार्त्ता थातिहोयतेसभामांजइनेजेजनबेसेतारेतेसमेतेनुं
अंतःकरणबिजिरित्यनुंथायछेमाटेसत्संगनेनेकुसंगनेजोगेकरीनेजेवुंअंतःकरणथायछेतेनेजोविच्यारिनेजुवेतोजा

एयामांआवेछेअनेगबरगंडनेतोकांइखबरस्यपडतिनथिमाटेआवार्त्तांछे तेछेकमुर्खपणेपशुनेपाडेवरततोहोयतेनेतो
नसमझायअनेजेकांइकविवेकिहोयनेकांइकभगवाननोआश्रितहोयतेनेतोआवार्त्तातुरतसमझ्यामांआवेछे माटे
परमहंसतथासांख्यजोगीहरिजनतथाकर्मजोगीहरिजनएसर्वेनेकुपात्रमांणशनिसंगत्यकरविनहि अनेसतसंगमो
स्यतोगमेतेवोकुपात्रजीवहोयतोयतेनेनियमधराविनेसतसंगमांलेवोपणसतसंगमांआव्यापछिकुपात्रपणुराखेतो
बाइअथवाभाइजेहोयतेनेसत्संगबारस्यकाढिमेलवो अनेजोनकाढतोएमांथिझाझुंभुंडुंथायजेमजआंगलिनेसरपे
करडिहोयअथवा किडियारानोरोगथयोहोयनेतेटलुंअंगजोतुरतकापिनांखेतोपंडकुशलरहेनेतेनलोभकरेतोझाझो
बिगाडथायतेमजेकुपात्रजीवजणायतेनोततकालत्यागकरज्योअनेआअमारुंवचनछे तेभलाथैनेसर्वेजरुरराख
ज्योतोजांणियेतमेअमारिसर्वेसेवाकरीअनेअमेपणतमनेंसर्वेनेआशीर्वाददेशुंनेतमोउपरस्यघणाप्रसन्नथाशुंकांजे
तमेअमारोदाखडोसुफलकरस्यो अनेभगवाननुंधामछे त्यांआपणसर्वेभेलारहेशुंअनेजोएमनहिरहोतोतमारेनेअ
मारेघणुंछेटुंथइजाशेअनेभुतनुंकब्रह्मराक्षसनुंदेहआवशेनेहेरानथाशो अनेजेकांइभगवाननिभक्तिकरिहशेतेनुंफ
लतोरझलतांरझलतांकोइककालेप्रगटथाशेतारेपणअमेवातकरितेप्रमाणेरहेशोतारपछिमुक्तथइने भगवाननाधा
ममांजाशोअनेजोकोइअमारोवादलेशोतोतेनुंतोजरुरभुंडुंथाशेकांजेअमाराहृदयमांतोनरनारायणप्रगटविराजे
छे अनेहुंतोअनादिमुक्तजछुंपणकोइनेउपदेशकरिनेमुक्तनथिथयो अनेमनबुद्धिचित्तनेंअहंकारतेमनेंतोहुंपकडिले
उंछुंजेमसिंघबकरानेपकडेछेतेनिपेठेएअंतःकरणनेंहुंपकडुंछुंअनेबिजानेतोएअंतःकरणदेख्यामांपणआवतांनथि

माटेअमारोवादछेनेजाणेजेउपाधिमांरहिनेशुद्धपणेरहेशुं तेतोनारदसनकादिकजेवोहोयतेथिपणरेवायनहितोबि
जानिशिवार्त्ताकेविअनेअनंतमुक्तथैगयानेअनंतथाशे तेमांउपाधिमांरहिनेनिर्लेपरहेएवोकोईयेथयोनथिनेथाशे
पणनहि अनेहमणांपणकोइयेनथिअनेकोटिकल्पसुधिसाधनकरिनेपणएवोथावानेकोईसमर्थनथि माटेअमेकयुं
छेतेप्रमाणेरहेशोतोरुडुंथाशेअनेअमेजेकोइनेहेतकरिनेबोलावियेछैयेतेतोतेनाजीवनारुडासारुबोलावियेछैयेअ
थवाकोइनेहेतकरिनेसांमुंजोइयेछैये अथवाकोइसारांभोजनकरावेछेनेतेनेजमियेछैये अथवाकोइढोलियोवी
छाविदेछेतेउपरबेसियेछैये अथवाकोइवस्त्रआभुषणतथापुष्पनाहारइत्यादिकजेजपदार्थलावेछेतेनेअंगीकार
करीयेछैयेतेतोतेनाजीवनारुडावास्तेअंगीकारकरीयेछैयेपणअमारासुखनेवास्तेकरतानथिनेजोअमारासुखनेवा
स्तेकरताहैयेतोअमनेश्रीरामानंदस्वामिनासमछे माटेएवुंविच्यारिनेकोइअमारोवादकरशोमांनेपंचइंद्रियानाआ
हारछेतेनेअतिशेशुद्धपणेकरिनेराखज्योएवचनअमारुंजरुराजरुरमांनज्योअनेआवाततोसर्वेनेसमझायएविसुग
मछेमाटेसर्वेनासमझ्यामांतुरतआविजाशेतेसारुसतसंगमांअतिशेप्रवर्त्तावज्योतेमांअमारोघणोराजिपोछे एम
वार्त्ताकरिनेजयसच्चिदानंदकहिनेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांपधारताहवा ॥इतिवचनामृतं॥१८॥ संवत्
१८७६नापोसशुदि१ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजसंध्यासमेश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांन
हताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहतिपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआसत्संगनेविषेपोतानाआत्यंतिककल्याणनेइछतोएवोजेभक्तजनते

नेएकलिआत्मनिष्टायेकरिनेजपोतानुं आत्यंतिककल्याणरूपकार्यसरतुंनथितथाएकलिप्रितिजेप्रेमेसहितनवप्रका
रनिभक्तिकरवीतेणेकरीनेपणतेकार्यसरतुंनथितथाएकलोजेवैराग्यतेणेकरीने पणतेकार्यसरतुंनथितथाएकलोजे
स्वधर्मतेणेकरीनेपणतेकार्यसरतुंनथितेमाटेएआत्मनिष्टाआदिकजेच्यारगुणतेसिद्धकरवाशामाटेतोएच्यारे गुणने
एकबिजानिअपेक्षाछे हवेएच्यारगुणनेएकबिजानिअपेक्षाछे तेकहियेतेसांभलोजेआत्मनिष्टातोहोयपणजोश्रीह
रिनेविषेप्रीतिनहोय तोतेप्रीतियेकरिनेथइजेश्रीहरीनिप्रसन्नतातेणेकरिनेजपामवाजोग्यएवंमोटुंऐश्वर्यजेमायाना
गुणेकरिनेपराभवनपमायएवुंमोटुंसामर्थ्यतेनेएभक्तनथिपांमतोअनेश्रीहरिनेविषेप्रीतिहोय पणजोआत्मनिष्टान
होयतोदेहाभिमाननेजोगेकरिनेतेप्रीतिनिसिद्धिथातिनथि अनेश्रीहरिनेविषेप्रीतिनेआत्मनिष्टाएबेयहोयपणजोदृ
ढवैराग्यनहोयतोमाईकपंचविषयनेविषेआसक्तियेकरीनेतेप्रीतिनेआत्मनिष्टातेनीसीद्धिथातिनथिअनेवैराग्यतोहो
यतोपणजोप्रितिनेआत्मनिष्टानहोयतो श्रीहरिनास्वरूपसंबंधिजेपरमआनंदतेनिप्राप्तिथातिनथि अनेस्वधर्मतोहो
यतोपणजोप्रीतिआत्मनिष्टानेवैराग्यएत्रणेयनहोय तोभूलोकभूवर्लोकनेब्रह्मानाभुवनपर्यंतजेस्वर्गलोकतेथकिबा
हेरगतिथातिनथिकेतांब्रह्मांडुंनेआदिनेमायानातमथकिपरएवुंजेश्रीहरिनुंअक्षरधामतेनीप्राप्तिथातिनथिअनेआत्म
निष्टाप्रितिनेवैराग्यएत्रणेयेहोय तोपणजोस्वधर्मनहोय तोएत्रणेयेनिसिद्धिथातिनथिएविरित्येआत्मनिष्टाआदिकजे
एच्यारगुणतेमनेएकबिजानिअपेक्षाछे तेमाटेभगवाननाएकांतिकभक्तनोसमागमकरिनेजेभक्तनेएच्यारगुणअ
तिशेदृढपणेवर्त्तेछे तेभक्तनेसर्वेसाधनसंपूर्णथयांनेएनेजएकांतिकभक्तजांणवोतेमाटेजेभक्तनेएच्यारगुणमाथिजे

गुणनिन्युनताहोयतो भगवानना एकांतिकभक्तनिसेवासमागमेकरिनेतेन्यूनतानेटालवी॥ ॥इतिवचनामृतं ॥१९॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि २ बिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबार मां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेंगादितकियानंखाविनेविराजताहता अनेधोलोपाघमाथेबांधिहतिनेतेपाघने विषेपिलाफुलनोतोरोविराजमांनहतो अनेकंठनेविषेपिलापुष्पनोहारविराजमांनहतो अनेबेकाननेविषेधोलानेपि लापुष्पनागुछविराजमांनहता अनेधोलोचोफालओढ्योहतोनेकालाछेडानोखेसपेर्योहतोनेकथावंचावताहताअ नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिजननिसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वामिश्रीसहजानंद जीमहाराजबोल्याजेसांभलोसर्वनेएकप्रश्नपुछियेछेयेतारेसर्वेहरिभक्तेहाथजोडिनेकह्युंजेपुछोतारेश्रीजिमहारा जबोल्याजेअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानितकोणछे पछेतोसर्वेविच्यारिरयापणउत्तरकरिसक्यानहि पछेश्रीजिमहारा जबोल्याजेल्योअमेजउत्तरकरियेतारेसर्वेयेंराजीथेनेकह्युंजेहेमहाराजतमथिजजथार्थउत्तरथाशेमाटेकहो पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआदेहमांरेनारोजेजीवछेतेरूपनेजुवेछेनेकुरूपनेजुवेछे तथाबालजोवननेवृधपणानेजुवे छे एवांअनंतपदार्थनेजुवेछेपणजोनारोपोतेपोतानेजोतोनथिअनेकेवलबाह्यद्रष्टियेकरिनेपदार्थनेजोयाकरेछेप णपोतेपोतानेनथिजोतोतेजअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानिछे अनेजेमनेत्रेकरिनेअनंतप्रकारनारूपनास्वादनेलेछेतेम जश्रोत्रत्वक्रसनाघ्राणइत्यादिकसर्वेइंद्रियोयेकरिनेविषयसुखनेभोगवेछेनेजांणेछे पणपोतेपोतानासुखनेभो गवतोनथिनेपोतेपोतानारूपनेंजांणतोनथिएजसर्वेअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानिछेनेएजघेलामांअतिशेघेलोछे अ

नेएजमुर्खमांअतिशेमुर्खछेनेएजसर्वनीचमांअतिशेनीचछे तारेशुकमुनियेआशंकाकरिजेपोतानुंस्वरूपजोवुंतेशुं
पोतानाहाथमांछेनेजोपोतानाहाथमांहोयतोजीवशिदअतिशेअज्ञानिरहेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने सतसं
गथयोछेतेनेतोपोतानाजीवात्मानुंदर्शनपोतानाहाथमांजछेनेकेदाडएणेपोतानास्वरूपनेजोयानो आदरकर्योनेन
दिठुंअनेएजीवमायानेआधिनथकोपरवशथइनेतोस्वप्ननेसुषुप्तिअवस्थामांअंतरद्रष्टिकरिनेजायछेपणपोतेपोताने
जांएयेकोइदिवसपोतानास्वरूपनेजोवानेअंतरद्रष्टिकरतोनथि अनेजेभगवाननाप्रतापनेविच्यारिनेअंतरद्रष्टिकरे
छे तेतोपोतानास्वरूपनेअतिशेउज्वलप्रकाशमानजुवेछे नेतेप्रकाशनेमध्येप्रत्यक्षएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेनिमु
र्त्तिनेजुवेछे अनेनारदसनकादिकजेवोसुखियोपणथायछे माटेहरिभक्तनेतोजेटलिकसररहेछेतेटलिपोतानेआल
सेकरिनेरहेछे॥ ॥इतिवचनाम्रतम्॥ ॥२०॥ ॥संवत् १८७६नापोसशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिम
हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांसांझनेसमेउगमणेबार्याओरडानिओसरिये ढोलियाउपरथ्यविराज
ताहता अनेकालाछेडानोखेसपेर्योहतोनेधोलोचोफालओढ्योहतोनेधोलिपाघमाथेबांधिहतिनेउगमणेमुखारविं
देविराजमानहतानेपोतानेआगल्यसाधुझांझपखाजलेइनेकिर्त्तनगाताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुत
थादेशदेशनासत्संगिनिसभाभराइनेबेठिहति पछेतेसर्वेनेश्रीजिमहाराजेछांनारास्यानेएमबोल्याजेसर्वेसांभलो
एकवार्त्ताकरियेएमकहिनेझाझिवारसुधितोनेत्रकमलनेमिंचिनेविच्यारिरत्यानेपछेबोल्याजेजेहरिभक्तनामनमां
भगवानने अतिप्रसन्नकरवानिइछाहोयतेभगवाननेप्रसन्नकरवानोतोएउपायछेजेपोतपोतानावर्णाश्रमनोजे

धर्मतेनेविषेअचळनिष्ठातथाआत्मनिष्ठानिअतिशेद्रढतातथाएकभगवानविनाबिजासर्वपदार्थनेविषेअरुचितथा
भगवाननेविषेमहात्मेसहितएविनिष्कामभक्तिएच्यारसाधनेकरिने भगवाननिअतिशेप्रसन्नताथायछेअनेएजे
च्यारसाधनतेनेएकांतिकधर्मकहियेनेएवाएकांतिकधर्मवाळाजेभक्ततेआसमामांआपणासत्संगमांकेटलाकछेअ
नेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेखातांपितांनातांधोतांचालतांबेठतांसर्वक्रियानेविषे भगवाननिमूर्तिनुंचितवनकरवुं
अनेज्यारेअंतरमांकांइविक्षेपनहोयतारेतोभगवाननुं चितवनकरवुंनेभगवाननिमूर्तिसांमुंजाइरेवुंअनेजोअंतर
मांसंकल्पविकल्पनोविक्षेपथायतोदेहइंद्रियोअंतःकरणदेवताविषयएसर्वेथिपोतानुं स्वरूपजुदुंसमझवुंनेज्यारेसं
कल्पनोविरामथायतारेभगवाननिमुर्तिनुंचितवनकरवुंअनेआदेहनेतोपोतानुंस्वरूपमानवुंनहिंनेदेहनांजसंबंधिते
नेपोतानांसंबंधिमानवानहि केमजेआजीवछेतेचोराशिलाखजात्यनादेहनेपुर्वेधरिआव्योछे नेजेटलिजगतमांस्त्रि
युंछेतेसर्वेनेपत्यजन्मलिधाछे तथाजगतमांजेटलिकुतरियुंजेटलीमीनडियुंजेटलिवानरियुंएआदिकजेजेचोराशि
मांजीवछे तेसर्वेनेपत्येकेटलाकवारजन्मधर्याछे अनेआजगतमांजेटलिजात्यनिस्त्रियुंछे तेमांकेइएणेस्त्रियुंनथिक
रिसर्वेनेपोतानिस्त्रियुंकरिछेतेमजएजीवेस्त्रीनादेहधरिधरिनेजगतमांजेटलिजात्यनापुरुषछे तेसर्वेनेपोतानाधणिक
र्याछे तेटलामाटेजेमएचोराशिलाखजात्यनासगपणनेहमणांमांनतानथितथाचोराशिलाखजात्यनादेहनेपोतानुंदे
हमानतानथि तेमजआदेहनेपोतानुंस्वरूपमांनवुंनहिनेआदेहनासंबंधिनेपोतानांसंबंधिमानवांनहिकेमजेचोराशि
लाखजात्यनांदेहधर्यांतेनोसंबंधरह्योनहितोआदेहनोसंबंधपणनहिजरहेतेमाटेदेहगेहादिकसर्वपदार्थनेअसत्यजां

णिनेतथादेहइंद्रियोअंतःकरणतेथिजुदुपोतानुंस्वरूपजांणिनेतथापोतानाधर्ममांरहिनेभगवाननिनिष्कामभक्तिक
रवि अनेदिवसेदिवसेभगवाननुंअतिशमहात्मजणायतेनेअर्थेसाधुनोसंगनिरंतरराखवो अनेजेआविरित्येनथिस
मझतोनेकेवलदेहाभिमानिनेप्राकृतमतिवालोछेनेतजोसत्संगमांपड्योछेतोपणएनेपशुजवोजांणवोअनेआसत्सं
गमांतोभगवाननोमोटोप्रतापछेतेणेकरिनेपशुनुंपणकल्याणथायछेतोमनुष्यनुंकल्याणथायतेमांशुंआश्चर्यकेवा
यपणएनेखरेखरोभगवाननोएकांतिकभक्तनकवायएकांतिकभक्ततोजेनिप्रथमकह्युं एविसमझण्यहोयतेनेजक
हिये अनेएवोजेएकांतिकभक्ततेदेहनोत्यागकरिनेनेसर्वेमायानाभावथिमुक्तथइनेनेअर्चिमार्गेकरिनेभगवानना
अक्षरधामनेपांमेछेतेअक्षरनांबेस्वरूपछेएकतोनिराकारएकरसचैतन्यछेतेन चिदाकाशकहियेब्रह्ममोहोलकहियेन
एअक्षरविजेरूपेकरिनेपुरुषोत्तमनारायणनिसेवामांरहेछे अनेएअक्षरधामनेपांम्योजेभक्ततेपणअक्षरनासाधर्म्य
पणानेपांमेछेनेभगवाननिअखंडसेवामांरहेछे अनेएअक्षरधामनेविषेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमनारायणतेसदाविराज
मानछेअनेएअक्षरधामनेविषेअक्षरनासाधर्म्यपणानेपांम्याएवाअनंतकोटिमुक्तरह्याछे तेसर्वेपुरुषोत्तमनादास
भावेवरतेछेनेपुरुषोत्तमनारायणतेसर्वेनास्वामिछेनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछे माटेआपणासत्संगीसर्वे
नेतोएमजनिश्चेकरवोजेआपणेपणएअक्षररूपजेमुक्ततेमनिपंक्तिमांभलवुंछे नेअक्षरधाममांजइनेअखंडभगवा
ननिसेवामांहजुररहेवुंछे पणनाशवंतनेतुछएवुंजेमायिकसुखतेनेइछवुंनथिनेएमां कोइठकांणेलोभावुंनथिएवो
दृढनिश्चेराखिनेनिरंतरभगवाननिएकांतिकभक्तिकरवी अनेभगवाननुंअतिशेमाहात्म्ययथार्थसमझीनेभगवान

विनाबिजांजेस्त्रीधनादिकसर्वपदार्थतेनिजेवासनातेनेंदहछतेजटालिनांखवि अनेजोभगवानविनाबिजापदार्थनि
वासनारहिगइहोयनेतेनोदेहपडेनेतेने भगवाननाधाममांजातेजोमार्गमांसिद्धियुंदेखायतोतेभगवाननेमुकिनेते
सिद्धियुमांलोभाइजायतोतेनेमोटुंविघ्नथायमाटेसर्वेपदार्थनिवासनाटालिनेभगवाननेभजवा॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥२१॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ४ चोथ्यनेदिवसमध्यानसमेश्री
जिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारयनेओरडानिओसरियेढोलियाउपरबिराजमानह
ता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतांनेपाघनेविषेफुलनोतोरोखोशोहतोनेबेकांनउपरपुष्पनागुछधार्याहतानेकंठमांगुल
दावदिनापुष्पनोहारपेर्योहतोनेउगमणेमुखारविंदेबिराजताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेपरमहंसकिर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसांभलोएकवात
करियेतारेसर्वेपरमहंसगावुंराखिनेवातसांभलवातत्परथया पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेम्रदंगसारंगीसरोदाताल
इत्यादिकवाजिंत्रवजाडिनेकीर्त्तनगाववांतेनेविषेजोभगवाननिस्मृतिनरहेतोएगायुंतेनगायाजेवुंछे नेभगवानने
विसारिनेतोजगतमांकेटलाकजीवगायछे तथावाजिंत्रवजाडेछे पणतेणेकरिनेतेनामनमांशांतिआवतिनथितेमा
टेभगवाननाकिर्त्तनगाववांतथानामरटनकरवुं तथानारायणधुन्यकरविइत्यादिकजेजेकरवुं तेभगवाननिमुर्त्तिने
संभारिनेजकरवुं अनेभजनकरवाबेसेतारेतोभगवाननेविषेवृत्तिराखेनेज्यारेभजनमांथिउठिनेबिजिक्रियानेकरे
तारेजोभगवानमांवृत्तिनराखेतोतेनिवृत्तिभजनमांबेसेतारेपणभगवाननास्वरूपमांस्थिरथायनहिमाटेहालतांचा

हतां खातां पितां सर्व क्रियाने विषे भगवानना स्वरूपमां वृत्ति राखवानो अभ्यास करवो तो तेने भजनमां बेसे तारे भग
वानमां वृत्ति स्थिर थाय अने जेने भगवानमां वृत्ति रहेवा लागे तेने तो काम काज करते पण रहे अने जेने गाफलाइ होय
तेने तो भजनमां बेसे तारे पण भगवानमां वृत्ति न रहे ते माटे सावधान थईने भगवानना स्वरूपमां वृत्ति राखवानो अभ्या
स भगवानना भक्तने करवो एटलि वात करिने श्रीजिमहाराज बोल्या जे हवे किर्त्तन गाओ ॥ ॥ इति वचनामृ
तं ॥ ॥ २२ ॥ ॥ संवत १८७६ ना पोस शुदि ५ पंचमीने दिवस श्रीजिमहाराज श्री गढडा मध्ये दादा खाचरना दर
बारमां उगमणे बारणे ओरडानि ओसरिये ढोलिया उपर स्थविराजमान हता अने श्रीजिमहाराजे माथे धोलो फेंटो बांध्यो
हतो तथा धोलुं अंगरखु पेर्युं हतुं तथा धोलो सुरवाल पेर्यो हतो तथा केड्ये कसुंबल शेलुं बांध्युं हतुं ने पोताना मुखारविंदनि
आगल्य परमहंस तथा देशदेशना हरिभक्तनि सभा भराइने बेठि हती पछे करुणा करिने परमहंस नि आगल्य श्रीजिम
हाराज वात करवा लागा जे वासुदेव माहात्म्य नामे जे ग्रंथ ते अमने अतिशे प्रिय छे के मज भगवानना भक्तने भगवान
ने भज्यानि जे रिति ते सर्वे ए ग्रंथमां कहि छे अने भगवानना जे भक्त ते बे प्रकारना छे तेमां एकने भगवाननो निश्चे तो यथा
र्थ छे पण ते देहात्म बुद्धि सोतो भगवाननुं भजन करे छे अने बिजो तो जाग्रत स्वप्न सुषुप्ति ए त्रण्य अवस्था तथा स्थूल सूक्ष्म
ने कारण ए त्रण्य देह ते थि परने चैतन्य रूप एवुं पोताना स्वरूपने माने अने ते पोताना स्वरूपने विषे भगवाननि मूर्त्तिने धारि
ने भगवाननुं भजन करे पछे त्रण्य अवस्था थि ने त्रण्य शरीर थि पर जे पोतानुं स्वरूप तेने अतिशे प्रकाशमान भालेने ते प्र
काशने विषे भगवाननि मूर्त्ति जे विप्रगट प्रमाण छे ते वि अतिशे प्रकाशे जुक्त भासे एवि रित्यनि स्थिति बालो होय अने ए

विरित्यनिस्थितिज्यांसुधिथइनथित्यांसुधिभगवाननोभक्तछेतोपणतेनेमाथेविघ्नछे अनेजोएविस्थितिमांशिवजी
नोतावरतनातोमोहनिस्वरूपमांमोहपांम्या अनेएविस्थितिमांब्रह्मानोतावर्त्ततातोसरस्वतिनेदेखिनेमोहपांम्या अने
एविस्थितिमांनारदजीनोतावर्त्तनातोपरण्यानुंमनथयुं अनेइंद्रतथाचंद्रादिकतेमनेजोएविस्थितिनोतितोकलंकला
ग्यां अनेभगवाननोभक्तहोयपणजोएविस्थितिनेनपांम्योहोयतो भगवाननेविषेपणप्राकृतभावपरठाइजवायछे
जेमराजापरिक्षितएवोभक्तनोतोतोरासक्रिडामांभालिनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेसंशेथयो अनेशुकजिजोएवाभ
क्तहतातोतेनेकोइजात्यनोसंशेथयोजनहि अनेजएवोभक्तहोयतेतोएमसमझेजेमारेविषेकोइदोषअडिसकेनहि त
थातेदोषकांइबाधकरिसकेनहि तोजेनेभजनकरिनेहुंआवोथयोएवाजेभगवानतेनेविषेतोकोइमायिकदोषहोयज
केमएमद्रढपणेसमझेछे अनेएवोजेएभगवाननोभक्ततेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेज्यारेवृत्तिनराखेछेतारेतेवृत्तिनाबे
विभागथायछे तेमांएकवृत्तितोभगवाननास्वरूपमांरहेछेनेबिजितोजेभजननोकरनारोतेमांरहेछेनेभगवाननास्व
रूपमांजेवृत्तिरहेछेतेप्रेमेजुक्तरहेछे नेभजननाकरनारामांजेवृत्तिरहेछे तेतोविच्यारेजुक्तरहेछेनेतेवृत्तिजेतेभजनना
करनारानेविषेभगवाननाभजनविनाबिजाजेजेघाटसंकल्पथायछेतेसर्वेनेखोटाकरिनांखेछे तथातेभजननाकर
नारामांजेदोषतेसर्वेनेखोटाकरिनाखेछेएविरित्येतेनिवृत्तिभगवानमांअखंडरहेछे अनेघडिकतोएकाग्रचित्तेबेसि
नेभगवाननुं भजनकरेनेघडिकमांतोचालाचुंथतोफरेतेनेतोएविस्थितिथातिनथिजेमपाणिनोघडोभरिने एकठे
कांणेढोलिआवियेपछेवलि बिजेदिवसअथवात्रिजेदिवसतेठेकांणपांणिनोघडोढोलियेतेणकरिनेत्यांपाणिनोधरो

नरायनहिकांजेआगल्यादिवसनुं जलआगल्येदिवसनुकाइजायनेपाछल्यादिवसनुंपाछल्येदिवसनुकाइजाय
अनेजोआंगलिजेविनांनिजपांणिनिमेरुअखंडवेहतिहोयतोमोटोपणिनोधरो नराइजायतेमखातांपीतांहालतां
चालतांतथाशुनक्रियानेविषेतथाअशुनक्रियानेविषेसर्वकालेनगवानमांअखंडवृत्तिराखवि पछेएविरित्येनग
वानमांअखंडवृत्तिराखतांराखतांएविदृढस्थितिथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२३॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ६ छठ्यनेदिवससंध्यासमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांउगमणेबारुअोरडानिओसरियेढोलियाउपरअ बिराजताहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोने धोलोखेसप
रयोहतोतथागरमपोसनिरातिडगलिपेरिहतिनेधोलोचोफालओढ्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंस
तथादेशदेशनाहरिनक्तनिसनानराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेजेरित्येज्ञानेकरिनेस्थि
तिथायछेतेकहियेछैये तेज्ञानकेवुंछे तोप्रकृतिपुरुषथिपरछेनेएज्ञाननेविषेस्थितिथायछे तारेप्रकृतिपुरुषनेप्रकृति
पुरुषनुंजेकारज्यतेकांइयेनजरमांआवतुंनथिनेएनुंनामज्ञानप्रलयकेवायछे अनेएविस्थितिथायछे तेनेएकरसचै
तन्यनासेछे नेतेनेविषेएकनगवाननिमूर्त्तिजरहेछे पणविजोकोइआकाररहेतानथिनेक्यारेकतोएप्रकाशमांनग
वाननिमूर्त्तिपणदेखायनहि एकलोप्रकाशजदेखायछे नेक्यारेकतोप्रकाशपणदेखायनेनगवाननिमूर्त्तिपणदेखा
यएनेज्ञानेकरिनेस्थितिजांणविअनेजेविनगवाननिमूर्त्तिप्रगटदेखायछे तेमूर्त्तिनेविषेअखंडवृत्तिरहेतेणेकरिनेए
विस्थितिथायछे नेजेनेजेवोनगवाननोमहिमासमझाणोहोयतेनाहृदामांतेटलोजप्रकाशथायछे नेतेटलोजतेने

प्रणवनेनादमंभलायछे नेजेटलोजेनेभगवाननोनिश्चेनेमहिमासमझायछे तेनेतेटलाभुंडाघाटबंधथइजायछे ने
ज्यारेभगवाननोनिश्चेजथार्थथायछे नेयथार्थमहिमासमझायछे तारेतेनेभुंडाघाटमात्रटलिजायछे जेमसिबुनि
एकचिरुचुशिहोय तोथोडाथोडादांतअंबायपणहलवाहलवाचणाचवायखरा नेजोआखुसिबुचुशुंहोयतोचणा
चवायनहिनेमगनोदांणोपरांणेपरांणेचवायअनेजोघणांसिबुचुश्यांहोय तोरांधेलोभातपणचवायनहि तेमभग
वाननानिश्चेनेमाहात्म्यरुपिजेनेखटाइचडिहोयतेनिच्यारअंतःकर्णनेदशइंद्रियोरूपजेडाढ्योतेसर्वे अंबाइजायछे
तारेएजीवमनरूपपोतानिडाढ्येकरिनेविषयनासंकल्परूपिचणानेचाववानेसमर्थथातोनथि तेमजचित्तरूपपोता
निडाढ्येकरिनेविषयनुंचिंतवनकरवासमर्थथातोनथितेमजबुद्धिरूपपोतानिडाढ्येकरिनेनिश्चेकरवासमर्थथातोन
थि तेमजअहंकाररूपपोतानिडाढ्येकरिनेविषयसंबंधिअभिमांनकरवासमर्थथातोनथि तेमजपंचज्ञानइंद्रियोने
पंचकर्मइंद्रियोरूपजेडाढ्योछे तेडाढ्येकरिनेतेतइंद्रियोनाविषयरूपजेचणातेनेचाववानेसमर्थथातोनथि अनेजे
नेयथार्थभगवाननोनिश्चेनहोयनेयथार्थभगवाननोमहिमाजणांणोनहोय तेनाइंद्रियोतथाअंतःकर्णतेपोतपोता
नाविषयथकीयथार्थपणेनिवृत्तिपांमतांनथी अनेजेभगवाननुं स्वरूपछेतेतोमायानेमायानाजेगुणतेथकिपरछे
अनेसर्वविकाररहितछे पणजीवनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाभासेछे तेभगवाननेविषेजेअल्पमतिवालाछेतेजे
वाजेवादोषकल्पेछे तेभगवाननेविषेतोएकेदोषनथिपणकल्पनारानिबुद्धिमांथिएदोषकोइकालेटलवानानहितेमां
जेभगवाननेकांमिसमझेछेतेपोतेअत्यंतकांमिथइजायछे अनेजेभगवाननेक्रोधिसमझेछेतेपोतेअत्यंतक्रोधिथई

जायछेनेजेभगवाननेलोभिसमझेछेतेपोतेअत्यंतलोभिथइजायछेनेजेभगवाननेइर्षावानसमझेछेतेपोतेअत्यंत
इर्षावानथइजायछेएआदिकजेजेदोषभगवाननेविषेकल्पेछे तेतोजेमसूर्यसांमिधूळ्यनीफांट्यभरिनेनांखियेतेपो
तानिआंख्यमांपडेछे तेमभगवाननेविषेजेजात्यनोदोषकल्पेछेतेदोषपोतानेदुःखदेछेअनेपोतामांगमेतेवाभुंडास्व
भावहोयनेजोभगवाननेअतिशेनिर्दोषसमझेतोपोतेपणअतिशेनिर्दोषथइजायछेपछेब्रह्मानंदस्वामीयेपुछ्युंजेको
इविषयमांपणपोतानांइंद्रियोतणातांनहोयनेअंतकर्णमांपणखोटाघाटथातानहोयनेभगवाननो निश्चेपणयथार्थ
छे तोपणअपूर्णपणुंरहेछेनेअंतरसुनुंरहेछेतेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएपणहरिभक्तमांमोटिखो
टयछे जेपोतानुंमनास्थिरथयुंछेनेभगवाननोनिश्चेपणअतिशेदृढछेतोयपणहैयामांअतिशेआनंदआवतोनथि जे
हुंधन्यछुंनेहुंकृतार्थथयोछुं नेआसंसारमांजेजीवछेतेकामक्रोधलोभमोहमदमछरआशात्रष्णातेनेविषेहेरांनथा
ताफरेछे अनेत्रिविधितापमांरात्यदिवसबलेछे नेमुंनेतोप्रगटपुरुषोत्तमेकरुणाकरिनेपोतानुस्वरूपओलखाव्युंछे
नेकामक्रोधादिकसर्वविकारथिरहितकर्योछेअनेनारदसनकादिकजेवासंततेनासमागममांराख्योछेमाटेमारुंमो
टुंभाग्यछे एवोविच्यारनथिकरतोनेआठोपोरअतिशेआनंदमांनथिवरततोएमोटिखोटयछेजेमबालकनाहाथमां
चिंतामणिदिधोहोयतेनुंतेनेमाहात्म्यनथि एटलेतेनोतेनेआनंदनथि तेमभगवानपुरुषोत्तममल्याछेनेतेनोअंतरमां
आठोपोरकेफरेतोनथिजेमारुपुर्णकामपणुंथयुंछे एवुंनथिसमझतोएहरिभक्तनेमोटिखोटयछे अनेज्यारेकोइह
रिभक्तनोदोषनजरमांआवेतारेएमसमझवुंजेआंनोस्वभावतोसतसंगमांनघटेएवोछे तोयपणएनेजोसतसंगम

ळ्योछेनेएजोजेवांतेवोछेतोयपणसतसंगमांपड्योछेतोएनोपूर्वजन्मनोअथवाआजन्मनोसंस्कारभारेछेतोआवो सतसंगमळ्योछेएमसमझ्ञनेतेनोपणअतिशेगुणलेवोएमवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोताने उतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२४॥

॥संवत् १८७६ नापोसशुदि७सप्तमी नेदिवसप्रभातसमे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपरमहंसनिजायगाने विषेपधार्याह ताने धोळोखेशपेर्योहतोनेधोळोचोफाळओढ्योहतोनेधोळोफेंटोबांध्योहतो नेआथमणेपरथारेउगमणेमुखारविंद करिनेविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्पपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति प छेश्रीजीमहाराजकृपाकरिनेबोल्याजेस्वधर्मेजुक्तएवोजेभगवाननोभक्ततेनाअंतरनेविषेतोपोतानुंयथार्थपूर्णका मपणुंमनातुंनथीनेतपूर्णकामपणुंतोआत्मनिष्ठानेभगवाननामाहात्म्यनुज्ञानतेणेकरिनेजथायछे अनेएवेमांजेट लिन्यूनतारहेछेतेटलिपूर्णकामपणमांन्यूनतारहेछे माटेएवेवांनांतोभगवाननाभक्तनेदृढपणेसाधवांअनेएवेमांजे टलिखामिरहेतेटलितोसमाधिमांपणनडछे अनेहमणांअमेएकहरिभक्तनेसमाधिकराविहतितेनेतेजअतिशेदेखां णुंतेतेजनेजोइनेचिसपाडवामांडिनेकह्युंजेहुंबळुंछुं माटेसमाधिवाळानेपणआत्मज्ञाननुजरुरकांमपडेछे अनेपो तानुंस्वरूपआत्मानजांणेनेदेहनेमांनेतोतेनेघणिकाच्यपरहिजायछे अनेअमेतेहरिभक्तनेसमझाव्युंजेतारुंस्वरूपतो आत्माछेदेहनथिनेआळाडकिबाईनामनेभाटनोदेहतेतुंनथिनेअछेद्यअभेद्यएवोजेआत्मातेतारुस्वरूपछे पछेअमे तेनेसमाधिकराविनेकयुंजेगणपतिनेस्थानकेच्यारपांखडिनुंकमळछे त्यांजइनेतारुस्वरूपजोअतेज्यारेसमाधिव

लेगणपतिनेस्थानकेजायछे तारेत्यांनादसंभलायछे नेप्रकाशदेखायछे नेतेथिपरब्रह्मानास्थानकनेविषेजायछेता
रेतेथिनादपणघणोसंभलायछे नेप्रकाशपणतेथिअतिशेघणोदेखायछे अनेतेथिपरविष्णुनेस्थानकेजायछे तारेते
थिअतिशेनादसंभलायछे नेतेथितेजपणअतिशेदेखायछे एविरित्येजेमजेमउंचाउंचास्थानकनेविषेजायछेतेमते
मवधुनादसंभलायछे नेवधुवधुप्रकाशदेखायछे अनेएविरित्येसमाधिमांअतिशेतेजदेखायछे अनेअतिशेनादथा
यछे नेकडाकाअतिशेथायछे तेगमेतेवाधीरज्यवांनहोयतोपणकायरपणुंआविजायछे जोअर्जुनभगवाननाअं
शहतानेमहाशूरवीरहतातोपणभगवाननुं विश्वरूपजोवाने समर्थथयानहिमाटेएमबोल्याजेहमहाराजआरूपजो
वानेहुंसमर्थनथिमाटेतमारुजेवुंप्रथमरूपहतुंतवुतमारुंदर्शनकरावो एविरित्येएवासमर्थनेपणसमाधिनेविषेज्यारे
ब्रह्मांडफाटिजायएवाकडाकाथायछे नेजेमसमुद्रमरजादामेलेएवातेजनासमूहदेखायछे तारेधिरज्यरहेतूंनथितेसा
रुदेहथकिपोतानुंस्वरूपजुदुसमझुंजोइये अनेएविजेसमाधिथायछेतेनाबेभेदछे एकतोप्राणायामेकरिनेप्राणनो
निरोधथायछे तेभेलोचित्तनोपणनिरोधथायछे अनेबिजोप्रकारएछेजेचित्तनेनिरोधकरिनेप्राणनोनिरोधथायछे
तेचित्तनोनिरोधक्यारेथायछेतोज्यारेसर्वठेकांणेथिवृत्तितुटिनेएकभगवाननेविषेवृत्तिजोडायनेतेभगवाननेविषेवृ
त्तिक्यारेजोडायतोज्यारेसर्वठेकांणेथिवासनातुटिने एकभगवाननास्वरूपनिवासनाथायतारेतेवृत्तिकोइनिहठावि
भगवाननास्वरूपमांथिपाछिहठेनहिं जेमकोइकुवोहोयनेतेउपरथिविशकोशफरताहोयनेतेनोप्रवाहजुदोजुदोचाल
तोहोयतारेतेप्रवाहमांजोरहोयनहि अनेतेविशेकोशनोप्रवाहभेलोकरियेतोनदीनाजेवोअतिशेबलवांनप्रवाहथा

यतेकोइनोहठाव्योपाछोहठेनहितेमजेनिवृत्तिनिर्वासनिकथायछे तारेतेनुंचित्तछेतेभगवानानास्वरूपमांजोडायछे अनेजेनाचित्तमांसंसारनासुखनिवासनाहोयतेनेतोश्रोत्रइंद्रिद्वारेअनंतजात्यनाजेशब्दतेनेविषेजुदीजुदीवृत्तिफेलाइजायछे तेमजत्वचाइंद्रिद्वारेहजारुंजात्यनाजेस्पर्शतेनेविषेजुदीजुदीवृत्तिफेलाईजायछे तेमजनेत्रइंद्रिनिवृत्तितेहजारुंजात्यनांजेरूपतेनेविषेफेलाईजायछे तेमजरसनाइंद्रिनिवृत्तितेहजारुंजात्यनाजेरसतेमांफेलाइजायछे तेमजनासिकाइंद्रिनीवृत्तितेअनंतजात्यनाजेगंधतेमांफेलाईजायछे तेमजकर्मइंद्रियोनिवृत्तियुंपणपोतपोतानाविषयनेविषेहजारुंप्रकारेफेलाइजायछे एविरित्येदशेइंद्रियोद्वारेएनुंअंतःकर्णछेतेहजारुंप्रकारेफेलाइगयुंछे तेज्यारेचित्ततेभगवाननुंजचिंतवनकरे अनेमनतेभगवाननोजघाटघडे अनेबुद्धितेभगवाननास्वरूपनोजनिश्चेकरे अनेअहंकारतेहुंआत्माछुंनेभगवाननोभक्तछुंएवुजअभिमानधरेतारेएनिएकवासनाथइजांणवि अनेप्राणेकरिनेजेचित्तनोनिरोधथायछेतेतोअष्टांगयोगेकरिनेथायछे तेअष्टांगयोगतोयमनियमआसनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्याननेसमाधिएजेआठअंगतेणेजुक्तछे नेएअष्टांगयोगतेसाधनरूपछे नेएनुंफलतेभगवाननेविषेनिर्विकल्पसमाधिछे तेज्यारेएविनिर्विकल्पसमाधिथायछेतारेप्राणनेनिरोधेकरिनेचित्तनोनिरोधथायछे अनेजोचित्तनिर्वासनिकथइनेभगवननेविषेजोडायछेतोतेचित्तनेनिरोधेकरिनेप्राणनोनिरोधथायछे माटेजेमअष्टांगयोगसाधवेकरिनेचित्तनोनिरोधथायछे तेमभगवाननास्वरुपनेविषेजोडावेकरिनेचित्तनोनिरोधथायछे माटेजेभक्तनिचित्तवृत्तिभगवाननास्वरूपनेविषे जोडांणीतेनेअष्टांगयोगवगरसाधेसधाईरयांमाटेअमेकह्यांजेआत्मनिष्ठानेभगवाननामाहात्म्यनुं

ज्ञानएबेसाधनंतदृढपणेराखवांअनेवर्त्तमामधर्मंततोभगवाननिआज्ञाछेतेजरुरराखवांजेमब्राह्मणनोधर्मछेजेना
वुधोवुंनेपवित्रपणेरेवुंतेकोइदिवसशूद्रनाघरनुपाणिपियेजनहितेमसत्संगीहोयतेनेभगवाननिआज्ञामांफेरपाडवो
जनहिकेमजेएभगवाननीआज्ञापालेतोतेनिउपरभगवानराजिथायछे अनेभगवाननुंमाहात्म्यज्ञानतथावैराग्ये
सहितआत्मज्ञानएवेनिअतिशेद्रढताराखविनेपोतानेविषेपूर्णकामपणुंसमझवुंजेहवेमारेकांइन्यूनतारहिनथीएमस
मझीनेनिरंतरभगवाननिभक्तिकरवीनेतेसमझणएयनेकेफकरिनेछकिपणजावुंनहीअनेपोतानेअकृतार्थपणुंपणमा
नवुंनहिअनेजोअकृतार्थपणुंमांनेतोएनेउपरजे एविभगवाननिकृपाथइते जांणियेखारपाटमांबीजवाव्युंतेउग्युं
जनहिनेजोछकिजाइनेजेमतेमकरवालागेतोजांणियेअग्निमांबिजनांख्युंतेबलिगयुं माटेअमेकयुंतेमजेसमझेतेने
कोइप्रकारनिन्यूनतारेहेनहिएमकहिनेश्रीजीमहाराजपोतानाआसनउपरपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥२५॥ संवत् १८७६ नापोसशुदि ११ एकादशीनेदिवसबपोरनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखा
चरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपर विराजमानहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो तथा
धोलोखेसपेर्योहतो तथाधोलोचोफालओढ्योहतोतथाबेकांननेउपरगुलदावदिनांमोटांमोटांबेपुष्पखोशांहतां त
थापुष्पनोतोरोपाघनेविषेखोशोहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगलपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति नेपरमहंसतालपखाजलइनेकिरतनगाताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेहवेकिरतनबोलवांराखोने
अमेआएकवातरूपकिरतनबोलियेतेसांभलो पछे परमहंसेकह्युंजेहेमहाराजबहुसारुंतमेवातकरो पछे श्रीजीम

हाराजबोल्याजेभगवाननांरसिककीर्त्तनगातांगातांजोएकभगवाननास्वरूपमांजरसजणायतोतोठीकछेनेजोभ
गवाननास्वरूपविनाबीजे ठेकांणेरसजणायतोतोएमां मोटिखोट्यछेकेमजेएभक्तनेजेमभगवाननाशब्दमांहेतथा
यछेनेतशब्दमांरसजणायछे तेमजगितवाजित्रनाशब्दमांअथवास्त्रियादिकनाशब्दमांरसजणायछे नेहेतथायछे
माटेएभक्तनेअविवेकिजांणवो अनेभगवानअथवाभगवाननासंततेनां जेवचनतेनेविषेजेवोरसजणायछे तेवो
जबिजाविषयनाशब्दमांरसजणायछे एविजेएमुखतातेनोत्यागकरवो अनेएविमुखतानोत्यागकरिनेएकभग
वाननेशब्देकरिनेजसुखमानवुंनेएविजात्यनोजेरसिकभक्तछे तेखरोछे अनेजेमशब्देतेमजस्पर्शपणएकभगवान
नोजइछे अनेअन्यस्पर्शनेतोकालोनागतथाबलतोअग्नितेजेवोजांणेतोरेतेरसीकभक्तसाचो तेमजरूपपणभगवा
ननुंजोइनेपरमआनंदपांमेनेबिजारूपनेतोजेवोनरकनोढगलोतथासडेलकुतरुंतेवुंजांणेएरसिकभक्तसाचोतेमजर
सपणभगवाननामहाप्रसादनोहोयतेणेकरिने परमआनंदपांमेपणबीजाजेनांनाप्रकारनारसतेनेस्वादकरिनेआनं
दनेनपांमेतेरसिकभक्तसाचो तेमजभगवाननेचड्याएवाजेतुलसिपुष्पनाहारतथानानाप्रकारनिसुगंधियेजुक्तएवां
अतरचंदनादिकतेनीसुगंधिनेग्रहणकरिनेपरमआनंदपांमेपणकोई अन्यविषइजीवेदेहेअतरचंदनादिकचरच्यांहो
यअथवापुष्पनाहारपेरयाहोयतेनासुगंधनेपांमिनेराजोनजथायएविरित्येपंचविषयभगवानसंबंधिहोयतेनेविषेअ
तिशेप्रितिवानथाय अनेजगतसंबंधिजेपंचविषयतेनेविषेअतिशेअभावजुक्तवरतेतेरसीकभक्तसाचोछेअनेरसी
कभक्तथइनेजेमभगवानसंबंधिविषयनेजोगेकरिनेआनंदपांमेछे तेमजअन्यसंबंधिजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधतेने

जोगेकरिनेजोआनंदपांमछेतोएखोटोरसिकभक्तछेकेमजेजमभगवाननेविषेआनंदनेपांम्योतेमजविषयनेविषेप
णआनंदपांम्योमाटेएवारसिकपणानेनेएविउपासनानेखोटिकरिनांखवि कांजभगवानतोकांइखोटानथिपणएनो
भावखोटोछे अनेजेवांअन्यपदार्थनेजांण्यांतेवाजभगवाननेपणजांण्यामाटेएनीभक्तीनेएनुंरसिकपणुंतेखोटुंक
युंहवेजेमस्थूलदेहनेजाग्रतअवस्थामांपंचविषयनोविवेककर्योतेमजसूक्ष्मदेहनेस्वप्नअवस्थातेनेविषेसूक्ष्मपंचविष
यछेतेस्वप्नमांज्यारेभगवाननिमूर्त्तिनेदेखिनेतेभगवानसंबंधिशब्दस्पर्शरूपरसगंधेकरिनेजेवोआनंदपमायतेवोने
तेवोजजोअन्यपंचविषयने देखिनेस्वप्नमांआनंदपमायतोतेभक्तनुंरसिकपणुखोटुंछे अनेस्वप्नमांकेवलभगवानने
संबंधेकरिनेआनंदपांमतोहोयनेअन्यविषयनेविषेउलटाअन्ननोपिठअभावरहेतोहोयतोएरसिकभक्तसाचोछे अने
एमनजांणतोहोयतोजेभगवानस्वप्नमांदेखांणातेतोसाचाछे पणएभक्तनेतोजेवोभगवानमांप्रेमतेवोअन्यविषय
मांप्रेमछे माटेएनिसमझणखोटिछे अनेएकभगवाननास्वरूपमांलोभाइरहेनेबिजाविषयमांनलोभायतेसमझणय
साचिछे अनेज्यारेकेवलभगवाननुंजचिंतवनरहेछे तारेचिंतवनकरतांकरतांशुन्यभावनेपांमिजायछे तारेएभक्त
नेभगवाननिमूर्त्तिविनापिंडब्रह्मांडकांइभासतुंनथिपछेएवाशून्यनेविषे भगवाननिमूर्त्तिनेजोतांजोतांप्रकाशथइ
आवेछेनेतेप्रकाशमांभगवाननिमूर्त्तिदेखायछे माटेएविरित्यकेवलभगवाननास्वरूपमांप्रितिहोयएपतिव्रतानिभ
क्तिछे अनेअमेपणज्यारेतमेरसीककिरतनगावोछोतारेआंख्युंमिचिनेविच्यारियेछैयेतेआवोज विच्यारकरियेछैये
अनेअमारोविच्यारथोडोजछेपणभगवानविनातेविच्यारमांविजुकांइटकिसकतुंनथिअनेभगवाननास्वरूपमांज

रसीकप्रितिछेनेतेमांजोकांइविषयअडोआवेतोतेनुंमाथुंउडिजायएवोअमारोबलवानविच्यारछे अनेतमेजेमकि
रतनजोडिराखोछोतेमअमेपणआवातकरिएटलुंएकीरतनजोडिराख्युंछेते तमआगल्यकयुंएमश्रीजीमहाराजेपो
तानुंमिशलेइनेपोतानाभक्तनेअर्थेवातकरिदेखाडि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२६॥ ॥संवत्
१८७६नापोसशुदि १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजीमहाराजदिवसउग्यापेलाश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांप
रमहंसनिजायगानेविषेपधार्याहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो तथाधोलोचोफालओढ्योहतोतथाखेसपेर्योहतो
नेओटाउपरआथमणुंमुखारविंदराखिने विराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजअर्धघडिसुधितोपोतानिनासिकानाअग्रसामुंजोइरयानेपछेबोल्याजेपरमेश्वरनेभ
जवानितोसर्वनेइछाछेपणसमझणयमांफररहेछे माटेजेनिआविसमझणयहोयतेनाह्रदामांभगवानसर्वप्रकारेनि
वासकरिनेरहेछेतेनिविगत्यजेजेएमसमझतोहोयजेआपृथवीजेनिराखिस्थिररहिछेनेडोलाविडोलेछे तथाआतारा
मंडलजेनुंराख्युंअधररह्युंछे तथाजेनावरसाव्यामेघवरसेछेतथाजेनिआज्ञायेकरिनेसूर्यचंद्रउदेअस्तपणानेपांमेछे
तथाचंद्रमानिकलावधेघटेछेतथापाल्यविनानोसमुद्रजेनिमरजादामांरहेछे तथाजलनाबिंदुमांथीमनुष्यउतपन्न
थायछेनेतेनेहाथपगनाककांनएआदिकदशइंद्रियुंथइआवेछे तथाआकाशनेविषेअधरजलराखिमुक्युंछेनेतेमां
गाजविजथायछेएवांअनंतआश्चर्यछेतेसर्वेमुनेमल्याएवाजेभगवानतेनांकर्यांजथायछे एमसमझपणप्रगटप्र
माणजेभगवानतेवीनाबिजोकोइएआश्चर्यनोकरनारोछेएममानेनहि अनेपुर्वेजेजेअनंतप्रकारनांआश्चर्यथइग

यांछेतथाहमणांजेथायछे तथाआगल्यथाशेतेसर्वेमुनेमल्याएवाजेप्रत्यक्षभगवानतेवतेजथायछेएमसमझेअ
नेवळिपांते एमजसमझतोहोयजेचायेकोइमारीउपरथ्यधूळ्यनांखोचायेकोइगमेतेवुंअपमानकरोचायेकोइहाथिये
बेसारोचायेकोइनाककानकापिनेगधेडेबेसारोतेमांमारेसमभावछेतथाजेनेरुपवाननएविजोबनस्त्री अथवाकुरूप
वानस्त्रीअथवावृद्धस्त्रीतेनेविषतुल्यभावरहेछे तथासुवर्णनोढगलोहोयतथापथरनोढगलोहोयतेबेयनेजेतुल्यजां
णेछे एविजात्यनाज्ञानभक्तिवैराग्यादिकजेअनंतशुभगुणतेणेयुक्तजेभक्तहोयतेनाहृदामांभगवाननिवासकरे
छेपछेतेभक्तजेतेभगवाननेप्रतापेकरिनेअनंतप्रकारनांएश्वर्यतेनेपामेछेनेअनंतजीवनाउधारनेकरेछेअनेएविसा
मर्थिजुक्तथकोपणअन्यजीवनामानअपमाननेसहनकरेछे एपणमोटिसामर्थिछेकांजेसमर्थथकाजरणाकरविते
कोइथिथायनहिएविरित्येजरणाकरेतेनेअतिमोटाजांणवाअनेएसमर्थताकेवांछे जेएनानेत्रमांभगवानजोनारा
छेतेमाटेब्रह्मांडमांजेटलाजीवप्राणिछेतेनानेत्रनेप्रकाशकरवानेएसमर्थथायछे अनेएनापगमांचालनाराभगवां
नछेतेमाटेब्रह्मांडमांसर्वजीवनापगनेविषे चालवानिशक्तिनेपोशणकरवानेएसमर्थथायछे एमएसंतनिसर्वेइंद्रि
योमांभगवानरह्याछेतेमाटेएसंततोब्रह्मांडमांसर्वेजीवुनिइंद्रियोनेप्रकाशकरवानेसमर्थथायछे माटेएसंततोसर्व
जगतनाआधाररुपछेतेतुछजीवनुंअपमानसहेतेएमनिएअतिशेमोटयपछेनेएविरित्यनिक्षमावालाछेतेजअतिमो
टाछेअनेजेआस्युंकादिनेपोताथिगरिबहोयतेनेविवरावेछेनेमनमांजांणेजहुंमोटोथयोछुं पणएमोटोनथिअथवा
सिद्धाइदेखाडिनेलोकुनेडरावेछे एवाजेजगतमांजीवछेतेभगवाननाभक्तनथिएतोमायानाजीवछे अनेजमपुरि

नाअधिकारिछेनेएवानिजेमोक्षपछेतेसंसारनामार्गमांछे जेमसंसारमांजेनेघोडुंचडवानहोयतेथिजेनेघोडुंहोयते
मोटो अनेएकघोडुंजेनेहोयतेथिजेनेपांचघोडांहोयतेमोटोएमजेमजेमअधिकसंपत्तिहोयतेमसंसारव्यवहारमां अ
तिमोटोकेवायपणपरमेश्वरनाज्यामांएमोटानथि अनेजेनिमतिएविहोयजेआस्त्रीतोअतिशेरूपवानछेअनेआवस्त्र
तोअतिशेसारुछे अनेआमेडितोघणीसारीछे अनेआतुंबडीतोअतिशेसारीछेनेआपात्रतोअतिशेसारुंछे एविरित्य
नाजेग्रहस्थतथात्यागिवधारितेसर्वेतुछबुद्धिवालाछेतारेतमेकेशोजेएनुंकल्याणथाशेकेनहि थायतोकल्याणतोपांमर
जेवोसतसंगमांहोयतेनुंयेथायछे पणमोरेकइएविजेसंततातेएमांकोइदाडेआवतिनथितथापुर्वेकयाएवाजेसंतते
नाजेगुणतेपणएवामांआवतानथिकांजेएपात्रथयानथिएमवातकरिनेजयसच्चिदानंदकहिने श्रीजीमहाराजदादा
खाचरनादरबारमांपोतानेउतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥२७॥ ॥संवत १८७६ नापोसशुदि
१४चौदशनेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनाओरडानिहारेजे
ओरडोतेनिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यसाधुनेजमवानिपंक्तिथइहतिनेसमे श्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमसत्संगिसत्संगमांथिपाछोपडवानोहोयतेनेअ
सद्वासनानिवृद्धिथायछेनेतेनेप्रथमतोदिवसेदिवसेसत्संगिमात्रनोअवगुणआवेछे नेपोतानाहइयामांएमजांणेजे
सर्वेसत्संगितोअणसमजुछेनेहुंसमजुछुं एमसर्वेथिअधिकपोतानेजांणेनेरात्रिदिवसपोतानाहइयामांमुझायाक
रेअनेदिवसमां कोइठकांणेसुखकरिनबेसेनहिनेरात्रिमांसुवेतोनिद्रापणआवेनहिनेक्रोधतोक्यारेयमटेजनहिने अ

धवलेलाकाष्ठनिपेठेधुंधवायाकरेएवुंजेनेवरतेतारेतेनेएमजांणियेजेएसत्संगमांथिपडवानोथयोछेनेएवोहोयनेतेजे
टलादिवससत्संगमांरहेपणतेनाहइयामांकोइदिवससुखआवेनहिनेअंतेपाछोपडिजायछे अनेसत्संगमांजेनेवधा
रोथावानोहोयतेनेशुभवासनावृद्धिपांमेछेतारेतेनदिवसेदिवसेसत्संगिमात्रनोहइयामांगुणजआवेअने सर्वेहरि
भक्तनेमोटासमझेनेपोतानेन्युनसमझेनेआठेपोरतेनाहइयामांसत्संगनो आनंदवरत्याकरेएवांलक्षणज्यारेहोयता
रेजांणियेजे शुभवासनावधिपामिछेनेतेजेमजेमवधुवधुसत्संगकरेतेमतेमवधुवधुसमासथातोजायनेअतिशेमो
टथपनेपांमिजायछेएविरित्येश्रीजिमहाराजवातकरीनेजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेआसनेपधार्या॥ ॥इतिव
चनामृतं॥ ॥२८॥ संवत् १८७६ नापोसशुदि १५ पुन्यमनेदिवससांझनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानि ओसरियेढोलियाउपरविराजमानहतानेधोलाखेसपेर्याहता
नेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोनेधोलापुष्पनाहारपेर्याहता नेपाघनेविषेधोलापुष्पनातोराल
टकताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहारा
जबोल्याजेप्रश्नपुछोतारेगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजधर्मज्ञानवैराग्यसहितजेभक्तितेनुंबलवृद्धिनेकेमपांमे तारेश्री
जीमहाराजबोल्याजेएनाउपायच्यारछे एकतोपवित्रदेशबिजोरुडोकालत्रीजीशुभक्रियाअनेचोथोसतपुरुषनो
संगतेमांक्रियानुंसमर्थपणुतोथोडुंछेनेदेशकालनेसंगनुकारणविशेषछे केमजेजोपवित्रदेशहोयपवित्रकालहोय
नेतमजेवासंतनोसंगहोयतो त्यांक्रियारुडिजथायअनजोसिंधजेवोभुंडोदेशहोयनथाभुंडोकालहोयतथापातरयु

नेञ्चडवाञ्चथवादारुमांसनाञ्चक्षणकरनारातेनोसंगथाय तोक्रियापणञ्चुंडीजथायमाटेपवित्रदेशमांरहेवुंञ्चनेञ्चुं
डोकालवरततोहोयत्यांथीञ्चाघुंपाछुंखसिनिसरवुं ञ्चनेसंगपणप्रञ्चुनाञ्चक्तनेपंचवर्त्तमानेजुक्तएवाजेब्रह्मवेत्तासा
धुतेनोकरवोतोहरिञ्चक्तनेपरमेश्वरनितेञ्चक्तीनुंबलञ्चतिशेवृद्धिपांमेएप्रश्ननोएउत्तरछे पछेमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युं
जेहेमहाराजकोइकहरिञ्चक्तहोयतेनेप्रथमतोञ्चंतरगोवरुसरखुहोय ञ्चनेपछेतोञ्चतिशेशुद्धथइजायछेतेएनेकोइपू
र्वनोसंस्कारछेतेणेकरिनेएमथयुंकेञ्चगवाननिकृपायेकरीनेएमथयुकेएहरिञ्चक्तनेपुरुषप्रयत्नेकरीनेथयु पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेपूर्वनेसंस्कारेकरीनेजेसारुञ्चथवानरसुंथाय तेतोसर्वजगतनाजांण्यामांञ्चावेजेमञ्चरतजीनेमृ
गलामांञ्चासक्तीथइएवेठेकांणेप्रारब्धलेवायञ्चथवाकोईकंगालहोय नेतेनेमोटुंराज्यमलेएविरित्येथायतेतोसर्वज
गतनाजांण्यामांञ्चावेतारेतेनेतोप्रारब्धजांणवुं पछेश्रीजीमहाराजपोतानिवातकरीजेञ्चमेजेजेसाधनकर्स्यांहतांते
नेविषेकोइरित्येदेहरहेजनहीनेतेमांपणदेहरयुतेनेप्रारब्धकेयेतेशुं तोञ्चमेश्रीपुरुषोत्तमपुरीमांरहेतातारेकेटलाकमा
ससुधितोवायुञ्चक्षणकरीनेरयातथात्रण्यच्यारगाउनापालापाटवालिएकनदिहती तेनेविषेएकवारशरीरतणातुमे
ह्युंतथासियालोउनालोनेचोमासुतेनेविषे छायाविनाएककौपीनञ्चररहेतातथा झाडिनेविषेवाघहाथितथाञ्चर
णापाडातेनिञ्चेलेफरताएवांएवां ञ्चनंतविकटठेकाणांतेनेविषेफर्स्यातोयपणकोइरित्ये देहपड्योनहितारेएवेठेकां
णेतोप्रारब्धतेवुञ्चनेजेमसांदीपनिनांमेब्राह्मणतेनोपुत्रनेनरकथिमुकांणोञ्चनेवलिजेमपांचवर्षनाध्रुवजिये ञ्चगवा
ननिस्तुतिकरवामांडितारेवेदादिकनाञ्चर्थनिमेहेजेस्फुर्त्तिथईएविरित्येञ्चतिशुद्धञ्चावेकरिनेप्रसन्नथयाजे ञ्चगवान

तेनिइच्छायेकरिनेतथातेभगवानेवरदानेकरिनेअथवाअतिशुद्धभावेकरिनेप्रसन्नथया जेभगवाननाएकांतिकसा
धुतेनावरदानेकरिनेजेरुडिबुद्धिथायतेनेभगवाननीकृपाजांणवी ॥ अनेरुडासाधुनोसंगकरेनेपोतपोतानेविच्यारे
करीनेजेसारोथायतेनेतोपुरुषप्रयत्नकहीयेएमवातकरीने जयसच्चिदानंदकहिनेश्रीजीमहाराजहसताहसतापोताने
आसनेपधार्या ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ २१ ॥ ॥ संवत् १८७६ नापोसवदि १
पडवानेदिवससांझनेसमे श्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनी
हारयेउत्तरादेद्वारयेओरडोछे तेनिओसरियेढोलियाउपरयेविराजमानहताने धोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओ
ढिहतीनेमाथेधोलोफेटोबांध्योहतो नेधोलापुष्पनाहारपेर्याहतानेबेकांननेविषेधोलापुष्पनागुछखोशाहतानेपाघने
विषेधोलापुष्पनातोरालटकताहतानेधोलापुष्पनाबेरखापेर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनीतथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति नेमुनिमंडलकीर्त्तनगाताहतापछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेताप्रश्नउत्तरक
रोतारेश्रीजीमहाराजप्रत्येदीनानाथभटपुछ्युंजेहमहाराजकोइकसमेतोहजारुघाटथाय पणतेनोमननेविषेडंसबे
सेनहिअनेकोइकसमेतोअल्पघाटथाय तेनोपणमननेविषेडंसबेसेछेतेनुंकारणशुंछे अनेभगवाननाभक्तनेएमन
नाघाटनिनिवृत्तिथयानोउपायशोछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनुंकारणतोगुणछे तेज्यारेतमोगुणप्रधानहोय
नेतेमांघाटथाय तारेसुषुप्तिसरखिअवस्थारेहतीहोय माटेतेमांघाटनोडंसबेसेनहिअनेज्यारेसत्वगुणवरततोहोयता
रेप्रकाशजेवुंवरतेनेतेसमेजेजेघाटथायतेनेविच्यारेकरीनेखोटाकरिनाखेमाटेतेघाटनोपणडंसबेसेनहि अनेज्यारेर

जोगुणवरततारेजेघाटथाय तेनोमननेविषेडंसवेमेमाटेडंसवेसेछेनेनथिवेसतोतेनुंकारणतोगुणनिव्रत्तिछे अनेबु
द्धिवानहोयतोआवातनेविच्यारिनेजेसमेघाटथाय तेसमेतेघाटसामुजुंवेतोपोतामांजेगुणप्रधानवरततोहोयतेने
ओलखेअनेघडिघडिपलपलमांसूक्ष्मघाटथायछे तेतोकोइनाओलस्यामांआवेनहिनेतमजेवोकोइकबुद्धिवानहो
यतोआखादिनमांबेत्रणयच्यारस्थूलघाटथायतेतेनाओलस्यामांआवेअनेजेगुणनेप्रधानपणेपोतामांघाटथाताहो
यतेसांमिद्रष्टिराखेअनेसतसंगमांजेन्नगवाननिवार्त्ताथाय तेनेधारस्याविचारस्याकरेतोआसत्संगनोप्रतापएवोछेजे
जेगुणनाघाटथाताहोयतेघाटनितेतेनिवृत्तीथईजायछेनेनिरुत्थानथइनेअखंडपरमेश्वरनास्वरूपनुंचिंतवनथायछे
अनेसत्संगविनातो विजांकोटिसाधनकरेपणतेनेघाटनितथारजोगुणआदिकगुणनिनिवृत्तिथायनहि अनेजोनि
स्कपटपणेकरिनेसत्संगकरेने परमेश्वरनिवार्त्तानेधारेविच्यारेतो एमलिनघाटनोनाशथायछे माटेसत्संगनोप्रताप
तोअतिशेमोटोछेअनेविजांसाधनछेतेकोइसत्संगतुल्यथायनहि कांजेकोइसाधनेकरिनेजेघाटनिनिव्रत्तिनथिथा
ति तेनिनिव्रतिसत्संगमांथायछे तेकारणपणामाटेजनेरजोगुणसंबंधिमलिनघाटटालवाहोय तेनेमनकर्मवचनेनि
स्कपटपणेसत्संगकरवोतोसत्संगनाप्रतापथिएघाटनिनिव्रत्तिथइजाशे॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥ ३० ॥ ॥ संवत् १८७६ नापोसवदि २ बिजनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडाम
ध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेउगमणेयारस्यओरडानिओसरीये गादितकियानंखाविनेबीराजमानहता
नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां तेसमेयोगानंदमुनियेप्रश्नपुछ्युंजेहमहाराजन्नगवानना-नक्कवेहोय तेमांएकतोनि

वृत्तिपकडिनेबेसिरहेनेकोइनेवचनेकरिदुखवेनही नेएकतोपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनाभक्ततेनिअन्नवस्त्रपुष्पादि
केकरीनेसेवाकर्याकरेपणवचनेकरीकोइनेदुखवायखरुंएविरित्यनावेभक्ततेमांक्रियोश्रेष्ठछे पछेश्रीजीमहाराजे
एनोउत्तरकर्योनहिनेमुक्तानंदस्वामितथाब्रह्मानंदस्वामीनेतेडाविनेएप्रश्नसंभलाव्युंनेपछेकह्युंजेएनोउत्तरतमेकरो
तारेएबेजणेउत्तरकर्योजेवचनेकरिकोइनेदुखवेछेपणभगवानअथवासंतनिसेवाकरेछे तेश्रेष्ठछेनेनिवृत्तिनेविषे
रहेछेनेकोईनेदुखवतोनथिनेतेथिभगवाननितथासंतनिकांइसेवाथातिनथितेनेअसमर्थसरखोजांणवोने जेटल्य
चाकरिकरेतेनेतोभक्तिवालोकेयतेभक्तिवालोश्रेष्ठछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएउत्तरठीककर्योनेएविभक्तिवा
लोहोयनेभगवाननावचनमांदृढपणेरह्योहोयनेतेने विषेकांइकअल्पसरखोदोषदेखायतेसामुंजोइनेतेना अवगुण
लेवातेमोटिखोटछे अनेएविरित्येदोषजुवेतारेतोपरमेश्वरजीवनाकल्याणनेअर्थेदेहधर्योहोयतेमांपणदोषनाजो
नारानेखोटयदेखायखरि अनेअतिमोटाभगवाननाभक्तहोयतेमांपणखोटयदेखायखरिनेतदोषनेजोनारखोटयका
ढितेणेकरिनेपरमेश्वरनाअवतारअथवासंततेशुंकल्याणकारिनहितेतोकल्याणकारिजछे पणजेनेअवलिबुद्धिहोय
तेनेअवलुंजसुझेजेमशिशुपालएमजकेतोजेपांडवतोवर्णसंकरछेनेपांचजणेएकस्त्रीराखिमाटेअधर्मीपणछे अने
कृष्णछेतेपणपाखंडिछे केमजेजन्मथयोत्यांथीप्रथमतोएणेएकस्त्रीमारितारपछीबगलोमार्योवाछडोमार्योनेम
धनापुडाउखेड्यातेणेकरिनेएनेमधुसुदनकेछे पणएणेकांइमधुनामेदैत्यमार्योनथिनेवर्णसंकरएवाजेपांडवतेणेपु
ज्योतेणेकरीनेशुंएभगवानथयोएविरित्येभगवानने भगवाननाभक्तनोअवगुणआसुरिबुद्धीवालोशिशुपालतेणे

लीधोपणभगवाननाभक्तहतातेणेएवो अवगुणकांइनलिधोमाटेएविजात्यनोजेनेअवगुणआवेतेनेआसुरीबुद्धी
वालोजांणवो तारेफरीनेतमुनियेपुछ्युंजेहेमहाराजमोटाजेप्रभुनाभक्तहोयतेनोतोअवगुणआवेनहि पणजेवाते
वोहरिभक्तहोयतेनोअवगुणतोआवेखरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमतमेसमझोछोतेमनांनप्यमोत्यपनथी
मोत्यपतोप्रत्यक्षभगवाननानिश्चयेकरिनेतथातेभगवाननिआज्ञानेविषेवरतवेकरीनेछे नेएवेवांनांजेनेनहोयनेते
गमेतेवोव्यवहारेकरिनेमोटोहोयतोपणएनांनोजछेअनेएप्रथमकहिएविमोत्यपतोआजआपणासत्संगमांसर्वेहरि
भक्तनेविषेछेकेमजेआजजेसर्वेहरीभक्तछे तेएमसमझेछेजेअक्षरातीतएवाजेभगवानपुरुषोत्तमतेअमनेप्रत्यक्ष
मल्याछेनेअमेकृतार्थथयाछईयेएमसमझिनेप्रत्यक्षभगवाननिआज्ञामांरह्याथकातेभगवाननिभक्तिकरेछे माटे
एवाजेहरिभक्ततेनोकांइकदेहस्वभावजोईने तेनोअवगुणलेवोनहि अनेजेनेअवगुणलिधानोस्वभावहोयतेनितो
आसुरीबुद्धिथइजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३१॥ ॥संवत् १८७६ नापोसवदि ३ त्रिजनेदि
वसप्रभातसमेश्रीगढडामध्यश्रीजीमहाराजदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारयओरडानीओसरियेढोलिया
उपरय्विराजमानहतानेधोलोखेशपेर्योहतोनेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेधोलिचादरओढिहति नेललाटनेविषेके
सरनिआड्यकरिहति नेधोलापुष्पनोहारपेर्योहतोनेपाघनेविषेधोलापुष्पनोतोरोलटकतोहतो नेपोतानामुखारविंद
निआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनी सभाभराइनेबेठिहतिनेकीर्त्तनगवातांहतां पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेसांभलोएकप्रश्नकरियेतारेमुनितथाहरिभक्तेकह्युंजेहेमहाराजपुछो पछेश्रीजीमहाराजघणिकवारसुधिविचा

रिनेबोल्याजेआसंसारमांजेविषइजीवहे।यतेपंचविषयविनारहिसकेनहींतेजमए।विमुखजीवनेपंचविषयछे तेमह
रिजननेपणपंचविषयछे पणतेमांभेदछेतेभेदकेमछेतोविषइजीवतोभगवानविनाअन्यजेग्राम्यविषयतेने भोग
वेछेनेभगवाननाभक्तछेतेनेतोभगवाननिकथासांभलवितेजश्रोत्रनोविषयछे अनेभगवाननाचरणारविंदनो
स्पर्शकरवोअथवासंतनाचरणनिरजनोस्पर्शकरवोतेत्वचानोविषयछेअनेभगवाननां अथवासंततेनांदर्शनकर
वांतेनेत्रनोविषयछेअनेभगवाननो प्रसादलेवोतथाभगवाननागुणगावातेजीभनोविषयछे अनेभगवाननेच
ड्यांएवांजेपुष्पादिकतेनिसुगंधिलेवितेघ्राणनोविषयछेएविरित्येविमुखनेहरिभक्तना।विषयमांभेदछे अनेएवीरित्य
ना।विषयविनातो।हरिभक्तेपणरेवातुंनथी अनेनारदसनकादिकजेवाअनादिमुक्तछे तेणेपणएवापंचविषयविनार
वातुंनथी तेसमाधिमांघणाकालरहछे पणतेसमाधिमांथीनिकलिनेभगवाननिकथाकिरतनश्रवणादिकविषयने
भोगवेछे अनेजेमपक्षीहोयतेपोतानामालानेमुकिनेचरवानोकलेछेतेचारोकरिने रात्रिसमेपोतपोतानामालामां
जइनेविरामकरेछे पणपोतपोतानास्थानकनेकोइदिवसभुलिनेबिजानेस्थानकेजातानथीतेमभगवाननाभक्तछे
तेभगवाननिकथाकिर्त्तनश्रवणादिकएवोजचारोतेनेचरे।नेपोतानामालो।जेभगवाननुंस्वरूपतेमांजइनेविरामकरे
छे अनेवलिपशुपक्षिसर्वेजीवजेमपोतपोतानोचारोकरिनेपोतपोतानेस्थानकेजइनेविरामकरेछे तेममनुष्यपणजे
जेकारज्यहोयतेनेअर्थेदेशविदेशजायछेपणपोतानेघेरआवेछे तारेनिरांत्यकरीनेबेसेछेएसर्वदृष्टांतसिद्धांतकल्यांते
उपरस्यतमेसर्वेहरिभक्तनेअमेप्रश्नपुछियेछेयजेजेमविमुखजीवग्राम्यपंचविषयमांबंधाणाछे तेतेविषयविनापल

मात्रचाळतुंनथीतेमतमेंभगवाननीकथावार्त्तानुंजेश्रवणादिकनेरूपिजेविषयतेमां दृढपणेवंधाइनेएनाविषइथया
छीकेनहिंअनेवळिविजुंप्रश्नपुछियेछइयेजेजेमपक्षिचारोकरिनेपोतानामाळामांआवेछे तेमतमेसर्वेभगवाननी
कथाकीर्त्तनादिकरूपिचारोकरिनेपछाभगवाननास्वरूपरूपिमाळामांविरामकरोछोकेविजेज्यांत्यांविरामकरोछो
अनेवळिजेमधणियातुंढोरहोयतेघरमांचरीनेसांझेपोतानेखिलेआवेछे नेजेहरायुढोरहोयतेखिलेआवेनहीनेजेनुं
तेनुंखेतरखाइनेज्यांत्यांवेसिरहे पछेकोकधोकामुकेकांवाघआवेतोमारेतेमतमेतेधणियाताढोरनिपेठपोतानेखिले
आवोछोकेहरायाढोरनिपेठकोइनुंखेतरखाइनेज्यांत्यांवेसिनेविरामकरोछोएसर्वे प्रश्ननोउत्तरपोतानाअंतरमां वि
च्यारिनेमोटामोटाहोतेकरो पछेमुनितथाहरिभक्तसर्वेजुदाजुदावोल्याजेहेमहाराजभगवाननिकथाकीर्त्तनादिक
नाविषइपणथयाछैयेनेभगवाननिमुर्त्तिरूपिजेमाळातथाखिलोतेनेमुकीनेविजेठकाणेरतापणनथीतेवारतानेसां
भळिने श्रीजीमहाराजघणुंप्रसन्नथयाअनेवळितेनेतेदिवसववपोरनमतश्रीजीमहाराजदादाखाचरनादरवारवच्चे
लिंवडातळेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेवेठिहतिनेपोतेश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरसनमुखविराजमानहतानेमुनिकिर्त्तनवोलताहता पछेश्रीजीम
हाराजवोल्याजेहवेतोप्रश्नउत्तरकरो पछेदीनानाथभटतथाब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकोइसमेतोभगवानना
भक्तनाहृदामांआनंदथिभगवाननुं भजनस्मरणथायछेनेभगवाननिमुर्त्तिनुंचिंतवनथायछे अनेकोइसमेतोअं
तरडोळाइजायछे तेभजनस्मरणनुंसुखआवतुंनथितेनुंशुंकारणछेतारेश्रीजीमहाराजवोल्याजे एनेभगवाननिमू

तिधास्यानिजुक्तिआवडतिनथि तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेकविरित्येजुक्तिजांणवि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
जुक्तितोएमछे जेअंतःकर्णनेविषेगुणनोप्रवेशथायछेतेज्यारेसत्वगुणवरततोहोयतारे अंतःकर्णनिर्मलवरतेनेभग
वाननिमुर्त्तिनुं भजनस्मरणसुखेथायनेज्यारेरजोगुणवरततारेअंतःकर्णडोलाइजायनेघाटसंकल्पघणाथायने भ
जनस्मरणसुखेथायनहि अनेज्यारेतमोगुणवरततारेतोअंतःकरणशून्यवरतेमाटेभजननाकरनाराने गुणओलख
वानेजेसमेसत्वगुणवरततोहोयतेसमेभगवाननिमुर्त्तिनुंध्यानकरवुं अनेतमोगुणज्यारेवरततारेकशोघाटथायनहि
नेशून्यसरखुंवरतेतेमांपणभगवाननुंध्याननकरवुं अनेज्यारेरजोगुणवरततोहोयतारेघाटसंकल्पघणाथायमाटेते
समेभगवाननुंध्यानकरवुंनहि नेतसमेतोएमजाणवुंजेहुंतोसंकल्पथकिजुदोछुं नेआत्माछु नेएसंकल्पनोजांणना
रोछुं नेतेमारेविषेअंतरजामिरूपेपुरूषोत्तमभगवानसदाकालविराजेछे अनेज्यारेरजोगुणनोवेगमटिजायतारेभ
गवाननिमुर्त्तिनुंध्यानकरवुं अनेरजोगुणवरततोहोयतारेसंकल्पघणाथायतेसंकल्पनेजोइनेमुझावुनहिकमजेअं
तःकर्णतोजवुंनानुछोकरूंतथावानरूंतथाकुतरूंतथाबालकनोरमाडनारतेवुंछे नेएअंतःकर्णनोएवोस्वभावछेतेवि
नाप्रयोजनचालाकर्याकरे माटेजेनेभगवाननुंध्यानकरवुंतेनेअंतःकर्णनाघाटनेजोइनेकचवाइजावुंनहिनेअंतःक
र्णनाघाटनेमांनवापणनहिनेपोतानेनेअंतःकर्णनेजुदुंमानवुं अनेपोतानाआत्मानेजुदोमानिनेभगवाननुंभजनक
रवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३२॥ ॥संवत् १८७६ नापोसवदि ५ पंचमीने
दिवसपाछलोपोर दिवसहतोतारे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामं

द्रनिजांडजेओरडोतेनिओसरियेउगमणेमुखारविंदढांलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोलोखेशपेरखोहतो नेधो लिचाग्रओढिहतिनेमाथे कसुंबिरंगनेछेडेरेटोयांव्योहतानेपोतानामुखारविंदनिआगलथमुनितथादेशदेशना हरि भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेमुक्तानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेप्रसन्नकरवानांसाधनअनंतप्रकारनां शास्त्रमांकह्यांछे पणतेमध्येएवुंएकसाधनकियुंबलवानछे जेसमग्रसाधनकरथेजेवाभगवानप्रसन्नथायतेवाएक साधनेकरिनेभगवानराजिथायतेएवोएकउपायकहो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एकजसाधनेकरिनेभगवानरा जिथायतेकयेतेसांभलोजेभगवाननोजेद्रढआशरोएजएकसर्वसाधनमांमोटुंसाधनछे तेणेकरिनेभगवानराजि थायछे नेतेआशरोअतिद्रढजोइयेजेनेविषेकांइपोल्यरहेनहितेआशरामांत्रणयभेदछे एकमुढपणेकरिनेभगवान नोआश्रयथायछेतेअतिमुढहोयतेनेब्रह्माजेवोहोयतेआश्रयमांडोलावेतोयपणडोलेनहि अनेबिजोप्रकारएछेजेभ गवानमांजेप्रीतितेणेकरीनेभगवाननोद्दढआशरोथायछे तेजेनेद्रढप्रीतिहोयतेपरमेश्वरनेमुकिनेविजापदार्थमां जोरावरीप्रीतीकरेतोयपणथातिनथिएविरित्येजेनेदृढप्रीतिहोयतेप्रीतियेकरीनेभगवाननोदृढआशरोकेवायछे अ नेत्रिजोप्रकारएछेजेजेनेबुद्धिविशालहोयतेभगवाननुंसगुणनिर्गुणपणुंतथाअन्वयव्यतिरेकपणुं तेनेसमझतोहोय अनेभगवाननिमायाथकिजेजेसर्गथयोछेतेनेसमझतोहोय अनेभगवाननाजेपृथ्विनेविषेअवतारथायछेतेनिरि त्यनेसमझतोहोयअनेजगतनिउत्पत्तिकालेभगवानजेप्रकारेअक्षररूपेवरतेछे तथापुरुषप्रकृतिरूपेवरतेछे तथावि राटपुरुषरूपेवरतेछेतथाब्रह्मादिकप्रजापतिरूपेवरतेछे तथाजीवनाकल्याणनेअर्थेनारदसनकादिकरुपे वरतेछे ए

सर्वेरित्यनेसमझिजांणेअनेपुरुषोत्तमभगवाननेसर्वथिपरनेनिर्विकारसमझतोहोयएविरित्ये जेनिदृष्टिपोचतिहोय
तेनेबुद्धियेकरिनेभगवाननोदृढआसरोछेतेबिजानोटाल्योटलेनहिनेपोतानोपणटाल्योटलेनहिअनेभगवानमनुष्य
देहनेग्रहणकरिनेसमर्थपणेअथवाअसमर्थपणेवरतताहोयतोतेनेदेखिनेतेनिबुद्धिनेविषेभ्रांतिथायनहि एमकहिने
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकोतोतमनेएकप्रश्नपुछुं तारेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेपुछोमहाराज पछेएमपुछ्युंजेअ
मेकयांजेत्रणयअंगतेमांतमारुकियुंअंगछेअनेएत्रणयअंगभगवाननाभक्तनेमिश्रितहोयपणतेमांजेअंगप्रधानहो
यतेनुंतेअंगकेवायमाटेमुढपणुंप्रीतिनेसमझएयएजेत्रणयअंगतेमांतमारुंकियुंअंगछे पछेमुक्तानंदस्वामितथाब्रह्मा
नंदस्वामिबोल्याजेअमारेतोसमझएयनुंअंगछे अनेबिजासाधुयेपणजेनेजेअंगहतांतेकह्यां॥ ॥इतिवचनामृतं
॥३३॥ ॥संवत् १८७६नापोषवदि ११ एकादशिनेदिवससवारमांश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखा
चरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरदक्षिणादुंमुखारविंदराखिनेविराजमानहता अ
नेधोलोखेसपेर्योहतो नेधोलोचोफालओढ्योहतोनेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेफुलनाहारपेर्याहतानेपाघनेविषेपु
ष्पनातथाहिरनातोरालटकतामुक्याहतानेबेकाननिउपरपुष्पनागुछखोशाहताने पोतानामुखारविंदनिआगळ्यमु
नितथादेशदेशनासत्संगीनिसभाभराइनेबेठिहतिनेमुनिवाजित्रलइनेकिर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेकिर्त्तनराखिनेप्रश्नउत्तरकरो पछेब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेसर्वसुखनाधामनेसर्वथकिपरएवापरमेश्वरछे ते
मांजिवनिवृत्तिचोटतिनथिनेमायिकएवांजेनाशवंततुछपदार्थतेमांजीवनिवृत्तिचोटिजायछे तेनुंशुंकारणछे पछेते

नोउत्तरमुक्तानंदस्वामिकरवालागापणथयोनहिं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरसांभलोअमेकरियेछै
ये जेजेदिवसथिपरमेश्वरेआजगतनिसृष्टिकरिछेतेदिवसथिएविजकलचडाविमुकिछे जेफरिनेपरमेश्वरनेदाखडो
करवोपडेनहिं नेसंसारनिजवृद्धि करवितेपोतानिमेलेजथयाकरेएवोफेरचडाविमुक्योछे तेमाटेसहेजेजस्त्रीमांपुरुष
नेहेतथायछे नेपुरुषमांस्त्रिनेहेतथायछेनेएमथि उपजिजेप्रजातेमांपणसहेजेजहेतथायछे तेएहेतरूपीजभगवान
निमायाछेतेमायानाप्रवाहमांजेनवहेतनीवृत्तिभगवाननास्वरूपमांरहेछे माटेजभगवाननोभक्तहोयतेमायिकप
दार्थनेविषेदोषबुद्धिराखिने वैराग्यनेपामेनेभगवाननेसर्वसुखमयजाणिने भगवानमांवृत्तिराखे अनेजोमायि
कपदार्थनेविषेवैराग्यनराखेतो भगवाननास्वरूपथिजुदापडतोशिवब्रह्मानेनारदादिकएजेवासमर्थमुक्तहोयतेपण
मायिकपदार्थमांतणाइजायछे तेटलामाटेभगवाननेमुकिनेमायिकपदार्थनोसंगकरतोजरुरतेमां जीवनिवृत्तिचो
टिजायतेसारुपरमेश्वरनाभक्तनेपरमेश्वरविनाविजेकोइठेकाणेप्रीतिराखविनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवे
मुक्तानंदस्वामिनेप्रश्नकरवानोवारोआव्योतेप्रश्नकरो पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछयुंजेजीवने भगवाननिप्राप्तिथावि
तेअतिदुर्लभछेअनेभगवाननिप्राप्तिथइ तारेएथिविजोमोटोलाभपणनथिनेतेथिआनंदपणविजोनथितेएवामो
टाआनंदनेमुकिनेतुच्छपदार्थमाटेकेमकलेशनेपामेछेएप्रश्नछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योएनोअमेउत्तरकरियें
जेपरमेश्वरनावचननेमुकिनेज्यारेआडाअवळोडोलेछे तारेकलेशनेपामेछे अनेजोवचननेविषेरहेतो जेवोभगवा
नोआनंदछेतेवाआनंदमांरहेछेनेजेटलुंजभगवाननुंवचनलोपेतेटलोतेनेकलेशथायछे माटेत्यागिनेजेजेआज्ञाक

रिछेतेप्रमांणेत्यागीनेरहेवुंनेग्रहस्थनेंजेप्रमांणेअज्ञाकरीछे तेप्रमांणेग्रहस्थनेरहेवुंनेतेमांजेटलोफेरपडेछे तेटलोक
लेशथायछेअनेत्यागीहोय तेनेअष्टप्रकारेस्त्रीनोत्यागराखवो तारेतेनुंब्रह्मचर्यव्रतपुरुंकेवायनेतेमांथिजेनेजेटलोफेर
पडेतेनेतटलोकलेशथायछेअनेग्रहस्थनेपणब्रह्मचर्यकयुंछे जेपरस्त्रीनोत्यागराखवोतथापोतानिस्त्रीनोपणव्रतनेदि
वसत्यागराखवोनेऋतुंसमेस्त्रीनोसंगकरवोएआदिकजेजेत्यागिनेनेगृहस्थनेनियमकयाछे तेमांजेटलोजेनेफेरपडे
तेटलोतेनेकलेशथायछे अनेभगवानथिजेविमुखजीवहोयतेनेजेसुखदुःखआवेछेतेतोपोतानेकर्मेकरिनेआवेछेने
जेभगवाननाभक्तहोयतेनेजेटलुंदुःखथायछे तेतुछपदार्थनेअर्थेभगवाननिआज्ञालोपवेकरिनेथायछे नेजेटलुं
सुखथायछेतेभगवाननिआज्ञापालवेकरिनेथायछे ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ संवत्
१८७६ नापोषवदि १२ द्वादशिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्री
वासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिंबडानाझाडतलेढोलियाउपरओउगमणेमुखारविंदेविराजताहता अनेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिनिसभातथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराइनेबे
ठिहति पछेश्रीजिमहाराजमुनिप्रत्येबोल्याजेतमेप्रश्नपुछोकांअमेपुछियें तारेमुनियेकयुंजेहेमहाराजतमेपुछो प
छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकोइपुरुषछे तेमांथोडिबुद्धिछेतोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेजेजतनकरवुंतेमांथिपा
छोपडतोनथिअनेकोइबिजोपुरुषछेतेमांबुद्धितोघणिछे अनेमोटामोटामांपणखोटखाढेएवोछे तोयपणतेकल्या
णनेमार्गेचालतोनथितेनुंशुंकारणछे तारेमुनियेउत्तरकरवामांड्योपणश्रीजिमहाराजेआशंकाकरितेउत्तरनथयो

पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेजेएमांबुद्धितोझाझिछेपणएनिबुद्धिदुषितछे माटेएकल्याणने
मार्गेचालिसकतोनथिजेमसुंदरभेंशनुदुधहोय तेमांसाकरघोलिहोयनेंतेमांसरपनिलालपडिएटलेएसाकरनेदुधह
तुंतझेरथयु पछेतेनेजेपियेतेनाप्राणजायतेमबुद्धितोझाझिछेपणएणेकोइमोटासंतनोअथवा परमेश्वरनोअवगुण
लिधोछेतेअवगुणरूपदोषएनिबुद्धिमांआव्योछेतेसर्पनिलालसरखोछे माटेएतोकल्याणनेमार्गेक्यांथिचालेपण
जोकोइकएनामुखनिवातसांभलेतोतेसांभलनारानिबुद्धिपणसतसंगमांथिपाछिपडिजायछे अनेएविदुषितबुद्धि
वालोज्यांज्यांजनमधरेत्यांत्यांभगवाननोअथवाभगवाननाभक्तनोद्रोहजकरे अनेजेनिबुद्धिएविरित्येदुषितनहो
यनेतेजोथोडिजहोयतोपणतेपोतानाकल्याणनेअर्थेजतनकरतोथकोपाछोपडतोनथी तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं
जेहेमहाराजएकोइदिवसभगवाननेसनमुखथायकेनथाय तारेश्रीजीमहाराजेकह्युजेएतो कोइकालेभगवानस
नमुखथायजनहि तारेवलीमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजकोईरित्येएविआसुरिबुद्धिनथायतेनोजेउपायहोय
तेकहोतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएककोधबिजुंमानत्रिजिईर्षाचोथुंकपटएच्यारवांनांपरमेश्वरसाथेतथासंतसा
थेराखेनहितोकोईदिवसएनिआसुरिबुद्धिथायनहि अनेएच्यारवांनांमांहेलुंएकेजोराखेतोजेमजयविजयवणाय
डायाहतापणसनकादिकसंघाथेमानेकरिनेवेंकुंठलोकमांथिपडिगया नेआसुरिबुद्धिथईतेमतेनिपणआसुरीबुद्धि
थायअनेज्यारेआसुरिबुद्धिथायतारेभगवानतथाभगवाननाभक्तनाजेगुणहोयतेदोषसरखाभासेछे नेएज्यांज्यां
जन्मधरेत्यांत्यांकांतोशिवनोगणथायनेकांतोकोईदैत्यनोराजाथाय नेवैरभावेपरमेश्वरनुंभजनकरे॥ ॥इति

वचनामृतं॥ · ॥३५॥ ॥ संवत् १८७६ नापोसवदि १३ तेरशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडाम
ध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिअागल्यलींबडानाझाडहेठअोटाउपरथ्यढोलियोढलावि
नेविराजमानथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेकंठनेविषेधोलानेपीलापुष्पनाहारधारणकर्याहताअ
नेबेकानउपरथ्यधोलापुष्पनागुछखोशाहतानेपाघनेविषेपीलापुष्पनोतोरोलटकतोहतो तथाकर्णिकारनारातापुष्पनुं
छोगलुंमुक्युंहतुं अनेजमणाहाथनेविषेधोलापुष्पनोदडोफेरवताहताएविरित्यनीशोभानेधारणकरतानेपोतानाभ
क्तजननेआनंदउपजावताथकाविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिअागल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेणेसंसारमुक्योनेत्यागीनोभेखलीधो अनेतेनेपरमेश्वरनास्वरूप
विनाजेअसतपदार्थमां प्रितिरहछेतेनेकेवोजांणवोतोजेवोमोटाशाउकारमांणसनिअागल्यकंगालमांणसहोयते
वोजांणवोजेमकंगालमांणसहोयनेपरवावस्त्रनमलतुंहोयनेउकरडामांथीदांणाविणीखातोहोयतेपोतेपोतानेपापि
समझेअनेबीजाशाउकारलोकपणतेनेपापिसमझेजेआंणेपापकर्यांहशेमाटेएनेअन्नवस्त्रमलतुंनथि तेमजेत्यागी
थैनेसारांसारांजेवस्त्रादिकपदार्थतेनेभेलांकरीराखे अनेतेनीतृष्णापणघणीराखे अनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेने
विषेप्रितियेंरहितहोयएवोजेत्यागितेनेतोजमोटाएकांतिकसाधुछेतेकंगालमांणसनीपेठपापीजांणेछेकेमजेजोएपा
पिछेतोएनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनेविषेप्रितिथातिनथिनेपरमेश्वरविनाबिजापदार्थमांप्रीतिथायछे अनेजेत्या
गीहोयतेनेतोकचरोनेकंचनएबेयवरोबरहोय अनेआपदार्थमारुंनेआपदार्थभुंडुंएवितोसमझणयजहोयनहिअनेए

कन्नगवाननेविषेजप्रितिहोयतेजसाचात्यागीछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३६॥

संवत् १८७६ नापोषवदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेव नारायणनामंदिरआगळ्यलिंबडातळेढोलियाउपरय्यआथमेणमुखारविंदेविराजमांनहतानेमाथेधोळिपाघविराज मांनहति अनेतपाघमांपिळापुष्पनोतोरोविराजमांनहतो अनेवकांनउपरय्यधोळापुष्पनागुछविराजमांनहता अने कंठनेविषेपिळानेंधोळांपुष्पनोहारविराजमांनहतो अनेधोळिचादरओढिहतिअनेधोळोखसपेर्योहतो अनेपोता नामुखारविंदनिआगळ्यमुनिनथाढेशदेशनाहरिजननिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेअण समझुहोयनेतेणेअखळिधोहोयतोपणतेनेज्यांज्यां पोतानोजनमभुमिहोयतेनेविषेहेतटळतुनथी एमकहिनेपछेपो तानासाथळनेविषेनांनपणामां झाडनोखांपोलाग्योहतो तेसर्वनेदेखाड्योनेबोल्याजेआचिन्हनेज्यारेअमेदेखियेछै येतारेतेझाडनेतळावडिसांभरिआवेछे माटेजन्मभूमी तथापोतानां सगांसंबंधीतेनेअंतरमांथिविसारिदेवांतेघणुं कठणछेमाटेजेनेजेनेजन्मभूमी तथादेहनासंबंधितेनसांभरतांहोयतेबोलोनेजळाजेकरिनेनबोलतेनेश्रीनरनाराय णनासमछे पछेसर्वेमुनिजेमजेनेवरततुंहतुंतेमबोल्यापछेतेमांभळिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेपोतानेआत्मा रूपेमानियेतारेतेआत्मानिजन्मभूमिकेइनेतेआत्मानुंसगुकोणनेतेआत्मानिजात्यपणकेई अनेजोसगपणलेवुंहोय तोपूर्वेचोराशिलाखजात्यनांदेहधर्यांछे तेसर्वेनुंसगपणसरखुंजाणवुंनेतेसगानुंकल्यांणईछवुंतोसर्वेनुइछवुं अने आमनुष्यदेहमांआव्यातारेचोराशीलाखजात्यनांजमावापतेअज्ञानेकरिविसर्यांछेतेमआमनुष्यशरिरनांजमावा

पछेतेमनेज्ञानेकरिनेविसारिदेवां अनेअमारेतोकोईसगासंबंधिसाथेहेतनथितथाअमारिसेवाकरतांहोयनेंतेनाहृदा
मांजोपरमेश्वरनी भक्तिनहोयतोतेउपरस्हेतकरिये तोयपणनथायनेजोनारदजी जेवागुणवानहोयनेतेनेभगवान
नीभक्तिनहोयतोतेअमनेनगमे अनेजेनाहृदामांभगवाननीभक्तिहोयनेएमसमझतोहोयजेजेवाप्रगटभगवानपृ
थवीउपरविराजेछे अनेजेवातेभगवाननाभक्तभगवाननिसमीपेविराजेछे तेवानेंतेवाजन्यारेआत्यंतीकप्रलय
थायछे तारेपणरहेछेअनेआभगवाननेभगवाननाभक्ततेसदासाकारजछेएमसमझतोहोयनेगमेतेवावेदांतनाग्रं
थसांभलेपणभगवाननेभगवाननाभक्तनेनिराकारसमझेजनहि अनेएमजांणेजेएभगवानविनाबिजोकोइजग
तनोकर्त्ताछेजनहि अनेएमजांणेजेएभगवानविनासुकुंपांनडुंपणफरवानेसमर्थनथिएविजेनेभगवाननेविषेसा
कारपणानिदृढप्रतितीहोयनेतेजवातेवाहोयतोपणएअमनेगमेछे नेएनेमाथेकालकर्मनेमायातेनोहुकमनथी अने
जोएनेदंडदेवोहोयतोभगवानपोतेदेछे पणबिजाकोइनोएनेमाथेहुकमनथि अनेएविनिष्ठानहोयनेंतजोत्यागवैरा
ग्येजुक्तहोयतोपणतेनोअमाराअंतरमांभारआवेनहि अनेजेनाहृदामांभगवाननिएविनिष्ठाअचलहोयनेतगमेतेट
लांशास्त्रसांभलेअथवागमेतेनासंगकरेतोपणपोतानेजभगवाननासाकारपणानीनिष्ठाछे तेटलेनहि अनेंतेजनाविं
बजेवानिराकारभगवाननेकोइदिवससमझेजनहिएविनिष्ठावालाजेसंतछे तेनापगनिरजनेतोअमेपणमाथेचडा
वियेंछैयें अनेतेनेदुःखवताथकामनमांवियेछैये अनेतेनादर्शननेपणइच्छीयेछैये अनेएविनिष्ठाविनानाजेजीवछे
तेपोतानासाधनने बलेकरिने पोतानुंकल्याणइच्छेछे पणएवापरमेश्वरनाप्रतापेकरिने पोतानुंकल्याणइच्छतानथिए

वाजेजडमतिवालापुरुषछेतेतोजेमनावविनापोतानानावाहुबलेकरिनेंसमुद्रतरवानेइछे तेवामुरखछे अनेजेएवा
भगवाननेप्रतापेकरिनेपोतानुंकल्याणइछेछे तेतोजेमनावमांबेसीनेसमुद्रतरवानेइछे एवाडायाछे अनेएवाजेभ
गवाननास्वरूपनाज्ञानवालाछेतेसर्वेदेहनेमुकिनें भगवाननाधांममांचैतन्यनीजमुर्त्तिथइनेभगवाननाहजुरमांरेहे
छे अनेएवीनिष्ठाजेनेनहोयनेतेणेबिजांसाधनजोकर्यांहोयतोते विजादेवतानालोकमांरेहेछे अनेजेएवाजथार्थभ
गवाननाभक्तछे तेनुंदर्शनतोभगवाननादर्शनतुल्यछे अनेएनादर्शनेकरिने अनंतपतितजीवनोउधारथायछे एवा
एमोटाछेएविरित्येवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजेकह्युंजेकिर्त्तनबोलो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३७॥
संवत् १८७६ नामहाशुदि १ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांसांझनेसमेघो
डशालनिओसरियेगादलुंनंखाविनेविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्स्योहतोनेमाथेराताछेडानोधोलोफेंटोबांध्योहतो
नेदोरियानुंअंगरखुपेर्स्युहतुनेधोलोचोफालओढ्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराइने बेठिहतितेसमे श्रीजिमहाराजसर्वेहरिभक्तसामुं जोइनेझाझिवार विच्यारिरयानेपछे एमबो
ल्याजेसांभलोवातकरियेछइयेजे जेसत्संगिहोयतेनेज्यांथिपोतानेसत्संगथयोहोयत्यांथिपोतानामननोतपासकर
वोजेप्रथमनावरसमांमारुंमनआवुंहतुंनेपछेआवुंहतुं अनेआटलिभगवाननिवासनाहतिनेआटलीजगतनीहति
एमवरसोवरसनोसरवालोविचारयाकरवो अनेपोतानामनमांजेटलीजगतनीवासनायाकिरहिगइहोयतेनेथोडेथो
डेनिरंतरटालवी अनेएमविच्यारेनहिंनें वधिभगीकरेतोतेवासनाएनिटलेनहिजेमवणिकनेघेरनांमुंकर्युंहोयतेजोम

हिनामहिनानुनिरंतरचुकाविदइयेंतोदेतांकठणनपडेनें वरसदाडानुंभेगुंकरियेंतोआपवुं बहुकठणपडेतेमनिरंतरवी
च्यारकरवो अनेमनछे तेजगतनीवासनायेंकरिनेवसांणुछे जेमफुलेकरिनेंतिलवसायछे तेममननेभगवाननांजे
चरित्रतेनुंजेमहिमायेंसहितनित्यस्मरणतेरूपफुलनेविषेवासवुं अनेभगवाननांचरित्ररूपजालानेविषेमननेंघुंचवि
मेलवुंनेभगवाननाघाटमनमांकस्याकरवाएकसम्योनेबिजोकरवोबिजोसम्योनेत्रिजोकरवोएमनेएममननेनवरुं
रवादेवुंनहिएमकहिने पछेभुतनुंद्रष्टांतविस्तारिनेकहिदेखाड्युंने पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएविरित्येभगवाननां
जेचरित्रतथावार्त्तातथादर्शनतेएकदिवसनांजोसंभारवामांडतोतेनोपारनआवेतोसत्संगथयांतोदशपनरवरसथ
यांहोयतेएनोतोपारजनआवेअनेतेएविरित्येंसंभारवांजेआगाममांआविरित्येंमहाराजतथापरमहंसनिसभाथई
अनेआविरित्येंमहाराजनिपूजाथइनेआविरित्येंवार्त्ताथईइत्यादिकजेभगवननांचरित्रतेनेवारमवारसंभारवांअ
नेजेझाझुंनसमझतोहोयतेनेतोएमकरवुं एजश्रेष्ठउपायछे एजेवोबीजोनथीतारेतमेकेशोजेअन्नथोडुखाईयेंतथा
घणाउपवासकरियेंतोतेअमेकेतानथिएतोजेमजेनानियमकयाछे तेप्रमाणेसाधारणपणेरवुंअनेकरवानुंतोआअ
मेतमनेकयुंतेछे अनेअमेतोएममान्युंछेजेमननिर्वासनीकजोइये अनेदेहेकरिनेगमेतेटलीप्रवृत्तिहोयनेतेनुंमनजो
शुद्धछेतोतेनुंअतिभुंडुंथायनहि अनेबाहेरलोकमांतोतेप्रवृत्तिवालानुंभुंडाजेवुंजणाय अनेजेनेमनमांवासनाहो
यनेतेबाहेरसारिपेठेनिवृत्तिपरायणवरततोहोयतोतेनुंबाहेरलोकमांतोसारुंजणाय पणतेनाजिवनुंअतिभुंडुंथायके
मजेमुवाटांणेतोजेवामनमांसंकल्पहोयतेवास्फुरिआवेजेमभरतजिनेअंतकालमांम्रगनुबालकस्फुरिआव्युं तारेते

मगनेआकारेथैगयानेप्रथमराज्यमेल्युंहतुंनेऋषभदेवभगवानतोपोतानाबापहतातोपणएमथयुं माटेमनेकरिने
निर्वासनीकरवुएअमारोमतछे अनेजेउपवासकरवातेणेकरिनेदेहदुर्बलथायतारेमनदुर्बलथायतोखरुंपणज्यारेदे
हपुष्टथाय तारेवलिमनपुष्टथायमाटेदेहेकरिनेत्यागनेमनेकरीनेत्यागएबेभेलाजोइये अनेजेनेमनमांभगवानना
घाटथाताहोयनेजगतनाघाटनथाताहोयतेआपणासत्संगमांमोटेरोछेनेएवोजनहोयतेनानेरोछे अनेगृहस्थहोयते
नेपणदेहेकरिनेव्यवहारकरवोनेमनेकरिनेतोत्यागिनिपेठेजनिर्वासनिकरवुंनेभगवाननुंचिंतवनकरवुं नेव्यवहारतो
भगवाननेंवचनेकरिनेंराखवो अनेमननोत्यागसाचोनहोयतोजनकजेवाराजाहतातेराज्यकरतानेमनतोमोटायो
गेश्वरनाजेवुंहतुंतेमाटेमनेकरिनेंजेत्यागतेजठीकछे अनेजेपोतानामनमांभुंडाघाटथाताहोयतेकेहेवापणजेमकुत
रानुंमुखकुतरोचाटेतथासर्पनेघेरपरोणोसापमुखचाटिनेवलियोआपतथारांडिनेपासेसुवासणिस्त्रीजाय तारेतेक
हेजेआव्यथाइहुंजेवितुंपणथातेमपोतानिपेठेजनेभुंडाघाटथाताहोय तेनेआगल्यजेघाटकेवोतेतोआदृष्टांतदिधांए
मछे माटेघाटकनेकेवातोजेनामनमांकोइदिवसजगतनोभुंडोघाटनथातोहोय एवोबलियोहोयतेनिआगल्यकेवो
अनेएमघाटनथायएवापणघणाहोय तेमांथिपणएवानेघाटकेवोजेतेघाटनेसांभलीनेतेघाटउपरस्यवातकरेतेज्यां
सुधितेकेनारानोघाटटलिजायत्यांसुधिबेठतोउठतोखातोपीतोसर्वक्रियामांवातकस्याकरेअनेतेनाघाटटाल्यामांके
विघाळ्यहोयतोजेमपोतानाघाटनेटाल्यानिचाळ्यहोयतेविहोयएवाआगल्यघाटकेवो अनेजेनिआगल्यघाटकहि
येंनेतेआविरित्येवाततोनकरेनेपोतेआलसुहोयतोशोसमासथाय माटेएविरित्येपोतानामननोघाटकहिनेतेघाटने

टाळिनांखिनेपोतानामननेविषेकेवळभगवाननाधाटकर्याकरवानेजगतनासुखथिनिर्वासनिकथावुं अनेएकाद
शीनोउपवासकरवोतेनुंशुंलक्षणछे तोदशइंद्रियोनेंअगियारमुमनतेमनेपोतपोतानाविषयमांथिकाढिनेभगवान
मांजोडवांतेनेएकादशीनुंव्रतकर्युंकेवायनेएवुंव्रततोभगवाननाभक्तनेनिरंतरकरवुं अनेएविरित्येजेनुंमननिर्वास
निकनहोयनेदेहेकरिनेतोव्रततपकरेतोपणतेनुंअतिशेसारुथातुनथी माटेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेपोतपोतानाध
र्ममांरहिनेतेभगवाननुंमाहात्मसमझिनेपोतानामननेनिर्वासनिककरवानोनित्येअभ्यासराखवोएमवार्त्ताकरी अ
नेवळीश्रीजिमहाराजेबिजिवार्त्ताकरिजेसाचोत्यागिकेनेकहियेंतोजेपदार्थनोत्यागकर्योतेनोपाछोकोइदिवसमन
मांसंकल्पपणनथायजेमविष्ठानोत्यागकर्योछे तेनोपाछोसंकल्पथातोनथीतेमसंकल्पनथायत्यांशुकजिप्रत्येना
रदजीनोकहेलोश्लोकछेजे ॥त्यजधर्ममधर्मंच० ॥ अनेएश्लोकनुंहारदएछेजेएकआत्माविनाबिजांजेजेपदार्थ
छे तेनोत्यागकरिनेकेवळआत्मापणेवरतवुंनेभगवाननीउपासनाकरवीतेनेपुरोत्यागिकहियें अनेजेगृहस्थहरिभ
क्तहोयतेतोजेमजनकराजायेंकर्युंजे आमारिमिथिलानगरीवळेछेपणतेमांमारुंकांइबळतुंनथीत्यांश्लोकछेजे मि
थिलायांप्रदीमायांनमेदह्यतिकिंचन एमसमझिनेगृहमांरहेतोहोयतेगृहस्थहरिभक्तखरोकेवाय अनेएविरित्यनोजे
त्यागिनहोयनेएविरित्यनोजेगृहस्थनहोयतेतोप्राकृतभक्तकेवाय अनेमोरकर्योएवोजेहोयतेतोएकांतिकभक्तके
वायएविरित्येवार्त्ताकरि पछेमोटाआत्मानंदस्वामियेंश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्योजेदेहइंद्रियोतथाअंतःकरणतथादे
वतातेथिजुदोजेजीवात्मातेनुंरूपकेइरित्येछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेथोडाकमांएनोउत्तरकरियेंछइयें जेदेहने

इंद्रियादिकनास्वरूपनोजेवक्तातेसर्वेनास्वरूपनेजुदुजुदुंकरिनेश्रोतानेसमझावेछे तेजेसमझावनारोवक्तातेदेहादिकसर्वनाप्रमाणनोकरनारोछेनेजांणनारोछेनेएसर्वथिजुदोछे एनेजजीवकहिये अनेजेश्रोताछेतेदेहादिकनारूपनेजुदांजुदांसमझेछेनेएनुंप्रमाणकरेछेने एनेजांणेछेनेएसर्वथिजुदोछे एनेजजीवकहीये एविरित्येजीवनास्वरूपनेसमझवानिरित्यछेएविरित्येवार्त्ताकरि॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ ३८ ॥

॥संवत् १८७६ नामहाशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानावृक्षहेठआटाउपरध्यढोलियोढलाविने विराजमानहता नेधोलोखेसपेरयोहतोनेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलिपाघबांधिहति नेपीलापुष्पनातोरापाघमांलटकताहतानेकांनउपरधोलानेपीलापुष्पनागुछखोशाहतानेकंठमां पिलापुष्पनाहारपेरयाहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएकवेदांतिब्राह्मणआव्यो हतोतेनेप्रश्नपुछ्योजेतमेएकब्रह्मनुप्रतिपादनकरोछोनेतेविनाजेजीवईश्वरमायानेजगततथावेदशास्त्रपुराणतेसर्वेनेमिथ्याकहोछो एवातअमनेसमझातिनथीतथामांन्यांमांआवतीनथीमाटेतमनेपुछीयेछईयेतेनो उत्तरकरोतेवेदशास्त्रपुराणस्मृतिइतिहासतेनिसाख्येकरिनेकरोपणकोईककल्पितग्रंथनेवचनेकरिनेकरशोतोअमेतेनेनहिमांनिये अनेजोव्यासजिनेवचनेकरिनेकरशोतोअमारामांन्यामां आवशेकेमजेअमारेव्यासजिनावचनमांदृढप्रतितिछे पछेतवेदांतियेघणीकप्रकारनियुक्तियोलाविनेउत्तरकरवामांड्योपण श्रीजिमहाराजेतेमांआशंकाकरिमाटेतेप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिम

हाराजबोल्याजे साम्भलोएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेछइयेजेएतापरमेश्वरनेअजिनेथयाजेमुक्ततेनिस्थितिनाअदछे
जेममेरुपर्वतउपरस्यउभाजेपुरुषतेजेतेतेमेरुथकीओराजेसर्वेपर्वत तथासर्वेवृक्षतथातेपर्वतवृक्षनुं आधारजेपृथ
वीनुंतलतेसर्वेनेपृथकपृथकपणेदेखेछेतेमसविकल्पसमाधिवालाजेज्ञानीमुक्ततेजतेजीवईश्वरमायातथाएमनुंआ
धारजेब्रह्मएसर्वेनेपृथकपृथकपणेदेखेछे अनेवलीजेमलोकालोकपर्वतउपरस्यउभाजेपुरुषतेजतेतेलोकालोकपर्वत
थिओराजेपर्वततथावृक्षतेसर्वेनेएकपृथवीरूपेजदेखेछे पणपृथकपृथकपणेनथीदेखतातेमनिर्विकल्पसमाधिवा
लाजेमहामुक्ततेजतेजीवईश्वरनेमायातेनेएकब्रह्मरूपेकरिनेजदेखेछे पणपृथकपणेनथीदेखताएविरित्येबेप्रकार
निस्थितिवालामुक्तछेतेनिस्थितिनेजोगेकरिनेएसर्वेनुसत्यपणुकेवायछेनेअसत्यपणुंकेवायछे अनेसविकल्पस्थि
तिवालानांवचनवेदशास्त्रपुराणादिकमांआवेछे तेएसर्वेनेसत्यकेछेनेनिर्विकल्पस्थितिवालानांजेवचनतेएसर्वेने
असत्यकहेछेपणकांइएसर्वेअसत्यनथीएतोएनेनिर्विकल्पस्थितिनेबलेकरिनेदेखातानथिमाटेअसत्यकहेछे अनेव
लीजेमसूर्यनारथमांजेबेठाहोयतेनेरात्यनथीपणजेपृथवीउपररह्याछे तेनेरात्रिदिवसछेतेमनिर्विकल्पस्थितिवा
लानेमतेएसर्वेछेनहिपणबिजानेमतेतोएसर्वेछे अनेआविरित्येब्रह्मनिरूपणकरेतोशास्त्रनावचनमांपूर्वापरबाधन
आवेनेएमनकरेतोपूर्वापरबाधआवेतेबाधनेतोसमझतोनहोयतथाएविरित्यनिस्थितिनेपणनपांम्योहोय नेकेवल
शास्त्रमांथिशिखिनेवचनमात्रेकरिनेएकब्रह्मपणानुंप्रतिपादनकरतोहोय नेगुरुशिष्यजीवईश्वरमायाजगततथावे
दपुराणशास्त्रएसर्वेनेकल्पितकहेतोहोयतेतोमहामूर्खछे नेअंतेनारकीथायछेएमकहिनेबोल्याजेआअमेवार्ताकरि

तेमांतमनेआशंकाथातिहोयतोबोल्यो तारेतेवेदांतिब्राह्मणबोल्योजेहेमहाराजहेप्रभोहेस्वामिन्तमेतोपरमेश्वरछो
नेजगतनाकल्याणनेअर्थेप्रगटथयाछोतेतमेजेउत्तरकर्योतेयथार्थछे एमांआशंकानोमागनथीएमकहिनेअतिप्र
सन्नथयोनेपोतानीजेअणसमझण्यतेनोत्यागकरिनेश्रीजिमहाराजनेआश्रितथयो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥
॥३९॥ ॥संवत् १८७६ नामहाशुदिचोथ्य ४ नेदिवसेप्रातःकालेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानावृक्षनिहेठढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोळोखेसपे
र्योहतोनेधोळिचादरओढिहतिनेमाथेधोळीपाघबांधिहतिनेपाघनेविषे पिळापुष्पनोतोरोलटकतोहतोनेकंठनेविषे
पीळापुष्पनोहारपेर्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेमुनितथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजनेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्यो जेहेमहाराजसविकल्पसमाधितेकेनेकहियेनेनिर्विकल्पसमा
धितेकेनेकहियेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने भगवाननास्वरूपमांस्थितिथइहोयतेनेअशुभवासनातोनहोयने
शुभवासनारहिहोयजेहुं नारदसनकादिकनेशुकजीतेजवोथाउंअथवानरनारायणनाआश्रममांजाईनेतेआश्रम
नामुनिभेळोरहिनेतपकरुंअथवाश्वेतद्वीपमांजाइने तपकरिनेश्वेतमुक्तजेबोथाउंएविरित्यनोजेनेविकल्परहेतोहोय
तेनेसविकल्पसमाधिवाळोकहियेअनेजेनेएविरित्यनोविकल्पनहोयनेअक्षरब्रह्मनासाधर्म्यपणानेपांमिनेकेवळभ
गवाननिमूर्त्तिनेविषेजनिमग्नरहेतोहोय तेनेनिर्विकल्पसमाधिवाळोकहिये पछेवळीमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजे
हेमहराजभक्तिमांनेउपासनामांतेशोभेदछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे श्रवणंकीर्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनं

अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनंए विरित्येनवप्रकारेकरिनेजे ज्ञगवाननेज्ञजवातेनेज्ञक्तिकहियेअनेउपासनातो
तेनेकहियेजे ज्ञगवाननास्वरूपनेविषेसदासाकारपणानिदृढनिष्ठाहोयनेपोतेजे ज्ञजननोकरनारोतेब्रह्मरूपथायतो
पणतेनिष्ठाजायजनहिनेगमेतेवानिराकारप्रतिपादननाग्रंथनेसांज्ञलेतोपण ज्ञगवाननांस्वरूपनेसदासाकारजसम
झेअनेशास्त्रनेविषेगमेतेविवातआवेपणपोते ज्ञगवाननासाकारस्वरूपनुंजप्रतिपादनकरेपणपोतानिउपासनानुंखं
डनथावादेजनहिएविरित्येजेनिदृढसमझणएयहोय तेनेउपासनावालोकहीये॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४०॥ ॥संवत्
१८७६नामहाशुदि५पंचमीनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेव
नारायणनामंदिरनेसमिपेलिंबडातलेचोतराउपरथढोलियेविराजमांनहतानेसर्वेधोलांवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिला
पुष्पनाहारपेर्याहतानेपिलापुष्पनागुछकांनउपरथधार्याहतानेपाघनेविषेपिलापुष्पनातोराल्रटकतामुक्याहताने पो
तानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिज्ञक्तनिसज्ञाज्ञराइनेबेठीहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्न
उत्तरकरोपछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजबहुस्यांप्रजायेय एजेश्रुतितेनोजेअर्थतेनेजगतमांजेकेटलाकपं
डितछेतथावेदांति छेतेएमसमझेछेजप्रलयकालनेविषेजेएकज्ञगवानहतातेजपोतानिइछायेकरिने सृष्टिकालेसर्वे
जीवईश्वररूपेथयाछेतेएवात्तीतोमूर्खहोयतेनामांन्यामांआवेनेअमारेतातमारोआशरोछे एटलेएवातनिघळ्यबेस
तिनथिनेअमेतोएवुसमझियेछैयेजेज्ञगवानतोअच्युतछेतेच्यविनेंजीवईश्वररूपथायनहिमाटेएश्रुतिनोजेअर्थतेतो
तमेकहोतोयथार्थसमझायपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएश्रुतिनोअर्थतोएसर्वेकरेछेएमनथीएनोअर्थतोविजिरित्ये

छेतेवेदस्तुतिनागद्यमांकह्योछेजे ॥ स्वकृतविचित्रयोनिषुविशन्निवहेतुतयातरतमतश्चकास्स्यनलवत्स्वकृतानुकृतिः॥
एनोअर्थएमछेजेपुरुषोत्तमभगवानेपोतेकरिएविजेनानाप्रकारनियोनियुंतेमनेविषेकारणपणे अंतर्यामिरूपेकरि
नेप्रवेशकरिनेन्यूनाधिकभावेप्रकाशकरेछे तेनिविगतिजेअक्षरातितएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेस्रष्टिसमेनेविषेअ
क्षरसांमिद्रष्टिकरेछे तारेतेअक्षरमांथीपुरुषप्रगटथईआवेछे पछेतेपुरुषोत्तमजेतेअक्षरमांप्रवेशकरिनेंपुरुषनेविषेप्र
वेशकरेछेनेपुरुषरूपेंथईनेप्रकृतिनेंप्रेरेछे एविरित्येंजेमजेमपुरुषोत्तमनोप्रवेशथातोगयोतेमतेमस्रष्टिनिप्रवृतिथईने
पछेतेप्रकृतिपुरुषथकीप्रधानपुरुषथयाअनेतेप्रधानपुरुषथकीमहत्तत्त्वथयुंनेमहत्तत्वथकित्रएयप्रकारनोअहंकारथ
योनेअहंकारथकिभूतविषयइंद्रियो अंतःकरणनेंदेवतातेथयानेतेथकिविराटपुरुषथयानेतेनिनाभिकमलमांथिब्र
ह्माथयानेतेब्रह्माथकीमरिच्यादिकप्रजापतिथयानेतेथकीकश्यपप्रजापतिथयानेतेथकिइंद्रादिकदेवताथयाने दैत्य
थयाअनेस्थावरजंगमसर्वेस्रष्टिथईअनेंपुरुषोत्तमभगवानजेतेएसर्वेमांकारणपणेअंतरजामिरूपेप्रवेशकरिनेरया
छे पणजेवाअक्षरमांछेतेविरित्येंपुरुषप्रकृतिमांनथिनेजेवापुरुषप्रकृतिमांछे तेवाप्रधांनपुरुषमांनथिनेजेवाप्रधांन
पुरुषमांछेतेवामहत्तत्त्वादिकचोविशतत्त्वमांनथि नेजेवाचोविशतत्त्वमांछे तेवाविराटपुरुषमांनथिनेजेवाविराटपु
रुषमांछेतेवाब्रह्मामांनथिनेजेवाब्रह्मामांछे तेवामरिच्यादिकमांनथिनेजेवामरिच्यादिकमांछे तेवाकश्यपमांनथीने
कश्यपमांछे तेवाइंद्रादिकदेवतामांनथिनेजेवाइंद्रादिकदेवतामांछे तेवामनुष्यमांनथिनेजेवामनुष्यमांछे तेवापशु
पक्षिमांनथिएविरित्येंपुरुषोत्तमभगवानजेतेतारतम्यतायेंसर्वेमांकारणपणेअंतर्यामिरूपेकरिने रयाछेजेमकाष्ठने

विषेअग्निरयोछे तेमोटाकाष्ठमां मोटोअग्निरयोछेनेलांबाकाष्ठमां लांबोअग्निरयोछेनेवांकाकाष्ठमां वांकोअग्निरयो
छे तेमएपुरुषोत्तमभगवानछे तेजेद्वारेजेटलुंकार्यकरावबुंहोयतेनेविषेतेटलिसामार्थियेजुक्तथकारहेछे अनेअक्षरने
पुरुषप्रकृतिआद्येसर्वेनेविषेपुरुषोत्तमभगवानअंतरजामिरूपेरयाछेपणपात्रनितारतम्यतायेकरिनेंसांमर्थिमां तार
तम्यपणुंछेएविरित्येएकपुरुषोत्तमभगवानछे तेअंतर्यामिरूपेकरिनेएसर्वेनेविषेप्रवेशकरिनेरयाछे पणजीवईश्वर
पणानेपोतेपांमीनेवहुरूपेनथीथयाएविरित्येएश्रुतिनोअर्थसमझवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४१॥ ॥संवत्
१८७६ नामहाशुदि ६ छठ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण
नामंदिरआगल्यलींबडानावृक्षनिहेठे ओटामाथेढोलियाउपरस्यआथमणेमुखारविंदेविराजमांनहता अनेमाथेधो
लिपाघबांधिहतिनेधोलीचादरओढिहतिनेधोलोखेसपेर्योहतोनेंबेकांननेउपरस्यपीलापुष्पनागुछविराजमानहताअ
नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेतसभानेविषेकोईकवे
दांतिब्राह्मणपणआविनेबेठाहतातेनेजोईनेश्रीजिमहाराजबोल्याजवेदांतशास्त्रने जेजभणेछेतथासांभलेछे तेएम
केछेजे विधिनिषेधतोमिथ्याछे अनेंविधिनिषेधेकरिनेपमायएवाजेस्वर्गनेंनरकतेपणमिथ्याछे अनेंतेनेपांमनाराजे
शिष्यतेपणमिथ्याछे अनेगुरुपणमिथ्याछे नेएकब्रह्मजसभरभर्योछेतेसत्यछे एविरित्येंजेकेछेतेशुंसमझिनेकेताह
शे अनेसर्वेवेदांतिनाआचार्यजेशंकराचार्यतेणेतोपोतानाशिष्यनेंदंडकमंडलुधारणकराव्यां अनेएमकह्युंजेभग
वद्गीतानेविष्णुसहस्रनामनोपाठकरवो तथाविष्णुनुंपूजनकरवुं अनेजेनेझाझांचोमासांथयांहोयतेनुंथोडाचोमासा

वाह्मानेंवंदनकरवुं अनेंसारोपवित्रब्राह्मणहोयतेनाघरनिजत्रीक्षाकरविएविरित्येंजेविधिनिषेधनुंप्रतिपादनकर्युंते
शुंएनेयथार्थज्ञाननहिहोय अनेजेहमणांनाज्ञानिथयातेमणेविधिनिषेधनेखोटाकरिनांख्यातेशुंशंकराचार्यकरतांए
मोटाथयामाटेएतोएमजणायछे जेएतोकेवलमुर्खाईमांथीबोलेछे अनेविधिनिषेधशास्त्रमांखोटाकह्याछेतेतोएम
कह्याछेजेमकोईमोटुंवांणहोय अनेतेवांणमहासमुद्रनेविषेएकवरससुधिचाल्युंजायछे तेनेआगल्योकांठोपणदे
ख्यामांआवेनहि अनेपाछल्योकांठोपणदेख्यामांआवेनहि अनेंतेबेकांठाउपरनाजेमोटामोटापर्वततेपणदेख्यामांआ
वेनहितोझाडवांतथामनुष्यतेतोक्यांथिदेख्यामांआवे अनेंज्यांदेखेत्यांएकलुंजलजदेखायपणजलविनाबिजोकोई
आकारदेख्यामांआवेनहि अनेंउंचुंजुवेतोमोटिमोटिसमुद्रनिलेरयुंउठतिहोयमाटेउंचुंपणजलजजणायतारेतेवांणनें
विषेबेठाएवाजेपुरुषतेएमकहेजेएकलुंजलजछेबिजुंकांईनथिएदृष्टांतनुं सिद्धांतएछेजेजनेब्रह्मस्वरूपनेविषेनिर्विक
ल्पास्थितिथइहोयतेएमबोलेजेएकब्रह्मजछे अनेतेविनाबिजुजेजीवईश्वरनेमायाएआदिकसर्वेतेमिथ्याछे अनेतेनां
वचनशास्त्रमांलखाणांहोयतेनेसांत्रलिनेपोतानेतोएविस्थितिनथइहोयतोपणविधिनिषेधनेखोटाकहेछे अनेस्त्रीनी
शुश्रूषाकरेनेछोकरांनिशुश्रुषाकरे अनेजेटलोसंसारनोव्यवहारहोयतेसर्वेनेतोसाचोजांणिनेसावधानथैनेकरेछे अ
नेशास्त्रेप्रतिपादनकर्याएवाजेविधिनिषेधतेनेखोटाकहेछेएवाजेआजगतनेविषेज्ञानननाकथनाराछे तेनेतोमहाअ
धमजांणवानें नास्तिकजांणवा अनेशंकराचार्येतोजिवनाहैयामांनास्तिकपणुआविजायतेनिबीकेकरिने त्रज
गोविंदंत्रजगोविंदंगोविंदंत्रजमूढमतेएआदिकघणांकविष्णुनांस्तोत्रकर्यांछे तथाशिवजितथागणपतितथासूर्य

एआयेंदैनेजेघणाकेदेवतातेनांस्तोत्रकर्‍यांछे जेनेसांभळीनेसर्वेदेवतासत्यभासेएवोआशयजांणीनेंशंकराचार्ये
सर्वेदेवतानांस्तोत्रकर्‍यांछेअनेआजनाजेज्ञानिथयातेतोसर्वेनेखोटांकरिनांखेछे नेंवळीएमकेछेजेज्ञानितोगमेतेवुं
पापकरेतोपणकांईअडतुंनथी तेमुर्खपणामांथीकहेछे अनेंजेटळात्यागिपरमहंसथयातेसर्वनेविषेजडभरतश्रेष्ठछे
अनेजेटळांपुराणमात्रतथावेदांतनाग्रंथतेसर्वेनेविषेजडभरतनीवारताळखांणिछे एवामोटाजेजडभरततेपूर्वज
न्ममांऋषभदेवभगवाननापुत्रहतानेराज्यनोत्यागकरिने वनमांगयाहतातेनेदयायेकरिने पणजोमृगसंघाथेप्रीति
थइतोतेनोदोषळागोनेंपोतानेमृगनोजन्मलेवोपड्यो अनेमृगनासरखाच्यारपगनेंटुंकिपुंछडिने माथेनांनिसिंगडिपुं
एवोआकारपोतानेप्राप्तथयो अनेपरमात्माजेश्रीकृष्णभगवानतेनिसंघाथेव्रज निगोपियुंयेंकामबुद्धियेंकरिनेंप्रीति
करितोपणसर्वेभगवाननिमायानेतरिगईयुंनेपोतेगुणातीतथैने निर्गुणएवुंजेभगवाननुंअक्षरधामतेनेपामियुंतेनुं
कारणएछेजेश्रीकृष्णभगवानपोतेसाक्षातपुरुषोत्तमगुणातीतदिव्यमूर्त्तिहतातोतेसंघाथगोपियुंयेंजांणेअजांणप्री
तिकरितोपणतेगोपियुंगुणातीतथईयुं अनेभरतजीयेंदयायेकरिने मृगळामांप्रीतिकरितोपोतेमृगळुंथयामाटेगमेते
वामोटाहोयतेनुंपणकुसंगेकरिनेतोभुंडुंजथायछे अनेगमेतेवोपापीजीवहोयनेतेजोसत्यस्वरूपएवाजे भगवानते
नोप्रसंगकरेतोपरमपवित्रथईनेंअभयपदनेपांमे अनेजोश्रीकृष्णभगवानपोतेगुणातीतनहोततोएनाभक्तजे गोपी
युंतेगुणातीतपणानेनपांमतनेजो गुणातीतपदनेपांमियुं तोश्रीकृष्णभगवानगुणातीतकैवल्य दिव्यमूर्त्तिजछेअनेवे
दांतिकेहेछेजेसर्वत्रब्रह्मसभरभर्‍योछे तारेजेमगोपीयुंये श्रीकृष्णभगवानविषेप्रीतिकरितेमजसर्वेस्त्रीयुंपोतपो

तानाधणिनेविषेप्रीतिकरेछे तथासर्वेपुरुषपोतानि स्त्रियुंनेविषेप्रीतिकरेछे तोपणतेमनेगोपीयुंनाजेवि प्राप्तिथातिन
थीतेमनेतोघोरनरकनिप्राप्तिथायछे माटेजेविधिनिषेधछे तेसाचाछे पणखोटानथीनेजएविधिनिषेधनेखोटाकरेछे
तेतोनारकीथायछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेपधार्या ॥इतिवचनामृतं॥
॥४२॥ संवत् १८७८नामहाशुदि ७सातम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणे
बारयस्रोरडानिस्रोसरियेंढोलीयाउपरय्यसांझनेसमे विराजमानहताअनेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेधोलिचादरओ
ढिहति नेधोलोखेसपेरयोहतोनेपाघनेविषेपीलापुष्पनातोरालटकताहतानेकंठनेविषे पीलापुष्पनाहारपेरयाहतानेबे
कांननेउपरयपीलापुष्पनागुछखोशाहतानेपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
ईनेबेठिहतीतेसमेश्रीजिमहाराजसर्वभक्तजनउपरयकरुणानीद्रष्टियेकरिनेसर्वसामुंजोइनेबोल्याजे सर्वेसांभलोए
कप्रश्नपुछीयेछैयेजेश्रीमद्भागवतपुराणमांकह्युंछेजेजेभगवाननाभक्तहोयतेच्यारप्रकारनिमुक्तिनेनथीइछताअने
बिजापणजेजेभगवाननामोटाभक्तछेतेएमकहेछेजेभगवाननाभक्तहोयतेच्यारप्रकारनिमुक्तिने नथीइछतातेच्या
रप्रकारनिमुक्तितेशुंतोएकतोभगवाननालोकमांरहेवुं अनेबिजुंभगवाननेसमीपेरेहेवुं अनेत्रिजुंभगवाननासरखुं
रूपपांमवुंअनेचोथुंभगवाननासरखुंऐश्वर्यपांमवुंएविरित्येजेच्यारप्रकारनिमुक्तिछे तेनेतोभगवाननोभक्तनथिइ
छतोनेकेवलभगवाननी सेवानेइछेछेतेएभक्तच्यारप्रकारनिमुक्तिनेशासारुनथिइछतोएप्रश्नछेतेनोउत्तरजेनेजेवो
आवडेतेवोतेकरो पछेसर्वेपरमहंसउत्तरकरवालागापणउत्तरथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तर

अमेकरियेछईयेजजेभगवाननोभक्तथईनेएच्यारप्रकारनिमुक्तिनिइछारारवे तोतेसकामभक्तकेहेवायनेजेएचतु
र्धामुक्तिनेनइछेनेकेवलभगवानीसेवानेजइछेते निष्कामभक्तकेवायतेश्रीमद्भागवतमांकत्युंछे जेमत्सेवयाप्रतीतं
चसालोक्यादिचतुष्टयंनेछंतिसेवयापूर्णाःकुतोन्यत्कालविप्लुतं सालोक्यसार्ष्टिसामीप्यसारूप्यै कत्वमप्युतदीयमानं
नगृह्णंतिविनामत्सेवनंजनाःएनोअर्थएछेजजेभगवाननानिष्कामभक्तछे तेसेवाजेभगवाननीपरिचरज्याकरवीते
जोएचतुर्धामुक्तिमांनहोयतोएने इछेजनहिनेएकसेवानेजइछेछेअनेएवाजेनिष्कामभक्ततेमनेभगवानपोतानिसे
वामांराखेछेनेएभक्तनथी इछतातोपणबलात्कारे भगवानएनेपोतानांऐश्वर्यसुखने पमाडेछेतेकपिलदेवभगवाने
कत्युंछेजे अथोविभूतिंममभायाविनस्तामैश्वर्यमष्टांगमनुप्रवृत्तं श्रियंभागवतींवास्पृहयंतिभद्रांपरस्यमेतेऽश्नु
वतेतुलोके अनेएनिष्कामभक्तनेजगीतामांभगवानेज्ञानीकत्योछे नेजसकामभक्तछे तेनेअर्थार्थीकत्योछेमाटेभ
गवाननाभक्तनेभगवाननि सेवाविनाबिजुंकांयनइछवुंनइछेतोएमांएटलीकाच्यपकेवायअनेजोकाच्यपहोयतो
निष्कामएवाजेभगवाननाएकांतिकभक्ततेनासमागमकरिनेएकाच्यपनेटालवि॥ ॥इतिवचनामृतम्॥४३॥
संवत् १८७६ नामहाशुदि ८ आठम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवना
रायणनामंदिरनीआगल्यलिबंडानाव्रक्षहेठेओटामध्ये ढोलियाउपरत्यआथमणेमुखारविंदेसवारनापोरमांविराज
मानहताने धोलोखेसपेरत्योहतानेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतानेतेफेंटानेएकआंटेकरिनेबोकां
निवालीहति नेतेपाघउपरत्यधोलापुष्पनोहारविराजमानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाह

रिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेविषेस्नेहहोयतेनुंशुंरूपछेपछेब्रह्मानंदस्वा
मियेंस्नेहनुंरूपकरवामांड्युंपणसमाधननथयुंपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतमनेंतोस्नेहनिदिशजजडिनहि अनेतमे
जेपींडब्रह्मांडथीनिस्पृहरेवुंतेनस्नेहकयोएस्नेहनुंरूपनहिएतोवैराग्यनुंरूपछेअनेस्नेहतोएनुंनामजे भगवाननिमूर्त्तिनि
अखंडस्मृतिरहेएनुंनामस्नेहकहिये नेजेभक्तनेपरीपुरण भगवाननेविषेस्नेहहोयतेनेएकभगवानविनाबिजोसंकल्प
जनथाय अनेजटलोभगवानविनाबिजोघाटथायछे तटलोतेनास्नेहमांफेरछे अनेजेनपरिपुरणभगवानमांस्नेहहो
यनेतेनेजोजांणेअजांणेभगवाननिमूर्त्तिविनाबिजो कांईकघाटथायतोजेमपंचामृतभो जनजमतो होयतेमांको
ईकांकरा तथाधुळ्यनोखोबोभरिनेनांखेनेजेवुंवसमुंलागेअथवाकपालमांबळबळतोडांभदेनेतेजेवोवसमोलागे
तेवोभगवानविनाबिजोघाटथाय तेवसमोलागेएविरित्येजेनेवरततुंहोयतेनेभगवाननें विषेप्रीतिछे एमजांणवुं ते
सर्वेपोतपोतानाह्रदामांतपाशीजुवोतोजेनेजेविप्रीतिहशेतेनेतेविजणाईआवशे पछेब्रह्मानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएवि
द्रढप्रीतिभ गवाननेविषेथायतेनुंशुंसाधनछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसतपुरुषनोजेप्रसंगएजपरमेश्वरनेविषेद्र
ढप्रितिथावानुंकारणछे तारेसामळोखाचरबोल्याजेएवोप्रसंगतोअतिशेकरियेछेयेपणएविद्रढप्रीतिकेमथातिन
थि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रसंगतोकरोछोपणअरधोअमारो प्रसंगकरोछोनेअरधोजगतनोप्रसंगकरोछोते
माटेभगवाननेविषेद्रढप्रीतिथातिनथि पछेगांमवसोनाविप्रवालाधुतेणेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाजदेहनेदेहनासंबंधिनेवि
षेअहंममत्वपणानाघाटथायछे तेकेमटळे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएजीवनेविपरीतभावनाथईछे जेपोता

नेदहथीपृथकजेजीवात्मातेरूपेनथीमांनतानेदहरूपेमांनेछेनेएजीवात्मानेविषेदहतोकेविरित्येवलगोछे तोजेमकोई
कपुरुषहोयतेणेदरजानेघेरथजेनेडगलोशीवाडीनेपरथोतारेतेएममांनेजेदरजीतेमारोबापछे नेदरजएयतेमारिमाछे
एमजेमांनेतेमूर्खकेवायतेमआजीवनेआदहरूपजेडगलोतेक्यारेकतोब्राह्मणनेब्राह्मणीथकीउत्पन्नथायछे अनेक्या
रेकतोनिचजातिमांथीउत्पन्नथायछे तथाचोराशीलाखजात्यथकिदेहउत्पन्नथायछे तेदेहनेविषेपोतापणुंमांनेनेतेदे
हनामाबापनेपोतानांमाबापमांनेतेमूर्खकेवायनेतेनेपशुजेवोजांणवो अनेचोराशिलाखजात्यमांजेपोतानीमाबो
नदिकरियुंनेस्त्रीयुंछे तेपतिव्रतानोधर्मएकेपालतीनथीमाटेजेएवासगपणनेसाचुंमानेछे तेनेअहंममत्वनाघाटकेमट
लशे अनेआविरित्यनीसमझणयविनाजन्मभूमीनोजेदेशवासनातेटलविघणिकठणछे अनेज्यांसुधिदेहनेपोतानुंरू
पमानेछेत्यांसुधिएनिसर्वेसमझणयवथाछेअनेज्यांसुधिवर्णनुंकआश्रमनुंमानलैनेफरेछेत्यांसुधिएनेविषेसाधुपणुं
आवतुंनथी माटेदहनेदेहनासंबंधिने विषेअहंममत्वनोत्यागकरीनेनेपोतानाआत्मानेब्रह्मरूपमांनिने नेसर्ववासना
नोत्यागकरिनेस्वधर्ममांरह्योथकोजेभगवाननेभजेछे तेसाधुकेवायछेअनेजेनेएवुंसाधुपणुंआव्युंतेनेनेपुरुषोत्तम
भगवाननेकांईछेटुंरेतुंनथि अनेबिजुंसर्वेथायपणएविसाधुताआववितोघणीकठणछे नेएवोसाधुतोहुंछुंजेमारेव
र्णाश्रमनुंलेशमात्रपणमांननथीएविरित्येश्रीजिमहाराजबोल्यातेतोभक्तनेशिक्षानेअर्थेछे एमजांणवुंनपोतेतोसा
क्षातपुरुषोत्तमनारायणछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४४॥ संवत् १८७६
नामहाशुदि १० दशमनेदिवससांझनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां

श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिश्र्यागल्यश्र्योटाउपरस्यदक्षिणादमुखारविंदेविराजमानहता अनेधोलिचादरश्र्योढिह
तिनेधोलोखेसपेरस्योहतानेमाथेधोलिपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिश्र्यागल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्न
क्तनिसन्नान्नराइनेबेठिहति पछेगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजकेटलाकवेदांतिएमकेछेजेन्नगवाननेश्र्या
कारनथी अनेतवाजप्रतिपादननीश्रुतियुंनेन्नणेछे अनेकेटलाकजेनारदशुकसनकादिकसरखान्नगवाननान्नक्त
छेतेतोन्नगवाननुंसाकारपणुंप्रतिपादनकरेछेतएवेमांथीकोणसाचाछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेन्नगवानपु
रुषोत्तमछेतेतोसदासाकारजछे नेमहातेजोमयमूर्त्तिछे अनेअंतर्यामिपणेकरिनेसर्वत्रपुरणएवुंजेसच्चिदानंदब्रह्म
छेतेतोमूर्त्तिमानएवाजेपुरुषोत्तमन्नगवानतेनुंतेजछे अनेश्रुतियेंपणएमकयुंछेजेतेन्नगवानमायासांमुंजोताहवा
अनेज्यारेजुवेतारेतेनेंशुंएकलीश्र्यांख्यजहोयहाथपगपणहोयमाटेसाकाररूपनुंप्रतिपादनथयुं अनेवलीजेमसमग्र
जलछे तेनाजीवरूपजेवरुणतेपोतानालोकनेविषेसाकारछेनेजलनिराकारकेवायछेनेजेमअग्नीनीजेज्वालाछेते
नीराकारकेवायछे अनेतेनादेवताजेअग्नीतेअग्निलोकनेविषेसाकारछेनेजेमसमग्रतडकोतेनिराकारकेवायछेनेसू
र्यनामंडलनेविषेजेसूर्यदेवछे तेसाकारछेतेमसच्चिदानंदजेब्रह्मतेनिराकारछेअनेपुरुषोत्तमजेन्नगवानतेसाकारछे
अनेएसर्वत्रपूर्णएवुंजेसच्चिदानंदब्रह्मतेपुरुषोत्तमन्नगवाननुंतेजछे अनेकोइएमकहेशेजेश्रुतिमांएमकयुंछेजेपरमे
श्वरतोकरचरणादिकेरहितछेनेसर्वत्रपूर्णछेताेएजेश्रुतियेंकरचरणादिकनोनिषेधकर्योछेतेतोमायीककरचरणादि
कनोनीषेधकर्योछे अनेन्नगवाननोश्र्याकारछेतेतोदिव्यछेपणमायिकनथि अनेअंतर्यामिपणेकरिनेजीवईश्वरने

विषेव्यापकएवुंजेपुरुषोत्तमभगवानतेनुंस्वरूपतेजतेनिराकारछे तोपणजीवईश्वरसर्वेनेतेमनाकर्मनेअनुसारेयथा
योग्यपणेकर्मनाफलनेदेवानेविषेनियंतापणुंछेनेसाकारनिपेठ्येनियंतारूपक्रियानेकरेछेमाटेतेतेजनेपणसाकारजे
वुंजाणवुंएविरित्येभगवानपुरुषोत्तमतोसदासाकारजछे पणनिराकारनथीनेजेनिराकारकहेछेतेतोसमझतानथी
इतिवचनामृतं॥४५॥ ॥संवत् १८७८ नामहाशुदि ११ एकादशीनेदिवससांझनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढ
डामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि समिपेओटाउपरउत्तरदक्षणादेमुखारविंदेविराज
मांनहतानेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिहतिनेमाथेधोळिपाघबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्य
मुनिनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेभद्रमाहेश्वरनामेवेदांतिब्राह्मणहतो तेणेश्रीजी
महाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेसमाधिनेविषेसर्वेलीनथायछे तारेआकाशकेविरित्येलिनथायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्या
जेआकाशनुंरूपअमेरुडिप्रकारेकरियेतेतमेसर्वेसावधानथईनेसांभळो जेआकाशतेअवकाशनेकैयें अनेजेजेपदा
र्थरहेछेतेअवकाशमांजरहेछे अनेतेपदार्थमांपणआकाशव्यापिनेरहेछेनेएवुंकोईपदार्थनथिजेजेनेविषे आकाश
नहोयकेमजेपृथ्वीनिएकरजअतिझीणीहोयतेनेविषेपणआकाशछे नेतेएकरजनाकोटानकोटिकटकाकरियेतोपण
तेनेविषेआकाशछे माटेआकाशनिद्रष्टियेंज्यारेजोईयें तारेपृथवीआदिकच्यारभूतदेखातांनथिएकलोआकाशजदे
खायछे तेआकाशसर्वनोआधारछे अनेस्थूलसूक्ष्मनेकारणएजेत्रणयशरिरतेआकाशनेविषेछे अनेआब्रह्मांडछेतेप
णआकाशनेविषेरयुंछे अनेब्रह्मांडनुंकारणजेप्रकृतिनेपुरुषतेपणआकाशनेविषेछे एवोजेआकाशतेप्रकृतिपुरुषने

तेनुंकार्यजेपिंडब्रह्मांडएसर्वनेमांहिपणरयोछेनेसर्वनोआधारथईनेबारयपणरयोछे एवोजेएआकाशतेतोसुषुप्तिने
विषेअथवासमाधिनेंविषेपणलिनथातोनथि अनेकोईकेशेजेआकाशादिकपंचभूततोतमोगुणथिउपनांछे तेआकाश
पुरुषनेप्रकृतिनो आधारकेमकेवायनेसर्वमांव्यापककेमकेवायतोअनोउत्तरएछेजेप्रकृतिमांजोअवकाशरूपआ
काशनहोयतोजेमवृक्षमांथिफलपुष्पादिकबारनिसरेछेनेजेमगायनापेटमांथिवाछडुंबारनिसरेछे तेमप्रकृतिमां
थिमहत्तत्वनिसरेछेतेकेमनिसरेमाटे प्रकृतिनेविषेआकाशरयोछे अनेमहत्तत्वमांथिअहंकारनिसरेछे माटेमहत्तत्व
मांआकाशरयोछे अनेंअहंकारमांथित्रण्यगुणनिसरेछेमाटेअहंकारनेविषेआकाशरयोछे अनेतमोगुणमांथिआ
काशआदिकपंचभूतनिसरेछे माटेतमोगुणनेविषेपणआकाशरयोछेनेतमोगुणमांथिजेआकाशनिसरेछेतेआका
शतोतमोगुणनुंकार्यछेनेविकारवानछेनेसर्वनोआधारजे आकाशछे तेनिर्विकारिछेनेअनादिछेनेएवोसर्वाधारजे
आकाशछेतेआकाशने ब्रह्मकैयेचिदाकाशकैयेनेएआकाशनेविषे पुरुषनेप्रकृतितेसंकोचअवस्थानेविकाशअव
स्थानेपांमेछेकेविरित्येतोज्यारेपुरुषप्रकृतिसांमुजुवेछे तारेजेमस्त्रीपुरुषथकिसंतांननिउत्पत्तिथायछेतेमपुरुषजेपति
नेंप्रकृतिरूपजेस्त्रीतेथकिमहत्तत्वादिकसंतांनउत्पन्नथायछेएविरित्येजेएप्रकृतितेचोविसतत्वरूपेनेपिंडब्रह्मांडरूपेथा
यछे एप्रकृतिनिविकाशअवस्थाछे अनेजेटलांप्रकृतिनांकार्यछेतेनेविषेपुरुषपोतानिशक्तियेंकरिनेव्यापकपणेरहेछे
तेपुरुषनिविकाशअवस्थाछे अनेंज्यारेकालेकरिनेंप्रकृतिनुंकार्यसर्वनाशपांमिजायछे अनेंप्रकृतिपणपुरुषनाअंग
मांलिनजेविरहेछे एप्रकृतिनिसंकोचअवस्थाछे अनेंपुरुषपणप्रकृतिनांकार्य्यसर्वनाशपांम्यांतारेपोतानेस्वरूपेरयो

एपुरुषनिसंकोचअवस्थाछेजेमकाचबोछेतेज्यारेविकाशनेपांमेछे तारेपोतानांअंगसर्वेबारस्यकाढेछेअनेज्यारेसंको
चनेपांमेछे तारेसर्वेपोतानांअंगतांणिलेछेतेरुंढमुंढथईरेछेतेमपुरुषप्रकृतिनिसंकोचविकाशअवस्थाछे अनेंएप्रकृ
तिनेप्रकृतिनाकार्यनेविषेअन्वयव्यतिरेकपणपुरुषनुंजछे पणसर्वनोआधारएवोचिदाकाशतेनुंनथीकेमजेजेसर्वा
धारहोयतेकोणथकीव्यतिरेकहोयतेतोसदासर्वमांरयोजहोय अनेआब्रह्मांडछेतेनेच्यारेकोरलोकालोकपर्वतछे तेग
ढनिपेठेरयोछे नेतेलोकालोकनिबारस्यतेअलोकछे नेतअलोकथिपरसमआवरणछेनेतेथिपरएकलुंअंधारुंछे नेतेअं
धाराथिपरप्रकाशछे तेप्रकाशनेचिदाकाशकेयेंतेमजउंचुंपणब्रह्मलोकसुधिकेवायनेतेनिउपरसमआवरणछे नेते
आवर्णनेपारस्यअंधकारछेनेअंधकारनेपारस्यप्रकाशछे तेप्रकाशनेचिदाकाशकेयेंनेतेमजहेठेपणसमपातालसुधिके
वायनेतेथिहेठांसमआवरणछेनेतेथिहेठुंअंधकारछे तेथिहेठोप्रकाशछेतेप्रकाशनेंचिदाकाशकेयेंएविरित्येंब्रह्मांडनि
च्यारेपासेचिदाकाशछेअनेब्रह्मांडनिमांहिपणछे अनेंएवोजएसर्वाधारआकाशछे तेनेंआकारेजेनीदृष्टिवरततिहो
यतेनेंदहरविद्याकेयेंअनेअक्षिविद्याआदिकघणीकप्रकारनिब्रह्मविद्याकहिछेतेमांयलिएपणएकब्रह्मविद्याछे अनेंए
चिदाकाशछेतेअतिप्रकाशवांनछे अनेतेचिदाकाशअनादिछेनेतेनिउत्पत्तिविनाशनथि अनेजेआकाशनिउत्पत्ति
नेविनाशकयोछेते आकाशतोतमोगुणनुंकार्यछेनेअंधकाररूपछेतेनोलिनताथायछे पणसर्वनोआधारएवोजेचि
दाकाशतेनितोलिनताथातिनथि एविरित्येंतमाराप्रश्ननोउत्तरकर्योहवेतमांकोईनेशंकारहिहोयतोपुछो पछेतेवेदां
तिब्राह्मणतथासर्वेहरिजनबोल्याजेहवेकोईनेलेशमात्रसंशयनथि॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥४६॥

॥ संवत् १८७६ नामहाशुदि १२ द्वादशीनेदिवससवारनापोहोरमांस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगळ्यलिंबडानावृक्षनिहेठे ओटामध्येढोलियाउपरविराजमानहताअनेसर्वे श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेंपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजजमणेहाथेचपटिवगाडिने बोल्याजेसर्वेसावधांनथैनेसांभळोएकवातकरियेछईयेनेतेवाततोस्थुलछे पणसुधिसुरत्यदैनेसांभळशोतोसमझाशेनहिंतोनहिंसमझाय पछेसर्वेहरिभक्तेंकयुंजेहेमहाराजकहोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेपरमेश्वरनाभक्तहोय तेमांकोईकनेधर्मनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेआत्मनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेवैराग्यनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेभक्तिनिष्ठाप्रधानहोय अनेगौणपणेतोएसर्वेअंगसर्वेहरिभक्तमांहोयछे हवेजेनेभागवतधर्मनिष्ठाप्रधानहोयतेतोअहिंसाब्रह्मचर्यादिकरूपजेपोतानोवर्णाश्रमसंबंधिसदाचारतेणे जुक्तथकोनिर्दंभपणेकरिनेभगवानने भगवाननाभक्तनि सेवाचाकरिकरवितेनेविषेप्रीतियेजुक्तवरते अनेतेभक्तनेभगवाननांमंदिरकरवांतथाभगवाननेअर्थेबागबगिचाकरवातेनेविषेरुचिवरतेतथाभगवाननेनानाप्रकारनांनैवेद्यधरवांतेमांरुचिवरतेअनेभगवानामंदिरमांतथा संतनिजायगामांलिंपवुं तथावाळवुं तेनेविषेरुचिवरते अनेभगवाननीश्रवणकीर्त्तनादिकजेभक्तितेनेनिर्दंभपणेकरेअनेतेधर्मनिष्ठावाळाभक्तनेभागवतधर्मेजुक्तएवुंजेशास्त्रतेनाश्रवणकीर्त्तनादिकनेविषेअतिशेरुचिवरते अनेजेनेआत्मनिष्ठाप्रधानहोयतेतोत्रणदेहनेत्रणअवस्थातेथिपरनेसत्तारूपएवोजेपोतानोआत्मातेरूपेनिरंतरवरते अनेपोतानाइष्टदेवएवाजेप्रत्यक्षश्रीकृ

णपरमात्मातेनेसर्वथिपरनेअतिशुद्धस्वरूपनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिसमझेअनेतेपोतानो आत्मातथातेपरमात्माते
नाशुद्धस्वरूपनाप्रतिपादननिकरनारिजेवार्त्तातेनेपोतेकरेनेबिजाथीसांभले तथातेविरित्यनाशास्त्रमांप्रीतियेजुक्त
वरतेअनेपोतानेआत्मसत्तापणेवरतवुंतेमांविक्षेपआवेतोतेनेसहनकरिनसकेएवीप्रकृतिवालोहोयअनेजेनेवैराग्य
निष्ठाप्रधानहोयतेनेतोएकभगवाननीमूर्त्तिविनाजेसर्वेमायिकपदार्थमात्रतेनेविषे निरंतरअरुचिवरतेअनेअसत्य
रूपजांणिनेपोतेमलनिपेठेत्यागकर्यांजेगृहकुटंबिआदिकपदार्थतेनिनिरंतरविस्मृतिवरते अनेतेभक्तजेतेत्यागिए
वाजेभगवाननाभक्ततेनासमागमनेजकरेअनेभगवाननीभक्तिकरे तेपणपोतानात्यागमांविरोधनआवेतेविरि
त्येकरेअनेत्यागछे प्रधानपणेजेमांएविवार्त्तानेपोतेकरेअनेत्यागनेप्रतिपादनकरनारुजेशास्त्रतेनेविषेरुचिवालोहो
यअनेपोतानात्यागनेविषे विरोधकरनारांजेस्वादुभोजननेसदवस्त्रादिकपंचविषयसंबंधिमायिकपदार्थमात्रतेने
पांमवानेविषेअतिशेअरुचिवरतेअनेजेनेभक्तिनिष्ठाप्रधानहोयतेनेतोएकभगवाननास्वरूपनेविषेजअतिशेदृढप्री
तिवरतेनेतेभगवाननास्वरूपथिअन्यएवांजेमायिकपदार्थतेनविपेपोतानामननिवृत्तिनेधारीसकेनहि अनेप्रेमेकरि
नेभगवाननेवस्त्रअलंकारनुंधारणकरेअनेतेभक्तनेभगवाननांजेमनुष्यचरित्रतेनाश्रवणनेविषे अतिशेरुचिवरतेत
थाभगवाननिमूर्त्तिनानिरूपणनेकरनारुजेशास्त्रतेनेविषेअतिशेरुचिवरते अनेजेभक्तनेभगवाननेविपेप्रेमनेदेखे
तेभक्तनेविषेजतेनेप्रीतिथायनेतेविनातोपोतानापुत्रादिकनेविषेपणक्यारेयप्रीतिनथाय अनेतेभक्तनेभगवानसं
बंधिक्रियानेविषेजनिरंतरप्रवृत्तिहोय एविरित्येआच्यारनिष्ठावालाभक्तनालक्षणनिवारतानेविच्यारिनेजनुंजेवुंअं

गहोयतेवुंतकहोअनेआवारताछेंततोदरपणतुल्यछेतेजेनुंजेवुंअंगहोयतेवुंतेनेदेखाडिआपेछेअनेभगवाननाभक्त
होयतेतोअंगविनानाहोयनहि पणपोतानाअंगनेओलखेनहिएटलेपोतानाअंगनीदृढताथायनहि अनेज्यांसुधिपो
तानाअंगनिदृढतानथईहोयत्यांसुधिजेविवातथायतेवुंतेनुंअंगव्यभिचरिजायमाटेआवार्त्तानेविच्यारिनेपोतपोता
नाअंगनिदृढताकरोनेजेनुंजेवुंअंगहोय तेतेमबोलोपछेहरिभक्तसर्वेजेवुंजेनुंअंगहतुंतेतेविरित्येबोल्यापछेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेजेनुंएकसरखुंअंगहोयतेउठिउभाथावो पछेजेनुंजेनुंएकसरखुंअंगहतुंतेसर्वेउभाथया पछेश्रीजीम
हाराजेएसर्वेनेपाछाबेसार्या पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युजेएच्यारेअंगवालानेपोतपोतानाअंगमांकांईगुणदोषछे
केनथिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगुणदोषछे तेकहियेतेसांभलोजेएच्यारेअंगवालाजेभक्ततेमनांजेअमेप्रथमल
क्षणकह्यांतेप्रमाणेजेवरतेतेतोएमनेविषेगुणछे अनेएप्रमाणेजेनवरतायतेटलोएमनेविषेदोषछे पछेमुक्तानंदस्वा
मियेपुछ्युजेएच्यारनिष्ठावालानेविषेकांईअधिकन्यूनछे केएच्यारेतुल्यछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यांसुधिए
कएकनिष्ठानेविषेवरतताहोयत्यांसुधितोएच्यारेसरखाछे अनेज्यारेएच्यारनिष्ठाएकनेविषेवर्त्तेतारेतेसर्वेथकिअधि
कछे अनेज्यारेएच्यारेनिष्ठाएकनेविषेवर्त्तेतारेतेनेपरमभागवतकहियें अनेएनेजएकांतिकभक्तकहियें॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥४७॥ ॥संवत् १८७६ नामहाशुदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा
जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणणनामंदिरनिआगल्य लिंबडानावृक्षनिहेठेओटाम
ध्येढोलियाउपरपश्चिममुखेमुखारविंदेसंध्यासमेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंद

निष्प्रागल्भ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति अनेपोतानामुखारविंदनिप्रागल्भ्यबेमशालुंब
म्रतोहति अनेश्रीवासुदेवनारायणनिसंध्याआरति तथानारायणधुन्यथईरहितेकेडेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेसा
वधानथईनेसांभलोएकवार्त्ताकरियेछईये तारेसर्वेमुनितथाहरिभक्तबोल्याजेहेमहाराजकहो पछेश्रीजिमहाराज
बोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेनित्यप्रत्येभगवाननी पूजाकरिनेनेस्तुतिकरिने भगवानपासेएममागवुंजेहे
महाराजहेस्वामिन्हेकृपासिंधोहेशरणागतप्रतिपालककुसंगिथकीमारिरक्षाकरज्योतेकुसंगिच्यारप्रकारनाछे एक
कुंडापंथिबिजाशक्तिपंथि त्रिजाशुष्कवेदांतिनेचोथानास्तिकएच्यारप्रकारनाकुसंगिछे तेमांजोकुंडापथिनोसंगथा
यतोवर्त्तमानमांथिचुकाडीनेभ्रष्टकरे अनेजोशक्तिपंथिनोसंगथायतोदारुमांसखवराविनेस्वधर्मथकिभ्रष्टकरे अ
नेजोशुष्कवेदांतिनोसंगथायतोभगवाननुंधामतथाभगवाननोजेसदादिव्यआकारतथाभगवाननाअवतारनिमू
र्त्तियुंनाजेआकारतेसर्वेनेखोटाकरिनेभगवाननिभक्तिनेउपासनातेथकिभ्रष्टकरे अनेजोनास्तिकनोसंगथायतोक
र्मनेजसाचांकरिनेपरमेश्वरएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेने खोटाकरिदेखाडेनेअनादिसतशास्त्रनामार्गथकिभ्रष्टकरे माटे
भगवाननिपासेमागवुंजेएच्यारप्रकारनामांणसनोकोईदिवससंगथाशोनहि अनेवलीएमप्रार्थनाकरवीजेहेमहा
राजकामक्रोधलोभमोहअंहकारईर्षादेहाभिमानएआदिकजेअंतरशत्रुतेथकी रक्षाकरज्योने नित्यतमाराभक्तनो
समागमदेज्योएविरित्येनित्येभगवाननीप्रार्थनाकरवीनेएकुसंगिथकिनेअंतरशत्रुथकीनिरंतरडरतारेहेवुं॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥४८॥ ॥संवत्१८७८नामहाशुदि१४चौदशनेदिवससंध्यासमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा

जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानावृक्षहेठेओटामध्येढो
लियाउपरथ्य विराजमांनहता अनेंपोतानामुखारविंदनिआगल्यवेदिवियुंबलतिहति अनेंकंठनेविषेपीलापुष्पनोहा
रपरथ्योहतो अनेंबेहाथमांपिलापुष्पनागजराधारणकर्याहता अनेंसर्वेधोलांवस्त्रपेर्यांहतां अनेंपोतानामुखारविंद
निआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरो पछेब्र
ह्मानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेविषेवृत्तिराखीयेंछयेंततोसुधिजोरेकरिनेंराखीयेंछैयेंतारेरहेछे अनेजगतना
पदार्थसन्मुखतोएनिमेलेजरहेछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तहोयतेनीवृत्तितोभगवा
नविनाबिजेरहेजनहि अनेंतनेतोएजफकरथ्यरहेछेजेमारेजगतनापदार्थमांवृत्तिराखवितेतोघणुंकठणपडशेमाटेप
रमेश्वरनाभक्तहोयतेनेतोजगतनापदार्थमांवृत्तिराखवीएजकठणछे अनेंजेजगतनाजीवछेतेनेंपरमेश्वरमांवृत्ति
राखवितेघणिकठणछेमाटेजेनेपरमेश्वरमांवृत्तिनरहेतेपरमेश्वरनोभक्तनहि अनेतेसतसंगमांआवताहोयतोएधिरे
धिरेसंतनिवारतासांभलतांसांभलतांपरमेश्वरनोभक्तथाशे पछेब्रह्मानंदस्वामियेवलीपुछ्युंजेएणविरित्येभगवान
मांवृत्तिराख्यानुंशुंसाधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनुंसाधनतोअंतरदृष्टिछेतेअंतरदृष्टितेशुंतोजेवापोतानेप्र
त्यक्षभगवानमल्याछेतेनिमूर्त्तिसांमुंजोईरहेवुंएअंतरद्रष्टिछेअनेतेमूर्त्तिविनाषडचक्रदेखायअथवागोलोकवैकुंठा
दिकभगवाननां धामदेखायतोपणतेअंतरद्रष्टिनहिमाटेभगवाननिमूर्त्तिनेअंतरमां धारिनेतेसांमुंजोईरहेवुंअथवा
बारथ्यभगवानन्नीमूर्त्तिसांमुंजोईरहेवुंतेनुंनामअंतरद्रष्टिछे अनेतेमूर्त्तिविनाबिजेज्यांज्यांवृत्तिरहेतेसर्वेबाह्यद्रष्टिछे

पछेवलिश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेहवेतोवेबेजणथईनेसांमसांमाप्रश्नउत्तरकरो पछेघणिवारसुधिपर
महंसेपरस्परप्रश्नउत्तरकर्यांतेनेसांभलताथकाश्रीजिमहाराजतेमनिबुद्धिनिपरीक्षाकरताहवा॥ ॥इतिवच
नामृतं॥ ॥४१॥॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि १ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादा
खाचरनिमेडिनिओसरिआगल्यप्रातःकालेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजमुनिप्रत्येएमपुछ्युं जेजेनेकुशा
ग्रबुद्धिहोयतेनेब्रह्मनिप्राप्तिथायछेतेकुशाग्रबुद्धितेजेसंसारव्यवहारमां बहुजांणतोहोयतेनिकेवायकेनहि अथवा
शास्त्रपुराणनाअर्थनेबहुजांणतोहोयतेनिकेवायकेनहि पछेएनोउत्तरमुनियेंकरवामांड्योपणथयोनहितारेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेकेटलाकतोव्यवहारमांअतिडायाहोयतोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेकांईजतनकरेनहि तथाकेटला
कशास्त्रपुराणइतिहासतेनाअर्थनेसारिपेठेजांणताहोय तोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेकांईजतनकरेनहिमाटेएनेकु
शाग्रबुद्धिवालानजांणवाएनेतोजाडिबुद्धिवालाजांणवा अनेजेकल्याणनेअर्थेजतनकरेछेनेतेनिबुद्धिथोडिछेतो
पणतेकुशाग्रबुद्धिवालोछे अनेजेजगतव्यवहारनिकोरेसावधानथईनेमंड्योछेनेतेनिबुद्धिअतिझिणिछेतोपणतेजा
डिबुद्धिवालोछे एउपरश्रीभगवद्गीतानो॥श्लोकछेजे॥ ॥यानिशासर्वभूतानांतस्यांजागर्त्तिसंयमी यस्यांजाग्र
तिभूतानिसानिशापश्यतोमुनेः॥१॥ ॥एश्लोकनोएमअर्थछेजेभगवाननुंभजनकरवुंतेमांतोसर्वेजगतनाजीव
निबुद्धिरात्रिनिपेठेअंधकारेजुक्तवरतेछेकेतांभगवाननुंभजननथीकरता अनेजेभगवाननाभक्तछेतेतोतेभगवान

नाभजननेविषेजाग्याछेकेतांनिरंतरभगवाननुंभजनकरताथकावरतेछे अनेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविष
यतेनेविषेजीवमात्रनिबुद्धिजाग्रतवरतेछेकेतांविषयनेभोगवताथकाजवरतेछे अनेजेभगवानना भक्तछेतेनिबुद्धि
तोतेविषयभोगनेविषेअंधकारेजुक्तवरतेछे केतांतेविषयनेभोगवतानथिमाटेएविरित्येजेपोतानाकल्याणनेअर्थे
सावधानपणेवरतेछेतेजकुशाग्रबुद्धिवालाछेनेतेविनातोसर्वेमूर्खछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५०॥ ॥संवत्
१८७६नामहावदि२ विजनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबा
रमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेबास्यओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्यविराजमानहताअ
नेधोलोसुरवालपेरस्योहतोनेधोल्योअंगरखोपेरस्योहतो नेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्य
मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकांईप्रश्नपुछो पछेपुर्णानंद
स्वामियेंप्रश्नपुछ्यूंजेदशेइंद्रियुंछेतेतोरजोगुणनिछे अनेच्यारअंतःकरणछेतेतोसत्वगुणनांछेमाटेएसर्वेइंद्रियुनेअं
तःकरणतेतोमाइकछेने भगवानतोमायाथीपरछे तेनेमाइकअंतःकरणेकरिनेकेमनिश्चेथाय अनेमाइकएवीजेच
क्षुआदिकइंद्रियुंतेणेकरिनेभगवानकेमजोयामांआवे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमाईकवस्तुयें करिनेमाईकप
दार्थहोयतेजणायमाटे माइकजेअंतःकरणनेइंद्रियुंतेणेकरिने जोभगवानजणांणातो एभगवानपणमाइकठस्याए
रित्येतमारुप्रश्नछे पछेपुर्णानंदस्वामितथासर्वेमुनियेंकयुंजेएजप्रश्नछे तेनेहेमहाराजतमेपुष्टकरिआप्युं पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेएनोतोउत्तरएमछे जेपचाशकोटिजोजनपृथवीनुंपिठछे तेपृथवीउपरस्यघटपटादिकअनेकपदार्थ

छेतेसर्वपदार्थमांएपृथवीरहीछेने पोतानेस्वरूपेकरिनेनोखिपणरेछे अनेज्यारेपृथवीनीदृष्टिएकरिनेजोइयेतारेएसर्व
पदार्थरूपेपृथवीथईछे नेपृथवीविनाबिजुं कांइपदार्थनथीनेंतेपृथवीजलनाएकअंशमांथीथैछे अनेजलतोपृथवीने
हेठेपणछेनेपडखेपणछे नेउपरस्यपणछेनेपृथवीनामध्यमांपणजलसर्वत्रव्यापिरयुंछेमाटेजलनिद्रष्टियेंकरिनेजोईयें
तोपृथवीनथीएकलुंजलजछे अनेएजलपणतेजनाएकअंशमांथीथयुंछेमाटेतेजनिद्रष्टियेंकरिनेंजोईयेंतोजलनथी
एकलुंतेजजछे अनेतेतेजपणवायुनाएकअंशमांथीथयुंछे माटेतेवायुनिद्रष्टियेंकरिनेजोइयेंतोतेजनथीएकलोवायु
जछेनेतेवायुपणआकाशनाएकअंशमांथीथयोछे माटेजोआकाशनिदृष्टियेंकरिने जोईयेंतोवायुआदिकजेच्यार
भूतनेतेनुंकारज्यजेपींडनेब्रह्मांडतेकांईभासेजनहिएकलोआकाशजसर्वत्रभासे अनेएआकाशपणतामसाहंकार
नाएकअंशमांथीउत्पन्नथयोछेनेते तामसाहंकारराजसाहंकारसात्विकाहंकारनेभुतइंद्रियुंअंतःकरणने देवताएस
र्वेमहतत्वनाएकअंशमांथीउत्पन्नथयाछे माटेमहतत्वनिदृष्टियेजोईयेंतोत्रण्यप्रकारनोअहंकार तथाभूतईद्रियोअं
तःकरणदेवताएसर्वेनथी एकलुंमहतत्वजछे अनेतेमहतत्वपणप्रधानप्रकृतिनाएकअंशमांथीउत्पन्नथयुंछे माटेए
प्रकृतिनिदृष्टियेंजोइयेंतोमहतत्वनथीएकलिएप्रकृतिजछे अनेतेप्रकृतिपणप्रलयकालमांपुरुषनाएकअंशमांलिनथै
जायछे अनेपाछिस्रष्टिसमेएकअंशमांथीउत्पन्नथायछे माटेपुरुषनिदृष्टियेंकरिनेजोईयेंतोएप्रकृतिनथीएकलोपुरुष
जछे अनेएवाअनंतकोटिपुरुषछे तेमहामायानाएकअंशमांथिउत्पन्नथायछे माटेएमहामायानिद्रष्टियेजोईयेंतोए
पुरुषनथीएकलीमहामायाजछे अनेएमहामायापणमहापुरुषनाएकअंशमांथिउत्पन्नथायछेमाटेएमहापुरुषनीद्र

ष्टियेजोईयेतोएमहामायानथीएकलोमहापुरुषजछे अनेएमहापुरुषपणपुरुषोत्तमभगवाननुंधांमजेअक्षरतेनाए
कदेशमांथिउपजेछेमाटेएअक्षरनिद्रष्टियेकरिनेजोईयेतोएमहापुरुषादिकसर्वेनथी।एकअक्षरजछेअनेतेअक्षरथकि
परअक्षरातितएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेछेनेतेसर्वेनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनाकर्त्ताछेनेंतेसर्वनाकारणछेअनेजे
कारणहोयतेपोतानाकार्यनेविषेव्यापकहोयनेतेथिजुदुंपणरहेमाटेएसर्वनाकारणजे पुरुषोत्तमभगवानतेनिदृष्टि
येकरिनेजोइयें तारेएपुरुषोत्तमभगवानवीना बिजुंकांइभासेजनहिएवाजे एभगवानतेजकृपाकरिने जीवनाक
ल्याणनेअर्थेपृथवीमांसर्वेमनुष्यनेप्रत्यक्षदर्शनआपेछे तारेजेजीवसंतनोसमागमकरिनेएपुरुषोत्तमभगवानना
आवोमहिमासमझेछे तारेएनांइंद्रियांअंतःकरणसर्वेपुरुषोत्तमरूपथैजायछे तारेतमणेकरिनेएभगवाननो निश्चे
थायछे जेमहिरेकरिनेजहिरावेधायछे पणबिजावतेनथीवेधातो।तेमभगवाननोनिश्चेतेभगवानवतेजथायछेनेभ
गवाननुंदर्शनपणभगवानवतेजथायछे पणमाईकएवांजेइंद्रियांअंतःकरणतेणेकरिनेनथिथातोएमवार्त्ताकरिने
श्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतम्॥५१॥ संवत् १८७६ना
महावदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनीमेडिनिओसरिमां कथावंचावताहताअनेस
र्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने बेठाहतिप
छेतकथामां एमआव्युंजेसांख्ययोगवेदांतनेपंचरात्रएच्यारशास्त्रेकरिनेजे भगवाननास्वरूपनेसमझेतेपुरोज्ञानिके
वायतारेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजएच्यारशास्त्रेकरिने भगवाननेकेमजांणवानेएच्यारेशास्त्रेकरिनेजेभ

गवाननेनजाणेतेमांशिन्यूनता रहेछेतेकहो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसांख्यशास्त्रछेतेभगवाननेपचविशमा
कहेछे नेचोविशतत्वजेमभगवानविनाकांईकरवानेसमर्थनथीथातांतेमजीवईश्वरपणभगवानविनाकांईकरवा
नेसमर्थनथीमाटेएनेपणचोविसतत्वभेलाजगणेछे नेजीवईश्वरेसहितएवांजेचोविसतत्वतेनेक्षेत्रकहेछे नेपचवि
समाजेभगवानतेनेक्षेत्रज्ञकहेछे अनेयोगशास्त्रछेतेभगवाननेछविसमाकहेछेनेमूर्त्तिमानकेहेछेनेजीवईश्वरनेप
चविसमाकहेछेनेचोविसतत्वनेपृथककहेछे नेएतत्वथकीपोतानाआत्मानेपृथकसमझिनेभगवाननुंध्यानकरवुंएम
कहेछे अनेवेदांतशास्त्रछेतेभगवाननेसर्वकारणसर्वव्यापकसर्वाधारनिर्गुणअद्वैतनिरंजननेकर्त्ताथकाअकर्त्ताने
प्राकृतविशेषणेरहितनेदिव्यविशेषणेसहितएमकहेछे अनेपंचरात्रशास्त्रछेतेभगवाननेएमकहेछेजेएकजेश्रीकृष्ण
पुरुषोत्तमनारायणछेतेजवासुदेवसंकर्षणअनिरुद्धप्रद्युम्नएचतुर्व्यूहरूपेथायछेनेपृथवीनेविषेअवतारनुंधारणकरे
छेनेतेनेविषेजेनवप्रकारनिभक्तिनेकरेछे तेनुंकल्याणथायछेएविरित्येएच्यारशास्त्रभगवाननेकहेछेतेनेयथार्थसम
झेतारेपुरोज्ञानिकेहेवाय अनेजोविजांत्रणयशास्त्रनेमुकिनेएकसांख्यशास्त्रेकरिनेजभगवाननास्वरूपनेसमझेतोए
बाधआवेजेसांख्यशास्त्रमांजीवईश्वरने तत्त्वथिनोखानथिकह्यातेज्यारेतत्त्वनोनिषेधकरिनेतत्त्वथिपोतानाजीवा
त्मानेनोखोसमझेतारेपचविसमोपोतानोजीवात्मासमझायपणभगवाननसमझाय अनेजोएकलेयोगशास्त्रेकरि
नेजभगवाननास्वरूपनेसमझेतोएदोषआवेजेयोगशास्त्रेभगवाननेमूर्त्तिमानकह्याछे तेनेपरिछिन्नसमझेपणस
र्वांतर्यामिनेपरिपूर्णएवानसमझे अनेजोएकवेदांतशास्त्रेकरिनेजभगवाननास्वरूपनेसमझेतोएदोषआवेजेजेभग

वाननेसर्वकारणनेसर्वव्यापकनेनिर्गुणकह्याछे तेनेनिराकारसमझेपणप्राकृतकरचरणादिकेरहितनेदिव्यअवयवे
सहितएवोसनातनजेभगवाननोआकारछेतेनेनसमझे अनेजोएकलेपंचरात्रशास्त्रेकरिनेजभगवाननास्वरूपनेस
मझेतोएवोदोषआवेजेजेभगवाननाअवतारनेविषेभक्तिकहीछेतेनेविषेमनुष्यभावआवेतथाएकदेशस्थपणुंसम
झाईजायपणसर्वांतर्यामिपणुंनेपरिपूर्णपणुंनसमजाय माटेएसर्वेशास्त्रेकरिनेजोभगवाननेनसमझेतोआवादोष
आवेछेनेजोएसर्वेशास्त्रेकरिनेसमझेतोजेएकएकशास्त्रनिसमएयेकरिनेदोषआवेछे तेबिजाशास्त्रनिसमझएयेकरी
नेटलिजायछे माटेएच्यारेशास्त्रेकरिनेजसमझेतेपरिपूर्णज्ञानिकेहेवायअनेजोएच्यारमांथिएकनेमुकिदेतोपुंणोज्ञा
निकेवायनेबेनेमुकिदेतोअरधोज्ञानिकेवाय नेत्रणयनेमुकिदेतोपाज्ञानिकेवायनेएच्यारेनेमुकिनेजपोतानामननि
कल्पनायेकरिनेगमेतेविरित्येशास्त्रनेसमझिनेवरतेछेनेतजोवेदांतिछे अथवाउपासनावालोछेतेयेयभुलापड्याछे
पणकल्याणनो मार्गएबेमांथिकोईनेजड्योनथीमाटेएवेदांतितेदंभिज्ञानिछे नेएउपासनावालोतेपणदंभिभक्तछे
॥इतिवचनामृतं॥ ॥५२॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि ९ नवमि
नेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणे
बारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरआथमणेमुखारविंदेविराजमानहता अनेधोलोसुरवालपेर्योहतोनेधोलो
अंगरखोपेर्योहतोनेजरकसिछेडानुंकसुंबलभारेशेलुंकेड्येबांध्युंहतुंनेजरकसिछेडानोभारेकसुंबलरेटोमाथेबांध्यो
हतोनेतेपाघमांपुष्पनातोराझुकिरह्याहतानेकंठमांपुष्पनाहारपेर्याहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेमुनि

तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकोईप्रश्नपुछोतारेमुक्तानंदस्वामियेपु
छयुंजेकोईकतोसत्संगमांरहिनेदिवसदिवसप्रत्येवृद्धिनेपांमतोजायछे नेकोईकतोसत्संगमांरहिनेदिवसदिवसप्रत्ये
घटतोजायछे तेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटाजेसाधुतेनोजेअवगुणलेछेतेघटतोजायछे नेतेसा
धुनोजेगुणलेछेतेनुंअंगवृद्धिपांमतुंजायछे नेतेनेभगवाननेविषेभक्तिपणवृद्धिपांमेछेमाटेतेसाधुनोअवगुणनलेवो
नेगुणजलेवो अनेअवगुणतोतारेलेवोज्यारेपरमेश्वरनीबांधेलजेपंचवर्त्तमाननिमर्यादातेमांथिकोईकवर्त्तमांननो
तेसाधुभंगकरे तारेतेनोअवगुणलेवोपणकोईवर्त्तमांनमांतोफेरनहोयनेतेनिस्वाभाविकप्रकृतिठीकनजणातिहोय
तेनेजोईनेनेतेसाधुमांबिजाघणाकगुणहोय तेनोत्यागकरिनेजोएकलाअवगुणनेजग्रहणकरेतोतेनाज्ञानवैराग्या
दिकजेशुभगुणतेघटिजायछे माटेवर्त्तमानमांफेरहोयतोजअवगुणलेवोपणअमथोभगवाननाभक्तनोअवगुण
लेवोनहीनेजोअवगुणलेनहितोतेनेशुभगुणनिदिवसदिवसप्रत्येवृद्धिथातीजायछे॥ ॥इतिवचना
मृतं॥ ॥५३॥ ॥संवत् १८७६नामहावदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहा
राजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेबारयओरडानिओ
सरियेढोलियाउपरस्यगादितकियानंखाविने विराजमानहता नेधोलोखेसपेर्योहतोनेजरियानछेडावालोकसुंबलरे
टोओढ्योहतो अनेअसमानिरंगनोजरियांनिरेशमनोफेंटोमाथेबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजश्रीमद्भागवतनाएका

दशस्कंधमांजनकराजानेनवयोगेश्वरनासंवादेकरिनेकह्याजेभागवतधर्मतेनुंजेपोषणतेकेमथाय अनेवळिजिव
नेमोक्षनुंजेद्वारतेउघाडुंकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्वधर्मज्ञानवैराग्यनेमाहात्म्यज्ञानतेणेसहितजेभग
वाननिभक्तितेणेजुक्तएवाजेभगवाननाएकांतिकसाधुतेनाप्रसंगथकिभागवतधर्मनुंपोशणथायछे अनेवळिजि
वनेमोक्षनुंजेद्वारतेपणएवासाधुनाप्रसंगथकिउघाडुंथायछे तेकपिलदेवभगवानेदेवहुतिप्रत्येकयुंछेजे ॥ प्रसं
गमजरंपाशमात्मनःकवयोविदुःसएवसाधुषुकृतोमोक्षद्वारमपावृतम्॥१॥ जेवोएजिवनेपोतानासंबंधिनेविषे
दृढप्रसंगछे तेवोनेतवोजप्रसंगजोभगवाननाएकांतिकसाधुनेविषेथायतोएजिवनेमोक्षनुंद्वारउघाडुंथायछे पछे
शुकमुनियेपुछ्युंजेगमेतेवोआपतकालपडेनेपोतानाधर्ममांथिनखसेतेकीयेलक्षणेकरिनेओळखाय पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजेनेपरमेश्वरनावचननिखटककरहेअनेनेनांनुंमोटुंवचनलोपीसकेनहिएविरित्यनोजेनोस्वभावहोयते
नेगमेतेवोआपतकालआवेतोयपणएधर्मथकिपडेजनहिमाटेजेनेवचनमांदृढताछेतेनोजधर्मदृढरहे अनेतेनोजस
तसंगपणदृढरहे॥ ॥इतिवचनामतम्॥ ॥५४॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि ११
एकादशीने दिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेउगमणेबारणेओर
डानिओसरिउपरस्थविराजताहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसंततथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजिव
नेभजनस्मरणनोतथावरतमाननोएकदृढावकेमरेतोनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोअशुभएवाजेदेशकाळ

क्रियानेसंगतेनेजोगेकरिनेरहेतोनथिनेतेदृढावपणअन्यप्रकारनोछे उत्तममध्यमनेकनिष्ठतेमांजोउत्तमदृढताहोय नेदेशकालक्रीयाने संगएजोअतिभुंडाथायतोतेउत्तमदृढतानेपणटालिनांखेतोमध्यमनेकनिष्ठदृढतानितोशिवातक वि अनेदेशकालक्रियानेसंगएअतिभुंडाथायनेतेमांपणदृढताजेमछे एमनेएमजोरहेतोएनेपूर्वनुंभारेबिजबलछेने भारेपुन्यछे अनेदेशकालक्रियानेसंगअतिपवित्रछे अनेतेमांपणजोएनिबुद्धिमलिनथईजायछे तोएनेपूर्वजन्मनुं तथाआजन्मनुंकोईमोटुंपापछेतेनडेछे अथवाकोईमोटाभगवाननाभक्तनाद्रोहथईगयोछे तेएनेनडेछेकेमजेदेश कालक्रियानेसंगरुडाछेतोयपणएनुंअंतरभुंडुंथईजायछे माटेहवेजामोटापुरुषनिसेवामांखबडदारथैनेरहेतोएनां पापबलिनेभस्मथईजाय अनेजोअतिपापिनासंगथायतोपापनोवधारोथाय अनेकांइकसुकृतहोयतेपणनाशपां मेअनेमदिरापाननिकरनारियुंजेपातस्युंतेनागलामांहाथनांखिनेबेसे अनेपछेपरमेश्वरनोवांककाढेजेमारुंमनकेम ठेकांणेराख्युनहितेनेतोमहामुरखजांणवा॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥५५॥ ॥संवत् १८७८ नामहावदि १२ द्वादशिने दिवससांझनेसमे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवा सुदेवनारायणनामंदिरआगल्यआथमणाबारनाओरडानिओसरियेढालियाउपरव्यविराजमानहता अनेधोलांखे सपेरव्योहतोनेजरियानकसुंबलरेटोओढ्योहतोनेमाथे फरताछेडानोकसुंबिरेटोबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनि आगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेनारायणधुन्यकरिनेमुनिझांझमृदंगलैनेकिर्त्त नगावताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकिर्त्तनराखोनेघडिकप्रश्नउत्तरकरीये एमकहिनेवलिश्रीजीमहाराजबो

ल्याजेल्योहुंप्रश्नपुछुंछूंजेश्रीकृष्णभगवानेगीतामांच्यारप्रकारनाभक्तकयाछेतेमांज्ञानिनेअधिककयोछे अनेच्या
रेनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेतोसरखोछे माटेज्ञानितेकेइ रित्येविशेषछे पछेएप्रश्ननोउत्तरमुनियेंकरवामांड्योपणथ
योनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्ञानिछेतेतोब्रह्मस्वरुपेवरतेछे नेभगवाननोमहिमायथार्थपणेजांणेछेमाटेएने
भगवाननास्वरुपविनाबिजिमनमांकांइकामनारेतिनथि अनेबिजाजेत्रण्यप्रकारनाभक्तछेतेनेभगवाननोनिश्चे
तोछेतोयपणभगवाननोमहिमायथार्थपणेजांणतानथि तेमाटेएनेभगवानविनाबिजिकामनारहिजायछेतेमाटे
ज्ञानिनेबरोबरयथातानथि तेसारुभगवाननाभक्तनेभगवानविनाबिजिकोईजात्यनिकामनारहेएमोटिखोट्यछेअ
नेजेनेकोइजात्यनिवासनानहोयनेतिव्रवैराग्यवानहोय अनेजोतेवैराग्यनेजोगेअहंकारेयुक्तवर्त्ततोएपणएनेविषे
मोटिखोट्यछे अथवाअत्यंतआत्मज्ञाननुंबलहोयअथवाभगवाननेविषेदृढभक्तिनुंबलहोयनेतेनामाननेजोगेकरि
नेजोगरिबहरिभक्तनेनमायनहि अथवातेनीआगल्यदिनवचनबोलायनहितोएपणएनेविषेमोटिखोट्यछे तेखोट्य
करिनेएहरिभक्तनुंअंगवृद्धिनेनपांमेजेमशलाटकुवोखोदतोहोय अनेजोहेठेपांणिपोलोबोलेतोशलाटएमकहेजेपा
णिघणुंथाशेनेंजोउपरथ्यरीरणकतोहोयनेमांइकापेतारेअग्निझरेतोशलाटएमकहेजेआकुवामांपांणिथाशेतोअर्द्धा
कोशनुंकेपाकोशनुंथाशेपणवधुनहिथाय तेमज्ञानवैराग्यनेभक्तीतेनामांनमांजेअटंटरहेतोएमोटोतोकेहेवाय पण
जेवुंअर्द्धाकोशनुंकेपाकोशनुंपाणिथयुं एवोमोटोथायपणजेवानिर्मानिभक्तमांमोटागुणआवेतवामोटागुणएमां
नआवेमाटेजेनेभगवाननेप्रसन्नकरवाहोय तेनेज्ञानवैराग्यभक्तितथाबिजाकोईश्रेष्टगुणहोयतेनेअभिमानेकरि

नेअंटटथावुंनहि तोएपुरुषनाहृदानेविषेप्रगटप्रमाणएवाजेश्रीकृष्णनारायणतेप्रसन्नथैनेनिवासकरिनेरहेछे पछेमु
क्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजज्ञानवैराग्यभक्तितथाबिजाजेशुभगुणतेनेजोगेकरिने मानआवेतेमाननेकिया
उपायेकरिनेटालवुं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यजांणिनेपोतेदेहेकरिनेतेमनेनमस्कारक
रेतथातेमनिसेवाचाकरिकरेनेजोहईयामांमाननोसंकल्पथायतो तेनेओलखेनेविचारनुंबलराखेतोमानटलिजाय
अनेअतिशेप्रेमलक्षणाभक्तिहोयनेतेभक्तियेकरिनेभगवानतेनेवशवरतताहोय अनेजोतेभक्तिनुंभक्तनाहृदामां
मानआवेतोयपणएनेअतिखोटयछे अनेआत्मज्ञाननुंमांनहोयअथवावैराग्यनुंमानहोयपणतेअभिमानतोदेहात्म
बुद्धिनेजदृढकरावेमाटेभगवाननाभक्तहोयतेनेकोईप्रकारे अभिमानराखवुंनहिएजभगवाननेराजिकरवानोउपा
यछे अनेअंतरद्रष्टिवालाजेभगवाननाभक्तहोयतेजोतपाशिनेपोतानाहृदासांमुंजुवेतोज्यारेलगारेमानआवतुंहशे
तारेहृदामांरहिजेभगवाननिमूर्त्तितेनिनजरकरडिदेखातीहशेअनेज्यारेनिर्मानिपणेवरतातुंहशेतारेपोतानाहृदामां
रहिजेभगवाननिमूर्त्तितेनिदृष्टिअतिप्रसन्नजणातिहशे माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेविचारनुंबलराखीनेकोइप्रका
रनुंमानउदेथावादेवुंनहिअनेजोमानसहितज्ञानवैराग्यभक्तिहोयताजेमसोनुंहोयनेतेमांभेगभलेतारेतेसोनुंपनरव
लुंकवाय अनेतेथिवधतोभेगभलेतोबारवलुंकेवायनेतेथिवधतो भेगभलेतोआठवलुंकेवायतेमएभक्तनेज्ञानवै
राग्यभक्तिमां जेमजेमअहंकारनोभेगभलतोआवेतमतेमएत्रणेथेओछांथातांजायछे माटेमानरहितजेज्ञानवैरा
ग्यनेभक्तितेतोसोलवलासोनाजेवांछे अनेमानसहितहोयतेउपरथितोएनेघणांशोभाडेपणएनाअंतरमांझाझुंब

लहोयनहि त्यांदृष्टांतछेजेमपचासकोटियोजनपृथवितेसमुद्रपरवतनेसर्वभूतप्राणिमात्रतेनोआधारछे माटेघणि
बलवानजणायछे नेतेथकिजलवलिघणुंबलवानजणायछे जेजलनेविषेपृथ्विछांणानिपेठेतरेछेअनेजलथकितेज
मांघणुंबलजणायछे अनेतेजथकिवायुमांघणुंबलजणायछे अनेआकाशनुंतोकांईबलजणातुंनथिपणआकाश
सर्वेथिबलवानछेकांजेएच्यारेनोआकाशआधाररूपछे तेममानरहितजेएभक्तनांज्ञानवैराग्यनेभक्तितेआकाशस
रखांबलवानछे माटेउपरथिथितोजणायनहिपणनिर्मानिभक्ततेसउथिश्रेष्टछे नेजमबालकहोयतेदिवसकांइमाननो
घाटसंकल्पहोयनहि तेमजसाधुनेतोगमेतेटलिपूजाप्रतिष्ठाथातिहोय पणबालकनिपेठेमानरहितवर्त्तवुं पछेवलिमु
क्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेइंद्रियुंअंतःकरणने प्राणतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणयअवस्था तथास्थूलसूक्ष्मनेकार
णएत्रणयशरीरएसर्वथकिजिवनुंस्वरूपन्यारुंछे एवुंसत्संगमांथिसांभलिनेदृढनिश्चेकर्योछेतोयपणइंद्रियुंअंतःकर
णादिकजेलोभलिनेसुखरुपएवोजेजिवात्मातेपरमात्मानुंभजनस्मरणकरतोथकोसंकल्पनेजोगेकरीने दुखियोके
मथइजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकेटलाकसिद्धथायछेनेकेटलाकसर्वज्ञथायछेनेकेटलाकदेवताथायछे इ
त्यादिकअनंतप्रकारनिमोटयपपांमेछे तथापरमपदनेपांमेछेएसर्वेभगवाननिउपासनानेबलेपांमेछे पणउपासना
विनाकोईवातसिद्धथातिनथि माटेशास्त्रमांथिआत्माअनात्मानिविगत्यसमझिनेअथवाकोईकमोटासंतनामुखथि
वातसांभलिनेजांणेजेहुंआत्माअनात्मानिविगतिकरिलेउंएमविगतिथातिनथि एतोएजिवनेजेटलिपोतानाइष्टदेव
जेपरमेश्वरतेनेविषेनिष्ठाहोयतेटलोजआत्माअनात्मानोविवेकथायछे पणइष्टदेवनाबलविनातोकोइसाधनसिद्ध

थातांनथिनेजेनेगोपियुंनाजेविप्रेमलक्षणाभक्तिछेतेनेतोसर्वेसाधनसंपूर्णथयांछे अनेजेनेएवोप्रेमनहोयतेनेतोभ
गवाननोमहिमासमझवोजेभगवानतोगोलोकवैकुंठश्वेतद्विपब्रह्ममोहोलतेनापतिछे अनेमनुष्यजेवाजणायछे ते
तोभक्तनासुखनेअर्थेजणायछे पणए।निएमूर्त्तिछेतेगोलोकादिकजेपोतानांधामतेनेविषेएकएकनखमांकोटिकोटि
सूर्यनाप्रकाशेजुक्तजणायछे नेमृत्यलोकनेविषेतोएभगवान।निमनुष्यसेवाकरेछेनेदिवोकरे तारेएनेआगल्यप्रका
शथायछे पणएतोसूर्यचंद्रादिकसर्वेनेप्रकाशनादाताछे नेगोलोकादिकजेधामछेतेनेविषेतोराधिकालक्ष्मीआदिक
जेपोतानाभक्तछेतेमणेनिरंतरसेव्याएवाएभगवानछेअनेज्यारेब्रह्मांडुनोप्रलयथईजायछे तारेआप्रगटभगवान
छेतेजएकरहेछेनेपछेसृष्टिरचवानेसमेपणप्रकृतिपुरुषद्वारेकरिनेअनंतकोटिब्रह्मांडुनेएजभगवानउपजावेछेएविरि
त्येभगवाननोमहिमाविचारवोएजआत्माअनात्मानाविवेकनुं कारणछेनेजेटलिएभक्तनेभगवाननामहात्म्येसहि
तभगवाननेविषेनिष्ठाछे तेटलोजएभक्तनाह्रदयमांवैराग्यआवेछेमाटेबिजासाधननाबलनेतजिनेएकलुंभगवान
निउपासनानुंबलराखवुं अनेजेएवोभक्तहोयतेतोएमसमझेजेमतेवोपापिहोयनेअंतसमेजोतेनेस्वामिनारायण
एवानामनुंउच्चारणथाय तोतेसर्वपापथकिछूटिनेब्रह्ममोहोलनेविषेनिवासकरेतोजेएभगवाननोआश्रितहोय नेते
एभगवाननाधामनेपामेएमांशोसंशयछेएममाहात्म्यसमझेतेसारुजेभगवाननोभक्तहोयतेनेभगवाननीउपासनां
नुबलसत्संगकरिनेदिवसेदिवसेदृढ्द्विपमाडवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५६॥ ॥संवत्१८७६नाफागणशु
दि २ द्वितियानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांसाधुनिजायगानेविषेविराजमानहता

नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराईनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेप्रश्नउत्तरकरतांआवडेतेएकएकप्रश्नपुछो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहारा
जमोक्षनुंअसाधारणकारणतेशुंछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननास्वरूपनुंज्ञाननेभगवाननुमाहात्म्यजां
णवुं एवअसाधारणमोक्षनाहेतुछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेभगवाननेविषेजस्नेहतेनुंशुंरूपछे पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेस्नेहनुंरूपतोएछेजेस्नेहमां कोईजात्यनोविचारनजोईयें अनेन्यारेजगुणविचारिनेस्नेहकरेतेतो
ज्यारेअवगुणदेखे तारेतेनोस्नेहत्रुटिजायमाटेहेततोजेमथयुंहोयतेमनेतेमरेवादेवुं पणविचारकरिनेवारेवारेस्थापन
उत्थापनकरवुंनहिनेमुढपणेभगवाननेविषेहेतकरवुंनेजेगुणनेविचारिनेहेतकरेतेहेतनोविश्वासनहिमाटेहेततोजेमदे
हनासंबंधिसंघाथेछे तवुंभगवाननेंविषेहेतकरवुंनेएहेतनेमूढपणानुंहेतकहीये अनेभगवाननुंमाहात्म्यजांणिनेजेहे
तथायछेतेनोबिजिजरित्यनुंछेएमजांणवुं पछेशिवानंदस्वामियेंपुछ्युंजेसत्संगमांरेवानोखपछे तोपणकोइकअयो
ग्यस्वभावछेतेकेमटलतोनथी पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजजेस्वभावसत्संगमां अंतरायकरतोहोयतेउपरघजेनेअ
भावनआवेत्यांसुधिएनेक्यांसत्संगनोपुरोखपछे नेतस्वभावनेपणक्यांपुरोशत्रुजांण्योछे त्यांद्रष्टांतछेजेमकोइकपु
रुषआपणोमित्रहोयनेतेजपुरुषेआपणाभाईनेमारीनांख्योहोयतोपछेतेसाथेमित्रपणुंनरहेअनेतेनुंमाथुंकापवानेतै
यारथायकांजेमित्रकरतांभाईनोसंबंधअधिकछे तेमजोएनेपोतानोस्वभाववरतमांनमांभंगपडाविनें सत्संगथी
विमुखकरेएवोछे नेतोयपणएनिउपरश्यवैरभावआवतोनथी अनेतेस्वभावउपरश्यरीसचडतिनथितोजो एनेसत्संग

मांपुरुहेतनथी अनेजोजेवुंन्याईमांहेतमनुष्यनेछेतेवुं जोसत्संगउपरथहेतहोयतोभुंडास्वभावनेततकालटालिनांखे शामाटेजेजीवतोअतिसमर्थछे केमजेमननेइंद्रियुंएसर्वेतोक्षेत्रछे अनेजीवतोएनोक्षेत्रज्ञछेमाटेजेकरेतेथाय॥ ॥

॥इतिवचानामृतं॥ ॥५७॥ संवत १८७८ नाफागणशुदि ५ पंचमीने दिवससंध्याआरतिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांजे परमहंसनिजायगात्यां विराजमानहातानेसर्वेधोलांवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नकरो पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्न पुछ्युंजेहेमहाराजज्यारेभजनस्मरणकरवाबेसेतारे भगवाननाभक्तनाअंतरमांरजोगुणतमोगुणनावेगआवेतारे भजनस्मरणनुं सुखआवतुंनथीतिएगुणनावेगकेमटले तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएगुणनिप्रवृतिनाकारणतोदेह कुसंगनेपूर्वसंस्कारएत्रणयछे तेमांदेहनेजोगेकरिनेजेएगुणप्रवरत्याहोयतेतोआत्माअनात्मनाविच्यारेकरिनेटलीजायछे नेकुसंगेकरिनेप्रवरत्याहोयतेसंतनसंगेकरिनेटलेछेनेजेरजोगुणतमोगुणनावेगएबेयेंकरिनेपणनटले तेतोकोईकपूर्वनाभुंडासंस्कारनेजोगेकरिनेछे माटेएटलवाघणाकठणछे पछेआनंदानंदस्वामियेंपुछ्युंजेपूर्वनासंस्कार मलिनहोयतेकेमटले तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअतिशेजेमोटापुरुषहोयतेनोजेउपरराजीपोथायतोतेनागमेतेवामलिनसंस्कारहोयतेनाशपांमेनेमोटापुरुषनोराजीपोथयोहोयतोरांकहोय तेराजाथायनेगमेतेवांभुंडांप्रारब्धहोयतोरुडांथायनेगमेतेवुंतेनेमाथेविघनआवनारुंहोयतेनाशथेजाय पछेवलिआनंदानंदस्वामियेपुछ्युंजेशोउपा

यकरतोमोटापुरुषराजीथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रथमतोमोटासंतसाथेनिष्कपटपणेवर्त्तेनेकामक्रोधलो
भमोहमदमछरआशातृष्णाअहंकारइर्ष्याएसर्वनोत्यागकरे अनेसंतनोगुलामथैनेरहेनेअंतरमांमानटलेभावरहप
णदेहेकरिनेसर्वेननमतोरहेतोएनेउपरथमोटासंतराजीथायछेपछेमाहानुभावानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजसत्सं
गमांरहेतेथकेजेटलाअवगुणहोय तेसर्वेनाशपामीजायअनेदिनदिनप्रत्येभगवाननिभक्तिवृद्धिपांमतीजायएनो
शोउपायछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटापुरुषनोजेमजेमगुणग्रहणकरतोजायतेमतेमएनिभक्तिवृद्धिपांमती
जायनेअतिशेजेमोटाहोय तेनजोअतिशेनिष्कामिजांणेतोपोतेकुतराजेवोकांमिहोयतेनिष्कामिथायअनेजोमोटा
पुरुषनेविषेकामिपणानोदोषपरठतोगमेतेवोनिष्कामिहोयतोयपणअतिशेकामिथायअनेमोटानेविषेक्रोधिलोभि
पणुंपरठतोपोतेक्रोधिलोभिथाय नेजोमोटापुरुषनेअतिशेनिष्कामिनिर्लोभिनिःस्वादिनिर्मानिनिःस्नेहिसमझेतोपो
तेपणएसर्वविकारथीरहितथैजायनेपाकोहरिभक्तथायतेपाकाहरिभक्तनुंशुंलक्षणछे तोसाराजेशब्दस्पर्शरुपरस
नेगंधएपंचविषयतेनोजेमदुखदायकवस्तुनोसेहजेअभावरहेछे तेमजेनेसहजेअभावरहेछेनेएकपरमेश्वरनास्वरु
पनेविषेअचलनिष्ठावरतेछेतेनेपाकोहरिभक्तजांणवोतेएवोपाकोहरिभक्तथयानोतोएजउपायछेजेपरमेश्वरनादा
सनोगुलामथइनेरहेनेएमजांणेजेएसर्वेभक्तमोटाछेनेहुंतोसर्वथिन्यूनछुंएमजांणिनेहरिभक्तनोदासानुदासथईरहे
नेएविरित्येजेवरतेतेनासर्वविकारनाशपांमेनेतेनेदिवसेदिवसज्ञानवैराग्यभक्तिआदिकजे शुभगुणतेवृद्धिपांमता
जायछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५८॥ ॥ संवत् १८७८ नाफागणशुदि

१४ चतुर्दशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआग
ळ्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्य विराजमानहतानेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिह
तिनेमाथेहिरकोरनुंधोळुंधोतियुंबांध्युंहतुंनेललाटनेविषेचंदननिअरचाविराजमानहतिनेपोतानामुखारविंदनि आ
गळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंद
स्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननेविषेअसाधारणप्रेमथायतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे
एकतोभगवाननोविश्वासहोयजेआमुनेमळ्याछेतेनिश्चेभगवानछे तथाआस्तिकपणुंहोयतथाभगवाननांजे
ऐश्वर्यतेनेजाणेजेआभगवानछे तेब्रह्ममोहोलगोलोकश्वेतद्विपएआदिकसर्वेधामनापतिछे तथाअनंतकोटिब्रह्मां
डनापतिछे तथासर्वनाकरताछेअनेपुरुषकाळकर्ममायात्रण्यगुणचोविसतत्वब्रह्मादिकदेवएकोइनेआब्रह्मांडनाक
रताजाणेनहिएकभगवानपुरुषोत्तमनेजकरताजाणे अनेसर्वनाअंतर्जामीजाणेएविरित्यनिसमझणएयसोतोजेप्र
त्यक्षभगवाननास्वरुपनेविषेनिश्चेतेजपरमेश्वरनेविषेअसाधारणस्नेहनुंकारणछे पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं
जेएवोभगवाननोमहिमापणजाणतोहोय अनेअसाधारणहेतनथायतेनुंशुंकारणछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याज
जोएभगवाननोआवोमहिमाजाणेछे तोएनेभगवाननेविषेअसाधारणहेतछेपणएजाणतोनथीजेमहनुमानजि
मांअपारबळहतुंपणकोइकनाजणाव्याविनाजणाणुंनहि अनेजेमप्रलंबासुरबळदेवजीनेलेचाल्योतारेपोतामांब
ळतोअपारहतुंपणपोतेजाणतानोतापछे ज्यारेआकाशवाणियेकयुंतारेजाण्युंतेविरित्येएभक्तनेभगवाननेविषेअ

साधारणप्रितितोछेपणजणातिनथी पछेवलिमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युंजेएप्रीतिनाबलनेजणायानुंशुंकारणछे पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेसतसंगनेसतशास्त्रनुंश्रवणकरतेसतेएनेभगवाननेविषेअसाधारणप्रितिछे तेजणाइआवे
छे पछेवलीमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेदेशकालनेक्रियातेभूंडाथायअथवाभलाथायतेनुंकारणतेसंगछेकेकोइबिजो
छे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशतोप्रथविकेवायतेसर्वठेकांणेसरखोछेअनेकालपणसरखोछे पणअतिशेजेमो
टासमर्थपुरुषहोयतेजेदेशमांरहेताहोयतेनप्रतापेकरिनेभुंडोदेशहोयभुंडोकालहोयभुंडिक्रियाहोय तेसर्वेसाराथई
जायछे नेअतिशेभुंडापापिपुरुषजेदेशमां रहेताहोय तेनजागकरिनेसारोदेशनेसारिक्रियानेसारोकालहोयतेपण
भुंडाथइजायछे माटेशुभनेअशुभएवाजेदेशकालनेक्रियातेनाहेतुतोपुरुषछेतेपुरुषजोअतिशेसमर्थ होयतोसर्वपृ
थवीमांदेशकालनेक्रियातेपोतानास्वभावप्रमांणेप्रवर्त्तावेनेतेथीउतरतोहोयतोएकदेशमांप्रवर्त्तावेनेतेथीउतरतोहो
यतोएकगाममांप्रवर्त्तावेनेतेथिउतरतोहोयतोएकफलितथाएकपोतानुंघरतेमांप्रवर्त्तावेएविरित्येएशुभअशुभजेदे
शकालनेक्रियातेनाहेतुतोशुभनेअशुभएवेप्रकारनापुरुषछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५१॥ संवत१८७६ना
फागणवदि १ प्रतिपदानेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपरमहंसनिजायगाने विषेवि
राजमांनहतानेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहतिनेतेपाघनेविषेधो
लापुष्पनातोराविराजमांनहतानेकंठमांधोलापुष्पनाहारविराजमांनहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेसाधनकरतांवासनाटालविएसाध

नमोटुंछे तेवासनाटालवानिएमविगतिछे जेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनेविषेजेटलिपोतानेतृष्णाहोय
तेनोविचारकरवोजेमारेजेटलिभगवाननेविषवासनाछे तेटलिजजगतनेविषेछे केम्कोछिवधुछेतेनिपरीक्षाकरवीने
जेटलिभगवाननिवातसांभलवामां श्रोत्रइंद्रिलोभाती होयतेटलीजजगतनिवातसांभलवामां लोभातिहोयतो
एमजांणवुंजेभगवानमांनेजगतमांबरोबरस्यवासनाछे एविजरित्येस्पर्शरूपरसनेगंधएसर्वेविषयनोतपासकरवो
अनेज्यारेएविरित्येतपासकरतोकरतोजगतनिवासनानेघटाडतोजायनेभगवाननी वासनानेवधारतोजायतेणेक
रिने एनेपंचविषयनेविषेसमबुद्धिथईजायछेनेसमबुद्धिथयापछेनिंदानेस्तुतिसरखांलागे अनेसारोस्पर्शनेभुंडोस्प
र्शसरखोलागेतेमजसारुंरूपने भुंडुंरूपतथाबालजोबनननेवृद्धएविजस्त्रियुंतथाकचरोनेकंचनएसर्वेसरखुंभासेतेम
जसारानेभुंडाजेरसनेगंधतेपणसरखाभासेएविरित्येस्वाभाविकपणेवरतायतारेजांणियेजेवासनाजितांणि अने
वासनारहितवरतवुंएएकांतिकनोधर्मछे अनेवासनाजराकरहिजायतोसमाधिवालोहोय अनेनाडिप्रांणतणाताहो
यतोयपणवासनासमाधिमांथिपाछोखेंचिलावेछे माटेवासनाटालेतेजएकांतिकभक्तछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपु
छयुंजेवासनाटाल्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोआत्मनिष्ठानिदृढताजोइयेंअनेबिजुंपंचविष
यनुंतुछपणुंजांणयुंजोईयें अनेत्रिजुंभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यजांणयुंजोइयेजेभगवानवैकुंठगोलोकब्रह्ममोहोलए
सर्वेधामनापतिछे माटेएवाभगवाननेपांमिनेतुछविषयनासुखमांढुंशुंप्रितिराखुंएविरित्येंभगवाननामहिमानोवि
चारकरे अनेवलीएमविचारकरेजेभगवाननेभजतांथकांपणजोकांइकसररहिजशेनेकदापिजोभगवाननाधा

ममांनहिजवाय नेइंद्रलोकतथाब्रह्मलोकनेविषेन्भगवानमुकशेतोयपणआलोकनाकरतांतोत्यांकोटिगणांवधुसुख
छेएवोविचारकरिनेपणआसंसारनातुछसुखथकिवासनायेंरहितथावुंअनेएविरित्येन्भगवाननोमहिमाजांणिनेवा
सनायेंरहितथायछे तारपछेएनेएमजणायछे जेमारेकोईकालेवासनाहतिजनहि अनेएतोमुनेंवच्यमांकांइकभ्रम
जेवुंथयुंहतुंपण हुंतोसदावासनायेंरहितछुंएवुंन्मासेछे अनेआविरित्यनोजेएकांतिकधर्मतेतोजेएवानिर्वासनिकपुरु
षहोयअनेजेनेंन्भगवाननेविषे स्थितिथइहोयतेनवचनेंकरिनेंजपमायपणग्रंथमांलखिराख्योहोयतेणेकरिनेंनथिप
मातोअनेकोइकसांन्भलीनेतेविनेंतेविवातकेवाजायतोकेतांपणआवडेनहि माटेजनेएकांतिकनाधर्ममांस्थितिथइ
होयतेथकिजएकांतिकनोधर्मपमायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६०॥ ॥संतत् १८७६
नाफागणवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
निआगल्यलिंबडानावृक्षनिहेठेओटाने विषेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेहिरकोरनुंश्वेतधोतियुंमस्तकेबांध्युंहतु
नेश्वेतपछेडिओढिहतिनेश्वेतखेसपेर्योहतोनेकंठमांश्वेतपुष्पनाहारधारणकर्याहता नेश्वेतपुष्पनातोरापाघमांडाबि
कोरेलटकताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्भक्तनिसभान्भराइनेबेठिहति पछेमुक्तानं
दस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकामक्रोधलोन्भतथान्भयएमनेजोगेकरिनेपणधीरज्यडगेनहितेनोशोउपायछेपछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेहुंदेहनहिहुंतोदेहथिनोखोनेसर्वनोजांणनारोएवोजेआत्मातेछूं एविजेआत्मनिष्ठातेज्यारे अतिशेदृढ
थायतारेकोईरित्येकरिनेधीरज्यडगेनहि नेआत्मनिष्ठाविनाबिजाअनेकउपायकरेतोपणधिरज्यरहेनहि पछेब्रह्मानं

दस्वामियेपुछ्युंजेजेआत्मनिष्ठाहोयतेअंतसमेकेटलिकसहायकरेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमनदीतरविहो
यत्यांतोजेनेतरतांआवडतुंहोयतेतरिजायनेजेनेतरतांनआवडतुंहोयतेतोउभोथईरहे पण ज्यारेसमुद्रतरवोहोयतारे
तोतेबेयनेवांणनुंकामपडेछे तेमटाढ्यतडकोभुखतरसमानअपमानसुखदुखतेरूपिजेनदीतेनेतोआत्मनिष्ठावाळो
होयतेतरिजायपणमृत्युसमोतोसमुद्रजेवोछेमाटेत्यांतोआत्मनिष्ठावाळोहोयतथावगरआत्मनिष्ठावाळोहोयएबेय
नेभगवाननीउपासनारूपिवांणनुंकामपडेछे माटेअंतकाळेतोभगवाननोद्रढआशरोहोयतेजकाममांआवेछे पण
अंतसमेआत्मनिष्ठाकांईकाममांआवतिनथी तेसारुभगवाननिउपासनानेद्रढकरिनेराखवी पछेवळिमुक्तानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेनेसिद्धियुंआडिआवेछे तेजेनेंभगवाननानिश्चेमांडगमगाटहोयतेनेंजआवेछे
केनिश्चेवाळानेआवेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसिद्धियुंतोजेनेपरिपक्कभगवाननोनिश्चेहोयतेनेजआवेछेनेबि
जानेतोसिद्धियुंघणिदुर्लभछे अनेएसिद्धियुंनेपणएभक्तनिपरिक्षालेवासारुभगवानजप्रेरेछेजेएनेहुंउपरचघणुंहे
तछे केसिद्धियुंउपरचघणुंहेतछे एविरित्येंभगवानपोतानाभक्तनिपरिक्षाजुवेछे पछेजोएपाकोभक्तहोयनेंभगवान
विनाबिजुंकांईनइछेनेंनिर्वासनिकएवोएकांतिकभक्तहोयतोभगवानपोतेतेभक्तनेवशथैजायछे जेमवामनजीयें
बळिराजानुंत्रिलोकिनुराज्यलेईलिधुं अनेंचौदलोकनांबेपगलांकर्यांअनेंत्रिजापगलासारुतेबळिराजायेंपोतानुंश
रिरआप्युं एविरित्येंश्रद्धासोतभगवाननेसर्वस्वआप्युंतोयभगवानएने वगरवांकेबांध्यातोपणभक्तिथकिपज्यान
हितारेएविपोतानीअनन्यभक्तिजोईनेपोतेभगवानतेबळिनाबंधनमांआवताहवा अनेंभगवानेंतोबळिराजानेंक्ष

णमात्रबांध्योहतो अनेभगवानतोएनिभक्तिरुपिदोरियेंकरिनेबंधांणाछेतेआजदिवससुधिपणअखंडभगवानब
ळिनेदरवाजेउभाछे अनेबळिराजानिदृष्टिथकिपळमात्रपणभगवानछेटेथातानथिएविरित्येंआपणपणबिजिसर्वे
वासनाटाळिनेनेभगवानने सर्वस्वअरपणकरिनेभगवाननादासथइरेशुं अनेएमकरतांयभगवानआपणनेवधुदु
खदेशेतोभगवानपणपोतेआपणेवशथैजाशेशामाटेजेपोतेभक्तवत्सळछे अनेकृपासिंधुछेतेजेनिपोतानेविषेअ
तिदृढभक्तिदेखेतेनेपोतेआधिनथइजायछे पछेतेप्रेमभक्तियेंजुक्तजेभक्तनुंमनतेमनरूपिदोरियेंकरिनेंबंधनमांआ
वेछे पछेछुटवानेसमर्थथातानथि माटेजेमजेमभगवानआपणनेंकसणिमांराखेतेमतेमवधुराजिथयुंजोइयेजेभ
गवानजेमजेममुनेंवधुदुखदेशेतेमतेमवधुमारेवशथाशे अनेपळमात्रमुजथिछेटेनहिरहेएवुंसमजिनेंजेमजेमभ
गवानअतिकसणिदेताजायतेमतेमअतिराजिथावुंपणकोईरित्येदुखदेखिने अथवादेहनासुखसारुपाछोपगभर
वोनाहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६१॥ ॥संवत् १८७६ नाफागणवदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजीमहारा
जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांचोकवच्येढोळियाउपरस्यविराजमानहता अनेधोळोखेसपेर्योहतो अने
धोळिचादरओढिहति अनेमाथेश्वेतपाघविराजमानहतिअनेतेपाघनेविषेश्वेतपुष्पनाहारतथाश्वेतपुष्पनातोराविं
राजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेस्वयंप्रका
शानंदस्वामियेपुछ्युंजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजे सत्यशौचदयाक्षांतिइत्यादिकजेओगणचाळिसकल्याणकारि
गुणतेभगवाननास्वरूपनेविषेनिरंतररहेछेतेएगुणसंतनेविषेकेंईरित्येआवेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएगुणस

तमांआव्यानुंकारणतोएछे जएनेभगवाननास्वरूपनोजथारथनिश्चेथायतोएकल्याणकारिगुणभगवाननाछेतेसं
तमांआवेछे तेनिश्चेकेवोहोयतोजेभगवाननेंकालजेवानजांणेकर्मजेवानजांणेस्वभावजेवानजांणेमायाजेवान
जांणेपुरुषजेवानजांणेनेसर्वथकिभगवाननेंजुदाजांणे एसर्वनानियंताजांणेनेसर्वनाकर्त्ताजांणेअनेएसर्वनेकर्त्ता
थकापणएनिर्लेपछेएमभगवाननेंजांणे अनेएविरित्येंजप्रत्यक्षभगवाननास्वरूपनोनिश्चेकर्योछे तेकोइरित्येंकरि
नेंडगेनहितेगमेतेवांतरेतरेनांशास्त्रसांभले अनेगमेतेवामतवादिनिवातसांभलेअनेगमेतेवापोतानुंअंतःकरणकुत
र्ककरेपणकोइरित्येंकरिनेभगवाननास्वरूपमांडगमगाटथायनहिएविजात्यनोजेनेंभगवाननास्वरूपनोनिश्चेहोयते
नेभगवाननोसंबंधथयोकेवायमाटें जेनेजेसंघाथेसंबंधहोयतेनागुणतेमांसहजेआवेजेमआपणांनेत्रछेतेनेज्यारे
दिवासंघाथेसंबंधथायछे तारेतेदिवानोप्रकाशनेत्रमांआवेछेतेणेकरिनेनेत्रआगल्यअंधारुंहोयतेनोनाशथइजाय
छे तेमजेभगवाननास्वरूपनोदृढनिश्चयेंकरिनेसंबंधथायछेतेनेविषेभगवाननाकल्याणकारिगुणआवेछेपछेजेम
भगवानसर्वेप्रकारेंनिर्बंधछेनेंजेचायतेकरवानेसमर्थछेतेमएभक्तपणअतिशेसमर्थथायछे नेनिर्बंधथायछे पछे
निर्विकारानंदस्वामियेंपुछ्युंजेनिश्चेहोयतोयपणरुडागुणतोआवतानथि अनेमाननेंईर्षातोदिवसेदिवसेवधतिजा
यछेतेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानपासेंएकअमृतलावियेंअनेसिघडियावछनागलाविषें
अनेदुधपाकनेंसाकरलावियेंअनेअफिणलावियें अनेतेसर्वेनेभगवाननाथालमांधरियेंतोपणजेनोजेवोगुणहोय
तेनोतेवोनेंतेवोजरहेपणपलटाईजायनहितेमजेजीवआसुरीनेअतिकुपात्रहोय तेभगवाननेसमिपेआवेतोयपण

पोतानास्वभावनेमुकेनहि पछेएकोईकगरिबहरिभक्तनोद्रोहकरेतेणेकरिनेएनुंभुंडुंथायशामाटेजेभगवानसर्वमां
अंतर्यामिरुपेकरिनेंरह्याछे तेपोतानिइछाआवेतहांतेटलिसामर्थिजणवेछेमाटेभक्तनेअपमानेकरिनेतेभगवाननुं
अपमानथायछे तारेतेअपमांननाकरनारानुंअतिशेभुंडुंथइजायछेजेमहिरण्यकशिपुहतोतेणेत्रिळोकिपोतानेवश
करिराखिहतिएवोबळवांनहतो पणतेणेजोप्रल्हादजिनोद्रोहकर्योतोभगवानथंभमांथिनृसिंहजिरूपेप्रगटथईनेते
हिरण्यकषिपुनोनाशकरिनांख्यो एमविचारिनेंभगवाननाभक्तहोयतेनेअतिशेगरिबपणुंपकडवुंपणकोईनुंअपमा
नकरवुंनहिंकांजेभगवानतोगरिबनाअंतरनेविषेपणविराजमानरह्याछे तेएगरिबनाअपमाननाकरतळनुंभुंडुंक
रिनांखेछे एवुंजांणिनेकोइअल्पजीवनेपणदुबवोनहिंअनेजोअहंकारनेवशथइनेजनेतेनेदुबवतोफरेतोगर्वगंजनए
वाजेभगवानतेअंतर्जामिरुपेंसर्वमांव्यापकछेतेखमिसकेनहिं पछेगमेतेद्वारेप्रगटथइनेएअभिमांनिपुरुषनाअभि
मानेंसारिपेठेनाशकरेछे तेमाटेतेभगवानथिडरिनेंजेसाधुहोयतेनेळेशमात्रअभिमांनराखवुंनहिअनेएककिडि
जेवाजिवनेपणदुबवोनहिएजनिर्मानिसाधुनोधर्मछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६२॥ ॥सं
वत् १८७६ नाफागणवदि ७ सप्तमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार
मां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगळ्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोळियाउपरविराजमानहता अने
धोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिहति नेधोळुंहिरकोरनुंधोतियुंमाथेबांध्युंहतुंनेकोटनेविषेश्वेतपुष्पनाहारविरा
जमानहता अनेपाघनेविषेगुळाबनापुष्पनातोराविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेश

देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेनृसिंहानंदस्वामियेंपुछ्युंजेभगवाननानिश्चेमांकसरहोयतेनेकेवासंक
ल्पथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेनिश्चेमांकसरहोयतेनेज्यारेभगवानमांकांईसामर्थिदेखाय तारेअतिआ
नंदथायअनेज्यारेसामर्थिनदेखायतारेअंतरझांखुंथैजाय अनेपोतानाह्रदामांभुंडासंकल्पथाताहोयनेतेनेटाळेतोय
पणटळेनहि तारेभगवानमांअवगुणपरठेजे हुंआटलादाडाथिसतसंगकरिकरिमरिगयोतोय पणभगवानमाराभुं
डाघाटटाळतानथिएविरित्येभगवानमांदोषपरठे अनेजपदार्थमांपोतानेहेतहोयनेकोइप्रकारेतेपदार्थमांथिमनपा
छुंनवळतुंहोय तारेतेवानेतेवादोषभगवाननेविषेपरठेजेजेममारेविषेकामादिकदोषछे तेमभगवाननेविषेपणछेप
णएभगवानछेतेमोटाकेवायछे एविरित्यनाजेनेअंतरमांघाटथाताहोयतेनानिश्चेमांकसरजांणविएनोपरिपक्वनि
श्चेनकेवाय पछेपरमचैतन्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजेनेभगवाननोपरिपक्वनिश्चेहोयतेनेकेविजात्यनाघाट
थाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेपरिपक्वनिश्चेहोयतेनेतोमनमांएमरहेजेमारेसर्वेप्रापतिथैरहिछे अनेज्यांप्रत्य
क्षभगवानरयाछेत्यांजपरमधामछे अनेआसंतसर्वेतेनारदसनकादिकजेवाछे अनेसतसंगिसर्वेतेतोजेवाउद्धव
अक्रूरविदुरसुदामानेवृंदावननागोपतेवाछे अनेजेबाइयुंहरिभक्तछेतेतोजेविगोपीयुंतथाद्रौपदिकुंताजिसीतारु
क्मणीलक्ष्मिपार्वतिएवियुंछे अनेहवेमारेकांइकरवुंरयुंनथीनेगोलोकवैकुंठब्रह्मपुरतेनेहुंपांमिरयोछुं एविरित्यनाघा
टथाय अनेपोतानाह्रदामांअतिआनंदवर्त्तेएविरित्यजनाअंतरमांवर्त्ततुंहोयतेनेपरिपक्वनिश्चेजांणवो एमकहिनेप
छेश्रीजीमहाराजएमबोल्याजेतत्वेकरिने भगवाननुंस्वरुपजांण्यापछिएनेकांइजांणवुंरतुंनथितेतत्वेकरिनेजांण्या

निरित्यकहियेतेसांभलोजेसांभलिनेपरमेश्वरनास्वरूपनोअडगनिश्चेथायछे जेप्रथमतोएनेभगवाननिमोटाइजा
णिजोइयेजेमकोइकमोटोराजाहोयतेनाजेगोलानेगोलियुंहोयतेनेपणसातभोमिनितोहवेलियुंरेवानिहोय अनेबा
गवगीचानेघोडावेल्युंघरेणांएआदिकजेसांमग्रियुंतेणेकरिनेदेवलोकसरखांतेनांघरजणाय तारेतेराजानोजेदरबा
रतथातेमांजेसामग्रियुंतेतोअतिशोभायमानहोयतेमश्रीपुरुषोत्तमभगवाननीआज्ञामांवर्त्तताएवाजेब्रह्मांडनाअ
धिपतिब्रह्मादिकतेनाजेलोकनेतेलोकनावैभवतेनापारनेपमातोनथि तोजेनानाभिकमलमांथिब्रह्माउत्पन्नथयाए
वाजेविराटपुरुषतेनावैभवनोपारतोक्यांथिपमाय अनेएवाअनंतकोटिजेविराटपुरुषतेमनास्वामिजेपुरुषोत्तमभ
गवानतेनुंधामजेअक्षरजेनेविषेएवांअनंतकोटिब्रह्मांडतेएकएकरोमप्रत्येअणुनिपेठेउडतांफरेछे एवुंएभगवाननुं
धामछेनेतेधामनेविषेपुरुषोत्तमभगवानपोतेदिव्यरूपेकरिसदाविराजमानछे अनेतेधाममांअपारदिव्यसामग्रि
छे तेभगवाननिमोटायपनोपारतोआवेजकेमएविरित्येभगवाननीमोटयपसमझे अनेजेजेथकिमोटोहोयतेतेथकि
सूक्ष्महोय अनेतेतेनुंकारणपणहोय जेमपृथवीथकिजलमोटुंछे अनेतेपृथवीनुंकारणछे अनेतेथकिसूक्ष्मपण
छे नेजलथकितेजमोटुंछेनेतेजथकिवायुमोटोछेनेवायुथकिआकाशमोटोछे एविरित्येअहंकारमहतत्वप्रधानपु
रुषनेप्रकृतिपुरुषनेअक्षरएसर्वेएकथिएकविजाथिमोटाछे नेएकविजाथिसूक्ष्मछेनेकारणछे अनेएसर्वेमूर्त्तिमानछेपण
भगवाननुंजेअक्षरधामछेतेतोअत्यंतमोटुंछे जेनाएकएकरोमनेविषेअनंतकोटिब्रह्मांडअणुंनीपेठेउडतांजफरेछे
जेमकोइमोटोहस्तिहोयतेनाशरीरउपरस्यकिडिचालिजातिहोयतेकशीगणतीमांआवेनहि तेमएअक्षरनिमोटाइआ

गम्यबिजुंकोइकांईगणतीमांआवतुंनथीजेमझिणांमछरहोयतेनेमध्येकिडिहोयतेमोटिदेखाय अनेकिडिनेमध्येविं
छिहोयतेमोटोदेखाय नेविंछिनेमध्येसापहोयतेमोटोदेखाय अनेसापनेमध्येसमलाहोयतेमोटिदेखाय नेसमलाने
मध्येपाडोहोयतेमोटोदेखाय नेपाडानेमध्येहाथिहोयतेमोटोदेखाय नेहाथिनेमध्येगिरनारसरखोपर्वतहोयतेमोटो
देखाय अनेतेपरवतनेमध्येमेरुपरवतमोटोदेखाय अनेतेमेरुजेवापरवतनेमध्येलोकालोकपरवततेअतिमोटोजणा
य अनेलोकालोकपरवतथकिपृथवीअतिमोटिजणाय अनेपृथवीनुंकारणजेजलतेतेथकिमोटुंपणछे अनेसूक्ष्मप
णछेएविरित्येजलनुंकारणतेतेजछे तेजनुंकारणवायुछे वायुनुंकारणआकाशछे आकाशनुंकारणअहंकारछेअहं
कारनुंकारणमहतत्वछे महतत्वनुंकारणप्रधाननेपुरुषछे अनेप्रधाननेपुरुषनुंकारणमूलप्रकृतिनेब्रह्मछे अनेएसर्वेनुं
कारणअक्षरब्रह्मछेनेतेअक्षरतोपुरुषोत्तमभगवाननुंधामछे अनेएअक्षरनिसंकोचनेविकाशअवस्थाथातिनथिस
दायएकरूपेरहेछे अनेतेअक्षरमूर्त्तिमानछेपणअतिमोटाछेमाटेकोइनिनजेरेअक्षरनुंरूपआवतुंनथिजेमचोविशत
त्वनुंकारज्यजेब्रह्मांडतेपुरुषावतारकेवायछेनेतेविराटपुरुषजेतेकरचरणादिकेकरिनेयुक्तछे पणतेनिमूर्त्तिअतिशेमो
टिछे माटेनजरेआवतिनथिअनेतेनिनाभिमांथियुंजेकमलतेनानालमांब्रह्मासोवरसलगिचाल्यापणतेनोअंतन
आव्योनेजोकमलनोजअंतनआव्योतोविराटपुरुषनापारकेमआवे माटेतेविराटनुंरूपनजरेआवतुंनथि तेमअक्षर
धामपणमूर्त्तिवानछे पणकोइनेनजरेआवेनहितेशामाटेजएवांएवांब्रह्मांडएकएकरोममांअसंख्यातउडतांजफरेछे
एवडामोटाछेतेअक्षरधामनेविषेपुरुषोत्तमभगवानपोतेसदाविराजमानछे अनेपोतानिअंतर्यामिशक्तीयेकरिने

अक्षरधामअनेअनंतकोटिब्रह्मांडअनेतेब्रह्मांडुंनाजेईश्वरतेसर्वेनेविषेअन्वयपणेरयाछे अनेतेअक्षरधामनेविषेपो
तानासाधर्म्यपणानेपाम्याएवाजेअनंतकोटिमुक्ततेएभगवाननिसेवानेविषेरहेछे अनेतेभगवाननासेवकनाएकए
करोमनेविषेकोटिकोटिसूर्यनाजेवोप्रकाशछे माटेजनासेवकएवाछे तोएमनास्वामिजेपुरुषोत्तमभगवानतेनोम
हिमातोकेमकेवायएवाअतिसमर्थजेभगवानतेपोतेअक्षरमांप्रवेशकरिनेअक्षररूपेथायछेने पछेमूलप्रकृतिपुरुष
रूपेथायछेने पछेप्रधानपुरुषरूपेथायछेनेपछेप्रधानमांथिथयांजेचोविशतत्वतेनेविशेप्रवेशकरिनेतेरूपेथायछे ने
पछेतेतत्वेकरिनेसरजांणाजेविराटपुरुषतेनेविषेप्रवेशकरिनेतेरूपेथायछेने पछेब्रह्माविष्णुशिवमांप्रवेशकरिनेतेते
रूपेथायछेएविरित्येंअतिसमर्थने अतिप्रकाशेजुक्तनेअतिमोटाजेएभगवानतेपोतानुंजेआवुंऐश्वर्यनेतेजतेनेपोता
मांसमाविनेजीवनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथायछेनेमनुष्यदर्शनकरिसकेतथासेवाअर्चनादिककरिसकेएवुं रू
पधारणकरेछे जेमकिडिनापगमांझिणोकांटोवागोहोयतेनेघरछितथानरेणियेकरिनेकाढेतोनीसरेनहितेते।अतिशे
झिणुंलोढुंहोयतेणेकरिनेनिसरे तेमभगवानपणपोतानिमोटाइनेपोतामांसमाविनेअतिशेअल्परूपनुंधारणकरेछे
छे जेमअग्निपोतानोप्रकाशनेज्वालातेनेसमाविनेमनुष्यजेवोथाय तेमभगवानपणपोतानिसामर्थिछपाविनेजिव
नाकल्याणनेअर्थेमनुष्यनिपेठेवर्त्तेछे अनेजमुरखहोयतेतोएमजांणेजेभगवानकांइसामर्थिकेमप्रगटकरतानथि
पणभगवानतोमुलगिजीवनाकल्याणनेअर्थेपोतानिसामर्थिढांकिनेवर्त्तेछे अनेजोपोतानिमोट्यपप्रगटकरेतोब्र
ह्मांडपणनजरमांनआवेतोजिवनिशिगणनाएविरित्ये महिमायेसोतोजेभगवाननोनिश्चेतजेनेल्हदामांदृढपणेथयो

होयतेने कालकर्ममायाकोईबंधनकरवासमर्थनथिमाटेएविरित्येतत्वेकरिनेजन्नगवाननेजाणेतेनेकांइकरवुंरयुंन थी पछेनित्यानंदस्वामियेंपुछयुंजेएविरित्येंअनुक्रमेकरिनेन्नगवानमनुष्याकृतिधरेछे केअनुक्रमविनापणमनुष्या कृतिधरेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअनुक्रमनोकांइमेलनथित्यांदृष्टांतजेमकोईपुरुषहोयनेतलावनेविषेडबकि खायतेडबकिखाइनेगमेतोत्यांनेत्यांनीसरेअथवाकांठनिसरेअथवाआसपासनिसरेतेमपुरुषोत्तमन्नगवानछे तेअ क्षररूपधामनेविषे डबकिखाइनेगमेतोत्यांथिपाधराजमनुष्याकृतिनेधारेछे नेगमतोएविरित्येंअनुक्रमेकरिने मनु ष्याकृतिनेधारेछे एमवार्त्ताकरिने पछेवलिश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेने अतिदृढनिश्चेहोयतेनुंथोडाकमांलक्षणक हुंतेसांन्नलोजेजेनेपरिपक्कनिश्चेहोयनेतेपोतेअत्यंतत्यागिहोयतोयपणतेपासेगमेतेविप्रवृत्तिमार्गनीक्रीयाकराविये तोतेकरेपणतेमांथिपाछोहठेनहिनेकचवाइनेपणकरेनहिराजिथकोकरेनेविजुंएलक्षणजेगमेतेवोपोतामांकोइकस्व न्नावहोयनेतेकोटिकउपायकरेतोयपणटलेएवोनहोयनेजोतेस्वन्नावनेमुकाव्यानोपरमेश्वरनो आग्रहदेखेतोतेस्व न्नावनेततकालमुकेनेत्रिजुंएलक्षणजेपोतामांकांईकअवगुणहोयतोपणपरमेश्वरनीकथाकिर्त्तन तथान्नगवानना संततेविनाघडिमात्ररेवायनहिनेंपोतानो अवगुणलेनेसंतनोअतिगुणग्रहणकरे अनेन्नगवाननीकथाकिर्त्तनने न्नगवाननासंतनोअतिमहिमासमझेएवुंजेनेवर्त्ततुहोयतेनेपरिपक्कनिश्चेजाणवोएवा निश्चेवालानेकोइकदिवसको इकप्रारब्धनेजोगेकरिनेकांइकवर्त्तवामांफेरपडिजायतोयपणतेनुंअकल्याणनथायनेएवोनिश्चेनहोयनेतेगमेतेवो त्यागिहोयतोयपणतेनाकल्याणमांफेरछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥६३॥ संवत१८७६नाफागणवदि९नवमि

नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरिये
ढोलियाउपरअ विराजमानहता नेधोळोखेसपेर्योहतो नेकाळाछेडानोखेसओढ्योहतोनेमस्तकेहिरकोरनुंधोतियुंबां
ध्युंहतुं नेतुळसीनिनविकंठीकंठनेविषेपेरीहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनी तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेमुनीप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजपुरुषोत्तमएवाजेभगवानतेनुंशरीरआत्मातथाअक्षरछेए
मश्रुतियेकयुंछेतेआत्मानेअक्षरतेतोविकाररहितछेनेतेआत्मानेअक्षरनेविषेकांइहेयउपाधिनथिनेजेमभगवानमा
याथकिपरछेतेमआत्मानेअक्षरपणमायाथकिपरछे एवाजेआत्मानेअक्षरतेकेईरित्येभगवाननुंशरीरकेवायछेने
जीवनुंशरीरतोजीवथकिअत्यंतविलक्षणछे नेविकारवानछेनेदेहिजेजिवतेतोनिर्विकारिछे माटेदेहनेदेहिनेतोअत्यं
तविलक्षणपणुंछे तेमपुरुषोत्तमनेनेपुरुषोत्तमनाशरीरजेआत्मानेअक्षरतेनेविषेअत्यंतविलक्षणपणुंजोईयेतेकहो
केमविलक्षणपणुंछे पछेसर्वेमुनीयेजेनीजेविबुद्धितेणेतेवोउत्तरकर्योपणयथार्थउत्तरकोईथकिथयोनहि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेजे आत्मानेअक्षरएबेनेजपुरुषोत्तमभगवाननुंशरीरपणुंतेतोव्याप्यपणुं
नेआधिनपणुंनेअसमर्थ्यपणुंतेणेकरीनेछेकेविरित्येतोभगवानजेतेपोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरिने आत्मानेअक्षर
तेनेविषेव्यापकछेनेएबेयतोव्याप्यछे अनेभगवानजेतेस्वतंत्रछे नेआत्मानेअक्षरतेतोभगवाननेआधिनछेनेपरतं
त्रछे अनेभगवानजेतेअतिसमर्थ्यछेनेआत्मानेअक्षरतेतोभगवाननिआगळ्यअतिअसमर्थ्यछे एविरित्येभगवा
नजेतएबेयनाशरीरीछेनेएबेयजेतेभगवाननुंशरीरछे अनेशरीरीएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेतोसदायदिव्यमूर्त्ति

मानछे नेएवाजेएन्नगवानतेजेतेव्यापकनेदृष्टाएवाजेसर्वेंआत्मानेतेआत्मानेव्याप्यनेआत्मानेदृश्यएवाजेदेहएसर्वे
मांपोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरिनेआत्मापणेरह्याछे अने एविरित्येसर्वेनाआत्माजेपुरुषोत्तमन्नगवानतेज्यारेरूप
वानएवुंजेदृश्यतेनाआत्मापणेकरीनेशास्त्रनेविषेकह्याहोय तारेतेपुरुषोत्तमनेदृश्यरूपेकरिनेप्रतिपादनकर्याहोय ने
ज्यारेएदृष्टानाआत्मापणेकरीनेप्रतिपादनकर्याहोय तारेएपुरुषोत्तमनेअरूपपणेकरिनेशास्त्रमांकह्याहोयछे नेवस्तु
तायेतोरूपमानजेदृश्यनेअरूपजेआत्माएबेयथकिपुरुषोत्तमन्नगवानन्याराछेनेसदामूर्त्तिमानछे नेप्राकृतआकारे
रहितछेनेमूर्त्तिमानथकापणदृष्टानेदृश्यएबेयनादृष्टाछे नेएआत्मानेअक्षरएसर्वेनाप्रेरकछेनेस्वतंत्रछेनेनियंताछेनेस
कलऐश्वर्येसंपन्नछे नेपरथकिपरएवुंजेअक्षरतेथकिपणपरछेएवाजेपुरुषोत्तमन्नगवानतेजीवनाकल्याणने अर्थे
कृपायेकरिनेपृथ्वीनेविषेमनुष्यजेवाजणायछे तेनेजेआविरित्येसदादिव्यमूर्त्तिमानजाणिनेउपासनान्नक्तिकरेछेते
तोएन्नगवाननासाधर्म्यपणानेपांमेछेनेअनंतऐश्वर्यनेपांमेछेनेब्रह्मन्नावनेपाम्योजपोतानोआत्मातेणेकरीनेप्रेमेस
हितनिरंतरपरमआदरथकिपुरुषोत्तमन्नगवाननीसेवानेविषेवर्त्तेछे अनेजेएन्नगवाननेनिराकारजांणिनेध्यानउ
पासनाकरेछे तेतोब्रह्मसुषुप्तिनेविषेलीनथायछे तेपाछोकोईदिवसनिसरतोनथीनेकोईऐश्वर्यनेपणपांमतोनथीअ
नेआजेवार्त्तातेअमेप्रत्यक्षदेखिनेकहिछे माटेएमांकांईसंशयनथि अनेआवार्त्तातोजेनेएन्नगवाननास्वरूपमांसदा
दिव्यसाकारपणे उपासनानिदृढनिष्ठाथईहोयतेथकिजपमायछेपणबिजाथकिनोपमातिजनथिमाटेआवार्त्तानेअ
तिदृढकरिनेराखज्यों ॥इतिवचनामृतं॥६४॥ संवत १८७६नाफागणवदि १४चौदशनेदिवसश्रीजिमहारा

जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेपोढवानाओरडानिओसरियेंगादितकियानंखाविनेबिराजमान
हतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति नेश्रीजिमहाराजकथाकरावताहतातेसमे मोटामोटापरमहंसनेपोतानेसमिपेबोल्याव्यापछेकथानोअ
ध्यायपुरोथयोतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेजेटलामोटामोटासाधुछो तेपरस्परप्रश्नउत्तरकरोकेमजेप्रश्नउत्तरक
रोतारेजनेजेविबुद्धिहोयतेजांणयामांआवे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंपरमानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेआकाशनिउ
त्पत्तिनेलयतेकीयप्रकारेछे तारेपरमानंदस्वामिएप्रश्ननोउत्तरकरवालागापणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेजेमबालकहोयनेतेज्यारेप्रथममातानाउदरमांहोय तारेनथाजन्मसमयमांतेनेहृदयादिकजेइंद्रियुंनांछिद्रतेसूक्ष्म
होयनेपछेजमजेमतेबालकवृद्धिनेपांमतोजायतेमतेमतेछिद्रनिवृद्धिथातिजायनेतेमां आकाशपणउत्पन्नथातोज
णाय अनेज्यारेएवृद्धअवस्थानेपांमेतारेएनांइंद्रियुनांछिद्रतेसंकोचनेपांमतांजायनेतेमां आकाशपणलयथातोज
णायतेमज्यारेविराटदेहउपजेतारेतनेअवांतरहृदयादिकछिद्रमां आकाशउत्पन्नथातोजणायअनेज्यारेएविराटदेह
नोलयथायतारेआकाशलयपांम्योजणाय एमआकाशनिउत्पत्तिनेलयछे पणजेआकाशसर्वेनोआधारछे तेतोजे
मप्रकृतिपुरुषनित्यछेतेमनित्यछेएनिउत्पत्तिनेलयतेकवायनहि अनेवलिसमाधियेकरिनेपणआकाशनिउत्पत्तिनेल
यछेतेनिरित्यनेतोजेसमाधिवालाछेतेजांणेछेपछे परमानंदस्वामियेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजे सुषुम्णा
नाडितेदेहनेमांहिलिकोरेकेमरहिछेनेदेहथिबाहेरकेमरहिछे तारेएप्रश्ननोउत्तरस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंकरवामांड्यो

पणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआब्रह्मांडमांजेटलुंकारखानुंछे तेटलुंजआपिंडमांपणछेनेपिंडमांअल्प
छेनेब्रह्मांडमांमहतछेनेजेवोआपिंडनोआकारछे तेवोजब्रह्मांडनोआकारछेनेजमब्रह्मांडमांनदियुंछेतेमपिंडमांना
डियुंछेनेजेमब्रह्मांडमांसमुद्रछेतेमपिंडमांकुक्षिनेविषेजलछे नेजेमत्यांचंद्रसूर्यछेतेमपिंडमांइडापिंगलानाडिनेवि
षेचंद्रसूर्यछेइत्यादिकसामग्रिजेमब्रह्मांडमांछेतेमपिंडमांछेअनेआपिंडमां जेइंद्रियुंनिनाडियुंछेतेनिब्रह्मांडसाथेंए
कताछेतेजिव्हानाअंतनेपामेतारेवरुणदेवपमायछे अनेवाकइंद्रिनाअंतनेपामेतारेअग्निदेवनेपांमेछेअनेत्वचाना
अंतनेपांमेतारेवायुदेवनेपांमेअनेशिश्ननाअंतनेपांमेतारेप्रजापतिनेपांमेछे अनेहाथनाअंतनेपांमेतारेइंद्रनेपांमेछे
अनेतेमजत्हृदयनेविषेरहिजेसुषुमणानाडितेनुंअंतजेब्रह्मरंध्रतेनेज्यारेपांमे तारेशिशुमारचक्रनेविषेरहिजेवैश्वानर
नामेअग्निअभिमानिदेवतातेनेपांमेछेतारेब्रह्मरंध्रथिलेइनेप्रकृतिपरपुरुषसुधिएकतेजनोमारगसलंगरयोछेतेनदेखे
छेतेतेजनामागरगनेसुषुमणाकहियेएविरित्येसुषुमणानाडिपिंडमांनेब्रह्मांडमांरहिछे पछेवलिपरमानंदस्वामियेंस्व
यंप्रकाशानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेप्रथमजाग्रतअवस्थानोलयछेकेस्वप्ननोलयछेकेसुषुप्तिनोलयछे तारेएप्रश्ननोउ
त्तरस्वयंप्रकाशानंदस्वामिननआवड्यो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजाग्रतअवस्थानेविषेस्नेहकरिनेभगवाननिमू
र्त्तिनेविषेलक्ष्यथाय तारेप्रथमजाग्रतअवस्थानोलयथायछेनेपछेस्वप्ननोनेसुषुप्तिनोलयथायछे अनेज्यारेमनेकरि
नेचिंतवनकरतेकरतेस्वप्ननेविषेभगवाननिमूर्त्तिमांलक्ष्यथायतारेप्रथमस्वप्ननोलयथायनेपछेजाग्रतनोनेसुषुप्तिनो
लयथायछे अनेज्यारेभगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनकरतेकरतेउपशमपणेकरिनेलक्षथायछे तारेप्रथमसुषुप्तिनोलय

थायछेनेपछेजाग्रतनोनेस्वप्ननोलयथायछे एविरित्येएप्रश्ननोउत्तरकर्‍यो पछेवलिस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंपरमा
नंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननेविषेज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिनेइछाशक्तिछेतेकेमसमझवि तारेश्रीजिमहाराजह
सिनेबोल्याजेएनोउत्तरतोतमनेपणनहिआवडतोहोयएमकहिने पोतेउत्तरकरवालागाजेआजीवज्यारेसत्वगुणप्र
धानपणेवरततोहोयने तारेजेकर्मकरेतेकर्मनुंफलतेजाग्रतअवस्थाछे अनेआजीवज्यारेरजोगुणप्रधानपणेवरते
नेतेसमयमांजेकर्मकरेतेकर्मनुंफलस्वप्नअवस्थाछे अनेज्यारेआजीवतमोगुणप्रधानपणेवरततोहोय नेतेसमय
मांजेकर्मकरेतेनुंफलतेसुषुप्तिअवस्थाछेअनेतेसुषुप्तिअवस्थानेआजीवपामेछे तारेजेवीपांणानिशीलाहोयतेजेवो
जडथैजायछे अनेएनेकोईप्रकारनुंज्ञानरेतुंनथीजेहुंपंडितछुंकेमूर्खछुंकेआकामकरुंछुं केआकामकरवुंछेकेआ
मारिजातिछेकेआवोमारोवर्णछेकेआवोमारोआश्रमछे केआमारुंनामछेकेआरूपछेकेहुंदेवछुंकेमनुष्यछुंकेबा
लकछुंकेवृद्धछुंकेधर्मिष्टछुंकेपापिष्टछुंइत्यादिककोइप्रकारनुंज्ञानरेतुंनथि अनेएविरित्यनोज्यारेआजिवथैजायछे
तारेजेभगवानछेतेएनेज्ञानशक्तियेंकरिनेसुषुप्तिमांथिजगाडिनेएनेएनीसर्वेक्रियानुंज्ञानआपेछेतेनेज्ञानशक्तिकहि
ये अनेएजीवजेजेक्रियानेविषेप्रवरतेछेतेभगवाननिजे क्रियाशक्तितेनुंअवलंबनकरिनेप्रवरतेछे तेनेक्रियाशक्ति
कहिये अनेएजीवजेजेकोईपदार्थनीइछानेप्राप्तथायछे तेपरमेश्वरनीइछाशक्तिनेअवलंबनेकरिनेप्राप्तथायछेतेने
इछाशक्तिकहिये अनेएजीवनेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिएत्रणयअवस्थाभोगवायछे तेकेवलकर्मेकरिनेजनथीभोगवाति
एतोएनेकर्मनाफलप्रदाताजेपरमेश्वरतेएजीवनेज्यारेकर्मफलनेभोगवावेछे तारेभोगवेछेकेमजेआजीवज्यारेजा

ग्रतअवस्थानाफलनेभोगवतोहोयने तारेएइछेजेमारेस्वप्नमांजावुंछे ताएनीवतेस्वप्नमांजवायनहिशामाटेजेफल
प्रदाताजेपरमेश्वरतेएनीवृत्तियुंनेरुंधीराखेछेअनेस्वप्नमांथिजाग्रतमांआववानेइछेतोजाग्रतमांअवायनहिअनेसु
षुप्तिमांपणजवायनहि अनेसुषुप्तिमांथिस्वप्नमांतथाजाग्रतमांअवायनहिएताज्यारेजेकर्मनाफलनाभोगवावनारा
परमेश्वरछे तेएनेजेअवस्थानाकर्मफलनेभोगवावेतेनजभोगवीसकेछेपणएजीवपोतानिइछायेकरिनेअथवाक
र्मेकरिनेकर्मनाफलनेभोगवीसकतोनथिएविरित्येभगवाननेविषेज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिनेइछाशक्तितेरहिछेएमश्री
जीमहाराजेकृपाकरिनेउत्तरकर्यो ॥इतिवचनामृतं॥६५॥ संवत् १८७६नाफागणवदिअमांसनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउप
रविराजमानहताअनेकालाछेडानोखेसपेर्योहतानेधोलिपछेडिओढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो नेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रीमद्भा
गवतनेविषेवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्ननेअनिरुद्धएचतुर्व्यूहनिजवार्ताछे तेकोइठकाणेएनेसगुणकरिकहेछे अनेकोइठे
काणेएनेनिर्गुणकरिकहेछे तेज्यारेनिर्गुणकरिनेकहेछे तारेवासुदेवभगवाननेंकहेछे नेज्यारेसगुणकरिनेकहेछे तारे
संकर्षणअनिरुद्धप्रद्युम्ननेकहेछे माटेज्यारेनिर्गुणपणेकल्याहोयतारेसांभलनारानिनेवांचनारानिमतिभ्रमिजायछे
अनेएमजांणेछेजेभगवाननोतोआकारनथितेसमझनारानिअवलिसमझणएछेअनेशास्त्रमांजेशब्दछलछे तेएकां
तिकभक्तविनाविजानेंसमझातानथि तेकियाशब्दछलतोजेभगवानअरूपछे ज्योतिस्वरूपछेनिर्गुणछेनेसर्वव्या

पकछे एवांवचनसांभलिनेमूर्खहोयतेएमजांणेजेशास्त्रमांतोभगवानने अरूपजकह्याछे अनेजेएकांतिकभक्तहो
यतेतोएमजांणेजेशास्त्रमां भगवाननेजेअरूपनेनिर्गुणकह्याछे तेतोमायिकएवांजेरूपनेगुणतेनानिषेधनेअर्थेक
ह्याछेपणभगवाननोनित्यदिव्यमूर्त्तिछे नेअनंतकल्याणगुणेजुक्तछे नेतेजनापुंजरूपकह्याछे तेतोमूर्त्तिविनातेज
होयनहि माटेएतेजतेमूर्त्तिनुंछे जेमअग्निनिमूर्त्तिछे तेमूर्त्तिमांथिअग्निनिज्वालाप्रगटथायछे तेणेकरिनेतेअग्निनिमू
र्त्तिदेखातिनथि अनेज्वालादेखायछे पणसमझुहोयतेएमजांणेजेअग्निनिमूर्त्तिमांथिजज्वालानिकलेछेतेमजवरुण
निमूर्त्तिमांथिजलप्रगटथायछेतेजलदेखायछेअनेवरुणनिमूर्त्तिदेखातिनथि पणसमझुहोयतेएमजांणेजेवरुणनि
मूर्त्तिमांथिसर्वेजलछे तेमब्रह्मसत्तारूपजेकोटिसूर्यजेवोप्रकाशछे तेपुरुषोत्तमभगवाननिमूर्त्तिनोप्रकाशछे अने
शास्त्रमांएवांवचनहोयजेजेमकांटेकरिनेंकांटोकाढिने पछेबेयनोत्यागकरे तेमभगवानपृथ्विनोभारउतारवानेका
जेदेहनेंधरेछे तेभारउतारिनेंदेहनोत्यागकरेछे एवाजेशब्दनाछलतेनेंसांभलिनेमूर्खहोयतेभूलापडेछे अनेभगवान
नेंअरूपसमझेछे पणभगवाननिजेमूर्त्तितेनेंदिव्यजांणतानथि अनेएकांतिकभक्तहोयतेतोएमजांणेजेज्यारेंश्रीकृ
ष्णभगवानअर्जुननि प्रतिज्ञाराखवानें काजेब्राह्मणनापुत्रलेवानेगया तारेंद्वारिकामांथि रथउपरबेसिनेअर्जुन
सोताचाल्यातेलोकालोकपर्वतनेंओलंघिनेमायानोजेअंधकारतेनेसुदर्शनचक्रेकरिने कापिनेंतेनेंविषेरथनेहांकिनें
नेतेजपूंजनेविषेप्रवेशकरिने अनेभूमापुरुषपासेथिब्राह्मणनापुत्रनेलेईआवताहवामाटेश्रीकृष्णभगवानदिव्यमू
र्त्तिहतातोतेनेप्रतापेकरिनेंलाकडानोजेरथ अनेपंचभूतनादेहवालाजेघोडातेसर्वदिव्यनेमायापरजेचैतन्यतेरूपेंथा

ताहवा अनेंजोदिव्यरूपनथयाहोयतोजेटलुंमायानुंकारजहोयतेटलुंमायामांजलिनथायपणमायाथिपरजे ब्रह्मत्यां सुधिपोचेनहि माटेजेभगवाननिमूर्त्तिनेप्रतापेंमाइकपदारथहतांतपणअमाईकथयांएवुंजेभगवाननुं स्वरूपतेनें मूर्खहोयतेमाइकसमझे अनेजेएकांतिकसंतछे तेतोभगवाननिमूर्त्तिनेअक्षरातितसमझेछेनेंमूर्त्तिवानएवाजेपुरुषो त्तमभगवानतेनेब्रह्मरूपजेअनंतकोटिमुक्त अनेंअक्षरधामएसर्वेनाआत्माजांणेछे माटेकोइगमेतेवांशास्त्रवंचातां होयनेंतेमांभगवाननुंनिर्गुणपणेकरिनेप्रतिपादनआवेतेठकांणेएमजांणवुं जेएभगवाननिमूर्त्तिनोमहिमाकह्योछे पणभगवानतोसदामूर्त्तिवानजछे एविरित्येंजेसमझेतेनेंएकांतिकभक्तकइयें ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥

॥६६॥ संवत् १८७६ नाचैत्रशुदि ७सातम्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर नादरबारमांमुनिनेउतारेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनित थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेकोइपुरुषछेतेनेआलोकना सुखमांतोप्रीतिजनथिनेपरलोकजेभगवाननुंधामतथाभगवाननिमूर्त्तितेनेविषेवासनाछे अनेजेतेनोसंगकरेतेनुं पणएविजजात्यनुंहितकरेजेआमारोसंगीछे तेनेआसंसारनिवासनातुटिजायनेभगवाननेविषेप्रीतिथायतोघणुंसा रुंछे अनेजेटलुंकांइजतनकरेतेसर्वेदेहनेमुकिनेभगवाननाधाममांगयाकेडसुखआपेएवुंजकरेपणदेहनासुखनेअ र्थेतोकांइक्रीयाकरेजनहिएवाजेपुरुषहोयतेनासरखाजेगुणतेमुमुक्षुनेविषेकेमसमजेतोआवेनेकेमसमजेतोनआ वेएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेजेनेआलोकनासुखमांइछानथि एवासतगुरुपछेतेनेविषेदवनिबुध्दिराखेअ

नेजवचनकहेतेसत्यमानेनेतेप्रमाणेवर्त्ततोएसतपुरुषनागुणहोयतेमुमुक्षुमांआवेनेजेएवोनहोयतेमांनआवे पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेएउत्तरतोखरोपणआंमसमझतांमोटासतपुरुषनागुणमुमुक्षुमांआवेछे तेसमझ्यानिरित्य कहियेतेसांभळोजेजेपुरुषनेपरमेश्वरविनानिबीजेक्यांईप्रीतिनहोयतेनोएमगुणग्रहणकरेजे आपुरुषतोअतिशेमोटाछे नेएनेआगळ्यलाखुंमांणसहाथजोडिनेउभारेछे तोपणलेशमात्रसंसारनासुखनेइछतानथी अनेहुंतोअतिशेपांमरछुंजेकेवळसंसारनासुखमांआसक्तथइरयोछुं अनेपरमेश्वरनिवातमांतोलेशमात्रसमझतोजनथी माटेमुनेधिकारछे एविरित्येअनुतापकरे अनेमोटापुरुषनोगुणग्रहणकरे अनेपोतानाअवगुणग्रहणकरिनेअनुतापकरे पछेएमनेएमपरितापकरतेकरतेएनाहृदानेविषेवैराग्यउपजे नेपछेतेमांसतपुरुषनाजेवागुणआवेछे हवेजेनाहृदामांसतपुरुषनागुणनजआवेतेनालक्षणकहियेतेसांभळोजेजेपुरुषएमसमझेजेआमोटाकवायछेपणविवेकतोकोइप्रकारनोनथि अनेखातांपीतांपणआवडतुंनथी अनेओढतांपरतांपणआवडतुंनथिनेपरमेश्वरेसुखघणुंआप्युंछे तेनेभोगवतांपणआवडतुंनथि अनेकोइनेआपेछेतेपणविवेकविनानुंआपेछे एविरित्येसतपुरुषमांअनंतप्रकारना अवगुणपरठेएवोजेकुमतिपुरुषहोयतेनेविषेकोइकाळेसतपुरुषनागुणआवेजनहि ॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥६७॥ ॥ संवत् १८७६ नाचैत्रशुदि ९ नवमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगळ्यलिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोळोखेसपेर्योहतो नेधोळिचादरओढिहतिअनेमाथेधोळुंहिरकोरनुंधोतियुंबांध्युंहतुं अनेपोताना

मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठाहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअमेएक
प्रश्नपुछियेछइयेतारेमुनियेंकयुंजेपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेओगणतेराकालमांअमनेएकमेनासुधिज्यारे
निद्राआवे तारेएमभासतुंजेअमेंपुरुषोत्तमपुरिनेविषेजेनेश्रीजगन्नाथजीनीमूर्त्तिनेविषेप्रवेशकरिनेरह्याछइये ने
तेमूर्त्तितोकाष्टनिजणायपणतेनेनेत्रकरिनेअमे सर्वनेदेखताअनेपुजारिनोभक्तीभावतथाछलकपटसर्वदेखता अ
नेएविरित्येंआपणासतसंगमांजेसमाधिनिष्ठपुरुषहोय तेपणसमाधियेंकरिनेबिजानादेहमांप्रवेशकरिनेसर्वनेदेखे
छे अनेसर्वशब्दनेसांभलेछेअनेशास्त्रमांपणएवांवचनछेजेशुकजीवृक्षमांरहिनेबोल्याहतामाटेमोटाजेसत्पुरुषहो
यअथवाजेपरमेश्वरहोयतेज्यांइछाआवेत्यांप्रवेशकरेछेमाटेतपरमेश्वरपोतानिआज्ञायेकरिनेजमूर्त्तिपूजवाआपि
होयतेमूर्त्तिअष्टप्रकारनिकहिछे तेमांपोतेसाक्षात्प्रवेशकरिनेविराजमानरहेछे तेमूर्त्तिनेजेभगवाननोभक्तपुजतोहो
यतोरेजमप्रत्यक्षभगवानविराजताहोय नेतेनिमर्यादाराखेतेमतेमूर्त्तिनिपणराखीजोइयेअनेतेमजसंतनाह्रदामां
भगवाननिमूर्त्तिरहिछे तेसंतनीपणमर्यादाराखिजोईयेतेतोएभक्तलेशमात्रराखतानथी अनेमूर्त्तिनेतोचित्रामण
निअथवापाषाणादिकनिजाणेछे अनेसंतनेबिजामांणसजेवाजाणेछे अनेभगवानेतोश्रीमुखेएमकयुंछे जेमारि
अष्टप्रकारनिजेप्रतिमातथाजेसंततेनेविषेहुंअखंडनिवासकरिने रहुंछुंनेएभक्ततोभगवाननिप्रतिमाआगल्यतथा
संतआगल्यगमेतेटलांफलफतुरकरेछेपणलेशमात्रभगवाननोडरराखतानथीएनेभगवाननोनिश्चेछेकेनथिएप्रश्न
छे तारेपरमहंसबोल्याजेज्यारेएभगवाननेअंतरजामीजाणिनेमर्यादानथिराखतातोएनेभगवाननोनिश्चेजनथिप

छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेनिश्चेतोनथिअनेउपरथीपाखंडजेवीभक्तीकरेछेतारेएनुं कल्याणथाशेकेनहिथाय
पछेसंतबोल्याजेएनुंकल्याणनहिथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनास्तिकपणुंआवे
नेसंतनेविषेनास्तीकपणुंआवेतेनेएटलेजनहिरहएनेतोजेनुंभजनस्मरणकरेछे एवाजेप्रत्यक्षभगवानतेनेविषेपण
नास्तीकपणुंआवशेअनेएभगवाननांजेगोलोकब्रह्मपुरआदिकधामछे तेनेविषेपणनास्तीकपणुंआवशेअनेजग
तनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनेपणकालेकरिनेनेमायायेंकरीनेनेकर्मेकरिने मांनशेपणपरमेश्वरवतेकरिनेनहिमां
नेएवोपाकोनास्तीकथाशे पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएनास्तीकपणानुंहेतुतेकोइपुर्वनुकर्मछेकेकोइकुसंगछे पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेनास्तीकपणानाहेतुतोनास्तीकनाग्रंथसांभलवाएजछे अनेनास्तीकनाग्रंथनेविषेजेनेप्रती
तिहोयतेनोजसंगतेपणनास्तिकपणानोहेतुछे अनेवलिकामक्रोधलोभअहंकारमाननेईर्ष्याएपणनास्तीकपणाना
हेतुछेकेमजेज्यारेएमांयलोएकेस्वभाववर्त्ततोहोय तारेनारदसनकादिकजेवासाधुवातकरेतोयपणमनायनहि अ
नेएनास्तिकपणुंमटक्यारेतोज्यारेश्रीमद्भागवतजेवाआस्तीकग्रंथनेविषेकहिजे जगतनिउत्पतिस्थितिप्रलयरूपएवि
भगवाननिलीलातेने सांभलेतथाभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्मसमझेतारेएनुंनास्तीकपणुंजायनेआस्तीकपणुंआवे॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥६८॥ ॥संवत् १८७६ नाचैत्रशुदी
१२ द्वादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण
नामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यां

हतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेश्रीवासुदेवना
रायणनिसंध्याआरतिथैरहि तेपछेनारायणधुन्यकरिनेंपछे श्रीजीमहाराजवोल्याजेधर्मतेकेनुंनामछे एनोशास्त्र
निरित्येकरिनेउत्तरकरो अनेजेहिंसकराजाहतातेपणशरणेआव्याहोयतेनेमारतानहि अनेमारवापणदेतानहिमा
टेशरणेआव्याजेजीवतेनेमारस्यानुंजेमपापछे तेमविजानेमारस्यानुंपापछेकेनथी पछेएनोउत्तरजेमजेनेभाशेतेमते
णेकरवामांड्यो पणश्रीजीमहाराजेआशंकाकरिएटलेकोइथीउत्तरथयोनहि पछेमुनिसर्वेवोल्याजेहेमहाराजअमे
एजतमनेप्रश्नपुछियेछैयेजेयज्ञादिकनेविषेपशुहिंसासहितधर्मकयोछे अनेअहिंसारुपपणधर्मकयोछे माटेएजेम
जथार्थहोयतेमकहो पछेश्रीजिमहाराजवोल्याजेहिंसायुक्तजेधर्मछेतेतोधर्मअर्थनेकामपरछे तेपणहिंसानासंको
चनेअर्थेकयोछे अनेअहिंसामयजेधर्मछेतेमोक्षपरायणछे अनेएसाधुनोधर्मछेनेहिंसामयजेधर्मछेतेतोरागप्रा
प्तछे पणकल्याणनेअर्थेनथि अनेजेअहिंसारूपधर्मछेतेतोकेवलकल्याणने अर्थेछेमाटेग्रहस्थअथवात्यागी एस
वेंनेअहिंसारुपजेधर्मतेजकल्याणनेअर्थेकयोछे जेमराजाउपरिचरवसुराज्यमांहतातोयपणअहिंसाधर्मनेविषेर
याहतातेमाटेसाधुनेतोमनक्रमवचनेकरिनेकोइनुंभुंडुवांचवुंनहि अनेकोइवातनोअहंकारपणराखवोनहि नेसर्व
नादासानुदासथैनेरहेवुं अनेक्रोधयुक्तजेप्रकृतितेतोदुष्टनोधर्मछे अनेशांतस्वभावेवरतवुंतेजसाधुनोधर्मछे अने
कोइकेशेजेहजारुंमांणसनेनिममांवरतावववांहोयतेनेकमसाधुताग्रहणकरस्येचालेसोएनोउत्तरएछेजे राजायुधिष्ठि
रनुंहजारोगाउमां राज्यहतुंतोयपणसाधुताराखिहति नेडाराढनारातोभिमसेनजेवाहजारुंहोयतेवारियेतोयपणते

करथांविनानुंरहेवायनहि माटेतिखास्वभ्रावबालानितोकांइखोट्यनथिएवातोघणायहोयपणसाधुथावुं एजघणुंदु
र्लभ्रछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ ६१ ॥ ॥ संवत् १८७६ नाचैत्रशु
दि १५ पुन्यमनेदिवस श्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरिये ढो
लियाउपरस्थविराजमानहता अनेमाथेहिरकोरनुंधोलुंधोतियुंबांध्युहतुंनेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिह
तिनेहस्तकमलमांतुलसीनीमालालेइनेफेरवताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगलयपरमहंसतथादेशदेशना हरिभ्र
क्तनिसभ्राभ्रराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटामोटापरमहंसमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो तथाकोईहरि
भ्रक्तनेपुछवुंहोयतोपरमहंसनेपुछो तारेगांमरोजकानाहरिभ्रक्तकाकाभ्राईयेंनित्यानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेअंतरने
मांहिलिकोरएककहेछेजेविषयनेभ्रोगवियेंनेएकतेनिनापाडेछे तेनापाडेछेतेकोणछेनेहापाडेछेतेकोणछे तारेनित्या
नंदस्वामियेंकयुंजनापाडेछेतेजीवछेनेहापाडेछेतेमनछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरिये
जेआआपणछैयेतेजेदिवसथिसमझणाथयानेमाबापनिओलखांणपडिते दिवसथिमाबापेनिश्चेकराव्योजे आ
तारिमानेआतारोबापनेआतारोकाकोनेआतारो भ्राइनेआतारोमांमोनेआतारिबोननेआतारिमांमिने आतारि
काकीनेआतारिमाशिनेआतारिभ्रशने आतारिगायने आतारोघोडोनेआतारुंलुगडुंने आतारुंघरनेआतारिमेडिने
आतारुंखेतरनेआतारांघरेणांईत्यादिकजेकुसंगीनाशब्दते आजिवनिबुधिमांरह्याछेतेकेविरित्येरह्याछेतोजेमको
ईकत्रियुंभ्ररतभ्ररेछे तेमांकाचनोकटकोहोयछे तेमभ्ररतनेठेकांणेबुद्धिछे नेकाचनाकटकानेठेकांणेतेजीवछे तेबु

द्धिमां एकुसंगीनाशब्दनेतेनांरुपतेपंचविषयेसहितरयांछे नेतेजीवनेपछेसत्संगथयोतारेसंतेपरमेश्वरनामहिमानिने
विषयखंडननिनेजगतमिथ्यानिवार्त्ताकरितेसंतनिवार्त्तानेतेसंतनांरुपतेपणएजीवनिबुद्धिमांरयांछे तेएबेलशकर
छेनेसांमसांमांउभ्रांछे जेमकुरुक्षेत्रनेविषेकौरवनेपांडवनांलशकरसांमसांमांउभ्रांहतांनेपरस्परतीरनेबरछिनेबंधु
कनेतांपनेजंजालुंनिलडाइथातिहति अनेकोइकतरवास्थिलडताहतानेकोइकगदायेलडताहतानेकोइकबथोबथलड
ताहतातेमांकोइनुंमाथुंउडीगयुंनेकोइनिसाथलकपाइगेएमकचरघांणउडतोहतोतेमआजीवनाअंतःकर्णमांपणजे
कुसंगीनांरुपछेतेपंचविषयरूपिशस्त्रबांधिनेउभ्रांछे अनेवलिजेआसंतनांरुपछेतेपणभ्रगवानसत्यनेजगतमिथ्या
नेविषयखोटाएवाजेशब्दतेरुपिशस्त्रबांधिनेउभ्रांछे नएबेनेपरस्परशब्दनिलडाईथायछेतेज्यारेकुसंगीनुंबलथाय छे
तारेविषयभ्रोगव्यानीइछाथैआवेछे नेज्यारेआसंतनुंबलथायछेतारेविषयभ्रोगव्यानिइछानथिथाति एमपरस्पर
अंतःकर्णमांलडाइथायछेतेजेम ॥यत्रयोगेश्वरःकृष्णोयत्रपार्थोधनुर्धरः तत्रश्रीर्विजयोभ्रूतिर्ध्रुवानीतिर्मतिर्मम॥१
एश्लोकमांकयुंजेज्यांयोगेश्वरएवाजश्रीकृष्णभ्रगवानछेनेधनुपनाधरतलअर्ज्जुनछेत्यांजलक्ष्मीछेविजयछेएश्वर्य
छेनेअचलनितिछेतेमजेनिकोरआमंतमंडलछे तेनोजजयथाश एमनिश्चेराखवो तारेवलितकाकेभ्राईयप्रश्नपुछ्युं
जेहेमहाराजएमंतनुबलवधेनेकुसंगीनुबलघटेतेनोशोउपायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअंतरमांजकुसंगीरया
छे नेबारथरयाछेतेबेएकछे अनेवलिअंतरमांसंतरयाछेनेबारथरयाछेतेबेएकछे पणजेअंतरमांकुसंगीछे तेनुंबा
रथनाकुसंगीनेपोषणेकरिनेबलवधेछे अनेअंतरमांजसंतछे तेनुंपणबारथजेसंतछे तेनेपोषणेकरिनेबलवधेछेमाटे

वास्यनाकुसंगिनोसंगनकरेनेवास्यनाजेसंतछे तेनोजसंगराखेतोकुसंगिनुंबलघटिजायनेसंतनुंबलवधेएमछे एम
श्रीजीमहाराजेकयुंतारेवलिकाकेभाइयेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजएकनेतोकुसंगीनिलडाईआलशिगैछेनेसंतनुंजबल
छेएकएवोछेअनेएकनेतोएमनेएमलडाइथातिरछेतएबेमांजेनेलडाइआलशिगैछेतमरेतारेतेनेभगवाननाधामनि
प्राप्तिथायतेमां तोकांइसंशयनथिपणजेनेलडाइएमनेएमथायछे तेमरेतेनिशिगतिथायतेकहो तारेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेजेमएककलडवानिसर्योतेनेआगल्यवांणियाकेगरिववर्णआव्यातेनेजितिगयोतपणजित्याजतोअनेएक
तोलडवा निसर्योतेने आगल्यआरबनिबेरखआवितथारजबुतआव्यातथाकाठि तथाकोलिआव्यातेनेतोजितवा
कठणजछेपणकांइएवांणियानिपेठेतरतजिताइजवायएवानथिमाटेएतोएमनेएमलडेछेनेतेमांजोजित्योतोजित्यो
नेजोलडतेलडतेशत्रुनोहठाव्योतोनहठ्यो पणदेहनोआयुशअविरत्योनेमृत्युंनेपांम्योतोपणजेएनोधणिछे तेशुंनहि
जांणजेएनेआगल्यआवां करडांमांणसआव्यांहतांतनहिजितायनेआनिआगल्यतोवांणियाआव्याहतातेजिता
यएवाहताएमएबेयधणिनिनजरमांहोयतेमएनिभगवानसहायकरे जेआंनेआवासंकल्पविकल्पनुंबलछे नेलडा
इलेछेमाटेएनेशावाशछेएमजांणिनेभगवानएनिसहायकरेछे माटेबेफकस्येरवुंकांइचिंताराषविनहिभगवाननेए
मनेएमभज्याकरवुंनेसंतनोसमागमअधिकराखवोनेकुसंगीथीछेटेरवुं एमप्रसन्नथैनेश्रीजीमहाराजबोलताहवा
तारेगांमजसकावालेजीवाभाइयेनित्यानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोअडगनिश्चेकेमथायतारेनित्यानंदस्वा
मिबोल्याजेकुसंगीथकिछेटेरहियेनेसंतनो समागमअतिशेराखियेतोतेसंतनिवातेकरिनेभगवाननोअडगनिश्चेथा

यनेजोकुसंगीनोसंगकरियेतो अडगनिश्चेनथाय तारेवळिश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमे एनोउत्तरकरियेंजेभ
गवाननानिश्चेकरवोतेएकळोपोतानाजिवनाकल्याणनेजअर्थेकरवो पणकोइकपदार्थनिइछायेकरिनेनकरवो जे
हुंसत्संगकरुंतोमारोदेहमांदोछेतेसाजोथायअथवावांझियोछुंतेदिकरोआवेकेदिकरामरिमरिजायछे तेजीवतार
हेकेनिर्धनछुं तेधनवानथाउंकेगामगरासगयोछेतेसत्संगकरियेतोपाछोआवे एविजात्यनिजपदार्थनिइछातेरा
खिनेसत्संगनकरवोअनेजोएविजात्यनिइछाराखिने सत्संगकरेनेएपदार्थनिइछापुरिथायतोअतिशेपाकोसत्संगी
थैजाय अनेजोइछापुरिनथायतोनिश्चेघटिजायमाटेसत्संगकरवोते पोतपोतानाजीवनाकल्याणनेजअर्थेकरवो
पणकोइपदार्थनिइछातोराखविजनहि कांजघरमांदशमाणसहोइयेनेतेदशेनुम्रत्युआव्युंहोयतेमांथिएकजणोजो
उगरेतोशुंथोडोछे केहाथमांरामपत्तरआववानुंहोयनेरोटळाखावामळेतोशुंथोडाछे सर्वेजानारुंहतुंतेमांथिएटळुं
रयुंततोघणुंछे एममानवुंएमअतिशेदुखथावानुंहोयतोतेमांथिपरमेश्वरनोआशरोकरियेतोथोडुंकआछुंथायखरुं
पणएजीवनेएमसमझातुंनथि अनेजोसुळिलखिहोयतोकांटेथिटळिजायएटळोतोफरपडेछे त्यांएकवात्तोछेजेएक
गाममांचोरवढुरतातेमांथिएकचोरसाधुनेपासेवेसवाआवतोहतोतेनेमारगनेविषेपगमांकांटोवागोतेपगमांसोंसरो
निकल्योतेणेकरिनेपगसुंएयोतेचोरियेनजवाणुंनेबिजाचोरतोचोरि करवागयातेएकराजानोखजिनोफाडिनेघणुं
कधनलैआव्या अनेसौएमांहोमांहिवेंचिलिधुंतेपसावढुआव्यातेनेसांभळिनेजचोरसाधुपासेआवतोहतो नेकांटो
लागोहतोतेनांमाबापस्त्रीनेसगांसर्वेवढवालागांजेतुंचोरिकरवानगयोनेसाधुपासेगयोतेआपणुंभुंडुंथयुं नेतेचोर

चोरिकरिनेलाव्यातोकेटलायपैसाएमनेआव्याएमवार्ताकरेछेत्यांराजानुंलशकरआव्युंतेतेसर्वेचोरनेझालिनेसुलि येदिध्यातेननेलेएनेपणझालिनेसुलियेदेवासारुलैगया तारेतेसर्वेगांमनेमांणसेतथासाधुयेंसाख्यपुरिजेआताचो रिकरवानोतागया एनेतोकांटोवागोहतो तारेतेउगर्य्योएमसत्संगकरेछे तेनेसुलिजेटलुंदुखहोयतोकांटेमटेछे कांजे अमेरामानंदस्वामिपासेमागिलिधुंछे जेतमारासत्संगीहोयतेनेएकविंछिनुंदुःखथावानुंहोयतोतेमुनेएकएकरुंवाडे कोटिकोटिविंछिनुंदुःखथावो पणतमारासत्संगिनेतथाओनहि अनेतमारासत्संगीनेप्रारब्धमांरामपत्तरलख्युंहोयते रामपत्तरमुनेआवे पणतमारासत्संगीअन्नवस्त्रकरिनेदुखिनथाय एवेवरमुनेआपोएमेरामानंदस्वामिपासेमाग्युं तारेमुनेएरामानंदस्वामियेराजीथईनेवरआप्योछे माटेजेकोइसत्संगकरेछेतेनेव्यवहारेदुखथावानुंलख्युंहोयते था यनहि तोयपणपदार्थनाशवंतछे माटेएपदार्थनिइछायेसत्संगकरेतोएनेनिश्चेमां संशेथयाविनानारहेजनहि माटे सत्संगकरवोतेतोएकलोनिष्कामपणेपोताना जिवनाकल्याणनेजअर्थेकरवोतोअडगनिश्चेथाय इत्यादिकघणिक वाततोकरिछे पणआतोदिशमात्रलखिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७०॥

संवत् १८७६ नाचैत्रवदि ४ चतुर्थिनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआ थमणेबारणमेडिनिआगल्यओटाउपरढोलियोढलाविनेविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्योहतो नेधोलिचादरओ ढिहतिनेमाथेधोलोफेटोबांध्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराईने बेठिहति नेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुवाजित्रवजाडिने कीर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तन

भक्तिनिसमाप्तिकरिनेमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो पछेसोमलेखाचरेप्रश्नपुछ्युंजेभगवानपोतानाभक्तनासर्वेअपरा
धमाफकरेछे पणएवोकोयोअपराधछेजेभगवानमाफनकरेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेबिजासर्वेअपराधभग
वानमाफकरेछे पणभगवाननाभक्तनोद्रोहकरेएअपराधनेभगवानमाफनथिकरतामाटेभगवाननाभक्तनोकोई
प्रकारेद्रोहकरवोनहि अनेवलिभगवाननासर्वेअपराधथकीजेभगवाननाआकारनुंखंडनकरवुंएमोटो अपराध
छे तेमाटेएअपराधतोक्यारेपणकरवोनहिअनेएअपराधकरेतोएनेपंचमहापापकरतांपण अधिकपापलागेछेअ
नेभगवानतोसदासाकारमूर्त्तिछे तेनेजेनिराकारसमझवाएजभगवाननाआकारनुंखंडनकर्युंकेहेवायछे अने
पुरुषोत्तमएवाजे भगवानतेजेतेकोटिसूर्यचंद्रसरखुंतेजोमयएवुंपोतानुंअक्षरधामतेने विषेसदादिव्याकारथका
विराजमानछे अनेब्रह्मरूपएवाजेअनंतकोटिमुक्ततेमणेसेव्यांछे चरणकमलजेनांएवाछे अनेपरब्रह्मपुरुषोत्तम
एवाजेएभगवानतेजपोतेकृपायेकरिनेजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथ्वीनेविषेप्रगटथायछे तारेजेजेतत्वनोअंगिकार
करेछेतेसर्वेतत्त्वब्रह्मरूपछे कांजेरामकृष्णादिकअवतारनेविषेस्थूलसुक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषु
प्तिएत्रणयअवस्थातेजणायछे तथादशइंद्रिपंचप्राणइत्यादिकसर्वेतत्वमनुष्यनिपठ्येजणायछेपणएसर्वेब्रह्मछेपण
मायिकनथितेमाटेएभगवाननाआकारनुंखंडनक्यारेपणनकरवुं पछेमातरेधाधलेप्रश्नपुछ्युंजेईर्षानुंसुंरूपछेतारे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनिउपरच्यजेनेईर्षाहोय तेनुंरुडुंथायतारेतेथिखमायनहिनेतेनुंभुंडुंथायतारेराजीथायएई
र्षानुंलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननिप्रत्यक्षमुर्त्तिनोनिश्चेहोयनेभजनकरतोहोयने

सत्संगनानियमप्रमाणेवरततोहोय नेतेनुंकल्याणथायएतोसत्संगनिरितिछेपणशास्त्रमांकल्याणनिकेमरितिछेअ
नेवेदनोअर्थतोअतिकठणछेमाटेतेनिकथाथातिनथि अनेश्रीमद्भागवतपुराणनेभारतएमांवेदनोजअर्थछेनेसुगम
छेमाटेतेनिजगतमांकथाथायछे माटेशास्त्रनिरित्यकरिनेकल्याणथातुंहोयतेमकहोअनेशंकराचार्येतोनिराकारपणे
भगवाननुंप्रतिपादनकर्युंछे अनेरामानुजादिकजेआचार्यतेमणेतोसाकारपणेभगवाननुंप्रतिपादनकर्युंछेमाटेए
विरित्येशास्त्रनोमतलेनेउत्तरकरोपछे मुनियेंशास्त्रनिरित्येनिराकरनोपक्षखोटोकरिनेसाकारभगवाननंभजनेकरि
नेकल्याणछेएविरित्येप्रतिपादनकर्युं पछेश्रीमहाराजबोल्याजेअमेपणएजपक्षनुंग्रहणकरियेछइयेपणतेमांतम
नेएकप्रश्नपुछियेछेयेजेनिराकारएवुंजेअक्षरब्रह्मतेथीपरनेसदासाकारएवाजेपुरुषोत्तमभगवानते पृथ्वीउपर्यप्रग
टमल्यातेकेडेब्रह्मपुरतथागोलोकवैकुंठश्वेतद्विपएआदिकजेभगवाननांधामतेधामनेंदेखवानिजेनेलालच्यरहेतारेए
नेनिश्चेछेकेनथि पछेमुनिबोल्याजेभगवानमल्यापछिजेनामनमांएमरेतुंहोयजेज्यारेअक्षरादिकधामदेखशुं अथ
वाकोटिकोटीसूर्यनोप्रकाशदेखशुं तारेआपणुंकल्याणथयुंएविसमझणएयवालानेतोजथार्थभगवाननोनिश्चेनथी
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएणेब्रह्मपुरादिकधामनेतथाब्रह्मस्वरूपनेदेख्यानिलालच्यराखिएतेशुंएणेपापकर्युंजेनि
श्चेनिनापाडोछो पछेमुनिबोल्याजेजेणेप्रत्यक्षप्रमाणभगवाननेदर्शनेकरिनेकल्यांणमान्युहोयतेब्रह्मपुरगोलोक
आदिकजेधामछेतेपणभगवाननांजछे माटेतेनिपणअरुचिशासारुराखेपणभगवानविनाएनेइछेनहि पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेतेधामनेतेधामनेवीषेरयाजेपार्षदतेनोचैतन्यमूर्त्तिछेनेमायापरछे माटेएमांशुंदुषणछेजेएनेइछे

नहि॥ अनेभगवानपृथ्वीउपरत्यप्रगटविराजताहोयनेत्यांजेसेवकहोयतेपण मरिजायएवाहोयअनेघरहोयतेपणपडि
जायएवांहोयतेकेमसमझोछो॥ पछेमुनिबोल्याजेएघरनेतोअमेब्रह्मपुरादिकधामसमझियेछइयेनेएसेवकनेतोअ
मेब्रह्मरूपसमझीयेछईये॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेब्रह्मपुरनेविषेरयाजेभगवानना पार्षदतेतोअखंडछेनेअवि
नाशिछे तेनेमर्त्यलोकनांनाशवंतएवांजे घरनेपार्षदतेबेबरोबरत्यकेमकहोछो ॥ पछेनित्यानंदस्वामिबोल्याजेहेमहा
राजएनोउत्तरतोतमेकरो ॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानजीवनाकल्याणनेअर्थेज्यारेमूर्त्तिधारणकरेछे ॥
तारेपोतानुजेअक्षरधामअनेचैतन्यमूर्त्तिएवाजेपार्षदअनेपोतानांजेसर्वेएैश्वर्यतेसहितजपधारेछे पणओबिजाना
देख्यामांआवेनहि अनेज्यारेकोइकभक्तनेसमाधिनेविषेअलोकिकदृष्टिथायछेतारेतेनेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेकोटि
कोटिसूर्यनासरखोप्रकाशभासेछे अनेअनंतकोटिजेमुक्ततेपणमूर्त्तिभेलाभासेछे अनेअक्षरधामपणएभगवान
निमूर्त्तिभेलुंजभासेछे माटेएमसर्वेभगवानभेलुंछेतोयपण भगवानमनुष्यजेपोतानाभक्तहोयतेनीजसेवानेअंगी
कारकरेछे॥ अनेतेपोतानाभक्तनागारत्यमाटिनेपांणानांजेघरतेनेविषेविराजमानरेछे॥ अनेतेभक्तधुपदिपअन्नव
स्त्रादिकजेजेअरपणकरेछेतेतेभगवानप्रीतियेकरिनेअंगीकारकरेछे तेएमनुष्यसेवकछेतेनेदिव्यरुपपार्षदभेलाभे
लववावात्तेकरेछे ॥ अनेजेभक्तजनजेजेवस्तुभगवाननेअर्पणकरेछेतेतेवस्तुभगवाननाधामनेविषेदिव्यरूपथा
यछेनेएभक्तदिव्यरूपथैनेतेनेपामेछे माटेएवुंअचलअखंडसुखभक्तजननेपमाडवानेअर्थेभगवानजेतेमनुष्यएवा
जेपोतानाभक्तजनतेनिसर्वेसेवानेअंगीकारकरेछे॥ माटेभगवाननाभक्तनेभगवाननुंस्वरूपअक्षरधामसोतुंपृथ

वीउपरथविराजमानछे एमसमझवुंअनेबिजाआगल्यपणएविरित्येवार्त्ताकरवी॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ७१ ॥
संवत् १८७६ नाचैत्रवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबा
रमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनेसमीपउत्तरादेवारथओरडानिओसरियेढोलियाउपरथउगमणेमुखारविंदवि
राजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजकाल्यनेदिवसतमेदादाखाचरआगल्यबहुरुडिवार्त्ता
करिहतितेवार्त्तासांभलवानिअमारेसर्वेनेघणिइछाछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननाभक्तनेभगवान
नोनिश्चेमहात्म्येसहितहोयनेसंतनुंनेसत्संगीनुंमाहात्म्यघणुं जांणतोहोयनेतेभक्तनुंजोकर्मकठणहोयनेकालपणक
ठणहोयतोपणतेभक्तनेएविभक्तिनुंअतिशेबलछे तेकालनेकर्मएवेयमलिनेतेनुंभुडुंकरिसकतांनथि॥ अनेजेनेभग
वाननेभगवाननासंतनेविषेजोनिष्ठामांकांइकफेरहोयतोतेनुंभगवानरुडुंकरवानेइछेतोयपणरुडुंथातुंनथी ॥ अने
जेगरिबनेकलपावेतेनुंतोकोईरित्येरूडुंजथायनहि ॥ अनेमहाभारतमांभिष्मपितायेराजायुधिष्टिरनेएमकह्युंछे जे
जोतुंगरिबनेकलपाविशतोतुंतारावंशेसहितबलिनेभस्मथईजाईशमाटे भगवाननोभक्तहोयअथवाकोइबिजोहो
यपणगरीबमात्रनेलेशमात्रदुखाववोनहि ॥ अनेजोगरीबनेंदुखाडेतोतेनुंकोइप्रकारेसारुथायनहि ॥ अनेजोगरी
बनेदुखाडेतोब्रह्महत्याजेटलुंपापथायछे॥ अनेतेमजकोइकनेमाथेजुठुंकलंकदेवुं तेपणब्रह्महत्याजेवुंजछे॥ अनेजो
साचुंकलंकहोयतोपणतेनेएकांत्येतेडिनेतेनुंरूडुंथायएमकेवुंपणतेनेफजेतकरवोनहि ॥ अनेतेमजपांचप्रकारनिजे

स्त्रियुंछेतेनेजोधर्मभंगकरावेतोतेनेपणब्रह्महत्यानुंपापलागेछे तेपांचप्रकारनिस्त्रियुंकेइतोएकतोपोतानेशरणेआ
विहाय॥ अनेबिजितेपोतानिस्त्रिहोयनेव्रतउपवासनेदिवसेपोतानोसंगकरवानइछतिहोयअनेत्रिजितेपतिव्रताहोय
अनेचोथितेविधवास्त्रि॥ अनेपांचमीतेविश्वासिस्त्रिएपांचप्रकारनिस्त्रियुंनेसंघाथेजोव्यभिचारकरेतोतेनेब्रह्महत्यानुं
पापलागेछेतेमांजेविधवास्त्रिछेतेनुंजेमनकुमारगनेविषेडोलतुंहोयतोतेनेसमझाविनेधर्ममांराखवि॥पछेमुनिजे ते
भगवाननांरसिककिरतनगावालागातेने सांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवांनजीवनाकल्यांणनेअर्थेदेहध
रेछे तारेमनुष्यनाजेविजसर्वेक्रियाहोयतेनेदेखिनेजेभगवाननाभक्तहोयतेतोचरित्रकरिजांणे॥अनेविमुखजीवहो
यअथवाकाचोपोचोहरिभक्तहोयतेतोतेचरित्रनेविषेदोषपरठेजेमशुकजियेरासपंचाध्यायीनुंवर्णनकर्युंतारेराजा
परिक्षितनेसंशेथयो पछेएमपुछ्युंजेभगवानतोधर्मनिमर्यादास्थापनकरवानेअर्थेप्रगटथयाहतातेणेपरस्त्रीनोसंग
करिनेधर्मनोभंगकेमकर्योएविरित्येदोषलिधो अनेशुकजीयेतोसमझिविच्यारिनेभगवाननुंगुणगानकर्युंजेकाम
देवेब्रह्मादिकदेवतानेजितिनेपोतानेवशकर्यातेनोकामदेवनेअतिशेगर्वथयोतेगर्वनेउतारवानेकाजे भगवानेकाम
देवनेपडकार्यो तेजेमकोइबलवानराजाहोयतेशत्रुनेपोतानागांठ्यनिदारुगोलिअपाविने पछेतेसाथेलडवाजायते
मभगवानेकामदेवरूपीशत्रुनेलज्यानोसांमांनमोरथिआप्यो तेशुंतोकामदेवनुंबल ज्यारेस्त्रीनोसंबंधहोय तारेथा
यतेमांपणशरदऋतुनेविषेरात्रिमांकांमदेवनुंवधुबलथाय तथास्त्रिनारागरंगविलासनाशब्दसांभलवातथास्त्रीनुरू
पजोवुंस्त्रीनोस्पर्शकरवोतेणेकरिनेकामदेवनुंअतिशेबलवधेछे एसर्वेसांमांनश्रीकृष्णभगवानेकामदेवनेआपिनेते

नेजितिलीधो अनेअखंडब्रह्मचारिनिपेठेउर्ध्वरेतारह्या ॥ अनेएविरित्येंकामनोगर्वउतारयोएवुंअलोकिकसामर्थ्यभ
गवानविनाबिजामांहोयनहिएवुं अतिभगवाननुंसामर्थ्यजांणिनेशुकजियेभगवाननांचरीत्रगानकर्यां ॥ अनेरा
जापरिक्षितनेंतेवातसमजांणिनहितारेंदोषपरठ्योमाटेकोइकएमकहेजे तमेपरमहंसथइनेरसिककिरतनकेमगावो
छो तेतिनेएमकेवुंजेजोअमेरसिककिरतननगाईयेअनेभगवाननारसिकचरित्रनेविषेदोषपरठियेंतोअमेपणराजा
परिक्षिततथाबिजाजेनास्तिकविमुखजीवतेनिपंक्तिमांभलिये माटेअमारेंतोविमुखनिपंक्तिमांभलवुंनथिशामा
टेजे परमहंसमात्रनागुरुजेशुकजितेणेभगवाननांरसिकचरित्रगायांछे माटेअमारेपणजरुरगाववां ॥ अनेक्षरअ
क्षरथिपरएवाजेपुरुषोत्तमभगवानछे तेज्यारेंजीवनाकल्याणनेअर्थेंब्रह्मांडनेविषेमनुष्यजेविमुर्त्तिकरिनेविचरेछे
तारेंसर्वेमनुष्यनाजेवांजचरित्रकरेछे अनेंजेममनुष्यनेंविषेहारवुंजीतवुंभयशोककामक्रोधलोभमोहमदमछर
आशात्रष्णाईर्ष्याइत्यादिकमायिकस्वभावहोयतेवाजस्वभावभगवानपणपोतामांदेखाडेछे तेसर्वेजीवुंनाकल्यां
णनेअर्थेंछेपछेजेभक्तहोयतेतोएचरित्रनेगाइनेपरमपदनेपांमेछे ॥ अनेजेविमुखहोयतेदोषपरठेछे ॥ अनएभगवां
नतोजेमक्षरनाआत्माछेतेमजप्रकृतिपुरुषथकिपरजेअक्षरब्रह्मतेनापणआत्माछे ॥ अनेक्षरअक्षरएबेयनेपोतानि
शक्तियेकरिनेधरिरयाछे ॥ अनेपोतेंतोक्षरअक्षरथिन्याराछे ॥ अनेभगवाननिमोटाइतोएविछेजेजेनाएकएकरोम
नाछिद्रनेविषेअनंतकोटिब्रह्मांडपरमाणुनिपेठेरयांछे एवाजमोटाभगवानतेजीवनाकल्याणनेवास्तेमनुष्यजेवडा
जथायछे तारेंजीवनेसेवाकरयानोजोगआवेछे ॥ अनेजोभगवानजेवडाछे तेवडानेतेवडारहेतोब्रह्मादिकजेब्रह्मां

डनाअधिपतिदेवतेनेपणदर्शनकरवानुंकेसेवाकरवानुंसामर्थ्यरहेनहितोमनुष्यनेतोरहेजक्यांथि॥ अनेजेमवडवान
लअग्निछेतेसमुद्रनाजलनेविषेरह्योछेनेसमुद्रनाजलनेपियेछे नेसमुद्रनोओलाव्योओलातोनथिएवोमोटोछे तेअ
ग्निज्यारेआपणेघरमांदिवोजोइतोहोय तारेआविनेआपणाघरमांवसेतोआपणनेदिवाजेवुंसुखथायनहि॥अनेब
लिनेसर्वेभस्मथइजाइये॥ अनेतेजअग्निदिवारुपेहोय तोअजवालुंकरेनेआनंदथायअनेतेदीवोछेतोतेनोतेजअग्नि
पणफुकियेतथाहाथेकरिनेंओलावियेतोओलाइजाय एवोअसमर्थछेतोपणतेथकिजआपणनेसुखथायपणवड
वानलअग्निथिसुखनथायतेमजभगवानमनुष्यजेवाअसमर्थजणातोहोयपण अनेकजीवनुंकल्यांणएथकिजथा
यपणजेनाएकएकरोममांअनंतकोटीब्रह्मांडरयांछे एविमूर्त्तिनुंतोजीवदर्शनकरवापणसमर्थथायनहि माटेएवेरूपे
करिनेकल्याणनथायतेमाटेभगवानमनुष्यजेविमूर्त्तिधारिनेजेवांजेवांचरित्रकरेछे तेसर्वेगांनकरवाजोग्यछेपण
एमनसमझवुंजेभगवानथइनेएमशुंकरताहशे॥ अनेभगवाननांचरित्रतोसर्वेकल्यांणकारिजसमजवांएजभक्त
नोधर्मछे॥ अनेएवुंसमझेतेजभगवांननोपुरोभक्तकेवायछे॥ पछेरोजकानाहरिभक्तकाकेभाइयेपुछ्युंजेजेनेमा
हात्म्यविनानोएकलोभगवाननोनिश्चेहोयतेनांशांलक्षणछे अनेजेनेमाहात्म्येसहितनिश्चेहोयतेनांशांलक्षणछे॥प
छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेएकलोनिश्चेहोयतेनेएमघाटथायजेभगवानतोमल्याछे पणशुंजांणियेंकल्याणतो
थाशेकेनहिथाय॥ अनेजेनेमाहात्म्येसहितनिश्चेहोयतेनेतोएमसमझायजेजेदिवसेभगवांननुंदर्शनथयुंतेदिवसथि
जकल्यांणतोथईरयुंछे॥ अनेजेजिवभावेकरिनेमारुंदर्शनकरेतथामारुंवचनमांनेतेनुंपणकल्यांणथइजायतोमा

रेकल्यांणनोशोसंशेछे हुंतोकृतार्थछुं ॥ अनेजेकांईसाधनकरुंछुं तेतोभगवांननिप्रसन्नतानेअर्थेकरुछुंएमसमझेते
नेभगवाननोमाहात्म्येसहितनिश्चेजांणवो ॥ पछेवलिकाकेभाईयेपुछ्युंजेउत्तममध्यमनेकनिष्ठएत्रणयप्रकारनाजे
भगवाननाभक्ततेनांशांलक्षणछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभक्तपोतानेदेहथकिजुदोजेआत्मातेरुपमांने ॥
अनेदेहनागुणजेजडदुःखमिथ्याअपवित्रपणुंइत्यादिकछेतेआत्मानेविषेमांनेनहि ॥ अनेअछेद्यअभेद्यअविनाशि
इत्यादिकजेआत्मानागुणतेदेहनेविषेमांनेनहि ॥ अनेपोतानाशरीरनेविषेरयोजेजीवात्मातेनेदेखे ॥ अनेतेआत्माने
विषेरह्याजेपरमात्मातेनेपणदेखे ॥ अनेविजानादेहमांजेआत्मारयोछे तेनेपणदेखेनेएवोसमर्थथयोछेतोपणएआ
त्मदर्शनथकिभगवाननेंभगवाननासंततेनेअधिकजांणेछे पणपोतानेआत्मदर्शनथयुंछेतेनुंअभिमानलेशमात्र
नहोयएवांजेनांलक्षणछेतेउत्तमभक्तकेवाय ॥ हवेजेनेभगवांननोनिश्चेहोयनेआत्मनिष्ठापणहोयतोपणभगवान
नाभक्तउपरथ्यईर्ष्याआवे॥ अनेजोभगवानएनुंअपमांनकरेतोभगवानउपरथ्यपणइर्ष्याआवे जेमोटाथइनेवगरवां
केआंमशिदकरताहशे एवांजेनांलक्षणहोयतेमध्यमभक्तजांणवो॥ अनेभगवाननोनिश्चेतोहोयपणआत्मनिष्ठान
होय॥ अनेभगवांननेविषेप्रितिहोयनेजगतनाव्यवहारनेविषेपणप्रितिहोय॥ अनेसंसारिकव्यवहारनेविषेहर्षशोक
नेपांमतोहोयतेनेकनिष्ठभक्तजांणवो॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥ ७२॥ ॥संवत् १८७६नाचैत्रवदिअमांसनेदिवस
रात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेउत्तरादेया
रथ्यओरडानिओसरियेविराजमानहतानेश्वेतखेसपेरयोहतो ॥ अनेश्वेतचादरओढिहतितथाश्वेतफेंटोमस्तकउपरथ्य

बांध्योहतो॥अनेपोतानामुखारविंदनी आगल्यमुक्तानंदस्वामिआदिकमोटेरासाधुच्यारतथापंचासनेआशरेहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति ॥ पछेगोपालानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेकांमनुंशुंरुपछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
विर्ज्यएजकामनुंरुपछे॥पछेआशंकाकरिजेवीर्ज्यतोसातधातुमांयलोधातुछे॥माटेएजकामनुंरुपकेमकेवाय॥अने
तेविर्ज्यनिउत्पत्तिशांणेकरिनेछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमनोवहानामेनाडिनेविषेमनरयुंछे तेमननेविषेज्या
रेस्त्रीसंबंधिसंकल्पथायछे तारेजेमदहिंहोयतेरवाइयेंकरिनेमथायतारेघीहोयतेसर्वउपरस्यतरीआवेछे तेमस्त्रीसंबं
धिसंकल्पेकरिनेवीर्ज्यजेतेशरिरमांथिमथाइनेमनोवहानाडिनेविषेभेलुंथइनेशीश्नद्वारेआवेछे ॥ अनेजेनेवीर्ज्यशी
श्नद्वारेनआवेतेउर्ध्वरेतापुरुषकेवाय ॥ अनेतेनैष्ठिकब्रह्मचारिकेवाय ॥ अनेश्रीकृष्णभगवानेरासक्रीडानेविषेस्त्रीयुं
नोसंगकरीने पणवीर्ज्यपातथावादिधोनहितेमाटेउर्ध्वरेताब्रह्मचारीकेवांणानेकामनेजीत्यो माटेवीर्ज्यतेजकामनुंरु
पछे जेणेवीर्ज्यनेजीतीनेवशराख्युंतेणेकामनेजीत्यो॥ पछेवलिगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजेज्यारेदेहनेबालिदेछेता
रेसप्तधातुदेहभेलाबलिजायछे माटेजोविर्ज्यजकामनुंरूपहोयतोदेहभेलेवीर्ज्यनेबलवेकरिनेकांमपणबलीगयोजो
इये तारेएजीवबीजादेहमांजायछेतारेकामनाकेमउदेथायछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसूक्ष्मदेहभेलुंवीर्ज्यर
हेछे तेसूक्ष्मदेहनेजोगेकरिनेस्थुलदेहउदेथैआवेछे जेमभुतहोयतेसूक्ष्मदेहप्रधानहोयपछेसूक्ष्मदेहमांथिस्थुलदेहनेध
रिनेस्त्रीनोसंगकरेछेनेतेस्त्रीनेभुतथकिबालकउत्पन्नथायछे माटेसूक्ष्मदेहभेलुंजविर्ज्यरहेछे पछेवलिगोपालानंदस्वा
मियेंपुछ्युंजेशीवजीउर्ध्वरेताहतापणमोहनिरुपनेजोइनेवीर्ज्यपातथयोतेमजेनादेहमांवीर्ज्यहोयनेतेनेजाग्रतमांस्त्र

यवास्वप्नमांस्त्रिनोजोगथाय तोरवीर्ज्यपातथयाविनारहेनही माटेज्यांसुधीदेहमांविर्ज्यहोयत्यांसुधिनिष्कांमिकेमके
वाय॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशीवजीनेपणएटलीजोगकलामांखोट्यकेवायछेअनेजेनेजाग्रतअथवास्वप्नने
जोगेकरिने स्त्रीनासंकल्पथकिवीर्ज्यपातथायतोतेनेपाकोब्रह्मचारिकेवायनहि माटेआसंसारमांदृढब्रह्मचर्य्यवाला
तोएकनरनारायणऋषिछे॥ अनेतेनरनारायणनोआपणेआश्रयछे तेनाप्रतापथकिधिरेधिरेएनरनारायणनुंभज
नकरिनेंआपणएसरखाजनिष्कामिथाशुं ॥ अनेदेहमांजवीर्ज्यरेछेतेनेवालीनांखवानेंअर्थेजोगीकेटलाकप्रकारनुं
जतनकरेछे ॥ अनेश्रीकृष्णभगवानेस्त्रीयुंनेसंगेरहीनेनैष्ठिकब्रह्मचर्य्यराख्युंतेएवुंसामर्थ्यतोभगवानमांजहोयपण
बिजाथीएमरेवायनहि माटेबीजाजोगिनेतोजाग्रतमांअथवास्वप्नमांस्त्रिनासंकल्पनथायएवुंजतनकरवुं॥ पछेशुक
मुनियेपुछ्युंजेद्वारिकामांशोलहजारएकशोनेआठजेभगवाननिस्त्रीयुंहतियुंतेमां एकएकस्त्रीनेविषेदशदशपुत्रनेए
कएकपुत्रीथईएमपणकयुंछे तेनुंकेमसमझवुं॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेद्वारिकांनिवातबिजिछे नेव्रजनिबिजि
छेद्वारिकामांतोभगवानसांख्यमतनेआशर्याहतानेसांख्यमतवालो होयतेदेहइंद्रियोमनसर्वथकिपोतानुंस्वरूपभी
न्नसमझेनेसर्वक्रियानेकरतोथकोपोतानेअकर्त्तासमझेनेतेक्रियायेंकरिनेहर्षशोकनेपांमेनहिएमतनेभगवानआश
र्याहतामाटेभगवाननेनिर्लेपकया॥ अनेभगवानद्वारिकांमांजेसांख्यमतनेआशर्याहतातेमततोजनकजेवाराजा
उंनोछेजेराजाग्रहस्थाश्रममांरहिनेप्रभुनेभजेतेजसांख्यमतनेंअनुसरे एमभगवानपणग्रहस्थाश्रममांहता॥ अने
द्वारिकांनाराजाकेवाताहता माटेसांख्यमतनेअनुसर्याथकाएमनिर्लेपहता अनेवृंदावननेविषेतोजोगकलानेआश

स्याहतातेस्त्रियुंनोसंगकरिनेपणनैष्ठिकब्रह्मचर्य्यव्रतराख्युंएठकांणेतो पोतानेविषेनरनारायणऋषिपणुंदेखाड्युंतेश्री
मद्भागवतमांकपिलदेवेदेवहूतिप्रत्येकयुंछे जेस्त्रीरूपजेमारिमायातेनेजीतवानेअर्थेनरनायणऋषिविनाबिजोकोई
समर्थनथिमाटेश्रीकृष्णभगवानेस्त्रीयुंनसंगेरहिनेकामनेजित्यो॥अनेज्यारेदुर्वासाऋषिआव्यातारेभगवानेसर्वेगो
पियुंनेअन्ननाथालभराविनेमोकलवामांडीतारेगोपियुंबोलियुंजेअमेजमुनांजिकेमउतरशुंपछे श्रीकृष्णभगवाने
कह्युंजेजमनांजिनेएमकेजोजेजोश्रीकृष्णसदाबालब्रह्मचारिहोयतोअमनेमागदेज्यो॥पछेगोपियेएमकयुंतारेजमु
नांजियेंमागदिधो॥ पछेसर्वेगोपियुंऋषिनेजमांडिनेंबोलियुंजेअमारेआडांजमनांजिछे॥ तेअमेघेरकेमकरिनेजा
शुंपछेऋषियेकयुंजेकेमकरिनेआव्यांहतां॥ पछेगोपियेकयुंजेअमेजमुनांजिनेएमकयुंजेश्रीकृष्णसदाब्रह्मचारिहो
यतोमागदेज्योएटलेजमुनांजियेमागदिधोपणहवेकेमकरिनेघेरजाइये पछेदुर्वासाऋषिबोल्याजेजमुनांजिनेएम
केज्योजेदुर्वासाऋषिसदाउपवासिहोयतोमागदेजो पछेगोपियेएमकयुंतारेजमुनांजियेमागदिधो तारेगोपियुंना
मननेविषेअतिआश्चर्यथयुं पणभगवाननोतथातेऋषिनोजेमहिमातेननजांणिसकतिहवियुंअनेभगवानतोनैष्ठि
कव्रतराखिनेगोपियुंनेसंगेरम्याहतामाटेब्रह्मचारिहता अनेदुर्वासाऋषितोविश्वात्माजेश्रीकृष्णभगवानतेनेविषेपो
तानाआत्मानेएककरिनेसर्वेगोपियुंनाथालजमिगयामाटेऋषिपणउपवासिजहता नेअन्नतोसर्वेभगवाननेजमा
ड्युंहतुंमाटेएवाअतिमोटाहोयतेनिक्रियाकल्यामांआवेनहि ॥ अनेसांख्यवालानेखोलियेतोहजारुंजडपणजोगक
लायेकरिनेंउर्ध्वरेताहोयएवातोएकनरनारायणजछे॥अथवाजेनरनारायणनाअनन्यभक्तहोयतेपणतेनाभजननें

प्रतापेकरिनेंदृढब्रह्मचर्य्यवालाथायछे॥ पणविजाथिथवातुंनथिअनेजेनेइंद्रिद्वारेकरिनेंजाग्रत अथवास्वप्नमांविर
ज्यनोपातथायछेतेब्रह्मचारिकेवायनहि॥ अनेजस्त्रीनोअष्टप्रकारेत्यागराखेछेतेतोब्रह्मचर्यनेमार्गेचाल्योछेतेहवेनर
नारायणनप्रतापेकरिनेंधिरेधिरेदृढब्रह्मचारिथाशे॥अनेज्यारेअमेनांनाहतातारेएमसांभल्युंहतुंजेविरज्यतोपरशेवा
द्वारेकरिनेपणनिकलिजायछे॥ पछेतेविर्ज्यनेउर्ध्वराखवानेंसारुअमेबेप्रकारनिजलभ्रिस्तिशिख्याहता॥ अनेंकुंजर
क्रियाशिख्याहताअनेकामनेजित्यासारुकेटलांकआसनशिख्याहता॥ अनेरात्रियेसुतातारेगोरखआसनकरिनेंसु
ताजेणेकरिनेस्वप्नमांपणविर्ज्यनोपातथावापांमेनहि॥ पछेतेकांमजित्यानुंएवुंसाधनकर्युंजेशरीरमांथिपरशेवोज
नीकलेनहि॥ अनेटाढ्यतडकोपणलागेनहिपछे अमेरामानंदस्वामिपासेआव्यातारेस्वामियेपरशेवोवल्यासारुबधे
शरिरेआवल्यनापाटावंधाव्याहतातोपणशरिरमांपरशेवोआव्योनहि माटेकामजित्यानुसाधनतोसौंथिघणुंकठण
छे एतोजेनेभगवाननास्वरूपनिउपासनानुंदृढबलहोय॥अनेअतिशेपंचविषयमांथिनिर्वासनिकथयोहोय ॥ अनेते
निर्वासनिकपणानिअतिशेगांठ्यबंधांणिहोयतोतेपुरुषभगवाननेप्रतापेकरिनेनिष्कामिथायछे॥ पछेनित्यानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेनिर्वासनिकथयानुकारणतेआविवातसांभलवितेछेकेवैराग्यछे ॥पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवैराग्य
तोएकलोटकिसकेनहिअंतेजातोनाशथइजायछे॥ अनेज्यारेआत्मनिष्ठाहोय ॥ अनेभगवाननिमूर्त्तिनुंयथार्थज्ञान
होय पछेएमविचारेजेहुंतोआत्माछुंसच्चिदानंदरूपछुं अनेपिंडब्रह्मांडतोमायिकछेनेनाशवंतछे माटेहुंक्यांनेएपिंड
ब्रह्मांडक्यां॥ अनेंमाराइष्टदेवजेपुरुषोत्तमभगवानतेतोअनंतकोटिब्रह्मांडनाआधारजेअक्षरतेथकिपणपरछे तेभ

गवाननोमारेदृढआशरोथयोछे एवाविचारमांथिजेवैराग्यउदेथायतेवैराग्यज्ञानेयुक्तकेवायनेएवैराग्यनोकोइका
लेनाशथायनहिजेमअग्निवलतोहोयतेनेमाथेजलपडेतोओलाइजाय ॥ अनेवडवानलअग्निसमुद्रनेविषेछे तेजल
नोओलाव्योओलातोनथितमजेज्ञानेयुक्तवैराग्यछे तेतोवडवानलअग्नितथाविजलिनोअग्नितेवोछेतेकोइकालेओ
लायनहिं ॥ अनेतेविनाबिजावैराग्यनातोविश्वासआवेनहि ॥ अनेंअमारोजेवैराग्यतेतोजेवोविजलिनोअग्नितथा
वडवानलअग्नितेसरखोछे ॥ तेअमारास्वभावनेतोजेअतिशेअमारेभेलारयाहशेतेजांणेछे ॥ अनेजेछेटरहेछे तेने
अमारोस्वभावजांण्यामांआवतोनथि अनेआमुकुंदब्रह्मचारिछेतेभोलाजेवाजणायछेतोपणअमारास्वभावनेय
थार्थजांणेछे जेमहाराजतोआकाशजेवानिर्लेपछे ॥ अनेएमनेकोइपोतानुपणनथि ॥ अनेपारकुंपणनथिनेएविरि
त्येजोअमारास्वभावनेजांणेछेतोजेवाईश्वरमांगुणहोय तेवागुणएब्रह्मचारिमांवर्तेछे अनेअंतर्जामिसौमांरह्या
छेतेबाईभाइनेमनमांएमसमझावेछे जेब्रह्मचारिमांकोइवातनिखोट्यनथि ॥ तेएवारुडागुणआव्यानुंकारणएछेजे
मोटापुरुषनेविषेजेनिर्दोषबुद्धिराखेछे तेणेनेसर्वदोषथकिरहितथायछे ॥ अनेजेमोटापुरुषनेविषेदोषपरठेछेतेदोष
नापरठनारानिबुद्धिभ्रष्टथैजायछे अनेकामादिकजेशत्रुतेसर्वेतेनाहइयामांआविनेनिवासकरेछे ॥ पछेएसत्पुरुषने
विषेदोषबुद्धिनोपरठनारोजेपुरुषतेनाहइयामांभुंडाभुंडाघाटपणपिड्याकरेछे ॥ अनेएसतसंगकरेछेतोयपणदुखि
योमटेनहिं ॥ अनेजेबुद्धिमांनछे तेतोअमारेसमिपेरहिने अमारिसर्वेप्रकृतिनेजांणेछेजेजेटलांसंसारमांमोहउपजा
ववानांपदार्थधनस्त्रिअलंकारादिकतथाखानपांनादिकछे तेकोईमांमहाराजनेहेतनथि॥ अनेंमहाराजतोसर्वेथकिउ

दासिछे ॥ अनेकोइकनेदयाकरिनेपासेबेसवादेछेकेज्ञानवार्त्ताकरेछे तेतोकेवळतेनाजिवनाकल्यांणनेंअर्थेदयाक
रिनेंकरेछे ॥ अनेजेमुर्खहोयतेतोपासेरहेतोयपणअमारास्वभावनेएमनजांणे ॥ अनेछेटेरहेतेपणएमनजांणे ॥ अने
आवातसमझायपणतेनेजेनेआत्मनिष्ठाहोय अनेतआत्मानेविषेपरमेश्वरनिमूर्त्तिनेधारिनेतेनिभक्तिकरतोहोय अ
नेपोतेब्रह्मरूपथइगयोहोयतोयपणभगवाननिउपासनानोत्यागकरेनहि ॥ माटेआत्मनिष्ठाअनेभगवाननिमूर्त्तिनो
महिमासमझ्याथकिकोइपदार्थनेविषेवासनारेतिनथि ॥ अनेवासनाटळ्यापछेजेवुंपोतानादेहनुप्रारब्धहोयतेवासु
खदुःखनेभोगवेखरापणइंद्रियुंनितिक्ष्णतामटिजायछे अनेमनोमयचक्रनिजेधारातेतोइंद्रियुंछेतेज्यारेब्रह्मनेतेथि
परजेपरब्रह्मतेनुंसाक्षातदर्शनथायछेतारेबुठियुंथैजायछे ॥ पछेजमकोइपुरुषेलिंबुचुशांहोयनेदांतअतिशेअंबाइग
याहोयनेपछेतेनेचणाचाववापडेतारेतेथिकोइरित्येचवायनहि अनेअतिशेभुख्योथयोहोयतोतेचणानेगळिजायप
णचवायनहितेमजेणेआत्मानोनेंभगवाननोयथार्थमहिमाजांण्योछे तेनेकोइलोकनाविषयसुखनेविषेआनंदथा
यनहि ॥ अनेदेहनुंप्रारब्धहोयत्यांसुधिखानपांनादिकसर्वेभोगभोगवेखरापणजेमदांतअंबाइगयाहोयनेचणाआ
खागळिजायएमभोगवे ॥ अनेवासनाटळविएपणकांमअतिशेभारेछे ॥ वासनातोसमाधिनिष्ठथायतोपणरहिजा
यछे॥अनेसमाधिथयाकेडेतोब्रह्मनास्वरूपमांथिदेहमांकोइरित्येअववातुंनथि॥अनेजोअवायछेतोतेनात्रण्यहेतुछेते
मांएकतोजोकांइसंसारनासुखनिवासनाहोयतोसमाधिमांथिपाछोदेहमांआवे॥अनेकांतोअतिसमर्थहोयतेसमा
धिमांजायनेपोतानिइछायेपाछोदेहमांआवे ॥अनेकांतोकोइकपोताथकिअतिसमर्थहोयतेपाछोसमाधिमांथिदेह

मांलावेए त्रणयप्रकारेसमाधिमांथिपाछोदेहमांआवेछे ॥ अनेज्यारेसमाधिथायछेनेतेमांब्रह्मनुंदर्शनथायछेतारेको
टिकोटिसूर्यसरखोब्रह्मनोप्रकाशदेखीनेजोथोडिसमझणयहोय तोप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवाननिजेमूर्त्तिछेतेनेविषे
न्युनपणुसमझे ॥ अनेब्रह्ममांअधिकपणुंमांनिलेएटलेउपासनानोभंगथयोमाटेप्रत्यक्षमूर्त्तिनेविषेअतिदृढनिश्चेथ
योजोइयतोसर्वेकांमसरे ॥ अनेअमेपणएमदृढनिश्चेकर्योछेजकोईअमनेसाचोथईनेमनअर्पेअनेलेशमात्रअंत
रायराखेनहितोतेमांअमेकोइवातनिकसररवादेईयेनहि ॥ पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेजेणेमनदिधुंहोयतेनांकेवां
लक्षणहोय॥अनेमननदिधुंहोयतेनांकेवांलक्षणहोय॥पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेणेमनअर्पणकर्युंहोयतेनेजो
परमेश्वरनिवातथातिहोयतथापरमेश्वरनादर्शनथातांहोय अनेतसमेजोपोतेनहोयतोतेनिअतिशेपोतानाहैयामां
दाझ्यथाय॥अनेज्यारेभगवाननिवातसांभलेतथाभगवांननांदर्शनकरेतेनेविषेअधिकअधिकप्रितिथातिजायपण
तेमांथिमनपाछुंहठनहिं ॥ अनेपरमेश्वरज्यारेकोइकनेपरदेशमुक्यानिआज्ञाकरताहोयतारेजेणेमनअरप्युंहोयते
नामनमांएमथायजेजोमुंनेआज्ञाकरेतोबुरानपुरतथा काशिज्यांमुकेत्यांराजिथकोजाउंएविरित्येंपरमेश्वरनागम
तामांरईनेजेराजिरेतोहोयतेतोहजारगाउगयोहोयतोयअमारेपासेछे ॥ अनेजेणेएविरित्यमननअरप्युंहोयनेतेअ
तिशेअमारेसमिपेरेतोहोयतोयतेलाखुंगाउछेटेछे ॥ अनेजेणेअमनेमननअरप्युंहोयतेनेतोउपदेशकरतांपणबिक
लागेजेशुंजांणियेसवलुंसमझशेकेअवलुंसमझशेएविरित्येमनअरप्युंहोयनेनअरप्युंहोयतेनांलक्षणछे ॥ ॥ इ
तिवचनामृतम् ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ संवत् १८७६ नावेशाखशुदि ११ एकादशीनेदिवससवारमां

व०म्र० ॥७५॥ | ग०प्र० ७९

स्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्य
लिंबडानावृक्षनिहेठओटाउपरयढोलियोविछाव्योहतो तेउपरयविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां
नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्या
जेजेनोजेटलोवैराग्यहोयनेजेनेजेटलिसमझणयहोयतेतो ज्यारेकोईकविषयभोगनिप्राप्तिथायअथवाज्यारेकोईक
आपतकालआविपडेतारेकलायपणतेविनाकलायनहि ॥ अनेझाझिसंपतकेआपतआवेएनिवातशिकेविपणआ
दादाखाचरनेथोडुंजआपतकालजेवुंआव्युंहतुंतेमांपणजेनुंअंतःकरणजेवुंहशेतेवुंसौनेजणांणुंहशे ॥ पछेमुक्तानंद
स्वामिबोल्याजेभगवाननाभक्तनोपक्षतोहईयामांरहेछेखरोतपणसमझिनेरहेछे जेजोसत्संगनुंउत्कृष्टपणुंहोयतो
घणाजीवुंनेसमासथायअनेज्यारेकांईसत्संगनुंअपमानजेवुंहोयतारेकोईजीवनेसमासथायनहिएटलामाटेहर्षशो
कजेवुंथईआवेछे ॥ पछेश्रीमहाराजबोल्याजेआपणतोश्रीकृष्णनारायणनादासछईयेतेश्रीकृष्णनारायणनेजेम
गमेतेमराजिरहेवुंनेएश्रीकृष्णभगवाननिईछाहशेतोसत्संगनिवृद्धिथाशेनेजोएमनेघटाडवोहशेतोघटिजाशे ॥ अ
नेएभगवानआपणनेहाथियेबेसारेतोहाथीयेबेसिनेराजिरवुं अनेगधेडेबेसारेतोगधेडेबेसिनेराजिरहेवुं अनेएभ
गवाननाचरणारविंदविनाबिजेक्यांइप्रीतिराखवीनहि॥ अनेएभगवाननिइछायेंकरिनेजेविरित्येसत्संगनिवृद्धिथा
तिजायतेवीरित्येराजिरहेवुंपछे एभगवाननिइछाहोयतोवधुंजगतसत्संगिथाओअथवाएनिइछायेंकरिनेसर्वेसत्सं
गिमटिजाओपणकोईरित्येहर्षशोकमनमांधारवोनहिएभगवाननुंकर्युंसर्वेथायछे माटेसुकुंपानडुंजेमवायुनेआ

धारेफरेछे तेमएभगवाननेआधीनरहिनेआनंदमांएपरमेश्वरनुंभजनकरवुंअनेकोईजात्यनोमनमांउद्वेगआववा
देवोनहि॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥ ॥७४॥ ॥संवत् १८७६ नावैशाखवदि ११एकादशिनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिं
बडानाव्रक्षहेठेढालियाउपरयविराजमांनहता॥ अनेपिलापुष्पनाहारकंठनेविषेविराजमानहताअनेंसर्वेश्वेतवस्त्रधा
रणकर्यांहतां॥ अनेंपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति॥ पछेसु
राखाचरेप्रश्नपुछ्युंजेजेनाकुलमां भगवाननोएकभक्तथायतोतेनाइकोतेरपरीयाउधरेछे एमकयुंछेअनेतेनागोत्र
मांकटलाकतासंतनानेभगवाननाद्वेषीपणहोयतारेतेनोकिइरित्येउधारछे॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमकर्दम
रूषिनोदेवहुतियेपतिबुद्धियेंकरिनेप्रसंगकर्योहतोतोपणकर्दमरूषिनेविषेस्नेहहतो ताएनोउद्धारथयो॥ अनेमांन
धाताराजानिदिकरियुंपंचासतेसौभरिरूषिनुंरुपजोईनेवरियुंतेनेकांमनायेकरिनेसौभरिनेविषेहेतहतुं तोतेसर्वेनुंक
ल्यांणरूषिनाजेवुंजथयुं॥ माटेजेनाकुलमांभक्तथयोहोयनेतकुटंबिसर्वएममांनेजे आपणुंमोटुंभाग्यछेजेआप
णाकुलमांभगवाननोभक्तथयोछे एविरित्येभक्तनुंमाहात्म्यसमझीनेहेतराखेतोतेसर्वकुटंबीनुंकल्याणथाय अने
मरिनेपित्रिजेस्वर्गमां गयाहोयतेपणजोएमजाणेजेआपणाकुलमां भगवाननोभक्तथयो तेआपणुंमोटुंभाग्यछे
एमसमझीनेभगवाननाभक्तमांहेतराखेतो तेपीत्रिनुंपणकल्याणथायअनेजेभगवाननाभक्तसंघाथेवेरबुद्धिराखे
तेनुंतोकल्याणनथाय॥ अनेजेमजेमवेरकरतोजायतेमतेमतेनिबुद्धिभ्रष्टथातिजाय अनेदेहमुकतारेपंचमहापाप

नाकरनाराजेनरकनाकुंडमांपडेतेपणतेजकुंडमांपडेछे ॥ तेमाटेभगवाननाभक्तमांजेनेहेतहोयतोसंबंधिहोयअथ वाबिजोकोईहोयतेसर्वनुंकल्याणथायछे ॥ पछेनाजेभक्तेप्रश्नपुछयुंजेभगवाननोभक्तहोयतेएकतोदृढनिश्चेवालो होय अनेएकतोथोडानिश्चेवालोहोयतेवेकेमओलख्यामांआवे अनेउपरथिंतोबेयसरादेखाताहोय ॥ पछेश्रीजी महाराजबोल्याजेजेनेआत्मानास्वरूपनुंयथार्थज्ञानहोय अनेदृढवैराग्यहोय अनेभक्तिनेस्वधर्मपणपरिपुर्णहोयते नोनिश्चेपरिपूर्णजांणवो अनेएमांर्थीजोएकेवानुंओछुंहोयतोनिश्चेछे तोपणमाहात्म्यविनानोछे अनेएच्यारवांनां संपूर्णहोयतेमहात्म्यसोतोभगवाननोनिश्चेजांणवो ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७५॥ ॥संवत् १८७६नाप्रथमज्येष्टशुदि११एकादशिनेदिवसश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांस्वामिश्रीसहजानंदजिमहा राजपोतानाउतारानेविषेविराजमाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमोटामोटा साधुकेटलाकबेठाहता तेमनिआगल्यश्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिजे क्रोधिईर्ष्यावालोकपटिनेमांनिएच्यारप्रकारनां जेमनुष्यतेजोहरिभक्तहोयतोपणतेसाथेअमारेबननहिअनेक्रोधनेइर्षाएबेयमाननेंआशरेरहेछे ॥ अनेकामिनोतो अमारेकोईकालेविस्वासजनर्थीजेएसत्संगिछे ॥ अनेकामितोसत्संगमांहोयतोयविमुखजेवोछे ॥ अनेजेनेपंचवर्त्त मांनमांकोइवातखोटयनहोय ॥ अनेगमेतेवावचननाभिडामांलेइयेनेएनुंगमतुंमुकाविनेअमारागमतामांराखिये तोपणकोइरित्येदेहपर्यंतमुझायनहिएवोहोयतेपाकोसत्संगिछे ॥ अनेएवाहरिभक्तउपरथअमारेवगरकर्युंसहजेज हेतथायछे ॥ अनेएवागुणनहोयतोहेतकरवाजाइयेतोयपणहेतथायनहि अनेअमारितोएजप्रकृतिछेजेजेनाहृद

यमांभगवाननिएविपरिपूर्णभक्तिहोयतेउपस्यजहेतथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७६॥

॥संवत् १८७६ नाद्वितीयज्येष्ठवदिअमावास्यानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर
नादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्य विराजमान
हता॥ अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां॥ अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहति अनेमुनिमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरताहता॥ पछेएकमुनियेअणसमझणेकरिनेभगवाननानिश्चेनुं
बळलैनेधर्मनेखोटाजेवाकरवामांड्या ॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाज्ञाननोओळखलेइनेजधर्मनेखोटा
करिनांखेतेनेअसुरजांणवो॥ अनेभगवाननास्वरूपमांतोएवाकल्यांणकारिअनंतगुणरयाछे तेश्रीमद्भागवतनेवि
षेप्रथमस्कंधमांप्रथ्वीयेधर्मप्रत्येकयाछे माटेजेनेभगवाननोआशरोहोयतेमांतोभगवाननाकल्यांणकारिगुणआ
वेछे॥ अनेजेनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेहोय तेमांतोएकादशस्कंधमांकयांएवांजेसाधुनांत्रिसलक्षणतेआवेछे
माटेजेमांत्रिसलक्षणसंतनांनहोयतेनेपुरोसाधुनजांणवो ॥ अनेजेनेभगवाननोनिश्चेहोय तेनाहृदयामांतोप्रभु
नाकल्याणकारिगुणजरुरआवे॥ अनेज्यारेप्रभुनागुणसंतमांआवेतारेतेसाधुत्रिसलक्षणेजुक्तहोय माटेआजथी
जेकोईपंचवरतमांनरुपजेधर्मतेनेमुकिनेज्ञाननुंकेंभक्तिनुंबळलेशेतेगुरुद्रोहिवचनद्रोहिछे ॥ अनेएविधर्मभंगवात
जेकोईकरतोहोयतेनेविमुखकेवो ॥ अनेएमकेवुंजेतमेताअसुरनोपक्षलिधोछेतेअमेनहिमांनियेंएमकहिनेतेअध
र्मीनिवातनेखोटिकरिनांखवि ॥ पछेसंतेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजकोईकभगवाननोअतिदृढभक्तहोयनेंढेहमुकवाटां

णेतनेपिडाथइआवेछेनेबोल्यानुंपणकांइठेकाणुंरेतुंनथि अनेकोइकतोकांइपाकोहरिभक्तजणातोनहोयनेतेदेहमु
कवासमेतोअतिसमर्थजणायछे तेअतिशेभगवाननाप्रतापनेजांणिनेनेंभगवाननोमहिमामुखेकहिनेसुखियोथ
कोदेहमुकेछेएनुंशुंकारणछे जेसारोहोयतेनुंअंतसमेसारुंनदेखायनेजेवोतेवोहोय तेनेअंतसमेसारुदेखायछेएनुं
कारणकहोएप्रश्नछे पछेश्री.जीमहाराजबोल्याजेदेशकालक्रियासंगध्यानमंत्रदीक्षानेशास्त्रएआठजेवांहोयतेविपु
रुषनिमतिथायछे तेजोसाराहोयतोसारीमतिथायछेनेभुंडाहोयतोभुंडीमतिथायछे अनेपुरुषनाहृदयनेविषेपरमे
श्वरनिमायानाप्रेर्याथकाच्यारजुगनाधर्मवाराफरतिवर्त्तताहोय तेजोअंतसमेसतजुगनोधर्मआविजायतोमृत्युब
हुशोभितउठे अनेत्रेतानेद्वापरनोधर्मआवेतोतेथिथोडुंशोभे अनेकलिनोधर्ममृत्युसमेआवेतो अतिशेभुंडुंदेखायएम
अंतसमेसारुंनरसुंतेतोकालेकरिनेछे अथवाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणयअवस्थाछेतेमांजोअंतसमेजाग्रतअवस्था
वर्त्ततिहोयतोपापीहोयतेपणबोलतांचालतांदेहमुंकेछे अनेअंतसमेस्वप्नअवस्थावर्त्ततिहोयतोझंख्याजेवुंकांइनेकांइ
बोलतोथको भगवाननोभक्तहोयतोपणदेहमुंके अनेअंतसमेसुषुप्तिअवस्थाप्रधानवर्त्तेतो भगवाननोभक्तहोय
अथवाविमुखहोयतोपणघेनमांनेघेनमांरहिनेदेहमुकेपणसारुकेनरसुंकांइबोलायनहि अनेंअंतकालेएत्रणयअव
स्थाथकिपरनेब्रह्मरूपएवोपोतानाजीवात्मानेसाक्षातकारमांनतोथकोजेदेहमुंकेततोजेविईश्वरनेसामर्थिहोयतेवि
सामर्थिजणाविनेदेहमुकेछे तेएमब्रह्मरूपथइनेनेसामार्थिजणाविनेदेहमुकवोतभगवाननाभक्तनेजथायछे पण
बिजाविमुखजिवनेएमथायजनहि एविरित्येकालेकरिनेअंतसमेसारुंनरसुंजणायछे अथवाअवस्थाउनेजोगेक

रिनेसारुनरसुंजणायछे अनेविमुखहोयनेतेनेअंतकाळेजाग्रतअवस्थावर्त्ततिहोयनेबोलतोबोलतो देहमुकेतेणेक
रिनेकांइतेनुंकल्याणथातुंनथिविमुखतोसारिरित्येंदेहमुकेअथवाभुंडिरित्येंदेहमुकेपणनरकेजजाय अनेभगवान
नोभक्तहोयते बोलतोबोलतोदेहमुके अथवाझंख्याजेवुंबोलीनेदेहमुके अथवाशुन्यमुन्यरहिने देहमुकेपणतेनुंक
ल्यांणजछे पणएमांकांईसंशेनथीएमभगवाननाभक्तनेजांणवुं अनेभगवाननोभक्तहोयतेनेअंतसमेस्वप्नादिक
नेजोगेकरिनेउपरत्थथि पीडाजेवुंजणातुंहोयपणएनेअंतरमांतोभगवांननेप्रतापेकरिनेअतिआनंदवर्त्ततोहोय मा
टेनकिहरिभक्तहोयनेअंतसमेलावांझखांकरतोथकोदेहमुकेपणएनाकल्याणमांलेशमात्रसंशेराखवोनहि॥ ॥
॥इतिवचनामृतम्॥ ॥७७॥ ॥ संवत् १८७७
नाआषाढशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदे
वनारायणनामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहतानेश्वेतखसपेरयोहतो नेश्वेतचादर
ओढिहति नेमस्तकउपरश्वेतपाघविराजमानहतिनेकंठनेविपेश्वेतपुष्पनोहारपेर्योहतोनेंपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेसंतसांभलोएकप्रश्न
पुछियेछइयेपछेसंतकयुंजेपुछोमहाराज पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशकालक्रियासंगमंत्रदेवतानुंध्यानदीक्षा
नेशास्त्रएआठसाराहोय तोपुरुपनिबुद्धिनिर्मलथायछेनेएआठभुंडाहोयतोपुरुपनिबुद्धिभ्रष्टथायछे माटेएआठमां
पूर्वसंस्कारकर्मनुंकांईजोरछेकेनथि पछेमुनिबोल्याजेपुर्वकर्मनुंजोरजणायछे तोग्वरुंजोसारांपूर्वकर्महोयतोपवि

नेदेशनेविषेजन्मआवेनेभुंडापूर्वकर्महोयतोभुंडादेशनेविषेजन्मआवेतेमजदेशकालादिकसातछेतेमांथिपणजेवां
पूर्वकर्महोयतेवानोयोगबणेछे माटेसर्वेमांपूर्वकर्मनुंप्रधानपणुंजणायछे नेदेशकालादिजेआठतेनुंतोकोईकठेकां
णेप्रधानपणुंहोयनेपूर्वकर्मनुंतोसर्वेठेकाणेप्रधानपणुंछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशकालथिलेईनेदेवताजेपर
मेश्वरत्यांहांपर्यंतसर्वेनेविषेपूर्वकर्मनेप्रधानकहोछोतेकीयाशास्त्रनेमतेकहोछोतेनुंकोइवचनआणिदेखाडोअनेएक
कर्मनुंजप्रधानपणुंतोजैननाशास्त्रमांछे पणबिजामांनथिबिजाशास्त्रमांतोपरमेश्वरनेपरमेश्वरनाभक्तनोसंगतेनुं
जप्रधानपणुंछे माटेतमेकेवलपूर्वकर्मनुंप्रतिपादनकरोछोतेउपरथिसतसंगिछोनेछांनानास्तिकछोकेशुं केमजे
नास्तिकविनाबिजातोकोईकर्मनुंप्रतिपादनकरतानथी। अनेनास्तिकतोवेदशास्त्रपुराणनेइतिहासजेभारतादिकते
नेखोटांजाणेछेनेपोतानामागधिआपानाजेग्रंथतेनेजसाचामानेछेमाटेमुख्यथकाकर्मनुंप्रतिपादनकरेछे अनेजो
पूर्वकर्मेकरिने देशादिकआठफरताहोयतोमारवाडनेविषेकेटलाकपुन्यवालाराजाथयाछे तेमनेअर्थेसोहाथउंडां
पाणिहतांतेउपरथिछलांथयांनथिनेजोपूर्वकर्मनेवशेदेशहोय तोपुन्यकर्मवालानेअर्थेपाणिउचांआव्यांजोइयेनेपा
पिनेअर्थेउंडागयांजोईयेपणएमतोथातुंनथीनेमारवाडदेशमांतोपापिहोयअथवापुन्यवालाहोय पणउंडापाणि
उपजेपणतेदेशपोतानागुणनोत्यागकरतोनथिमाटेदेशकालादिकतोपूर्वकर्मनाफेरव्याफरेनहि तेमाटेजेपोतानाक
ल्याणनेइछेतेनेतोनास्तिकनिपेठेकर्मनुंबलराखवुंनहिअनेभुंडादेशकालादिकआठहोयतेनोत्यागकरिनेरुडाजेदेश
कालादिकआठतेनुंसेवनकरवुंअनेदेशतोचारणेपणसारोनरसोहोय अनेपोतानोदेहरूपजेदेशतेपणसारोनरसोहो

यतेज्यारेदेहरूपजेसारोदेशतेनेविषेजीवहोय तारेशीलसंतोशदयाधर्मइत्यादिकजेकल्यांणकारिगुणतेवर्त्तताहोय
अनेज्यारेआदेहरूपजेभुंडोदेशतेनेविषे जीवरह्योहोय तारेकांमक्रोधलोभमोहमदमछरइत्यादिकभुंडागुणवृद्धि
पांमेछे अनेसाराभुंडाजेसंगथायछेतेनिविगतिएमछेजेजेनोसंगथायतेसाथेकोईरित्येअंतररहेनहि तारेतेनोसंग
थयोजांणवो अनेउपरथीतोशत्रूनेपणहइयामांघालिनेमलेछे पणअंतरमांतोतेसाथेलाखुंगाउनुंछेटुंछे एविरित्यें
उपरथीसंगहोयतेसंगनकेवाय अनेमनक्रमवचनेंकरिनेजसंगकरेतेजसंगकर्योकेवाय माटेएविरित्येमनक्रमव
चनेंसंगतोपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनाभक्ततेनोजकरवोजेथीजीवनुंकल्याणथाय पणपापिनोसंगतोक्यारेयनक
रवो पछेमध्यानसमेश्रीजिमहाराजेसर्वेनानानानाविद्यार्थीसाधुने पोतानेसमिपेबोलाव्यानेएमकयुंजतमेसर्वेवि
द्यार्थिमुनेप्रश्नपुछोपछेमोटाशिवानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेभगवाननोअचलनिश्चेहोयतेकेमओलखाय पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेजेनेअचलनिश्चेहोयतेनेभगवानसारिक्रीयाकरेअथवानरशीक्रियाकरेते सर्वेकल्यांणकारिभा
सेअनेभगवानजीतेअथवाहारेअथवाकोइकठेकांणेभागेअथवाक्यारेकराजीथायक्यारेकशोककरेइत्यादिकअनं
तप्रकारनिभगवाननिक्रियाउंतेनेजोईनेनिश्चेवालोभक्तहोयतेएमकहेजप्रभुनिसर्वेक्रीयाकल्यांणनेअर्थेछे तज्यारे
बोलेतारेएवुंनेएवुंबोलतोहोयतोतेनेपरिपक्वनिश्चेवालोजांणवो पछेनिर्मानानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननेभगवा
ननासंततेनेविषेदोषबुद्धिआवेतेनोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेवोप्रथमकह्योएवोभगवाननोअ
चलनिश्चेहोयतेतेनेकोइरित्येभगवाननेविषेदोषबुद्धिआवेनहिं अनेएवामोटाजेभगवानतेनादासनोमहिमाज्या

रेविच्यारेतारेभगवाननाभक्तनोपणकोइरित्येंअवगुणआवेनहि पछेनिर्मानानंदस्वामिनेनांनाप्रज्ञानानंदस्वामिए
वेयेमलिनेपुछ्युंजेजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणेयेअवस्थानेविषेभगवाननिमूर्त्तिअखंडकेमजणायपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेपूर्वजन्मनोकोईकशुभसंस्कारबलिष्टहोयतेनेभगवाननिमूर्त्तित्रणेयेअवस्थामांअखंडदेखायछे अथवा
भयकामनस्नेहएत्रणेयजेनेविषेअखंडहोयतेतोभगवानविनाबिजुंपदार्थहोयतेपणत्रणेयअवस्थामां अखंडदेखाय
छे तोभगवानदेखायएमांशुंकेवुंएतोदेखायज पछेनांनाशिवानंदस्वामियेपुछ्युंजेसत्संगनेविषेअचलपायोजेनोहो
यतेकेमजणायएकतोएप्रश्नछे अनेबिजुंप्रश्नएछेजेमानकामक्रोधलोभमदमछरईर्ष्याइत्यादिकजेशत्रुतेकियेप्र
कारेकरिनेनाशपांमेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेसत्संगनोअतिदृढपक्षहोयतेज्यारेकोइसत्संगनुंघसातुंबोलेता
रेखमीसकेजनहि जेमपोतानाकुंटंबिहोयनेतेसाथेकचवांणयथेहोय तोयपणज्यारेतेनुंकोइघसातुंबोलेतारेखमायन
हिएविरित्येजेबोदेहनासंबंधिनोपक्षछे तेवोजेनेसत्संगनोपक्षहोयतेनोपायोसत्संगनेविषेअचलछे अनेबिजाप्रश्न
नोएउत्तरछे जेजेनेएवोसत्संगनोपक्षछे तेसंतअथवासत्संगीतेसंघाथेमानमछरईर्ष्याकेमराखिसके माटेजेनेसत्स
गनोपक्षहोयतेनामांनमदमछरईर्ष्याआदिकसर्वशत्रुनोनाशथईजायछेअनेजेनेसत्संगीनोपक्षनहोयअनेसत्संगी
नेकुसंगीनेविषेसमभावहोयतोगमेतेवोसत्संगमांमोटोकेवातोहोय पणअंतेजातांजरुरविमुखथाय पछेनांनाआ
त्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननेभगवाननासंततेकोईकनेतोनिधडकथैनेजमकेवुंघटेतेमकेछे अनेतेनिकोरनोए
मभरुंसोआवेछे जेआंनुमानकरिशुंअथवातिरस्कारकरिशुंतोयपणकोईरित्येएपाछोनहिपडे एवोजेभरुंसोतेभ

गवाननेभगवाननासंतनेकेमआवेएकतोएप्रश्नछे अनेबिजुंप्रश्नएछेजेजेसंतनेपासेरेताहोईयेतेनेजेवुंआपणाउप
स्यहेतहोयतेवुंसमग्रसंतनेकेमरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेवोशिवानंदस्वामिनाप्रश्ननोउत्तरकर्योछे तेवोस
त्संगनोजेनेदृढपक्षहोयतोतेनेकेतांसांभलतांभगवाननेभगवाननासंतनेसंशयथायनहि अनेएनोकोइरित्येकुविस
वासआवेनहिंजेआनेकेशुंतोआसत्संगमांथीजातोरशे तेनिकोरनोतोदृढविश्वासजहोयजेएनासत्संगतोअचलछे
माटेएनेकेशुंतेनिकांइफकर्यनथि अनेबिजाप्रश्ननोउत्तरएछे जेजेनेपासेपोतेप्रथमरेताहोइये अनेतेनेसाथेपोताने
नबन्युंतारेबिजापासेजैनेरहेतोपणजेनेपासेप्रथमरह्योहोयतेनुजोकांइकघसातुंबोलेतोखमीसकेनहि तारेसर्वेसंतने
एमसमझायजेआतोकृतघ्नीनथीजेनेपासेच्यारअक्षरभण्योछे तेनोगुणमुकतोनथि माटेबहुरुडोसाधुछेएमजाणि
नेसर्वेसंतनेहेतरहे अनेजेनीपासेप्रथमरह्योहोयतेनेमुकिनेबिजापासेजाय तारेप्रथमजेनीपासेरह्योहोयतेनीनिंदा
करे तारेसर्वसंतनेएमजणायजेआकृतघ्नीपुरुषछे तेज्यारेआपणिसाथेनहिबनेतारेआपणिपणनिंदाकरशे पछेतेउ
परस्यकेनेहेतरहेनहि पछेदहरानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवानतोअक्षरातितछे अनेमनवाणिथकीपरछे अनेसर्वनेअ
गोचरछे तेसर्वनेप्रत्यक्षदेखायछेतेनोशोहेतुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअक्षरातिततेनेमनवाणिथकीपरनेअगो
चरएवाजेभगवानतेजपोतेकृपाकरिनेएमधारेछे जेज्ञानीअज्ञानिएवांजेमर्त्यलोकनामनुष्यतेसर्वेमुनेदेखोएमधा
रिनेसत्यसंकल्पएवाजेभगवानतेकृपायेकरिनेमर्त्यलोकनांसर्वेमनुष्यदेखेएवाथायछे पछेत्यागानंदस्वामियेपुछ्युं
जेभगवानराजीकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननेराजीकरवाहोयतेनेतोदेहनासुखनेइछवुंन

हिं अनेदर्शननोपणलोभराखवोनहिनेभगवानजेमकहेतेमकरवुंएजभगवाननेराजीथयानुसाधनछे पछेलक्ष्म
णानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेभगवाननेभगवाननासंतनोजेसमागमतेआश्चर्यसरखोकेमसमझिये तारेजणायअ
नेआठपोरअहोअहोसरखुंकेमरहे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभक्तएमसमझेजेआभगवाननेआसंततेसर्वेवै
कुंठगोलोकनेब्रह्मपुरतेनानिवासिछे तेसंतनेंपरमेश्वरज्यांबिराजमानछेत्यांजएसर्वेधामछे अनेएसंतभेलोमारोनि
वासथयोछेतेमारुंअतिवडुंभाग्यछेएविरित्येसमझेतोआठपोरआश्चर्यसरखुंरहेअनेआठपोरआनंदनासमुद्रमांझि
लतोरहे पछेपरमात्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेसंतनांएकादशस्कंधमांजेत्रिसलक्षणकयांछे तेशोउपायकरेतोआवे प
छेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेत्रिसलक्षणेजुक्तसंतहोय तेनेविषेगुरुबुद्धिनेदेवबुद्धिराखिनेमनकर्मवचनेएनोसंगक
रेतोएसंगनाकरनारानेविषेपणएत्रिसलक्षणआवेछे एविरित्येसर्वशास्त्रमांकयुंछेजेसंतनेसेवे तारेसंतसरखोथा
यछे पछेशांतानंदस्वामियेपुछ्युंजेएकतोअखंडभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखतोहोय अनेबिजोतोभगवाननुंभ
जनस्मरणपणकरेअनेकथाकित्तनपणकरेनेसांभलेएवेप्रकारनाजेभगवाननाभक्ततेमांकियोश्रेष्ठछे पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेजेनेनिर्विकल्पसमाधिथातिहोयअनेदेहनिखबरस्यरहेनहि एवोहोयतोतेकथाकित्तर्ननकरेतोपण
श्रेष्ठछे अनेजेनेदेहनिखबरस्यरेतिहोयनेभजनमांथिपोतानिमेलेउठिनेखावुंपिवुंदेहनिक्रियातेसर्वेकरतोहोय अने
जोभगवाननीकथाकित्तर्ननकरेनेनसांभलेतोतेथकितो भगवाननिकथाकित्तर्नकरतोहोयनेसांभलतोहोयतेश्रेष्ठ
छे पछेआधारानंदस्वामियेपुछ्युंजेकेविरित्येवर्त्तियेतोभगवाननेभगवाननासंतप्रसन्नथाय पछेश्रीजीमहाराज

बोल्याजेपंचवर्त्तमानसंपुरणराखियेनेतेमांकोईरित्येंखोट्यआववादेइयेनहि तोभगवाननेभगवाननासंतप्रसन्न
थायछेएमांलेशमात्रसंशेनहि पछेवेदांतानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेजेणेप्रथमकांइकगोबरुंवरतांणुंहोय पछेतेशो
उपायकरेतारेतेनिउपरथभगवाननेभगवाननासंतराजिथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेपोतामांभुंडोस्वभाव
होयतेनेदेखिनेभगवाननेभगवाननासंतकुराजिथाताहोय तेस्वभावसाथेज्यारेवैरकरियेतारेजेनेजेसाथेवैरहोय
तेतोसर्वेजगतजांणेएवुंहोयतेसंतनेपणखबरथपडे पछेसंततोतेस्वभावनावेरिछेतेआपणापक्षमांभलिनेअनेआप
णउपरथदयाकरे अनेजेप्रकारेतेस्वभावनेजितियेएवोउपायथतावेमाटेजेस्वभावेपोतानेफजेतकर्योहोयतेस्वभा
वसाथेसुधुदृढवैरबांधिनेतेनुंमुलउखडिजायएवोउपायकरवोनेज्यारे एविरित्येंवर्त्तियेतारेभगवाननेभगवाननासं
तआपणउपरथपुरणदयाकरे अनेज्यारेहरिनिनेहरिजननिजेउपरथदयाथायतारेतेनेहइयामांअतिशेसुखवर्त्याकरे
अनेकल्यांणनेमार्गेचाल्यानिपणसामर्थिवधेअनेपोतानाशत्रुजेकामक्रोधलोभादिकतेनुंबलघटिजायछे माटेजे
पोतानाहृदयने।विषे अतिशेशत्रुपिडतोहोयतेसाथेअतिशेवैरकरियेतोतेनिपरमेश्वरसहायकरेछे माटेपोतानाशत्रु
जेकामादिकतेसाथेजरुरवैरकरवुंघटेछे नेपोतानाअंतरशत्रुसाथेवैरकर्यामांघणोजलाभछेपछेभगवदानंदस्वा
मियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजेविभगवाननिबीकपासेबेठाहइयेनेरेछे तेविनेतेविबिकछेटेजाइयेतोपणरहेतेकेमसमझि
येतोरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेविपासेभगवाननीमरजादारेछेतेविछेटेजायतोयपणरहे जोभगवाननुंपु
रुंमाहात्म्यसमझेतोतेमाहात्म्यएमसमझवुंजेअक्षरातीतएवाजे पुरुषोत्तमभगवानतेनिइछायेकरिनेअनंतकोटिब्र

ह्मांडनिउत्पत्तिथायछेअनेतेब्रह्मांडनेपोतानिशक्तियेकरिनेंधरिरयाछे अनेतेन्नगवानव्यतिरेकथकासर्वमांअन्वयप
णेरयाछेअनेअन्वयथकापणव्यतिरेकछे अनेतेन्नगवानजेवाप्रत्यक्षप्रमाणछे तेवानेतेवाअणुअणुप्रत्येअंतरजा
मिरूपेविराजमानछे अनेतेन्नगवाननाडोलाव्याविनाएकत्रणपणडोलवानेसमर्थनथी अनेअनंतकोटिब्रह्मांडने
विषेजेउत्पत्तिस्थीतीप्रलयथायछे अनेतेनेविषेसुखदुखनोजीवुंनेसंबंधथायछेतेसर्वेपुरुषोत्तमन्नगवाननाहाथमां
छेजेटलुंन्नगवानकरेतेटलुंजथायछेएवाजेन्नगवानतेजीवुंनाकल्याणने अर्थेपृथवीउपरस्यपधारेछेतारेपोतेघोडेच
डिनेचालेतारेघोडोन्नगवाननेउपाडिचालेछेपणएतोघोडानाआधारछे अनेपृथवीउपरबेठाहोयतारेएमजणायजे
पृथवीन्नगवाननेधरिरहिछेपणएतोस्थावरजंगमसोतिसमग्रपृथवीनेधरीरयाछे अनेज्यारेरात्रीहोयतारेचंद्रमाके
दिवोकेमशालतेनेअजवालेकरिनेन्नगवाननुंदर्शनथाय अनेदिवसेसुर्यनेअजवालेकरिनेदर्शनथायपणएन्नगवा
नतोसुर्यचंद्रमाअग्निएसर्वनेप्रकाशनादाताछे एविअद्भुतसामर्थीछेतोपणजीवुंनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथैने
मुंनेदर्शनआपेछेएविरित्येमाहात्म्यसमझेतोजेविषासेरयेमरजादारेछेतेविनेतेविछेटेजायतोयपणरहेपछेवलिन्नग
वदानंदस्वामियेप्रिजुंप्रश्नपुछ्युंजेन्नगवाननाकस्याविनाकांईथातुंनथीसर्वेन्नगवाननुंजकर्युंथायछे तारेन्नगवान
नेअथवान्नगवाननान्नक्तनेकांइकज्यारेन्नुंडोदेशकालआवेछे तारेतेदुखनेकेमन्नगवानटालतानथीअनेतेनेटाल्या
नामनसुबाकेमकरेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोज्यारेन्नगवानमनुष्यदेहधारणकरेछे तारेंन्नगवाननिएवि
रित्यजछेजेमनुष्यनिपेठ्येसर्वव्यवहारकरेपणअलौकिकसामर्थिनेप्रगटकरेनहि एविरित्येंसर्वशास्त्रमांन्नगवाननां

चरित्रकयाछेतेथी ज्यारेभगवानकांइकनवांचरित्रकरेतारेसंशयकरज्योपणज्यांसुधिपूर्वेअवतारथयाछे तेनाजेवां
चरित्रकरेत्यांसुधितोसंशयकरवोनहि पछेनिर्मलानंदस्वामियेपुछ्युंजेकेमसमझीये तारेप्रभुनासंतनोमहिमाअ
तिशेजणाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमछकछवाराहवामनफरशुरामअनेरामकृष्णादिकएजेभगवाननाअनं
तअवतारतेनोमहिमाविच्यारेजेजेभगवांनेरामकृष्णादिकअवतारकरिनेंअनंतजीवनोउद्धारकर्योछे तेभगवान
नाआसंतछेतेनोमारेसमागममल्योछे तेमाटेहुंपणअतिबडभागीछुं एमसमझेतोदिवसेदिवसेसंतनोमहिमाअति
शेजणातोजाय पछेनारायणानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेस्थूलसुक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहनेविषेजीवअन्वयपणेकेमछे
नेव्यतिरेकपणेकेमछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेदेहने विषेसुखदुखनोजोगथायछे तारेतेसुखदुखनेजीवपो
तानेविषेमांनेतारेतेजीवअन्वयपणेछे अनेंज्यारेत्रणयदेहनासुखदुखथीपोतानेन्यारोसमझे तारेएजीवव्यतिरेकछे
पछेशुन्यातितानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेज्यारेसत्संगकरेछेतारेतोसंतमांनेसत्संगीमांअतिशेहेतहोय अनेपछेकेमओ
छुंथैजायछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रथमतोएनेसंतनेविषेअलोकिकमतिहोयनेपछेतोतेसंतनोअल्पदोषजोइ
नेपोतानिकुबुद्धियेकरिनेझाझोदोषपरठेछे पछेएनिअसदवासनाथैजायछेतेणेकरिनेंसंतनेविषेओछोभावथैजाय
छेतेजोविच्यारिनेअसदवासनानेटालेतोप्रथमहतोतेवोशुद्धथायअनेंजोअसदवासनानटालेतोअंतेजातोविमुखथ
इजायछेपछेप्रसादानंदस्वामियेपुछ्युंजेजीवनेमोक्षनोशोहेतुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमसंतकहेतेमजसं
शयरहितथकोकरेएजजीवनेमोक्षनोहेतुछेपछेत्रिगुणातितानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेदेशकालक्रियासंगएनुंविषमप
णुंहोयतारेत्यांशोउपायकरवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदेशादिकविषमहोयत्यांतोउगरवानोएजउपायछेजेत्यां

थोजेतेप्रकारेंकरिनेन्नागिछुटवुं पछेनानानिर्वीकारानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेन्नगवाननोनिश्चेछे तोपणअसदवास
नाकेमटलतिनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेन्नगवाननुंमाहात्म्ययथार्थजाण्युंनथिएटलेअसदवासनाटलतीन
थीपछेमोटाजोगानंदस्वामियेपुछ्युंजेन्नगवाननोनिश्चेपरिपुरणछे तोपणन्नगवाननेविषेनेंन्नगवाननीकथानेंविषे
हेतकेमथातुंनथीपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेन्नगवांननुंजेवुंमाहात्म्यछेतेवुंएनेसमझ्यामांआव्युंनथीअनेजोजथा
र्थन्नगवाननुंमाहात्म्यसमझायतोन्नगवांनविनाबिजामांहेतराखेतोपणरहेनहिनेएकन्नगवांननेन्नगवांननासंतअ
नेंन्नगवाननिकथाकीर्त्तनतेनेविषेजअचलहेतथायछे पछेप्रतोषानंदस्वामियेपुछ्युंजेन्नगवाननिन्नक्तिअचलकेम
रहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअनिरुद्धप्रद्युम्नसंकर्षणनेवासुदेवएजचतुर्व्यूहतथाकेशवादिकजे चोविसमूर्तियुं
तथावाराहादिकजेअवतारएसर्वेनाकारणएवाजेप्रत्यक्षश्रीकृष्णपुरुषोत्तमन्नगवानतेनोमहिमाअतिशेपणेकरिने
समझेतोतेनेन्नगवाननिश्रवणादिकजेनवधान्नक्तीतेअचलरहेएविरित्येंसर्वेमुनिनाप्रश्ननोउत्तरकरिनेंपछेश्रीजीम
हाराजसर्वेनेपुछताहवा जेकांमक्रोधनेलोन्नएत्रणयनरकनांद्वारछेएमांथीजेनेजेअतिशेजित्यामां आव्योहोयतेस
र्वेकहो पछेजेनेजेवातनिअतिशेदृढताहतितेतेविरित्येबोल्यातेमुनिनांवचनसांन्नलिनेश्रीजिमहाराजअतिशेराजि
थया अनेंआत्मानंदस्वामितथाजोगानंदस्वामितथान्नगवदानंदस्वामितथाशिवानंदस्वामिएच्यारजणानेराजीथै
नेंह्रदानेविषेचरणारींवददिधांनेएमबोल्याजेजेममहानुन्नावानंदस्वामीआदिकमोटेराछे तेन्नेलाआच्यारपणछे
माटेएमनुंकोइनेअपमानकरवादेशोमांएममुक्तानंदस्वामीआदिकजेमोटेरासाधुतेमनेन्नलांमण्यकरिनें श्रीजिम
हाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेंजमवापधार्या ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७८॥

श्रीसारंगपुर कारियाणी लोया पंचालाना वचनामृतं

संवत् १८७७ना श्रावण वदि ५ पंचमीने दिवस स्वामि सहजानंदजी महाराज गाम श्री सारंगपुर मध्ये जीवा खाचरना दरबारमां उत्तरादे बारने ओरडाने ओसरिये विराजमान हता अने सर्वे श्वेत वस्त्र धारण कर्यां हतां अने पोताना मुखारविंदनी आगळ्य मुनि तथा देश देशना हरिभक्तनि सभा भराईने बेठि हति पछे मुक्तानंद स्वामिये प्रश्न पुछ्युं जे जितं जगत् केन मनो हि येन ए श्लोकमां एम कयुं छे जे जेणे पोतानुं मन जित्युं तेणे सर्व जगत जित्युं ते मन जित्युं केम जणाय पछे श्रीजी महाराज बोल्या जे शब्द स्पर्श रुप रस ने गंध ए जे पंच विषय तेमांथि ज्यारे इंद्रीयो पाछां हठे अने कोई विषय पामवानि इछा रहे नहि तारे सर्वे इंद्रीयुं वश थाय छे ने ज्यारे इंद्रीयुं विषयनो स्पर्श जन करे तारे मन पण इंद्रियुं लगण आवे नहिं ने हइया मांने हइयामां रहे एवि रित्ये जेने पंच विषयनो त्याग अति द्रढपणे करिने थयो तारे तेनुं मन जित्युं जाणवुं अने जो विषय उपरथ कांइ प्रीति होय तो मन जित्युं होय तो पण जित्युं न जाणवुं पछे वलि मुक्तानंद स्वामिये पुछ्युं जे विषय निनिवृत्ति थयानुं कारण ते वैराग्य छे के परमेश्वरने विषे प्रिति छे पछे श्रीजी महाराज बोल्या जे एक तो विषयनी निवृत्तिनुं कारण आत्मनिष्ठा छे अने बिजुं माहात्म्ये सहित जे भगवाननुं ज्ञान ते छे तेमां आत्मनिष्ठा तो एवि रित्य नि जोइये जे हुं चैतन्य छुं ने देह जड छे ने हुं शुद्ध छुं ने देह नर्क रुप छे अने हुं अविनाशि छुं ने देह नाशवंत छे ने हुं आनंद रुप छुं ने देह दुःखरूप छे एवि रित्ये ज्यारे देह थकी पोताना आत्माने सर्व प्रकारे अतिशे विलक्षण समझे तारे देहने पोतानुं रुप मानिने विषयमां प्रीती करे ज नहिं एवि रित्ये आत्मज्ञाने करिने विषय निनिवृत्ति थाय छे अने भगवाननो महिमा एम विच्यारे जे हुं आत्मा छुं अने जे प्रत्यक्ष भगवान मल्या छे ते परमात्मा छे अने गोलोक वैकुंठ श्वेतद्वीप तथा ब्रह्मपुर तथा अनंतकोटि ब्रह्मांडना पति जे ब्रह्मादिक देव ए सर्वेना

स्वामिजेश्रीपुरुषोत्तमभगवानतेमुनेप्रत्यक्षमल्याछेअनेतेमाराआत्मानेविषेपणअखंडविराजमानछे अनेतेभग
वाननुंजेएकनिमेषमात्रनुंदर्शनतेउपरस्यअनंतकोटिब्रह्मांडनांजेविषयसुखछेतेसर्वेनेवारिफेरिनेनांखिदेइये अनेभ
गवाननाएकरोममांजेटलुंसुखरयुंछे तेटलुंसुखजोअनंतकोटिब्रह्मांडनांविषयसुखभेलां करियेतोपणतेनाकोटिमा
भागनिबरोबरस्यपणथायनहिअनेजेभगवाननुंअक्षरधामछेतेनिआगल्यबिजाजेदेवतानालोकछेतेनेमोक्षधर्मने
विषेनर्कतुल्यकयाछेएवाजेभगवानतेमुंनेप्रगटमल्याछेतेनेमुकिनेनर्कनाकुंडजेवांजेविषयनांसुखतेनेहुंशुंइछुंअने
विषयसुखतोकेवलदुःखरुपजछे एविरित्येभगवाननुंमाहात्म्यजांणवेकरिनेविषयनिनिवृत्तिथायछेअनेएविरित्ये
जेआत्मज्ञाननेपरमात्मानुंज्ञानतेमांथिजेवैराग्यप्रगटेतेवैराग्येकरिनेसर्वविषयसुखनिवासनानिवृत्तिथैजायछेअने
जेणेएविरित्येसमझिनेविषयसुखनोत्यागकर्योतेनेपाछिविषयमांप्रीतिथायजनहिंनेएनुंजमनजितांणुंकवायछेअ
नेएविसमझणयविनाझाजुंहतजणातुंहोयपणज्यारेकोइकसाराविषयनिप्रामिथाय तारेभगवाननेपड्यामुकिनेविष
यमांप्रितिकरेअथवापुत्रकलत्रादिकनेविषेप्रितिकरेअथवारोगादिकसंबंधिपिडाथायअथवापंचविषयनुंसुखहोय
तेमटिजाय तारेभगवाननेविषेप्रीतिरहेनहिनेविकलजेवोथैजाय नेजमकुतरानुगलुंरियुंहोयतेपणनांनुंहोय तारेसा
रुंदिसेतेमएवानिभक्तिप्रथमसारिदिसेपणअंतेशोभेनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥७१॥ संवत् १८७७नाश्राव
णवदि ६छठ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजिवाखाचरनाओरडानि ओसरिउपरस्यढोलियोबिछा
व्योहतो तेउपरस्यउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरस्यबांधिहति तथाश्वेतपछेडिओढिहति

तथाश्वेतवस्त्रपेर्स्योहतो। अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
पछेश्रीजीमहाराजमुनिप्रत्येबोल्याजेमांहोमांहिंप्रश्नउत्तरकरो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेभगवान
नाभक्तनेंभगवाननिमूर्त्तिमांअतिशेहेतकियेप्रकारेथाय पछेतेप्रश्ननोउत्तरमुनियेमांहोमांहिकरवामांड्योपणथयो
नहि पछेश्रीजिमहाराजेतेनोउत्तरकरवामांड्योजेस्नेहतोरुपेकरिनेंपणथायछे तथाकांमेकरिनेपणथायछे तथालो
भेकरिनेपणथायछेतथास्वार्थेकरिनेंपणथायछे तथागुणेकरिनेंपणथायछेतेमांरुपेंकरिनेजेस्नेहथायछेतेतोज्यारेते
नादेहमांपितनिसरे अथवाकोढनिसरेतारेस्नेहथयोहोयतेनाशपांमेछे तेमजलोभकामनेस्वार्थेकरिनेजेहेतथयुंहोय
तेपणअंतनाशपांमेछे अनेजगुणेकरिनेस्नेहथयोहोयतेतोअंतरहेछे तारेश्रीजिमहाराजप्रत्येसोमलोखाचरबोल्या
जेएतेगुणकियाउपरस्थलाकेमांहिला पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेउपरस्थलेगुणेशुंथाय एतोवचनेकरिनेदेहेंकरिनेने
मनेकरिनेजगुणहोयनेतेगुणेकरिनेजेहेतथयुंहोयतेनथिनाशपांमतुं अनेतमेपुछोछोतेभक्तनेभगवानउपरस्नेहथा
यएमजकेवलपुछोछोकेभगवाननेभक्तउपरस्नेहथायएमपणपुछोछो तारेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेएबेय
नेपुछियेछैये पछेश्रीजिमहाराजेतेनिविस्तारेकरिनेवार्त्ताकरवामांडिजेवचनेकरिनेतोकोइजीवप्राणिमात्रनेदुखव
वानहि अनेपरमेश्वरसाथेअथवामोटासंतसाथेप्रश्नउत्तरकरताहैये अनेतेमांपरस्परवादविवादथातोहोयनेतेमां
पोतेजितिये एमजणायतोपणजेमोटाथिनांनोहोयतेनेमोटानेसमीपेनमिदेवुं अनेआपणकरतांमोटासंतहोयतेस
भामांप्रश्नउत्तरेकरिनेजुंठापडेएमकरवुंनहि मोटासंतआगेनेपरमेश्वरआगेतोजरुरहारिजावुं अनेपरमेश्वरतथा

मोटासंततेपोतानेकोइवचनजोग्यकेहेअथवाअजोग्यकेहे तारेतवचननेतत्कालस्नेहसहितमानवुं तेमांजोग्यवचन
होयतेमांतोआशंकाथायनहि पणकोइअजोग्यवचनकह्युंहोयनेतेमांआशंकाथाय एवुंहोयतोपणतेसमानेविषे
नापाडविनहिंएतोहाजपाडवि अनेएमकेवुंजेहेमहाराजजेमतमेकेशोतेमहुंकरिश अनेतेवचनपोतानेमनायनहिए
वुंहोयतोपरमेश्वरतथामोटासंततेनिमरजीहोयतोतेमनेहाथजोडिनेभक्तियेसहितएमकेहेवुं जेहेमहाराजतमेजेवच
नकह्युंतेतोठिकछे पणआटलिमुनेतेमांआशंकाथायछेएप्रकारनुंदिनथइनेवचनकेवुं अनेजोपरमेश्वरनिमरजीन
होयतोतेमनेसमीपरहेताहोय जेमोटासंततथाहरिभक्ततेमनेआगेकहेवुंजेआविरित्येपरमेश्वरेवचनकयुंछे तेतोमुं
नेमांन्यामांआवतुंनथि पछेतेनुंमोटासंतसमाधानकरेतथापरमेश्वरआगेकहिनेएवचननुंसमाधानकरावे पणपर
मेश्वरेवचनअजोग्यकेजोग्यकह्युंहोयतेसमेनापाडविनाहिं एविरित्यनिजुक्तियेमोटानावचननेपाछुंठेलवुं पणकयुं
नेतत्कालनापाडविनहिं एविरित्येतावचननेगुणेकरिनेवरतवुं पछेतेभक्तनेउपरस्थपरमेश्वरतथामोटासंततेनेस्नेहथा
यछे अनेतेभक्तनेपणभगवाननेविषेदृढस्नेहथायछे हवेदेहनेगुणेकेमवरतवुं तापोतानादेहमांजोकांइउनमत्तपणुंज
णायतोभजनमांबेसवेकरिनेअथवाचांद्रायणव्रतेकरिनेदेहनेनिर्बलकरिनांखवुं पछेतेनेदेखिनेतेनादेहनिमोटासंत
अथवापरमेश्वरखबरस्थरखावेतोभलेपणपोतानेजांणेदेहनुंजतनकरवुंनहितथादेहेकरिनेभगवाननिनेभगवानना
भक्तनिटेल्यचाकरिकरवि एविरित्येज्यारेएदेहनेगुणेकरिनेवरतेनारेतेनेदेखिनेतेनेउपरस्थपरमेश्वरनेमोटासंततेनेस्ने
हथायछेअनेएभक्तनेपणभगवाननेविषेप्रीतिथायछे हवेमननेगुणेजेमवरतवुंतेनिरित्यकहियेछेये जेपरमेश्वरनां

ज्यारेदर्शनकरवांतारेमनेसहितद्दष्टिनेएकाग्रराखिनेकरवां अनेपरमेश्वरनादर्शनकरतोहोयनेत्यांकोइमनुष्यआव्युं
अथवाश्वानआव्युंकेबिजुंकोइपशुपक्षिआव्युं तारेपरमेश्वरनादर्शनमांथिदृत्तित्रोडिनेआडिअवलिउंचिनिचिद्दष्टि
करिनेतेनांपणजेलांदर्शनकरतोजाय पछेएविफाटेलद्दष्टिवालानेपरमेश्वरकेमोटासंतदेखिनेराजिथातानथिअनेए
दर्शनकरेछेतेकेवांकरेछेतोजेमअन्यमनुष्यकरेछेतेमतेपणकरेछे अनेएविलौकिकद्दष्टिवालोतोजेमखिलकोडिबो
लेछेतेजेलेपुछडुंउंचुंकरेछेतेवोजांणवोशासारुजेपरमेश्वरजेलेबिजांदर्शनकरेछे अनेएवांलौकिकदर्शनज्यारेएक
रवामांडतारेजेवोप्रथमसारोहोयतेवोरेहेनहि अनेतेदिवसेदिवसेउतरतोजाय तेमाटेपरमेश्वरनांदरशनकरतांकर
तांआडिअवलिद्दष्टिकरविनहि परमेश्वरनांदरशनतोप्रथमपेलेनविनथयांहोयनेतेसमयनेविषेजेवुंअंतरमांअलो
किकपणुंहोयतेवुंनेतेवुंमनमांअलौकिकपणुंरहेतुंजायनेएकद्दष्टियेकरिनेमूर्त्तिनेजोतेजावुं नेद्दष्टिपलटिनेअंतरमांते
विनेतेवितमूर्त्तिनेउतारविजेमधर्मपुरमांकुशलकुंवरबाइहतातेअमारांदर्शनकरतांजातांहतां अनेद्दष्टिपलटाविनेमू
र्त्तिनेअंतरमांउतारतांतेमदर्शनतोमनेजुक्तद्दष्टिनेएकाग्रराखिनेकरवांपणजेमबिजांदर्शनकरेछेतेमनकरवां अने
जोपरमेश्वरनादर्शनजेलेबिजांदर्शनमनुष्यनांकेकुतराबल्याडानांकरेछे तोतेनेज्यारेस्वप्नथायतारेपरमेश्वरपणद
खायनेतेअन्यपदार्थपणजेलेदखाय तेमाटेपरमेश्वरनांदर्शनतोएकद्दष्टियेकरवांपणचपलद्दष्टियेनकरवां अनेज्यारे
परमेश्वरनांदर्शनद्दष्टिनेनियममांराखिनेकरेछेतनेएदर्शननविननांनविनरहेछे अनेपरमेश्वरेजेजेवचनकत्यांहोयते
पणतेनेनविननांनविनरहेछे अनेलौकिकबाह्यद्दष्टियेकरिनेदर्शनकर्यांहोयतेनेपरमेश्वरनांदर्शनतथावचनएसर्वेजु

नांथईजायछेतेरोजदर्शनकर्याकरेपणएवानेतोजेमनथयांहोयतेवांनेतेवांरहेछे तेज्यारेभजनमांबेसेतारेतेनुंमन
स्थिररहेनहिंबहुधारायेजुक्तथायअनेपरमेश्वरनेधारेतारेतेनेलेबिजांदर्शनजेजेकर्यांछे तेपणवगरधार्यांआवि
नेहैयामांस्फुरेछेतेमाटेदर्शनतोएकपरमेश्वरनांजकरवांनेएमजेदर्शनकरेछे तेनुंमनभजनस्मरणकरतेएकपरमेश्व
रमांजरहेछेपणतेनिबहुधारानथिरहेतीएकरहेछेअनेजेचपलदृष्टियेंदर्शनकरेछे तेनेहुंजांणुंछुंअनेजेनांदृष्टिनेमननि
यममांहोयएवाजेमोटासंततपणजांणेजेआतोलौकिकदर्शनकरेछे पछेतेलौकिकदर्शननाकरनाराआसमागममां
थिदिवसेदिवसेउतरताजायछे अनेजेमकोईककांमिपुरुषहोयतेनिरूपवंतिस्त्रीमांएकमनकरिनेदृष्टिप्रोवांणिहोयते
समेवच्यमांकोइकपशुपक्षिआवेजायकेबोलेपणतेनितेनेखबरस्यरहेनहिं एविरित्येएकाग्रदृष्टियेकरिनेपरमेश्वरमां
जोडावुंपणलौकिकदर्शननकरवां तारेनिर्विकारानंदस्वामियेआशंकाकरिजेहेमहाराजअमारेतोदेशदेशमांमनुष्य
आगल्यवार्त्ताकरविपडेतेणेकरिनेमननुंएकाग्रपणुंरहेतुंनथि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमनुष्यआगल्यवार्त्ताक
रवितेनितोअमेआज्ञाआपिछेपणआंहिमूर्त्तिनांदर्शनमेलिनेबिजांदर्शनकरवांएविकेदिवसअमेआज्ञाआपिछे ए
मकहिनेवलीवार्त्ताकरवालागाजेप्रथमज्यारेंमूर्तिनादर्शनथायछेतारेएनेकेवुंअलौकिकपणुंरहेछेतेवुंनेतेवुंअलौकि
कपणुंतोतोरहेजोमनेसहितद्रष्टिएकपरमेश्वरमांराखे एविरित्यंमननेंगुणेकरिनेवरतेतारेतेभक्तनेउपरस्यनित्यप्रत्ये
भगवानननेनविननेनविनहेतरहेछे नेतेभक्तनेपणभगवानननेविषेनित्यप्रत्येनविननेनवानेहेतरहेछे अनेवलिनेत्रने
श्रोत्रएवनेतोविशेषकरिने नियममांराखवांशासारु जेज्यांत्यांग्राम्यवार्त्ताथानिहोयनेतेनेश्रोत्रनिवृत्तिद्वारेतणाईं

जाइ नेसांभलियेतोतेसर्वेग्राम्यशब्दभजनमांपेसेतोरसांभरिआवेछे अनेफाटलनेत्रनिवृत्तियेकरिने जेजरूपजो
युंहोयतेसर्वेभजनकरतांसांभरिआवेछे तेसारुएवेइंद्रिनेतोअतिशेनियममांराखवां अनेनेत्रनिनेश्रोत्रनि वृत्ति
ज्यारेमूर्त्तिनांदर्शनकरताहइयेंनेंमूर्त्तिनेमेलिनेअन्यमांतणायतोतेने एमउपदेशदेवोजेहमुरखतुंभगवाननिमूर्त्तिवि
नाअन्यरुपनेजुवेछे केपरमेश्वरनिवार्त्ताविनाअन्यवार्त्तानेसांभलेछे तेमांतुनेशुंप्रामथाशे अनेंहजितुंनेसिद्धदशा
तोआविनथिजेजेवुंचितव्यतेवुंतुनेततकालमलेशासारुजेहजितोतुंसाधकछुं माटेजेविषयनेतुंचिंतविशतेविषयम
लशेनहिं अनेठालांवलखांकरिनेपरमेश्वरनेशावास्तेमेलिदेछे अनेकांइकजोतुंनेंअल्पविषयमलशेतोतेनापापमां
जमपुरिनोमारखातांखातांअंतनहिंआवे एविरित्येनेत्रनेंनेंश्रोत्रनेउपदेशदेवो अनेंवलिएमकेवुंजेज्यारेतुंभगवा
ननिमूर्त्तिमां एकाग्रथइशतोतेमांथितुंसिद्धदशानेपांमिश पछेतुंजेजब्रह्मांडमांवार्त्ताथायछेतेनसहजेसांभलिश
अनेंब्रह्माविष्णुनेशिवनाजेवारुपनेंइछिशतोतेवारुपनेंपांमिश अनेंलक्ष्मिकेराधिकाजेवो भक्तथावाइछिशतोते
वोथईश अनेंभगवांननुंभजनकरतांकरतांसिद्धदशानेंदेहछतेनहिपांम्यतोदेहपड्या पछेमुक्तथाइशतारेंसिद्धदशा
मलशे पणसिद्धदशाआव्याविनारूपनेजोईजोईनेमरिजाईशतोपणतेरूपमलशेनहि अनेग्राम्यशब्दनेपणसांभ
लिसांभलिनेमरिजाईशतोतेणेकरिनेबुद्धितोअतिशेभ्रष्टथईजाशेपणतेमांथिकांइप्रामिनहिथाय एविरित्येनेत्रनेने
श्रोत्रनेउपदेशदेइने एकभगवाननीमूर्त्तिमांजराखवां अनेएविरित्येजेवरतेतेनेभगवाननिमूर्त्तिमां दिवसेदिवसेअ
धिकस्नेहथायछे नेतेभक्तउपरपणपरमेश्वरनेनेमोटासाधुनेस्नेहहोयतेथिपणदिवसेदिवसेवधतोजायछे॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥ २॥ ॥८०॥ ॥संवत् १८७७नाश्रावणवदि ७सातम्यनेदिव
ससांझनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरत्थविराजमान
हताअनेश्वेतपाघमस्तकेबांधिहति नेकालाछेडानोखेसओढ्योहतोनेधोलोखेसपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपु
छ्युंजेहेमहाराजएकभक्ततोनानाप्रकारनिपूजासामग्रीलेईनेप्रत्यक्षभगवाननीपूजाकरेछे अनेएकभक्ततोनाना
प्रकारनामानसिकउपचारेकरिनेभगवाननिमानसिपूजाकरेछे एबेभक्तमांश्रेष्ठतकोणछे तारेश्रीजीमहाराजबो
ल्याजेभगवाननेविषेप्रेमेकरीनेअतिरोमांचितगात्रथईनेतथागदगदकंठथईनेजोभगवाननीप्रत्यक्षपूजाकरेछेअ
थवाएवीरीत्येजभगवाननीमानसिपूजाकरेछे तोएबेयश्रेष्ठछे अनेप्रेमेकरिनेरोमांचितगात्रनेगदगदकंठथयाविना
केवलशुष्कमनेकरिनेप्रत्यक्षभगवाननीपूजाकरेछे तोयन्यूनछेनेमानसीपूजाकरेछेतोयन्यूनछे तारेसोमलेखाचरे
पुछ्युंजे एविरित्येजेप्रेममगनथईनेप्रत्यक्षभगवाननिपूजाकरतोहोयअथवामानसीपूजाकरतोहोयतेभक्तकियेल
क्षणेकरिनेओलखाय तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननीपूजासेवानेविषेतथाकथावार्त्ताकीर्त्तननेविषेअ
तिशेश्रद्धाहोय तथाभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यसमझतोहोय नेएवेवांनांदिवसेदिवसेनवांनेनवांजरहेतांहोय पण
क्यारेयगौणनपडेजेमभुक्तानंदस्वामिनेअमेप्रथमलोजपुरमांदिठाहता नेजेविश्रद्धानेभगवाननुंमाहात्म्यहतुं तेवुंने
तेवुंजआजदिवससुधिनवुंनेनवुंछेपणगौणपड्युंनथि एवेलक्षणेकरिनेतेभक्तनेओलखवोअनेएविरित्येमाहात्म्यने

श्रद्धाविनानासर्वेजाढवश्रीकृष्णभगवानभक्तजरहेतानेजेमविजाराजानिसेवाचाकरिकरे तेमसेवाचाकरीकरता तोपणतेनुंकोईनांमजांणतुंनथा नेतेभक्तपणकेवायानथी अनेउद्धवजीजोश्रीकृष्नभगवाननीश्रद्धामाहात्मेसहित सेवाचाकरिकरतातोतेपरमभागवतकेवायानेतेनिशास्त्रमांतथालोकमांअतिशेप्रसिद्धिछेपछेनिर्विकारानंदस्वामि येंप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजश्रवणमनननिदिध्यासनेसाक्षात्कारतेकेनेकेवाय तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेश्रोत्रेकरि नेवार्त्तासांभलवितेनेश्रवणकहियें अनेजेवार्त्ताश्रवणकरिहोय तेवार्त्तानोमनेकरिविचारकरिनेजेटलिवार्त्तात्याग कर्‍याजोग्यहोयतेटलिनोत्यागकरेनेजेटलिवार्त्ताग्रहणकर्‍याजोग्यहोय तेटलीनुंग्रहणकरेतेनेमननकहियेअनेजेवा र्त्तानिश्चेकरिनेमननेविषेग्रहणकरिहोय तेनेरात्यदिवससंभारवानोजेअध्यासराखवोतेनेनिदिध्यासकहियें अनेते वार्त्ताजेविहोयतेविनेतेविजर्चितवनकर्‍याविनापणसर्वेमूर्त्तिमाननीपेठेइंदेसांभरिआवे तेनेसाक्षात्कारकहियें अ नेजोएविरित्येआत्मानास्वरूपनुंश्रवणादिककर्‍युंहोय तोआत्मस्वरूपनोएविरित्येसाक्षात्कारथायअनेजोभगवान नोएविरित्येश्रवणमनननिदिध्यासकर्‍योहोय तोभगवाननोएविरित्येसाक्षात्कारथायछे पणमनननेंनिदिध्यासए बेकर्‍याविनाकेवलश्रवणेकरिनेसाक्षात्कारथातोनथी अनेजोभगवाननास्वरूपनुंदर्शनकरिनेतेनुमनननेनिदिध्या सतेनकर्‍योहोयतो लाखवरससुधिदर्शनकरेतोपणतेस्वरूपनोसाक्षात्कारनथायनेतेदर्शनतोकेवलश्रवणमात्रसर खुंकेवाय अनेजेणेभगवाननाअंगअंगनुदर्शनकरिनें पछेतेअंगअंगनुंमनननेनिदिध्यासतेकर्‍योहशेतोतेअंगआ जसहजेसांभरिआवतुंहशेनेजेअंगनुंदर्शनमात्रजथयुंहशेतोतेअंगनेसंभारतोहशेतोपणनहीसांभरतुंहोय अनेके

टला। कहरिन्नक्तकहेछेजेअमेतोमहाराजनिमूर्त्तिनेंध्यानमांवसिनेंघणायमंन्नारियेछइये तो। पणएकेअंगधारयामां
नथीआवतुंतोसम ग्रमूर्त्तितोक्यांथिआवेतनुंपणएजकारणछेजेएभगवाननिमूर्त्तिनांदर्शनमात्रजकरेछे पणमनन
नेनिदिध्यासनथिकरतोमाटेकेमधारयामांआवेकांजेजमायिक१दार्थछेतेपणकेवलद्रष्टिमात्रेदेख्युंहोयनेकेवलश्रव
णमात्रेसांन्नल्युंहोयनेतेनेजोमनमांसंन्नारिनराख्युंहोयतोतेविसरिजायछेतोजेअमायीकनेदिव्यएवुंजे न्नगवाननुं
स्वरूपतेतोमनननेनिदिध्यासकरयाविनाक्यांथिसांन्नरे माटेन्नगवाननुंदर्शनकरिनेतथावार्त्तासांन्नलिनेजोतेनुंमन
ननेनिदिध्यासनिरंतरकरयाकरे तोतेनोसाक्षात्कारथायनहिंतोआखिउमरदर्शनश्रवणकरेतोपणसाक्षात्कारथायन
हिं ॥इतिवचनामृतं॥३॥८१॥ संवत् १८७७नाश्रावणदि८अष्टमिनेंदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरम
ध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्यउत्तरमुखारविंदविराजमानहता नेमस्तकेश्वेतपाघबांधिहतिने
श्वेतपछेडिओढिहतिनेश्वेतखेसपेरयोहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नरा
इनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआत्माअनात्मानिचोखिजेविक्तितेकेमसमझविजे
समझवेकरिनेआत्माअनात्माएकसमझायजनहिंपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकश्लोककरिनेंअथवाबेश्लोकेक
रिनेअथवापांचश्लोकेकरिनेअथवासोश्लोकेकरिनेअथवाहजारश्लोकेकरिनेजेचोखुंसमझायतेठीकछेजेसमझां
णाकेडेआत्माअनात्मानाएकपणानोलेशचोजरहेनहिअनेचोखुंसमझाइजायतेजसमझणएयसुखदाईथायछे अनेगो
वरिसमझणएयसुखदाइथातिनथि माटेएमचोखुंसमझजेहुंआत्मातेमाराजेवागुणदेहनेविषेएकेयआवतानथि अ

नेजडदुखनेमिथ्यारुपजे देहतेनाजेगुणतेहुंचैतन्यतेमारेविषेएकेयआवतानथिएविविक्तिसमझिनेनेअत्यंतनिर्वास
निकथैनेचैतन्यरुपथकोपुरुषोत्तमभगवाननुंचिंतवनकरेएवोजेजडचैतन्यनोविवेकतेनेद्रढवीवेकजांणवो अनेघ
डिकपोतानेआत्मारूपमांनेनेघडिकदेहरूपमानिनेस्त्रिनुंचिंतवनकरेएनेगोवरोजांणवोमाटेएनाअंतरमांसुखनआवे
जेमसुंदरअमृतसरखुंअन्नहोयनेतेमांथोडुंकझेरनांख्युंहोयतोतेअन्नसुखदाइनथायसांमुंदुखदाइथायछे तेमआठ
पोहोरआत्मानोविचारकरिनेएकघडिपोतानेदेहरूपमांनिनेस्त्रिनुंचिंतवनकरेएटलेएनोसर्वे विचारधूड्यमांमलिजा
यछे माटेअत्यंतनिर्वासनिकथवायएवोचोखोआत्मविचारकरवो अनेकोइकनेएवोसंशयथायजेअत्यंतनिर्वास
निकनहिथवायनेकाचानेकाचामरिजाशुंतोशाहवालथासेतोएवो विचारभगवाननाभक्तनेकरवोनहिनेएमसमझ
वुंजमरशेतोदेहमरसेपणहुंतोआत्माछुंनेअजरअमरछुंमाटेहुंमरुंनहीएवुंसमझिनेहईयामांहिमत्यराखवि अनेपर
मेश्वरविनासर्वेवासनात्यागकरिनेअचलमतिकरवि अनेएमवासनाटालतांटालतांजोकांईकथोडिघणिवासनारे
गेतोजेवामोक्षधर्ममांनर्ककत्याछेतेवानर्कनीप्राप्तीथासे तेनरकनिविगति जेभगवाननोभक्तहोयतेनेकांईजगत
निवासनारेहेतेनेइंद्रादिकदेवतानाजेलोकतेनिप्राप्तिथायनेतेलोकुंनेविषेंजेनेअपछराउंतथा विमानतथामणिमय
मोहोलात्यएआदिदेनेजेवेभवतेसर्वेपरमेश्वरनाधामनिआगल्यनरकजेवाछेतेनेभोगवेछे पणविमुखजीवनिपेठे
जमपुरिमांजायनहिअनेचोराशिमांपणजायनहि माटेजासवासनिकभगवाननाभक्तहशेतोपणघणुंथाशेतोदेव
नाथावुंपडशे नेदेवतामांथिपडशे तोमनुष्यथाशेनेमनुष्यथैने वलिपाछिभगवाननिभक्तिकरिनेनेनिर्वासनिकथैने

अंत्येभगवाननाधामनेपांमशोपणविमुखजीवनिपेठनरकचोराशिनेनहिभोगवो एवुंजांणिनेभगवाननोभक्तहो य तेनेवासनानुबलदेखिनेहिमत्यहारविनहिनेआनंदमांभगवाननुभजनकरयाकरवुं अनेवासनाटाल्यानाउपाय मांरवुं अनेभगवाननेभगवानना संतनावचनमांदृढविश्वासराखवो ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥८२॥

संवत् ॥ १८७७ नाश्रावणवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवा खाचरनादरबारमांउत्तरादेबारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरयविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांह तां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेमुक्तानंदस्वामियेप्र श्नपुछ्युंजेवासनानिनिवृत्तिथयानोएवोशोजबरोउपायछेजेएकउपायनेविषेसर्वेसाधनआविजाय पछेश्रीजिमहा राजबोल्याजे जेनेश्रद्धातथाहरिनेहरिजननावचननेविषेविश्वासतथाभगवाननेविषेप्रीतितथाभगवाननास्वरूप नुंमाहात्म्यएच्यारवांनांजेनाहृदामांहोयतेनिवासनानिवृत्तिथैजायछे तेमांपणजोएकमाहात्म्यअतिशेदृढहोयतोश्र द्धातथाविश्वासतथाप्रितिएत्रणयदुबलांहोयतोपणमहाबलवानथायछे अनेमाहात्म्यविनानिभक्तिजोझाझिजणा तिहोयतोपणअंत्येनाशथैजायछे जेमदशबारवरसनिकन्याहोयनेतेनेक्षयरोगथाय पछेतेकन्याजुवानथयामोर जमरीजाय पणजुवांनथायनहीतेमजेनेमहात्म्यविनानिभक्तिहोयतेपणपरिपक्वथातिथातिनाशथैजायछे अनेजे नाहृदामांमहात्म्यसहितभगवाननिभक्तिहोयतोबिजाकल्याणकारिगुणनहोयतोपणतेनाहृदामांसर्वेआवेछेअने जोमहात्म्येसहितभक्तिजेनाहृदामांनथितोशमदमादिकजेकल्याणकारिरुडागुणतेतेनाहृदामांछेतोयपणनहि जे

वाजछेकेमजेअंत्येनाशपांमीजाशेमाटेएकमहात्म्येसहितभक्तिहोयतोतेनिवासनापणनिवृत्तिथैजाय अनेकल्या
णकारिजेगुणतेसर्वेआविनेदृढानेविषेनिवासकरिनेरहेते माटेमहात्म्येसहितभगवाननिभक्तिएजवासनाटल्यानुं
महामोटुंअचलसाधनछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेजिवअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अ
नेईश्वरअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अनेअक्षरब्रह्मअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अनेपुरुषोत्त
मभगवाननेअन्वयपणेकेमजाणवानेव्यतिरेकपणेकेमजाणवा पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजन्ममरणनुंभोक्ता
एवुंजेजीवनुस्वरूपतेअन्वयजाणवुं अनेअछेद्यअभेद्यअविनाशिएवुंजेजीवनुस्वरूपतेव्यतिरेकजाणवुं अनेविराट्
सुत्रात्मानेअव्याकृतएत्रणयशरिरमांएकरसपणेवर्तेएईश्वरनुंअन्वयस्वरूपजाणवुं अनेपिंडब्रह्मांडथिपरसच्चिदानंद
पणेकरिनेजेनीरुपणकर्युंछेतेईश्वरनुव्यतिरेकस्वरूपजाणवुं अनेप्रकृतिपुरुषतथासूर्यचंद्रादिकसर्वेदेवतातेनुंजेप्रेर
कतेअक्षरनुंअन्वयस्वरूपजाणवुंअनेजेस्वरूपनेविषेपुरुषप्रकृतिआदेदेनेकांइउपाधिरेतिनथिएकपुरुषोत्तमभगवा
नजरेछेएअक्षरनुंव्यतिरेकस्वरूपछे अनेबद्धजीवतथामुक्तजीवएबेनादृढामांसाक्षिरुपथकारयाछे अनेबद्धपणुं
नेमुक्तपणुंजेनेअडतुंनथितेमजईश्वरनानेअक्षरनादृढामांसाक्षिरुपेरयाछे अनेतेतेउपाधिथकिरहितछेएपुरुषोत्तम
नुंअन्वयस्वरुपछे अनेजीवईश्वरनेअक्षरतेथकिपरजेअक्षरातितस्वरूपएपुरुषोत्तमनुंव्यतिरेकस्वरूपजाणवुंएविरि
त्येअन्वयव्यतिरेकपणुंछे पछेब्रह्ममुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननादर्शननोजेमहिमातथाभगवाननानामस्म
रणनोजेमहिमातथाभगवाननास्पर्शनोजेमहिमातेभगवाननाभक्तनेअर्थेछेकेसर्वजीवनेसारुछे पछेश्रीजीमहा

राजबोल्याजेदर्शनादिकनोतोभेदजुदोजछे तेकहिएतेसांभलो जेज्यारेएदर्शननोकरनारोभगवाननादर्शनकरे
छे तेदृष्टिद्वारेआविनेंतसोतिदृष्टिजोदर्शनकरेतोतेदर्शनएवुंथायछेजेविसारतोयपणविसरेनहिएविरित्येमनेसहवर्त्त
मानत्वचास्पर्शकरेतोतेस्पर्शपणविसरेनहि जेमगोपांगनाउंनांभगवानप्रत्येभागवतमांवचनछेजेहेभगवनजेदि
वसथितमाराचरणनोस्पर्शथयोछेतेदिवसथकितमविनाजेजेसंसारनांसुखछे तेअमनेविखजेवांलागेछेएविरित्ये
सर्वेज्ञानइंद्रियेकरिनेमनेसहवर्त्तमानजेदर्शनस्पर्शश्रवणादिकथायछे तेकोइकालेविसरिजातांनथिजेमअज्ञानि
जिवहोयतेणेमनेसहवर्त्तमानजेपंचज्ञानइंद्रियोतेणेकरिनेजेजेविषयभोगव्याहोयतेविसारेतोयपणविसरेनहि ए
विरित्येभगवाननुंपणमनेसहवर्त्तमानजेदर्शनादिककरेछेतेनेजदर्शनादिकजांणवुंनेविजानेतोदर्शनथयुंछे तोयप
णनथयाजेवुंजछेकांजेजेसमेएणेदर्शनकर्यांतेसमेएनुंमनतोकांइयेफरतुंहतुं माटेएदर्शनएनेकांतोएकदिवसमांवि
सरिजाशेअथवापांचदिवसमांअथवापचासदिवसमां अथवाछमेनामांअथवावरसमां अथवापांचवरसमांज
रुरविसरिजाशेपणअंत्यरेशेनहि माटेजेमहात्म्यजांणिनेअतिप्रितियेकरिनेमनेसहितदृष्टिआदिकज्ञानइंद्रियेकरिने
दर्शनस्पर्शादिककरेछेतेनेजतेमनुंफलछे अनेविजानेतोजेपरमेश्वरनांदर्शनादिकथायछेतेनुंविजफलथायछे अने
यथार्थमहिमातोजेमनेसहवर्त्तमानदर्शनादिककरेछेतेनेअर्थेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥८३॥
॥ संवत् १८७७ नाश्रावणवदि १० दशमीनेदिवसश्रीजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबार
मांउत्तरादेवारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरथविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखार

विदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठाहता पछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेएकएकअ
वस्थानेविषेविजिबेबेअवस्थाओकेमरहिछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआजीवात्माजेतेजेनेविषे रहिनेविषय
भोगनेभोगवेछे तेनेअवस्थाकहियेतेअवस्थाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणप्रकारनिछेतेमांजेजाग्रतअवस्थाछे तेवै
राजपुरुषनिजेस्थितिअवस्थातेनुंकारज्यछे नेसत्वगुणात्मकछेनेनेत्रस्थानकनेविषेरहिछे एविजेजाग्रतअवस्थाते
नेविषेविश्वाभिमानिनामेजेआजीवात्मातेजेतेस्थूलदेहनाअभिमानेसहितथकोदशइंद्रियोने च्यारअंतःकरणेकरि
नेविवेकेसहितयथार्थपणेपोतानापूर्वकर्मनेअनुसारेबाह्यशब्दादिकपंचविषयनाभोगनेभोगवेछे तेनेसत्वगुणप्र
धानएवीजाग्रतअवस्थाकहिये अनेएजाग्रतनेविषेजोएजीवात्माभ्रांतियेकरिनेअयथार्थपणेबाह्यविषयभोगने
भोगवेछेतोतेनेजाग्रतनेविषेस्वप्नकहीये अनेएजीवात्माजेतेजाग्रतनेविषेशोकतथाश्रमादिकेकरिने विवेकरहित
थकोजोबाह्यविषयभोगनेभोगवेछे तोतेनेजाग्रतनेविषेसुषुप्तिकहिये अनेजेस्वप्नअवस्थाछेतेहिरण्यगर्भनिजेउ
त्पत्तिअवस्थातेनुकारज्यछेनेरजोगुणात्मकछेनेकंठस्थानकनेविषेरहिछे एविजेस्वप्नअवस्थातेनेविषेतैजसाभिमा
निनामेजेजीवात्मातेसूक्ष्मदेहनाअभिमानेसहितरह्योथकोइंद्रियोअंतःकरणेकरिने पूर्वकर्मनेअनुसारेसुखदुःखरु
पवासनामयभोगनेभोगवेछे तेनेरजोगुणप्रधानस्वप्नअवस्थाकहियेअनेएस्वप्ननेविषेएजीवात्माजेतेज्यारेजाग्रत
निपेठेजविवेककरिनेजांणतोथकोवासनामयभोगनेभोगवेछे तारेतेनेस्वप्ननेविषेजाग्रतअवस्थाकहियेअनेएस्व
प्ननेविषेजणांणाजेवासनामयभोगतेमनेएजिवात्माजेतेभोगवतोथकोपणजोजडपणेकरिनेनजांणेतोतेनेस्वप्नने

विषेसुषुप्तिकहियें अनेसुषुप्तिअवस्थाछेतेईश्वरनीजेप्रलयअवस्थातेनुंकारज्यछे नेतमोगुणात्मकछे नेहृदयस्थान
कनेविषेरहिछे एविजेसुषुप्तिअवस्थातेज्यारेएजीवनेआवेछे तारेइंद्रियोअंतःकरणनिजेवृत्तियोतथाविषयभोगनि
वासनातथाज्ञातापणुंनेकर्तापणुंएसर्वेकारणदेहनेविषेलीनथइजायछे अनेतेकारणदेहनोअभिमानिजेप्राज्ञनामे
जीवात्मातेनुंप्रधानपुरुषरूपसगुणब्रह्मनासुखलेशनेविषेअतिशेलीनपणुंथइजायछेतेनेतमोगुणप्रधानसुषुप्तिअव
स्थाकहियें अनेएसुषुप्तिनेविषेकर्मसंस्कारेकरिनेकर्तावृत्तिनुजेउत्पन्नथावुंतेनेसुषुप्तिनेविषेस्वप्नकहियें अनेजाग्रत
नेस्वप्ननेविषेजेपिडातेनातापथकिवलितेसुषुप्तिनासुखनेविषेप्रवेशकरतिजेकर्तावृत्तितेनाप्रतिलोमपणानुंजेज्ञानते
नेसुषुप्तिनेविषेजाग्रतकहियें एविरित्येएकएकअवस्थानेविषेविजिबेबेअवस्थाओरहिछे अनेएजेअवस्थानाभेद
तेनुजेज्ञानतेजीवात्मानेजेवतेथायछे अनेवलितेतेअवस्थानेविषेएजीवनेकर्मानुसारेजेफलनापमाडनाराछेतेनेतु
रीयपदकेहेछे अंतर्यामिकेहेछेदृष्टाकेहेछेब्रह्मकेहेछेपरब्रह्मकेहेछेपछेवलिनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेपरापश्यंती
मध्यमानेवैखरीएजे च्यारवाणीतेनेकेमसमजवीतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएवार्त्तातोबहुमोटिछेनेअतिशेसूक्ष्म
छे नेश्रीमद्भागवतनाएकादशस्कंधनेविषेश्रीकृष्णभगवानेउद्धवजीप्रत्येकहिछे तेनेसंक्षेपकरिनेकहियेंतसांभलो
जेप्रथमउत्पत्तिकालनेविषेपुरुषोत्तमभगवानजेते वैराजपुरुषनामस्तकनेविषेरह्युंजेसहस्रदलनुंकमलतेनेविषेप्रवे
शकरिनें अक्षरब्रह्मात्मकएवोजेनादतेनेकरताहवापछे तेनादजेतेसुषुम्णामार्गेकरिनें तेविराटपुरुषनानाभिकंदप्र
त्येव्यापिनेमहाप्राणेसहितथकोत्यांथिउंचोवृद्धिनेपामतोहवोतेणेकरिनेते विराटपुरुषनुंजेनाभिपद्मतेअधोमुखहतुं

तेउर्ध्वमुखथातुंहवुंएविरित्येतेविराटपुरुषनानाभिकंदनेविषे जेनादथयोतेनेपरावांणिकहियेअनेतेपरावांणिजेतवे
दनिउत्पत्तिनेअर्थेपोतेभगवाननेविजरूपेकरिनेप्रकाशीछे नेतेजनाप्रवाहरूपछेनेअर्द्धमात्रारूपछे पछेतेपरावां
णिजेतत्यांथकितेविराटनाह्रदयाकाशनेपांमिनेपश्यंतीनामेथातीहवी नेत्यांथकिकंठदेशने पांमिनेमध्यमानामेथा
तिहवीनेत्यांथितेविराटनामुखनेपामिनेवैखरीसंज्ञानेपामतिहवी अनेअकारउकारनेमकारएत्रणयवर्णरूपेथइनेप्र
णवरूपेथातीहवीने पछेबावनअक्षररूपेथइनेच्यारवेदरूपेथातीहवी एविरित्येविराटपुरुषनेविषेपरापश्यंतीमध्यमा
नेवैखरीएच्यारवांणीसमझवी हवेआजीवनादेहनेविषेपणच्यारवांणिकहियेते सांभलोजेएनाएपुरुषोत्तमभगवा
नतेजीवनेविषेअंतर्यामिरूपेकरिने रह्याछेनेएजीवनीजेत्रणयअवस्थातेनेविषेस्वतंत्रथकाअनुस्यूतछे एवाजेभग
वानतेजजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथवीनेविषेअवतारधारेछे तारेएजीवजेतेतेभगवाननास्वरूपनुंजेप्रतिपादनकरे
तथातेभगवाननाजेधामगुणनेऐश्वर्यतेनुप्रतिपादनकरे तथातेनाचरित्रनुंवर्णनकरे तथाआत्माअनात्मानोविवेक
करिदेखाडेतथाजीवईश्वरमायाब्रह्मपरब्रह्मतेनाभेदने पृथकपृथककहिदेखाडेएवीजेवांणीतेनेपरावांणीकहीये अने
जेमायिकपदार्थ तथाविषयतेमनेविवेकेसहितयथार्थपणेकहिदेखाडेतेनेवैखरीवांणीकहीये अनेएपदार्थनेनेविष
यनेभ्रांतियेसहितअयथार्थपणेकहिदेखाडेतेनेमध्यमावांणीकहीयेअनेएपदार्थनेनेविषयनेअंधधंधसरखुंकहिदेखा
डेनेकांइसमझ्यामांनआवेतेनेपश्यंतीवांणीकहीये एविरित्येजीवनीजाग्रतअवस्थानेविषेएच्यारवाणीनुंरूपसम
झ्यामांआवेछे नेस्वप्ननेसुषुप्तिनेविषेतोकोइकसमाधिवालानेएच्यारवाणीनांरूपसमझ्यामांआवे पणबिजानेसम

थ्यामांआवतांनथी ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ६ ॥ ॥ ८४ ॥ ॥ संवत् १८७७ नाश्रावणवदि ११
एकादशीनेदिवसरात्रिनेसमेंश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनादरबारमांउत्तरादेबारयओरडा
निओसरियेढोलियाउपरथविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि
तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहती अनेश्रीजिमहाराजेश्रीमद्भागवतपुराणनाप्रथमस्कंधनिकथावं
चाववानोआरंभकराव्योहतो तारेतेमांएमवार्त्ताआविजेज्यांमनोमयचक्रनिधाराकुंठितथायत्यांनेमिशारण्यक्षेत्र
जांणवुंएवार्त्तानेसांभळिनेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजएमनोमयचक्रतेशुंछेनेएनिधारातेशिसमझवी पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेमनोमयचक्रतेमननेजांणवुं नेएनिधारातेदशइंद्रियोछेएमजांणवुं अनेतेइंद्रियोरूपजेम
ननिधारातेजेठेकांणेघसाइनेबुठिथइजाय तेनेनेमिशारण्यक्षेत्रजांणवुंनेठेकाणेजपतपव्रतध्यानपूजाएआदिकजे
सुकृततेनोजेआरंभकरेतेदिनदिनप्रत्येवृद्धिपामेएवुंजेनिमिशारण्यक्षत्रतेजेठेकांणेभगवाननाएकांतिकसाधुरहेता
होयतेठेकांणेजांणवुं अनेज्यारेमनोमयचक्रनिइंद्रियुंरुपजेधारातेबुठिथैजाय तारेशब्दस्पर्शरुपरसनेगंधएपंचविष
यनेविषेक्यांइप्रितीरहेनहि अनेज्यारेकोइरूपवानस्त्रिदेखायअथवावस्त्रअलंकारादिकअतिसुंदरपदार्थदेखाय तारे
मुसगोतेनामनमांअतिशेअभावआवेपणतेमांइंद्रियुंनिवृतिजाइनेचोटेनहि जेमअतितिखिअणिवाळुंबांणहोय ते
जेपदार्थमांचोटाडेतेपदार्थनेविंधिनेमांहिप्रवेशकरिजायछे अनेपाछुकाढ्युंपणनिसरेनहि अनेतेनातेबांणमांथिफ
ळकाढिलिधुंहोय नेपछेथोथुंरह्युंहोयनेतेनोनित्यमांघाकरेनोत्यांथिउथडकिनेपाछुंपडेछे पणजेमफळसोतुंनित्य

नेविषेचोंटिजायछेतेमचोंटनहि तेमज्यारेमनोमयचक्रनिधाराजेइंद्रियुंतेबुंठियुंथैजायतारेगमेतेवोश्रेष्ठविषयहोय
तेमांपणइंद्रियुंनिवृत्तिचोंटनहि अनेथोथानिपेठेइंद्रियुंनिवृत्तियुंपाछियुंहठेएवुंवरताय तारेजांणियेजेमनोमयच
क्रनिधाराकुंठितथैगेएवुंसंतनासमागमरुपिनेमिशारण्यक्षेत्रज्यांदखायत्यांकल्याणनेइछवुंनेत्यां अतिदृढमनकरि
नेरेवुं॥ ॥इतिवचनामृतम्॥७॥ ॥८५॥ संवत् १८७७नाश्रावणवदि १२ द्वादशीनेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजिवाखाचरनाउत्तरादेबारस्यओरडानिओसरियें ढोलियाउपरस्यविरा
जमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेचैतन्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजइर्षानुशुंरुपछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
नाहृदयमांमानहोयतेमानमांथिइर्षाप्रवरतेछेअनेक्रोधमत्सरनेअसूयातेपणमानथिप्रवरतेछेनेइर्षानुएरुपछेजेपो
ताथिजेमोटाहोयतोपणतेनुज्यारेसनमानथायतारेतेनेदेखिसकेनहि एवोजेनोस्वभावहोयतेनेएमजांणवुंजेआंना
हृदयामांइर्षाछे अनेजथार्थइर्षावाळोजेहोयतेतोकोइनिमोटाइनेदेखिसकेजनहि ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥८६॥
संवत् १८७७नाश्रावणवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजपोतानाभक्तजननेसुखदेवानेअर्थे
सारंगपुरथिचाल्यातेगांमश्रीकुंडळपधार्यानेतेकुंडळमध्ये अमरापटगरनाआथमणाओरडानिओसरियेढोलिया
उपरस्यउत्तरमुखारविंदेविराजमानहता अनेमस्तकउपरस्यधोळीपाघबांधिहति तथाधोळिपछेडिओढिहति तथाधो
ळोसुरवाळपेर्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति प

छेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजिवनाह्रदयमांजुगनाधर्मप्रवरतेछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेजुगनाधर्मप्रवरतेछे तेनुंकारणतोगुणछे तेज्यारेशुद्धसत्वगुणवरततोहोय त्यारेतेनाह्रदयमांसतजुगनिप्र
वृतिहोय अनेज्यारेरजोगुणवरततोहोय त्यारेतेनाहइयामांत्रेताजुगनिप्रवृतिहोय अनेज्यारेरजोगुणनेतमोगुणन्ने
वरततोहोय त्यारेतेनाहइयामांद्वापरजुगनिप्रवृत्तिहोय अनेज्यारेएकलोतमोगुणवरततोहोय त्यारेतेनाहइयामांक
लिजुगनिप्रवृत्तिहोय एमगुणेकरिनेजुगनिप्रवृत्तिछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजगुणनिप्रवृत्तिथयानोशोहेतु
छे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगुणनिप्रवृत्तिनुकारणतोकर्मछे तेजेवांपूर्वकर्महोयतेवागुणनिप्रवृत्तिथायछे माटे
जेनेरजोगुणनेतमोगुणवरततोहोयनेतेजोएकाग्रथैनेभगवाननुध्यानकरवाजायतोथायनहि माटेएवानेतोआत्म
निष्ठानुबलराखवुं अनेभगवाननामहिमानुबलराखवुंनेएमसमझवुं जेहुंतोआत्माछुंतेमारेविषमायाकृतउपाधि
होयनहि अनेहुंतोगुणातितछुं अनेभगवाननोमहिमाएमविचारवो जेअजामेलमहापापिहतोनेदिकरानेजागेना
रायणएवुंनामलिधुंतेसर्वपापथिछुटिनेपरमपदनेपाम्योतोमुनेतोतेभगवानप्रत्यक्षमल्याछे अनेरात्यदिवसतेभग
वाननुंहुंनामलेउछुं माटेहुंतोकृतार्थथयोछुं एविरित्येविच्यारिनेआनंदमांरहेवुं पणजेनेतमोगुणरजोगुणवरततोहो
य तेनेध्यानधारणानेअर्थेआग्रहकरवोनहि अनेजेवुंबनिआवेतेवुंभजनस्मरणकरवुंनेदेहकरिनेभगवाननितथा
संतनिपरिचर्च्याश्रद्धायेसहितकरविनेपोतपोतानाधर्ममांरहेवुंनेपोतानेपुरणकाममांनवुं पछेवलिमुक्तानंदस्वामिये
पुछ्युंजजेनेतामसिकर्मघणांहोय तेनाहैयामांकलिजुगवर्ततेकोइउपायेटलेकेनटले पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे

जोएनेसंततथापरमेश्वरनावचननेविषेअतिशेश्रद्धाहोय अनेअतिद्रढविश्वासहोयतोगमेतेवांतामसिकर्महोयपण
तेनोनाशथैजाय अनेकलिजुगनाधर्ममटिनेसतजुगनाधर्महोयनेवर्ते माटेअतिसाचेभावेकरिनेसत्संगकरेतोतेने
कोइजात्यनोदोषहैयामांरहेनहि अनेदेहछतांजब्रह्मरुपथैजाय पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेपुछ्यूंजेस्थानतेकनेकै
ये पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेच्यारवर्णनेच्यारआश्रमतेनेजपोतपोतानोधर्मतेनेस्थानजांणवुं अनेतमेत्यागीछो
तेतमथिजोत्यागनोपक्षमुकिनेग्रहस्थनेमार्गेचलायतोतेस्थानकथकिभ्रष्टथवांणुएमजांणवुं माटेगमेतेवोआपत
कालपडेअथवाअमेआज्ञाकरियेतोपणतमारेपोतानाधर्ममांथिचलवुंनहि अनेजमग्रहस्थवस्त्रतथाअलंकारकरि
नेअमारिपूजाकरवानेइछेतेमतमारेइछवुंनहि तमारेतोपत्रपुष्पफलनजलेकरिनेपूजाकरविनेएविपूजायेकरिनेज
आनंदमानवो पणपोतानाधर्मथिचलायमानथैनेपरमेश्वरनिपूजाकरविएठिकनहि माटेसर्वेनेपोतानाधर्ममांरह्यां
थकांजेटलिपूजाथायतेटलिकरवि एअमारिआज्ञाछेतेनेद्दढकरीनेसर्वेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥९॥

॥८७॥ ॥संवत् १८७७ नाश्रावणवदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजीमहाराजसर्वेसंतनुंमंडललेइनेगां
मकुंडलथीचाल्यातेवाटमांगांमखांभडेआव्यानेत्यांपिपरनावृक्षहेठेउतर्या पछेतेगांमनामांणसेढोलियोलाविने
तेउपरचपधराव्या अनेतेसमेश्रीजीमहाराजेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानेच्यारकोरेसाधूतथा देशदेशनाह
रिभक्तनिसभाबेठिहतीनेसाधुकीर्त्तनगाताहतातेकीर्त्तनरखाविने श्रीजीमहाराजेतेगांमनांमांणसआगल्यवातक
रिजेआसंसारनेविषेधर्मवालानेअधर्मीएबेप्रकारनांमांणसछेतेमांधर्मवालाजमांणसहोयतेतोचोरितथापरस्त्रिनो

संगतथाचाडिचुगलिएआदिकसर्वेपापनोत्यागकरिनेने परमेश्वरथीडरिनेधर्ममर्यादामांचालेछे तेनोसंसारमांजे
पोतानाकुटंबिहोयअथवाकोइबिजाहोयपणतेसर्वेविश्वासकरेनेतेजवोलेतेवचनसौनेसत्यजभाषे अनेएवाजेधर्म
वालाहोय तेनेजसाचासंतनोसमागमगमेछे अनेजेअधर्मिमांणसहोय तेतोचोरिपरस्त्रिनोसंगमद्यमांसनुंभक्षण
वटलवुंवटलाववुंएआदिकजेसर्वेकुकर्मतेनेविषेजभरपुरहोयनेतेनो संसारमांकोइविश्वासकरेजनहिनेएनां सगां
होयतेपणकोईएनोविश्वासनकरे अनेएवाजेअधर्मीहोयतेनेसाचासंतनोसमागमतोगमेजनहि अनेजोकोइबिजो
तेसंतनो समागमकरेतोतेनोपणद्रोहकरेमाटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेअधर्मिनेमार्गेचालवुजनहि अनेधर्मवाला
नेमार्गेचालिनेसाचासंतनो समागमकरवोतोनिश्चेजएजीवनुंकल्याणथाय एमांकांईसंशयनथीएटलीवार्त्ताक
रिनेतेसांभलिनेतेगांमनांकटलांकमांणसे श्रीजिमहाराजनोआश्रयकर्योपछेत्यांथिश्रीजीमहाराजपाछासारंगपु
रपधार्या पछेजीवाखाचरनादरबारमां उत्तरादेद्वारनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरबिराजमानथयानेतेसमे
पोतेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगलमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगोलोकवैकुंठश्वेतद्वीपब्रह्मपुरएसर्वेजभगवाननांधामछेतेनेबाह्यदृष्टियेकरि
नेजोइयेतोपणांछेटेछे अनेआत्मदृष्टिएकरीनेजोइएतोएकअणुजेटलुंपणछेटुंनथी माटेबाह्यदृष्टिवालानीसमझणय
छेतेमिथ्याछे अनेआत्मदृष्टिवालानिसमझणयछेतेसत्यछे अनेजेसाधुएमसमझतोहोयजेमाराचैतन्यनेविषेभगवा
नसदायबिराजमानछे तेजेमदेहमांजीवहोयतेमममाराजीवनेविषेभगवानरह्याछेनेमारोजिवछेतेतोशरिरछे अने

भगवानतोमाराजीवनाशरीरीछे अनेपोतानाजीवात्मानिस्थुलसूक्ष्मनेकारणएत्रणयशरीरथकिपृथकमानेअनेतेने
विषेअखंडभगवानविराजमानछे एमसमझेतोतेसंतथकिभगवानअथवाभगवाननांधामतेअणुमात्रछेटेनथि
अनेएविरित्यनोजे संतहोयतेतोजेवाश्वेतद्विपमांमुक्तछेतेसरखाछे अनेएवासंतनुदर्शनथयुंतारेएमजांणवुंजेमुने
साक्षात्कारभगवाननुदर्शनथयुंनेएवीसमझणयवाळाजेसंततेतोकृतार्थछे अनेजेनेआविसमझणयतोआविसकेन
हिनेजोतेसंतनासमागममांपड्योरहेनेतेसंतनित्यपांचखासडांमारेतो पणतेअपमाननुंसहनकरेनेसंतनासमागम
मुकीसकेनही जेमअफीणनोबंधाणीहोय तेतेनेमुकीसकतोनथीतेमएपणकोईरीत्ये संतनासमागमतजीसकेनहि
तोजेवाप्रथमसंतकयातेसरखोएनेपणजांणवो अनेजेविप्रामितेसंतनथायछेतेविजजेसंतसमागममांपड्योरहेछेते
नेपणथायछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ १० ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ संवत् १८७७नाश्रावणवदिअमांस
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबारमांउत्तरादेवारयओरडानिओ
सरियेढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपोतानामुखारविंदनि आगल्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहती पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेपुरुषप्रयत्नशास्त्रमांकयुंछेतेपुरुष
प्रयत्नकरिनेकटलुंकामथायछे अनेपरमेश्वरनिकृपायेकरिनेकटलुंकामथायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसद्गुरुने
सतशास्त्रनेवचनेकरिनेदृढवैराग्यनेपांम्योहोयअनेदृढश्रद्धावानहोय अनेअष्टप्रकारनुजेब्रह्मचर्यतेनेअतिदृढपालतो
होयअनेअहिंसाधर्मनेविषेदृढप्रितीवानहोय अनेआत्मनिष्ठापणअतिपरिपक्कहोयतोतेनेमाथेथीजन्ममरणनिनिट

त्तिथंजायछे जेमशालनेमाथेथिफातरुउतर्युंतशालपाछिउगंनहितेमकयाएवंगुणेकरिनेजेजुक्तहोयतेअनादिअ
ज्ञानरूपजेमायातेथी छुटेछेनेजन्ममरणथकिरहितथायछेनेआत्मसत्तानेपामेछे आटलुंतोपुरुषप्रयत्नेकरिनेथाय
छे अनेपरमेश्वरनिरूपापणजेएवेलक्षणेजुक्तहोयतेउपरथजथायछेनेज्यारे परमेश्वरनिरूपाथायतारेएभगवान
नोएकांतिकभक्तथायछेअनेश्रुतियेकयुंछेजे निरंजनःपरमंसाम्यमुपैति एश्रुतिनोएअर्थछेजेअंजनजेमायातेथ
किजेरहितथयोतेभगवाननातुल्यपणानेपामेछेकतांजेमभगवानशुभअशुभकर्मेकरिने बंधातानथितेमतेमुक्तप
णशुभअशुभकर्मेकरिनेबंधायनहि अनेजेमलक्ष्मीजीछेतेहतेकरिनेक्यारेकतोभगवाननास्वरूपमांलीनथईजाय
छेनेक्यारेकतानोखांरत्यां थकांभगवाननीसेवामांरहेछेतेमतेभक्तपणअतिशेहेतेकरीनेभगवाननेविषे क्यारेकतो
लीनथईजायछे नेक्यारेकतामूर्त्तिमानथकाभगवाननीसेवामांरहेछे अनेजेमभगवानस्वतंत्रछेतेमएभगवानना
भक्तपणस्वतंत्रथायछे आविरित्यनिजसामर्थितेतांभगवाननिरूपाथकिआवेछे पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेजे
माएसर्वेअंगसंपूर्णहोयतेनिउपरत्यतोभगवाननिरूपाथायछे अनेजोएअंगमांथिकांइकन्यूनताहोयतोतेनिशिगति
थायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेवैराग्यब्रह्मचर्यश्रद्धाअहिंसाधर्मनेआत्मनिष्ठाएमांथीकोइअंगमांन्यूनताहोय
तोआत्यंतिकमोक्षजेभगवाननुअक्षरधामतेनेतोनपामेअनेएविनाबिजांजेभगवानना धामछे तेनेपामेअथवाव
धुसवासनिकहोयतोदेवलोकनेपामेजेदेवलोकनेभगवाननाधामआगळ्यमोक्षधर्मनेविषेनरकतुल्यकयाछे अने
देवतामांथीमनुष्यथायनेमनुष्यमांथिवळिदेवताथायअनेअनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिं एश्लोकनोपणए

जअर्थछे जेजेभगवाननोभक्तसवासनिकहोयतेनरकचोराशिमांतोनजाय अनेदेवतामांनेमनुष्यमांतोअनंतज
न्मधरे पछेत्यारेपूर्वेकयांएवांवैराग्यादिकलक्षणेजुक्तथायतारेजभगवाननिकृपानुंपात्रथायनेपछे भगवाननोए
कांतिकभक्तथइनेगुणातितएवुं जेभगवाननुअक्षरधामतेनेपामेछे माटेएकजन्मअथवाअनंतजन्मेपणजेदिवस
प्रथमकयांएवेलक्षणेजुक्तथइने अतिशेनिरवासनिकथाशेतारेजभगवाननिकृपानुंपात्रथाशेनेआत्यंतिकमोक्षने
पांमशेपणतेविनातोनहिजपामे पछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेआदेहेकरिनेजसर्वेकसरमात्रमटिजायएवोकोइ
पामेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजोखपडदारथेनेमंडेतोआदेहेजसर्वेकसरमटिजायअथवादेहपर्यंतकसरनम
टिहोयने अंतसमेजनिरवासनिकथायनेभगवाननेविषेअतिशेप्रितिथाय तोअंतकालेपणभगवाननिकृपाथायने
भगवाननाधामनेपामे माटेएकदेहेअथवाअनंतदेहेअथवाअंतसमेएकघडिमृत्युआडिरेहोयतारेपणजो अतिशे
भगवाननेविषेवृत्तिजोडाइजायतोतेभक्तनेकांइजात्यनिकसररेतिनथी॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१३॥ ॥८१॥
संवत् १८७७नाभादरवाशुदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाच
रनादरबारमां उत्तरादेबारयेओरडानिओसरियेढोलियाउपरथविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहता
अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेनिर्विकारानंदस्वामि
येप्रश्नपुछ्युंजेसाधुनेविषे कियागुणअखंडरहेछेनेकियागुणआवेजायएवाछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एकतो
आत्मनिष्ठाअनेबिजोस्वधर्मनेत्रिजोभगवाननास्वरूपनानिश्चेएत्रणयगुणतोअखंडरहेछे अनेबिजागुणतोआवेख

रानेपाछाजायपणखरामाटेबिजागुणतोआव्यागयारेछे अनेएत्रणयगुणतोअखंडरेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेदेहनिनेआत्मानिनोखिविक्तिसमझांणिहोयतोयपणतेविगतिनेभुलिनेपाछोदेहाभिमानिकेमथायछे पछेश्रीजी महाराजबोल्याजेदेहआत्मानिविक्तिएकवारचोखिसमझांणिहोयतोपछेपाछिभुलायनहि अनेएममानेजेहुंदेहछुं तोपणदेहपोतानुरुपमनायजनहि अनेभगवाननोनिश्चेपणजोएकवारदृढथयोहोयतोपाछोटाळ्योतोपणटळेनहि अ नेएमजणायछेजेआत्मबुद्धिमटिनेदेहबुद्धिआविजायछेएतोखोटोखोटोमनमांभरमपडेछे पणदेहाभिमानतोआ वतुंजनथि अनेएवोजेपरिपक्वज्ञानितेनेतोआत्मानुंजअभिमानदृढरेछेनेतेपोतानाआत्मानेब्रह्मरुपमानेछे अनेबे ब्रह्मनेविषेपरब्रह्मजेपुरुषोत्तमभगवानतेअखंडविराजमानछे अनेतेभगवाननास्वरुपनोनिश्चेपणएनेअखंडनेअ खंडरेछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेपुछ्युंजेपोतानाआत्मानोविचारकेमकरवो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्या रेअंतःकरणसामुदृष्टाएवोजेजीवात्मातेजोइरहे तारेबाह्यजेस्थूळशरिरअनेतेसंबंधिजेविषयतेसर्वेविसरिजायछे अनेअंतःकरणनेदृष्टाएबेनावच्चमांजेविचारठरेछे तेविचारेकरिनेमनबुद्धिचित्तअहंकारएसर्वेनारुपनेजाणवांपछे विचारनिदृष्टियेएअंतकर्णनाघाटसामुंजोतांजोतांज्यारेघाटबंधथयजाय तारेभगवाननिमूर्त्तिनुध्यानकरवुंअनेज्यां सुधिघाटसंकल्पनुबळहोयत्यांसुधितोसंकल्पसामुंजोइरेवुंपणध्याननकरवुं अनेजेवारेस्थूळदेहनेविषेपंचज्ञानइं द्रियोछेतेज्यारेपोतपोतानाविषयसामाजायछेतारेविचारनेबेप्रकारेकरवो एकतोजेविषयनेआकारेइंद्रियोथयांहो यतेविषयनेआकारेविचारकरवोअनेबिजोतेइंद्रियोनागोळकनेविषेजेजोनारोदृष्टाछेतेदृष्टानेआकारेविचारकरवो

पछेविषयने आकारेनेदृष्टानेआ।कारेएवेप्रकारेजेविचारछेतेएकथजायछे पछेतेविषयमांथिवृत्तिअतिशेतुटिजाय
छेनेएमविच्यारसा।विनाजो बलात्कारेकरिनेविषयमांथिवृतिनेतोडेतोतेवृत्तिनेविषयमांथिप्रितिमटेनहि अनेज्यारे
विच्यारिनेवृत्तिनेपाछिवालेतारेतेवृत्तिपाछिविषयमांजोडायजनहि माटेज्यांसुधिइंद्रियुंनिवृत्तिनेविषयसनमुख
प्रितिहोयत्यांसुधिभगवाननुध्यानकरवुंनहि नेज्यारेइंद्रियुंनिवृतिस्थिरथायतारेभगवाननुध्यानकरवुं अनेज्यारे
बारयस्थूलदेहमां दृष्टावरतताहो।यतारेचाखोविभागकरीराखवोजेज्यारेस्थूलदेहमांवरतवुंतारेसुक्ष्मदेहनाघाटसांमुं
तोजोवुंजनहिअनेज्यारेअंतःकरणसनमुखजोवुंतारेस्थूलदेहनेविसारिदेवुं अनेदृष्टानेनेदृस्यनेमध्येजेविचारछेतेवि
चारेकरिनेएमसमझवुंजेदृष्टानेदृस्यतेअतिशेजुदांजछेएमसमझिनेदेहनाभावतेदेहनेविषेहोमवा अनेदृष्टाजेचैतन्य
तेनाभावतेचैतन्यनेविषेहोमवा अनेबालजोबनवृद्धस्थूलकृशजीवबुंमरवुंएसर्वेदेहनाभावछे तेआत्मानेविषेमांन
वाजनहि अनेअछेद्यअभेद्यअजरअमरज्ञानरूपसुखरूपसत्तारूपएजेसर्वेआत्मानाभावछे तेकोइकालेदेहनेविषे
समझवाजनहिएगुणते।आत्मानेविषेजसमझवाएवोजे विच्यारतेज्यांसुधिघाटसंकल्पनुंबलहोयत्यांसुधिमुकवोन
हि जेमराजाहोयतेज्यांसुधिशत्रुनुंबलहोयत्यांसुधिराजगादिये बेसिनेसुखभोगवेनहि अनेज्यारेशत्रुमात्रतोना
शथैजाय तारेपोतानाराज्यनाजेवैभवछेतेनेभोगवेछे तेमजेभगवाननोभक्तहोयतेनेज्यांसुधिमननेइंद्रियुंरुपिश
त्रुपिडताहोयत्यांसुधिपूर्वेकयोएवो जेविच्यारतेदृढपणेराखवो अनेज्यारेमनइंद्रियुंनाघाटसर्वेशमिजायतारेपरमे
श्वरनास्वरूपनुध्यानकरवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥१२॥ ॥१०॥ ॥संवत् १८७७

नाभादरवाशुदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबारमां
उत्तरादेवारघओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआ
गळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्यूं जेजेनेभगवाननास्वरूपनो
निश्चेप्रथमथैनेपछेमटिजायछे तेनेतप्रथमनिश्चेथयोतोकेनोतोथयो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेजेनेपो
तानाजीवात्मानेविषेनिश्चेथयोहोयतेतोकोइरित्येटळेनहि अनेशास्त्रनिरित्येजोनिश्चेथयोहोयतोशास्त्रमांनमळेएवुं
चरित्रज्यारेपरमेश्वरकरेतारेभगवाननोनिश्चेहोयतेटळिजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशास्त्रनेविषेतोपरमे
श्वरनुंसमर्थपणुंअसमर्थपणुंकर्तापणुंअकर्तापणुंएविअनंतजात्यनिवातछे माटेएवुंकियुंशास्त्रबाह्यचरित्रपरमेश्व
रेकर्युंहशेजेणेकरिनेएनोनिश्चेटळिगयोएप्रश्ननोउत्तरकरो पछेसर्वेमुनिबोल्याजेशास्त्रबाह्यतोकोइचरित्रनथिमा
टेहेमहाराजएजीवनेनिश्चेथैनेपाछोटळिजायछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननोनिश्चे
थायछेतेनेशास्त्रेकरिनेजथायछेकांजेशास्त्रमांपरमेश्वरनांपणलक्षणकह्यांहोयअनेसंतनांपणकह्यांहोयमाटेशास्त्रेक
रिनेनिश्चेथायतेजअचळरहेछेअनेशास्त्रविनापोतानेमनेकरिनेजनिश्चेकर्योहोयतेनिश्चेटळिजायछे अनेवळिधर्म
नीप्रवृत्तिनुंजेकारणछेतेपणशास्त्रजछेअनेजेणेशास्त्रकोइदिवससांभळ्यांजनथिएवाजेअज्ञानिजीवतेमनेबिपण
माथोनदिकरिनेस्थितिनिविगतिरूपजेधर्मनिमर्यादातेआजसुधीचालिआवेछे तेनुकारणपणशास्त्रजछेकेमजेशास्त्र
मांथिकोइकेप्रथमएविवातसांभळिछे तेपरंपरायेकरिनेसर्वेलोकमांप्रवरतिछे माटेजेनेभगवाननोनिश्चेथैनेटळि

जायछेतेनेतोशास्त्रनावचननिप्रतितिजनथिएतोकेवलमनमुखिछे नेनास्तिकछेनेजोशास्त्रनिप्रतितीहोयतोकोइका
ळेपरमेश्वरथिविमुखथायजनहिकांजेशास्त्रमांतोअनंतजात्यनांभगवानननांचरित्रछे माटेपरमेश्वरगमेतेवांचरित्र
करे पणशास्त्रथीबारणेहोयजनहिमाटेजेनेशास्त्रनावचननो विश्वासहोयतेनेजभगवाननास्वरूपनोनिश्चेअडगथ
याछे नेकल्याणपणतेनुंजथायछे अनेतेधर्ममांथिपणकोइकालेडगेजनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥१३॥ ॥९१॥ ॥संवत् १८७७ नाभादरवाशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहा
राजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेकालाछेडानोश्वे
तखेसपेर्योहतो अनेश्वेतचादरओढिहतिनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति नेकांनउपरपिलापुष्पनागुछविराज
मानहता अनेपाघमांपिलापुष्पनांछोगांधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेपिलापुष्पनोहारनाभिसुधिहिंडलतोविरा
जमानहतो अनेआथमणुंमुखारविंदकरिनेश्रीजीमहाराजविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेभ
गवाननांधामजेवैकुंठादिकतेनेपांमिनेपाछापडतानथि एमभगवानेगीतामांकह्युंछे नेजेपडतोहशेतेशेदोशेकरि
नेपाछोपडतोहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकोंणभगवाननाधामनेपांमिनेंपाछोपड्योछे एकतोयतावांपछेस्व
यंप्रकाशानंदस्वामियेकह्युंजेएकतोवैकुंठमांथिजयविजयभगवाननापार्षदपड्या अनेगोलोकमांथिराधिकाजिने
श्रीदामपड्या पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजयविजयपड्या एतोभगवानेपोतानासंतनोमहिमादेखाडवासारुपा

ड्याजेसनकादिकजेवासंतनोद्रोहकरेतोबैकुंठादिकजेवाधामनेपाम्योहोयतोयपणपडिजायछे अनेजयविजयतो
पाछात्रिजेजन्मेभगवानवावैकुंठधाममांपोतामाटेएकांइपड्यानकेवाय एतोभगवाननिइछायेथयुं अनेपडथातो
तेकेवायजेतेनेपाछोभगवाननोसंबंधजनरहे अनेगोलोकथिराधिकाजिपड्यां तेपणभगवाननीजइछाहति अने
पोतानेपणमनुष्यदेहधरिनेअनंतजिवनोउद्धारकरवोहतो अनेपोतानांकल्याणकारिजेचरित्रतेनेविस्तारवांहतां मा
टेराधिकाजीनेकोइपड्यांकहेतोभगवानपणतेभलेपड्याकेवायतेसारु भगवाननिइछायेजगोलोकथिपृथ्विनेविषे
आव्यांएतेकांइपड्यांनकेवाय एठेकांणेतोभगवाननिजइछाजांणवितेभगवाननिइछायेतोअक्षरधाममांथिपण
देहधरे अनेजडहोयतेचैतन्यथैजाय अनेचैतन्यहोयतेजडथैजायकेमजेभगवानतोअतिसमर्थछेतेजेमकरेतेमथा
यपणतेभगवाननिइछाविनातोभगवाननाधामनेपांमिनेकोइपडेजनहि अनेजेपडेछेतेतोआधुनिकभक्तहोयतेसा
धनकालमांथिजपडेछेतेतोजोगभ्रष्टकेवाय पणवैराग्यनेआत्मनिष्ठानेभगवाननिभक्तिनेब्रह्मचर्यादिकजेधर्मतेणे
करिनेजेसिद्धथयातेतोजेवाश्वेतद्विपनेविषेमुक्तछेतेसरखाछे तेतोकोइकालेपडतानथि एविरित्येश्रीजीमहाराजएट
लिवातकरिनेपछेबोल्याजेल्योहवेअमेएकप्रश्नपुछीये पछेमुनियेकह्युंजपुछोतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमहाभा
रतनाउद्योगपर्वनेविषेसनतसुजातऋषियेधृतराष्ट्रप्रत्येकह्युंछेजेएकतोप्रमादनेबिजोमोह एबेयनोजेत्यागकरेतोते
सर्वप्रकारेभगवाननिमायानेतरिरह्योछेअनेप्रमादनेमोहएनुंजनांममायाछेमाटेंआपणेत्यागीएवाभगवाननाभ
क्तकेवाइयेछैये नेतेमांजेनप्रमादनेमोहवरततोहशेनेभगवाननामहिमांनुंबललेनेतेभक्तप्रमादनेनेमोहनेटाल्यानो

खटकोनहिंराखताहोयतेभक्तनेदेहछतेकेवुंसुखहशे अनेमरिनेतेकेवासुखनेपामशेएप्रश्नछे पछेस्वयंप्रकाशानंद
स्वामिबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननुंमहात्म्यअतिशे विचारिनेप्रमादकेमोहनटाळे तोपणतेनिकांई
झाझिचिंताराखेनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेप्रमादनेमोहवरतताहोयनेतेनेटाळ्या
नोखटकोराखेतेनेखोट्यकेटलिछे अनेजेटाळ्यानोखटकोनराखेतेमांशोविशेषछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्या
जेभगवाननुंबळराखे अनेसाधननुंबळनराखेमाटेएविशेषजछेतो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेप्रमादनेमोहरु
पशत्रुरयाछे तोयपणजेगाफळरहेछे तेनेतोतमेश्रेष्टकहोछो जेमपतिव्रतास्त्रिहोयनेतेपोतानापतिनिर्बळकेनेपतिव्रता
नोधर्मराख्यानिधिकेअतिशेमनमांखटकोराखिनेंकोइपुरुषसाथेहसीनेताळिलेनहिंने तेनेएममनमांबिकरहेजेजोहुं
गाफळाइराखिशतोमारोपतिमुंनेव्यभिचारणिजांणशेतोमारिसेवाअंगीकारनहिंकरे एटलेमारेपतिव्रतानाधर्ममां
खोट्यपडशे एवुंजांणिनेमनमांखटकोराखेछे तेमजेभक्तएपतिव्रतानाजेविभक्तिराखेनेप्रमादनेनेमोहनेटाळवानो
खटकोराखेतेनेतोतमेमुळगोखोट्यवतावोछो अनेवळीजेमकोईकस्त्रीपोतानेमनमांआवेतेपुरुषसाथेताळियुंदेतिफ
रेनेपतिव्रतानाधर्मपाळवानोखटकोनराखेतेमजेभक्तप्रमादनेनेमोहनेटाळ्यानोखटकोनराखेतेनेतोतमेश्रेष्ठवतावो
छो एतेशुंतमारिएविअवळिसमझणयछेकेकेमछे अनेजेगाफळाईराखशेनेतेभगवाननोभक्तहशेतोपणतेनेप्रमा
दनेमोहएबेशत्रुनड्याविनानहिरहेजेममदिरापियेंतथाभांग्यपियेंतोजेमविमुखनेकेफचडेछे तेमजभगवाननोभ
क्तहोयतेनेपणकेफचडेनेगांडोथायतेममदिरानेभांग्यरुपजेप्रमादनेमोहतेतोजेमविमुखजीवनेनडेतेमज भगवान

नाभक्तनेपणनडे अनेविमुखमांनेहरिभक्तमांएटलोजफेरछे जेविमुखनेएवेशत्रुटलेनहिं अनेभगवाननोभक्त
जोखटकोराखिनेटालवानो उपायकरेतोएवेशत्रुनाशपांमिजायएटलोभगवाननाभक्तनेविशेषछे अनेजेगाफ
लाईराखेतेतोभगवाननोभक्तहोयतोयसारोनहिं पछेश्रीजीमहाराजेफरिनेप्रश्नपुछ्युं जेस्थूलशरिरतेकेटलातत्वनुं
छे अनेसुक्ष्मशरिरतेकेटलातत्वनुंछे अनेस्थूलदेहमांनेसुक्ष्मदेहमांबरोबरयतत्वछेकेकांइओछांअधिकांछेएवेशरि
रनुंरूपकरोपछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियें एप्रश्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहिंपछेसर्वेमुनिबोल्याजेहेमहाराज
एनोउत्तरतमेकृपाकरिनेकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्थूलदेहछेतेतोपृथवीआदिकपंचमहाभूतनामेजेपांचत
त्वतेनुंछे अनेसुक्ष्मदेहछेतेतोपांचज्ञानेंद्रियोपांचकर्मेंद्रीयोपंचप्राणने च्यारअंतःकरणएनामेजेओगणिसतत्वतेनुं
छे अनेतेस्थूलदेहनेविषेपण ज्यारेसूक्ष्मदेहअनुस्युतपणेवरतेछे तारेजसर्वेक्रियायथार्थपणेथायछे पणतेविनाथा
तिनथि केमजेकांननेत्रआदिकजेइंद्रियोनांगोलकतेमणेजुक्तएवोजेस्थूलदेहतेनेविषेतेतेइंद्रियादिकेजुक्तएवोजेसू
क्ष्मदेहतेभलेछे तेणेकरिनेतेतेइंद्रियोनाविपयनुंग्रहणथायछेपणकेवलस्थूलदेहनागोलकेकरिनेथातुंनथी तेमाटेपं
चतत्वनुंजेस्थूलदेहतेनेविषेओगणिसतत्वनुंजेसूक्ष्मदेहतेअनुस्युतपणेरह्युंछेतसारुस्थूलदेहनेविषेपणचोविशतत्वछे
अनेतेमजसूक्ष्मदेहनेविषेपणपंचतत्वनुंजेस्थूलदेहतेएकत्वपणेवर्त्तेछे तारेजसूक्ष्मदेहनाभोगसिद्धथायछेअनेसूक्ष्म
देहओगणिसतत्वनुंछे तेनेविषेपंचतत्वनुंस्थूलदेहभलेछे माटेसूक्ष्मदेहपणचोविशतत्वनुंछे अनेजोसूक्ष्मदेहमांस्थूल
देहछेतोसूक्ष्मदेहमांस्त्रिनोसंगकरेछे तेनास्थूलदेहमांविर्यपातथैजायछे माटेस्थूलदेहनेसुक्ष्मदेहनिजाग्रतअवस्थाने

विषेनेस्वप्नअवस्थानेविषेएकताछे पछेमुनियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआतोजेवुंस्थूलदेहछे तेवुजसुक्ष्मदेहथयुंतारेजे
मस्थूलदेहमांकर्मलागेछे तेमजसूक्ष्मदेहमांलागेछेकेकांइफेरछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्थूलदेहनेविषेजविद्वद
पोतापणानिमानीनताछे तेविजजोसूक्ष्मदेहनेविषेमानिनताहोयतोजेवुंस्थूलदेहमांकर्मलागेछे तेवुंजसूक्ष्मदेहमांप
णलागेअनेजेसुक्ष्मदेहनाकर्मनेअल्पकयांछेतेतोजीवनेहिंमत्यदेवासारुछेअनेजनेस्थूलदेहनेविषेतथासूक्ष्मदेहनेवि
षेअभिमाननथितेनेतोस्थूलदेहनुंकर्मपणलागतुंनथीनेसूक्ष्मदेहनुंपणलागतुंनथिकेमजेएतोकेवलआत्मसत्तारूपेज
वरतेछे माटेएवाजेआत्मज्ञानिहोयतेनेतोस्थूलदेहसंबंधितथासूक्ष्मदेहसंबंधिकर्मलागेनाहिंअनेतेआदेहेकरिनेअशु
भकर्मनेतोकरेजनहिनेप्रारब्धानुसारेजेसुखदुःखआवेतनेभोगवेनेभोगवतोथकोएममांनेजहुंएनो भोक्तानथीहुं
तोआत्माछु अनेजेअज्ञानिदेहाभिमांनिहोयतेनेतोस्थूलदेहअथवासूक्ष्मदेहसंबंधिसर्वकर्मलागेछे अनेतेकर्मप्रमा
णेसुखदुखनेपणभोगवेछेकेमजेजेअज्ञानिछे तेजेविषयनेभोगवेतेभोगवतोथकोपोतानेदेहरूपेमांनिनेएममां
नेजेहुंएविषयनोभोक्ताछुं पछेज्यारेअंतसमोआवेतारेतेअज्ञानिजीवनेतोजमनादुतदेखायनेदेहनिविस्मृतिथैजाय
नेमृर्छाअवस्थाआवेछे पछेतेजमनादूतदेहनेमुकाविनेजीवनेजुदोकरेछे तारेएजीवनेप्रेतनोदेहबंधायछे पछेतेदे
हेकरिनेजमपुरिनाकष्टनेभोगवेछे अनेज्ञानिएवोजेभगवाननोभक्ततनेतोअंतकालेभगवानकेभगवाननासंतदे
खायछेनेएनेपणदेहनीविस्मृतिथैजायनेमूर्छाअवस्थाआवेछे पछेएदेहनेमुकिनेजुदोथायछे तारेएभक्तनेभगवान
भागवतितनुंआपेछेनेतेदेहकरिनेएभगवानननाधामनेविषेरहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१४॥ ॥९२॥ ॥संवत्

१८७७नाभादरवाशुदि४ चोथ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरिये
ढोलियाउपरथ्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमेप्रश्नकरियेछैये जेवेप्रकारनाभगवान
नाभक्तछे तेमांएकनेतोभगवाननेविषेअत्यंतप्रितिछेअनेभगवाननादर्शनविनाक्षणमात्रपणरेवातुंनथि अनेतेनो
प्रेमबारथ्यपणघणोदिठामांआवेछे अनेविजोजेभगवांननोभक्तछे तेनेतोआत्मनीष्टापणछे अनेवैराग्यपणपरिपुर
णछे अनेभगवाननेविषेप्रितिपणछेतोपणतेनोप्रेमप्रथमकह्योजेभक्ततेनाजेवोजणातोनथि अनेप्रथमकह्योतेने
तोआत्मनिष्ठानेवैराग्यएवेयनथितोपणएनिभक्तिअतिशेशोभेछे अनेआत्मनिष्ठानेवैराग्येयुक्तछेतोपणतेनिभक्ति
तोप्रथमकह्योजेभक्ततेनाजविशोभतिनथि एवेप्रकारनाभक्तमांकनिभक्तिश्रेष्ठछे नेकेनिभक्तीकनिष्ठछेएप्रश्नछे
पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेआत्मनिष्ठानेवैराग्यनथितोपणजेनेभगवांनमांअतिशेप्रेमछेतेजसरसछे पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजजेनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानथीतेनेश्रेष्ठकांछोतेशिसमझणेयेकहोछोकेमजेएतोदेहाभिमानि
छे माटेज्यारेएनादेहनेसुखथायएवापंचविषयनोजोगथाशेतारेएनेविषयमांप्रितिथइजाशे पछेभगवाननेविषेएवि
प्रितिनहिरहेतेनेतमेश्रेष्ठकेमकोछो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजजेनेविषयमांप्रितिथइजायएनेअमेप्रेमिके
तानथिअमेतोगोपीयुंजेवाभक्तहोयतेनेकैयेछैये पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगोपीयुंकांइभोलियुंनोतियुंएतोआ
त्मनिष्ठानेवैराग्येयुक्तहोयतेनिसमझणेयनेउलंघिजायएविडाइयुंहतियुंजमकांइकराजनितिनोजांणनारोहोयनेतेवो

लेतनाजेवुंतांगोपीयुंनेबोल्यामांडापणहतुं अनेभगवाननेपणजेमयथार्थपणेजांण्याजोईयेतेमजांणतियुंहतियुं अनेसर्वेयादवमांअतिशेडाह्यानेभगवननाचोवटियाएवाजेउद्धवजीतेगोपियुंनीसमझणयनेजोईनेगदगदकंठथैगया अनेतेउद्धवजीएमबोल्याजेगोपीयुपासेमुनेज्ञानकेवामोकल्यो तेतोभगवानेमारेउपरत्यअतिशेअनुग्रहकर्यो अनेपोतेगोपीयुंनेउपदेशकरवागयाहतापणगोपीयुंनांवचनसांभलिनेपोतेसांमोउपदेशग्रहणकर्यो अनेतमेकेशो जेगोपीयुंतोएविबुद्धिमाननोतितोएमांतोमुग्धामध्यानेप्रौढाएत्रणयप्रकारनाभेदहतातेमांमुग्धानुंएवुंलक्षणछे जे एकतोभगवानउपरत्यघणोखोघणोकरे अनेएमबोलेजेअमेतमारेअर्थेकरिकरिनेमरिगयांतोपणतमेनजरमांलावतानथि अनेएमकरतांजावधुछे डेतोभगवानसाथेरिशकरे अनेतोछडांतोछडांवचनबोलेजेजांणीयेंहमणांविमुखथईजाशेएवीजात्यनांजेनांशास्त्रनेविषेवचनहोयतेगोपीनेमुग्धाजांणवि अनेजेमध्याहोयतेतोकोइदिवसभगवांनसांमोक्रोधनकरे अनेतोछडुंवचनपणनकहेअनेडापणेकरिनेजुक्तियेंजुक्तियेंपोतानुंस्वार्थिपणुंबिजानेजणावादेनहि अनेपोतानुंकांमसाधेतेभलुंभगवांननुंगमतुंकरेपणएकलुंभगवाननुंगमतुंकरेनहि अनेजोभगवांननुंजगमतुंकरवुंपडेतोपणकांईकपोतानुंगमतुंकरवानिजुक्तिजरुरराखेएवांजेनांशास्त्रनेविषेवचनहोयतेगोपिनेमध्याजांणवि अनेजेप्रौढाहोयतेतोकेवलभगवाननागमताप्रमाणेजचालेअनेकोइरित्येपोतानास्वार्थनेअर्थेजुक्तिकरेनहि अनेकेवलभगवांननेराजीकरवानेईछे अनेजेरित्येभगवांनराजीथायतेरीत्येजपोतेराजीरहेअनेपोतानिबराबरत्यनिजेबिजिगोपीयुंहोयतेउपरत्यईर्षाक्रोधकरेजनहि अनेमांनमछरआदिकसर्वविकारनोत्यागकरिनेभगवांननिसेवामां

सावधानरहे अनेजेणेकरीभगवानकुराजीथायतेवुंआचरणतोमनक्रमवचनेकरिनेकोइकालेकरेनहि एवांजेनां
शास्त्रमांवचनहोयतेगोपीनेप्रौढाजांणवि एविरित्येमुग्धामध्यानेप्रौढाएवागोपीयुंनाभेदछे माटेगोपीयुंनिसमझ
एयमांतोअतिशे विवेकहतोतेमाटेएनीप्रितिअणसमझएयनिकेवायनहिंनेगोपीयुंतोजथार्थ भगवांननामहिमाने
जांणतिहतियुंनेतमहिमानेप्रतापेकरिनेआत्मनिष्ठानेवैराग्यसहेजेएनाहइयामांवरतताहता माटेएगोपीयुंनेविषेतो
आत्मनिष्ठानेवैराग्यआदिकअनंतजे कल्याणकारिगुणतेभगवाननामाहात्म्यनेप्रतापेकरिनेसर्वेसंपूर्णहता अनेए
वाभक्तनिरित्यतोआंमछेजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपांचविषयतेभगवानसंबंधिजइछे पणबिजाकोइसंबंधिइ
छेनहिं अनेभगवाननेविषेएपंचविषयेकरिनेजेअतिशेहततेंहेतेकरिनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानथितो पणभगवानवि
नाबिजांकोईजगतनोघाटहइयामांथायनहि अनेजेमवरसातनवरशेहोयतारेनानाप्रकारनातृणनांजेबिजतेपृथ
विउपरकांईयेभासेनहि अनेज्यारेवरसातवरसेतारेएटलांतृणउगेजेपृथ्वीजदेखायनहितेमजेआत्मनिष्ठानेवैराग्ये
करिनेरहितछे तेनेजोभगवानविनाबिजाकोईविषयनाघाटजणातानथीतोयपणज्यारेएनेकुसंगनोजोगथाशेता
रेविषयनाघाटथावालागशेनेबुद्धिभ्रष्टथैजाशेनेपरमेश्वरनितोहइयामांस्मृतिपणनहिरहेने अखंडविषयनुंध्यानथा
शे पछेएजेवैराग्यनेआत्मनिष्ठाविनानोप्रेमितेनेएमभासशेजेमारेभगवानमांलेशमात्रप्रीतिनथीमाटे आत्मनिष्ठा
नेवैराग्यविनानोजेप्रेमिभक्तजणातोहोयततोअतिशेन्यूनछे अनेजेनेआत्मनिष्ठाछेनेवैराग्यछेनेभगवानमांप्रीति
पणसाधारणजेविछेतेतोएमजांणेछेजेमाराजीवात्मानेविषेजआभगवाननिमूर्त्तिअखंडविराजमानछेएमजांणि

नेउपरस्थथितोभगवाननिमूर्त्तिनादर्शनस्पर्शादिकनेविषेआतुरताजेवुंनथीजणातुंनेशांतपणाजेवुंजणायछे तोपण
एनिप्रितिनांमूलउडांछेतेकांईकुसंगनेजोगेकरिनेपणएनिप्रीतिओछीथायएविनथीमाटेएभक्तश्रेष्ठछेनेएकांतिकछे
॥इतिवचनामृतं॥ १५॥ ॥१३॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ५ पंचमीनेदिवसश्री
जीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्थविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत
वस्त्रधारणकर्स्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेवेठिहति पछे
परमानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजेश्रीनरनारायणऋषिजेतेबदरिकाश्रममांरह्याथकाआभ
रतखंडनासर्वेमनुष्यनाकल्याणनेअर्थेनेसुखनेअर्थेतपनेकरेछेतारसर्वेमनुष्यकल्याणनामार्गनेविषेकेमनथिप्रवर
ततांपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोतेश्रीमद्भागवतनापंचमस्कंधनेविषेजछेजेएभगवानतपकरेछे तेतो
पोतानाभक्तनेअर्थेकरेछेपणअभक्तनेअर्थेनथिकरताकेविरित्ये तोआभरतखंडनेविषेअतिशेदुर्लभएवुंजेमनुष्यदे
हतेनेजांणिनेजेजनभगवाननाशरणनेपांमेछेने भगवाननिभक्तिकरेछेतेजननाअनुग्रहनेअर्थेतपस्विनाजेवोछेवे
शजेनोएवाजेश्रीनरनारायणभगवानतेजेतेकृपायेकरिनेमांटेंतपकरेछे अनेपोतानेविषेनिरंतरअधिकपणेवरतता
एवाजेधर्मज्ञानवैराग्यउपशमऐश्वर्यएआदिकगुणतेणेजुक्तएवुंजे तपतेनेकरताथकातेभगवानजेतेआजगतनोरा
त्रिप्रलयथायत्यांसुधिबदरिकाश्रमनेविषेरह्याछेअनेभरतखंडनेविषेरह्याजेतेपोतानाभक्तजनतेमनाजेधर्मज्ञाना
दिकगुणतेजेतेअतिशेअल्पहोयतोपणतेभगवाननागुणेजुक्ततपनेप्रतापेकरिनेथोडाककालमांजअतिशे वृद्धिनेपां

मेछेअनेतपछेतेभक्तजननाहृदयनेविषेभगवाननिइछायेकरिने जणातुंजेअक्षरब्रह्ममयएवुंतेजतेनेविषेसाक्षात
एवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंदर्शनथायछेएविरित्येजेपोतानाभक्तछेतेमनुंतेभगवाननातपेकरिने निर्विघ्नकल्याण
थायछेपणजेभगवाननाभक्तनथितेमनुंकल्याणथातुंनथिएविरित्येएप्रश्ननोउत्तरछे ॥इतिवचनामृतं॥१६॥
॥९४॥ संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ६ छठ्यनेदिवससंध्यासमेश्रीजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवा
खाचरनाओरडानिओसरिये ढोलियाउपरत्यविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंद
निआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभजन
नोकरनारोजेजीवतेनिद्रष्टिजेमजेमसूक्ष्मथातिजायछेतेमतेमएनेपरमेश्वरनुंपरपणुंजणातुंजायछेनेभगवाननोम
हिमापणअधिकअधिकजणातोजायछे तेज्यारेएभक्तपोतानेदेहरूपेमानतोहोय तारेभगवाननेजाग्रतस्वप्नसुषुप्ति
नासाक्षिजांणे अनेज्यारेपोतानेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिथकिपरमांनेतारेभगवानतेथकिपरभासेछेपछेजेमजेमसूक्ष्मद्र
ष्टियातिजायतेमतेमभगवाननेपोताथकिपरजांणतोजायअनेमहिमापणवधुवधुसमझातोजाय अनेपछेजेमजे
मपोतानिवृत्तिहेतेकरिनेभगवानसंघाथेचोटतिजाय तेमतेमउपासनासुधिद्रढथातिजाय त्यांद्रष्टांतछेजेमसमुद्रछे
तेनेविषेकिडिपणजइनेपांणिपियेअनेचरकलुंपणपियेनेमनुष्यपशुघोडाहाथि तथामोटामोटामगरमछएसर्वेसमु
द्रनुंजळपिनेबळियाथायछे पणसमुद्रलेशमात्रओछोथातानथि अनेजेजेजीवनुंजेवुंजेवुंमोटुंगजुंहोयतेतेजीवते
प्रमाणेसमुद्रनोमहिमावधुजांणेछे वळिबिजुंद्रष्टांतछेजेमआकाशछे तेनेविषेमछरउडेनेचरकलुंउडेनेसमळाउडेने

सिचांणोपणउडेनेअनलपक्षिपणउडेनेगरुडपणउडेतोपणएसर्वेनेआकाशअपारनोअपाररहेछेअनेजेनेपांखनेवि
षेवधुबलहोयतेआकाशनोमहिमावधुजांणेछे अनेपोतानेविषेन्यूनपणुसमझतोजायछेतेममरिच्यादिकप्रजापति
निपेठेअल्पउपासनावालाभक्तोमछरजेवाछे अनेब्रह्मादिकनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोचरकलाजे
वाछे अनेविराटपुरुषादिकनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोसमलाजेवाछे अनेप्रधानपुरुषनिपेठेतेथिअधि
कउपासनावालाभक्तोसिचांणाजेवाछेअनेशुद्धप्रकृतिपुरुषनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोअनलपक्षि
जेवाछे अनेअक्षरधाममांरेहनाराजेअक्षरमुक्ततेनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोगरुडजेवाछे अनेएस
र्वेभक्तजेमजेमवधुवधुसामर्थिनेपांम्याछे तेमतेमभगवाननोमहिमावधुवधुजांणतागयाछे अनेजेमजेमवधुसा
मर्थिनेपांमतागयातेमतेमभगवाननेविषेस्वामिसेवकपणानोभावपणअतिद्रढथातागयाछे अनेज्यारेभजननो
करनारोजीवरुपेहतोतारेएजीवमांखद्योतजेटलोप्रकाशहतो पछेजेमजेमभगवाननुंभजनकरतांकरतांआवरणट
लतुगयुंतेमतेमदिवाजेवोथयो पछेमशालजेवोथयो पछेअग्निनिज्वालाजेवोथयो पछेदावानलजेवोथयो पछेवि
जलिजेवोथयो पछेचंद्रमाजेवोथयो पछेसुरज्यजेवोथयो पछेप्रलयकालनाअग्निजेवोथयो पछेमहातेजजेवोथ
योएविरित्यंप्रकाशपणवृद्धिनेपांम्योअनेसामर्थिपणवृद्धिनेपांमि अनेसुखपणवृद्धिनेपांम्युंएविरित्यंखद्योतथीकरि
नेमहातेजपर्य्यंतआद्यमध्यनेअंतजेभेदकयातेसर्वेमुक्तनाभेदछेतेजेमजेमअधिकस्थितिनेपांमतागयानेभगवान
नोमहिमाअधिकजांणतागयातेमतेममुक्तपणामां विशेषपणुंआवतुंगयुंएमकहिनेश्रीजीमहाराजजयसच्चिदानंद

कहिनेउठ्यापछेआंबलि निडाळखिनेझालिनेउगमणेमुखारविंदेउभारयाथकाबोल्याजेजेमपुन्यमनाचंद्रमानुमंड
ळहोयतेआंहिथीतोनांनोथाळिजेवुंदेखायछे पणजेमजेमएनिसमिपेजायतेमतेममोटुंमोटुंजणातुंआयपछेअतिशे
ढुंकडोजायतारेतोदृष्टिपणपोचिसकेनहिएवुंमोटुंजणायतेममायारूपीअंतरायटळिनेजेमजेमभगवाननेढुंकडुंथवा
यछे तेमतेमभगवाननिपणअतिअपारमोटयपजणातिजायछे अनेभगवाननेविषेदासपणुंपणअतिदृढथातुंजा
यछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१७॥ ॥९५॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ८ आठम्यनेदिवसस्वामि
श्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनाउत्तरादेबारयओरडानिओसरियेंविराजमानहता
नेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहतिनेउत्तरादेमुखारविंदेविराजमा
नहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबो
ल्याजेजेश्रद्धावानपुरुषहोयनेतेनेजोसाचासंतनोसंगमळेनेतेसंतनावचननेविषेश्रद्धावानथायतोएनाहृदयनेविषे
स्वधर्मवैराग्यविवेकज्ञानभक्तिआदिकजेकल्याणकारिगुणतेसर्वेप्रगटथइआवेछेने कामक्रोधादिकजेविकारतेय
ळिजायछे अनेजोकुसंगमळेनेंकुसंगिनावचननेविषेश्रद्धावानथायतोवैराग्यवीवेकादिकजेगुणतेसर्वेनाशपांमि
जायछे जेमखारभुमीहोयनेतेनेविषेगमेतेटलोमेघवरसेपणतेमांत्रणयादिकउगतांनहोयनेतेजखारभुमीनेविषेजो
पांणिनिरेल्यआवेतोखारसर्वेधोवाइजाय अनेजेठकांणेखारहतोतेठकांणेकांपचडिजाय पछेतेकांपभेळांवडपि
पळाआदिकवृक्षनांबिजआव्यांहोयतेबिजउगिनेमोटांमोटांवृक्षथायछे तेमजेनाहृदयनेविषेपूर्वेकयाजेस्वधर्मा

दिकगुणतेदृढहोयने जगतसंबंधिविषयसुखनोअंकुरपणउठेएमनहोयनेतेनेजोकुसंगथायतोतेनाह्रदयनेविषेकुसं
गरूपिपांणिनेवेगेकरिनेजगतवार्त्तारूपियोआविनेकांपभराय पछेतेकांपमांकामक्रोधलोभमोहमदमछरादिक
जेबिजरह्यांछे तेसर्वेउगिनेमोटांमोटांवृक्षथायछे माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेकोईदिवसकुसंगनकरवो अनेव
ळीपोतामांकोईस्वभावहोयनेतेनेसंतनोसमागमकरीनेसमझिविचारिनेटाळेतोतेस्वभावनोनाशथैजायछे पणमु
र्खाइयेकरीनेगमेतटलाउपायकरेतोयभुंडोस्वभावटळेनहि अनेमुर्खहोयतेज्यारेमुझायतारेकांतोसुइरहेनेकांतोरुवे
अनेकांतोकोईकसाथेवढेनेकांतोउपवासकरे एच्यारप्रकारेकरिनेमुझवणयटाळ्यानोउपायकरे अनेएमकरतांजो
अतिशेमुझायतोछेल्लिवाकिमरेपणखरोएविरित्येमुर्खनेशोकटाळ्यानोउपायछे पणएमकर्‍याथकिदुःखपणमटेन
हिनेस्वभावपणटळेनहि अनेसमझिनेटाळेतोदुःखने स्वभावएबेयटळिजायमाटेसमझुहोयतेजसुखिथायछे अने
जेमअग्निनिमोटिज्वाळाहोयनेजोउपरथिजळवरसेतोतत्काळओलाइजाय अनेविजळिनाअग्निनोतोथोडोकळ
यकारोथातोहोयपणतेअग्निमेघनिघटामांरहेछेतोपणओलातोनथितेमसमझ्याविनागमेतटलोवैराग्यहोयअथवा
भगवांनमांप्रितिहोयपणअग्निनिज्वाळानिपेठेकुसंगरूपिजळेकरिनेसर्वेनाशथइजायछे अनेसमझिनेजेवैराग्यने
प्रितिहोयतेतोविजळिनाअग्निजेविछे तेथोडिहोयतोपणनाशनपांमे पछेनिर्विकारानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराज
कोइकपुरुषमांक्रोधादिकभुंडास्वभावहोयतेटळेकेनटळे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमवांणियोहोयतेजेटलोवे
पारकरेतनुंनांमुंमांडिराखेछे तेनिपेठेंजेदिवसथकिसत्संगथयोछे तेदिवसथिजेणेनांमुंमांडिराख्युंहोयतेनोस्वभावट

लेछेअनेतेएमविचारेजेज्यारेमारेसत्संगनोतोतारेमारेआटलोमलिनस्वभावहतो अनेसत्संगकर्यापछेआटलोस्व
भावउत्तमथयोछे अनेवरसोवरशपोतानोवधारोथातोहोयअथवाकांइफरेरेतोहोयतेसर्वेनेतपाशाकरेपणमुर्खवां
णियोजेमनामुंमांडनहितेनिपेठनकरे एविरित्येजेसत्संगकरिनेपोतानोजोतपासकरतोरहेतोतेनाजेजेस्वभावहोयते
सर्वेनाशपांमिजायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेकुसंगहोयतारेतोभुंडोस्वभावहोयजपणसंतनोसमागमकरिने
पछेमलिनस्वभावआवीजायछेतेनुंशुंकारणछेपछे श्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेबालअवस्थाहोयतारेकामक्रोध
लोभादिकशत्रुहोयनहिअनेभगवानमांप्रितिपणविशेषहोयपछेज्यारेजवानअवस्थाआवेतारेकामादिकशत्रुनोव
धारोथाय अनेदेहाभिमानपणवधे पछेतजोजेसंतनेविषेकामादिकशत्रुनहोयतथादेहाभिमानेरहितहोयएवासंत
नोसमागमराखेतोजवानअवस्थारूपिसमुद्रनेतरिजायछे अनेजोएमनकरेतोकामादिकशत्रुयेंकरिनेपराभवपा
मिनेभ्रष्टथईजायछेअनेजेनिप्रौढअवस्थाहोयअनेतसत्संगकरतांथकांबगडेछे तेनुंतोकारणएछेजेमोटापुरुषहोय
तेनेविषेजेजजात्यनादोषपरठेतेतेजात्यनादोषपोतानाहईयामांआविनेनिवासकरेछे अनेजोमोटापुरुषनागुणनुंग्र
हणकरेअनेएमजाणेजेमोटापुरुषजेजेस्वभावराखेछेतेतोजीवनाकल्याणनेअर्थेछेअनेमोटापुरुषतोनिर्दोषछेअने
मुंनेदोषजणांणोनेतोमारिकुमतियेकरिनेजणांणोछेएमविचारिनेसतपुरुषनागुणग्रहणकरेअनेपोतानाअपराधने
क्षमाकरावेतोतेपुरुषनिमलिनतामटिजायछे पछेमहानुभावानंदस्वामियेंपुछ्युंजेराजसीतामसीनेसात्वकीएजेत्र
णयगुणनास्वभावतेसाधनकरतांथकांटलेछेकेनथिटलता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएसर्वेस्वभावटाल्याटलेछे

पछेवलीमहानुभावानंदस्वामियेपुछ्युंजेदुर्वासादिकमुक्तथयाछे तोपणतेतामसिकेमरह्याछे पछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेदुर्वासादिकमांजेतमोगुणआदिकगुणवर्त्तेछेतेतोपोतानेएगुणराखवाछेमाटेरह्याछे नेतेएमजांणेछेजे
कोईकअवलोचालतोहोयतेनेशिक्षाकरवासारुआपणेतमोगुणछे तेवडुरुडोछेएमगुणजांणिनेराख्योछे अनेज्यारे
पोतामांजेस्वभाववर्त्ततोहोयनेतेउपरथअभावआवेजेहुंभगवाननो भक्तछूंतेमारेआवोभुंडोस्वभावजोईयेनहि
एविरित्येदोषरूपजांणिने जेजेस्वभावनेतजवानेइछेतोभगवाननेप्रतापेकरिनेतेतेस्वभावनिनिवृत्तिथईजायछे॥
इतिवचनामृतं॥१८॥ ॥१६॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि१२द्वादशीनेदिवसगांमश्रीकारियां
णिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमांउत्तरादेवारयओरडानिओसरियें सुरतनाहरिभक्तजादवजीछपरपलंगलाव्याह
तातेढाल्योहतोनेते पलंगउपरयरेशमनुंगादलुंधोलाओछाडेसहितविछाव्युंहतुंनेतेनिउपरयधोलोतकीयोतथालाल
मशरुनांढिंचणियांमुक्यांहतां अनेतेपलंगनिउपरयचारेकोरेसोनेरिकसबनासेजबंधलटकताहताएविशोभायेंजुक्त
जेतेपलंगतेनि उपरयश्रीजीमहाराजउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसोनेरिछेडानोधोलोफेटोमस्तकेबां
ध्योहतो अनेसोनेरिछेडानुंशेलुंओढ्युंहतुंनेकालाछेडानोधोलोखेसपेरयोहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमु
नितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति अनेश्रीजीमहाराजनामुखारविंदरूपचंद्रमासांमाचकोरनिपेठे
सर्वेभक्तजनजोइरह्याहता पछेश्रीजीमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो तारेभूधराननंद
स्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोनिश्चेथायछे तेअंतःकरणमांथायछेकेजीवमांथायछे तारेतेनोउत्तरशिवानंदस्वा

मियेकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआजीवछे तेबुद्धियेकरिनेजांणेछे नेतेबुद्धिछेतेसर्वनुं
कारणछेनेसर्वथिमोटिछे माटेतेबुद्धिमननेविषेरहिछे चित्तनेविषेरहिछे अहंकारनेविषेरहिछे श्रोत्रनेविषेरहिछे च
क्षुनेविषेरहिछे घ्राणनेविषेरहिछे जिव्हानेविषेरहिछे वाणिनेविषेरहिछे त्वचानेविषेरहिछे हाथनेविषेरहिछे पगनेवि
षेरहिछेशिष्नेविषेरहिछेगुदानेविषेरहिछे एविरित्येबुद्धिजेतेनखशिखापरजंतआशरीरनेविषेव्यापिनेरहिछे नेतेबु
द्धिनेविषेजीवरयोछे पणतेजीवजणातोनथिनेएकलिबुद्धिजणायछेत्यांद्रष्टांतछे जेमअग्निनिज्वालाघटेछेनेवधेछे
तेवायुयेकरिनेवधेछेनेघटेछेअनेतेअग्निनिज्वालावधतिघटतिजणायछेपणवायुजणातोनथिअनेजेमअग्निलेनेछां
णामांमुकियेनेतेछांणामांसलगवामांडेतेनेलैने ज्यांवायुनहोयत्यांमुकियेतेधुंवाडोउंचोचडवामांडेतेधुंवाडोजउं
चोचडतोजणायपणतेमांवायुजणातोनथि अनेजेमआकाशनेविषेवादलांचालेछे तेवायुयेकरिनेचालेछे तेवाद
लांचालतांजणायछे पणतेमांरयोएवोजेवायुतेजणातोनथि तेमज्वालाधुवाडोने वादलांतेनेठेकांणेबुद्धिजांणविने
वायुनेठेकांणेजीवजांणवोतेजोवकवोछेतोबुद्धियेकर्योजेनिश्चेतेनेजांणेछे नेतेबुद्धिमांनिश्चेनिविगतिनोकरनारो
जेब्रह्मातेनेपणजांणेछेनेमननासंकल्पनेजांणेछेअनेतेमननासंकल्पनिविगतिनोकरनाराजेचंद्रमातेनेपणजांणेछे
अनेचित्तनाचिंतवननेजांणेछे अनेतेचित्तनाचिंतवननिविगतिनाकरनाराजेवासुदेवतेनेपणजांणेछे अनेअहंका
रनिअहंमतिनेजांणेछे अनेतेअहंमतिनिविगतिनाकरनाराजेरुद्रतेनेपणजांणेछे एविरित्येजच्यारअंतःकरणनेदश
इंद्रियोतेनाजेविषयनेतेविषयनिविगतिनाकरनाराजेदेवताएसर्वनेएककलावछिन्नजांणेछे एवोजजीवतेजीवजे

तेएकदेशस्थजणायछे अनवरछिनिअणिजेवोतिखोजणायछे अनेअतिशेसूक्ष्मजणायछे तेबुद्धियेसहितछे माटे
एवोसूक्ष्मजणायछे पणज्यारेएजीवनेदेहइंद्रियुअंतःकरणदेवतानेविषयतेनाप्रकाशकपणेजांणियेतारेतोजीवब
हुमोटोजणायछे अनेव्यापकजणायछे तेबुद्धियेरहितछेनेअनुमानेकरिनेजणायछे पणसाक्षात्कारनथिजणातो
त्यांद्रष्टांतछेजेमकोईकदेशमणनितरवारयहोयतेनेजोइनेमांणसअनुमांनकरेजेएतरवारयनोउपाडनारो बहुमोटो
हशेतेमएसर्वदेहइंद्रियादिकनेएककाळेप्रकाशेछेमाटेएजीवबहुमोटोछेएविरित्येअनुमानेकरिनेंजणायछेएविरित्ये
श्रीजीमहाराजेउत्तरकर्‍यो तारेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएमांतेशुंउत्तरथयो तारेश्रीजीमहाराजबोल्या
जेएमांतोएउत्तरथयोजेज्यारेबुद्धिमांनिश्चेथयो तारेजीवमांपणनिश्चेथैगयोएमजांणवुंतेकेविरित्येथायछे तोप्रथ
मइंद्रियुमांनिश्चेथायछे पछेअहंकारमांनिश्चेथायछे पछेचित्तमांनिश्चेथायछे पछेमनमांनिश्चेथायछे पछेबुद्धिमां
निश्चेथायछे पछेजीवमांनिश्चेथायछे एमश्रीजीमहाराजेकयुंतारेनित्यानंदस्वामियेंवळिपुछ्युंजेहेमहाराजइंद्रियुं
मांनिश्चेहोयतेकेमजणायने अंतःकरणमां निश्चेहोयतेकेमजणायनेजीवमां निश्चेहोयतेकेमजणाय तारेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेइंद्रियुंमांनिश्चेतेएमजाणवोजेआजगतनेविषेजेजेपदार्थछे तेदिठामांसांभळ्यामांसुंघ्यामांअडया
मांआवेछे तेमांकेटलांकशुभछेने केटलांकअशुभछेने केटलांकसुखरूपछेने केटलांकदुखरूपछेनें केटलांकप्रियछे
ने केटलांकअप्रियछे नेकेटलांकजोग्यछे केटलांकअजोग्यछे एसर्वेंभगवानमांजणायतेणेकरिनेंकोइसंशयनथाय
तोएनेइंद्रियुंमांनिश्चेजांणवो अनेसत्वरजनेंतमएत्रणयगुणनांजकार्यछे तेमांआळसनिंद्राादिकतमोगुणनुंकार्यछे

नेकामक्रोधादिकरजोगुणनुंकार्यछे अनेशमदमादिकसत्वगुणनुंकार्यछे एसर्वेभगवानमांदखायपणतेमांकोईसं
शयनथायतोएनेअंतःकरणमांभगवांननोनिश्चेजांणवो अनेजेमऋषभदेवभगवाननिर्विकल्पसमाधियेकरिनेउ
नमत्तथकाविचरयानेमुखमांपांणोराख्योने पोतानोदेहदावानलमांबलिगयोतोयखबरथनरहि एविरित्येजगुणाती
तास्थितितेभगवानमांजणायतेमांकांइसंशेनथायतोएनेजिवनेविषेनिश्चेजांणवोत्यांदृष्टांतछेजेमसमुद्रमांवांणचा
लेछे तेमांजेलोढानांनांगलहोयतेनेसमुद्रमांनांखे तेजोधरतिलगणनपुग्याहोयनेतेनजोतरततांणिलेतोफाकिमें
नत्यनपडेनेतरतनिसरिआवे अनेतेनेधरतिलगणजावादइनेतांणतोघणिमेंनत्येनिसरे अनेजोधिरेधिरेजावादेनेधर
तिमांखुतेनेअराइजायतोपाछोतेतताण्यो तणायनहिनेनिसरेपणनहिं एमजनेजिवनेविषेनिश्चेथायतोतेनोनिश्चेको
इप्रकारेतांण्योतणायनहिंएविरित्येश्रीजीमहाराजवार्त्ताघणिककरिपणआतोदिशमात्रलखिछे पछेचैतन्यानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेहेमहाराजभगवानतोमनवाणिथकिपरछे अनेगुणातीतछेतेनेमायिकएवांजेइंद्रियुंअंतःकर्णतेकेम
पांमे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआदेहइंद्रियुंनेअंतःकर्णतेनेजांणनारोजेजीवतेज्यारेसुषुप्तिमांलिनथायछेतारे
एनांइंद्रियुंअंतःकर्णपणसुषुप्तिमांलिनथायछे तारेतेसमयमांएजीवनेभगवानप्रकाशेछेअनेज्यारेसुषुप्तिमांथीस्व
प्नमांआवेछे तारेतेस्वप्नसंबंधिजेस्थानभोगविषयनेजीवएसर्वेनेभगवानप्रकाशेछे अनेजाग्रतमांपणभगवान
प्रकाशेछे एविरित्येरुपपणेनेअरुपपणेकरिनेरयोजेजीवतेनेभगवानप्रकाशेछेअनेप्रधानमांथीमहतत्वथयुंअने
महतत्वमांथीत्रणप्रकारनोअहंकारथयो नेतेअहंकारमांथीइंद्रियुंदेवतापंचभुतपंचमात्राएसर्वेथयांतेमनेपणजे

भगवानेप्रकाश्यांछे अनेएसर्वेतत्वेमळिनेरच्यांएवाजेविराटतेनेपण भगवानप्रकाशेछे अनेएसर्वेज्यारेमायामांलि
नथायछेतारेतेमायानेपण भगवानप्रकाशेछे एविरित्येजीवनेईश्वरएवंयज्यारेरुपपणेथायछेतारेजे भगवानप्रका
शेछेअनेज्यारेएजीवनेईश्वरबेयनामरुपरहितथकासुषुप्तिमांनेप्रधानमांरहेछे तारेपणजे भगवानप्रकाशेछेनेजेका
ळतेएमायादिकतत्वनेनामरुपपणानेपमाडेछेनेअरुपपणानेपमाडेछे एवाजेकाळतेकाळनेपणजे भगवानप्रकाशे
छेएवाजे भगवानतेजेतेएइंद्रियोअंतःकर्णेकरिनेकेमजाण्यामांआवेएतमारोप्रश्नकेनहिं तारेसौयेकयुंजेहेमहारा
जएजप्रश्नछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोएमउत्तरछे जेएवाजे भगवानतेनेआजगतनिउत्पत्तिनेस्थितिनुंकर
वुंछेतेकांइपोतानेअर्थेनथि कांजेश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे बुद्धींद्रियमनःप्राणान्जनानामसृजत्प्रभुः मात्रार्थंच
भवार्थंचह्यात्मनेकल्पनायच १ एश्लोकमांएमकयुंछेजेसर्वेजननाबुद्धिइंद्रियोमनेनेप्राणतेने भगवानजेतेसृज
ताहवा तेजीवनेविषयभोगनेअर्थेतथाजन्मनेअर्थेतथाल्लोकांतरमांजावानेअर्थेतथामोक्षनेअर्थेसृज्यांछे माटेआ
जगतनिउत्पत्तिकरेछेतेपणजीवनाकल्याणनेअर्थेकरेछे अनेस्थितिकरेछेतेपणजीवनाकल्याणनेअर्थेकरेछेअनेप्र
ळयकरेछे तेपणजीवनेअर्थेकरेछेकांजेनानाप्रकारनिसंसृतियेकरिनेथाकाजेजीवतेनाविश्रामनेअर्थेप्रळयकरेछेए
विरित्येसर्वप्रकारे जीवनाहितनेअर्थेप्रवरत्याएवाजे भगवानतेजेतेज्यारेरूपाकरिनेमनुष्यसरखाथायछेतारेजेजी
वते भगवाननासंतनोसमागमकरेछे तेजीवनाजाण्यामांकेमनआवे एतोआवेजएमश्रीजीमहाराजेकयुंतारे भज
नानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजआश्रुतिमांएमकेमकयुंछेजे यतोवाचोनिवर्त्ततेअप्राप्यमनसासह तारेश्रीजीम

हाराजप्रसन्नथकाबोल्याजेएनुंएमछेजेजेमपृथविआकाशमांरहिछेपणआकाशनाभावनेनथिपामति अनेजळ
आकाशनेविषेरयुंछेपणआकाशनाभावनेनथिपांमतुं अनेतेजआकाशनेविषेरयुंछेपणआकाशनाभावनेनथि
पांमतु अनेवायुआकाशनेविषेरयोछेपणआकाशनाभावनेनथिपांमतो एममनवांणिभगवाननेनथिपांमतां ता
रेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजे हेमहाराजश्रुतिस्मृतिमांएमकयुंछेजे निरंजनःपरमंसाम्यमुपैति बहवोज्ञानतपसापू
तामद्भावमागताः तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोअमेअभक्तनांमनइंद्रियुंनेकयुंछेपणभक्तनांमनइंद्रियुंतोभ
गवाननेसाक्षात्कारपणेपामेछे जेमआकाशनेविषेरहिछेजेपृथवितेप्रलयकाळनेसमेआकाशरुपथैजायछे अने
जळपणआकाशरुपथैजायछे अनेतेजपणआकाशरुपथैजायछेअनेवायुपणआकाशरुपथैजायछेएमजेभग
वाननाभक्तहोयतेनांजेदेहइंद्रियोअंतःकर्णनेप्राणतेसर्वभगवाननेज्ञानेकरिनेभगवाननेआकारेथैजायछे नेदिव्य
थैजायछेकांजेभगवानपोतेदिव्यमूर्त्तिछे तेनाइंद्रियोअंतःकर्णदेहतेनेआकारेएभक्तनांदेहइंद्रियोअंतःकर्णथायछे
माटेदिव्यथैजायछे त्यांदृष्टांतछे जेमभमरिइयळनेझालिलावेछेनतेनेचटकोदैनेउपरस्यगुंजारवकरेछेतेणेकरिनेते
इयळतेनेतेदेहेकरिनेतदाकारथैजायछेपणकोइअंगइयळनुंरेतुंनथिभमरिजविजभमरिथैजायछे तेमभगवाननो
भक्तपणएनेएदेहेकरिनेभगवाननेआकारेथैजायछे अनेआजेअमेवार्त्ताकहितेनुंहारदएछे जेआत्मज्ञानेसहितजे
भक्तिनिष्ठावाळोछेतथाकेवळभक्तिनिष्ठावाळोछेतेबेयनिएगतिकहिछे पणकेवळआत्मनिष्ठावाळोजेकैवल्यार्थि
तेनादेहइंद्रियुंनेअंतःकर्णतेनुंभगवाननिमूर्त्तिनेतदाकारपणुंनथिथातुंएतोकेवळब्रह्मसत्तानेपांमेछे एमवार्त्ताकरि

नेबोल्याजेहवेएटलिवार्त्ताराखोअनेसन्नासर्वेशून्यथैगइछे माटेकोइकसारांसारांकिर्त्तनबोलोएमकहिनेपोतेध्य।न करवामंड्यानेसंतकीर्तनगावालागा ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥९७॥ ॥संवत् १८७७ नाआसोशु दि २ द्वितीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजगांमश्रीकारयाणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्तरादेबा रयअोरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळयपरम हंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेश्रीजीमहाराजनिआज्ञायेकरिनेनानानांनापरमहंसआ गळयआविनेप्रश्नउत्तरकरताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमेएकप्रश्नपुछियेतारेसर्वेबोल्याजेपुछोमहा राज पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकनिबुद्धितोएविछेजेजदाडाथिसत्संगकर्योहोयतेदाडाथिभगवाननोतथासं तनोअवगुणआवेखरोपणरहेनहिंटलिजाय पणएमनेंएमगुणअवगुणआव्याकरेपणसत्संगमुकिनेकोइदिवसजा यनहिंशामाटेजेएनेबुद्धिछेतेएमजाणेजेआवासंतब्रह्मांडमांक्यांइनथिअनेआमहाराजविनाबिजोकोइभगवानन थि एमसमजणहोयमाटेसत्संगमांअडगपणेरहेछे अनेएकनितोएविबुद्धिछेजेसंतनोअथवाभगवाननोकोइदिव सअवगुणजआवतोनथिअनेबुद्धितोएवेयनिसरखिछे अनेभगवाननोनिश्चेपणवेयनेसरखोछेपणएकनेअवगुण आव्याकरेछेनेएकनेनथिआवतो तेजेनेअवगुणआवेछेतेनिबुद्धिमांशोदोषछे एप्रश्ननांनाशिवानंदस्वामिनेपुछि येछैये पछेएशिवानंदस्वामियेएनोउत्तरकरवामांड्योपणउत्तरथयोनहिं पछेभगवदानंदस्वामिबोल्याजेएनिबुद्धि शापितछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएठिककछे एनोउत्तरएजछेजेकोइजगतमांकेतानथि जेएनेतोकोइकनाफ

टकारखागोछे एममोटासंतनेंदुखाव्याहोयअथवाकोइगरिबनेंदुखाव्याहोयअथवामाबापनित्राकरिनकरिहोयते
माटेएमणेंशापदिधोहोयतेणेकरिनेएनिबुद्धिएविछेपछेन्नगवदानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएनिशापितबुद्धिछेते
केमसारिथाय तारेंश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनुंताएमछेजेएकतोअमेंआमाथेबांधिरयाएवस्त्रनेंधावुंहोय अनेएक
तोमोघजेवुंजजाडुंवस्त्रतेनधावुंहोय तारेंतकांइसरखदाखडधोवायनहिं कांजेआकिणुंवस्त्रधोवुंहोय तारेंतमांखगा
रेकसाबुदेइनेधोइनांखियेएटलेतरतउजलुंथायअनेज्यारेंजाडावस्त्रनेंधावुंहोय तारेंतनबेचारदिवससुधिपांणिमांप
लालिमुकनेपछेअग्नियेकरिनेबाफेनपछेसाबुदेइनेधुवेतारेंउजलुंथायतेमजेनिबुद्धिशापितहोयतेसर्वपालेछेएटलुंज
पालेतोएदोषटलेनहिं नेबिजाजेमनिष्कामिरहेछेनिःस्वादिरहेछेनिर्लोभिरहेछेनिःस्नेहिरहेछे निर्मानिरहेछेतेमजएने
नेरेवुं बिजानिष्कामिरहेताहोयतेथिएनेविशेषेनिष्कामिरहेवुं अनेबिजानिर्लोभिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिर्लोभि
रहेवुं अनेबिजानिःस्वादिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिःस्वादिरहेवुं अनेबिजानिःस्नेहिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिःस्ने
हिरहेवुं अनेबिजानिर्मानिरहेताहोयतेथिएनेविशेषेनिर्मानिरहेवुं अनेबिजासुइरहेतेकेडघडिमोडुंएनेसुवुं अनेबिजा
मालाफेरवेतेथिएविशेषमालाफेरवेअनेबिजाउठेतेथिघडिवेलाउठे एमसर्वथिविशेषपालेताएनिबुद्धिशापितटलेने
तोटलेनहिं पछेमोटाशिवानंदस्वामियेमोटाजोगानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेकर्ममूर्त्तिमानछेकेअमूर्त्तछे तारेंमोटाजो
गानंदस्वामियेकयुंजेएनोउत्तरतोमुनेआवडेएमजणातुंनथि तारेंश्रीजीमहाराजबोल्याजेवस्तुतायेकर्मतोअमूर्त्त
छे अनेकर्ममांथिथयुंएवुंजेशुभअथवाअशुभएवुंफलतेतोमूर्त्तिमानछे अनेजेकर्मनेमूर्त्तिमानकेछेतेतोनास्तिक

केछेकांजेकर्मजेक्रियातेकांइमूर्त्तिमाननहोय एविरित्येश्रीजिमहाराजेघणिकवार्त्ताकरितेमांथिआतोदिशमात्रल खिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २॥ ॥ १८॥ ॥संवत् १८७७नाआसोवदि ७सातम्यनेदि वससायंकाळनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्ये वस्ताखाचरनादरवारमांउत्तरादाबास्यनाओरडानि ओसरियेढोलियाउपरस्यविराजमानहतानेमाथेश्वेतफेंटोबांध्योहतो अनेश्वेतखेसपेर्स्योहतो अनेश्वेतचादरओढिह तिनेउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस भाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआशुकमुनिबहुमोटासाधुछेनेजेदिवसथिअमारेपासेरयाछे ते दिवसथिएनोचडतोनेचडतोरंगछेपणमंदतोपडतोनथि माटेएतोमुक्तानंदस्वामिजेवाछेएमकहिने श्रीजिमहाराज बोल्याजेमनुष्यनेपरस्परहेतथायछेतेगुणेकरिनेथायछे नेअवगुणआवेछेतेदोषेकरिनेआवेछे तेगुणनेदोषतोमां णसनिउपरस्यनिप्रकृतियेकरिनेओळखातानथि कांजेकोइकमनुष्यतोबल्याडानिपेठेहेठुंजोइनेचालतोहोय पणमां हितोअतिकांमिहोय तेनेदेखिनेअणसमझुंहोयतेकहेजेएतोबहुमोटोसाधुछे अनेकोइकतोफाटिद्रष्टियेचालतोहोय तेनेजोइनेअणसमजणयवाळोहोयतेएमकहेजेआतोअसाधुछे पणतेमांहीतोमहानिष्कामिहोयमाटेशरीरनिउपरस्य थिप्रकृतिजोइनेमनुष्यनिपरिक्षाथायनहिंपरिक्षातोभेळारयांथायछे भेळारहेतारेबोल्यामांजणायचाल्यामांजणा यखातेजणायपीतेजणायसुतेजणायउठतेजणायबेठतेजणायइत्यादिकक्रियानेविषेजणायछे अनेविशेषेकरिनें तोगुणअवगुणजवांनिअवस्थामांजणायछे पणबाल्यअवस्थामांतथावृद्धअवस्थामांतोनथिजणाताकांजेकोइ

कबाल्यअवस्थामांठीकनहोयनेजवांनिमां सरसथायनेकोइकबाल्यअवस्थामांसारोहोयनेजवांनिअवस्थामांब
गडिजायछे अनेजेनेखटकोहोयजेमुंनेआघाटथयोतेठिकनहिंनेतेघाटनेटाल्यानोजतनकरयाकरेनेतेज्यांसुधिटलेन
हित्यांसुधिखटकोराखेएवोजेनोस्वभावहोयतेजवांनिअवस्थामांवधिजायअनेजेनेखटकोनहोयनेप्रमादीहोयतेव
धेनहिंनेएवोसारोहोयतेतोबालकपणामांथिजजणायते उपरयपोतेपोतानाबालकपणानात्यागिस्वभावनिघणिक
वार्त्ताकरिनेबोल्याजेसारोहोयतेनेतो बालपणामांथिजछोकरानिसोबतगमेनहिंनेजीव्हानोस्वादियोहोयनहिं ने
शरीरनेदम्याकरेजुवोनेमुने बालपणामांस्वामिकार्त्तिकनिपेठेएवोजविच्यारउपनोजेमारेमाराशरीरमांमातानोभा
गजेरुधिरनेमांसतेरेवादेवुंनथि माटेघणेकप्रयत्नेकरिनेशरीरएवुंसुकविनाख्युंजेशरीरमांकांइकवागेतोपाणिनुंटिपुं
निसरेपणरुधिरतोनिसरेजनहिं एविरित्येजेसारोहोयतेतोबालपणामांथिजजणाय तारेभजनानंदस्वामियेपुछ्युं
जेहेमहाराजएवोविच्यारतेमनेकरिनेराखेतेठिककेशरीरनेदमेतेठिक तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकेटलाकतोशरी
रनादोषछे तेजांण्याजोइयेनेकेटलाकतोमननादोषछे तेपणजांण्याजोइयेतेमांशरीरनादोषतेशुंजेशिश्नइंद्रिवारं
वारजाग्रतथायतथातेमांचलथाय तथाठेकडोभरवोतथाघडियेकमांसर्वनेजोइवलवुंतथाघडियेकमांघणाकप्र
कारनागंधसुंघिलेवातथाविशपचीसगौनिमजलकरवीतथाबलेकरिने कोईकनेमलिनेतेनांहाडकांभांगीनांखवांत
थास्वप्नमांवीर्यपातथायइत्यादिकजेदोषछे तेसर्वदेहनादोषछे पणमननानथितेएशरीरनाजदोषतेअतिशेक्षिणथइ
जायतोयपण मनमांजेकांमनो संकल्पतथाखाधानो तथापिधानो तथाचाख्यानो तथास्पर्शनोतथागंधनो तथाश

ब्दनो तथा स्वादनो जे संकल्प ते रयाकरे तेम मननादोष जांणवा एम मनना ने शरीरना दोष जांणिने शरीरना दोषने शरीरने दमवे करिने टालवा ने शरीर क्षिण थया पछे जे मनमां दोष रया तेने विच्यारे करिने टालवा जे हुं आत्मा छूं ने संकल्प थकि भिन्न छूं ने सुखरूप छूं एवि रित्ये शरीरनुं दमन ने विच्यार ए बे जेने होय ते मोटो साधु छे ने जेने एकलुं दमन छे ने विच्यार नथि तो ते ठीक नहि तथा जेने एकलो विचार छे ने दमन नथि ते पण ठीक नहि माटे ए बे जेने होय ते श्रेष्ठ छे अने शरीरनुं दमन ने विच्यार ए बे वांनां तो ग्रहस्थ सत्संगिने पण जरुर राख्यां जोइये तारे त्यागिने तो जरुर राख्यां ज जोइये तारे निष्कुलानंद स्वामिये पुछ्युं जे हे महाराज एम जे रखाय छे ते विच्यारे करिने रखाय छे के वैराग्ये करिने रखाय छे तारे श्रीजिमहाराज बोल्या जे ए तो मोटा संतना समागमे करिने थाय छे अने जेने मोटा संतना समागमे करिने पण न थाय ते तो महापापि छे एम कहिने वलि श्रीजिमहाराज बोल्या जे त्यागी थइने ग्रहस्थने भोगववा जोग्य भोग निइछा राखे छे ते खडखाय छे कां जे एने ए भोग प्राप्त थनारा छे नहि ने ते निइछा राखे छे माटे एना समझ्यामां ए वात आवि नथि कां जे जे गांम जावुं नहि ते तेनुं नाम शुं पुछवुं तेम एणे जे पदार्थनो त्याग कर्यो छे ने ते निपाछि अभिलाखा राखे छे ते शुं आ देहे करिने एने प्राप्त थावानुं छे ते तो जो आ सत्संगमां थि विमुख थाय तो प्राप्त थाय पण सत्संगमां रहे थके तो थाय नहिं माटे सत्संगमां रहे थके ते भोगनि जे इछा राखे छे ते मुर्ख छे केम जे सत्संगमां जे रेहेशे तेने तो जरुर पाल्युं जोइशे जेम कोइ सति थावाने निसरिने पछे अग्नि जोइने पाछि वले तो तेने शुं तेनां सगां पाछि वलवा दे ए तो जोरे करिने बाले अने जेम कोइक ब्राह्मणि होय ने ते विधवा थइने ते जो सुवासणिना जेवो वेश राखे ते शुं तेनां सगां राखवा दे न राखवा दे तेम जे सत्संगमां रहिने अजोग्य स्वभाव राखे छे तेने ए विरि

त्येवातसमज्यामांआविनथिनेजोआविहोयतोअजोग्यस्वभावरहेनहिं एविरित्येवातकरिनेश्रीजिमहाराजजय
स्वामिनारायणकहिनेशयननेअर्थेपधारताहवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥ ९९ ॥ ॥संवत् १८७७
नाआसोवदि ८ अष्टमिनेदिवसडाढपोर दिवसचढ्तेश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारयांणिमध्ये वस्ताखाचारनादरबा
रमांउत्तरादेवारच्चओरडानिओसरियेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमांहोमांहिप्रश्नउ
त्तरकरो तारेगोपालानंदस्वामियेभजनानंदस्वामिनेपुछ्युंजेआदेहनेविषेजीवनुंजांणपणुंकेटलुंछेनेसाक्षिनुजांणप
णुंकेटलुंछे पछेभजनानंदस्वामियेउत्तरकरवामांड्योपणउत्तरथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेबुद्धिछेतेआ
देहनेविषेनखशिखापर्यंतव्यापिनेरहिछे तेबुद्धिजेतेसर्वइंद्रियुनिक्रियानेएककलावछिन्नजांणेछेतेबुद्धिनेविषेजीव
व्यापिनेंरयोछे तेजीवनाजांणपणानेंकेवेकरिनेबुद्धीनुंजांणपणुंकेहेवाणुंनेतेजिवनेविषेसाक्षिरयाछे माटेसाक्षिना
जांणपणानेंकेवेकरिनेजीवनुंजांणपणुंपणकहेवाणुं तारेश्रीजिमहाराजनेनित्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजे
आजिवनेविषेसाक्षिरयाछे तेसाक्षिजेहोयतेतोमूर्त्तिमानहोयनेजमूर्त्तिमानहोयतेव्यापककेमहोय तारेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेमूर्त्तिमानहोयतेपणव्यापकहोयजेमअग्निदेवछे तेपोतानालोकनेविषेमूर्त्तिमानछेनेपोतानिशक्तिये
करिनेकाष्टनेविषेरह्योछे तेमभगवानपणपोतानाअक्षरधामनेविषेमूर्त्तिमानथकापोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरि
नेजीवुंनेविषेव्यापिनेरह्याछेनेमूर्त्तिमाननिपेठेक्रियानेकरेछेमाटएनेपणमूर्त्तिमानजांणवा॥ इतिवचनामृतं॥

 ॥ संवत् १८७७ नाआसोवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जिमहाराजगामश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारयेओरडानिओसरियेछपरपलंगउपरथ्य
विराजमानहता अनेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेएकप्रश्नपुछियेछैये पछेमुनिबोल्याजेपुछोमहाराज
पछेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेभगवानजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथवीउपरथ्यअवतारधरेछे तेअवतारधस्याविनापोता
नाधाममांरयाथकाशुंकल्यांणकरवानेसमर्थनथी अनेकल्यांणतोभगवानजेमधारेतेमकरेतारेअवतारधस्यानुंशुं
प्रयोजनछे अनेजोअवतारधरेतारेजभगवानमांकल्यांणकरवानिसामर्थिहोयअनेअवतारधस्याविनाजीवनांक
ल्यांणनकरिसकताहोयतोभगवांननेविषेपणएटलुंअसमर्थपणुंआवे माटेभगवानतोअवतारधरिनेपणकल्यांण
करेअनेअवतारनधरेतोपणजीवनांकल्यांणकरवासमर्थछे माटेएवाजेभगवानतेनेअवतारधस्यानुंशुंप्रयोजनछे
एप्रश्नछे पछेमोटामोटासंतहतातेमणेजेनिजेविबुद्धितेणेतेवोउत्तरकरयोपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंकोइथीसमा
धाननथयुं अनेश्रीजीमहाराजेआशंकाकरितेसर्वनाउत्तरखोटाथैगया पछेमुनिसर्वेहाथजोडिनेंबोल्याजेहेमहारा
जएप्रश्ननोउत्तरतोतमेजकरोतोथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननेअवतारधस्यानुंएजप्रयोजनछेजेभ
गवाननेविषेअतिशेप्रीतीवालाजेभक्तहोय तेनिभक्तीनेआधिनथइनेतेभक्तनेसुखदेवानेअर्थेजेविभक्तनिइछाहो
यतेवारूपनुंधारणकरेछे पछेजेवाजेवापोतानाभक्तनामनोरथहोयतेसर्वेपुराकरेछे अनेतेभक्तहोयतेस्थूलभावेजु

कछे अनेदहधारिछेमाटेभगवानपणस्थूलभावनेधारणकरिनेदहधारिजेवाथायछे अनेतेपोतानाभक्तनेलाडल
डावेछे अनेपोतानिसामर्थिनेछपाडिनेतभक्तसंघाथेपुत्रभावेवर्त्तेछेअथवासखाभावेवर्त्तेछेअथवामित्रभावेव
र्त्तेछेअथवासगासंबंधिनभावेवर्त्तेछेतेणेकरिनेएभक्तनभगवाननिकाम्मिमरजादारहेतिनथि पछेजेविएभक्तनेइ
छाहोयतेविरित्येलाडलडावेछे माटेपोतानाजेप्रेमीभक्ततेनामनोरथपुराकरवाएजभगवाननेअवतारधर्यानुंप्र
योजनछे अनेतेभेलुंअसंख्यजीवनुंकल्याणपणकरेछेनेधर्मनुंस्थापनपणकरेछेहवेएमांआशंकाथातिहोयतोबो
लो पछेमुनियेकयुंजेहेमहाराजजथारथउत्तरथयो॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥१०१॥
॥संवत् १८७७ नाआसोवदिअमांसजेदिवालितेनेदिवसगांमश्रीकारयांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्त
रादेबारयओरडानिआगल्यदिपमालपुरिहति अनेतेदिपमालमध्येमंचबांध्योहतोनेतमंचउपरयछपरपलंगबिछा
व्योहतो तेउपरयस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजविराजमानहता अनेसोनेरिबुटादाररातािकनखापनोसुरवालपे
र्योहतो अनेनरनारायणस्वामिनारायणनामेअंकितएवाकालाकिनखापनिडगलिपेरिहति अनेमाथाउपरसोनेरि
तारनाफरताछेडानिकसुंबलपाघबांधिहति अनेअसमांनिरंगनोफेटोकमरेकसीनेबांध्योहतो अनेकंठनेविषेपीला
पुष्पनाहारधारणकर्याहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिह
ति पछेदिवचंदरनाहरिभक्तआव्याहतातेणेश्रीजीमहाराजनिपुजाकर्यानेअर्थेप्रार्थनाकरि पछेश्रीजीमहाराजते
सिंहासनउपरयथीउतरिनेनेतभक्तजनसांमाजेनेतेनिपुजाअंगीकारकरि पछेतेनांआपेलवस्त्रतथापालुंछत्रतथापा

दुकातेनुंगृहणकरिनेपाछातेसिंहासनउपरस्यविराजमानथाताहवापछे श्रीजीमहाराजएमबोल्याजेआटलांआटलां
वरसथयांतेमांअमारेअर्थेकेटलाकहरिभक्तवस्त्रतथाहजारुंरुपैयानाअलंकारलावेछे पणअमेआविरित्येकोइसां
माजेनेलेतानथी अनेआविरित्येकोइनांवस्त्रधरेणांपरिनेराजीथयानथि अनेआजतोअमारेएहरिभक्तउपरस्यअति
शेंराजीपोथयोपछेमुनिबोल्याजेएवाजएप्रेमिहरिभक्तछे एवासमामांदिनानाथभट्टआविनेश्रीजीमहाराजनेपगे
लागीनेबेठा पछेश्रीजीमहाराजेचारेचारेवस्त्रहतांतेसर्वेदिनानाथभट्टनेआप्यां पछेमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युंजेहेम
हाराजभगवानपोतानाभक्तउपरस्यकियेगुणेकरिनेराजीथाताहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभक्तजनकाम
क्रोधलोभकपटमानइर्ष्यानेमछरएटलांवानांयेरहितथइनेभगवाननिभक्तिकरेतेनिउपरस्य भगवानराजीथायछे
तेमांपणमछरछेतेसर्वविकारमात्रनोआधारछे माटेश्रीव्यासजीयेश्रीमद्भागवतनेविषेनिरमछरएवाजेसंततेनेज
भागवतधर्मनाअधिकारिकयाछे माटेमछरतेसर्वविकारथीकठिणछेअनेमछरटलवोतेपणघणोकठणछेपछेब्रह्मा
नंदस्वामियेपुछ्युं जेमछरटल्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसंतनेमार्गेचालेनेजेसंतहोयतेनोतोम
छरटले अनेजेनेसंतनेमार्गेनचालवुंहोयतेनेतोमछरनटले पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेमछरउपज्यानोशोहे
तुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकस्त्रीधनअनेसारुंसारुंभोजनएत्रणयमछरनांहेतुछे अनेजेनेएत्रणयवांनांनहो
यतेनेमानछेतेमछरनोहेतुछेअनेजेमछरवालोहशेतेनेतोअमेआभटनेवस्त्रदिधांतेमांपणमछरआव्योहशे पणमछ
रवालानेएवोविच्यारनआवेजेवस्त्रलाव्याहतातेनेधन्यछेजेआवांचारेवस्त्रमहाराजनेपेराव्यां अनेमहाराजनेपणध

न्यछेजेनरतब्राह्मणनेंदइदिधांएवांजेविच्यारेतेमछरवालानात्हदामांनआवे अनेकोइकल्लेनेकोइकदेतोपणमछरवा
लोहोयतेठालोठालोवच्यमांवलिमरे अनेअमारेतोकामक्रोधलोभमानमछरइर्ष्याएसर्वेनो क्यारेयहइयामांलेश
पणआवतोनथी अनेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनोतोहईयामांअतिशेअभाववर्तेछे पणपंचविषयमां
थीएकेनेविषेलेशमात्रभावथातोनथि अनेजेटलुंकांइकअन्नवस्त्रादिकनुंग्रहणकरताहशुंतेताभक्तनिभक्तीनेदेखीने
करताहशुंपणपोतानादेहनासुखनेंअर्थेनथीकरता अनेअमारेजखावुंपीवुंओढवुंपेरवुंछेतेसर्वेसंतनेसतसंगीनेअर्थे
छे अनेजोएमनेअर्थेनजणायनेपोतानेअर्थेजणायतोअमेअनोततकालत्यागकरिदइये अनेअमेआदेहराखीयेछै
येतेपणसतसंगीनेअर्थेजराखीयेछैयेपणबिजोकोइदेहराख्यानोअर्थनथीतेअमारास्वभावनेतोमूलजीब्रह्मच्यारिने
सोमलोखाचरआदिकजेहरिजनछे तेकेटलाकवरसथीअमारेपासेनेपासेरेछेतेजांणेछेजेमहाराजनेएकप्रभुनाभ
क्तविनाकोइसंघाथेहेतसंबंधनथी नेमहाराजतोआकाशसरखानिरलेपछे एमनिरंतरअमारेपासेनारेनाराछेतेअ
मारास्वभावनेजांणेछे अनेअमेतोजेमनकर्मवचनेपरमेश्वरनाभक्तछे तेनेअर्थेअमारोदेहपणश्रीकृष्णार्पणकरिरा
ख्योछेमाटेअमारेतोसर्वप्रकारेजेकांइभगवाननाभक्तछे तेसंघाथेसंबंधछे अनेभगवाननाभक्तविनातोअमारेचौ
दलोकनिसंपत्तितेत्रखलाजेविछे अनेजेभगवाननाभक्तहशेनेभगवानसंघाथेजद्रढप्रितिहशेतेनेपणरमणीकजेपं
चविषयतेनेविषेतोआनंदउपजेजनहि अनेदेहनेराख्यासारुतोजेवातेवाजेशब्दादिकविषयतेणेकरीनेगुदराणकरेप
णरमणिकविषयथकीतोततकालउदासथेजाय अनेएवाजेहोयतेजभगवाननापरिपूरणभक्तकेवाय॥ ॥इति

वचनामृतं ॥६॥ ॥१०२॥ संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि १ पडवानेदिवसरात्रिनेसमेगांमश्रीकारयांणिमध्येव स्तीखाचरनादरबारमांउत्तरादेघारुंयओरडानिआगल्यदिपमालापुरिहति अनेतेदिपमालामध्येमंचहतातेनेतेउपरधप लंगबिछाव्योहतोतेनेतपलंगउपरश्रीजीमहाराजवीराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामु खारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेगांमबोचासणवालाकाशिदासे श्रीजीमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजत्यागीहोयतेतोनिवृत्तिमार्गनेअनुसर्याछे तेअखंडभगवाननास्वरूपमांव्र त्तिराखेछे अनेजेगृहस्थाश्रमिछेतेतोप्रवृत्तिमार्गनेअनुसर्याछे माटेतेनेतोसंसारनिअनंतविटमनावलगीछे माटेते ग्रहस्थाश्रमिकेमसमजेतोअखंडभगवाननास्वरूपमांव्रत्तिरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगृहस्थनेतोएमसमजवुं जेजेमपूर्वेचोराशीलाखजात्यनांमारमाबापतथास्त्रीछोकरांथयांहतांतेवांनेतेवांजआदेहनांपणछे नेकेटलाकजन्म निमाबांनदिकरियुंतेकेटलिकरझलतिहशेतेनिजममारमतानथीतमआदेहनासंबंधितेनिपणमारमतानराखवि एविरित्येविचारकरिनेंसर्वमांथीप्रितितोडिनेभगवांननेविषेदृढप्रितिकरेनेसाधुनोसमागमराखेतो ग्रहस्थनेपणत्या गीनिपेठेअखंडभगवानमांव्रत्तिरहे पछेएविरित्येश्रीजीमहाराजनिवातसांभलिनेजेग्रहस्थसर्वेसभामांबेठाहता तेमणेहाथजोडिनेपुछ्युंजेहेमहाराजजेग्रहस्थनेएविरित्यनवरतायतेनाशाहालथाशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एतोजेभगवानविनाअन्यपदार्थमांथिवासनामात्रनेटालिनेभगवानमांअखंडवृत्तिराखेतेनिवातकेछे अनेजएवो बलियोनहोयतेनेतोसत्संगनिधर्ममरजादामांरहेवुं नेसंतनेभगवाननेनोजेपोतानेआशरोछेतेनुंबलराखवुंजेभग

वांनतोअधमउधारणनेपतितपावनछेतमुंनेसाक्षातमल्याछे पछेएवांश्रीजीमहाराजनांवचनसांभलीनेंसर्वेहरिज
नअतिशेराजीथयापछेश्रीजीमहाराजेसंतनेंप्रष्नपुछ्युंजवैराग्यउदथयानुंशुंकारणछेपछेजनेजवोआशतेवोउत्त
रकर्योपणश्रीजीमहाराजनाप्रष्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेसर्वेमुनिबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरो पछेश्री
जीमहाराजबोल्याजेवैराग्यनुंकारणतोएछे जेसद्ग्रंथनेंसतपुरुषनांवचनतनेंसांभलिनेजनेचटकिलागेअनेचटकि
लागेतेंपाछिमटेजनहिं एविजेचटकितजवैराग्यनोहेतुछे बिजोवैराग्यनोहेतुनथीअनेजनेचटकिलागतिहोयनेंतेता
मसीहोयतथाराजसीहोयतथासात्वकीहोयतेसर्वेनेंवैराग्यउपजे अनेजनेचटकिलागतिनहोयतेनेंवैराग्यनउपजेअ
नेजनेचटकिलागीनेंथोडादिवसकेडेटलिजातिहोय तेनेतोएचटकिनोवैराग्यअतिशेखवारकरेकेमजेज्यारेचटकिला
गेतारेघरमुकिनेजातोरहेपछेजेखलीधाकेडजेचटकिलागीहोयतेउतरिजाय अनेपछेवाडघरतोधुडधांणिथईगयुंहो
य पछेजेमधोबिनोकुतरोवाटनोनहिनेघाटनोनहिं तेमतेपुरुषउभयभ्रष्टथायछे अनेजेदृढवैराग्यवालाहोयछेतेपर
मपदनेपांमेछे पछेश्रीजीमहाराजअतिप्रसन्नथकाबिजुंप्रष्नपरमहंसप्रत्यपुछताहवाजेआत्यंतिककल्यांणतेकने
कहिये अनेआत्यंतिककल्यांणनेपांमिनेंजेसिद्धदशानेपांम्योहोयतेपुरुषनिसर्वेक्रियानेविषेकेविदशावरततिहोय
पछे जनेजवोआशतेवासर्वेमुनियेंउत्तरकर्योपणश्रीजीमहाराजनाप्रष्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेसर्वेमुनिहाथ
जोडिनेश्रीजीमहाराजप्रत्यबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेब्रह्मांडनोप्रल
यथायछेतारेप्रकृतिनांकार्यजेचोविसतत्वतेसर्वेप्रकृतिनेविषेलिनथैजायछे अनेतेप्रकृतिपुरुषपणअक्षरब्रह्मनातेज

मांअदृश्यथैजायछे अनेपछेएकलुंसच्चिदानंदचिदघनजेतजतरहेछे अनेतेतेजनेविषेदिव्यमूर्त्तिएवाजेपुरुषोत्तमभ
गवानवासुदेवतेअखंडविराजमानरहेछे अनेतेजपोतेदिव्यमूर्त्तिथकाजीवनाकल्यांणनेअर्थेमनुष्याकृतियेकरिने
पृथवीनेविषसर्वजननेनयनगोचरथकाविचरेछे तारेजेजगतमांअणसमकुमूर्खजीवछेतेतेभगवाननेमायिकगुणे
जुक्तकहेछेपणएमायिकगुणेजुक्तनथीएतोसदागुणातितदिव्यमूर्त्तिजछे अनेतनुंतेजेभगवाननुंसाकारदिव्यस्वरूप
तेनेजेवेदांतशास्त्रछेतेनिर्गुणअछेद्यअभेद्यसर्वत्रव्यापकएविरित्येकरिनें प्रतिपादनकरेछेतेजीवनिबुद्धिमांथीमाइ
कभावटालवानेअर्थेनिर्गुणपणेकरिनेंप्रतिपादनकरेछे अनेएभगवानतोउत्पत्तिस्थितिनेंप्रलयएसर्वेकालनेंविषेए
करूपेकरिनेजविराजमानछे पणमाइकपदार्थनिपेठ्येविकारनेपांमतानथीसदादिव्यरूपेकरिनेंविराजमानरहेछे ए
विरित्येप्रत्यक्षपुरुषोत्तमनेविषे जेदृढनिष्टातेनेआत्यंतिककल्यांणकहिये अनेएविनिष्टानेपांमिनेजेसिद्धदशानेपां
म्योहोयतेनिआविदशाहोयजेपिंडब्रह्मांडनोतथाप्रकृतिपुरुषनोप्रलयथया पछेअक्षरधामनेविषेजे भगवाननिमू
र्त्तिअखंडविराजमानरहेछेतेमूर्त्तिनेस्थावरजंगमसर्वेआकारनेविषे ज्यांज्यांद्रष्टिजायत्यांत्यांसाक्षात्कारदेखेनेएमू
र्त्तिविनाबिजुंअणुमात्रपणभासेनहिएसिद्धदशानुंलक्षणछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ ७ ॥ ॥ १०३ ॥

संवत् ॥ १८७७ नाकार्त्तिकशुदि ४ चतुर्थीनेंदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबार
मांउत्तरादेबारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरयविराजमानहता अनेसर्वेंश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना
मुखारविंदनिआगलयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेम

हाराजवेदशास्त्रपुराणनेइतिहासतेनेविषेन्नगवांननुंसगुणस्वरूपनिरूपणकर्युंछे अनेनिर्गुणस्वरूपपणनिरूपणक
र्युंछे तेन्नगवानजेश्रीपुरुषोत्तमतेनुंनिर्गुणस्वरूपकेईरित्यसमजवुं अनेसगुणस्वरूपतेकेईरित्यसमजवुं अनेतेन्नग
वांननुनिर्गुणस्वरूपसमजवेकरिनेन्नगवाननान्नक्तनेकेटलोसमासछे अनेतेन्नगवाननुंसगुणस्वरूपसमजवेकरिने
केटलोसमासछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेन्नगवाननुंनिर्गुणस्वरूपछेतेतोसुक्ष्मथकिपणअतिसुक्ष्मछे अनेपृथि
व्यादिकजेसर्वेतत्वतेनुंआत्माछे अनेतेथकिपरजेप्रधानपुरुषतेनुंआत्माछे अनेतेप्रधानपुरुषथकिपरजेशुद्धपुरुष
नेप्रकृतितेनुंआत्माछे अनेतेथिपरजेअक्षरतेनुंपणआत्माछे अनेएसर्वेन्नगवाननुंशरिरछे अनेजेमदेहथकिजीव
छेतेसुक्ष्मछेनेशुद्धछेनेघणोप्रकाशमांनछे तेमएसर्वेथकिन्नगवांनअतिशेसुक्ष्मछे अनेअतिशेशुद्धछे अनेअतिशे
निर्लेपछे अनेअतिप्रकाशेजुक्तछे अनेजेमआकाशछेतेपृथिव्यादिकच्यारन्नुतमांव्यापकछेनेपृथिव्यादिकच्यारन्नु
तथकिअसंगीछे अनेएच्यारन्नुतनिउपाधितेआकाशनेअडतिनथी आकाशतोअतिशेनिर्लेपथकोएच्यारन्नुतनेविषे
रयोछे तेमपुरुषोत्तमन्नगवानसर्वनाआत्मारूपेकरिनेसर्वनेविषेरयाछे तोपणअतिशेनिर्विकारछेनेअसंगीछेने
पोतेपोतानेस्वन्नावेजुक्तछे अनेतेसरखोथावानेकोइसमर्थनथीथातोजेमआकाशच्यारन्नुतमांरयोछे पणच्यारन्नु
तआकाश जेवांनिर्लेपतथाअसंगीथावानेसमर्थनथीथातातेमजपुरुषोत्तमन्नगवानसर्वनाआत्माछे तोपणअ
क्षरपर्यंतकोईपणपुरुषोत्तमन्नगवानजेवासमर्थ थावानेसमर्थनथीथाता एविरित्येजेअतिशेसुक्ष्मपणुं अनेअति
शेनिर्लेपपणुंअनेअतिशेशुद्धपणुंअनेअतिशेअसंगीपणुं अनेअतिशेप्रकाशेजुक्तपणुं अनेअतिशेएश्वर्येजुक्तपणुंते

एभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिर्गुणपणुंछे अनेजेमगिरनारपर्वतछेतेनेलोकालोकपर्वतनिपासेमुकीयेतारेतेअतिशेनां
नोभासेपणगिरनारपर्वतकांइनांनाथयांनथी एतोलोकालोकनिअतिशेमोटाईआगल्यनांनोजणायछे तमपुरुषो
त्तमभगवाननिमोटाईआगल्यअष्टआवरणेजुक्तजेअनंतकोटिब्रह्मांडतेअणुनिपेठेअतिसुक्ष्मभासेछे पणतेब्रह्मांड
कांइनांनांथईगयांनथिएतोभगवाननिमोटप्यपआगल्यनांनांजणायछे एविरित्येभगवाननिमूर्त्तिनेविषेजेअतिशे
मोटाईतेभगवाननुंसगुणपणुंछे तारेकोईकनेएमआशंकाथायजेभगवाननिर्गुणरूपेतोअतिसूक्ष्मकरतांपणसूक्ष्म
छे अनेसगुणरूपेतोअतिस्थूलकरतांपणस्थूलछेतारेएबेयरूपनुंधरनारुंजेभगवाननुमूलस्वरूपतेकेवुंछेतोतेनोउत्त
रएछेजेजेप्रगटप्रमाणमनुष्याकारेदेखायछेएजभगवाननुंसदायमूलस्वरूपछे अनेनिर्गुणपणुंनेसगुणपणुंएतोए
मूर्त्तिनुंकोइकअलोकिकऐश्वर्यछे जेमश्रीकृष्णभगवानब्राह्मणनापुत्रलेवासारुअर्जुनसोतारथेबेसिनेचाल्याते
लोकालोकपर्वतनेओलंघिनेमायानुंतमआव्युंतनेसुदर्शनचक्रेकरिनेकापिनेतथिपरजेब्रह्मज्योति तेनेविषेरह्याजे
भूमापुरुषतेनिपासेथिब्राह्मणनापुत्रनेलेई आव्यातारेतेरथनेघोडातेमाइकहतानेस्थूलभावेजुक्तहतापणतेश्रीकृष्ण
भगवानेनेजोगेकरिने अतिसूक्ष्मनेचेतन्यरूपथइनेभगवाननानिर्गुणब्रह्मधामनेपांम्याएविरित्येजेस्थूलपदार्थने
सूक्ष्मपणानेपमाडिदेवुंएश्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिर्गुणपणुंछे अनेएजश्रीकृष्णभगवानतेणेपोतानिमा
ताजेजसोदाजितेनेपोतानामुखनेविषेअष्टावरणेजुक्तसमग्रब्रह्मांडदेखाड्युं अनेवलीअर्ज्जुननेपोतानिमूर्त्तिनेविषे
विश्वरूपदेखाड्युं अनेअर्ज्जुनविनाजेबिजाहतातेतोसादात्रणयहाथनिभगवाननीमूर्त्तिनेदेखताहता अनेज्यारेभग

वानेवामनावतारधारयोतारेप्रथमतोवामनरूपेदर्शनआप्युंअनेत्रणयपगलांधरतिबलिपासेश्रीकृष्णार्पणकराव्याप
छिएवुंपोतानास्वरूपनेवधार्युंजेसातपातालनुंतोएकपगलुंकर्युं अनेआकाशमांतोपोतानुंशरीरबधेयमाईरयुं अने
बिजुंपगलुंउंचुंमेल्युंतणेसातस्वर्गनेवधिनेईडकटाहफोड्युं एवुंजेभगवाननुंमोटुंस्वरूपथयुंतनेबलिराजायेदिठुं अने
बलिविनाजेबिजाहतातेणेतोजेवुंवामनस्वरूपभगवानेधारणकर्युहतुंतेवुनेतेवुंदिठुं एविरित्येजेभगवाननेविषेअ
तिशेमोटाइथकिजेमोटाइदेखायएभगवाननिमूर्त्तिनेविषेसगुणपणुजांणवुं जेमआकाशछेतेशीतकालेतथाउष्ण
कालेवादलांयेरहितहोय अनेज्यारेवर्षाऋतुआवे तारेअसंख्यवादलांनिघटायेकरिनेभराईजायछे तेकालेकरिने
आकाशमांवादलांउपजेछे नेपाछांलिनथैजायछे तेमभगवानपोतानिइछायेकरिनेपोतामांथीनिर्गुणनेसगुणरूप
जेऐश्वर्यतनेप्रगटकरिनेपाछुंपोतानेविषेलिनकरेछे अनेएवाजेभगवानतेमनुष्यजेवाजाणताहोयपणतेनामहिमा
नोपारकोइपांमतानथी अनेजेभक्तएविरित्येभगवाननिमुर्त्तिमांनिर्गुणपणुंनेसगुणपणुंसमजेतेभक्तनेंकालकर्म
नेंमायातेबंधनकरवानेसमर्थथातानथी अनेतेनेआठेपोरअंतरमांआश्चर्यरयाकरेछे॥ ॥इतिवचनामृ
तम्॥८॥ ॥१०४॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि ५ पांचमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा
जगांमश्रीकारियांणिमध्ये वसताखाचरनादरबारमांउत्तरादाओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ्यविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनितथादशदशनाहरिभक्तनिसभाभराइनें
बेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेनित्यानंदस्वामितथाब्रह्मानंदस्वामिप्रत्येंप्रश्नपुछ्युं जेजेनएविमलिनरिसहायजेजेनि

उपरथ आंटिपडेतेसंघाथे आंटिमुकेजनहि पाडानिपेठ्यरिसराख्याजकरे एवोजेहोयतेनेतेसाधुकेयकेनकेय पछेएवे
बोल्याजेजेएवोहोयतेनेतोसाधुनकेवाय पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेभगवानंनोभक्तहोयनेतेने
कोइकभगवदिनोहइयामांअवगुणआवतोहोय अनेतेणेकरिनेतेभगवाननाभक्तउपरथरिशचढतिहोय तोतेअवगु
णटल्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनाहइयामांभगवाननिभक्तिहोयनेभगवाननोमहिमांजणा
तोहोयतेनेभगवाननाभक्तनोअवगुणआवेनहिं अनेभगवाननाभक्तउपरथरिसनिआंटिबंधायजनहिंजेमउद्धव
जीजोभगवाननामहिमानेसमजताहता तोएमवरमाग्योजेआगोपियुंनाचरणरजनाअधिकारिएवांजेवृंदावनने
विषेलतातथात्रणतथागुछतेनेविषेहुंपणकोइकथाउं अनेश्रीकृष्णभगवांनेवृंदावननेविषेवृक्षनेतथापक्षिनेतथामृ
गलांनेबलदेवजीआगळ्यअतिमोटाभाग्यवालाकयाछे अनेब्रह्मायेपणश्रीकृष्णभगवानपासेएमवरमाग्योछे जे
हेभगवनआजन्मनेविषेअथवापशुपक्षिनाजन्मनेविषेहुंजेतेतमारादासनेविषेरहिनेतमाराचरणारविंदनेसेवुं एवुंमा
रुंमोटुंभाग्यथाओमाटेएवोज्यारेभगवाननाभक्तनोमहिमासमजे तारेतेनेभगवाननाभक्तउपरथकोईदिवसअव
गुणनिगांठ्यनबंधाय अनेपोतानाइष्टजेप्रत्यक्षभगवानतेनोजेभक्ततेनेविषेजेकांईकअल्पदोषहोय तेमहिमानास
मजनारानिदृष्टिमांआवेजनहिं अनेजेभगवाननामहिमानेजांणतोहोयतेतोभगवाननासंबंधनेपांम्याएवाजेपशु
पक्षितथावृक्षवेलिआदिकतेने पणदेवतुल्यजांणेतो।जेमनुष्यहोयनेभगवाननिभक्तिकरताहोयतथावर्त्तमानपाल
ताहोयतथाभगवाननुंनामस्मरणकरताहोयने तेनेदेवतुल्यजांणेनेअवगुणनलेतेमांशुंकेवुं माटेभगवाननोमहि

मासमझेतेनेभगवाननाभक्तसंघाथेवैरनबंधाय अनेजेमहात्म्यनसमझेतेनेतोभगवाननाभक्तसंघाथेवैरबंधाय
खरुं माटेजेभगवाननुंतथाभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यनजाणेतोहोयनेतेसत्संगीछे तोपणतेनेअरधोविमुखजाण
वो अनेभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोजेमहिमासमझेतेनेजपुरोसत्संगीजाणवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥

॥१०८॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि १० दशमीनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांम
श्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानेविषेविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यदशबारमोटेरासाधुबेठाहता तथापांचछोहरिभक्तबेठाहता अनेश्रीजीमहाराजनाशरिरमांकांइकतावजे
वुंजणातुहतुं अनेआगल्यशघडिमेलिनेतापताहता पछेश्रीजीमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेकयुंजेअमारिनाडिजुवो
शरीरमांकांइककसरजणायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेनाडिजोइनेकयुंजेहेमहाराजकसरतोबहुछेनेवलिएमकह्युंजे
हेमहाराजहमणांसत्संगिनेकठणकालवर्त्तेछे केमजेहेमहाराजतमेतोसर्वेसत्संगीनाजिवनप्राणछोतेमहाराजनश
रिरेकसरजेवुंछेएजसर्वेसत्संगीनेकठणकालछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननेप्रसन्नकरवानेअर्थेनारदजी
येकटलाकजुगपर्यंतटाल्यतडकानेतथाभुखतरसनेंसहनकरिनेंमहातपकर्युं अनेतेतपेकरिनेंभगवाननेराजिकर्या
एविरित्येजेविवेकिहोयतेतोजाणिनेंपोतानादेहइंद्रियोनेदमिनेंतपकरेछे मांटेजेविवेकिसाधुहोयतेनेतोजाणिनेंदे
हइंद्रियुंनेकष्टथायएमवर्त्युंजोइये तोइश्वरइछायेजेकांइकष्टआवेतेनेशीदटालवानेंइछे अनेवलित्यागिसाधुनेतोपो
तानामनमांएमजद्रढरुचिराखिजोइयेजे मारेतोदेवलोकब्रह्मलोकनेवैकुंठादिकलोकनांजेपंचविषयसंबंधिभोगसु

खतनथीजोईतांनमारेतोहमणांदेहछतेतथादेहनोत्यागकरिने बदरिकाश्रमतथाश्वेतद्वीपमांजाईनेनेतपकरिने भग
वाननेराजिकरवाछेतेएकजन्मतथाबेजन्मतथासहस्रजन्मसुधिपणतपकरिनेजभगवाननेराजिकरवाछे अनेजी
वनुंकल्यांणतोआटलिजवातमांछेजेप्रगटप्रमाणएवाजेश्रीकृष्णनारायणतेनुंजकरयुंसर्वेथायछे पणकालकर्मने
मायादिककोइनुंकर्युंकांईथातुंनथिएविरित्येभगवाननेविषेजएककर्त्तापणुंसमजवुंएजकल्याणनुं परमकारणछे
अनेजतपकरवुंतेतोभगवाननिप्रसन्नतानुंकारणछे अनेतेतपनेविषेपणजेवोराधिकाजितथालक्ष्मीजिभगवानने
विषेप्रेमलक्षणाभक्तियेंकरिनेभावराखेछेतेवोभावराखवो अनेजोतपनकरेनेभगवाननेजसर्वकर्त्ताजांणेतोयप
णजन्ममरणनादुखथितोजीवतरिजायपण तपकर्याविनातेजीवउपरयभगवाननोराजिपोथायनहि अनेजजी
वभगवाननेसर्वकर्त्ताहर्त्तानथिजांणतोतोतेथिबिजोकोईपापिनथि अनेगौहत्यागुरुस्त्रीनोसंगतथाब्रह्मवेत्तासद्गुरु
नोद्रोहतेथकीपणएनेवधुपापिजांणवोकांजेभगवानविनाबिजाजेकालकर्मादिकतेनेएककर्त्ताजांणेछे माटेएवोजे
नास्तिकचंडालहोयतेनितोछायामांपणउभुंरेवुंनहिनेतुल्यमांपणतेनामुखनुंवचनसांभलवुंनहि अनेजेभगवान
नाभक्तहोयतेभगवाननेप्रतापेकरिनेब्रह्माशिवशुकजीनारदतेजेवापणथाय अनेप्रकृतिपुरुषजेवापणथाय अने
ब्रह्मतथाअक्षरजेवापणथायतोपणश्रीपुरुषोत्तमनारायणजेवोथावानेतोकोईसमर्थनथी माटेजेनोसंगकर्याथ
कितथाजेशास्त्रसांभलवाथकिभगवाननि उपासनानुंखंडनथईनेस्वामिसेवकभावटलिजातोहोयतोतेसंगनोतथा
तेशास्त्रनोश्वपचनिपेठेतत्कालत्यागकरवो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजे भक्तसुंदरवस्त्रतथाअलंकार

तथानांनाप्रकारनांभोजनादिकवस्तुतेणेकरिने भगवाननिसेवाकरेछेतेपणभगवाननेराजिकरवानेईछेछे अनेत
मेतोतपेकरिनेजभगवानराजिथायएमकहोछोतेतपविनाएविसेवायेंकरिनेराजिकरेतेमांशोबाधछेपछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेजेसारांसारांपदार्थेकरिनेभगवाननिभक्तिकरेछे तेजोनिष्कामभावेकरिनेकेवलभगवांननिप्रसन्न
तानेअर्थेजकरतोहोयतोतोठीकछे पणजोपोतेपणभगवाननिप्रसादीजांणिनेतेपदार्थनेविषेलोभाइनेंनेभगवांननें
पड्यामेलिनेंअनेंतेपदार्थनेविषेप्रितिकरेतोतेपदार्थनेंभोगवतोथकोविषइथैनेभ्रष्टथैजायछे एवाधछेमाटेजेत्यागि
भक्तहोयतेनेतोभगवाननेंसर्वेकरताजांणिनेतपेकरिनेंजभगवाननेंराजाकरवाअनें राधिकाजितथालक्ष्मिजीतनि
पेठेभगवाननेप्रेमलक्षणाभक्तियेकरिनेभजवाएअमारोसिद्धांतछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजअमारुं
आलोकनेविषेतथापरलोकनेविषेसारुंथायतेकहो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारुंजआसिद्धांतछेतेजआलो
कनेंपरलोकनेविषेपरमसुखनुहेतुछे ,पछेगोपालनंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजत्यागनोनेंतपकरवानोमनमांइसक
ताहोयअनेंत्यागकेतपकरतांवच्यमांकोइकविघनआविपडेतोतेनुंकेमकरवुं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेजेवा
तनोंईसकहोयनेतेवच्यमांहजारुंअंतरायआवेतोपणते अंतरायनोरोक्योरोकायनहिं तारेतेनोसाचोइसकजांण
वोजुवोअमेएकविसवरसथयांश्रीरामानंदस्वामिपासेआव्याछै येतेमांअनंतभात्यनांवस्त्रतथाअलंकारतथाखान
पानादिकतेणेकरिनेंसेवानाकरनाराअनंतभक्तमल्याछेपण अमारुंमनकोइपदार्थमांलोभाणुंनथीशामाटेजेअ
मारेत्यागनोजइसकछे अनेआसंसारनेविषेकटलिकरांडुछेतेधणिमरिगयाहोयतोतेनेवांसेछातिकुटिकुटिनेरोयाज

करेछे अनेंकटलिकवाईयुंछेतपोतानापरएयाथणिनोपणत्यागकरिनेंभगवाननुंभजनकरेछे अनेंकटलाकमुरख पुरुषहोयछेतपोतानिस्त्रीमरिगइहोयतोतनेवांसेरोयाकरेछे अनेंविजीस्त्रीनेंवास्तेहायवोयकरताफरेछे अनेकटला कवैराग्यवानपुरुषहोयतेघरमांपरणलीस्त्रीहोयतेनोत्यागकरिनेंपरमेश्वरनुंभजनकरेछे एविरित्येसौसौनाइसकजु दिजुदिजात्यनाछे अनेंअमारोतोएजइसकछेनेएजसिद्धांतछेजेतपेकरिनेंभगवाननेराजिकरवानेंभगवाननेसर्वे नाकर्त्ताहर्ताजांणिने अनेंस्वामिसेवकनेंभावेकरिनेंतेंभगवाननिभक्तिकरवीअनेकोइरित्येते भगवाननिउपासना खंडनथावादेविनहिमाटेतमोपणसर्वेआअमारावचननेपरमसिद्धांतकरिमांनज्यो ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ १० ॥ ॥ १०६ ॥ ॥ संवत् १८७७ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजगांम श्रीकारियांणिमध्येंवस्ताखाचरनादरबारमांउगमणेबारयअोरडानिओसरियेंरात्रिनेंसमेविराजमानहता अनेधो लोखेसपेरयोहतोनेंधोलिछिंटिटयनिडगलिपेरीहती अनेंमस्तकउपरयधोलिपाघबांधिहति अनेपिलांनेरातांजेगुलदा वदिनांपुष्पतेनाहारपेरयाहताअनेपाघमांपिलापुष्पनातोरालटकताहताअने पोतानिआगल्यवेकोरेबेवालंदमशाल लेइनेउभाहता अनेंपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेंबेठिहति पछेश्री जीमहाराजनेंसच्चिदानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युं जेभगवाननेंविषेप्रितिहोयतेनांशांलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबो ल्याजेजेनेंपोतानाप्रितमजेभगवानतेनेंविषे प्रीतिहोयतेंपोतानाप्रीतमनिमरजीनेलोपेनहिंएप्रीतिनुंलक्षणछे जो गोपीयुंने श्रीकृष्नभगवाननेंविषे प्रीतिहति तोज्यारे श्रीकृष्नभगवानमथुरांजावातयारथयातारे गोपीयुंसर्वेम

लिनेएम विच्यारकर्योजेआपणेकुटंबिनितथालोकनिलाजनोत्यागकरिनेभगवाननेजोराईयेराखशुं पछेचाल
वासमे श्रीकृष्णभगवाननानेत्रसांमुंजोयुंतारेभगवाननिरयानिमरजीदेखीनहिं तारेसर्वेडरिनेछेटेरहियुं अनेअं
तरमांएमविनियुंजेजोआपणभगवाननागमतामांनहिंरहियेतो भगवाननेआपणाउपरस्थिहेतउतरिजाशे एम
विच्यारिनेंकांइकहिसकियुंनहिं पछेभगवानमथुरांपधार्यातारेपणत्रणयगाउउपरस्थ भगवानहतातोपणगोपियुं
कोइदिवसमरजिलोपिनेदर्शनेगइनहि अनेगोपियेएमजाण्युंजे भगवाननिमरजीविनाजोआपणमथुरांजाशुंतो
भगवाननेआपणाउपरस्थहेतछेतेटलिजाशेमाटेहेतनुएजरूपछे जेजेनेजसाथेहेतहोयतेतेनिमरजीप्रमाणेरहे अने
जोपोतानाप्रीतमनेपासेरयेराजीजांणेतोपासेरहे अनेजोपोतानाप्रीतमनेछेटेरयेराजीजांणेतोछेटेरहे पणकोइरि
त्यपोतानाप्रितमनिआज्ञानेलोपेनहिं एप्रेमनुंलक्षणछेजोगोपियुंनेभगवाननेविषेसाचोप्रेमहतो तोआज्ञाविना
भगवाननेदर्शनेगइनहिं अनेज्यारेभगवांनकुरुक्षेत्रमांतर्डातारेभगवाननुंदर्शनकर्युं पणकोइरित्येभगवाननाव
चननोभंगकर्योनहिं माटेजेनेभगवाननेविषेप्रितिहोयतेभगवाननिआज्ञाकोइकाललोपेनहिंजेमभगवाननुंगम
तुंहोयतेमजरहेएप्रीतिनुंलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योएकअमेप्रश्नपुछियें पछेमुनियेकयुंजेहेमहारा
जपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननिमूर्त्तिनासंबंधविनानाजेअन्यसंबंधीपंच
विषयतेनेतुछकरिनाखेछे अनेपंचप्रकारेएकभगवाननोसंबंधराखेछे एवोजेभक्ततेनेभगवानएमआज्ञाकरेजे
तमेअमथकिछेटेरहो तारेतेजोभगवाननादर्शननोलोभराखेतोएनेआज्ञानोभंगथाय अनेजोआज्ञानपालेतोभग

वाननेंएभक्तउपरस्यहेंतनरहे माटेएभक्तेजेममाइकशब्दादिकपंचविषयनोत्यागकर्योछे तेमजभगवानसंबंधिजें
शब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएपंचविषयछे तेनोपणत्यागकरेकेनकरेएप्रश्नछे पछेसर्वेमुनिमळिनेंजेनेजेविबुद्धिहति तेणे
तेवोउत्तरकर्योपणएप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिंपछेश्रीजीमहाराजनेकयुंजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरोपछेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेजेनेभगवाननेविषेदृढप्रितिछे अनेभगवाननेअखंडसंबंधेरहितजेमाइकपंचविषयतेनेतुछकरिना
ख्याछे अनेशब्दादिकपंचविषयेकरिनेंभगवानसंघाथेद्रढपणेजोडांणाछे तेभक्तभगवाननिआज्ञायेकरिनेंज्यां
ज्यांजायछे त्यांत्यांभगवाननिमूर्त्तिपणएभक्तभेलिजजायछे नेजेमएभक्तनेभगवानविनारेवातुंनथि तेमजभग
वाननेपणएभक्तविनारेवातुंनथि अनेएभक्तनाह्रदामांथीआंखनुंमटकुंभरियेएटलिवारछेटेरेतानथि माटेएभक्त
नेपांचेप्रकारेभगवानसंघाथेअखंडसंबंधरेछे केमजजेशब्दादिकपंचविषयविनाजिवमात्रनेरेवातुंनथि तेशब्दादि
कपंचविषयनेएणेतुंछकर्याछेनेपंचेप्रकारेकरिनेभगवाननेविषेजोडांणाछे तमाटेएभक्तनेभगवानसाथेअखंडसं
बंधरेहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ११॥ ॥१०७॥ ॥संवत्१८७७नाकार्त्तिकशुदि १५
पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओ
रडानिओसरियेढोलियाउपरस्य विराजमानहताअनेधोळोखेशपेर्योहतोनेधोळिछिठ्यनिडगलिपेरिहतिअनेधोळो
फेंटोबोकांनासहितबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुनियेमांहोमांहिघणिवारसुधिप्रश्नउत्तरकर्यातेमां स्थु

लसूक्ष्मनेकारणएत्रणयशरिरनोविच्यारनिसस्यो तथाविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतएत्रणयशरीरनोविच्यारनिसस्यो
पछेश्रीजिमहाराजवोल्याजेकारणशरीरछे एजीवनिमायाछेतेजकारणशरीरतेस्थूलसूक्ष्मरूपेथायछे माटेस्थूल
सूक्ष्मनेकारणएत्रणयजिवनिमायाछे तेमजविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतएईश्वरनिमायाछेतेजीवनिकारणशरीररूप
जेमायातेवजसारजेविछेतेकोइरित्येजीवथीजुदिपडतिनथि माटेज्यारेएजीवनेसंतनोसमागममलेनेतेसंतनेवच
नेकरिनेपरमेश्वरनुंस्वरूपओलखोमांआवे नेतपरमेश्वरनास्वरूपनुंध्यानकरे नेतेपरमेश्वरनावचननेदृढामांधारे
तेणेकरिनेएकारणशरीरछेतेवलिनेखोखुंजेवुंथइजायछे जेमआंवलिनुंविजहोयनेतेवीजनिछाल्यविजसाथेअति
द्रढचोटिहोय पछेतेनेज्यारेअग्निमांशेकेतारेतेछाल्यदाझिनेखोखुंजेविथईजायने पछेहाथमांलइनेचोलेतोजुदिथइ
जायतेमभगवाननुंध्याननेभगवाननुंवचनतेणेकरिनेकारणशरिरशेकाइनेआंवलिनाफोतरानिपेठेजुदुंथई जाय
छेनेतेविनाविजाकोटिउपायकरेतोयपणकारणशरिररूपजेअज्ञानतेनोनाशथातोनथि एविरित्येश्रीजीमहाराजे
वार्त्ताकरि पछेश्रीजीमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्योजेजाग्रतअवस्थामांसत्वगुणवर्त्तेछे अनेसर्वेपदार्थनुंजथार्थज्ञा
नवर्त्तेछे तोपणजाग्रतअवस्थामांजेश्रवणकर्युंहोय तेनेसूक्ष्मदेहमांज्यारेमननकरे तारेतेसांभल्युंहोयतेपाकुंथाय
छेअनेशूक्ष्मदेहमांतोरजोगुणवर्त्तेछेतेरजोगुणमांतोअजथार्थज्ञानरयुंछेतोपणजेजाग्रतमांसांभल्युंहोयतेनुंसूक्ष्म
देहमांमननकरे तारेयथार्थज्ञानथायछेएनुंशुंकारणछे पछेमुनिसर्वेमलिनेंजेनिजेविबुद्धिहतितेणेतवोउत्तरकर्योप
णश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुसमाधानथयुंनहिं पछेमुनिसर्वेहाथजोडिनेवोल्याजे हेमहाराजआप्रश्ननोउत्तरतोनमे

करोतांथाय पछेश्रीजीमहाराज बोल्याजेएनोउत्तरतोएछेजेह्रदयनेविपक्षेत्रज्ञजेजीवतेनोनिवासछेतेक्षेत्रज्ञचौदइं
द्रियोनोप्रेरकछेतेमांअंतःकरणजेतेक्षेत्रज्ञनेसमीपेवर्त्तेछे माटेअंतःकरणमांमननकरे तारेदृढथायछेकांजेक्षेत्रज्ञछे
तेसर्वेइंद्रियोअंतःकरणथकिसमर्थछे माटेक्षेत्रज्ञप्रमांणकरेएवातअतिदृढथायछे एविरित्येएप्रश्ननोउत्तरकर्योता
रसर्वेमुनियेकयुंजेहेमहाराजजथार्थउत्तरकर्योएवोउत्तरबिजाकोइथिथायनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगमे
तेवोकांमिक्रोधिलोभिलंपटजीवहोय अनेजोआविरित्यनिवातमांविश्वासराखिनेंप्रित्येकरिनेंसांभळेतोतेनासर्वे
विकारटळिजायछे जेमकोइपुरुषनेप्रथमतोकाचाचणाभावेएवुंदांतमांबळहोयनेतजोकाचिकेरिसारिपेठखायतो
तेथीभातपणचवायनहिं तेमगमेतेवोकामादिकनेविषेआसक्तहोय पणआविरित्यनिवातनेआस्तिकथइनेंश्रद्धाये
सहितसांभळेतोतेपुरुषविषयनांसुखभोगववानेंसमर्थरहेनाहिं अनेंतप्तकृछ्रचांद्रायणादिकव्रतकरिनेजोदेहनेसुक
विनांखेतोपणजेवुंआविभगवतवार्त्तासांभळनारानुंमननिरविषइथायछे तेवुंतेनुंथातुंनथि अनेआविवातसांभ
ळिनेजेवुंतमारुंसर्वेनुंमननिर्विकल्पथातुहशेतेवुंध्यानकरताहशोतथामाळाफेरवताहशोतारेनहिथातुंहोय माटेवि
श्वासराखिनेंप्रीतियेसहितजेभगवानपुरुषोत्तमनारायणनिवातसांभळवि एथीबिजुंमननेस्थिरथावानुंनेनिरविष
इथावानुंकोईमोटुंसाधननथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥१२॥ ॥१०८॥ ॥संवत् १८७७ नाकार्त्तिकव
दि १० दशमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमांपरमहंसनाउतारा
मध्येढोलियाउपरथविराजमानहता अनेरुनोभरेलोधोळोसुरवाळपेर्योहतो अनेधोळिछिंटनिडगलिपेरिहति अ

नेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिअक्तनिसआअराईनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजमुनिप्रत्यंबोल्याजेशंकरशब्दनोशोअर्थछे पछेमुनिबोल्याजेसुखनेकरेतेनेशंकरकहिये पछे
एवातनेसांअलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआजपाछलिच्यारघडिरात्यहती तेसमेस्वप्नमांअमनेशिवजियेंदर्शनदि
धांतेशिवजीमोटाजबरानंदिश्वरतेउपरचबेठाहता अनेशरीरिवद्धपुष्टहतानेचालिसवर्षनिअवस्थाहतिनेमोटीजबरी
जटाहतिनेतेशिवजीअलेपारवतिहतांतेणेधोलांवस्त्रपेर्यांहतां अनेतेशिवजिमोटासंतनिपेठेशांतमुर्त्तिहतानेमारेउप
स्यतोशिवजिनेघणुंहेतजाणांणुतोपणमारेतोशिवउपस्यहेतनजणांणुंकेमजेहुंएमजांणछुंजेशिवतोतमोगुणनादेव
ताछे अनेआपणतोशांतमुर्त्तिएवाजेश्रीकृष्ननारायणतेनाउपासकछइयेतेमाटेरजोगुणितमोगुणिदेवएवाजेब्रह्मा
शिवनेइंद्रादिकदेवतातेमनीउपस्यआवबेसेनहि अनेतेमांपणक्रोधउपस्यतोमारेघणुंवेरछेनेक्रोधीजेमांणसअथ
वादेवतातेमुंनेगमेजनहितथापिजेशिवजिनेअमेमांनियेछइयेतेनुंशुंकारणछे तोशिवजीतोत्यागिछेनेजोगीछेनेअ
गवाननामोटाअक्तछे माटेशिवनेमानियेछैयेअनेक्रोधतोकवोछेतोजवुंहडकायुंकुतरुंहोयतेवोछेजमहडकाय्याकुत
रानिजलालतेढोरअथवामनुष्यजेनेअडेतेहडकायाकुतरानिपेठडाचियुंनांखिनेमरिजाय तेमक्रोधनीजेनेलालअडे
तेपणहडकायाकुतरानिपेठेडाचियुंनांखिनेसंतनामारगथकिपडिजाय अनेवलीक्रोधकेवोछेतोजेवाकसाईआर
बआवरवाघदीपडाकालोसर्पतेजेमसर्वनेविवरावेछेनेविजानाप्राणनेहरिलेछेतेमक्रोधछे तेपणसौनेविवरावेछेने
विजानाप्राणनेहरिलेछे एवोजेक्रोधतेजोसाधुमांआवेतेनोअनिअंडोलागेकेमजेसाधुतोशांतहोयपणज्यारेतेमां

क्रोधआवेतारेतेसाधुविजानेक्रूरलागेनेतेसाधुनीआकृतिपणफरिजाय केमजेएक्रोधनुंनामविरुपछेमाटेएक्रोधजे
नादेहमांआवेतनादेहनेविरूपकरिनांखे तारेशुकमुनियेपुछ्युंजेहेमहाराजजेलगारेकक्रोधचढिआवेनेपछेतेनेटा
लिनांखेएवोजक्रोधतेकांइनडतरकरेकेनकरे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमआसन्नावेठिछेतेमांजोहमणेसर्पनि
कलेनेकोईनेकरडेनहितोपणउठिनेसौनेन्नागवुंपडेतथासौनाअंतरमांत्रासथाय अनेवलिजेमगामनेकांपेआविने
वाघहुंकाराकरतोहोयनेकोईनेमारेनहि तोपणसौमांणसनेअंतरमांन्नयलागेनेबारणेनिकालयनहितेमथोडोक
क्रोधउपजेतेपणअतिशेदुखदाईछे पछेनांनानिर्मानानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्योजेकामनेमूलमांथिउखेडिनांखवोतेनुं
शुंसाधनछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोआत्मनिष्टाअतिदृढहोय अनेअष्टप्रकारेब्रह्मचर्यव्रतराखवुंएआदि
कजेपंचवर्त्तमानतेनेदृढकरिनेपालेनेन्नगवाननोमहिमाअतिशेसमजेएउपायेकरिनेकामनुंमूलउखडिजायछे अने
कामनुंमूलउखडिजायतोपणब्रह्मचर्यादिकनियममांथिकोइरित्येडगवुंनहि अनेअतिशेकामनुंमुलउखाड्यानोतो
उपायएछेजेन्नगवाननोमहिमासारिपेठसमजवो अनेतेपछेन्नजनानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजकनिष्टवैरा
ग्यनेमध्यमवैराग्यनेउत्तमवैराग्यएत्रणप्रकारनावैराग्यनुंशुंरूपछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकनिष्टवैराग्यवालो
जेहोय तेतोधर्मशास्त्रमांकयाजेस्त्रीनात्यागसंबंधिनियमतेमांसारिपेठेवरतेत्यांसुधितोएनेठिकरहेपणजोकोइस्त्रिना
अंगनेदेखिजायतोतेअंगमांएनुंचित्तचोटीजायनेएनुंठकांणुंनरहेतेनेकनिष्ठवैराग्यवालोकहियेअनेजेमध्यमवैराग्य
वालोहोयतेतोकदाचितजोस्त्रिनउघाडिथकिदेखीजाय तोयपणजेमपशुनेउघाडांदेखिनेक्षोन्नथातोनथितेमतेना

मनमांक्षोभनथायनेतेस्त्रिनांअंगमांचित्तचोटिजायनहितेनेमध्यमवैराग्यवालोकहिये अनेजेउत्तमवैराग्यवालोहो
यतेनेतोजोकदाचितएकांतमांस्त्रीयादिकपदार्थनोयोगथायतोपणएडगेनहितेनेउत्तमवैराग्यवालोकहिये अनेवलि
भजनानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेकनिष्ठमध्यमनेउत्तमएत्रणयप्रकारेजेभगवाननुंज्ञानतेनुंशुंस्वरूपछे तारेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेकनिष्ठज्ञानवालोतेतोप्रथमभगवाननोप्रतापदेखिनेनिश्चयकरेनेपछेतेवोप्रतापनदेखायनेभगवा
ननोकोइकदुष्टजीवद्रोहकरताहोयतेनुंकांइभुंडुनथायतारेतेनेनिश्चयरहेनहिएनेकनिष्टज्ञानवालोकहीयेंअनेमध्यम
ज्ञानवालोजेहोयतेतोज्यारेभगवाननांशुभअशुभएवांमनुष्यचरित्रनेदेखेतारेतेमांमोहथायनेनिश्चयरहेनहितेनेम
ध्यमज्ञानवालोकहिये अनेउत्तमज्ञानवालानेताएमवर्त्तेजेभगवाननेगमेतेवि शुभअशुभक्रियानेकरतादेखिनेप
णतेमांमोहथायनहिनेनिश्चयजायनहितथाजेणेपोतानेनिश्चयकराव्योहोयनेतेजवलिकहेजेएभगवाननथी तारेते
नेएमजाणेजेएनुंमाथुंफर्युंछेएवोजेहोयतेनेउत्तमज्ञानवालोकहिये अनेतेमांजेकनिष्ठज्ञानवालोतेतोअनेकजन्मे
करिनेसिद्धथायअनेमध्यमज्ञानवालोबेत्रणयजन्मेकरिने सिद्धथायनेउत्तमज्ञानवालोतेजजन्मेकरिनेसिद्धथायए
विरित्येवार्त्ताकरि तारपछेमोटाशिवानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननोनिश्चयतोसंपूर्णहोयतोपणअंतरमांकृता
र्थपणुंमनातुंनर्थीतेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकामक्रोधलोभस्वादस्नेहमानइत्यादिकजेशत्रुतेणेक
रिनेजेनुंअंतःकरणदग्धवर्त्ततुंहोयनेतेनेनिश्चयहोयतोपणपोतानेकृतार्थमांनेनहि पछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो
जेएकामादिकशत्रुनेटाल्यानोशोउपायछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकामादिकशत्रुतोतोटलेजोएनेउपस्थनि

देयथकोदंडदेवानेतत्पररहेजेमधर्मराजछेतेपापिनेमारवानेअर्थेदंडलेईनेरात्यदिवसतयाररेछे तेमइंद्रियुंकुमार्गेचा
लेतोइंद्रियुंनेदंडदेनेअंतःकरणकुमारगेंचालेतोअंतःकरणनेदंडदेतेमांइंद्रियुंनेकृछ्रचांद्रायणेकरिनेदंडदेनेअंतःकरण
नेविचारेकरिनेदंडदेतोएकामादिकशत्रुनो नाशथइजायनेपोतानेभगवाननानिश्चयेकरिनेसंपूर्णकृतार्थमांने ता
रपछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेसंपूर्णसत्संगथयोतेकेनेकहिये पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोअतिशेद्रढ
आत्मनिष्ठाहोयनेतेपोतानाआत्मानेदेहइंद्रियोअंतःकरणथिअतिशे असंगीमांनेनेएदेहइंद्रियादिकनि क्रियाउंतेपो
तानेविषेनमांनेतोपणपंचवर्त्तमाननानियममांलेशमात्रफेरपडवादेनहि अनेपोतेब्रह्मस्वरूपेवरतेतोपणपरब्रह्मजे
पुरुषोत्तमभगवानतेनुंदासपणुंमुकेनहिस्वामिसेवकपणेकरिनेभगवाननिद्रढउपासनाकरे अनेप्रत्यक्षमुर्त्तिजेभ
गवानतेनेआकाशनिपेठेअतिशेअसंगीसमकेजेमआकाशछे तेच्यारभूतमांअनुस्यूतपणेव्यापिनेरयोछेनेच्यारभू
तनिजेक्रियातेआकाशनेविषेथायछे तोपणआकाशनेएपृथवीआदिकच्यारभूतनाविकारअडतानथीतेमप्रत्यक्ष
जेश्रीकृष्णनारायणते शुभअशुभसर्वक्रियानेकरताथकाआकाशनिपेठेनिर्लेपछेएमजांणे अनेतेभगवाननांजे
असंख्यातऐश्वर्यछेतेनेसमकेजेआभगवानजीवुनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाजणायछेतोपणएअनंतकोटीब्रह्मां
डनाकर्त्ताहर्त्ताछे अनेगोलोकवैकुंठश्वेतद्विपब्रह्मपुरइत्यादिकजेधामतेसर्वनास्वामिछे अनेअनंतकोटिएवाजेअक्ष
ररूपमुक्ततेसर्वनास्वामिछे एवोभगवाननोमहिमाजांणिनेतेभगवाननेविषेश्रवणादिकभक्तिनेद्रढकरिनेराखे अ
नेतेभगवाननाभक्तनिसेवाचाकरिकरएविरित्येजेवरतेतेनोसंपुर्णसत्संगकहिये पछेनांनाशिवानंदस्वामियेंप्रश्नपु

छ्योजेक्यारेकतांभगवाननाभक्तनोमहिमाअतिशेसमजायछे नेक्यारेकतांअतिशेसमजातोनथितेनुशुंकारणछे
पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसंतछेतेतोधर्मवालाछे तेज्यारेकोईकनेअधर्ममांचालतोदेखेतारेतेनेटोकेपछे जेदेहा
भिमानिहोयतेनेसवलोविचारकरिने शिक्षाग्रहणकरतांआवडेनहिनेसांमोतेसंतनोअवगुणलेमाटेज्यांसुधिएनेदु
खाडिनेकहेनहित्यांसुधिमाहात्म्यरहेने ज्यारेहितनिवातपणदुखाडिनेकहेतारेअवगुणलेनेमाहात्म्यनजांणे अनेजेने
संतनोअवगुणआव्योतनेकोईरित्येप्रायश्चित्तकरिनेपणशुद्धथवातुंनथिजेमकामादिकदोषनांपापनिवारणछे तेम
संतनाद्रोहनुंपापनिवारणछेनहि अनेजेमकोइनेक्षयरोगथायतेनेटाल्यानुंकोइऔषदनथी ततोनिश्चेमरेतेमजेने
संतनोअवगुणआव्योतेनेतोक्षयरोगथयोजांणवोतेतो पांचदिवसमोडावेलोनिश्चेविमुखथाशे अनेवलीजेममनु
ष्यनांहाथपगनाकआंख्यआंगलियुंएआदिकजे अंगतेकपायतोपणएमनुष्यमुवोकेवायनहि अनेज्यारेधडमांथि
माथुंकपाइजायतारेतेनेमुवोकेवाय तेमहरिजननोजनेअवगुणआवेतेनुंतोमाथुंकपांणुं अनेबिजावर्त्तमानमांक
दाचितफेरपडेतोअंगकपांणुकेवायपणतेजीवेखरोकेतांतसत्संगमांटकेखरोनेजेने संतनोअवगुणआव्योतेतोनिश्चे
सत्संगथिज्यारे तारेविमुखजथायएएनुंमाथुंकपांणुंजांणवुं पछेभगवदानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेहरिजननोअ
वगुणआव्योहोयतेनेटाल्यानोकोईयेउपायछेकेनथि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेउपायतोछेपणअतिकठणछे त
अतिशेश्रद्धावालोहोयतेथिथायछे ज्यारेकोईसंतनोअवगुणआवेतारेएमविचारकरेजेमेंअतिमोटुंपापकर्युं जेमा
टेब्रह्मस्वरूपएवाजेभगवाननाभक्ततेनोअवगुणलिधो एवाविचारमांथिअतिशेदाझ्यहैयामांथायनदाझ्यनेमारेअ

नजमेतोतेनास्वादकुस्वादपणानिखबरस्यपडेनहि तथारात्रिनेविषेनिद्राफणआवेनहि अनेज्यांसुधिसंतनोअवगुण हैयामांथिटलेनहि त्यांसुधीजेमजलविनानुंमाछलुंतडफडेतेमअतिव्याकुलथाय अनेज्यारेएसंतनोहैयामांअतिशे गुणआवेनेतेसंतकोइवातदुखांणाहोयतोतेनेअतिदिनथईनेप्रसन्नकरे एविजात्यनोजेनाह्रदयमांविचाररेतोहोय तोतेनेसंतनोअवगुणआव्याहोयतेपणटलिजाय नेसत्संगमांथिपणविमुखनथायपणएविनाबिजोकोईएनोउपाय नथिकयोएजएकउपायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥१०९॥

॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्त नादरबारमांदक्षणादमुखारविंदेढोलियाउपरस्थविराजमानहता अनेराताकिनखापनोसुरवालपेर्योहतो अनेनर नारायणनामेअंकितएवाजेकालोकिनखापतेनिडगलिपेरिहती अनेमांथेबुरानपुरिअसमानिरंगनोरेटोसोनेरितार नाफरताछेडानोबांध्योहतो अनेकसुंबीरंगनोरेटोकेड्येबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनितथादेश देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेमुक्तानंदस्वामिआदिकजेपरमहंसतेदुकडसरोदासतारमंजिरादिकवा जित्रनेवजाडीनेकीर्त्तननुंगानकरताहता पछेकीर्त्तननिसमाप्तिथईरहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंस सांभलोहुंतमनेएकप्रश्नपुछूंछुं तारेमुनिबोल्याजेहेमहाराजपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआसत्संगमांहरिभ क्तनेक्यारेमृत्युनोभयटलिजाय अनेदेहछतेजपोतानुंकल्याणमनाईजाय पछेमुक्तानंदस्वामियेजेवोआवड्योतेवो उत्तरकर्यो पणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेबिजापरमहंसबोल्याजेहेमहाराजएप्रश्ननोउत्तरतो

तमेजकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेतमेज्यांसुधिकीर्त्तनबोल्यात्यांसुधिअमेएनोविचारकर्योछे तेअमारिने
जरमांतोएमआव्युंछे जेच्यारप्रकारनाहरिभक्तहोयतेनेमृत्युनोभयनाशपांमेछे अनेकृतार्थपणुमनायछे तेच्यारप्र
कारनाहरिभक्तनिविक्तिएकतो विश्वासिबिजोज्ञानीत्रिजोशूरविरचोथोप्रितिवाळोएच्यारप्रकारनाजेभक्ततेनेतो
मृत्युनोभयनथीरतोनेदेहछतेकृतार्थपणुंमनायछे हवेएच्यारप्रकारनाभक्तनांलक्षणकहियेछइये तेमांजेविश्वासि
होयतेतोप्रत्यक्षभगवाननेतेनासाधुतेनावचननेविषेअतिशेविश्वासनेपांम्योछे माटेतेभगवाननानिश्चयनाबळव
डेकरिनेमृत्युनोभयराखेनहिनेएमजांणेजेमुने प्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवानमळ्याछेमाटेहुंकृतार्थछुं अनेज्ञानिनेतो
आत्मज्ञाननुंबळहोयतेएममांनेजेहुंतो ब्रह्मस्वरूपएवोभगवाननोभक्तछूंमाटेएनेपणमृत्युनोभयहोयनहि अनेशु
रवीरहोयतेथकितोइंद्रियुं तथाअंतःकरणएसर्वेथरथरकंपतारहे अनेबीजाकोइथिपणडरेनहिमाटेएनेकोईरित्येपर
मेश्वरनिआज्ञामां भंगथायनहिं माटेपोतानेकृतार्थपणुंमांने अनेमृत्युनोत्रासतेनामनमांलेशमात्रपणहोयनहि
अनेचोथोजेप्रीतिवाळोतेनेतोपतिव्रतानुंअंगछे जेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानापतिविनाबिजेठेकांणेदृष्टिडोलेन
हिनेएकपोतानापतिनेविषेजप्रीतिराखेतेमतेभगवाननोभक्ततेपतिव्रतानिपेठेपोतानापति एवाजेभगवानतेनेवि
षेजप्रीतिराखे माटेपोतानेकृतार्थपणुंमांने अनेतेनेमृत्युनोभयपणलेशमात्रहोयनहि अनेएच्यारअंगमांयलुंएकप्र
धानहोयनेबिजांत्रणेयगौणहोय तोपणजन्ममृत्युनाभयथकितरेछे अनेच्यारमांयलुंएकपणनहोयतेनेतोमृत्युनोभ
यटळेनहि एटलिवार्त्ताकरिनेपछेश्रीजीमहाराजसर्वपरमहंसतथाहरिभक्तप्रत्येबोल्याजेएच्यारमांयलांजेनेजेअंग

प्रधानपणेवरततांहोयतेकह्या पछेपरमहंससमग्रनेजेजेअंगवरततांहतांतेकयां अनेहरिभक्तनेपणजेनेजेअंगवरत
तांहतांतेकयांतेसांभलिनेश्रीजिमहाराजघणुप्रसन्नथया पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएच्यारअंगमांथिजेनेसुरवी
रनुंअंगहोय तेसर्वेआविनेअमारेपगेलागो पछेजेनेजेनेशुरविरनांअंगवरततांहतांतेसर्वेश्रीजिमहाराजनाचरणा
रविंदनेछातिमांलैनेपगेलाग्या पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेवलिजेनेप्रश्नपुछवोहोयतेपुछो तारेब्रह्मानंदस्वामियेपु
छ्युंजेजेकारणहोयतेतोकार्यथिमोटुंजोइयेतारेवडनुंविजतेतोनानुंछेनेतेथकिमोटोवडकेमथायछे पछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेकारणहोय तेतोनानुंहोयनेसुक्ष्महोयतोपणमोटाकार्यनिउत्पत्तिकरवानेसमर्थछेएवाकारणमांमोटा
इछे जेममुलप्रकृतिनांकार्यएवांजेअनंतप्रधानतेनोमोटोविस्तारछे पणकारणरुपजेमुलप्रकृतितेतोलिनेआकारेछे
तथापृथवीनुंकारणजेगंधतेसूक्ष्मछेनेतेनुंकार्यजेपृथवितेमोटिछे एमजआकाशआदिकजेविजांच्यारभूततेनोमो
टोविस्तारछेनेतेनाकारणजेशब्दादिकतेसुक्ष्मछे अनेजेकारणहोयतेनांनुंहोयतोपणतेमोटाकार्यने उत्पन्नकरवासम
र्थथायए विएमांकसारहिछेजेमअग्निदेवछे तेतोमनुष्यजेवोमूर्त्तिमानछे अनेमांणसजेवडोछे अनेतेनुंकारज्यजे
अग्निनीज्वालाउंतेतोअतिमोटियुंछे तथाजेमवरुणनिमूर्त्तितेतोमनुष्यजेवडिछे अनेतेनुंकार्यरूपजेजलतेतोअति
काजुंछे अनेजेमसुर्यनिमूर्त्तितोमनुष्यजेविरथमांबेठिछे अनेतेनुंकार्यजेप्रकाशतेतोआखाब्रह्मांडमांव्यापीरह्योछे
तेमसर्वनाकारणएवाजेश्रीपुरुषोत्तमनारायणश्रीकृष्णतेतोमनुष्यजेवडाछे तोपणअनंतकोटिब्रह्मांडनाकारणछे
अनेजेमूर्खहोयतेतोएमसमजेजेजेनुंकार्यआवडुमोटुंछेतोतेनुंकारणतोकेवडुंमोटुंहशेएतोमूर्खनीसमजणयछेअने

सर्वनाकारणरुपएवाजगवानतेमनुष्यजेवाछे तोपणपोतानाअंगमांथियोगकलायेकरिने अनंतकोटिब्रह्मांडनेउ त्पन्नकरवानेसमर्थछेनेपाछांपोतानेविषेलयकरवानेसमर्थछे जेमअग्निवरुणसूर्यतेपोतानाकार्यरूपेमोटाजणाय छे नेवलोकार्यनेपोतामांलीनकरिनेएकपोतेजरेछे तेमजगवाननाएकएकरोममांअनंतकोटिब्रह्मांडअणुनिपेठेरयां छेतेअष्टावर्णनेचौदलोकसुधांरयांछे एविरित्येकारणमांअलौकिकपणुंछेनेमोटाईपणुछेतेनेसमजुहोयतेजांणेजे जगवानमनुष्यजेवाजणायछेतोपणएजगवानसर्वनाकारणछे अनेसर्वनाकरताछेनेसमर्थछेएमकहिनेश्रीजीम हाराजशयनकरवापधार्या॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ २॥ ॥११०॥

॥ संवत् १८७७नाकार्त्तिकवदि १३ तेरशनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराखाचरनादरबारमांरा त्रिनेसमेढोलियाउपरविराजमानहतानेधोलीछिंटनिडगलीपेरिहति तथारुनोजरेलोधोलोसुरवालपेर्योहतोने मस्तकउपरधोलोफेंटोबांध्योहतोतथाधोलीपछेडीओढीहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेश नासत्संगीनिसज्ञाजराईनेबेठिहति तेसमयनेविषेश्रीजिमहाराजनेजगवदानंदस्वामितथाशिवानंदस्वामियेप्रश्न पुछ्यो जेजगवानतथासंततेनोजेनेमाहात्म्यज्ञानेसहितनिश्चयहोयतेनांशांलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे जेनेजगवाननोनेसंतनो माहात्म्यज्ञानेसहितनिश्चयहोयतेथिजगवाननेअर्थेनेसंतनेअर्थेशुंनथाय एनेअर्थेकुटुंब नोत्यागकरेलोकलाजनोत्यागकरे राज्यनोत्यागकरेसुखनोत्यागकरेधननोत्यागकरेस्त्रीनोत्यागकरे अनेस्त्रीहोयते पुरुषनोत्यागकरेएमकहिनेपछेआसर्वेहरिजक्तनीवार्त्ताउंएकबीजाकेडेकरी गामडडुसरवालारजबुतगलुजितथा

धर्मपुरवालांकुशलकुंवरबाई तथापर्वतभाइतथाराजबाईतथाजीवुंबाईतथालाडुबाई तथामोटारामबाईतथा दादाखाचरतथामांचाभक्ततथामूलजीब्रह्मचारितथाभुजवालांलाधीबाईनेमाताजीत० मुक्तानंदस्वामित०वाला कदेशनोआहीरपटेलसांमतत० गांममानकुवानामूलजीत० कृष्णजीत० वालाकदेशमां गुंदालीगामनाबेकाठिहरि भक्तइत्यादिकजे सत्संगीतमणेभगवाननेअर्थेनेसंतनेअर्थेजेजेकर्युंतेनेविस्तारिनेकेताहवा अनेवलीएमकयुंजे जेनेभगवाननोनिश्चयमाहात्म्यज्ञानेसहितहोयतेभगवाननावचनमां फेरपाडेनहिनेजेमकेहेतेमकरेतेउपरस्यपोता निवातकरिजेअमारोस्वभावकेवोहतोतो गोदोहनमात्रएकस्थानकमांरेवायपणवधुरेवायनहिएवात्यागिहताने वैराग्यअतिशेहतोनेश्रीरामानंदस्वामिउपरस्नेहतपणअसाधारणहतुंतोपणस्वामियेभुजनगरथिकावीमोकल्युं जे जोसत्संगमांरयानोखपहोयतोथांभलानेबाथलईनेपण रेवुंपडशेएममयारामभट्टआविनेकयुंतारेअमेथांभलाने बाथलिधितारपछेतमणेकयुंजेमुक्तानंदस्वामिनिआज्ञामांरहो पछेअमेस्वामिनांदर्शनथयामोरनवमहिनासुधि मुक्तानंदस्वामिनीआज्ञामांरयाएवेलक्षणेकरिनेजेने संतनोनेभगवाननोएवोनिश्चयहोयतेनेजाणीये अनेपछे सुंदरजीसुतारनेडोसावाणियानीवातकरि अनेवलिजेनेभगवाननोनेसंतनोएवोनिश्चयहोयतेनेतेनिकोरनोकेफव रतएमकहिनेरांणाराजगरनीवार्त्ताकरी अनेप्रह्लादनिवार्त्ताकरिजेप्रह्लादजेतेनृसिंहजोप्रत्येबोल्याजे हेमहाराजहुं आतमाराविकरालरूपथिनथीबीतोनेतमेजेमारिरक्षाकरितेनेहुंरक्षानथी मांनतोनेतमेज्यारेमाराइंद्रियुंरूपशत्रुना गणथकीरक्षाकरशोतारेहुंरक्षामानीशमाटेजे भगवाननोभक्तहोयतेदेहिकरक्षाभगवानकरेतेणेकरिनेहर्षनपांमे

नेरक्षानकरेतेणेकरिनेशोकनकरे अनेअळमस्तथकोभगवाननेअजेनेभगवाननेसंततेनुं माहात्म्यबहुजांणेतेउप
रयगामकठळाळनीडोसिनीवातकरि अनेआविरीत्यनोजेहरिभक्तहोयतेनोदेहपगघसिनेपडेवाघषाईजायसर्पकर
डेशस्त्रवागेपाणीमांबुडिजायइत्यादिकगमेतेविरित्येअपमृत्युयेकरिनेदेहपडेतोपणएमसमजेजे भगवाननाभक्त
नीअवळीगतिथायजनहिएतोभगवाननाधामनेजपांमे अनेभगवानथिविमुखहोयतेनोदेहसुधीसारिपेठेपडेनेचं
दननाळाकडामांसंस्कारेजुक्तबळेतोपणतेतोनिश्चेयमपुरीमांजायएवेनी व्यक्तिसारिपेठेसमजेएसर्वेप्रकारनीजेना
हृदयमांदृढगांठ्यपडिहोयतेनेभगवाननोनेसंतनोमाहात्म्येसहितनिश्चयछे एमजांणवुअनेएवोनिश्चयवाळोजेहो
यतेजरुरब्रह्ममोहोळमांजपुगेपणबिजेक्यांइकोइधाममांओरोरेहेनहिं ॥ ॥ इतिवचनामृतं॥
॥३॥ ॥१११॥ ॥संवत् १८७७नाकार्तिकवदि १४ चौदशनेदिवसपोरए
कदिवसचढतेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमांविराजमानहता अनेधोळां
सुरवाळपेर्‍योहतो अनेधोळिछिंट्यनिडगलिपेरिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंद
निआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेअखंडानंदस्वामियेश्रीजीमहाराजनेप्रश्न
पुछ्योजेअनंतकोटिब्रह्मांडछे तेब्रह्मांडुनेविषेजविआब्रह्मांडमांवर्त्तमानकाळेभगवाननीमूर्त्तिछे तेविनेतेविजदे
खायछेकनथिदेखातीं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानपोतपोतानाअक्षरधामनेविषेसदाविराजमानछे अ
नेमूळमायामांथिउपज्यांजेअनंतकोटिप्रधानपुरुषतेथकी अनंतकोटिब्रह्मांडउपजेछे पछेतेभगवानपोतानाअक्ष

रधाममांएकठेकांणेरत्याथका पोतानीइछायेकरिनेतेअनंतकोटिब्रह्मांडनेविषेपोतानाभक्तनेअर्थेअनंतरूपेदेखाय छे पछेवलीअखंडानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो।जेश्रीकृष्णनारायणतोसदामनुष्याकृतिछे नेतेभगवाननुंस्वरूपसर्वकाले सत्यछेअनेतेजभगवानक्यारेकमच्छकच्छवराहनृसिंहादिकअनंतरूपेकरिनेभासेछेतेकेमसमजवुं अनेवलिब्रह्मां डब्रह्मांडप्रत्येकल्याणनिरित्यतथाभगवाननीमूर्त्तितेएकसरखिछेकेजुदिजुदिछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभग वाननिमूर्त्तितोसदाएकसरखिछे तोपणभगवानपोतानीमूर्त्तिनेज्यांजेवीदेखाडिजोइयेत्यांतेविपोतानिइछायेकरि नेदेखाडेछेअनेज्यांजेटलोप्रकाशकरवोघटेत्यांतेटलोप्रकाशकरेछेअनेपोतेतोसदाद्विभुजछेतोपणपोतानीइछायेक रिनेक्यांईच्यारभुजक्यांईअष्टभुजक्यांईअनंतभुजनेदेखाडेछे तथामच्छकच्छादिकरूपेकरिनेभासेछे एविरित्येज्यां जेवुंघटेत्यांतेवुंरूपप्रकाशेछेअनेपोतेतोसदाएकरूपेजविराजमानरहेछे अनेवलिएकठेकांणेरयाथकाअनंतकोटिब्र ह्मांडनेविषेअंतर्यामिरूपेव्यापिनेरहेछे जेमव्यासजिएकहतातेशुकजिनेसादकर्‍यो तारेस्थावरजंगमसर्वेजीवमांर हिनेसादकर्‍यो अनेशुकजियेहुंकारोदिधो तारेपणस्थावरजंगमसर्वेसृष्टिमांरहिनेहुंकारोदिधोएविरित्येशुकजीजे वामोटासिद्धहोयतेपणजेसर्वजगतमांव्यापवानेसमर्थथायछे तेतोभगवाननाभजननाप्रतापेकरिनेएवीयोगक लानेपांम्याछे तोपोतेभगवानपुरुषोत्तमतेतोयोगेश्वरछे नेसर्वयोगकलानानिधिछे तेएकठेकांणेरयाथकाअनंतको टिब्रह्मांडमांपोतानीइछायेकरिनेज्यांजेमघटेत्यांतेमभासेछेतेमांशुंकेवुं अनेएभगवानमांएमहोयतेनुंशुंआश्चर्यछे केमजेकोईकगोडियोहोयतेतुछमायानेजांणेछेतेमांपणलोकुंनेकेवुंआश्चर्यथायछे नेतेनियथार्थखबरपडतीनथि

तोभगवानमांतोसर्वयोगकलाउंरहिछे तेमहाआश्चर्यरूपछेतेनेजीवकेमजांणीशकेमाटेभागवतमांकयुंछे जेआट लाभगवाननीमायानेतस्याछेनेवलीएमकयुंजेकोईभगवाननीमायानाबलनेपारपांम्यानथितेणेकरिनेएमजांणवुं जेएभगवाननीयोगकलामांब्रह्मादिकजेवानेकुतर्कथायतोएभगवाननी मायानाबलनापारनेनपांम्याकेवायतेकु तर्कतेशुंतो जेएभगवानतेकेमएमकरताहशे अनेभगवाननेएमसमजेजेएतोसमर्थछेतेजेमकरताहशेतेठीककरता हशेएविरित्येभगवाननेनिर्दोषसमजेतोमायानेतस्याकेवाय अनेकल्याणनिरीत्यतोएकसरखिछेपणभजनाराजे पुरुषतेनेविषेउत्तममध्यमकनिष्टएत्रणयप्रकारनाभेदछे नेतेमनिश्चयनात्रनंतप्रकारनिछेतेनेयोगेकरिकल्याणनामा र्गमांपणअनंतभेदथयाछे अनेवस्तुगत्येतोकल्याणनोमार्गएकछे अनेभगवाननुंस्वरूपपणएकजछे नेतेभगवान अतिसमर्थछेनेतेजेवाथावानेकाजेअक्षरपर्यंतकोईसमर्थथातोनथिएसिद्धांतछेपछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहारा जनेकत्युंजेफिणाभाईतोआजबहुदलगिरथया अनेएमबोल्याजेज्यारेमहाराजअमारेघेरआव्यानहि तारेअमारे पणघरमांरयानुंशुंकामछे एवातसांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमुक्ताइनेरिसेकरिनेजेप्रेमकरेतेप्रेमअंतेनभवा नोनहि अनेरिशवालानिभक्तितथाप्रेमएसर्वेअंतेखोटांथैजायछे माटेमुक्ताइनेकांखुंमुखकरवुंतेतोअतिमोटिखो ट्यछे पछेफिणेभाईयेकयुंजेभगवाननेभगवाननासंततेपोतानेघेरआवेतारेमुखप्रफुल्लितथयुंजोइयेअनेज्यारेभ गवाननेसंतनआवे तारेतोमुखकांपुंथयुंजजोईये अनेहैयामांशोकपणथयोजोइये पछेएवात्तासांभलिनेश्रीजि महाराजबोल्याजेभगवाननेसंतनेआवे तारेराजिथावुंपणशोकतोक्यारेपणकरवोनहि अनेजोशोककरस्यानोस्व

भावहोयतोअंतजरुरकांईकभुंडुंथयाविनारहेनहि माटेपोतपोतानाधर्ममांरहिनेजेरित्यनिभगवाननीआज्ञाहोय तेनेराजिथकापालविपणपोतानुंगमतुंकरवासारुंकोईरित्येमुकावुंनहि अनेभगवानक्यांईकजावानीआज्ञाकरेने जेशोककरिनेमुकायतोप्रथमजभगवानेदर्शनआप्यांहोय तथाप्रसादआप्योहोयतथाअनंतप्रकारनिज्ञानवार्त्ता करिहोयइत्यादिकक्रियायेकरिनेजेपोतानेसुखप्राप्तथयुंहोयतेजातुंरहे अनेमुंझवण्येकरिनेबुद्धिमांएकलोतमोगु णछाईजायतेणेकरिनेकेवलदुखियोथकोजज्यांमुकेत्यांजाय पछेएमुंझवण्येकरिनेआज्ञापणयथार्थपलेनहि माटे भगवाननाभक्तनेतोसदाअतिप्रसन्नरहेवुं अनेप्रसन्नमनेकरिनेभगवाननुंभजनकरवुंपणगमेतेवोभुंडोदेशकाल होयतोपणहैयामांलेशमात्रमुंझवण्यआववादेविनहि ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥११२॥ ॥संवत् १८७७नाकार्तिकवदि अमांसनेदिवसरात्रिनेंसमेस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्त नादरबारमांविराजमानहता अनेधोलोसुखालपेरयोहतोअनेधोलिछिंटयनिडगलिपेरिहतीनेमस्तकउपरश्वेतपा घबांधिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीम हाराजेसर्वपरमहंसनेप्रश्नपुछ्यो जेकेटलासंकल्पकेवायतारेनिष्कपटकेवायनेकेटलासंकल्पनकेवायतारेकपटीके वाय पछेपरमहंसवतेएनोउत्तरनथयो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेपंचवर्त्तमानसंबंधिपोतामांकाच्यपहोयनेतेपो ताथिविचारेकरिनेटलतीनहोयतोतेकाच्यपजेमांनहोय एवाजेसंततेनेआगल्यकेवुंअनेकोईकसंतनोअवगुणपो तानेआव्योहोयतोतेकेवोतथाभगवाननानिश्चयमांअनिश्चयनोघाटथयोहोय तेपणकेवोतारेतेनिष्कपटकेवाय

अनेएमांहीलोसंकल्पथयोहोयनेतेनेजेसंतनीआगल्यनकेहेतेनेकपटीजांणवो पछेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो
जेएवोकपटिहोयनेतेडायोहोयतेनेकेवीबुद्धियेकरिनेओळखिये तारेएनोउत्तरपणपरमहंसनेनआवड्योतारेश्रीजी
महाराजेकयुंजेएतोएमओळखायजेएनोसहवासहोय नेखाधेपिधेबेठतेउठतेचालतेहालतेपोताभेळोरहेतोहोयता
रेपोतेतेनिखबरस्यराखेनपोताथिनोखोपडेतारेपणबिजामांणसपासेतेनिछां निखबरस्यरखावेतारेतेनुंकपटओळख्या
मांआवेपछेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेदंभेकरिनेवर्त्तमानपाळेनेदंभेकरिनेभगवाननोनिश्चयराखतोहोयने
तेपोतेबुद्धिवाळोहोयनेमानिहोय तेपोतानावर्त्तमाननेनेपोतानानिश्चयनेबिजानासाचावर्त्तमाननेनिश्चयतेनिआ
गल्यअधिककरिदेखाडतोहोयतारेतेनेएमकेमकळियेजेएनोदंभेकरिनेवर्त्तमाननेनिश्चयछे तारेएप्रश्ननोउत्तरपण
परमहंसवतेनथयो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनिप्रतिष्ठानोभंगथायतारेएनोदंभकळायनहितोनकळाय अने
वळी श्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननो निश्चयतथावर्त्तमानतेबेमांथिकेवोघाटहोयतेपाडनेकेवोघाटहोय
तोपणनपाडे अनेतेनोअवधिहोयतेकेवोजेक्यांसुधिएघाटरहेतधर्ममांथिपाडेनेभगवाननानिश्चयमांथिपाडे तारे
एनोउत्तरपणपरमहंसवतेथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेघाटनेटाळ्यानोजतनकरेतोपणटळेनहिएवोजे
कांईकधर्मपाळ्यामांअयोग्यघाटरहेतोहोय अनेतेघाटपंनरदिवसतथामहिनासुधिनथायनेवळीकोईकदिवसप्रग
टथईआवेएवोजेघाटतेधर्ममांथिपाडे अनेएमजभगवाननानिश्चयमांपणजांणवुंअनेजेघाटथयोनेतेनेविचारक
रिनेटाळिनांखेनपाछोफरिनेतेघाटथायनहिएवोजेघाटतेएवेमांथिपाडिसकेनहि अनेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपु

छ्योजेसत्संगमांदृढपायोकेनोथायनेकेनोनथाय पछेएनोउत्तरपणपरमहंसनेनभावध्यौतारेश्रीजीमहाराजेकस्यो जेजेमदत्तात्रेयेपंचभूतचंद्रमापशु वेश्याकुमारिपोतानोदेहइत्यादिकसर्वेमांथिपणगुणलिधाएविरित्येसंतमांजेने गुणग्रहणकस्यानोस्वभावहोयतेनोजसत्संगमांदृढपायोथायछे अनेजनेसंतमांगुणलिधानोस्वभावनहोयतेसत्सं गमांरयोछेतोपणएनोदृढपायोनथी पछेवलीश्रीजीमहराजेप्रश्नपुछ्योजेसंततथाशास्त्रतथापोतानोविचारएत्र एयेहोयतारेअतिशेइंद्रियुंअंतःकरणजितायकेएमांथिएकेवांनुहोयतोपणजिताय अनेजोएमकेशोजेएत्रणयेवांनां भेलांहोयतोजितायतारेसंतपासेथिकेवीजुक्तिशिखवीअनेशास्त्रमांथिशिजुक्तिशिखवी अनेपोतानोविचारकरिने शिजुक्तिशिखवीतेकहो तारेएनोउत्तरपणपरमहंसथिथयोनहितारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशास्त्रेकरिनेतोभगवा नतथासंततेनुंमाहात्म्यसमजवुं अनेसंतथिएमशिखवुंजेजेरित्येसंतइंद्रियुंनेजित्यानिजुक्तिबतावेजेआरित्येनेत्र निदृष्टिनासिकाउपरस्यराखवीतथाग्राम्यवार्त्तानसांभलवीइत्यादिकजेजुक्तितेसंतथीशिखवी अनेतेसंतेशिखावीजे जुक्तितेनेपोतानेविचारेकरिनेपोतानाकल्यांणनेअर्थेसवलिसमजिनेमांनविनेतेमवरतवालागवुं एमत्रणयेवांनां येकरिनेइंद्रियुंअंतःकरणजितायछे अनेतेपछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेइंद्रियुंनेजीत्येअंतःकरणजिताय छेकेअंतःकरणनेजीत्येइंद्रियुंजीतायछे पछेएप्रश्ननोउत्तरपणपरमहंसनेनथाव्यौतारेश्रीजीमहाराजेकस्यो जेबा ह्यइंद्रियुंनेदेहदमनकरिनेजीते अनेदेहदमनेकरिनेबाह्यइंद्रियुंजीतांणीहोयतोपणपांचवर्त्तमाननानियममांदृढथै नेरहेतोहोय तोबाह्यइंद्रियुंनेजितवेकरिनेअंतःकरणजितायपणएकलेअंतःकरणनेजितवेकरिनेबाह्यइंद्रियोजिता

यनहि अनेबाह्यइंद्रियुंनेजितवेकरिनेतोअंतःकरणजितायछेकमजेजोबाह्यइंद्रियोनेजितेनेविषयमांप्रवरतवादेन
हितोरअंतःकरणमांहिसिकोरथिनिराशथैजायछेजेओदेहकरिनेआवातवणवानिनथी अनेतेपछेवलीश्रीजिमहा
राजेप्रश्नपुछ्योजेबाह्यइंद्रियोशांणेकरिनेजितायनेअंतःकरणशांणेकरिनेजीताय पछेएनोउत्तरपणपरमहंसनेन
आवड्योतारेश्रीजिमहाराजेकरयोजेधर्मशास्त्रमांकयाछे जेत्यागिनानियमतेनेराखेतथाआहारनेनियममांराखेत
थातप्तकृच्छ्चांद्रायणादिकव्रतकरे तथाजांणीजांणीनेटाढ्यतडकोनुखतरसतेनुंसहनकरे अनेभगवाननांकथाकी
र्त्तनवार्त्ताकरेतथाभजनस्मरणमांबेसेतथाआसनजितेइत्यादिकसाधनेकरिनेबाह्यइंद्रियोजितायछे अनेभगवा
ननामाहात्मनोविचारनेभगवाननुंध्यांनतथाआत्मनिष्ठाएटलेकरिनेअंःतकरणजितायछे ॥इतिवचनामृतम्॥५॥
॥११३॥ ॥संवत् १८७७नामागशरशुदि १ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराखाचरनाद
रबारमांरात्रिनेसमेविराजमानहता अनेधोलोखेसपेरयोहतोतथाधोलीछिंत्यनीडगलीपेरिहति तथाधोलोफेंटोमा
थेबांध्योहतो तथाबिजधोलेफेंटेकरिनेबेकानिवालिहतीनेतेधोलाफटानुंछोगलुंमांथेअटकतुंहतुंनेचोफालओढ्योह
तो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजे
परमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्यो जेसत्संगथयापछेदुर्लभमांदुर्लभतेशुंसाधनमांन्युछे पछेएप्रश्ननोउत्तरपरमहंसवतेनथ
यो तारेश्रीजीमहाराजेकरयोजेएकांतिकपणुंएमांआवेएअतिशेदुर्लभछे तेएकांतिकपणुंतेशुंतोधर्मज्ञाननेवैराग्य
एत्रण्येजुक्तजेभगवाननीभक्तिकरवीतेनेएकांतिकपणुंकह्यीय पछेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेधर्मसंबंधिसा

धनमांएवुंकीयुंसाधनछे जेएकराखेकरिनेसर्वेधर्मरहेनेभगवानसंबंधिजेभजनस्मरणकीर्त्तनवार्त्ताएआदिकसा
धनछे तमांएवुंएकसाधनकियुंछेजेआपतकालहोयनेसर्वेजायनेजोएकरहेतोसर्वेरहे पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्यो
जेधर्मसंबंधिसाधनमांतोएकनिष्कामपणुंहोयतोसर्वेसाधनआवे अनेभगवानसंबंधितोएसाधनछे जेनिश्चयरहे
तोसर्वेआवे अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेविमतिएकप्रकारनीराखेरुडुंथायनेतेनेजोफेरवीयेतोभुंडुंथा
यनेकेवीमतिनेवारंवारफेरवीयेतोरुडुंथायनेनफेरवीयेतोभुंडुंथाय पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेभगवाननानिश्च
यरूपजेमतितेनेतोफेरवाजदेवीनहिनेभगवाननुंमाहात्म्यसांभलीनेतेनिपुष्टिवारंवारकर्याकरवितोरुडुंथायने एम
तिनेवारंवारफेरवेतोभुंडुंथाय अनेपोतेपोतानामननेजांणेयेजमतिमांनिश्चयकर्योहोयजेमारेआंमकरवुंछेतेमतिने
संतनेवचनेकरिनेवारंवारफेरववीनेसंतकेजेआंईबेसवुंनहीनेआकरवुंनहीतोतेठेकांणेबेसवुंनहीनेतेकरवुंनही एवि
रित्येमतिनेफेरवेतोरुडुंथायनेएमतिनेफेरवेनहीनेपोतानुंधार्युंकरेतोभुंडुंथाय अनेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो
जेकेवीजात्यनोसत्संगीअथवापरमहंसहोयने धर्ममांसंपूर्णरेतोहोयनेतेनेपासेबेसीयेंनेवातसांभलीयेतोदोषलागे
तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेजेनेभगवाननोनिश्चयहोयनेधर्ममांपणपोतेरेतोहोयतोपणजोतेनेव्यवहारमांआस
क्तिहोयतथादेहाभिमानहोयतथामानहोयने तेनेभगवानतथासंततेखोटेतोतेभगवाननोनेसंतनोअवगुणजरुरले
पछेबिजानेआगल्यपणभगवाननातथासंतनाअवगुणनिवातकरिनेतेनेविमुखजेवोकरे एवोजेहोयतेनोकोईरि
त्येसंबंधनराखवोनेराखेतोभुंडुंथाय अनेवलिश्रीजीमहाराजेप्रस्नपुछ्योजेकेवोसाधुहोयनेतेधर्ममांरेतोहोयनेनि

श्चयपणहोयतो।पणतेनेभेळेनावाजावुंनही नेपासेपथारिकरवीनहींनेतेनिवातपणनसांभळवी पछेतेनोउत्तरपण
पोतेकस्योजेजेसंतहिमत्यरहितवातकरतोहोय जेशुंएकजन्मेकरिनेनिष्कामादिकगुणआवेछे एतोभगवानकृपाक
रतोआवेनहितो अनेकजन्मेकरिनेकल्याणथायपणआजदेहेकरिनेशुंकल्याणथायछे एविरित्येजेहिमत्यरहितवात
करतोहोयतेनासंगनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो अनेजेएमकेतोहोयजेआनेआदेहेकरिनेकृतार्थथयाछैयेनेकामक्रोध
मदमछरमानइत्यादिकदोषनोशोभारछे भगवाननेसंतनाप्रतापेकरिनेएसर्वेनोनाशकरिनांखशुंएमजेकेतोहोय
नेतेकामादिकदोषनेनाशकरवानाउपायमांतत्परथईनेमंड्योहोय तेनोसंगसर्वप्रकारेकरवो अनेवळीश्रीजीमहा
राजेप्रश्नपुछ्यो जेकेवोसाधुहीमत्यसहितवातकरतोहोयतोपणतेनोत्यागकरवोपछेतेनोउत्तरपणपोतेकस्योजेजेसं
तकेवळपोतानापुरुषार्थनेजअधिककेतोहोयनेपुरुषार्थेकरिनेजपोतानेकृतार्थमांनतोहोय पणभगवाननुंबळनरा
खेनेएमनसमजेजेआसाधनेकरिनेभगवाननेराजिकरवाछेतोतेनोपणत्यागकरवो अनेवळिश्रीजीमहाराजेप्रश्न
पुछ्योजेकेवोसाधुहोयतेनोसंगकरवोनेकेवानोनकरवो तारेतेनोउत्तरपणपोतेकस्योजेवर्त्तमानपणसुधांसारांपा
ळतोहोयनेनीश्चयसुधोहोयने तेपासेआपणेरताहोइयेनेआपणनेटोकेनहिनेपंपाळीनेराखेनेजापरोराखेतोतेमुक्ता
नंदस्वामिजेवोलोकव्यवहारमोटोकेवातोहोयतेनोपणसंगनकरवो अनेजेसंतपोतानेटोक्याकरेनेजेस्वभावदेखेते
उपरखटकोराखेनेतेनटळेत्यांसुधीवातकस्याकरेनेललोचपोराखेनहि नेतेलोकव्यवहारमोटोनकेवातोहोयतोपण
तेनोसंगकरवो पछेवळिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेसंतमांवधागुणसारामोटामोटाभक्तिज्ञानादिकहोयपणते

मांएकएवोकीयोजुंडोदोषहोयजेणेकरिनेतेनोसंगनकरिये तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेजनेआलसबहुहोयनेनि
द्राबहुहोयनेस्नानध्यानादिकजेनियमतेनेपालवानुंकोईककहेतोकेजेहमणांकरशुंशीउतावलछे धीरेधीरेथाशेए
मबोलेतेसुधोसाराहोयतोपणतेनोसंगनकरवो अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेसुधिसारिवातकरतोहोय प
णतेनिवातनसांभलियेएवोएनिवांणिमांशोदोषजांणवो तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेवातकरवामांपोतानेविषे
जेभक्तिज्ञानवैराग्यधर्मतेनिजअहंकारेकरिनेपोतेसरसाईदेखाडेनेबिजासंतमांजे ज्ञानभक्तिआदिकगुणतेनीकां
ईकन्युनतादेखाडेएवोजेनीवाणिमांदोषहोयतेनिवातनसांभलवी अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनिवाणी
मांतोकुछितपणुंहोयतोपणतेवाणीनेअमृतनीपेठेपानकरियेएवितेकइवाणीछे पछेतेनोपणपोतेउत्तरकर्योजेजेसं
तवातकरेतारेपोतेपोतानासंबंधिमाबापबोनभाइतथापोतानीजातीतेनीकुछितशब्देकरिनेनिंदाकरतोहोय तोतेनी
तेवाणीसारीजांणवी शासारुजेतेवाणीनेजेसांभलेतेनेतेसंतनीकोरनोएमगुणआवेजेआसंतनेतोकोईरीत्येपोता
नादेहसंबंधिआदिकमांहेतनथीमाटेतेवाणीनेअमृतनीपेठेपानकरवी अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकीयेठे
काणेमानराखवुंनेकीयेठेकाणेमाननराखवुं पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेभगवाननोद्रढआश्रितहोयनेतेजेवोते
वोगरिबहरिभक्तहोयतोपणतेआगल्यमाननराखवुं अनेजेनेसत्संगथकोकांईकपाछोपगपडीगयोहोयतेनेआग
ल्यतोमानराखवुंपणतेथिदबाईजावुंनही नेप्रश्नउत्तरमांतेनावेंणउपरवेंणलाववुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपु
छ्योजेकीयेठेकांणेहेतराखवुंनेकीयेठेकांणेनराखवुं तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेअमेसर्वेसंतनेसाधारणपणेके

ताहोईयेजेवरानपुरतथाकाशियेकोणजाशेतारेकोईवोलेनहीतारेतेसन्नामांथिपोतेउठिने अमनेएमकहेवुंजेकहो
तोमहाराजहुंजाउंएमकहिनेअमारिआज्ञालेईनेत्यांजावुं एवेठेकांणेअमारिप्रसन्नतानेअर्थेअमारादर्शनादिकनुंहे
तपणनराखवुं अनेअमेतथासंततेजेनेकचवांणाहोईयनेवठिनेतिरस्कारकरिनेवाहेरकाढिमुक्याहोयनेते शोककरिने
रोतोहोयनेतेपासेकोइएकडमलविमुखजवोआविने संतनोअथवाअमारोअवगुणकेवालागेतारेतेनीआगल्यतेसं
तनिकोरनुंनेन्नगवाननीकोरनुंबहुहेतजणावेनेएमकहेजहुंतोएनोवेचांणछुंने माराकटकाकरिनांखेतोपणमारेएम
नोअवगुणनआवेएतोमाराकल्याणनाकरतलछे एविरित्यतेठेकांणेअतिशेहेतजणववुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्र
श्नपुछ्योजेजेणेकरिनेन्नगवानराजिथाताहोयतोपणतेकरवुंनहि अनेजेणेकरिनेन्नगवानकुराजिथायतोपणतेकर
वुंएवुंतेशुंछे पछेएनोउत्तरपणपोतेकर्योजेअमेकोइकवचनकहियेनेतमांजोअधर्मजेवुंहोयतोतेनेविषेचिरकारीथा
वुंकेतांतेमां घणिकवारलगाडवीपणतुरतमांनवुंनहीजेमश्रीकृष्णन्नगवानेअर्जुननेकयुं जेअश्वत्थामानुंमाथुंकापी
नांखो पछेतेवचनअर्जुनेनमांन्युंतेमएविरित्यनुंजेवचनतेमां अमेराजिथाताहोईयेतोपणनमानवुंतथापंचवर्त्तमा
नसंबंधिजेनियमकयाछे तेमांथिजेणेकरिनेन्नगथातोहोयएवुंजेवचनतेनमांनवुंअनेएवेवचननमांनियेने न्नग
वानकचवाताहोयतोसारिपेठेकचवावपणतेमांराजिनकरवा अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेन्नगवाननुं
ध्यानकरतेथकेमननेविषे अनेकप्रकारनान्नुंडाघाटनातरंगउठवामांडजेमसमुद्रनामोटामोटातरंगउठेतेमन्नुंडाघा
टउठवालागेनारेतेघाटनेकेमटालवा पछेएनोउत्तरपणपोतेकर्योजेज्यारेएवान्नुंडाघाटथावामांडे तारेध्याननपडवुं

मुकीनेजोभेकरिनेउंचेस्वरेनिर्लज्जथैनेतालिवजाडिनेस्वामिनारायणस्वामिनारायणभजनकरवुंनेहेदीनबंधोहेदया
सिंधोएविरित्येभगवाननीप्रार्थनाकरवी ,तथाभगवाननासंतजेमुक्तानंदस्वामिजेवामोटाहोयतेनानांमलेईनेतेनि
प्रार्थनाकरवीतोघाटसर्वेटलीजायनेनिरांत्यथायपणएविनाबिजोएवोघाटटाल्यानोउपायनथी अनेवलीश्रीजीम
हाराजेप्रश्नपुछ्योजेआसत्संगमांजेअतिमोटोगुणजणातोहोयनेतेगुणनांसर्वेवखाणकरताहोय तोपणतेत्यागक
रवायोग्यहोयएवोकियोगुणछे अनेदोषहोयनेतेग्रहणकरवायोग्यहोयएवोकीयोदोषछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेक
र्योजेमुक्तानंदस्वामिजेवाहोयतेसर्वेथिसरसवर्त्तमानपालताहोय नेतेणेकरिनेबिजासंतनेउद्वेगथायकेमजेएमनि
बरोबरस्यवरतायनहितेसारुंएगुणजद्यपिमोटोछेतोपणतेनोत्यागकरिनेसर्वसंतनेबरोबरवरतवुं अनेबरोबरवर्त्त
वारूपदोषछेतोपणएनुंग्रहणकरवुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेआसंतमांएवोकीयोएकदोषछेजेजेनो
त्यागकरेतारेसर्वेदोषमात्रनोत्यागथईजायअनेएवोकियोएकगुणछेजेएकआव्येसर्वेगुणआवे तारेतेनोउत्तरपण
पोतेकर्योजेजोदेहाभिमानरूपदोषछेतोतेमांसर्वेदोषरयाछेनेतेनोत्यागकरेतोसर्वेदोषनोत्यागथईजायछे अनेहुं
तोदेहथिनोखोजेआत्मातेछुंएवोजेआत्मनिष्ठारूपएकगुणतेआवेतोसर्वेगुणमात्रआवेछे अनेवलीश्रीजीमहाराज
प्रश्नपुछ्योजेकेवापंचविषयनेसेववेकरिनेबुद्धिमांप्रकाशथायछे अनेकेवापंचविषयनेसेववेकरिनेबुद्धिमांअंधका
रथईजायछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेभगवानसंबंधिजेपंचविषयतेनेसेवेतोबुद्धिमांप्रकाशथायछे अनेजग
तसंबंधिपंचविषयनेसेवेतोबुद्धिमांअंधकारथईजायछे अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेवोदेशकेवोकाल

केवोसंगकेवीक्रियाजेनोसंबंधभगवाननिआज्ञायेकरिनेपणनकरवो तारेएनोउत्तरपणपोतेकर्योजेजेदेशमांरहे
थकेपोतानादेहनासंबंधिनोवारंवारबेठाउठ्यानोजोगथातोहोयतोतेदेशमांभगवाननीआज्ञायेकरिनेपणनरहेवुंअ
नेअमारांदर्शनथातांहोयनेतेभळेस्त्रीयुंनांदर्शनथातांहोयएवोसंगतथाक्रियाहोयत्यांअमेबेसारियेनेकहियेजेअमा
रांदर्शनकरोतोपणतेठेकाणेबेसवुंनहिकोईकमिसलेईनेउठिजावुं अनेजेकाळमांविशमपणुंवर्त्ततुंहोयनेमारकुट्य
थातीहोयनेजोभगवाननीआज्ञाहोयतोपणत्यांथिचालिनीकळवुंपणतेजठेकाणेरहिनेमारनखावो अनेवळीश्री
जिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकीयाशास्त्रनेसांभळवांनेभणवांनेकीयाशास्त्रनेनसांभळवांनेनभणवां पछेतेनोउत्तरप
णपोतेकर्योजेजेशास्त्रमांभगवाननुंसाकारपणुंप्रतिपादननकर्युंहोय तथाभगवाननाअवतारनुंनिरूपणनहोय
नेतेग्रंथजोशुद्धवेदांतनाहोय नेएकअद्वितीयनिराकारनुंप्रतिपादनकरताहोयनेतेग्रंथसुधाबुद्धिवाननाकरेलाहोय
तोपणतेग्रंथनेकोईदिवसभणवानहिनेसांभळवापणनहि अनेजोरणछोडभक्तनाजेवांकीर्त्तनजहोयनेतेमांभग
वाननीमूर्त्तिनुवर्णनहोयतोतेनेगाववांनेसांभळवांतथाएविरित्यनाजेग्रंथहोयतेनेभणवानेसांभळवा ॥ ॥इति
वचनामृतं॥६॥ ॥११४॥ संवत् १८७७नामागशरशुदी ३ त्रिजनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलो
यामध्येसुराखाचरनादरबारमां ढोलीयाउपरथविराजमानहताअनेमाथेधोळीपाघनुंछोगलुंविराजमानहतुंतथा
धोळीछिंटनीडगलीपेरिहतिअनेरुनोभरेलोधोळोसुरवाळपेर्योहतोअनेधोळीपछेडीओढीहती।अनेपोतानामुखार
विंदनिआगळयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहती अनेतेसमयमांवचनामृतनुंपुस्तकनित्यानंद

स्वामियेंस्वार्वानेश्रीजीमहाराजनेऋाप्युं पछेतेपुस्तकनेजोईनेबहुराजिथयानेपरमहंसप्रत्येबोल्याजेऋाजतोऋारे
ऋारेप्रश्नपुछोतोवातकरियें तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेश्रुतिमांकयुंछे जेऋतेज्ञानान्नमुक्तिःतमेवविदित्वा
तिम्रृत्युमेतिनान्यःपंथाविद्यतेयनाय एश्रुतिमांएमकह्युंजेऋगवाननुंसाक्षातज्ञानथायतारेजीवनुंकल्याणथायछे
तारेशास्त्रमांजेबीजांसाधनकल्याणनेऋर्थेबताव्यांछेतेनुंशुंप्रयोजनछे केमजेकल्याणतोज्ञानेकरिनेजथायछे ए
वाप्रश्ननेसांऋळीनेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्ञानतेजांणवानुंनामछे तारेनित्यानंदस्वामियेऋाशंकाकरिजेजांण
वुंएजज्ञानहोय तोशास्त्रेकरिनेऋगवाननेसर्वेजगतजांणेछे तेणेकरिनेसर्वेनुंकल्याणथातुंनथीतारेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेशास्त्रेकरिनेपरोक्षपणेऋगवाननेजांण्यातेणेकरिनेजेमकल्याणनथीतेमजरामकृष्णादिकऋगवाननाऋ
वतारहता तारेतमनेसर्वेमनुष्येप्रत्यक्षदीठाहतातोतेणेकरिनेपणशुंकल्याणथयुंछे तारेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेजे
णेऋगवाननेप्रत्यक्षदिठाहोय तेनुंतोजन्मांतरेकल्याणथायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेणेशास्त्रेकरिने ऋग
वाननेजांण्यातेणेकरिनेपणजन्मांतरेकल्याणथायछेकांजेजेनेशास्त्रेकरिनेजांण्याछेतेनेजनेत्रेकरिनेदेखेछे ऋनेजे
नेनेत्रेकरिनेदेखेछेतेनेजशास्त्रेकरिनेजांणेछे माटेबेनुंबिजवळबरोबरथायछेनेबेनुंजन्मांतरेकल्याणपणबरोबर
छेकेमजेश्रवणेकरिनेऋगवाननेसांऋळ्यातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेसांऋळ्याजकेवाय ऋनेत्वचायेकरिनेस्पर्श
कर्योतेमांशुंज्ञाननथीपणतेनेस्पर्शकर्योजकेवाय ऋनेनेत्रेकरिनेजोयातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेजोयाजकेवा
य ऋनेनासिकायेकरिनेसुंघ्यातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेसुंघ्याजकेवायऋनेजिह्वायेकरिनेवर्णनकर्यातेमांशुंज्ञा

ननथि पणतेनेतेवर्णनकर्‍याजकेवायएरित्येबाह्यइंद्रियोयेकरिनेजज्ञानछेतथाअंतःकरणेकरिनेजेज्ञानछे अनेअं
तःकर्णइंद्रियुंपरजेजीवसत्तातदाश्रितजेअनुभवज्ञानछे तेमांथितमेकियाज्ञाननेकहोछो अनेजेभगवानछेतेणेतो
आजगतनिउत्पत्तिनेअर्थे अनिरुद्धएवुंस्वरूपधार्‍युंछे जेनेविषेस्थावरजंगमरूपजेविश्वतेसावकाशेकरिनेरह्युंछे
अनेसंकर्षणरूपेकरिनेजगतनोसंहारकरेछे अनेप्रद्युम्नरूपेकरिनेजगतनिस्थितीकरेछेतथामच्छकच्छादिकअवतार
नुंधारणकरेछे एविरित्येज्यांजेवुंकार्यत्यांतेवाकार्यनिसिद्धिनेअर्थेतेवारूपनुंग्रहणकरेछे तेमांकोइकार्यतोएवुंछेजे
जमांअंतःकर्णइंद्रियोनथीपुगतांकेवळअनुभवज्ञानेकरिनेजजणायछेतारेतेवाकार्यनिसिद्धिनेअर्थेभगवानपणते
वास्वरूपनुंधारणकरेछेअनेकोइकार्यएवुंछेजेइंद्रियोअंतःकर्णेकरिनेजांणयामांआवेछे तारेतेकार्यनिसिद्धिनेअर्थे
भगवानपणतेवाजथायछे माटेतमेकीयाभगवाननास्वरूपनेज्ञानेकरिनेकल्याणथायएमपुछोछो तारेनित्यानंद
स्वामियेंकह्युंजेजेभगवाननास्वरूपनेविषे इंद्रियोअंतःकरणनेअनुभवएत्रण्येपुगेएवाभगवाननास्वरूपनेज्ञानेक
रिनेमोक्षथायएमकहियेछैयेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएवाजेभगवानतेतेश्रीकृष्णछेतेतोपोतपोतानेएमकेछेजे
यस्मात्क्षरमतीतोहमक्षरादपिचोत्तमः विष्टभ्याहमिदंकृत्स्नमेकांशेनस्थितोजगत् मयिसर्वमिदंप्रोतंसूत्रेमणिगणा
इवमत्तःपरतरंनान्यत्किंचिदस्तिधनंजय पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथसहस्रशां इत्यादिकवचनेकरिनेपोतपोतानेइं
द्रियुंअंतःकर्णथकिअगोचरकेछे माटेभगवाननेतत्वेकरिनेसमझवातेतोएमछे जेइंद्रियुंअंतःकर्णतथाअनुभवए
त्रण्येकरिनेयथार्थपणेप्रत्यक्षभगवाननेजांणनारपुरोज्ञानी केवायअनेएत्रण्यप्रकारमांथिजोएकओछोहोयतोते

नेआत्यंतिकज्ञानकेवायने तेणेकरिनेजन्ममृत्युनेपणनतरे अनेकोइकसाधनेकरिने ब्रह्मस्वरूपनेपाम्योहोयतेपण
जोप्रत्यक्षभगवाननेएविरित्येनजाणेतोतेपणपुरोज्ञानीनकेवाय माटेश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे नैष्कर्म्यमप्यच्युत
भाववर्जितंनशोभतेज्ञानमलंनिरंजनं तथागीतामांकह्युंछेजेकर्मणोह्यपिबोद्धव्यंबोद्धव्यंचविकर्मणः अकर्मण
श्चबोद्धव्यंगहनाकर्मणोगतिः अकर्मजेज्ञानतेनेविषेपणजाणवुंरयुंछेतेशुंतोजेब्रह्मरूपथयोतेनेपणपरब्रह्मपुरुषोत्त
मतेजाणवारयाछे अनेजेब्रह्मरूपथयोतेनेजपुरुषोत्तमनिभक्तिनोअधिकारछेतेभक्तितेशुंतोजेमश्वेतद्वीपवासीजे
निरन्नमुक्तछे तेब्रह्मरूपथकाचंदनपुष्पादिकनानाप्रकारनीपूजासामग्रियेकरिनेपरब्रह्मजेवासुदेवतेनेपुजेछे तेमए
पणब्रह्मरूपथकोप्रत्यक्षभगवाननीभक्तिचंदनपुष्पश्रवणमननादिककरिनेकरेतेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ब्रह्मभू
तःप्रसन्नात्मानशोचतिनकांक्षतिसमःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपराम् माटेब्रह्मरूपथैनेजेपरब्रह्मनीभक्तिनकरेतोते
पणआत्यंतिककल्याणनेनपाम्योकेवायअने॥ भूमिरापोनलोवायुःखंमनोबुद्धिरेवच॥अहंकारइतीयंमेभिन्नाप्रकृ
तिरष्टधा॥ एव्यापएवीजडप्रकृतिछे अपरेयमितस्त्वन्यांप्रकृतिंविद्धिमेपरां जीवभूतांमहाबाहोययेदंधार्यतेजगत्॥
एव्यापकएवीचैतन्यप्रकृतिछे अनेजेप्रत्यक्षभगवानछेतेकवाछेतोएअष्टप्रकारनीजव्याप्यप्रकृति अनेतेनेविषेव्या
पकएवीजएचैतन्यप्रकृतितेबेयनाआधारछे जेमआकाशछेतेपृथव्यादिकच्यारतत्वनोआधारछेनेपृथवीनीज्या
रेसंकोचअवस्थाथायछे तेभलोआकाशपणसंकोचनेपामेछेनेपृथवीनिविकाशअवस्थाथायछे तेभेलिआकाश
निपणविकाशअवस्थाछे तथाजलतेजनेवायुनीसंकोचविकाशअवस्थाभेलिआकाशनीपणसंकोचविकाशअव

स्थाछेअनेपृथव्यादिकतत्वनिसंकोचविकाशअवस्थातेवेयआकाशनेविषेथायछे तेमएवेप्रकृतिनीसंकोचविकाश
अवस्थानेवलिभगवाननीपणसंकोचविकाशअवस्थाछेनेएवेप्रकृतिनीसंकोचविकाशअवस्थाते भगवाननेविषे
छेएवाजेभगवानतेसर्वनाआत्माछेत्यांश्रुतियोछे यस्याक्षरंशरीरंयस्यात्माशरीरंयस्यपृथवीशरीरंइत्यादिकश्रुतियुं
छेतथाअन्नमयब्रह्मकह्युंछेमनोमयब्रह्मकह्योछेविज्ञानमयब्रह्मकह्योछे आनंदमयब्रह्मकह्योछेइत्यादिकघणिकप्र
कारनिब्रह्मविद्याकहिछेतेनुंशुंतात्पर्यछेजेभगवानसर्वनाकारणछेनेसर्वनाआधारछे माटेएसर्वनेब्रह्मकह्याछेपणए
सर्वशरीरछेनेएसर्वनाशरीरीतेभगवानश्रीकृष्णप्रत्यक्षपुरुषोत्तमछेतेभगवाननेविषेएजडचैतन्यरूपजेबेप्रकृतितेसं
कोचविकाशअवस्थायेकरिनेपोतानाकार्यसोतीसुखेकरिनेरहिछे अनेएसर्वनेविषेभगवानजेतेअंतर्यामिरूपेकार
णपणेकरिनेरह्याछेअनेतेजभगवानआप्रत्यक्षप्रमाणछेएविरित्येमहिमायेसहितजेभगवाननेजाणेनेदेखेतेनेपरि
पूर्णज्ञानकहियेतारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेएविरित्येदेखातुंतोनहोयनेअंतःकर्णमांतोएविरित्यनीद्रढआंटिहोयतेने
परिपूर्णज्ञानकेवायकेनही तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमअंधारुंघरहोयनेतेमांकोठितथाथांभलारयाहोयतेनेदे
खेछेतोपणयथार्थदेख्यानकेवायतेमपुरुषोत्तमभगवाननेविषेजडचिद्प्रकृतिरहीछे नेएप्रकृतिनेविषेपोतेरह्याछेते
नेअनुमानेकरिनेजाणेछेपणजेदेख्यामांनथीआवतुंतोपरिपूर्णज्ञानीनकेवायअनेजोएनेएवीआंटिठावकीछेतोकां
इकएनेअलौकिकपणुंजणांणुंजोइयेनहितोजणाशेअनेनिःसंदेहएवीआंटिछेनेजणातुंनथितोएमएसमजेजेएभग
वाननेविषेतोसर्वेछेपणमुंनेदेखातानथीएवीजएनीइछाछे एमसमजिनेतेभगवाननीभक्तिकरतोथकोपोतानेकृ

तार्थमांनेछेतोएपरिपूर्णज्ञानीछे माटेइंद्रियुंअंतःकर्णनेअनुभवएत्रण्येप्रकारेकरिनेजेभगवाननेयथार्थपणेजांण
ताहोयतेनेज्ञानीकहीयेनेतवाज्ञानिनेभगवानेगीतामांश्रेष्टपणेकयोछे॥आर्त्तोजिज्ञासुरर्थार्थीज्ञानीचभरतर्षभ॥ते
षांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते एवोजेज्ञानीतेतोसदासाकारमूर्त्तिएवाजेप्रत्यक्षभगवानतेनेप्रकृतिपुरुषअ
क्षरतेथकिपरनेसर्वनाकारणसर्वनाआधारजांणीनेअनन्यपणेसेवेछे एविरित्येजेसमजवुंतेनेज्ञानकहियेअनेएज्ञा
नेकरिनेआत्यंतिकमोक्षथायछे अनेजेएमनथीसमजतानेकेवलशास्त्रेकरिनेअहंब्रह्मास्मिथइबेसेछेनेकेछेजेराम
कृष्णादिकतोब्रह्मरूपएवोजेहुंतेमारिलीलेहरीछेएवाजेब्रह्मकुदालआधुनिकवेदांतितेतोअतिदुष्टछेनेमहापापीछे अने
मरिनेनर्कमांपडेछेतेकोईदिवसएनोछूटकोथातोनथि ॥इतिवचनामृतं॥७॥ ॥११५॥ ॥संवत् १८७७
नामागशरशुदि ५ पंचमीनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्ये सुराखाचरनादरबारमांविराजमा
नहता अनेधोलोफेंटोमस्तकेबांध्योहतोनेधोलीछिंत्यनीडगलीपरिहति नेधोलोखेसपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंद
निआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठीहती तेसमयनेविषेश्रीजीमहाराजनेमुक्तानंदस्वा
मियेप्रश्नपुछ्योजेजेभोलाहोयतेनेतोकोईस्वभावदेखीनेसंतनोअवगुणआवे पणजेडायाहोयतेनेसंतनोअवगुण
केमआवेछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेडायोहोयतेनेपोतामांजकोईअजोग्यस्वभावदेल्यामां आव्योनेतेनीउ
परपक्षपातेअतिदोषबुद्धिराखिने द्वेषसहिततेस्वभावनेटाल्यानोदाखडोकरतोहोय अनेतेस्वभावउपरपोतानेअति
खारहोय अनेतेनोतेस्वभावकोईबिजासंतमांदेखाय तारेतेनोअभावआवेछे अनेजेमूर्खहोयतेतोपोतानास्वभाव

नेटलेनहीनेबीजासंतमांकांइकतस्वभावदेखतोतेनोअवगुणलेछेतेनेमुर्खकहिये तारेपछेश्रीजीमहाराजनांनाना
नापरमहंसनेतेडाविनेपोतेप्रश्नशिखाववालागानेपोतेउत्तरकरवालागा तेमांप्रथमतोपोतेएमप्रश्नपुछ्योजेकांम
क्रोधनेलोभादिकशत्रुनोजेवेगतेनुंजेतीव्रपणुंनेमंदपणुंतेबाल्ययौवननेवृद्धतेणेकरिनेछे केइरित्येतोबाल्यपणामां
मंदवेगहोय अनेयौवनअवस्थामांतीव्रवेगहोयनेवलीपाछुंवृद्धपणामांमंदपणुंथाय एमकामादिकनुंतीव्रमंदपणुं
छे तेतोजणायछेपणवीचारेकरिनेएनुंमंदपणुंछेकेनही तारेतेनोउत्तरपोतेजकर्योजेविचारेकरिनेपणकामादिकनुं
मंदपणुंछे तेवीचारकेमकरेतोबालकअवस्थामांमंदपणुंछेनेयौवनअवस्थामांतीव्रपणुंछेनेवृद्धअवस्थामांपाछुंमं
दपणुंछेतेतोआहारेकरिनेछे जेबाल्यअवस्थानेविषेपणआहारथोडोछे माटेकामपणओछोछेनेवृद्धअवस्थामांप
णआहारओछोहोय एटलेकामपणओछोहोय अनेयौवनअवस्थामांआहारनीवृद्धिहोयएटलेकामनिपणवृद्धिहो
य तमाटेजोयौवनअवस्थामांआहारओछोकरेनेदेहकरिनेशीतउष्नवरसातभुखतेनुंजाणीजाणीनेसहनकरे एवो
जेवीचारराखेअनेमोटासाधुनोसमागमराखेतोतेनेयौवनअवस्थामांपणकाममंदपडीजाय अनेवलीश्रीजिमहा
राजेप्रश्नपुछ्योजेजीवनेनानाप्रकारनांव्यसनपडेछे कांइकनेभांग्यनुंअफीणनुंदारुनुंगांजानुंइत्यादिकअनेकप्रका
रनांपडेछेतेव्यसनक्रियमाणछेकेप्रारब्धेकरिनेछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेएव्यसनतोकर्यांथायछे पणप्रा
रब्धेकरिनेनथी माटेजोएव्यसननेटाल्यानोश्रद्धासहितआग्रहकरेनेशूरवीरपणुंहोयतोतेटलीजाय पणश्रद्धानहोय
नेफोशिहोयतेथिएस्वभावटलेनही पछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेटलाकबालकनेतोवृद्धनामरखीप्रकृति

होयछेनेकेटलाकनेतोअतिचंचलप्रकृतिहोयछे तेसंगेकरिनेथायछेकेएनाजीवमांजएवीप्रकृतिरहिछे तारेतेनोउत्त
रपणपोतेजकर्योजेवहुधातोसंगेकरिनेजसारिनरसिप्रकृतिथायछे नेकेटलाकनेपूर्वकर्मानुसारेपणथायछे पछेक
पिलेश्वरानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजपूर्वनोस्वभावहोयतेकेमजांणवोनेहमणांनोस्वभावहोयतेकेमजांणवो तारे
श्रीजीमहाराजेतेनोउत्तरकर्योजेजेस्वभावहमणांनोहोयतेतोजोरुडासंतनेसंगेरहिने थोडोकतेनेटाल्यानोउपायक
रेतोटलीजायजेमवंडीउपरथ्यत्रणउगांहोयतेपांचदाडामेघनवरसेतोसुकाईजाय तेमहमणांनोजेस्वभावतेतोथोडा
कदिवसमांटलिजायछे अनेजेपूर्वनोस्वभावहोयतेनेटाल्यानोतोअतिदाखडोकरे तारेमांडमांडटलेजेमधरतिमांद्रो
नोछोडहोय अथवाबोरडिनांझाडहोय तेनेतोखेडुअग्निलगाडिनेबालेतोपणपाछोफुटिआवेनेजोकोदालिलेईनेमू
लमांथिखोदिनांखेतोजाय तेमजपूर्वनोस्वभावहोयतेनेरुडासंतनासमागममांरहिने अतिप्रयासेकरिनेटालेतोमांड
मांडटले अनेतारपछेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनांइंद्रियोचंचलहोयतेचंचलतानेटाल्यानापृथकपृथककि
याउपायछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेचक्षुइंद्रिनीचंचलताटाल्यानोएउपायछे जेनासिकाग्रद्रष्टिराखेनेआ
डुंअवलुंजुवेनहिनेभणवुंहोयतोभणयाकरेतथाभजनस्मरणकर्याकरे अनेएमकरतांस्त्रीआदिकदेखाईजायनेअयो
ग्यघाटनययोहोय तोपणनेत्रनेउघाडांराखिनेमेषोन्मेषरहितकरिनेज्यांसुधीनेत्रसारिपेठेबलेनेआंसुचालेत्यांसुधी
घडिमघडिपरजंतजोईरहेतारेतेनीदृष्टिचंचलहोयतोपणवशथैजायछेअनेनासिकाइंद्रिछेतेकोईनुंशरीरअथवासुख
केवस्त्रतेगंधातुंहोय तेनोगंधलेतारेतेनगंमेतारेतेनोएमविचारकरेजेमारोदेहपणउपरथिसारोछेपणमांहितोरुधिर

मांसहाड्यकांछेतथापेटमांमलमूत्रआंतरडांछेएमविचारेतोनासिकानिचंचलताटले अनेकाननीचंचलताएमटलेजेकोईरमुंजथातीहोय अथवाजवाईथातीहोयतोतेनेसांजल्यामांहेतथायनेभगवाननीकथाकीर्त्तनसांजल्यामांनीद्राआवेतोरेउजाथावुंनेनिद्राआलसनेटालवुंनेभगवाननीकथासांजल्यामांश्रद्धाराखवीनेहेतराखवुंतोकानजीताय अनेत्वचाइंद्रिनेएमजितजजांणीजांणीनेटाढ्यतडकोवरसाततेनेखमवोनेगोदडीहोय तेउशिकेमुकीराखवीनेसारिपेठेटाढ्यवायतोरेओढवीतथाज्यांत्यांपडीरेवुंएमकरिनेत्वचानेवांलीनांखेएमकरतोत्वचाइंद्रिनीचंचलताटलेअनेहाथनिचंचलताएमटलेजेज्यारेहाथनवराहोयतारेहाथमांमालाराखिनेस्वासोस्वासेभगवाननुंनामलेईनेतेमालाफेरववीपणउतावलीलहरकेमालानफेरववीनेकेटलाकएमकेछे जेमनेकरिनेतोनामवधुलेवायएबातखोटीछेजेटलांजीभेलेवायतेटलांजमनेकरिनेलेवायछेएमकरतोहाथनिचंचलताटले अनेपगचंचलहोयतोआसननेजितवुंतोपगजीतायअनेशिघ्नचंचलहोयतोजेमकोणीखसहोयकेरातिदादरहोयतेनेखरज्यकरियेतोलोहिनीकलेत्यांसुधीखरजटलेनही अनेजोनखंजोत्रियेतोतेएमनेएमचलीजायतेमशिघ्नइंद्रिमांचलआवेतोपणतेनेहाथेकरिनेअडेजनही अनेजोशिघ्नमांवायुभरातोहोयतोआहारथोडोकरनेउपवासकरवाकरनेदेहनेबलहीनकरिनांखेतोशिघ्नजीताय अनेजिव्हाइंद्रिनेजितविहोयतोजेवस्तुजीभनेगमतीहोयतेवस्तुनआपवी अनेआहारजुक्तकरवोतोजिव्हानीचंचलताटलेअनेवाणिचंचलहोयतोएमटलजेमुक्तानंदस्वामीजेवावार्त्ताकरताहोयतथाकथावांचताहोयतेवच्यमांपोतेडापणकरिनेयोलवुंनहीअनेजोवच्यमांबोलाईजायतोपचवीशमालाफेरववीतोवाणीनिचंचलताटलिजाय अने

वल्लीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेएसर्वेइंद्रियोछे तेमांथिएकनेपरिपक्कजीतेतोसर्वेइंद्रियोजीतायएवीएककईइंद्रिछे
तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकस्योजेएकजिह्वानेपरिपक्कजितेतोबिजांसर्वेइंद्रियोजितायछे तारपछेवल्लीश्रीजिमहारा
जेप्रश्नपुछ्योजेजेपुरुषनेअंतरमांकामव्याप्योहोयतेनेबाहेरथिकमजांणियेजेएनेकामव्याप्योछे अनेएनुंजेअंगते
तोवस्त्रमांढांक्युंहोयछे तारेएनोउत्तरपणपोतेजकस्यो जेजेनेकामव्यापेतेनांनेत्रआदिकजेसर्वेइंद्रियोतेचंचलथाय
तारेजांणवुंजेएकामव्याकुलथयोछे अनेवल्लीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनोचंचलस्वभावहोयतेनेशांतथावुंअ
नेजेनोशांतस्वभावहोयतेनेचंचलथावुंतेकीयाविचारेकरिनेथायछेतारेतेनोउत्तरपणपोतेजकस्योजेजेचंचलहोयते
एमविचारेजेहुंआत्माछुंब्रह्मछुंअलिंगछुंनेआकाशनिपेठेस्थिरछुं एवेविचारेकरिनेउपशमअवस्थानेपांमेतोचंचल
होयतेशांतथाय अनेजेशांतनेचंचलथावुंहोयतेनेतोभगवाननेभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यजांणवुंनेमाहत्म्यजांणे
तारेभगवाननिनवप्रकारेभक्तिकरे तथाभगवाननाभक्तनीसेवाचाकरीकरेतेणेकरिनेएनोचंचलस्वभावथायछे
अनेवल्लीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेश्रीमद्भागवतादिकजेआठसतशास्त्रतेमांथिकांईत्यागकरवायोग्यछे केसर्वेग्र
हणकरवायोग्यछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकस्योजेएसर्वेग्रंथमांपणअनेकप्रकारनांप्रकरणछेतेसर्वेप्रकरणेकरिने
भगवाननेपांम्याजेभक्ततेमनांअंगकयांछे माटेएसर्वेग्रहणकस्वायोग्यछेपणसर्वप्रकरणमांथिजेप्रकरणपोताना
अंगमांमलतुंआवतुंहोयतेनेग्रहणकरवुंने बिजानोत्यागकरवोनेएमजांणवुंजेएछेतोसाचुंपणएबीजाभक्तने अर्थे
छेपणमारेअर्थेनथी अनेवल्लीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो जेआतमसर्वेनांनाछोकराबेठाछेतेमांथिकांईकनेतोआ

सर्वेसंतप्रमाणकरेछेनेकोईकनेतोनथीकरताअनेसर्वेनीअवस्थासरखीछेनेसंगपणएकसरखोछे अनेभोजनवस्त्र
उपासनाशास्त्रउपदेशमंत्रतेसर्वेनएकसरखाछेतोपणजेन्यूनाधिकपणुंरहीगयुंतेनुंशुंकारणछे अनेजेसंतछेतेतोस
मद्रष्टिवालाछेनेनिरपक्षछेनेधर्मवालाछेतेतोजजेवोहोयतेनेतेमकेहमाटेएनोउत्तरकहो पछेपोतेजएनोउत्तरकर्यो
जेजेनांसंतवखांणकरेछेतेनेजश्रद्धाछेमाटेधर्मपाल्यानेवीषेतेनोवधारोछे नेतेनसंतनीसेवाकरवानेविषेतथाभग
वाननीवातसांभलवानेविषेपणश्रद्धाछेनेसंतनोविश्वासछे माटेएवधीगयोअनेजेआवासमागममांरयोथकोव
ध्योनहीतेश्रद्धारहितछेएमजाणवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥११६॥ ॥संवत् १८७७नामागसरशुदि ६
छठ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां विराजमानहतानेधोलीछिंटयनिडगलीपेरि
हति तथाधोलोसुरवालपेर्योहतोतथाधोलोफेंटोमस्तकेबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगलयपरमहंस तथा
देशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहती पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारे
आत्मानंदस्वामियेअखंडानंदस्वामिने प्रश्नपुछ्योजेवैराग्यज्ञानभक्तिनेधर्मएच्यारनेउपज्यानोहेतुशुंछे पछेतेनोउ
त्तरश्रीजीमहाराजेकर्यो जेवैराग्यतोएमउपजेजेजोकालनुंस्वरूपजांण्यामां आवेतेकालनुंस्वरूपतेशुंतोनित्यप्रल
यनेजांणेनेनैमित्तिकप्रलयनेजांणेनेप्राकृतप्रलयनेजांणेनेआत्यंतिकप्रलयनेजांणेतथाब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतसर्वेजी
वनाआयुषनेजांणेने एमजांणिनेपिंडब्रह्मांडसर्वपदार्थनेकालनुंभक्षसमजेतारेवैराग्यउपजे अनेज्ञानतोएमथा
यजेजोबृहदारण्यछांदोग्यकठवल्लीआदिकजेउपनिषद् तथाभगवद्गीतातथावासुदेवमाहात्म्यतथाव्याससूत्रइत्या

दिकग्रंथनुंसद्गुरुथकीश्रवणकरेतोज्ञानउपजे अनेधर्मतोएमउपजेजोयाज्ञवल्क्यस्मृतिमनुस्मृतिपराशरस्मृति शंख
लिखितस्मृतिइत्यादिकस्मृतिनुंश्रवणकरेतो धर्मउपजेनेतेमांनिष्ठाआवे अनेभक्तिएमउपजेजेभगवाननीजेवि
भूतियुंछेतेनेजाणेतेकेमजाणेतोखंडखंडप्रत्येभगवाननीमूर्त्तियुंजेरहीछेतेनुंश्रवणकरे तथाभगवाननांगोलोकवै
कुंठब्रह्मपुरश्वेतद्वीपादिकधामछे तेनेसांभलेतथाजगतनीउत्पतिस्थितिप्रलयरूपजेभगवाननीलीलातेनेमाहात्म्येस
हितसांभले तथारामकृष्णादिकजेभगवाननाअवतारतेनीजेकथाउंतेनेहेतसहितसांभलेतोभगवाननेविषेभक्तिउ
पजे अनेएच्यारमांजेधर्मछेतेतोकाचिबुद्धिहोयनेप्रथमजकर्मकांडरूपजेस्मृतियुंतेनुंश्रवणकरेतोउपजेअनेज्यारेध
र्मनेविषेदृढताथायतारपछे उपासनानाग्रंथनुंश्रवणकरेतारेएनेज्ञानभक्तिवैराग्यएत्रणेयउपजे एविरित्येएच्यारने
उपज्यानाहेतुछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥ ११७॥ ॥ संवत् १८७७ नामागशरशुदी ८ आठ
म्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराखाचरनादरबारमां ढोलियाउपरथप्रातःकालनेसमे वीराजमान
हतानेधोलिछिंटनिडगलिपेरिहेतितथाधोलोसुरवालपेर्योहतोतथाधोलोफेंटोमस्तकउपरबांध्योहतोनेपोतानामु
खारविंदनि आगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतीतेसमयमांनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्यो
जेआजगतमांकेटलाकमनुष्यनेस्त्रीयादिकपदार्थमांएवुंहेतथायछे जेतेनोविजोगथयोहोयतोप्राणनोत्यागथईजा
यअनेकेटलाकनेस्त्रीयादिकपदार्थमांहेतछेपणसाधारणछे माटेतेनाविजोगेकरिनेप्राणनोत्यागनथायएबेप्रकार
नाजीवछेतेजेमसंसारमांहेतेकरिनेजोडायछेतेमतेहेतवालाने जोभगवानमलेतोतेमांपणएमजजोडायजेभगवा

ननांविजोगथायतोप्राणजायअनेजेनेसंसारमांसाधारणहेतछे नेतेनेभगवानमलेतोभगवानमांपणसाधारणहे
तथायतेएवेप्रकारनाजेमनुष्यतेनेविषेकर्मेकरिनेएवोभेदछेकेएवेप्रकारनाजीवअनादिनाजछेपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजे एभेदजीवमांस्वाभाविकनथीएतोकर्मेकरिनेथायछेतेकविरित्येथायछे तोज्यारेजीवकर्मकरेछेतारेजीव
नीवृत्तिनोवेगत्रण्यप्रकारेथायछे एकमंदवेगनेबिजोमध्यवेगनेत्रिजोतीव्रवेगतेमांजेवेवेगेवृत्तिपदार्थमांचोटेतारे
तेनेतेविजात्यनुंकर्मलागेछेतेकर्मेकरिनेस्नेहमांपणत्रण्यप्रकारछेपछेवलिनित्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेवृत्तिनावेगमां
एत्रण्यप्रकारथयातेगुणेकरिनेथयाकेकोईबिजाहेतुयेंकरिनेथया तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएत्रण्यप्रकारनाजे
भेदतेगुणेकरिनेनथीएतोजपदार्थमां केवलइंद्रियुंजप्रवरतेतारेमंदवेगथायछे अनेज्यारेमनेसहितइंद्रियुंपदार्थमां
जायतारेमध्यवेगथायछे अनेज्यारेइंद्रियोमननेजीवएत्रण्येभेगाथईनेपदार्थमांप्रवरतेछेतारेतेवृत्तिनोतीव्रवेग
थायछे अनेतेतीव्रवेगएकचक्षुइंद्रिनेविषेलागोहोयतोबिजिइंद्रियुंतेनेअनुवरतिथेनेसर्वेइंद्रियुंमांलागेछे एविरित्ये
जेजेइंद्रिमांमुख्यपणेतीव्रवेगलागोहोयतारेबिजीइंद्रियुंतेने अनुवरतिथईरहेछे अनेएजेतीव्रवेगतेरजोगुणसत्वगु
णीनेतमोगुणएत्रण्येनेलागेछे अनेएकएकइंद्रिमांतोसर्वनेतीव्रवेगहोयछे अनेतदनुसारेपदार्थमांहेतथायछे तारे
वलिनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजे एनेभगवानमांकेमतीव्रवेगेकरिनेहेतथातुंनथीतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशका
ळक्रियाध्यानशास्त्रदीक्षामंत्रनेसंगएछएनेयोगेकरिनेशुभअथवाअशुभआचरणथायछेतेजोरुडादेशकालसंगा
दिकप्राप्तथयाहोयतोभगवाननेविषेपणतीव्रवेगेकरिनेस्नेहथायछे अनेजोभुंडादेशादिकनोजोगथायतोभगवान

विनाअन्यपदार्थमांप्रीतिथायछेतारेंचैतन्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेकालविशमहोयतारेंकमकरवुंपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेज्यारेजेस्थलमांकालनुंविशमपणुंहोयतारेतेठेकांणेथिअन्यस्थलमां भागीजावुंपणविशमकालमांरेवुंन
हीतेकालसत्ययुगत्रेताद्वापरकलिरूपेकरिनेबाहेरवरतेछे नेपोतानाअंतरमांपणवरतेछे तेज्यारेहइयामांकलिवरत
तोहोयतारेंभगवाननीमूर्त्तिहईयामांधारवीनहीबाहेरनेत्रनेआगल्यधारवी पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनाहृद
मांमंदवेगमध्यवेगनेतीव्रवेगवरततोहोयते केमजांणवोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे ज्यारेमंदवेगवरततोहोयता
रेनांनीबालकीतथानवयौवनवालीस्त्रीतथावृद्धस्त्रीएत्रणयेनेंदेखीनेसरखोभावरहेकमजे त्यांएकलीइंद्रिनीजवृत्तिग
इछे माटेतेमांमंदवेगछेअनेज्यारेइंद्रिनेविषेमनभलछेनेएत्रणप्रकारनीस्त्रिनेंदेखेछे तारेबालकीनेवृद्धस्त्रीतेनातोभुं
डोघाटनथीथातो अनेजुवानस्त्रीनेविषेभुंडोघाटथायछे नेविकारनेपांमीजायछेएनेमध्यवेगजांणवो अनेज्यारेइं
द्रिनेविषेमननेजीवएत्रेयभलिनेएत्रणप्रकारनिस्त्रिनेंदेखेछेतारेताएत्रणयेप्रकारनीस्त्रिनेविषेभुंडाघाटथायछे नेवि
कारनेपांमेछेअनेपोतानीमाबोनहोयतोतेनेदेखीनेपणविकारनेपांमेएनेतीव्रवेगजांणवो पछेब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्न
पुछ्योजेएत्रणप्रकारनीजेस्त्रीयुंतेनेदेखीनेव्यक्तिजणायतथारूपकुरूपणजणायअने विकारतोथायनहीतारेतेनेकी
योवेगजांणवोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेपदार्थनेअत्यंतदुखदाईजांणीनेमननथयुंहोय पछेतेमननेकरिनेतेप
दार्थनेविषेअत्यंतदोषजणायछे तेदोषनोमनमांविचारथैनेजीवमांतेदोषप्रवेशकरेछे अनेजीवथिपरजेसाक्षीतेणे
पणतेदोषनुंप्रमाणकर्युंछे तेणेकरिनेएदोषनिअनिवृत्ततायईछे माटेपदार्थनेविषेज्यारेइंद्रिनीवृत्तिजायछेतारेतेवृत्ति

भलेमनतथाजीवएबेयआवेछे पणजीवमांजेअतिशेदोषनिद्रढताछे तेदोषनिसेडेमनइंद्रियुनेविषेसोंसरिनिसरे छेमाटेतेपदार्थयथार्थदेखायनेजाण्यामांआवेपणतेनेविषेअत्यंतअभावआविजायछेजेमदुधसाकरनुंपात्रभर्युं होयने तेमांसर्पेलाळनांखिहोयनेतेनेनांखतांदीठिहोय पछेतेदुधजेवुंपूर्वेदेखातुहतुंतेवुंनेतेवुंजदेखायपणतेनोअति अभावेहयामांवरतेछे केमजेएणेएमजाण्युंछेजेएनेपीयेंतोतत्काळप्राणजाय तेमजेनेएमसमजाणुंजेआरूपवान स्त्रीछेतेकल्याणनामार्गमांविरोधीछे अनेआलोकपरलोकनेविषेपरमदुखदाईछेनेस्त्री निप्राप्तितो मुंनेसर्वेपशुआदि कजन्मनेविषेअनंतवारथइछे अनेहजीजोपरमेश्वरनेनहिभजुंतोअनंतस्त्रीनीप्राप्तिथाशे माटेएवातदुर्लभनथी अने भगवाननेभगवाननासंततेनोसंगतेतोमहादुर्लभछे अनेएदुर्लभवस्तुनिप्राप्तिनेविषेएस्त्रीजपरमविघ्नरूपछे एवुं जाणीनेजेहैयामांदोपनिद्रढताथईछे तेणेकरिनेगमेतेविरूपवानस्त्रीदेखाईजायतोपणविकारथायनहि अनेवळीए नेविषेअविकारीरयानुंबीजुंपणकारणछे जेमजनकवीदेह।जेवाजेमोटाभगवाननाभक्तराजाहतातेराज्यमांरयाह तानेरमणीकएवाजेशब्दादिकपंचविषयतेनेभोगवताथकापणज्ञाननिद्रढतायेकरिनेनिर्विकारपणेरह्या।अनेएजन कजेवाजेज्ञानिहोयतेएमविचारेजेहुंआत्माछुंशुद्धछुंचैतन्यछुंनिर्विकारछुंसुखरूपछुंअविनाशीछुं अनेस्त्रियादिक जेविषयछे तेतोदुखरूपछेनेतुच्छछे नेजडछेनेनाशवंतछे एमविचारिनेकेवळपोतानाआत्मस्वरूपनेजसुखरूपजा णेछे अनेशब्दादिकविषयमांजेसुखजेवुंजणायछेनेसाराजेवुंजणायछे तेआत्मावतेजणायछेनेआत्मादेहमांथि निकळिजाय त्यारेसुखरूपहोय तेभुंडुंथईजायछे एविरित्येपोतानाआत्मानेविचारेअनेआत्माथकिपरजेपरमात्मा

तेनोविचारकरेजेआवुंजेमायाथकीपरशुद्धआत्मातुंज्ञानतेनेहुंपाम्योतेसंतनेप्रतापेपाम्योछुं अनेतेसंतपरमेश्वरना
भक्तछे अनेपरमेश्वरछे तेतोसर्वात्माएवाजेब्रह्मतेनापणआत्माछे अनेअक्षरनापणआत्माछे अनेअनंतकोटिजे
मुक्ततेनापणआत्माछेएवाजेपरब्रह्मपरमात्मानारायणतेनोहुंब्रह्मरूपएवोदासछुं अनेतेभगवाननोमहिमातोएम
समजेजे ॥ द्युपतयएवनतेययुरंतमनंततया॥ इत्यादिकश्रुतियेभगवाननोमहिमाअतिशेप्रतिपादनकर्योछे एवि
रित्येपोतानास्वरूपनुंतथापरब्रह्मनास्वरूपनुंजेनेज्ञानछे तेनगमेतेवासुंदरविषयप्राप्तथाय पणतेणेकरिनेकांईलेश
मात्रपणतेनुंमनविकारनेपामेनहि अनेअवश्यजेशब्दादिकविषयग्रहणकर्याजोईताहोयतेनेग्रहणकरे पणतेविष
यनेआधीनथईजायनहिस्वतंत्रपणेग्रहणकरेजेमकाचबोपोतानिलाखनेविस्तारिनेपाछीस्वतंत्रपणेगलविघटेता
रेगलिलेछे तेमएवोजेज्ञानीतेपोतानाइंद्रियुंनीवृत्तिनेविषयमांप्रसारिनेपाछोस्वतंत्रथकोसंकेलीलेछे अनेएवोजेहो
यतेराज्यमांहोयतोपणवनमांछे अनेवनमांहोयतोपणतेनेराज्यकरतांवधतोआनंदछे अनेएवोजेज्ञानीतेराज्यमांर
योहोयनेहजारोमनुष्यपोतानीआज्ञामां रहेतांहोयनेसम्रद्धियेयुक्तहोयतेणेकरिनेपोतानेकांईएमनमांनेजेहुंबहुमो
टोथैगयो अनेतेराज्यनोनाशथईजायनेहाथमांम्रत्तिकानुंपात्रलेनेघरोघरमागीखायतेणेकरिनेएमनमांनेजहुंतोह
वेगरीबथैगयो केमजेततोपोतानाकफमांमाहाअज्ञमस्तरहे तथातेणेपोतानास्वरूपनोतथाभगवाननास्वरूपनोम
हिमाजांण्योछे तेमाटेएनेसोनानुंकुचोलोहुंपाषाणएसर्वनेविषेसमबुद्धिवरतेछे तथामानअपमांननेविषेसमबुद्धिवर
तेछे अनेएवोजेज्ञानितेनेकोईपदार्थबंधनकरवासमर्थनथीकेमजेएनिद्रष्टितोअतिमोटिथईगईछे नेमायीकसर्वेप

दार्थनेतुच्छजांणयांछे जेमकोईकपुरुषप्रथमकंगालहोयने पछेतेनेराज्यमले तारेतेनिद्रष्टिमोटिथायछे नेप्रथमस्ला कडांनात्र्याराबेचतोहोयतथाबीजांतुच्छतुच्छकांमकरतोहोयतेसर्वेएनेविसरिजायने मोटांमोटांराज्यसंबंधिकारज्य करवालागेतेमएवाज्ञानिनेसर्वपदार्थमात्रतुच्छथईजायछे नेएवाज्ञानिनेविषएनीविशालद्रष्टिथायछे अनेएविरित्ये जेसमज्याछे तेसुखियाछे तथाजेविश्वासिहोयकेतांएमसमजतोहोयजेआवामोटासंततथाभगवानजेवातकेछे तेएमजछे पणएमांकांईसंशयनथीएमसमजिनेतेभगवानतथासंतजेमकेहेतेमकरवालागेएवेजणजेसुखियाछेने एवीनाजेबिजाछे तेसुखीयानथीत्यां श्लोकछे ॥ यश्चमृढतमोलोकेयश्चबुद्धेःपरंगतःतावुभौसुखमेधेतेक्लीश्यत्यंतरि तोजनः तथाभगवद्गीतामांकयुंछेजेविषयाविनिवर्त्तंतेनिराहारस्यदेहिनः रसवर्ज्जंरसोप्यस्यपरंदृष्ट्वानिवर्त्तते॥ ए विरित्येजेनेअलोकिकद्रष्टिथायछेतेनेपरमेश्वरविनासर्वेपदार्थतुच्छथईजायछे अनेआवेश्लोकछेतेनोपणएकसर खोभावछे पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजीमहाराजनेकयुंजेहेमहाराजहवेतमेजेप्रश्नपुछताहतातेपुछो तारेश्रीजीमहा राजबोल्याजेमायामांतेकेवलदुखछे केसुखपणकांईकछेएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेमायातोकेवलदुख दाईछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमायामांथिउपनाएवाजेसत्वरजनेतमएत्रणयगुणतेमांजेसत्वछे तेतोसुखरूप केवायछे तथाश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे सत्वंयद्ब्रह्मदर्शनं तथासत्वगुणनिसंपत्तितेज्ञानवैराग्यविवेकशमदमादि कछे एवीजेमायातेकेईरित्येदुखरूपछे अनेवलीएकादशस्कंधमांकयुंछेजे विद्याविद्येममतनूविद्ध्युद्धवशरीरिणा म् बंधमोक्षकरीआद्येमाययामेविनिर्मिते माटेमोक्षनेकरेएविजेविद्यारूपमायातेकेईरित्येदुखदाईछे पछेएप्रश्नने

व०म० ॥५७॥

सांभळीनेमुक्तानंदस्वामिआदिकसर्वेपरमहंसबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरअमथिथायनहिएनोउत्तरतो कृपाकरि
नेतमेजकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमयमराजानुंजेरूपतेपापीजीवनेअतिभयानकविकराळजणायछेत
थामोटामोटादांतनेमोटुंमुखभयानकदेखायछे तथाकाजळजेवुंकाळुंनेपर्वतजेवुंमोटुंनेकाळजेवुंभयानकएवुंदुख
रूपदेखायछे अनेपुण्यवाळाजेजीवतेनेतोतेयमराजानुंरूपअतिशेसुखदाईविष्नुनाजेवुंजणायछे तेममायाछेतजे
भगवानथिविमुखछेतेनेतोअतिबंधनकरनारीछे नेअतिदुखदाईछे अनेजेभगवाननाभक्तछे तेनेतोएमायाअति
शेसुखदाईछे अनेमायानांकार्यजेइंद्रियुंअंतःकरणनेदेवतातेसर्वेभगवाननीभक्तिनेअतिपुष्टकरेछे माटेभगवान
नाभक्तनेतोमायादुखदाईनथीपरमसुखदाईछे पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेज्यारेमायासुखदाईछे तारेपरमे
श्वरनोभक्तहोयतेभगवाननीमूर्त्तिनेह्रदयमांधारिनेभजनकरवाबेसेछे तारेएनेअंतःकरणरूपमायातेसंकल्पविक
ल्परूपेकरिनेकेमदुखआपेछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननुंमाहात्म्यसारिपेठ्येसमझिनेअतिशेदृढभ
गवाननोआश्रयहोयतेनेतोअंतःतकरणरूपमायाछेतेदुखदेतिनथीअनेजनेएवाअश्रयमांफेरहोयतेनेदुखदेछे जेम
काचोपोचोसत्संगिहोयतोतेनेकुसंगिहोयतेढगावववानोआग्रहकरेपण जेपाकोसत्संगीहोयतेनेडगाव्यानीकोईलाल
च्यराखेनहि अनेतेनेसांभळतांकोईसत्संगनुंघसातुंबोलीसकेनहीतेमजेनेएवोपरिपक्कपरमेश्वरनोआशरोथयोछे
तेनेडगाव्यानीलालच्यअंतःकरणरूपमायाराखेनही अनेसांमीतेनीभक्तिमांपुष्टिकरवालागे अनेजेनाजीवनेंवीषेए
वाआशरामांकांईकाच्यपहोयतेनेएमायाडगावेछेनेदुखदेछे अनेज्यारेएनोएजीवएविरित्येभगवाननोपरिपक्कआ

लोया० १०

श्रयकरशे तारेएनेडगाव्यानेअर्थेनेपीडवानेअर्थेमायासमर्थनहिथायमाटेएनोउत्तरएजछे जेजनेनभगवाननोएवो परिपक्वनिश्चयछे तेनेकोईरित्येमायादुखदेवाने अर्थेसमर्थथातीजनथी॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ १० ॥

॥ ११८ ॥ संवत् १८७७ नामागशरवदि ८ आठम्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्री लोयामध्येसुराखाचरनादरबारमांप्रातःकालनेसमे विराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्यो जेश्रीमद्भागवनतथाभगवद्गीताएआदिकजेसतशास्त्रतेथकिअसत्पुरुषजेतेकेविसमजणेयनुंग्रहणकरेछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरकरियेछेयेजेअसतपुरुषनीएमसमजणयछेजेआविश्वनेविषेस्थावरजंगमरूपएवीजेस्त्रीपुरुषनिसर्वेआकृतियुंतजेतेविराटरूपएवाजे आदिपुरुषनारायणतेथकिमायायेकरिनेउपजीछे माटेएसर्वेआकृतियुंतेनारायणनीजछे तसारुजेमुमुक्षुकल्याणनेइछ्तोहोयतेनेप्रथमपोतानुंमनवशकरवुंतेमनजे तेस्त्रीयुंतथापुरुषरूपएविउत्तमनीचजेजेआकृतियुंतेनेविषेआसक्तथाय तारेतेनेतजआकृतिनुंमननेविषेध्यानकरवुं तोएनेसघ्रसमाधिथाय अनेतेआकृतिनेविपेजोमनदोषनेकल्पेतोतेमांब्रह्मनिभावनालाववीजेसमग्रजगततेब्रह्म छे एमविचारकरिनेतेसंकल्पनेखोटोकरवोएविरित्येजेसतशास्त्रमांथिअनुभवनुंग्रहणकरवुंतेअसतपुरुपनिसमजणयछेअनेएमसमजवुंएएनामननोअतिदुष्टभावछे अनेएनुंफलअंतकालेघोरतमनरकछेनेसंसृतिछे तारेवलीश्री जिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नकर्योजेएसतशास्त्रथकिसत्पुरुपजेतेकेविसमजणेयनुंग्रहणकरेछे तेकहो तारेश्रीजीम

हाराजबोल्याजेएसतशास्त्रनेविषेजएप्रश्ननोउत्तरकर्योछे जेएकपुरुषोत्तमनारायणविनाबिजाजेशिवब्रह्मादिकदे
वतातेनुंध्यानजेमोक्षनेइछतोहोयतेनेकरवुंनहि अनेमनुष्यनेविषेतथादेवतानेविषे जेपुरुषोत्तमनारायणनीराम
कृष्णादिकमूर्त्तियुंतेनुंध्यानकरवुं नेतेनेविषेपणजेडायाछे तेजेतेजेस्थानकमांएरामकृष्णादिकभगवाननिमनुष्य
रूपमूर्त्तियुंरहिछे तेस्थानकनेविषेवैकुंठगोलोकश्वेतद्दिपब्रह्मपुरएलोकनिभावनाकरेछे अनेतेलोकुंनेविषेरयाजेपा
र्षदतेनिभावनारामकृष्णादिकनापार्षदजेहनुमानउद्धवादिकतेनेविषेकरेछे अनेकोटिकोटिसूर्यचंद्रमाअग्नितेनाप्र
काशजेवीप्रकाशमांनएविजतेलोकुंनेविषेरहिपुरुषोत्तमनारायणनिदिव्यमूर्त्तियुं तेनीभावनातेरामकृष्णादिकनेवि
षेकरेछे एविरित्येजेसतशास्त्रथकिसमजएयनुंग्रहणकरिनेदिव्यभावेसहितमनुष्यरूपभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरे
छे तेनेभगवाननाअवतारनीजेमूर्त्तियुंतथातेविनानाजेअन्यआकारतेवेयनेविषेसमपणुंथायजनहि अनेभगवा
ननाअवतारनीजेमूर्त्तियुंतेछेतोद्दिभूजअनेतेनेविषेच्यारभूजानिभावनाअष्टभुजानिभावनाकहीछे तेपणभगवा
ननीमूर्त्तिनेतेविनानाअन्यआकारतेवेमांजेअविवेकीपुरुषनेसमभावथायछेतेनिनिवृत्तिनेअर्थेकहीछे अनेजेवि
भगवाननीमूर्त्तिपोतानेमलिहोयतेनुंजध्यानकरवुंअनेपूर्वेभगवाननाअवतारथैगयातेमूर्त्तिनुध्याननकरवुं अने
पोतानेभगवाननीजेमूर्त्तिमलिहोयतेनेविषेजपतिव्रतानिपेठेटेकराखवीजेमपार्वतीयेकह्युंछे जेकोटिजन्मलगरग
डहमारिवरुंशंभुकरहुंकुमारि एविरित्येपतिव्रतापणानिटेकतेपणभगवाननुंरूपनेअन्यजीवनुंरूपतेवेनेविषेअवि
वेकीपुरुषनेसमभावथायछेतेनिनिवृत्तिनेअर्थेकहिछे केमजेपोतानेमलिजेमूर्त्तितेनेमुकीनेतेनाजपूर्वेपरोक्षअव

तारथयाछे तेनुंजोध्यानकरेतोतेभगवानविनाबिजाजेदेवमनुष्यादिकआकारछे तेनुंपणध्यानकरेमाटेपतिव्रताना
जे विटेककहिछे पण भगवाननीमूर्त्तियुंनेविषेभेदनथि आविरित्येसत्पुरुषनीसमझण्यछेमाटेजेसतशास्त्रनुंश्रवणक
रवुंतेसतपुरुषथकिजकरवुंपणअसतपुरुषथकिसतशास्त्रनुंकोईदिवसश्रवणकरवुंनहि॥ ॥ इतिवच
नामृतम्॥ ११ ॥ ॥ ११९ ॥ ॥ संवत् १८७७नामागशरवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामीश्रीस
हजानंदजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां रात्रिनेसमेविराजमानहतानेगरमपोसनिरातिडग
लोपेरिहतिनेबिजांसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथादेशदेश
नाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नकर्योजेभगवाननोनिश्चयबेप्रकारनोछे एकसविक
ल्पनेबिजोनिर्विकल्पनेतेबेमांपणउत्तममध्यमनेकनिष्टएत्रण्यप्रकारनाभेदछे तेबेमलिनेछोभेदथयातेनांलक्षण
पृथक्पृथककरिनेकहो पछेतेनोउत्तरपरमहंसवतेथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसविकल्पनिश्चयमांकनि
ष्टभेदतोएजेभगवानजेतेअन्यमनुष्यनिवरोबरयकामक्रोधलोभस्वादमानएआदिकनेविषेप्रवरते त्यांसुधीतोभग
वाननोनिश्चयरहेपणजोवधारोकरेतोनरहे अनेमध्यमभेदतोएजेमनुष्यथकिबमणाकामादिकनेविषेअधिकप्रवर
तेत्यांसुधीपणनिश्चयरहे अनेउत्तमभेदतोएजेभगवानगमेतेवुंनीचजातिनीपेठेआचरणकरे तथामद्यमांसपरस्त्री
क्रोधहिंसाइत्यादिकगमेतेवुंआचरणकरेतोपणसंशयथायनहि केमजेएभक्तभगवाननेएमजाणेछे जेभगवान
तोसर्वनाकर्त्ताछेनेपरमेश्वरछेनेसर्वनाभोक्ताछे माटेजेजेक्रियाप्रवरतेछेनेअन्वयपणेनियंतारूपेकरिनेसर्वनेविषे

रयाजेभगवानतेथकिजप्रवरतेछेतोएतोकांइकथोडीकएवीनीचजेवीक्रियाकरितेणेकरिनेएमनेकांइबाधनथि के
मजेएतोसर्वकर्त्ताछे एविरित्येभगवाननेविषेसर्वेश्वरपणुंजांणे माटेएनेउत्तमसविकल्पनिश्चयवाळोभगवद्भक्त
कहियें अनेहवेनिर्विकल्पमांकनिष्ठभक्तकीयेतोभगवाननेसर्वशुभअशुभ क्रियाकरतादेखेतोपणएमसमजेजे
सर्वक्रियानेकरेछे तोपणअकर्त्ताछेकेमजेएभगवानतोब्रह्मरूपछे तेब्रह्मकेवुंछेतोआकाशनिपेठेसर्वनेविषेरयुंछेने
सर्वनिक्रियाउंतेनेविषेजथायछे एवुंजब्रह्मपणुंतेभगवाननेविषेजांणेजेमरासपंचाध्यायीमांशुकजिप्रत्येपरीक्षित
राजायेप्रश्नपुछ्योजेधर्मरक्षकभगवाननोअवतारतेणेपरदारानोसंगकेमकर्यो तारेतेनोउत्तरशुकजियेकर्योजे
श्रीकृष्णतोअग्नीनीपेठेतेजस्वीछे तेजजेशुभअशुभक्रियानेकरेछे तेसर्वेभस्मथैजायछे एविरित्येभगवाननेनिर्लेप
एवाब्रह्मरूपजांणेतेनेकनिष्ठनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये अनेश्वेतद्विपनेविषेरयाजेषट्ऊर्मियेरहितएवानिरन्नमु
क्ततेजेवापोतेथैनेवासुदेवनिउपासनाकरेतेनेमध्यमनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये अनेअष्टावरणेजुक्तएवांजेको
टिकोटिब्रह्मांडतेजेअक्षरनेविषेअणुनिपेठेजणायछे एवुंजपुरुषोत्तमनारायणनुंधामरूपअक्षरतेरूपपोतेरयोथको
पुरुषोत्तमनिउपासनाकरे तेनेउत्तमनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये तारेचैतन्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजएवि
रित्यनिश्चयनाभेदतेशांणेकरिनेथयाछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेमुमुक्षुप्रथमगुरुपासेआवे तारेवक्ताजे
गुरुतेनेविषेदेशकाळसंगदीक्षाक्रियामंत्रशास्त्रादिकनुंजेशुभअशुभपणुं तथापोतानीजेश्रद्धातेनुंजेमंदतीक्ष्णपणुं
तेणेकरिनेएवाभेदपडिजायछे माटेसारादेशादिकनेसेववातथावक्तापणसुधोशांतहोयनेतेमांकोईदोषनहोयतेस

मेतेथकोज्ञानसांभलवुं तारेवलीचैतन्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेकदाचितकोइकजोगेकरिनेकनिष्ठनिश्चयथयोहोयतेने
पाछोवलीउत्कृष्टनिश्चयथायकेनही तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोश्रोतानेउत्कृष्टश्रद्धाउपजेतथारुडादेशादीकप्रा
मथाय तथाउत्कृष्टज्ञानवालोवक्तामलेतोसर्वोत्कृष्टनिश्चयथायनहितोजन्मांतरेकरिनेउत्कृष्टनिश्चयनेपांमे॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥१२॥ ॥१२०॥ ॥संवत् १८७७ नामागशरवदि १० दशमने
दिवसप्रातःकालनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीलोयामध्यें सुराखाचरनादरबारमांढालियाउपरथ्यविराजमानहता
अनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो नेबिजाधोलाफेंटानिबोकांनिवालीहति नेगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहतिनेधोलो
खेसपेर्योहतोनेचोफालओढ्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेमोटेरामोटेरापरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारेगोपालानंद
स्वामियेब्रह्मानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेकवोपुरुषहोयतेनेदेशकाल क्रियासंगादिकेकरिनेपराभवनथायनेकवोहोय
तेनेथायअनेसांभल्यामांतोएमआवेछे जेब्रह्मानेपणसरस्वतीनेदेखीनेमोहथयोनेशिवजिनेपणमोहनीनेदर्शनेक
रिनेमोहथयोमाटेविचारिने उत्तरकरोकेमजेएवामोटानेपणदेशकालादिकेकरिनेपराभवथयोछे पछेतेनोउत्तर
ब्रह्मानंदस्वामियेंकरवामांड्योपणथयोनही तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउतरएछेजेनाडीप्राणसंकल्पाईनेनि
र्विकल्पस्थितियेंकरिने श्रीनारायणनाचरणारविंदमांरयोहोयतोतुछजेवोजीवहोयतेनेपणदेशकालसंगादिकेक
रिनेपराभवनथायनेएविरित्येब्रह्मादिकरयाहोयतो तेनेपणपराभवनथायअनेएविरीत्येस्थितिनथईहोयनेदेहमांव

त्तेताहोयतोबिजाजीवनेघपराभवथायनें एवामोटाजेब्रह्मादिकतेनेपणथायअनेएमनहोयतो ततस्तष्टस्तष्ठस्तष्टेपुको न्वाखंडितधीःपुमान्ऋषिंनारायणमृतेयोषिन्मय्येहमायया॥ एश्लोकनोअर्थठीकवेसेनहिमाटेएनेविषेरयाथकातो एकनारायणऋषिनेपराभवनथायनेबिजोतोगमेएवामोटाहोयनेतजोनारायणनाचरणारविंदनेविषेनिमग्ननरहे तोतेनेपराभवथायअनेजोनिमग्नरहेतोनथायएविरित्ये अमेअमाराअंतरमांअचलसिद्धांतकरिराख्योछे अनेतेभा गवतमांकयुंछेजे ॥एतदीशनमीशस्यप्रकृतिस्थोपितद्गुणैःनयुज्यतेसदात्मस्थैर्यथाबुद्धिस्तदाश्रया तथाभगवानेकयु छेजे दैवीह्येषागुणमयीममममायादुरत्यया मामेवयेप्रपद्यंतेमायामेतांतरंतिते एविरित्येमायायेकरिनेनिर्लेपपणुंतेए कनारायणनेजछे अथवातेनारायणनेनिर्विकल्पपणेपांम्योहोयतेनेपणपराभवनथायअनेसविकल्पपणेजोनारा यणनेपांम्योहोयतोतगमेतेवोमोटोहोयतेनेपणपराभवथाय अनेतारपछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेहमहारा जज्यांसुधिएमुक्तनेगुणनोसंबंधछेत्यांसुधितोतेनेदेशकालादिककरिनेविपर्ययपणुंथायअनेनारायणछे तेतोगुण मांरयाथकादेशकालादिककरिनेपराभवनेनपांमएतोठिकपणज्यारेएसर्वेमुक्तने गुणनोसंबंधनहोयनेनिर्गुणपणे करिनेअक्षरधाममनेविषेरयाहोयअनेनारायणपणत्यांतविजरित्येरयाहोयतेवारेएसर्वेचैतन्यमयछेनेनिर्गुणछेने॥म मसाधर्म्यमागताः एविरित्येनारायणनासाधर्म्यपणानेपांम्याछेएवाजमुक्तअनेनारायणतेनेविषेकमभेदसमळवो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमचंद्रमाछेनेताराछेतेमांभेदछेकनहीजुवोनेप्रकाशपणेकरिनेसरखानथीअनेविंब मांपणघणोभेदछेअनेसर्वऔषधीनुंपोषणतेपणचंद्रमावतेजथायपणबिजेतारेनथायअनेरात्रिनोअंधकारतेपण

चंद्रमायेंकरिनेटलेपणतारायेकरिनेटलेनहींतेमनारायणनथामुक्तुंमांभेदछेअनेवलीजेमराजानेराजानाचाकरतेम
नुष्यजातियेंकरिनेसरखाछेपणराजानुंसामर्थ्यऐश्वर्यरूपलावण्यतातेसर्वोपरिछे अनेजेराजावतेथायतेचाकरवते
थायनहीसुकेएवडोमोटोहोयतोपणनथायतेमपुरुषोत्तमनारायणतेसर्वकर्त्ताछेसर्वकारणछेसर्वनियंताछे अनेअ
तिरूपवानछेअतितेजस्वीछे अनेअतिसमर्थछेनेकर्त्तुमकर्त्तुअन्यथाकर्त्तुछेतेजोपोतानिइछामांआवेतोएअक्षरधा
मनेविषेरयाजेमुक्ततेसर्वेनपोतानातेजनेविषेलीनकरिनेपोतेएकजविराजमानरहे अनेसुकेतोएसर्वेमुक्ततेमणेसे
व्याथकाएमनिभक्तिनेअंगीकारकरेनेएसोताविराजमानरहेअनेजेअक्षरधामनेविषेपोतेरयाछेतेअक्षरनेपणलीन
करिनेपोतेस्वराटथकाएकलाजविराजमानरहे अनेपोतानेमनमांआवेतोएअक्षरधामविनापणअनंतकोटिमुक्तुंने
पोतानेऐश्वर्येंकरिनेधारवानेसमर्थछे जेमपृथुभगवानेपृथवीनेकयुंजेमाराधनुषथकीनिसर्यांजेबाणतेणेकरिनेतुं
नेमारिनेमारासामर्थ्येंकरिनेआसर्वजगतनेधारवानेहुंसमर्थछुं तेमएनारायणपोतानेऐश्वर्येंकरिनेसर्वोपरिवरतेछे
तेएनेनेबिजाअक्षरादिकमुक्तुंनेसरखाकेछेतेदुष्टमतवालाजांणवानेतेनेअतिपापिजांणवा अनेएनांदर्शनपणकर
वांनहीनेएविरित्यनीसमझणयवालानांदर्शनकरियेतोपंचमहापापजेवुंपापथाय अनेएनारायणनेलेईनेतोजेनेवि
षेमोटयपकहीयेतेनेविषेसंभवे अनेएनेलेईनेविष्णुब्रह्माशिवनारदसनकादिकएसर्वेनेभगवानकेवायछे अनेउद्ध
वजिनेविषेएनारायणनेलेईनेउद्धवनेभगवानकेवाय अनेहमणांआमुक्तानंदस्वामिजेवासंतनेविषे एनारायणने
लेईयेतोएमनेपणभगवानजेवाकेवाय अनेएनारायणनेलिधाविनातोअक्षरनेपणभगवाननकेवायतोबिजानी

शिवार्त्ताकिंहवीअने अपरिमिताधुवास्तनुभृतोयदिसर्वगताः एवेदस्तुतिनागद्यनोपणएजअर्थछे अनेजोएमनहोय
तोआआपणसर्वेछैयेतआदेहथकीनोपांजेआत्मातेनेब्रह्मरूपजांणीयेछैये अनेज्ञानवैराग्यादिकसाधनयुक्तछैयेतो
पणएनारायणनेप्रसन्नकरवाने अर्थैरात्यदिवसउजागराकरियेछैयेनेकीर्त्तननामस्मरणतेतालीयुंवजाडीवजाडीने
हाथनीआगलीयुंफाटीजायएमकरियेछैयेतथाकथावार्त्तारात्यदिवसकरियेकरावियेछैये तेजोएनारायणसरखाथ
ईजवानुंहोयतोएवडोदाषडोशुंकरवाकरियेमाटेएनारायणजेवातोएकनारायणजछे पणबिजोकोईएजेवोथातो
नथीअने॥ एकमेवाद्वितीयंब्रह्म॥एश्रुतिनोपणएजअर्थछेजेएनारायणजेवातोएकनारायणजछेएमसर्वशास्त्रनोसि
द्धांतछेएविरित्येभक्तजननिशिक्षानेअर्थेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिनेपोतेतोसाक्षातपुरुषोत्तमनारायणछे॥ ॥
॥इतिवचनामृतम् ॥१३॥ ॥१२१॥ ॥संवत्
१८७७नामागशरवदि ११ एकादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां ढोलिया
उपरथ्यविराजमानहतानेमाथे धोलोफेंटोधारणकर्योहतोतथाधोलीचादरओढिहतितथाधोलोखेसपर्योहतोनेपो
तानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथा देशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराज
परमहंसप्रत्येबोल्याजेमोटेआचार्यथईगयाछे तेनेपृथकपृथकरुचिछेतेमांशंकरस्वामिनेअद्वैतज्ञानांशप्रधानजणा
यछे तथारामानुजनोएममतछेजेजीवमायानेपुरुषोत्तमएत्रणयेनित्यछेनेपुरुषोत्तमछे तेजीवमायानानियंताछेने
सर्वनाकारणछेनेपोतानाअक्षरधामनेविषेसदादिव्यआकारथकाविराजमानछे नेसर्वेजेअवतारतेतेनाछे एवाजे

पुरुषोत्तमनारायणतेनिउपासनाजीवनेकरवी एविरित्येरामानुजनिसमझण्यजणायछेतथावल्लभाचार्यनेकेवल
भक्तिउपरस्थनिष्ठाथहुजाणायछे अनेएसर्वेआचार्येपोतानाग्रंथुंमांप्रसंगेकरिनेबिजीवार्त्ताउंलखिछेपणगमेतेवी
रित्येकरिनेअंतपोतानिरुचिउपरस्थजायएमतेमनाग्रंथुंनेविषेतेमनांवचनछे तेणेकरिनेतेमनोअभिप्राययथार्थजा
एयामांआवेछे तेमअमारिवार्त्तासांभलीनेतमनेसर्वेनेअमारीकेविरुचिजणायछेनेजेमसोयकेडदोरोचाल्योजाय
छेनेवलीजेममालानामण्यकानेविषेदोरोसुंसरोछेतेमअमारिजेसर्वेवार्त्तातेमांशोअभिप्रायनिरंतरसुंसरोचाल्यो
आवेछे तेजेनेजेमजणातोहोयतेतेमकहो तारेसर्वेमोटेरापरमहंसेजनेजेमजणांणुंतणेतेमकह्युं पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेह्योअमेअमारोअभिप्रायतथारुचितेकहीयेएकतोअमनेएगमेछे जेऋषभदेवभगवानवासुदेवसंघा
थेएकात्मतानेपांम्याहतातोपणज्यारेसिद्धियुंआविनेप्रामथईयुं तारेपोतेभगवानहतातोपणबिजात्यागिनिशिक्षाने
अर्थेतेसिद्धियुंनेग्रहणनकरताहवाते श्रीमद्भागवतमांकह्युंछे जेजोगिसिद्धथयोहोयनेपोतानुंमनवशथयुंहोयतो
पणतेमननोविश्वासनकरवो त्यांश्लोकछे ॥ नकुर्यात्कर्हिचित्सख्यंमनसिह्यनवस्थितेयद्विस्रंभाच्चिराच्चीर्णंचस्कंद
तपएश्वरम् १॥ नित्यंददातिकामस्यच्छिद्रंतमनुयेऽरयः योगिनःकृतमैत्रस्यपत्युर्जायेवपुंश्चली २॥ एविरित्येजेमन
नोविश्वासनकरेतेवोत्यागअमनेगमेछे तथाअमारामनमांश्वेतद्वीपतथाबदरिकाश्रमजेवोगमेछे तेवाबिजालोक
गमतानथीनेएममनमांरेछे जेश्वेतद्वीपनेविषेतथाबदरिकाश्रमनेविषेजाइनेनिरन्नपणेरयाथकातपकरियेतेबहुसा
रुलागेपणबिजालोकुंमांअनेकप्रकारनावैभवभोगववानेनथीगमतातथाभगवानानाज घणाकअवतारथयाछे

तेनेएमजांणीयेछैयेजेएसर्वेअवतारनारायणनाछे तोपणतेअवतारमांऋषभदेवजीवद्गुगमेतथातेथीउत्तरताक
पिलजीतथादत्तात्रेयएवेसरखाजणायछेअनेएत्रणयेअवतारकरतांकोटिघणुंश्रीकृष्णनेविषेअमारेहेतछे नेएमजा
णीयेछैये बिजासर्वेअवतारकरतांआअवतारबहुमोटोथयोनेबहुसमर्थछे अनेएमांअवतारअवतारिएवोभेदन
थीजणातोअनेबीजाजेमच्छकच्छादिकतेभगवाननाअवतारछे पणतेमांअमारिअतिरुचिनथीअनेआविरित्येतो
अमारेउपासनाछेजेसर्वेथिपरएकमोटोतेजनोसमूहछे तेतेजनोसमूहअधोउर्ध्वतथाच्यारेकोरेप्रमाणेरहितछेने अ
नंतछेनेतेतेजनासमूहनामध्यभागनेविषेएकमोटुंसिंहासनछे नेतेनिउपरदिव्यमूर्त्तिएवाजेश्रीनारायणपुरुषोत्त
मभगवानतेविराजमानछे नेतेसिंहासननेच्यारेकोरेअनंतकोटिमुक्तवेठाथकातेनारायणनांदर्शनकरेछे एवाजेमु
क्तसहितश्रीनारायणतेनेअमेनिरंतरदेखियेछैये अनेतेभगवाननेविषेतेजनुंअतिशेपणुंछे तेणेकरिनेज्यारेएसभा
सहिततेभगवाननांदर्शननथिथातांतारेअमनेअतिशेकष्टथायछे अनेतेतेजनोसमूहतोनिरंतरदेखायछे तोपणएने
विषेरुचिनथि अनेभगवाननीमूर्त्तिनादर्शनेकरिनेजअतिसुखथायछे अमारेएविरित्येउपासनाछे अनेएभगवान
नेविषेभक्तितोजेवीगोपीयुंनेहतितेविगमेछे तेसारुअमेसौमांणसनेजोतारहीयेछैये जेकोईककामीस्त्रिहोयतेनेपुरु
षनेविषेजेवुंहेतहोय तथाकामीपुरुषनेस्त्रीनेविषेजेवुंहेतहोयतेनेदेखीनेएमथाय जेएवुंहेतआपणेभगवानमांहोयतो
ठीक तथाकोईकनेपुत्रमांधनमांबहुहेतजणाय तेनेदेखीनेएमथायजेएवुंहेतआपणेभगवानमांहोयतोठीक तथा
कोईकगातोहोयनोतेनेसांभलीनेतेनपासेकोईमांणसने मोकलीयेअथवाअमेपंडेएनिपासेजाईयेनेजांणीयेजेएव

द्रुठीककरेछे अनेअमारेसुवांणयतोएवासाथेथायछे जेजेमांकामक्रोधलोभस्वादस्नेहमानईर्ष्यादंभकपटइत्यादिक
दोषनहोयनेधर्मशास्त्रमांकयुंछे एवीरित्येधर्मपाळतोहोयनेभगवाननिभक्तियेंजुक्तहोयतेसाथेजअमारेबेठाउठ्या
नीसुवाणथायछे अनेएवोनहोयनेतेअमारेभेगोरेतोहोयतोपणतेनिसाथेसुवांणथायनहितेनितोउपेक्षारहेछे अ
नेमारेतोअमारेकामिउपरस्यबहुअभावरहेतो अनेहवेतोक्रोधमानइर्षाएत्रणयजेमां होयतेउपरस्यबहुअभावरेहेछे
कांजेकामी होयतेतोगृहस्थनीपेठेनिर्मानिथैनेसत्संगमांपड्योरेछे अनेजेमांक्रोधमाननेईर्षाहोयछेतेतोसत्संगमां
थिजरुरपाछापडीजातादेखायछे माटेएत्रणयउपरस्यबहुखेदरेछे तेमाननेशुंतोजेमानिहोयतेनेपोताथिमोटोहोयते
नीआगळ्यपणस्तब्धपणुंरहे पणतेनिआगळ्यहलकोथैनेतेनिसेवामांवरतायनही अनेएसर्वेजेअमारोअभिप्रायते
थोडाकमांल्योकहीयेंजे जेविरित्येशंकरस्वामियेअद्वैतब्रह्मनुंप्रतिपादनकर्युंछे तेनेविषेतोअमारेरुचिनथि तथारा
मानुजस्वामियेजेवीरित्येक्षरअक्षरथकिपरजेपुरुषोत्तमभगवानतेनुंनिरूपणकर्युंछे तेपुरुषोत्तमभगवाननेविषे
तोअमारेउपासनाछे तथागोपीयुंनाजेवीतोएपुरुषोत्तमभगवाननेविषेअमारेभक्तिछे तथाशुकजीनाजेवोतथा
जडभरतनाजेवोतोअमारेवैराग्यछेनेआत्मनिष्ठाछे एविरित्येअमारोअभिप्रायतथारुचिछे तेअमारीवार्त्तायेक
रिनेतथाअमेमांन्याजेअमारासंप्रदायनाग्रंथतेणेकरिनेजोपूर्वापरविचारिनेजुवेतोजेबुद्धिवानहोयतेनाजांणयामां
आवेछेएविरित्येपोतानाभक्तजननिशिक्षानेअर्थेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिनेपोतेतोसाक्षातपुरुषोत्तमनारायणछे
॥इतिवचनामृतं॥ १४॥ ॥ १२२॥ ॥संवत् १८७७नामागशरवदि १३नेरशनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजि

महाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांविराजमानहताअनेधोळांफेंटामाथेबांध्योहतोतथाबिजेधोळे
फेंटेबोकांनिवाळिहतोतथागरमपोसनिरातिडगळिपेरिहती तथाधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळोचोफाळने धोळिपछे
डितभगांकरिनेओढ्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यदेशदेशनाहरिभक्तनी सभातथापरमहंसनिसभाभरा
ईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजकृपाकरिनेबोल्याजेआजीवछेतेअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवपणेकरिनेसर्वदेहमां
नखशिखापर्यंतव्यापिनेरयोछेअनेदेवतानेइंद्रियुंरुपेकरिने जीवनुंभोक्तापणुंछेपणदेवताइंद्रियुंथिपृथकूपणेभो
क्तानथी तारेनित्यानंदस्वामियेआशंकाकरिजेहेमहाराजतारेएमकेवायछेजजीवजेतेसामान्यपणेसर्व देहमांव्या
पिनेविशेषपणेह्रदयाकाशमांरयोछे तारेसर्वेठेकांणेसरखुंजांणपणुंनथीजणातुंतेनुंकेमसमजवुं पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेजेमसूर्यछेतेकिरणेकरिनेसर्वपदार्थमांव्यापिनेरयोछेपणआगळ्यजेवुं पदार्थछेत्यांतेवोसूर्यनोप्रकाश
जणायछे केमजेकाचनीभूमिहोयतथास्वछनिर्मळपाणीहोयत्यांजेविरित्येसूर्यनोशुद्धप्रकाशजणायछे तेविरित्ये
पांणानीभूमिरेत्यनीभूमितथाडोळायलुंपाणितेमांजणातोनथीएविरित्येसूर्यनाप्रकाशमांन्यूनअधिकपणुंजणाय
छेतेमएजीवइंद्रियुंअंतःकरणगोळकएसर्वनेविषेसमानपणेरयोछेपणइंद्रियोनेविषेस्वछपणुंछे मांटेतेनेविषेविशे
षप्रकाशजणायछे जुवोनेनेत्रमांजेवुंतेजजणायछेतेवुंनाककानमांकोईदिवसजणायछेनथिजणातुअनेच्यारअं
तःकरणनुंअतिस्वछपणुंछे तोत्यांजीवनोअधिकप्रकाशजणायछे अनेबीजांइंद्रियोमांन्युनजणायछेपणजीव
तोसर्वदेहनेविषेसमानपणेरयोछे तारेब्रह्मानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेएजीवनेकेटळाकतोताराजवोदेखेछे तथाठि

वानिजोत्यजेवोदेखेछे तथाअपोरियाजेवोदेखेछे तेकेमसमजवुं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएमछेजेजमजेने
अक्षिविद्याछे तेनेनेत्रद्वारायेजीवनुंदर्शनथायछेनेतेनेविषेभगवाननिमूर्त्तिनेपणदेखेछे तेमजेनेइंद्रिद्वाराळक्षथयो
तेतेवोआत्मानेदेखेछे जेमकाचनुंपुतळुंमनुष्यनेआकारेकर्युंहोयतेनेजेजे अवयवतथामुवाळातथानाडीयुंतेसर्वे
काचनाहोयनेते पुतळानिमाहेळीकोरेतेजभरयुंहोयतेतेजदेखायतेजेवोभुंगळीनोअवकाशहोयतेप्रमाणेदेखायछे
पणसमग्रनथिदेखातुं तेमएजिवनुंस्वरूपजेणेजवुंदीठुंछेतेतेवुंकेछे पणएनिनिरावरणद्रष्टिनथीथई माटेएनेजेवो
आत्माछेतेवोनथीदेखातो अनेज्यारेएनिनिरावरणद्रष्टिथईनेआत्माकारेथायछे तारेइंद्रियुंनागोळकनाजेविभाग
तेएनिद्रष्टिमांनथिआवतानेजेवोआत्माछेतेवोजणायछे जेमजेआकाशनिद्रष्टिनेपांम्योहोयतेनिद्रष्टिमांबिजांच्या
रभूतनथीआवतांतमजेनिनिरावरणद्रष्टिथायछे तेनेगोळकइंद्रीयुंदेवताअंतःकरणतेणेकरीनेजणाताजेजीवनाप्र
काशनाभेदतेद्रष्टिमांनथीआवतानेजेवोजीवछे तेवोयथार्थजणायछे अनेभेदद्रष्टिवाळानेजेवोछेतेवोनथीजणा
तोजेमकोईकेगायनुंपुंछडुंदीठुंकोईकेमुखदीठुंखुरदीठापेटदीठुंस्तनदीठातेणेजेजेअंगदीठुंतेगायनुंजदीठुंछे पणजेवी
गायछेतेवीकोईयेदीठिनथीनेएकअंगदीठुंमाटेगायदीठीपणकेवाय तेमआत्मानाप्रकाशनुंदर्शनजेटळुंजेनेइंद्रियुंद्वा
राअथवाअंतःकरणद्वाराथयुंतेटळोतेआत्मदर्शीकेवायपणसम्यक्आत्मदर्शनएनेकेवायनहि माटेअमेतोएजीवने
विषेएविरित्येसामान्यविशेषपणुंकहीयेछैये तारेनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजतमेजीवनेतोनिराकारक
ह्योतारेतेजीवनेविषेभगवानरयाछेतेपणअलिंगपणेरयाछे केमूर्त्तिमानरयाछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभग

वानतोइंद्रियुंदेवताअंतःकरणनेजीवएसर्वनाआश्रयपणेरयाछे तेश्रीकृष्णभगवानेउद्धवभक्तेगोपीयुंनेकवराव्युंछे
जेइंद्रियुंअंतःकरणदेवतानेजीवतेनाआश्रयपणेकरिने तमारेसमीपेहुंरयोछूंजेमपंचमहाभूतब्रह्मांडनेविषेरयांछेने
तेनांतेजसर्वनादेहमांरयांछेतेमजेहुंआमथुरामांरयोछूं ततोजेममहाभूतविशेषपणेकरिनेब्रह्मांडनेविषेरयांछेतेमर
योछूंनेजेमएभूतजीवुनादेहुंमांसामान्यपणेरयांछे तेमहुंतमारेपासेरयोछूंअनेजेहुंदेखातोनथीतेतोतमाराचित्तनि
वृत्तिनोमारेविषेनिरोधथायतेनेअर्थेनथीदेखातोपणरयोतोमूर्तिमानछूं तारेवलीनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहा
राजएभगवानइंद्रियादिकनाआश्रयपणेरयाछे तेपुरुषरूपेकरिनेरयाछेकेअक्षररूपेरयाछेकेपोतेस्वयंपुरुषोत्तमप
णेरयाछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजीवपुरुषअक्षरनेपुरुषोत्तमएसर्वेनुंतेजप्रकाशपणेतोसजातीछेमाटेएमना
प्रकाशनाभेदपाडवानेतोकोइसमर्थछेनही नेभेदतोअतिशेछेपणतेभेदनेदेखवानेकोइसमर्थनथीअनेजेनेएभग
वानकृपाकरेछेतेणेकरिनेतेनेप्रकाशमयएवोदिव्यदेहबंधायछे पछेतेएमजांणेछेजेआहुंछुंनेआपुरुषछेनेआअक्ष
रछेनेएसर्वेथिविलक्षणएवाआपुरुषोत्तमछे एविरित्येएसर्वेनेपृथकपणेदेखेछेनेएमनाप्रकाशनेपणविलक्षणपणे
देखेछेपणबीजोतोकोइपृथकदेखवानेअर्थेसमर्थथायनहीमाटेएभगवानसुझेएरूपेकरिनेरयाछे पणपोतेजरयाछे
अनेवेदांतजेउपनिषदतथायोगतथासांख्यएत्रणेयशास्त्रसनातनछेतेएश्रीकृष्णपरमात्मानुंजवर्णनकरेछे तेएत्रणेय
शास्त्रनामततमनेअमेपृथकपृथकपणेकरिनेकहीयेतेसांभलो तेमांजेसांख्यवालाछेतेताचोविसतत्वनेकहीनेतेथि
परपचविसमापरमात्मानेकछेपणजीवईश्वरनेपृथकपणेनथीकेतातेनोएअभिप्रायछेजेतत्वछेतेजीवविनानांहोय

नहीमाटेतत्वअनेलोतदात्मकपणेरयोजेजीवतेनेतत्वरूपजकेछे पणतत्वथकिपृथक्‌नथीकेताअनेजेमजीवनेचोविस
तत्वरूपमांनेछेतेमब्रह्मांडाभिमानिजेईश्वरतेनेपणचोविसतत्वरूपमांनेछे एविरित्येजीवईश्वरएबेयनेतत्वरूपमानि
नेतत्वअनेलेजएनेगणेछेपणतत्वथिनोखानथीगणतानेपचवीसमापरमात्मानेकेछे एसांख्यनोमतछेपणएमनसम
जवुंजेजीवनथीकांजेसांख्यवालेषटसंपत्तिश्रवणमननिदिध्यासनादिकसाधनकर्यांछे तेजीवनेजकरवानांकर्यां
छे पछेतेसाधनेकरिनेविचारनेपांमेनेतेविचारेकरिनेतत्वथकिपोतेनोखोपडेनेपोतानेब्रह्मरूपमांनेनेपरमात्मानेअजे
एविरित्येसांख्यमतछे तेमोक्षधर्ममांशुकजीप्रत्येनारदजीयेकयुंजे ॥ त्यजधर्ममधर्मंचउभेसत्यानृतेत्यज उभेसत्या
नृतेत्यक्त्वायेनत्यजसितत्त्यज ॥ एनोएमअर्थछेजेज्यारेमुमुक्षुआत्मविचारकरवाबेसेतारेतेनेआडाजेधर्मरूपअथवा
अधर्मरूपसत्यरूपअसत्यरूपजेजेसंकल्पआवेतेनोत्यागकरिनेनेजविचारेकरिने एनेतजेछेतेवीचारनोपणत्याग
करिनेब्रह्मरूपेरेवुंपणदेहेकरिनेधर्मरूपनियमनोत्यागकरवोकह्योनथीएश्लोकनोएअर्थछे अनेयोगवालाछेतेचो
विसतत्वनेपृथक्‌गणेछे नेजीवईश्वरनेपचवीशमाकेछेनेपरमात्मानेछविसमाकेछे अनेविवेककरिनेपचविसमा
नेतत्वथकीपृथक्‌समजिने तेनेविषेपोतापणानीद्रढतामांनिनेचोविसतत्वनीजेवृत्तियुंतेनोपींडिभावकरिने बला
त्कारेछवीसमानेविषेराखे पणविषयसन्मुखजावादेनहिनेएमसमजेजमारिवृत्तिभगवाननेमुकिनेबिजेठकांणेजा
शेतोमुनेसंसृतिथाशेमाटेअतिआग्रहकरिने इंद्रियुंअंतःकरणनीजेवृत्तियुंतेनेभगवाननेविषेराखे अनेजसांख्यवा
लोछे तेतोएमसमजेजमारेइंद्रियोअंतःकरणजनथीतोजाशेक्यांमाटेपोतानेब्रह्मरूपमानिनेनिर्भयरहेछे अनेजयो

गवाळोछेतेतोडरतोजरेहछे जेमकोईकपुरुषनाहाथमांतेळनुंमाथाळगणभरेलुंपात्रहोयनेतेपुरुषनेपगथियानेउप
रउंचुंचढवुंहोयने येकोरेथिउघाडितरवारवाळापुरुषडरावववानेउभारयाहोयनेतेतेळनेढळवादेवुंनहोयनेतेपुरुष
जेवोभयनेपांमेतमयोगवाळोविषयथकिबिनेभगवाननेविषेवृत्तियुंनेराखेछेएयोगनोमतछे अनेवेदांतजेउपनि
षदतेनोमतएछेजेसर्वनाअतिशेमोटाकारणएवाजेपुरुषोत्तमनारायणब्रह्मतेनुंजग्रहणकरिनेबिजासर्वेनेमिथ्यामा
नेछेजेमआकाशनिद्रष्टिनेजपांम्योहोयतेबिजातत्वनेदेखेनहितेमएब्रह्मनेजेदेखतोहोयतेबिजाकोइनेदेखेनहिएविरि
त्येवेदांतनोमतछे ॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥ १५॥ ॥ संवत् १८७७ नामागशरवदि १४
चौदशनेदिवससंध्याआरतिथयाकेडेश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोळीयाउपरविरा
जमानहतानेधोळोखेसपेरयोहतोतथागरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति तथामाथेधोळोफेंटोबांध्योहतोनेबिजेधोळे
फेंटकरिनेबोकांनिवाळिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठि
हति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरोएमकहिनेपोतेजप्रश्नपुछ्यो जेजेनेवासनाकुंठि
तनथईहोयनेजेनेवासनाकुंठितथैगईहोयनेजेनेवासनानिमूर्ळथैगईहोयतेनांशांलक्षणछे पछेमुक्तानंदस्वामियेंएप्र
श्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनिवासनाकुंठितनथईहोयतेनाइंद्रियुंनीवृत्ति
विषयमांचोटिजायतेपाछीविचारेकरिनेपणनिसरेनहि अनेजेनेकुंठितवासनाथईगईहोयतेनिवृत्तिविषयमांतत्का
ळप्रवेशकरेनहि अनेकदाचितवृत्तिविषयमांप्रवेशकरिजायनेतेवृत्तिनेपाछिवाळेतोतरतपाछिवळेपणविषयमांआ

सक्तथायनहि अनेजेनेवासनानिर्मूलथईगईहोयतेनेतोजाग्रतनेविषेसुषुप्तिनिपेठेविषयनोअभाववरतेनेसारानर साजेविषयतेवेयसमानपणेजणायनेपोतेगुणातीतपणेवरते तारेगोपालानंदस्वामियेंपुछ्युंजेवासनाकुंठिततोहोय पणतेमूलमांथिटलिनथिजातितेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरएछेजेआत्मनिष्ठारूपएवुंजे ज्ञानतथाप्रकृतिनांकार्यएवांजेपदार्थमात्रतेनेविषेअनासक्तिरूपएवोजेवैराग्य तथाब्रह्मचर्यादिकरूपजेधर्मतथा माहात्म्येसहितएवीजेभगवाननिभक्तिएच्यारवांनांजेमांसंपूर्णहोयतेनेवासनानिर्मूलथईजायछे अनेएच्यारमांजे टलिन्यूनतारहेछेतेटलिवासनानिर्मूलथातिनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्पोअमेप्रश्नपुछियेंजेमुमुक्षुनेभगवा ननिप्राप्तिनेअर्थेअनंतसाधनकरवानांकयांछे तेमांएकएवुंमोटुंकियुंसाधनछेजेणेकरीने सर्वेदोषटलिजायनेतेमां सर्वेगुणआवे तारेएप्रश्ननोउत्तरपरमहंसवतेथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजेएनोउत्तरकर्योजेभगवाननुंमाहात्म्यजे मकपिलदेवजियेंदेवहूतिप्रत्येकयुंछेजे॥मद्भयाद्वातिवातोयंसूर्यस्तपतिमद्भयात्॥एविरित्येअनंतप्रकारनामाहात्म्ये सहितएविजेभगवाननिभक्तितेजेनेहोयतेनादोषमात्रटलिजायछे नेतेनेज्ञानवैराग्यधर्मएनहोयतोपणएसर्वेआ वेछेमाटेएसाधनसर्वमांमोटुंछे ॥ अनेवलिश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेकपटीहोयनेतेबुद्धिवालोहोयमाटेपोता माकपटनेजणावादेनहितेनुंकपटकेईरित्येकलायतेकहो ॥ तारेएनोउत्तरब्रह्मानंदस्वामियेंकर्योजेजेनिचेठ्यकउठ्य कतेजेसत्संगनोद्वेषीहोयनेसंतनुने भगवाननुंघसातुंबोलतोहोयतेपासेहोयतेणेकरिनेतेओलखायपण विजीरित्ये तोनओलखाय पछेएउत्तरनेश्रीजिमहाराजेमांन्यानेतपछेपोतेबोल्याजेएवानोसंगनकरतोहोयतोकेमकलीये तारे

ब्रह्मानंदस्वामियेंकयुंजेकोईकदेशकाळनुंविशमपणुंआवेतारेएनुंकपटकळाईजायतारेश्रीजिमहाराजेकयुंजेएठीक
उत्तरकरयो। अनेवळीश्रीजिमहाराजप्रश्नपुछ्योजेएवोकीयोएकअवगुणछेजेजेणेकरिनेसर्वेगुणमात्रतेदोषरूपथ
ईजायछेतेकहो तारेश्रीपातदेवानंदस्वामीबोल्याजेभगवाननाभक्तनोजेद्रोहकरेतेनाजेसर्वेगुणतेदोषरूपथईजाय
छे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएउत्तरपणखरोपणअमेतोएनोउत्तरबिजोधार्योछेजेसर्वेगुणेसंपन्नहोयनेजोभग
वाननेअलिंगसमळतोहोयपणमूर्त्तिमानसमळेएमोटोदोषछेएणेकरिनेएनाबिजासर्वेगुणदोषरूपथईजायछेअ
नेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेसंतनोअभावशाणेकरिनेआवेछेतेकहो पछेएनोउत्तरपरमहंसेकरवामांड्यो
पणथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजेएनोउत्तरकर्योजेजेनेमानहोयतेनेसंतनोअभावआवेछे केमजेजेमानीहोयते
नोएवोस्वभावहोयजेजेपोतानेवखांणेतेमांसोअवगुणहोयतसर्वनेपड्यामुकीनेतेमां एकगुणहोयतेनेघणुमांनेअ
नेजेपोतानेवखांणतोनहोयनेतेमांसोगुणहोयतेसर्वनेपड्यामुकीनेतेमांकोईकजेवोतेवोएकअवगुणहोयतेने बहु
मांनिनेतेनोप्रथमतोमनतथावचनतेणेकरिनेद्रोहकरेनेपछेदेहेकरिनेपणद्रोहकरेमाटेएमानरूपमोटोदोषछे अनेते
मानसमळुमांजहोयनेभोळामांनहोयएमजांणवुंनही भोळामांतोसमळुंकरतांयजाजुंहोयछे पछेमुक्तानंदस्वामि
येंश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजएमानकेमटळे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभगवाननुंमहात्म्यअति
शेसमळतोहोय तेनेमानआवेकेमजेजुवोनेउद्धवजीकेवाडायाहतानेनीतिशास्त्रमांकुशळहतानेदेहेकरिनेराजाजे
वाहतापणजोभगवाननुंमहात्म्यसमळताहता तोगोपीयुंनेविषेभगवाननोस्नेहजोईनेतेनीआगळ्यपोतानुंमानर

युंनेएमबोल्याजेएगोपीयुंनाचरणनीरजजेनेअडतीहोयएवाजेब्रह्मलतातेणगुच्छतेमांहेलोहुंकोईकथाउं अनेतुल
सिदासजीयेकह्युंछेजे तुलसीज्याकेमुखनसेंनूलेईनिकसेराम ताकेपगकिपेहनीयांमेरेतनकीचाम एमजेनेनुलेप
णभगवाननुंनाममुखथिनिसरेतेनेअर्थेपोतानाशरीरनाचर्मनाजोडाकराविआपेतोजेभगवाननाभक्तहोयनेभग
वाननुं निरंतरनामस्मरणभजनकीर्त्तनवंदनकरताहोयनेजोभगवाननुंमहात्म्यसमझतोहोयतोतेनेआगल्यशुंमा
नरहेनजरहेमाटेमाहात्म्यसमझेतारेमानजायछे पणमाहात्म्यसमझ्याविनातोमानजातुंनथी तेसारुजेनेमानटाल
वुंहोयतेनेभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्म्यसमझवुं॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥१२४॥ ॥संवत्
१८७७नामागशरवदि अमांसनेदिवसश्रीजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोलियाउपरअ
विराजमानहता अनेमस्तकउपरधोलोफेंटोबांध्योहतोनेबिजेधोलेफेंटेकरिनेबोकांनीबाल्हिहतितथागरमपोसनी
रातिडगलीमांहेलीकोरधोलेअंगरखेसहितपेरिहति तथाधोलोखेसपेरयोहतोतथाचोफालओढिनेतेउपरपीलिरजा
इओढिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिएवि
रित्ये श्रीजिमाहाराजप्रसन्नथकारात्रिनेसमेविराजमानहता पछेश्रीजिमहाराजपोतानिमेलेबोल्याजेजुवोनेभ
गवाननीमायानुंबलकेवुंछे जेणेकरिनेविपरितपणुंघणुंथायछेकेमजेप्रथमकेवोसारोजणातोहोयनेपछेअतिशे
भुंडोथईजायछे एमकहिनेपछेवलिपरमहंसप्रत्येबोल्याजेआजतोप्रश्नपुछोतोवार्त्ताकरियें तारेनित्यानंदस्वामिये
पुछ्युंजेहेमहाराजप्रथमसारोहोयनेस्तुतिकरतोहोयनेतेनोतेपाछोनिंदाकरवामांडेछे माटेसुझेएवोदेशकालक्रिया

संगविशमथायतोपणसारोनेसाराजरहेपणकोईरित्येविपरीतमतिथायनहितेशांणेकरिनेथाय तारेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेजेनेदेहनोअनादरहोयनेदृढआत्मनिष्ठाहोयनेपंचविषयमांवैराग्यहोय अनेभगवाननोमाहात्म्येसहि
तयथार्थनिश्चयहोयएवानेसुंझेएवुं देशकालादिकनुंविशमपणुंथायतोपणएनिमतिअवलिथायनहि अनेजेदेहा
भिमानिहोयनेपंचविषयनोअतिशेअभावनथयोहोयतेनेज्यारेसंतएविषयनुंखंडनकरे तारेतेसंतमोटेराहोयतेनोप
णअभावआवेनेभगवाननोपणअभावआवे अनेभगवाननोतोयथार्थनिश्चयहोयतोपणजोपंचविषयनोअत्यं
तअभावनथैगयो होयनेतेनिआसक्तिहोयनेतेविषयनुमुक्तानंदस्वामिजेवाखंडनकरे तोतेनुंमाथुंशस्त्रेकरिनेमुका
वीदेएवोद्रोहकरे पछेवलोनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेकोईकनेदेहाभिमानतथापंचविषयनीआसक्तिहोयतोपणते
सत्संगमांनभ्योजायछेतेकेमसमझवुं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेज्यांसुधीकोईकधकोनथीलागोत्यांसुधी
नभ्योजायछे पणज्यारेकोईकमोटासंतअथवाभगवानतेमाननेखोदशेतथास्वाददेहाभिमानलोभकामक्रोधएने
खोदशे तारेएनेजरुरतेसंतनोअभावआवशे तारेएजरुरसंतनोद्रोहकरशेनेसत्संगमांथिविमुखथाशेजेमसर्पेलाल
नांखिहोयएवुंजे दुधसाकरतेनजेणेपीधुंहोयनेतेजीवेछे तोपणतेघडीबेघडीमांसांजसवारेआजकाल्यजरूरमरना
रोछे तेमजेदेहाभिमानिछे तेमहिनेबेमहिनेवरसेबेवरसेदशवरसेदेहमुक्यासमेदेहमुकीनेज्यारे तारेपणएजरुरसंत
नोअभावलेईनेपडीजाशे अनेजेनेदेहाभिमाननहोयनेएमसमझतोहोयजेअंतःकरणइंद्रियोनोप्रकाशकनेजेणेक
रिनेदेहचालेहालेछे एवोजेसत्तारूपआत्मातेहुंछुंतेहुंधनस्त्रियादिककोईपदार्थेकरिने सुखिथाउंएवोनथीनेएपदार्थ

नमळेतेणेकरिनेदुःखीथाउंएवोनथीएमद्रढसमझण्यजेनेहोयतेनेसंतगमेतेविरित्येपंचविषयनुंखंडनकरे तथादेहा
भिमाननुंखंडनकरेतोपणतेसंतनोअभावकोईरित्येआवेनहि नेतुच्छपदार्थसारुसंतसाथेबखेडोथायनहिनेआंटिप
णपडेनहि पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेपंचविषयनोअभावहोयतेकेमजणाय तारेश्रीजीमहराजबोल्याजे
जेनेविषयनोअभावहोयतेएमजणायजे ज्यारेकांईसारुंखावानुंआवे तारेतेनेखायपणजेमजेवुंतेवुंखातोहोयनेते
मांआनंदहोयतेवोआनंदरहेनहिमुझाईजाय अनेलुगडांजेवांतेवांजाडांपेरतोहोयतेमां आनंदहोयतेवोझीणांलु
गडांपेरवांपडेतेमांआनंदनरहेनेमनमुझाय तेमजसारिपथारिहोयअथवाकोईकमानदइत्यादिकजेजेसारापदार्थ
नोजोगथाय तारेतेमांतेनुंमनमुझायपणतेमांकोईरित्येआनंदपामेजनही तारेतेनेएमजाणीयेजेएनेविषयनेविषेअ
भावछे पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजएपंचविषयनोअभावकेमथाय तारेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेविषयनोअभावथयानुंमुख्यसाधनतोपरमेश्वरनुंमाहात्म्यछेनेते पछेआत्मनिष्ठानेवैराग्यछे तेमाहात्म्यतेशुंतोजे
भगवाननीबीकेकरिनेइंद्रवरसेछेसूर्यअग्निचंद्रमाप्रकाशकरेछेपृथवीसर्वनेधारीरहीछे समुद्रमर्यादानथीलोपता
औषधीयोऋतुनेपांमीनेफलेछे अनेजेभगवानजगतनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयनेकरेछे अनेजेनिशक्तिकाळछेमाया
छेपुरुषछेअक्षरछे एविरित्येजेभगवाननीमोटयपनेसमझतोहोयतेनेजगतमांएवुंशुंपदार्थछेतेबंधनकरेतकामलो
भक्रोधमानईरषास्वादसूक्ष्मवस्त्रधनस्त्रीतथाजेजेपंचविषयसंबंधिपदार्थते एनेकांईबंधनकरेनहिकांजेएणेतोसर्व
नुंपरिमाणकरिराख्युंछे जेभगवानतेआवाछे नेआवाएभगवाननाभजनस्मरणकथावार्त्तानेविषेमाळछे अने

अक्षरतेआवोछेनेआवुंएअक्षरसंबंधिसुखछे तथागोलोकवैकुंठश्वेतद्विपसंबंधिसुखतेआवुंछे तथाप्रकृतिपुरुषसं
बंधिसुखतेआवुंछे अनेब्रह्मलोकसंबंधिसुखतेआवुंछे नेस्वर्गनुंसुखतेआवुंछेतथाराज्यादिकनुंसुखतेआवुंछे एवि
रित्येएसर्वनासुखनुंअनुमानकरिने अनेभगवाननासुखनेसर्वथिअधिकमांनिनेजेभगवानने विषेजोडांणोहोयते
नेएवोकीयोपदार्थछे तेभगवाननाचरणारविंदथिपाडेकोईनपाडेजेमपारसमणिहोयते कोईकलोढानेअडीनेतेनुं
सोनुंथयुंतेसोनुंपाछुंपारसमणिनुंकरयुंपणलोढुंथायनहीतेमएवुंजेणेभगवाननुंमाहात्म्यजांण्युंछे तेभगवाननो
पाड्योपणतेभगवाननाचरणाविंदथिपडेनहितोशुंबिजपदार्थेकरिनेएपडेनपडे अनेएभगवाननेभजताहोयएवा
जेसंततेनुंपणएवडुमाहात्म्यसमजे एवामोटाजेभगवानतेनासाक्षातउपासकएसंतछे माटेएवडुमोटाछे जेमउ
द्धवपोतेकवामोटाहता पणजोआविरित्ये भगवाननुंमाहात्म्यसमजताहता तोपोतानेकांईडापणनुंमाननरयुं ने
गोपीयुंनाचरणनीरजनेपांमवानेइछ्यानेव्रक्षवेलीनोअवतारमाग्योकेमजेएवामोटाभगवानजेनामार्गने वेदनी
श्रुतिखोलेछे तेभगवाननेविषेएगोपीयुनिप्रीतिअतिशेभालितेमएवाभगवाननासंतहोयतेनेआगल्यमानकेमरहे
नेतेनेनमायकेमनहीतेनेआगल्यतोदासानुदासथैनेरेवायने पांचपांचखासडांमारेतोपणखमेनेएमसमजेजमारां
मोटांभाग्यथयांजेएवासंतनोहुं तिरस्कारसहुंछुंनहितोप्रारब्धवशथैनेबायडीछोकरांनातिरस्कारसेहवापडततथा
मावापनातथाराजाना तिरस्कारसेहवापडतअनेप्रारब्धवशथैनेडांडीनिभाजिखावीपडत तथामोथ्यखोदिनेखा
विपडत तेकरतांआसंतनेसंगेरहिनेहुं निःस्वादिवर्तमानपालुंछुं तेमारांमोटांभाग्यछे अनेप्रारब्धवशथैनेजवांतेवां

वस्त्रतथाचींथरांपेरवांपडतेतेकरतांत्र्पासंतनेसंगेरहिनेहुंगोदडीत्र्पोढुंछूंतेएमारांमोटांभाग्यछे अनेसंतनीसभामां जायछेनेपोतानेमानजडतुंनथि तारेएसंतनात्र्पवगुणलेछे तारेएनेसंतनीमोट्यपजांएयामांत्र्पाविनथि नहितोत्र्पव गुणलेतनहिजेममुमईनोगवंडरसाहेबखुरसीनांखीनेबेठाहोयनेतेनिसभामां कोईगरिबमांणसजायनेतेनेखुरसी ननांखीदेनेत्र्पादरकोईनकरे तारेकांईएनेतेइंगरेजउपस्यधोखोथायछे नेकांईतेनेगालदीधानुंमनमांथायछेलेशमा त्रपणथातुंनथी शामाटेजेएइंगरेजनीमोटाईजांणीछेजेएतोमुलकनोपाछ्याछेनेहुंतोकंगालछूं एवुंजांणीनेधोखो थायनही तमजोसंतनीमोटाईजांणीहोयतोतेसंतगमेतेवोतिरस्कारकरेतोपणधोखोथायनही नेजेटलोलेएटलोपो तानोत्र्पवगुणतोलेपणसंतनोत्र्पवगुणतोकांईरित्येलेजनही माटेजेनेभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्म्यसमझांणुंछे तेनो पायोसत्संगमांत्र्पचलछेत्र्पनेजेनेमाहात्म्यनथीसमझाणुतेनोविश्वासनही॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१७॥ ॥१२५॥ ॥संवत्१८७७नापोसशुदी१पडवानेदिवसरात्रिनेसमेस्वामीश्रीसहजानंदजीमाहाराजगामश्रीलो यामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोलियाउपरवविराजमानहता अनेमाथेधोलोफेंटोवांध्योहतोनेवलिजेधोलोफेंटेकरि नेवोकांनिवालिहति तथागरमपोसनिरातिडगलीपेरिहतितथाचोफालेसहितरजाईत्र्पोढिहति तथाधोलोखेसपेरयो हतो अनेपोतानामुखारविंदनित्र्पागल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतितेसमय मांसंध्यात्र्पारतीतथास्तुतिपरमहंसकरिरयापछे श्रीजिमहाराजेकह्युंजेकीर्त्तनगात्र्पोपछेवाजिंत्रवजाडिनेमुक्तानं दस्वामित्र्पादिकपरमहंसेकीर्त्तनगायांने पछेश्रीजीमाहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तनराखोहवेतो त्र्पमेवार्त्ताकरशुंनेत्र्प

मेआवातकरिये तेमांजेनेआशंकाउपजेतेपुछ्योएमकहीनेबोल्याजे भगवाननोनिश्चयथावोतेसौथिमहाकठण
छेनेनिश्चयनीवार्त्ताअतिअटपटिछे माटेकेहेतेबीकलागेछे जेशुंजांणीयेवातकरियेनेतेमांथिकोईनेअवळुंपडेनेतेणे
जेपोतानाअंगनिद्रढताकरिहोयतेअंगआवातेकरिनेत्रुटिजायतोतेमुळगेथिजायने एवातकर्याविनापणचालतुंन
थी अनेएवातजोसमझतांनआवडेतोदूषणपणघणांआवे अनेआवातसमझेनहित्यांहांलगणतेनानिश्चयमांपण
काच्यपघणीरहेछे तेसारुवातकरीयेछैये जेभगवानेवाराहनोदेहधार्योतेभुंडनुंरूपतेअतिकुरूपकेवायतथामछा
वतारधार्योतारेमाछलाजेवुंजरूपहतुंतथाकछावतारधार्यो तारेबिजाकाछबाजेवुंजरूपहतुंतथानृसिंहावतार
धार्यो तारेवाघनाजेवुंभयानकरूपहतुं तथावामनावतारधार्यो तारेतेवामनरूपनाहाथपगटुंकानेकेडथीगीनेश
रीरधींगुं एवाटुंकडाहतातथाव्यासावतारधार्यो तारेतेव्यासकालाहतानेशरीरमांमुवालाघणाहतानेशरीरगंधातुंह
तुंइत्यादिकजेभगवानेआकृतियुंधारणकरीहति तारेतेनेतेकालेजेजमल्यातेमणेतेवातवारूपनुंध्यानकर्युंछे अनेते
ध्यानेकरिनेतेतेभगवाननारूपनेपांम्याछे तेमांजेवाराहनेमल्यातेशुंधामनेविषेभगवाननेवाराहरूपजदेखेछे अने
मछजोनेमल्यातेशुंधामनेविषेमछरूपजदेखेछे अनेकूर्मनेमल्यातेशुंधामनेविषेकूर्मरूपजदेखेछे अनेनृसिंहने
मल्यातेशुंधामनेविषेनृसिंहरूपजदेखेछे अनेहयग्रीवनेमल्यातेशुंधामनेविषेघोडारूपजदेखेछे अनेजेणेवराहनेप
तिभावेभज्यातेशुंभुंडणयथईनेसखाभावेभज्यातेशुंभुंडथयोअनेमछनेपतिभावेभज्यातेशुंमाछलीथईनेसखा
भावेभज्यातेशुंमाछलोथयोनेकूर्मनेपतिभावेभज्यातेशुंकाछबीथईनेसखाभावेभज्यातेशुंकाछबोथयो अने

नृसिंहनेपतिश्चावेश्चज्यातेशुंशींहणथईनेसखाश्चावेश्चज्यातेशुंवाघथया नेहयग्रीवनेपतिश्चावेश्चज्यातेशुंघोडीथई
नेसखाश्चावेश्चज्यातेशुंघोडाथया माटेजोश्चगवाननुंमूळरूपवाराहादिकजेवुंजहोयतोतोतेते अवतारनाश्चकनेते
नाध्यानेकरिने तदाकारपणुंथायतारेतोकयुंतमजथयुंजोईयेपणएवातएमनथी तारेतमेकशोजेतेश्चगवाननुंकेवुं
रूपछेतोकहियेछैयेजेश्चगवानतोसच्चिदानंदरूपछे नेतजोमयमूर्त्तिछेअनेजेनाएकएकरोमनेविषे कोटिकोटिसू
र्यजेवोप्रकाशछेनेकोटिकामदेवनेपणलज्जापमाडेएवातेश्चगवानरूपालाछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछेराजा
धिराजछेसर्वनानियंताछे सर्वनाअंतर्यामिछेअनेअतिशेसुखस्वरूपछे नेजेनासुखनिश्चागल्यअनंतरूपवानस्त्रीयुं
नेजोयानुंजेसुखतेतुछथईजायछे अनेआलोकपरलोकसंबंधिजेपंचविषयनांसुखतेश्चगवाननिमूर्त्तिनासुखआ
गल्यतुछथईजायछेएवुंश्चगवाननुंस्वरूपछेतेस्वरूपसदाद्विभुजजछे नेपोतानिइछायेकरिनेक्यारेकचतुर्भुजपणज
णायछेअष्टभुजपणजणायछे नेसहस्त्रभुजपणदेखायछे नेतजश्चगवानमच्छकच्छवाराहादिकरूपनेतथारामक
ष्णादिकरूपनेकोईककार्यनेअर्थेधारणकरछेपणजेएपोतानुंमूळरूपछे तेनेतजिनेएअवतारनुंधारणनथीकरताते
जश्चगवानपोतेअनंतऐश्वर्यनेअनंतशक्तिसोताजमच्छकच्छादिकरूपनेधारणकरेछे अनेजेकार्यनिमित्तजेदेहनुं
धारणकर्युंहोयतेकार्यथईरहेछे तारेतेदेहनोत्यागपणकरेछेतेश्चागवतमांकह्युंछे ॥ भूश्चारःक्षपितोयेनतांतनूंवि
जहावजः॥ कंटकंकंटकेनैवद्वयंचापीशितुःसमम् ॥जेजेदेहकरिनेश्चगवानेपृथवीनोश्चारउतार्योतथाजीवुंनेदेहाभि
मानरूपीजेचैतन्यमांकांटोखुंचीरह्योतोतेनेकाढीनेनेकाढवानाकांटारूपजेपोतानोदेहतेनेपणत्यागकर्यो अनेराक्ष

सनेमारवानेअर्थेभगवानेनृसिंहरूपधार्युंनेपछे तेकार्यनेकरिनेपछेतेदेहनोत्यागकरवानेइच्छ्यापणतेसिंहनेकोंण
मारेपछेपोतानीइछायेकरिने कालरूपशिवतेशरभनुंरूपधारिनेआव्याने नृसिंहनेनेसरभनेयुद्धथयोपछेबेयजणे
देहमुक्योतेणेकरिनेशिवशरभेश्वरमहादेवथयाने नृसिंहजीयेदेहमुक्योतेनारसिंहीशिलाथईमाटे चित्रामणमांज्यां
ज्यांमच्छकूर्मादिकभगवाननाअवतारनांचित्रामणकरेछे त्यांत्यांथोडोकमच्छकच्छादिकनोआकारकरीने पछे
तेउपरयशंखचक्रगदापद्मवैजयंतीमालापीतांबरवस्त्रकीरिटमुगटश्रीवच्छनुंचिन्हइत्यादिक चिन्हेसहीतभगवाननी
मूर्त्तिनेलखेछे तोजोभगवाननुंरूपअनादिएवुंजछेअनेश्रीकृष्णभगवानेप्रथमजन्मसमयमांवसुदेवदेवकीनेचतु
र्भुजरूपेदर्शनदीधुंनेअक्रूरनेचतुर्भुजरूपेदर्शनजलनेविषे दीधुंतथारुकमणीनेमूर्छाआवीतारेपणचतुर्भुजरूपेदर्श
नदीधूंअनेअर्जुनेपणएमकयुंजे॥तेनैवरूपेणचतुर्भुजेनसहस्रबाहोभवविश्वमूर्त्ते॥ माटेअर्जुनपणचतुर्भुजरूपदेख
ताअनेजादवास्थलीकरीनेपीपलानीहेठेश्रीकृष्णभगवानबेठाहतातेसमयमां उद्धवजीयेंतथामैत्रेयऋषीयेभगवा
ननुंरूपचतुर्भुजशंखचक्रगदापद्मपीतांबरसहितदीठुं अनेश्रीकृष्णभगवानतोशामहतानेतेनुंरूपतोकोटिकामनेल
ज्जापमाडेएवुंकयुंछे माटेएवामनुष्यजेवाजणायछेतेनेविषेजपूर्वेकयोएवोप्रकाशनेसुखतेसर्वेरयांछेतेजेनेध्यान
धारणासमाधिनुंअंगहोयतेनेएनीएमूर्त्तिछे तेजकोटिकोटिसूर्यनाप्रकाशेजुक्तदेखायछेपणमशालदीवानुंकामप
डतुंनथीअनेएवोप्रकाशएभगवाननेविषेछे नेतेनथीदेखातातेतोएभगवाननीएवीइछाछेअनेएभगवानइछेजेए
वोप्रकाशवानहुंआभक्तनेदेखाउंतोतेप्रकाशेजुक्तएवीएजमूर्त्तिनेदेखेछे माटेजेनेभगवाननोनिश्चयहोयतेतोएम

समकेजेगोलोकवैकुंठश्वेतद्वीपब्रह्मपुरएधामनांजेऐश्वर्यसमृद्धितथापार्षदतेणेसहितएभगवानछे नेएमनीसेवाना
करतलतोराधिकालक्ष्मीआदिकछे एवापरमभावेसहितभगवाननेदेखेछेनेजेमूढछे तेमांणसजेवादेखेछेतेश्रीकृ
ष्णभगवानेगीतामांकह्युंछे॥ अवजानंतिमांमूढामानुषींतनुमाश्रितंपरंभावमजानंतोममभूतमहेश्वरं॥ माटेजेमूढ
छे तेभगवाननाएवापरमभावने जांण्याविनाभगवाननेविषेपोतानाजेवामनुष्यनाभावनेपरठेछे तेमनुष्यभाव
तेशुं तोकामक्रोधलोभमोहमदमत्सरआशातृष्णाइत्यादिकअंतःकरणनाभावछे तथाहाडचांममलमूत्रादिकत
थाजन्ममरणबालयौवनवृद्धएसर्वेदेहनाभावछे इत्यादिकजेमनुष्यभावतेसर्वेभावनेभगवाननेविषेपरठेछे मा
टेएवाभावनोपरठनारोजेहोयतेने भगवाननानिश्चयजेवुंजणायछे तोपणतेनोनिश्चयकाचोछे नेएजरुरसत्संग
मांथिपडशे अनेएभगवानतोपरमदिव्यमूर्त्तिछेनेभगवाननेविषेतोएमनुष्यभावनोलेशनथी माटेएभगवानमां
थिमनुष्यभावनेटालिनेदेवभावलाववो पछेब्रह्मादिकनोभावलाववो पछेप्रधानपुरुषनोभावआवे पछेप्रकृति
पुरुषनोभावआवे पछेअक्षरनोभावआवे पछेअक्षरातीतएवापुरुषोत्तमतेनोभावआवेछे जेमव्रजनागोपनेऐ
श्वर्यरूपश्रीकृष्णभगवाननांचरित्रदेखिनेप्रथमतोदेवभावआव्यो पछेगर्गाचार्यनावचननेसंभारिनेनारायणनो
भावआव्यो पछेएमकयुंजतमेतोनारायणछो माटेअमनेतमारुंधामदेखाडो तारेअक्षरधामदेखाड्युंएविरित्येभ
गवाननेविषेजेनेदिव्यभावछे तेनेपुरोनिश्चयजांणवोअनेएमकेछे जेआंनेप्रथमभगवाननोनिश्चयनोतोनहवेथ
योते शुंएप्रथमभगवाननेनोतोदेखतोदेखतोतोहतो पणमनुष्यभावेसहितदेखतोहतोने पछेज्यारेनिश्चयथयोतारे

दिव्यभावसहितदर्शनकरयुं तारएनेनिश्चयथयोजाणवो अनेज्यारेभगवाननेविषेएवोदिव्यभावनसमके तारेएने वातवातेधोखोथायनेगुणअवगुणलिधाकरेछे जेआंनीकोरनोपक्षराखेछेने अमारोपक्षराखतानथीतथाआंनेवधु बोलावेछेनेअमनेनर्थबोलावतानेआंनेउपरथवधुहेतछेने अमारीउपरथनथीएविरित्येगुणअवगुणपरठ्याकरेछे तेणेकरिनेएनुंअंतरदिवसेदिवसेपाछुंपडीने अंत्यंतविमुखथायछे माटेभगवाननेविषेतामनुष्यभावनजपरठवो अनेभगवाननाभक्तनेविषेपणमनुष्यभावनपरठवो कांजेदेहकरिनेताभगवाननाभक्तमां कोईकआंधलाहोय लुलाहोयकोढियोहोयवरोहोयवृद्धहोयकुरूपहोयने तेज्यारेदेहमुकेछे तारेशुंभगवाननाधाममांएवाआंधलालुला जरेहेछेनथीरेताएतोसर्वेमनुष्यपणानाभावछे तेनेमुकीनेदिव्यरूपथायछे ब्रह्मरूपथायछेमाटेहरिनाभक्तनेविषेम नुष्यभावनपरठाय तोपरमेश्वरनेविषेकेमपरठाय अनेआजवातछे तेसुझेतोआजसमझेतोएटलीसमझवीछे ने सुझेतोसोवरसेकरिनेसमझेतोपणएटलीसमझवीछेअनेआवातसमझीनेएनिद्रढतानिगांठ्यपड्याविनाछूटकोन थी माटेआअमारीवातछे तेसर्वेहरिभक्तनेयादराखीनेपरस्परकरवीने ज्यारेकांईनेअणसमझएयेकरिनेधोखोथाय तारेतेनेआवातकरिनेचेतावीदेवो अनेआजेअमारीवार्त्ताछे तेनेनित्यप्रत्येदिवसमांएकवारकरवी एमअमारीआ ज्ञाछे तेनेभुलशोमांजरुरभुलशोमांएमकहिनेश्रीजीमहाराजसर्वेहरिभक्तने जयस्वामिनारायणकहिनेहसताथ कापोतानेउतारेपधार्याएविरित्येश्रीजीमहाराजनिवार्त्तासांभलिने सर्वेसाधुतथासर्वेहरिभक्तेश्रीजिमहाराज नेसर्वेअवतारनाकारणअवतारिजांणिनेदिव्यभावनिअतिशेद्रढताकरताहवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१८॥

॥ संवत् १८७७नाफागणशुदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचालामध्येझीणा
भाईनादरबारमां ओटाउपरढोलियोढलाविनेविराजमानहताने मस्तकउपरधोलोफेटोबांध्योहतो तथाधोलो
अंगरखोपेर्योहतोतथाधोलोखेसपेर्योहतोतथाधोलि पछेडिओढिहति अनेमाथानाफेंटानोपेचजमणिकोरेछूटोह
तो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेसमयमांसंध्या
आरतिथईरई तेकेडेश्रीजिमहाराजतकियाउपरथ्य विराजमानथईनेबोल्याजेअमेआसर्वेमोटापरमहंसतथामोटा
हरिभक्तनेप्रश्नपुछीयेछैये जेभगवानमांहेतहोयतथाधर्ममांनिष्ठाहोयतोपणजो विचारनेनपांम्योहोयतोअतिसा
राजेशब्दस्पर्शरूपरसगंधएपंचविषयतेजेते अतिशेभुंडाजेशब्दादिकपंचविषयतेसरखाथायनहिअथवातेथिअति
शेउतरतापणथायनहि मोटकीयाविचारनेपांमतारेअतिसाराजेपंचविषयतेअतिशेभूंडाजेपंचविषयतेसरखाथई
जाय अथवातेकरतांपणअतिशेभूंडाथईजायएप्रश्नसर्वेमोटरापरमहंसनेतथासर्वेमोटराहरिभक्तनेअमेपुछीयेछै
येतेजेणेजेवेविचारेकरिनेएसारापंचविषयपनेभुंडापंचविषयजेवाजांण्याहोय अथवाभुंडाथिपणअतिशेभुंडाजां
ण्याहोयतेजेपोतपोतानोविचारतेकहो पछेतेसर्वपरमहंसेतथासर्वेहरिभक्तेपोतपोतानोविचारकहिदेखाड्यातारप
छे श्रीजिमहाराजबोल्याजेतमारोसर्वेनोतोएविचारसांभल्योपणहवेअमेजेविचारकर्योछेतेकहीयेछैये जेमकोई
कनोकागलपरदेशथिआव्योहोयतेनेवांचिनेतकागलनालखनारानिजेविबुद्धिहोयतेविजणाइआवेछे तथाजेमपां
चपांडवद्रुपदीकुंताजीतथारुक्मणीसत्यभामाजांबवतीआदिकभगवाननिपटरांणीयो तथासांबजेभगवाननोपु

भइत्यादिकभक्तनांरूपतथावचनतेशास्त्रमांलख्यांछे तेशास्त्रनेश्रवणेकरिनेतेमनारूपनुंप्रमाणतदर्शनजेवुंजथायछे
तथातेमनावचनेकरिनेतेमनीबुद्धिनुंप्रमाणथायछे तेमपुराणभारतादिकग्रंथेकरिनेएमसांभल्यामांआवेछेजेभग
वानजेतेआजगतनीजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनाकर्त्ताछे नेसदासाकारछेनेजोसाकारनहोयतोतेनेविषेकर्त्तापणुंके
वायनहिअनेजेअक्षरब्रह्मछे तेतोएभगवाननेरयानुंधामछेएवादिव्यमूर्त्तिप्रकाशमयनेसुखरूपजेभगवानतेजतेप्र
लयकालेमायामांकारणशरिरसहितलीनहताजेजीवतेमनेउत्पत्तिकालेबुद्धिइंद्रियुंमनप्राणनेआपेछेतेशानेअर्थेआ
पछेताउत्तममध्यमनेकनिष्ठजेविषयतेनाभोगनेअर्थेनेमोक्षनेअर्थेआपेछे अनेएजीवुंनेअर्थेभोगनेभोगनांस्था
नकतेभगवानेरच्यांछेतेमांजेउत्तमपंचविषयकर्याछे तेभुंडापंचविषयनादुखनिनिवरतिनेअर्थेकर्याछेजेमकोई
कभारेशाउकारहोयनेरसतानेबेयकोरेछायानेअर्थेझाडरोपावेछे तथापांणीनिपरबबंधावेछेतथासदाव्रतकरावेछे
तथाधर्मशालाकरावेछेतेगरिबसारुकरावेछे तेमब्रह्माशिवनेइंद्रादिकदेवछेतेतोएभगवाननीआगलयजेवासडता
लानांरांकहोयनेपीपरस्यनीटटीबाफीनेखाताहोयतेजेवागरीबछे तेब्रह्मादिकदेवमनुष्यनासुखनेअर्थेउत्तमएवापंच
विषयतेभगवानेरच्याछे नेजेमशाउकारेसदाव्रतधर्मशालादिकमांसुखजेवांरांकनेअर्थेरच्यांछे तेकरतांतेशाउकार
नाघरमांसुखतेअतिशेउत्तमहसेएमजणायछेतेमएभगवानेब्रह्मादिकनेअर्थेएवांसुखरच्यांछेतोपोतानाधाममांतो
एकरतांअतिउत्तमसुखहसेएमबुद्धिवालाहोयतेनेजांण्यामांआवेछे माटेएभगवाननाधामनासुखनुंअतिशेपणुं
बुद्धिवाननेजांण्यामांआवेछे तेणेकरिनेसाराविषयतेभुंडाथईजायछे अनेसंसारमांजेपशुमनुष्यदेवताभूतइत्या

दिकज्यांज्यांपंचविषयसंबंधिसुखजणायछे तेधर्मेसहितजेकिंचितभगवाननोसंबंधतेणेकरिनेछेपणपंडभगवान
मांजेवुंसुखछेतेवुंकोइनेविषेनथीजेमआमशालबलेछे तेमशालनेसमीपजेवोप्रकाशछेतेवोथोडकछेटेनथीनेतथि
घणेछेटेतोमुलगोनथीतेमबिजेठकांणेतोकिंचितसुखछे नेसंपूर्णसुखतोभगवाननासमीपमांरयुंछेअनेजेटलुंभग
वानथिछेटेथवायछेतेटलासुखमांन्यूनताथायछे माटेजेमुमुक्षुहोयतेपोतानाहृदयमांएमविचारेजेजेटलुंमारेभग
वानथिछेटुंथासे तेटलुंदुखथासेनेमहादुखीयोथाइशनेथोडकभगवाननेसंबंधकरिनेएवुंसुखथायछे माटेमारेभग
वाननोसंबंधअतिशेराखवोछे नेहुंअतिसंबंधराखिशतोमारेउत्कृष्टसुखनिप्राप्तिथाशेएमविचारिनेनेभगवाननासु
खनोलोभराखीनेजेमभगवाननोसंबंधअतिशेरहेतेमउपायकरेतेनेबुद्धिवानकहीये अनेपशुनासुखथिमनुष्यमां
अधिकसुखछेनेतेकरतांराजानुंसुखअधिकछे नेतेथिदेवतानुंसुखअधिकछेनेतेथिइंद्रनुंअधिकछेनेतेथिबृहस्पति
नुंनेतेथिब्रह्मानुंतेथिवैकुंठलोकनुंनेतेथिगोलोकनुंसुखतेअधिकछे नेतेथिभगवाननाअक्षरधामनुंसुखअतिअधिक
छेएवीरित्येभगवाननासुखनेअतिशेजांणेनेबिजांजेपंचविषयनांसुखतेनेविषेबुद्धिवाननेतुछताथईजायछे ने
तेभगवाननासुखआगल्यब्रह्मादिकनुंसुखतोजेवुंभारे गृहस्थनेबारणेकांईकरांकठीकरुलेईनेमागवाआव्योहोय
तेनाजेवुंछे अनेएभगवाननाधांमनासुखनोज्यारेविचारकरीयेछैये तारेसर्वजेबिजांसुखतेथिउदासथईनेमनमां
एमथायछे जेआदेहमुकीनेएसुखनेक्यारेपांमीये अनेस्वाभावीकपणेपंचविषयनुंग्रहणकरताहोईये तेमांतोकांई
झाझोविचारथातोनथी पणजोतेविषयमांकांईकसारप्यमनायछे तारेतुरतएभगवाननासुखमांदृष्टिपुगीजायछे

नेमनअतिउदासीथईजायछे अनेआजसर्वेवातछे तेजबुद्धिवालाहोयतेनेजाणयामांआवेछे माटेबुद्धिवालाउप
स्यअमारेहतछे केमजेअमेबुद्धिवालाछैयें ताएविरित्येअमारिद्रष्टिपुगेछे माटेबुद्धिवालाजेहोयतेनिपणद्रष्टिपुगेख
री अनेआविरित्येअमारोविचारतेतमारासर्वेनाविचारकरतांअमनेअधिकजणांणछेतेसारु आअमारोविचार
नेअतिद्रढपणेकरिनेहइयामांसौराखज्यो अनेआविचारविनातोजोरमणीकपंचविषयमांवृत्तिचोटिहोयतेनेअति
बलेकरिनेउखाडे तारेमांडमांडउखडे अनेजोआविचारनेपांम्योहोयतोतेवृत्तिनेखेच्यामांलेशमात्रप्रयासपडेनही
सहेजेजविषयनीतुछताजणाईजायछे अनेआजवार्ताछेतेजनेकाकीबुद्धिहोयनेकाकासुखनालोभनेइछेतेनेस
मजायछे जेमकोडीकरतांपैसामांवधुमालछेनेतेथिरुपैयामांवधुमालछे नेतेथीसोनामोरमांवधुमालछेनेतेथिचिं
तामणीमांवधुमालछे तेमज्यांज्यांपंचविषयनुंसुखछे तेथिभगवाननाधांममांभगवाननुंसुखअतिअधिकछेमाटे
जेबुद्धिवालोहोयनेजेनीद्रष्टिपुगेतेनेआविचारहृदयमांठरेछे अनेआविचारजेनाहृदयमांद्रढथयोहोयनेतेवनमांबे
ठोहोयतोपोतानेएमजाणेजेहुंअनंतमांणसतथाराज्यसमृद्धियेविटांणोछुंएमसमजेपणदुखीयोनमांने अनेईद्रना
लोकमांहोयतोजाणेजेवनमांबेठोछुं पणतेइंद्रनालोकनासुखेकरिनेसुखीयोनमानेतेसुखनेतुछजाणेतेसारुआवि
चारनेराखीनेएमसर्वेनिश्चयराखज्यो जेहवेतोभगवाननाधाममांजठव्यपुगवुंछे पणवच्यमांकोईठेकांणेतुछजेपं
चविषयसंबंधिसुखतेमांलोभावुंनथीएविरित्येसौद्रढनिश्चयराखज्यो अनेआतोजेअमारोसिद्धांतछे तेतमनेसर्वेने
कह्योछे माटेद्रढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥१२७॥ ॥संवत् १८७७

नाफागणशुदि ७ सातमनेदिवसगामश्रीपंचाळामध्ये झीणाभाईनादरबारमां ओटाउपरढोलियोढाळ्योहतो ते
उपरश्रीजिमहाराजविराजमानहता अनेधोळोफेंटोमस्तकउपरबांध्योहतो तथाधोळोखेसपेर्योहतो तथाधो
ळिपछेडिओढिहति अनेपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइने श्रीजिमहाराजनामुखारविंद
आगळ्यबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोक्षधर्मनुंपुस्तकमगावोतो सांख्यनाआध्यायनितथायोगनाअ
ध्यायनिकथाकरावियेएवचननेसांभळीनेपुस्तकमगाव्युंपछे नित्यानंदस्वामियेकथाकरवानोआरंभकर्यो।पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेयोगवाळाछेतेपचविसमाजीवईश्वरनेकेहेछे नेछविसमापरमात्मानेकेहेछेअनेसांख्यवाळा
छेतेचोविसतत्वनेअवांतरजीवईश्वरनेकहिनेपचवीसमापरमात्मानेकेहेछेतेमांजेयोगवाळाछेतेनोएममतछे जेमु
ऊएवोआत्माअनात्मानोविचारकरो साधनकरोपणप्रत्यक्षभगवाननाआश्रयविनामोक्षनथायअनेसांख्यवाळा
नोएममतछे जेसर्वेदेवमनुष्यादिकनीजगतियोतेनजाणिनेनेविषयनेविषेवैराग्यनेपामिनेत्रणदेहथकेपरएवोजे
आत्मातेनेजाणेतोरमुक्तथायअनेएवेप्रकारनाजेमतछे तेनेपोतपोतानामतमांजेदुषणछेतेनानिवारणनेअर्थेयुक्ति
नुग्रहणकरवुंतेमांयोगमतमांएदुषणछे जेजीवनेपचविसमोकयोतथाईश्वरनेपचविसमोकयोनेजीवनोचोविसत
त्वनोदेहकयोनेईश्वरनोपणचोविसतत्वनोदेहकयोमाटेएबेयनेविषे तुल्यभावआविजायजेस्थुलनेविराटतेतुल्यछे
तथासूक्ष्मनेसूत्रात्मातेतुल्यछेनेकारणनेअव्याकृततेतुल्यछे तथाजाग्रतनेस्थितिअवस्थातेतुल्यछे तथास्वप्ननेउत्प
त्तिअवस्थातेतुल्यछेतथासुषुप्तिनेप्रलयअवस्थानेतुल्यछेअनेविश्वतैजसनेप्राज्ञनेविष्णुब्रह्मानेशिवतेतुल्यछेएमम

मकिनेछविसमानेभजेछे एविरित्येजीवईश्वरनेविषेजतुल्यभावरूपदोषछेतेनेटालवानेअर्थेकोईकमोटापासेथियु
क्तिशिखविजेईश्वरनादेहमांजेपंचभूतरयांछे तेनेमहाभूतएविसंज्ञाछेनेतेभूतसर्वजीवनादेहनेधारिरह्यांछेअनेजी
वनादेहमांजेपंचभूतछेतेअल्पछे नेबिजानेधारवानेसमर्थनथीनेजीवछेतेअल्पज्ञछेनेईश्वरछेतेसर्वज्ञछेएविरित्ये
युक्तिशिखिनेजीवईश्वरनेविषेसमपणुंनसमजवुं अनेजोएवियुक्तिनशिख्योहोयनेकोईप्रतिवादिप्रश्नपुछेतोतेनोउ
त्तरकरवोकठणपडेनेसमजण्यचुंथाईजाय अनेकोईकप्रश्नकरेतेतोजीवईश्वरनेविषेसमपणुंरेवादेनहीमाटेजीवई
श्वरनेविषेसमपणुंनआवे एविरित्यनीयुक्तिशिखवीनेएविरित्यनांजेवचनतेनेसांभलवां अनेसांख्यवालानेएदूषण
छेजेचोविसतत्वकयांछेनेपचविसमापरमात्माकयाछेनेतेचोविसतत्वनेमिथ्याकयाछेपरमात्मानेसत्यकयाछे तारे
तेपरमात्मानेपांमेछेकोणकेमजेपांमनाराजीवनेतत्वथिभिन्नकत्यानथीमाटेएजेदूषणछे तेनेटालवानेअर्थेमोटाउं
थकीएमजुक्तिशिखवीजेएचोविसतत्वकयांतेजीवविनाहोयनहिमाटेएतत्वभेलाजजीवईश्वरनेकयाछे तेजीवईश्व
रएतत्वथकिपृथकछेनेपरमात्मानेपांमेछे एविरित्यनीजुक्तिशिखवीनेआजुक्तिनशिखिहोयनेकोईप्रतिपक्षीप्रश्नपु
छेतोसंशयथायजेतत्वतोमिथ्याछे तारेतेपरमात्मानेपांम्यानेअर्थेब्रह्मचर्यादिकधर्मकयाछे तथाश्रवणमनननिदि
ध्यासादिकसाधनकयांछे तेशानेअर्थेकयांछेमाटेतत्वनातदात्मकपणानेपांम्याजेजीवईश्वरतेने तत्वरूपेकरिनेक
याछेतेएतत्वथकिअतिविलक्षणछे तेपरमात्मानेपांमेछेइत्यादिकजेजुक्तियोतेनेमोटासंतथकीसांख्यवालानेशीख
वी अनेयोगवालाजेछेतेप्रत्यक्षमूर्त्तिएवाजेमच्छकच्छवराहनृसिंहवामनरामकृष्णादिकभगवाननाअवतार ते

नध्यानेकरिनेमोक्षथायएवियुक्तिनुंग्रहणकरेछे अनेजेसांख्यवालाछेतेजंते ॥ यतोवाचोनिवर्त्ततेअप्राप्यमनसा
सह ॥ इत्यादीकश्रुतिशास्त्रेकरिनेकह्युंजेभगवाननुंस्वरूपतेनेअनुभवेकरिनेयथार्थजाणेतारेमोक्षथायएवियुक्तिनुं
ग्रहणकरेछे अनेएवेयमतछेतेसाराछेनेमोटायेमांन्याछेअनेएवेयनुयथार्थजोआचरणजेकरेतोतेपरमगतिनेपांमे
छेअनेएवेमतछेतेमांसाधनसरखांकयांछे पणउपासनानीजेरित्यतेसरखिनथीघणीपृथकछे एविरित्येवार्त्ताकरि
नेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेहवेतोकीर्त्तनगाओ पछेमुक्तानंस्वादमिआदिकजेपरमहंसतेवाजिंत्रलेइ
ने कीर्त्तनगाववालागातपछेवलीश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तनराखो अनेएसांख्यनेयोगएवेयनोसिद्धांतत
मेकीर्त्तनगायांत्यांसुधीअमेविचार्योछे तेकहीयेतसांभलोजेजोगवालाछे तेनेआत्यंतिकप्रलयनेविषेजेअक्षर
धाममांतेजोमयएवीदिव्यरूपभगवाननीमूर्त्तिरहिछे तध्यानकरवायोग्यछे नेतेथिओरांप्रकृतिपुरुषरूपभगवान
ध्यानकरवायोग्यछे नेतेथीओराप्रकृतिपुरुषनांकार्यजेचोविसतत्वतेरूपभगवानध्यानकरवायोग्यछे नेतेथिओ
राहिरण्यगर्भनेतेथिओराचोविसतत्वथिउपनोजे विराटतेध्यानकवायोग्यछे नेतेथिओराब्रह्माविष्णुशिवतथापृथ
वीनेविषेजेमच्छकूर्मनृसिंहवाराहादिकभगवाननाअवतारतथाशालग्रामादिकप्रतिमाउंएसर्वे ध्यानकरवायोग्य
छे एवुंयोगवालानुंतात्पर्यजणांणुं पछेसांख्यनोविचारउपज्यो तारेतेणेएआकारमात्रनुं निराकरणकरिनांख्युंनेए
मजणांणुंजेएसर्वनाविचारनोकरतलजेजीवछे तेजवोशुद्धकोइनथीमाटेजीवनुंध्यानकरवुंएठीकछेएवोजेसांख्य
नोविचारतेने टालवानेअर्थेवलियोगनोविचारथयोजेएपरात्परएवाजपुरुषोत्तमभगवानतेनूं एप्रकृतिपुरुषादिक

सर्वेनेविषेअन्वयपणुंछे माटेएसर्वेभगवानजछेनेदिव्यरूपछेनेसत्यछेनेध्येयछे नेएवातनेद्रढकरवानेअर्थेश्रुतिछेजे
॥ सर्वंखल्विदंब्रह्मनेहनानास्तिकिंचन तथाइदंहिविश्वंभगवानिवेतरोयतोजगत्स्थाननिरोधसंभवाः॥ एविरित्य
नोयोगमार्गछे तेनेविषेप्रवर्त्योजेमुमुक्षुतेनेकोइविघ्ननथीशामाटेजेएमार्गस्थूलछेने एनेविषेप्रत्यक्षमूर्त्तिभगवा
ननुंआलंबनछेतेसारुजेवोतेवोहोयतपणएमार्गेकरिनेनिर्विघ्नथकोमोक्षनेपामेछे पणएमार्गमांएकदोषछेजेएस
र्वथिपरजेपुरुषोत्तमभगवानतेने अनेप्रकृतिपुरुषादिकनेअंशअंशिभावआविजायछे जेभगवाननाअंशप्रकृति
पुरुषछेने तेनाअंशहिरण्यगर्भविराटादिकछे एविरित्येसमझायतोमोटोदोषआवे कांजेभगवानअच्युतछेनिरंश
छेनिर्विकारछे अक्षरछेअखंडछेतेनेविषेच्युतभावआवेछेनेअंशअंशिभावआवेछे माटेएवोदोषआववादेवोन
हि अनेएमसमझवुंजे एभगवानजेवातोभगवानजछेनेबिजाजेप्रकृतिपुरुषादिकछे तेतोएनाभक्तछेनेएनुंध्यान
करेछे माटेएभगवानरूपछेजेमकोइमोटासंतहोयनेतेभगवाननुंध्यानकरताहोयनेतेनेभगवानरूपजाणेछे तेम
एप्रकृतिपुरुषादिकपणभगवानरूपछे अनेएसर्वथिपरजेपुरुषोत्तमश्रीकृष्णतेजवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्नअनिरुद्धरू
पेथायछे तथारामकृष्णादिकअवतारनुंग्रहणकरेछे तेध्यानकरवाजोग्यछे एमसमझेतोएयोगमार्गतेअतिशेनि
र्विघ्नछेनेश्रेष्ठछे अनेसांख्यवालाछे तेमांएदोषछेजेएसांख्यवालाहोयतेएमकहेछे जेअंतःकरणेकरिनेतथाइंद्रियेक
रिनेजेजे ग्रहणकर्यामांआवेछे तेसर्वेमिथ्याछेने अनुभवेकरिनेजग्रहणकर्यामांआवेछेतेसत्यछे एविरित्येआ
कारमात्रनेमिथ्याकरेछे तेभलेजीवनाकल्याणनेअर्थेप्रगटथयाजेभगवानतेनारूपने पणमिथ्याकरेछे तथाअ

निरुद्धप्रद्युम्नसंकर्षणएमनारूपनेपणमिथ्याकरेछेनेनिर्गुणएवाजेवासुदेवतेनुंजग्रहणकरेछे एवोएमोटोदोषछे मा
टेएसांख्यवालाएमसमजेतोठीकजेसांख्य विचारनुंग्रहणकरिनेप्रकृतिपुरुषथी जेजेउपनुंतेनेमिथ्याकरिने पोताना
आत्मानेसर्वथिपृथकशुद्धब्रह्मरूपमानिनेते पछेजीवनाकल्याणने अर्थेप्रगटथयाजेभगवानतेनारूपनेसत्य जां
णिनेतेनुंध्यानकरवुं एविरित्यएबेप्रकारनाजेविचारछे तेकोईकअमजेवामोटापासेथिशिखे तारेआवडेनहितोशा
स्त्रनेभणेसांभलेपणआवडेनहि अनेछेतोएमजेप्रथमसांख्यविचारेकरिनेजब्रह्मरूपथयोहोयतेनेअर्थेयोगनोउपदे
शछेतेकर्युंछेजे ॥ब्रह्मभूतःप्रसन्नात्मानशोचतिनकांक्षति समःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपरां॥ तथा आत्मारामा
श्चमुनयोनिर्ग्रंथाअप्युरुक्रमे कुर्वंत्यहैतुकींभक्तिमित्थंभूतगुणोहरिः॥ परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलयागृ
हीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान्॥ एविरित्येसांख्यवालानेयोगनिअपेक्षाछेकांजेएसांख्यवालोविचारेकरिने
पोतानाआत्माथिव्यतिरिक्तजेजेकांईपंचइंद्रियुंने च्यारअंतःकरणेकरिनेभोगववामांआवे एवाविषयभोगवेछेते
नेअतिशेतुच्छजाणेछे माटेएकोईपदार्थनेविषेआश्चर्यपामेनहितथाबंधायनहिअनेएनिपासेकोईआवीने एमक
हेजेआपदार्थतोबहुजरुडुंछे तारेतनेएमविचारेजगमतेवुंसारुंहशे पणइंद्रियोअंतःकरणेकरिनेग्रहणकर्यामांआ
वेएवुंहशेनेइंद्रियोअंतःकरणनाग्रहणमांजेआवेतेतोअसत्यछेनाशवंतछे एविएसांख्यवालानेद्रढसमजणएयरहेछे
नेपोतानाआत्मानेशुद्धजांणेछे एवोजेसांख्यवालोतेनेयोगमार्गेकरिनेभगवाननीजेउपासनाध्यानभक्तितेकरवां
अनेएमनकरेतोएनेविषेअतिन्यूनताकेवायछे एविरित्येसांख्यशास्त्रतथायोगशास्त्रतेनोजसनातनसिद्धांतछे तेअमे

यथार्थविचारिनिकह्योछे अनेजेआधुनिकयोगवालानेसांख्यवालाछे तेमणेतोएबेयमार्गनेबगाडीनांख्याछे जे
योगवालाछेतेआकारनुंस्थापनकरवाजायछे तारेबिजाजीवनाआकारतथाब्रह्माविष्णुशिवनाआकारतथाराम
कृष्णादिकअवतारनाआकारतेसर्वेनेतुल्यपणेजांणेछे अनेसांख्यवालाछेतेआकारनुंखंडनकरेछे तेअनेतीर्थव्रत
प्रतिमायमनियमब्रह्मचर्यादिकधर्मब्रह्माविष्णुशिवतथारामकृष्णादिकअवतारएसर्वेनुं खंडनकरेछे माटेआधुनि
कजेसांख्यवालानेयोगवालातेबेयमार्गनेमुकीनेकुमार्गेचाल्याछेतेनारकीथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२॥ ॥१२८॥ ॥संवत् १८७७नाफागणशुदि ८ अष्टमीनेदिवसश्रीजिमहाराजगामश्रीपं
चालामध्येझीणाभाईनादरबारमांढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेधोलोफेंटोमाथेबांध्योहतोतथाधोलोखेसप
स्योहतोतथाधोलिपछेडिओढिहतिअनेपोताना मुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनि
सभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसमांहोमांहीप्रश्नउत्तरकरो तारेमुनिबावेब्रह्मानंद
स्वामिनेप्रश्नपुछ्यो जेआवोसत्संगनोनेभगवाननोजोगमल्योछेनेबिजाविकारसर्वेटलिगयाछे तथासत्संगनोख
पछेतोपणमानईर्षाकेमरहिजायछे पछेएनोउत्तरब्रह्मानंदस्वामियेकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराज
बोल्याजेएवोजेछेतेमांबुद्धिनथि अनेजेबुद्धिवालोछेतेतोपोतामांजेटलाअवगुणहोयतेनेजांणेतथाजेटलागुणहो
यतेनेपणजांणेअनेबिजामांजेगुणतथाअवगुणहोयतेनेपणजांणे अनेजेबुद्धिवालोनहोयतेतोपोतामांगुणजजां
णेपणअवगुणहोयतेनेतोजांणेनहि नेपोतानेसनकादिकजेवोमोटोजांणेनेबिजामोटाहोयतेनेपणपोताथिउतरता

जांणेअनेजेबुद्धिवाळोहोयतेपोतानाअवगुणनेजांणतोहोयजेहुंमांआटलाअवगुणछे पछेतेनीउपरस्यचाडयराखीने
तेअवगुणनेटाळिनांखे तथातेअवगुणनेटाळवानिविजासंतवार्त्ताकरताहोयतेनेहितकारिमांनेमाटेएमांमानईर्षादि
ककोईअवगुणरहेनही अनेकोईकमांमोटिबुद्धिजणातिहोयनेतेजोपोतानाअवगुणनेनविचारतोहोयतोतेनिव्यव
हारिकबुद्धिजांणवीनेतेबुद्धिउपरस्यथितोवहुवोजाळिजणाय पणएनेबुद्धिवाळोनकवायतेनेतोअतिमूर्खजांणवोने
एनिएबुद्धिपोतानामोक्षनाकाममांआवेनहिअनेथोडिकबुद्धिहोयनेजोपोतामांअवगुणहोयतेनेजांणीनेतेनेटाळ्या
नोउपायकरेतोएनिथोडीबुद्धिपणमोक्षनेउपयोगीथायछे नेएनेजबुद्धिवाळोकहीयेअनेजेपोतामांतोकोईवारेअव
गुणपरठेनहिनेगुणजपरठेतेनेमूर्खकहियेनेपोतामांअवगुणपरठेतेनेबुद्धिवाळोकहीये पछेश्रीजिमहाराजेआज्ञाक
रिजेकीर्त्तनगाओपछे॥सखिआजमोहनदिठारेसेरियेआवतारे॥एकीर्त्तनपरमहंसगावाळागातारेवळीश्रीजिमहारा
जबोल्याजेहवेकीर्त्तराखो अनेआकीर्त्तनगायांतमांहेतवहुछेतेहेतनोअमेविचारकर्योजेहेतमोटिवातछेनेहेतकरि
नेभगवाननेभजवाएठीकछे पणसारिपेठेवीचारिनेजोयुंतारेएमजणांणुजेहेतछेतेजभगवाननीमायाछेकेमजेस्त्री
युंपरस्परबोलतीहोयजोतिहोयस्पर्शकरतीहोयतेमांबीजिरीत्यनुंहेतछे अनेपुरुषहोयनेपरस्परबोलेजुवेस्पर्शकरेते
मांपणबीजिरित्यनुंहेतछेअनेपुरुषजेतेस्त्रीनेजोतोहोयनेआलिंगनकरतोहोयतेनीवार्त्तासांभळतोहोयतेनोसुगंधले
होयनेतेनीवार्त्ताकरतोहोयतेनेविषेजेवुंहेतथायछे नेतेस्त्रीमांपुरुषनुंमनआकर्षणथईजायछेतेवुंपुरुषपुरुषमांनथी
थातुंतथास्त्रीहोयनेपुरुषनेजोतिहोयआलिंगनकरतीहोयइत्यादिकपुरुषनासंबंधकरिनेस्त्रीनेहेतजेवुंपुरुषमां थायछे

नेतेनुंमनपुरुषमांसमग्रपणेखेंचाईजायछे तेवुंस्त्रानेस्त्रीमांनथीथातुंमाटेजेथकीजगतनोप्रवाहछेनेजेजीवनेसंसृति
नेबंधनना।करनारीछेएवीजेन्नगवाननीमायातेजहेतरूपेछे पछेएमवीचारथयोजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचवि
षयछेतेविजेठेकाणेथिमिथ्याकरीनेएकन्नगवानमांजन्नात्यंतिकसुखजांणिनेजोड्याहोयतोतोठीकछे तेमायानथी
पछेवस्रीतेमांपणविचारथयोजेएपणठीकनही कांजेन्नगवाननारूपकरतांन्नधिकरूपन्नधिकस्पर्शन्नधिकरसन्न
धिकगंधन्नधिकशब्दतेविजानेविषेजणायतोन्नगवाननेमुकीनेतेनेविषेहेतथईजाय जेमसोलहजारनेएकसोजेश्री
कृष्णन्नगवाननीस्त्रीयुंहति तेजन्मांतरेन्नप्सराउंहतीतेमणेब्रह्मापासेवरमाग्योजेहेमहाराजन्नमेदेवदैत्यनेमनुष्यएस
वैनोस्पर्शकर्योछेपणजेनारायणपुरुषछे तेनोपतिन्नावेस्पर्शनथीकर्योमाटेएवीकृपाकरोजेएन्नमारापतिथायप
छेब्रह्मायेकयुंजेतमेतपकरोतमारापतिनारायणथाशेतारेतमणेघणुंतपकर्युं पछेतमनीउपरथन्नष्टावक्रऋषीतथा
नारदमुनितेपणप्रसन्नथयानेवरन्नाप्यो जेतमारापतिनारायणथाशेएविरित्येजन्मांतरेघणुंकतपकरिनेश्रीकृष्णन्न
गवाननेपांमीहतीयुं पणजोन्नगवानकरतांसांबनेविषेन्नधिकरूपदीठुंतातेमांमोहपामीगईयुं माटेजेनिएकमतिरेति
नहोयतेनेपंचइंद्रियुंनाविषयनासुखसंबंधकरिनेन्नगवानमांप्रीतिकरवीतेठीकनही नेजेनीमतिएकनीएकनीस्तर्कप
णेरयाकरेतेनेतोठीकछे न्ननेजनेबुद्धिहोयतेनेन्नगवानमांहेतकेमकरवुंतोजचोविसतत्वछे तेथकीपोतानाजीवने
पृथक्जांणवोनेतेजीवनेवीषेखुतिनेरहीजेपंचइंद्रियोनीवृत्तियुंतेनेउखाडिनांखिनेइंद्रियुंनीवृत्तिविनाजीवसत्तापणे
रयाथकानिर्गुणपणेकरिनेजेटलुंन्नगवानमांहेतथायतेटलुंकरवुं तेनिर्गुणपणुतेशुंजेदशइंद्रियुंतेरजोगुणनीसंपत्ति

छे अनेअंतःकरणनेदेवतातेसत्वगुणनीसंपत्तिछे अनेपंचभूतनेपंचविषयतेतमोगुणनीसंपत्तिछे तएत्रण्यगुणनी
सपत्तियुंनेत्रण्यगुणतेनेपृथकमांनिनेकेवलजीवसत्तायेकरीनेरहेतेनेनिर्गुणकहीयेएवोनिर्गुणथईने भगवानमांहि
तकरवुंतकयुंछेजे ॥ नैर्गुण्यस्थारमंतेस्मगुणानुकथनेहरेः ॥ तथा परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया ॥ गृ
हीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीनवान् ॥ अनेएविरित्यनाजेज्ञानिछेतेक्षेत्रनेक्षेत्रज्ञनारूपनेजांणीनेपोतेक्षेत्रज्ञरूपे
थैनेभगवानमांप्रीतिकरेछे तेक्षेत्रतेशुंतोस्थूलसूक्ष्मनेकारणएत्रण्यदेहतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्ति एत्रण्यअवस्थाए
सर्वेक्षेत्रछेतेक्षेत्रनेपोतानाआत्माथिपृथकजांणेछे जेएमारेविषेकोईदिवसहोयनहींहुंतोएनाजांणनारोछूंने अति
शुद्धछूंअरूपछूंअलिंगछूंचैतन्यछूं अनेएक्षेत्रतोअतिमलीनछे जडछेनाशवंतछेएमदृढपणेसमजिनेनेएसर्वथिवै
राग्यनेपामिनेस्वधर्मेसहितजेभगवाननेविषे भक्तिकरवीतेनेएकांतीकनीभक्तिकहीयेअनेएनेज्ञानीकहीयेअनेएजे
ज्ञानीतेसर्वथिश्रेष्ठछेतेभगवानेकयुंछेजे ॥ तेषांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते ॥ उदाराःसर्वएवैतेज्ञानीत्वा
त्मैवमेमतम् ॥ एमसमजिनेइंद्रियाअंतःकरणविषयएसर्वेनांजेमूलतेजीवमांथिउखेडिनांखिनेभगवाननेविषेहेत
करवुंएजठीकछे अनेज्यांसुधीएनांमूलउखाडीनांख्यांनहोयत्यांसुधीएइंद्रियोअंतःकरणेकरिने भगवाननांदर्शन
स्पर्शनादिकरूपजेकामतेसेवुंपणएनेपोतानाहेतुनमांनवावेरिमांनवानएनागुणनसेवोजे एभगवाननीभक्तिनेवि
षेउपगारकरेछे केमजेनेत्रेकरिनेभगवाननांदर्शनथायछे श्रवणेकरिनेभगवाननीकथासंभलायछेत्वचायेकरिने
भगवाननोस्पर्शथायछे नासिकायेकरिनेभगवाननीमालानेतुलसीनासुगंधलेवायछेनेमुखेकरीनेभगवाननाक

थाकीर्त्तनकेवायछे तथाजीह्वायेकरिनेभगवाननीप्रसादीनोरसलेवायछेइत्यादिकभगवाननीभक्तिनेविषेउपजो
गीछे एमसमजीनेएनोगुणनलेवोनेएनोविश्वासनकरवोएनेतोवेरिजजांणवाकांजेशुंजाणीयेएभगवाननादर्श
नस्पर्शनादिककरिनेसुखमानताथका स्त्रियादिकनादर्शनस्पर्शनादिककरिनेजसुखमनाविदेतोभुंडुंथाय माटेएपं
चइंद्रियुंरूपशत्रुनेकेदमांराखीनेभगवाननी भक्तिरूपकाममळेवुं जेमकोईराजायेपोतानाशत्रुनेपकड्योहोयतेनेबेडि
मांबांधीराखीनेकामकरावेपणछूटोमेलेनहीनेवीश्वासपणकरेनही अनेजोतेनेछूटोमेलेनेविश्वासकरतोतेराजाने
तेवेरीनीश्चेमारेतेमजोइंद्रियोरूपवेरिनो विश्वासकरेनेछूटामुकेनेकेदमांनराखेतो एनेनिश्चेभगवाननामार्गथकी
पाडीनांखेछेमाटेएनोविश्वासनकरवो अनेवळीजेमइंगरेजकोईकगुनेगारनेपकडेछे तारेतेनेपांजरामांउभोराखी
नेपुछेछे पणछुटोमुकतानथीनेतेनोविश्वासकरतानथीतेमएइंद्रियोअंतःकरणने पंचवर्त्तमाननानियमरूपजेपांज
रुंतथाबेडितेमांराखिनेभगवाननीभक्तिकराववी पणएनेविषेगुणनलेवोशत्रुभावजराखवोअनेजोएमनेभक्तिमां
उपजोगीमांनिनेंहेतुमांनेनेएनोगुणलेतोभगवाननादर्शनस्पर्शनादिकनेविषे सुखमनावतेथकेजोस्त्रीयादिकनेविषे
कांईकसुखमनावीदेतोएनुंकर्युंकारव्युंसर्वेव्यर्थथईजाय जेमकाजोदारुनोढगळोहोयनेतेमांएकअग्निनोतणखो
पड्योहोयतोतेदारुसर्वेभस्मथईजायछे तेमएनुकांईठेकांणुंरेहेतुंनथीमाटेकेवळआत्मारूपथयेथकेजे भगवानने
विषेहेतथायतेठीकछे एमअमारोसिद्धांतछेनेएवीरित्येजेभगवानमांहेतकरेछेतेअमनेगमेछे अनेएमपणविचार
करवोजेभगवानमांजेवुंरूपछे तेवुंबिजेनथी अनेजेवोभगवाननोस्पर्शछे तेवोबिजेनथी अनेजेवोभगवानमां

सुगंधछे तेवोबिजेनथी अनेभगवाननाश्रवणमांजेवुंसुखछे तेवुंबिजेनथी अनेजेवोभगवानमांरसछे तेवोबिजे
नथी एमएइंद्रियोअंतःकरणनेलोभदेखाडीने बिजाविषयथिपाछां वालवांएपणसमजणयठीकछे तारेस्वयंप्रका
शानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजआजेसर्वे विचारतेकीयास्थानकेरहिनेकरवो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
पोतानाह्रदयनेविषेएमविचारकरे जेस्थूलदेहसूक्ष्मदेहकारणदेहएहुंनहीनेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिएत्रणयअवस्थाहुंनही
नेपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचकर्मइंद्रियोनेच्यारअंतःकरणनेएमनादेवताएसर्वेहुंनही हुंतोएसर्वेथिपृथकछुं चैतन्यछुं ने
भगवाननोभक्तछुं नेएइंद्रियोअंतःकरणकांईकचालाकरेताएनेकेवुंजे कमतारेतेएकभगवाननुंजरूपजोवुंछे के
बिजानुपणजोवुंछेने केवलभगवाननोशब्दसांभलवोछेतथागंधलेवोछेकेबिजानोपणशब्दसांभलवोछे नेगंध
लेवोछे अनेजोभगवानविनाबिजाविषयमांतुंजाईशतो तारेमारेशुंछेभाईतुंकोणनेहुंकोणतारेमारेलेवुंदेवुंनथी
तमेकरशोतेतमेभोगवशोएमएइंद्रियोअंतःकरणनेकहिने पछेभगवाननीप्रार्थानाकरवीजेहेमहाराजहेस्वामिन्हे
भक्तवत्सलहेदयानिधेआइंद्रियोअंतःकरणनोवांकछे नेहुंतोएथिनोखोछुंनेएतोमाराशत्रूछे माटेएथकिमारिरक्षा
करज्योएमनिरंतरप्रार्थनाकरयाकरवीनेपोतानेक्षेत्रज्ञचैतन्यरूपमांनिनेभगवाननेविषेहेतभक्तिकरवी ॥इ
तिवचनामृतं॥ ३॥ ॥१२८॥ संवत् १८७७नाफागणवदि३त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजगांम
श्रीपंचालामध्येझीणाभाईनादरबारमांओटाउपरय्यढोलियोढलाविनेविराजमानहता अनेधोलोफेंटोमस्तकउप
रयबांध्योहतो तथाधोलोखेसपेरयोहतो तथाझिणिधोलिपछेडिओढिहति नेहस्तकमलनेविषेतुलसीनीमालाफेरव

ताहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारेमुनिबावेब्रह्मानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेप्रथमतोभ
गवाननोनिश्चयहोयनेभजनस्मरणकरतोहोयने पछेभगवाननांमनुष्यचरित्रदेखिनेतेनिश्चयमांसंशयथईजाय
छेतेनुंशुंकारणछे पछेएप्रश्ननोउत्तरब्रह्मानंदस्वामिकरवालागापणथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजकाजिवारसुधीवि
चारीरयानेपछेबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेछैयेजे वेदपुराणमहाभारतस्मृतियुंइत्यादिकजेशास्त्रतेनेविषेभ
गवाननुंसनातनअनादिदिव्यएवुंजेमूलरूपपोतानाअक्षरधाममांरह्युंछेतेकह्युंछे तेभगवानकेवाछेतोआचक्षुइं
द्रियेकरिनेदीठामांआवेछे जेयतकिंचितरूपतेजेवानथी अनेश्रवणेकरिनेसांभल्यामांआवेछे जेकांईशब्दमात्रते
जेवोएभगवाननोशब्दनथीअनेत्वचायेकरिनेस्पर्शमांआवेछेजेस्पर्शतेजेवोएनोस्पर्शनथिअनेनासिकायेकरिनेसु
ध्यामांआवेछे जेसुगंधतेजेवोएनोसुगंधनथी अनेजिह्वायेकरिनेवर्णनकरयामांआवे एवापणएभगवाननथी
अनेमननासंकल्पमांआवेएवानथी तथाचित्तनाचिंतवनमांआवेएवानथी तथाबुद्धिनानिश्चयमांआबेएवानथी
तथाअहंकारेकरिनेअहंपणुंधरायएवानथी जेएभगवाननोहुंछूंनेएमाराछे एविरित्येइंद्रियोअंतःकरणनेअगोचर
एभगवानरयाछे अनेएभगवाननुंजेवुंरूपछेतेवुंआब्रह्मांडमांब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतकोईनुरूपनथी जेजेनीएनेउपमा
दईये तथाएनोजेवोशब्दछेतेवोबिजोआब्रह्मांडमांकोइनोशब्दनथी जेजेनीएनेउपमादइये अनेएभगवाननोजे
वोसुगंधछेतेवोआब्रह्मांडमांकोईनोसुगंधनथी जेजेनिएनेउपमादईये तथाएभगवाननोजेवोस्पर्शछेतेबोआब्र

ब्रह्मांडमांकोईनोस्पर्शनथी जेजेनिएनेउपमादेईये तथाएभगवानमांजेवोरसछेतेवोआब्रह्मांडमांकोईनोरसनथी
जेजेनिएनेउपमादेईये अनेएभगवाननुंजेवुंधामछेतेवुंस्थानकआब्रह्मांडमांकोईनथी जेजेनीएनेउपमादेईये तेस
प्तद्वीपनेनवखंडमांजेजेस्थानकछे तथामेरुउपरघणांकशोभायेजुक्तब्रह्मादिकनांस्थानकछे तथालोकालोकाच
ळनेविषेघणांकस्थानकछे तथाइंद्रवरुणकुबेरशिवब्रह्माएनांजेस्थानकछे तथाबिजांपणघणांकस्थानकछे एसर्वे
मांहेलुंएवुंएकेस्थानकनथी जेजेनिभगवाननाधामनेउपमाथाय अनेएभगवाननाधामनेविषेरयाजेभगवानना
भक्ततेनेजेवुंसुखछे तेवुंआब्रह्मांडमांकोइसुखछेनही जेनिएनेउपमादेइये अनेएभगवाननोजेवोआकारछे तेवो
आब्रह्मांडमांकोइनोआकारनथी जेनिएनेउपमादेईयेकेमजेआब्रह्मांडमांजेटलापुरुषप्रकृतिथकिउत्पन्नथयाजेआ
कारतेसर्वेमायिकछे अनेभगवानछेतेदिव्यछेनेअमायिकछे माटेएबेयनेविषेअतिशेविलक्षणपणुंछे तेसारुएनेने
एनेसादृश्यपणुंकेमथायजेममनुष्यनेकहीये जेआमांणसभेंशजेवोछे सर्पजेवोछे चरकलाजेवोछे गधेडाजेवोछे
कुतराजेवोछे कागडाजेवोछे हाथीजेवोछे एविउपमामनुष्यनेसंभवेनहीकेमजेमनुष्यथकी एबीजाजेसर्वेतेविजा
तीछे अनेमनुष्यमनुष्यमांपणअतिशेसादृश्यपणुनथी जेनीउपमाएमदेईयेजेआतेआजेवोजछे अनेजोतेतेजेवो
जहोयतोतेनिओलखाणएयकेमथाय माटेमनुष्यमनुष्यसजातीछे तेनेविषेपणसादृश्यपणुंअत्यंतछे नहीजुवानेआ
भगोमुलोबेसरखाकेवायछे पणझाझादिवसभेगारहियेतोओलखाइजायजेआभगोछेनेआमुलोछेमाटेजोविल
क्षणतानहोयतोओलखायकेममाटेमनुष्यमनुष्यमांपणअतिसादृश्यपणुंनथी तोमायिकअमायिकनेविषेसादृश्यप

एंकमआवेजेनिउपमाभगवाननेंदईयेतथाभगवाननाधामनेंदईयेकांजेएभगवानछे तेइंद्रियोअंतःकरणनेअगो
चरछेएमसर्वशास्त्रमांकह्युंछे जेएभगवानज्यारेजीवनेपोतानुंदर्शनदेवानेनईछेतारेतोआविरित्येदिव्यरूपअगोच
रथकापोतानाअक्षरधामनेविषेरयाछे अनेएभगवानमाहाराजाधिराजछेनेदिव्यरूपएवीजेअसंख्यसमृद्धितथा
असंख्यपार्षदतेणेजुक्तछेनेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछे जेमआलोकमांकोइकमोटोचक्रवर्त्तीराजाहोयतेनुसूर्यना
उदयअस्तसुधिराज्यहोय अनेतेजराजापोतानातपनेबलेकरिनेदेवतानाजेवाऐश्वर्यनेपांम्योहोय नेस्वर्गमृत्युनेपा
तालएत्रिलोकीनाराज्यनेकरतोहोयजेमअर्ज्जुनहतातेएनेएदेहकरिनेस्वर्गने विषेइंद्रासननेउपरकेटलाकवरससुधिर
यातथानहुषराजापणइंद्रथयोहतोएवोजप्रतापीचक्रवरतीराजातेनेघेरजेटलांगांमछे तेनिगणतीथायनही एतोअ
संख्यछेतथागामगामनाजेपटेलतेनिपणगणतीनथीअनेतेगामगामनाअसंख्यपटेल तेएनादरबारमांअरज्यकरवा
आवताहोयअनेतेराजानाधनमालभोगस्थानकसमृद्धिते पणगणतीमांआवेनहीतमएभगवानअसंख्यकोटिजे
ब्रह्मांडरूपगामते नाराजाधिराजछे अनेएब्रह्मांडरूपजेगामतेनामुख्यपटेलतोब्रह्माविष्णुनेशिवछे जेमएकगाममां
एकपटेलमोटोहोय तेनेतेगामनीसर्वेप्रजातेआविनेनमेनेआज्ञामांरहेनेतपटेलराजानेनमेतमब्रह्मांडब्रह्मांडप्रत्येब्र
ह्माविष्णुशिवछे तमोटराछेनेबिजाजेब्रह्मांडमांदेवदैत्यमनुष्यऋषिप्रजापति तेएनेनमेछेनेआज्ञामांरहेछेनेएब्रह्मा
विष्णुशिवतेभगवानपुरुषोत्तमनेनमेछेने आज्ञामांवरतेछे तेएब्रह्मांडब्रह्मांडनाजेब्रह्माविष्णुनेशिवतेभगवानना
प्रार्थनाकरेछे जेहेमहाराजकृपाकरिनेतमेअमाराब्रह्मांडमांपधारोजेमकोईगामनोपटेलहोयते चक्रवर्तीराजाआ

गत्यजईनेप्रार्थनाकरेजेहेमहाराजहुंगरिबछुंतेतमेमारेघेरपधरोहुंथिजेवितमारीचाकरीबणिआवशेतेविकरीशते
मब्रह्माविष्णुशिवतेएभगवाननीप्रार्थनाकरेछे जेहेमहाराजतमेअमनेदयाकरिनेदर्शनघोनेअमाराब्रह्मांडमां प
धारोतारेएजभगवानतेब्रह्मांडमांदेहनुंधारणकरेछे तेज्यांजेवुंकार्यत्यांतवादेहनुंधारणकरेछे नेतेविरित्येजवरतेछे
जोदेवमांदेहधारणकरेछेतोदेवनाजेवीजचेष्टाकरेछे तथापशुनादेहनुंधारणकरेछे तारेतपशुनिपेठेजवरतेछे जेम
वराहरूपभगवानेधार्युं तारेसुंघीनेपृथवीनेखोलीकाढीतथाहयग्रीवरूपेथया तारेघोडानीपेठेफुंफाडामारवामां
ड्यातथामच्छकच्छादिकजलजंतुनोदेहधारणकर्यो तारेजलमांजफर्यापणपृथवीमांनफर्या तथान्रसिंहरूपेथ
या तारेसिंहनीपेठेजवरत्यापणमनुष्यनाजेवीचेष्टानकरी अनेएभगवानमनुष्यनादेहनेधारणकरेछे तारेमनुष्यना
जेवीजक्रियाकरेछे तेज्यारेसत्ययुगहोयतारेमनुष्यनेलाखवरसनीआवरदाहोयतारेएभगवानपणलाखवरसजदे
हराखे अनेतेसतयुगनांमांणसमनोवांछितभोगनेभोगवेतारेभगवानपणतेमजभोगनेभोगवेपणअधिकपणे
नवरते अनेत्रेतायुगमांदेहधारणकरेतारेमांणसनेदशहजारवरसनी आवरदाहोयतारेभगवानपणतेटलावरसदे
हराखेने द्वापरयुगमांहजारवरसनीआवरदाहोयनेदशहजारहाथीनुंबलमांणसमांहोयछे तारेभगवाननुपणएए
टलुबलनेएटलीआवरदाहोयछेअनेकलिमांदेहधारणकरे तारेकलिप्रमाणेआयुष्यनेबलतेनुंभगवानधारणकरेछे
अनेजेमबालकगर्भमांआवेनेतगर्भवृद्धिनेपांमे पछे जनमेछेनेबालयौवनवृद्धअवस्थाथायछे नेमृत्युनेपांमेछे ते
मजभगवानपणएवीजमनुष्यनीचेष्टाकरेछे अनेजेममनुष्यमांकामक्रोधलोभस्वादमानस्नेहमदमछरईर्षाद्वेषरा

गमोहसुखदुःखभय निर्भयसुरताकायरताभुखतरसआशातृष्णानिद्रापक्षपातपारकुंपोतानुंत्यागवैरागइत्यादिक
स्वभावछेतेमतेवाजएसर्वेस्वभावमनुष्यदेहनेभगवानधारे तारेतेमांजणायछे तेएमनुष्यस्वरूपपणभगवाननुंसर्व
शास्त्रमांवर्णनकर्युंछे अनेमूळजेदिव्यरूपछे तेनुंपणवर्णनकर्युंछे तेएबेयरूपनुंजेणेयथार्थश्रवणमननकरिनेदृढ
निश्चयकर्योहोयतेनेतोकोईरित्येसंशयथायनही अनेजनेआविरित्यनीसमजणमांकसरहोयतेनेभगवानमांसं
शयथायछे अनेएजदीव्यरूपएवाभगवानमनुष्यनादेहनुंधारणकरेछे तारेमनुष्यनाजेवास्वभावेजुक्तवरतताहो
यपणजेबुद्धिवानहोयतेने एमजणायखरुंजेएमांकांमछे तेबिजामनुष्यजेवोनथी तथाक्रोधलोभस्वादमानइत्या
दिकमनुष्यनास्वभावतेएभगवानमांछे पणबीजामांणसजेवातोनथीएमकांईकदिव्यभावछे तेबुद्धिवाननाजां
ण्यामांआवेछे तेणेकरिनेभगवनपणानोनिश्चयकरेछे जेमशंकराचार्येश्रृंगाररसनीवार्त्ताजांणवाने अर्थेराजाना
देहमांप्रवेशकर्योहतोतारेतेराजानाजेवाजसर्वेश्रृंगारादिकभावनेदेहनीचेष्टातेहती पणतेराजानीराणीयुबुद्धिवाळी
हतीतेणेएमजांण्युं जेमाराधणिमांआवोचमतकारनोतोमाटेआदेहनेवीषेकांइकबीजजीवेप्रवेशकर्योछे तेममनु
ष्यरूपएवाजेतेजभगवानतेनेवीषेदिव्यभावजणायछे तेणेकरिनेभगवानपणानोनिश्चयथायछे तारेतमेकेशोजे
कांईकदिव्यभावजाण्यामांआव्योतेणेकरिनेमनुष्यनेभगवानपणानोनिश्चयथयो तारेघणोदिव्यभावजणावेतो
तोयहुमांणसनेनिश्चयथायतोएनुंतोएमछे जेआसूर्यछेतेनेसर्वशास्त्रमांकयाछे जेएनारायणछेनेतेएसूर्यसर्वमनु
ष्यनेदृष्टिगोचरपणछेनेनित्येएनुंदर्शनमनुष्यमात्रकरेछे तोपणएनेदर्शनेकरिनेमनुष्यनेपोतानाकल्याणनोनिश्चय

नथीथातोजेमारुंकल्याणथयुं अनेमनुष्यपणेरयाजेरामकृष्णादिकअवतारतथानारदशुकादिकसंततेनां दर्शनक
रिनेमनुष्यनेएमनिश्चयथायछे जेमारुंकल्याणनिश्चेथयुंनेहुंकृतार्थथयोछुंनेतेभगवाननेसंततेमांतोकांइप्रकाशछे
नहीदीवोकरियेतारेतेनांदर्शनथायछे तोपणएवोकल्याणनोनिश्चयथायछेतथाअग्निछे तेपणसाक्षातभगवांनछे
कांजेभगवानेकह्युंछे ॥ अहंवैश्वानरोभूत्वाप्राणिनांदेहमाश्रितः प्राणापानसमायुक्तःपचाम्यन्नंचतुर्विधं॥ एवो
जेअग्नीतेनांपणसर्वनेदर्शनछेपणमनुष्यनेकल्याणनोनिश्चयथातोनथी अनेभगवाननेनेसंतनेदर्शनेकरिनेथायछे
तेनुंशुंकारणछे जेमनुष्यनेनेसूर्यअग्निनेविजातिपणुंछेमाटेएनेदर्शनेकरिनें कल्याणनोनिश्चेनथीथातोकांजेएअग्नि
नोस्पर्शकरेतोबलिमरतथासुर्यछेतेनेकुंताजीयेदुर्वासानाआपेलमंत्रकरिनेंतेड्यातारेतसूर्यकुंताजीपासेआव्यातेम
नुष्यरुपेजेवांकुंताजीहतांतेवाजसूर्यथईनेआव्या तारेतेनाअंगसंगनुसुखआव्युंनेकर्णरूपगर्भरयोपणजेवासूर्यप्र
काशवानछे तेवाप्रकाशसोताआव्याहोततोकूंताजीबलिमरतनेस्पर्शनुंसुखपणनआवततथासत्राजीतयादवपासे
सूर्यआवतातेपणमांणसजेवाथइनेआवताअने ज्यारेएसूर्यकुंताजीपासेतथासत्राजितपासेआव्यातारेशुंआकाश
मांनोताआकाशमांपणहताने बिजेरूपेएनाएजसूर्यकुंताजीनेसत्राजीतपासेआव्याअनेजेवोसुर्यनोप्रकाशछेतेस
र्वेएमांछेखरो पणतेनोसंकोचकरिनेंमांणसजेवाथइनेआव्याछेतेमएजेभगवानछे तेपोतेपोतानादिव्यभावसो
ताजजीवनेजोदर्शनआपेतोमनुष्यनेबीकनपडेनेंएमजांणेजेआतेशुंभूतहशेकेशुंहशे माटेएभगवानपोतानाऐश्वर्य
नोसंकोचकरिनेंमनुष्यजेवाजथैनेदर्शनआपेछे नेपोतेपोतानाधाममांपणबिराजमानछे तारेतेमनुष्यनेदर्शनमां

स्पर्शमांतथानवप्रकारनिभक्तिकरयामांआवेछे अनेजोभगवानमनुष्यजेवानथायनेदिव्यभावेवरतेतोमनुष्यने
पोतामांहेतथायनहिनेसुवांण्यनपडेशामाटेतोमनुष्यमनुष्यनेविषेहेतथायछेनेसुवांण्यथायछे पणपशुनेनेमनुष्यने
हेतसुवांण्यथातीनथी अनेपशुपशुनेपरस्परहेतनेसुवांण्यथायछेकेमजेसजातिसजातिमांहेतथायपणविजातिमां
थायनहितेमभगवांनपोताना दिव्यभावनोसंकोचकरिनेंपोतानाभक्तनेपोतामांहेतथायतेसारुंमांणसजेवाजभ
गवानथायछे पणदिव्यभावजणावतानथीनेंदिव्यभावजणावेतोविजातिपणुंथायमाटेभक्तनेपोतामांहेतनेसुवां
ण्यथायनहितेसारुमनुष्यरुपेएभगवानथायछे तारेपोतानोदिव्यभावछेतेनेछपाविराखवोतेउपरस्यजपोतानिद्रष्टि
रेछे अनेछपावतेछपावतेकदाचित्पोतेकोईककारज्यमांउतावळाथैजायछेतारेदिव्यभावजणाइआवेछेनेक्यारेक
पोतेपोतानिइछायेकरिनेंपणपोतानाकोईभक्तनेजणावेछे जेमश्रीकृष्णभगवानभीष्मनेमारवाने उतावळाथया
तारेमनुष्यभावभुलिगयानेपोतामांदिव्यभावआव्योतेणेकरिनेंपोतानाभारने पृथविसहनकरवासमर्थनथैतथा
अर्जुननेदिव्यभावदेखाड्योतेपोतानिइछायेदेखाड्योपणतेदिव्यभावेकरिने अर्जुननेसुखनथयुनेबहुव्याकुळथइ
गया पछेश्रीकृष्णभगवानेपोतानुंमनुष्यपणेदर्शनअर्जुननेआप्युंतारेअर्जुननेसुखथयुं ॥ तारेकह्युंजे ॥ दृष्ट्वेदंमा
नुषंरूपंतवसौम्यंजनार्दन॥ इदानीमस्मिसंवृत्तःसचेताःप्रकृतिंगतः॥ माटेमनुष्यपणेकरिनेभगवानवरतेतोजजीवने
सानुकूळपडेनहितोनपडेतेसारुएभगवानमनुष्यपणेवरतेछे तारेजेआविरित्यनथीसमजतोतेनेमनुष्यभावदेखिने
अवळुंपडेछे अनेजोएभगवानदिव्यभावेजवरतेतोमनवाणिनेअगोचरहोयतेजीवनाजांण्यामांआवेनहिमाटेएवे

प्रकारेभगवानने शास्त्रमांकयाछे तेविरित्येजेणेयथार्थजांण्याहोयतेनेसंशयनथाय अनेजोएमनसमजेतोसंशय
जरुरथायअनेजेएमकहेछेजेमेंभगवाननेजांण्याछे नेमुंनेनिश्चेछेनेजोतेआवातनेसमज्योनथी तोतेनोनिश्चेका
चोछे जेमकोइकपुरुषश्लोकशिख्योहोयतथाकीर्त्तनशिख्योहोयनेतेनेपुछीयेजेतुंनेआश्लोकतथाकीर्त्तनआवड्यो
तारेकहेजेआवड्योनेकंठथिमुखपाठ्येकहिदेखाडे पणपछेथोडाकदिवसथाय तारेतेश्लोककीर्त्तननेभुलिजाय ता
रेएतेशुंजे एनेज्यारेएशिख्योहतो तारेजएनेएटलोआवड्योनोतो केमजेश्रवणमननेकरिनेएनोद्रढअध्यासथईनेए
नाजीवमांएश्लोककीर्त्तनचोटिनोतोगयो अनेकोईकवातनोवालकपणामांजएवोअध्यासथयोहोयछे तोएजवां
नथाय वृद्धथायतोपणतेवातनुंज्यारेकामपडे तारेसांभरिआवेछे तेमएणेभगवाननोनिश्चेकर्योहतो तारेजएना
निश्चयमांकसररहिगईहतिअनेजोकसरनरहिहोतनेआविरित्येप्रथमथिजश्रवणकरिनेनेतेनुंमननकरिने तेनोद्रढअ
ध्यासएनाजीवमांथयोहोततोएनेकोइदिवससंशयथातजनहि ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥१३०॥ संवत्
१८७७नाफागणवदि८ अष्टमिनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचालामध्येझिणाभाईनादरबारमांओटानेविषे
ढोलियाउपरविराजमानहता नेधोलोखेसपेर्योहतो नेगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति नेमस्तकउपरधोलोफेंटो
बांध्योहतो नेधोलिचादरओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
ईनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकियेठेकांणेमानसारुंछेनेकियेठेकांणेसारुंनथि नेकियेठेकांणे
निर्मानिपणुंसारुछे नेकियेठेकांणेसारुनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसत्संगनोद्रोहिहोयनेपरमेश्वरनुंनेमोटा

संतनुंघसातुंबोलतोहोयतेनिआगल्यतोमानराखवुंतजसारुंछे अनेतेघसातुंबोले तारेतेनेतिखावाणजेवुंवचनमा
रवुं पणविमुखनिआगल्यनिर्मानिथावुंनहिंतेजरुडुंछे अनेभगवाननेभगवाननासंतनिआगल्यतोजेमानराखवुं
तेसारुनथि नेतेनिआगल्यतोमाननेमुकिनेदासानुदासथइनेनिर्मानिपणेवरतवुंतेजरुडुंछे॥ ॥इतिव
चनामृतं ॥ ॥ ५ ॥ ॥ १३१ ॥ ॥ संवत्॥ १८७७नाफागणवदि ९ नव
मिनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचालामध्ये झिणाभाइनादरबारमां ओटाउपरढोलियोढलाविने
विराजमानहतानेमस्तकउपरधोलोफेंटोबांध्योहतोनेधोलेअंगरखेसहितगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति नेधोलो
खेसपेर्योहतोनेधोलिपछेडिओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेझाझिवारसुधिविचारकर्योनेसर्वशास्त्रमांनजरफेरविनेजोयुंता
रेएमजणाणुंजेश्रीकृष्णजेवोअवतारसर्वशक्तियेजुक्तबिजोकोइनथिथयो केमजेबिजिजेसर्वेपोतानिअनंतमूर्त्ति
युंभिन्नभिन्नपणेरहिछे तेसर्वेनोभावश्रीकृष्णभगवानेपोतानेविषेदेखाड्योकेविरित्येतोप्रथमपोतेदेवकिथकिज
नम्यातारेशंखचक्रगदापद्मधारिनेचतुर्भुजरूपदर्शनदिधुं तेणेकरिनेलक्ष्मीपतिजेवैकुंठनाथतेनोभावपोतामांजण
व्योतथामाताजसोदानेपोतानामुखमां विश्वरूपदेखाड्युंतेणेकरिनेसहस्त्रशीर्षापणेकरिनेअनिरुद्धपणुंपोतामांज
णव्युंतथाअक्रुरनेजमुनानाद्रोमांदर्शनदीधांतेणेकरिनेशेषशार्यीपणुंजणव्युं तथाअर्जुननेरणसंग्राममांविश्वरू
पदेखाड्युंजे॥ ॥ पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथसहस्त्रशः॥ ॥ एविरित्येअनंतब्रह्मांडदेखाडिनेपुरुषोत्तमपणुंजणव्युं

तथापोतेश्रीकृष्णेकह्युंजे ॥ ॥ यस्मात्क्षरमतीतोहमक्षरादपिचोत्तमः ॥ अतोस्मिलोकेवेदेचप्रथितःपुरुषोत्तमः ॥
एविरित्येपोतेपोतानुंपुरुषोत्तमपणुंजणव्युं तथागोलोकवासिजेराधिकासहितश्रीकृष्णतेतोपोतेजहताअनेब्राह्मण
नाबालकनेलेवागयातारेअर्जुननेपोतानुभूमापुरुषरूपेदर्शनकराव्युं तथाश्वेतद्वीपवासिवासुदेवतेणेतोपोतेजए
अवतारधर्योतोतथानरनारायणतोसमग्रभारतनेविषेतथाभागवतमांएश्रीकृष्णनेजकयाछे तेमाटेएश्रीकृष्णना
अवतारनेविषेतोभिन्नभिन्नपणेरहिजेएजभगवाननिमूर्त्तियुतथाशक्तियुऐश्वर्यतेसमग्रछे माटेएअवतारतेबहुमो
टोथयोछे अनेबिजिमूर्त्तिनेविषेथोडुंऐश्वर्यछेनेएनेविषेसंपूर्णऐश्वर्यछेमाटेकृष्णावतारजेवोकोइअवतारनथिअने
एअवतारसर्वोपरिवरतेछे अनेबिजाअवतारेकरिनेथोडिशक्तिजणविछेनेआअवतारेकरिने संपूर्णऐश्वर्यशक्तियुं
जणविमाटेआअवतारसर्वोत्कर्षपणेवरतेछे एविरित्येजेनिप्रत्यक्षश्रीकृष्णनास्वरूपमांअचलमतिहोयनेएमतिको
इदिवसव्यभिचारनेनपांमतिहोयनेतेनिवतकोइकुसंगकरिने कदाचितकांइकअवलुंसवलुंवरताइगयुंहोयतोपणते
कल्याणनामार्गमांथिपडेनहि एनुंकल्याणजथायमाटेतमेसर्वेपरमहंसहरिभक्तछोतेपणएविरित्येजोउपासनानि
दृढताभगवाननेविषेराखशोतोकदाचितकांइकअवलुंवरताइजाशे तोपणअंत्येकल्याणथाशेएविरित्यनिवार्त्ताने
सांभलिनेसर्वेसाधुतथाहरिभक्ततेश्रीजिमहाराजनेविषे सर्वकारणपणुजांणिनेउपासनानिदृढताकरताहवा॥ ॥
॥इतिवचनामृतम्॥६॥ ॥१३२॥ ॥संवत् १८७७नाफागणवदि ११ एकादशिनेदिवसछोघडिदि
वसचढतेश्रीजिमहाराजगामश्रीपंचालामध्येझिणाभाइनादरबारमां ओटाउपरचढोलियोढलाविनेविराजमानह

तानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोतथागरमपोसनिरातिडगलोपेर्योहति तथाधोलोखेसपेर्योहतोतथाधोलीझीणिपछे
डिओढिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति
अनेश्रीजिमहाराजनित्यानंदस्वामिपासेश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनीकथाकरावताहतातेमां ॥जन्माद्यस्य॥ ए
श्लोकप्रथमआव्योतेनोअर्थकर्योतारे ॥यत्रत्रिसर्गोमृषा॥ एवुंजेएश्लोकनुंपदतेनोअर्थपोतेश्रीजिमहाराज
करवालागाजेमायानात्रणयगुणनोसर्गजेपंचभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदवतातें भगवाननास्वरूपनेविषेत्रिकाळमां
छेजनहिएमसमजतथाएश्लोकनुंपदजे ॥ ॥धाम्नास्वेनसदानिरस्तकुहकं॥ ॥केतांधांमजेपोतानुंस्वरूपतेणेकरि
नेटाळ्युंछे एमायानासर्गरूपकपटजेणेएवुंभगवाननुंपरमसत्यस्वरूपछे तेआत्यंतिकप्रलयनेअंत्येअक्षरधामनेवि
षेजेवुंभगवाननुस्वरूपअनंतऐश्वर्यतेजजुक्तछे तेवुनतेवुंजप्रत्यक्षमनुष्यरूपभगवाननेविषेजांणवुंतेणेतत्वेकरिने
भगवाननेजाण्याकेवाय अनेएजप्रत्यक्षभगवाननेमूढजिवछेतेमाइकद्रष्टियेकरिनेजुवेछेतारेपोताजेवामनुष्यदे
खेछेनेजेमपोतेजन्म्योहोयबाळकथायजवानथायवृद्धथायनेमरिजायतेमजभगवाननेपणजांणेछेअनेज्यारेभग
वाननाएकांतिकसाधुनावचननेविषेविश्वासलाविनेनिष्कपटभावेकरिनेभगवाननाचरणकमळनेभजेछेतारेएनि
माइकदृष्टिमटेछेते पछेएनिएजेभगवाननिमूर्तितेनेपरमचैतन्यसतचिदआनंदमयजांणेछेतेपण भागवतमांकयुंछे
जे ॥सवेदधातुःपदवींपरस्यदुरंतवीर्यस्यरथांगपाणेः योमाययासंततयानुवृत्याभजेततत्पादसरोजगंधं॥ अने
एभगवाननेविषेजेबाळकजवानवृद्धपणुंदेखायछे तथाजन्ममरणपणुंदेखायछे तेतोएनिजोगमायायेकरिनेदेखा

यछे पणवस्तुगत्येतोभगवानजेवाछे तेवानेतेवाजछ जेमनटविद्यावाळोहोयतेशस्त्रबांधिने आकाशमांइंद्रनाश
त्रुजे असुरनाजोद्धातेसाथेवढवाजाय पछेकटकाथैनेहेठोपडेनेते पछेतेकटकानेअगाकरिनेते नटनिस्त्रीबळिमरे
पछेथोडीकवारेतेनटपाछोआकाशमांथिहथियारबांधिने जेवोहतोतेवोनेतेवोजआवेनेराजापासेमोजमागेने कहे
जेमारिस्त्रीपाछीआवोएविरित्यनिजेनटनिमायातेपणकल्यामांकोईने आवतीनथितोभगवाननिजोगमायाकल्यामां
केमआवे अनेजेनटनिमायानेजांणतोहोयते तोएमजांणेजेएनटमरयो पणनथिनेबळ्योपणनथिजेवोछे तेवोनेते
वोजछे तेमभगवाननास्वरूपनेजेतत्वेकरिनेसमझतोहोयते तोभगवाननेअखंडअविनाशिजेवाछे तेवाजसम
झेजेमश्रीकृष्णभगवानेदेहमुक्यो तारेएभगवाननिपत्नीयुजेरुक्मणी आदिकहतियुंतेएभगवननादेहनेलेइने ब
ळिमरियुंतारे अज्ञानीहतातेणेतोएमजांण्युजे हवेएनाशथइगयानेजे ज्ञानिहतातेणेतोएमजांण्युंजे आंहिथिअं
तर्द्धानथैनेबिजेठकाणेजणांणाछे एमभगवाननेअखंडसमझेतपोतेश्रीकृष्णेकयुंछेजे ॥ अवजानंतिमांमूढामा
नुषींतनुमाश्रितं परंभावमजानंतोममभूतमहेश्वरं॥ माटेमूर्खहोयतेजोभगवाननेसाकारसमझेतोकेवळमनुष्यजे
वाजसमझेनेजो निराकारसमझेतोबिजाआकारनेजेममायीकजांणे तेमभगवाननाआकारने पणमायीकजां
णेनेअरूपएवुं भगवाननुंस्वरूपकल्पेमाटेएवेप्रकारेमूर्खनेतोअवळुंपडेछे अनेजोभगवाननेआकारनहोयतोज्या
रेआत्यंतिकप्रलयहतो तारेश्रुतियेएमकयुंजे ॥ सऐक्षत॥ केतांतेभगवानजेतेजोताहवातारेजोजोयुंतोएभग
वाननुंनेत्रश्रोत्रादिकअवयवेसहितसाकारएवुंदिव्यस्वरूपजहतुं अनेवळिएमपणकल्युंछेजे ॥ पुरुषेणात्मभूतेन

वीर्यमाधत्तवीर्यवान् ॥ एविरित्येपुरुषरूपेथइनेएपुरुषोत्तमतेणेमायानेविषेवीर्यनेधारणकर्युं तारेएभ्नगवानप्र थमजसाकारहता अनेएजेपुरुषोत्तमनारायणतेकोइकारज्यनेअर्थेपुरुषरूपेथायछे तारेएपुरुषछेतेपुरुषोत्तमना प्रकाशमांलीनथैजायछे नेपुरुषोत्तमजरहेछे तेमजमायारूपेथायछे तारेमायापणुंपणपुरुषोत्तमनातेजमांलिन थैजायछे नेतेरूपेभ्नगवानजरहेछे अनेपछेएभ्नगवानमहतत्त्वरूपेथायछे नेतेमजमहतत्त्वमांथिथयांजेविजांत त्वतेरूपेथायछे अनेपछेतेतत्वनूंकार्यजेविराटतेरूपेथायछे तथातेविराटपुरुषथिथयाजेब्रह्मादिकतेरूपेथायछे त थानारदसनकादिकरूपेथायछे एविरित्येअनेकप्रकारनाकारज्यने अर्थेजेनेजेनेविषेएपुरुषोत्तमभ्नगवाननोप्रवे शथायछे तेनेतेनेपोतानाप्रकाशेकरिनेलीनकरिनाखिनेपोतेजतेरूपेकरिनेसर्वोत्कर्षपणेविराजमानथकारहेछे अ नेजेनेविषेपोतेविराजमानरहेछे तेनाप्रकाशनेपोतेढांकिनेपोतानोप्रकाशप्रगटकरेछे जेमअग्निलोढानेविषेआवेछे तारेलोढानोजेशितलगुणनेकालोवर्णतेनेटालिनेपोतेपोतानागुणनेप्रकाशकरेछे तथाजेमसूर्यउदयथायछे तारेते नाप्रकाशमांसर्वेताराचंद्रमादिकनांतेजलीनथैजायछेनेएकसूर्यनोजप्रकाशरहेछे तेमएभ्नगवानजेनेजेनेविषेआ वेछे तारेतेनातेजनोपराभ्नवकरिनेपोतानाप्रकाशनेअधिकपणेजणावेछे अनेजेकारज्यनेअर्थेपोतेजेमांप्रवेशक र्योहतो तेकारज्यकरिरयाकेडेतेमांथिपोतेनोखानिसरीजायछे तारेतोतेपंडजेवोहोयतेवोरहेछे नेतेमांजेअधिकदै वतजणातुंहतुं तेतोपुरुषोत्तमभ्नगवाननुंहतुंएमजाणवुं एविरित्येसर्वनाकारणनेसदादिव्यसाकारएवाजेप्रत्यक्षपुरु षोत्तमनारायणतेनिमूर्त्तिनेविषेसाकरनारसनिमूर्त्तिनिपेठेत्यागभ्नागसमजवोनहिंने जेविमूर्त्तिदिठिहोयतेनुंजध्या

नउपासनाभक्तिकरवीपणतेथिकांइपृथकनसमजवुं अनेतेभगवानमांजेदेहभावजणायछे तेतोनटनिमायानि
पेठेसमजवो नेजेआविरित्येसमजेतेनेतेभगवाननेविषेकोइरित्येमोहथातोनथि अनेआवार्त्ताछेतेकेनेसमजयामां
आवेछे तोजेनेएविद्रढप्रतीतिहोयजेआत्यंतिकप्रलयथायछे तारेपणभगवाननेभगवाननाभक्ततेदिव्यसाकाररू
पेकरिनेंअक्षरधामनेविषेदिव्यभोगनेभोगवताथकारहेछे अनेतेभगवाननुंरूपनेभगवाननाभक्तनांरूपतेअनंतसू
र्यचंद्रनाप्रकाशसरखांप्रकाशेजुक्तछेएविजात्यनिजेनेद्रढमतिहोयतेजआवार्त्तानेसमजिसके अनेएवातेजोमयदि
व्यमूर्त्तिजेभगवानतेजीवुंनाकल्यांणनेअर्थे नेपोतानेविषेनवप्रकारनिभक्तिजीवनेकरावववानेअर्थे कृपाकरिनेपो
तानिजेसर्वशक्तियुंऐश्वर्यपार्षदतेणेसहितथकाजमनुष्यजेवाथायछे तारेपणजेएवामर्मनाजाणनाराछे तेएभग
वाननुंस्वरूपअक्षरधामनेविषेजेवुंरयुंछेतेवुंजपृथवीनेविषेजेभगवाननुंमनुष्यस्वरूपरयुंछेतेनेसमजेछे पणतेस्वरू
पनेविषेनेआस्वरूपनेविषेलेशमात्रफेरसमजतानथि अनेआविरित्येजेणेभगवाननेजांण्यातेणेतत्वेकरिनेभगवा
ननेजांण्याकेवायनेतेनेमायानिनिवृत्तिथइकेवाय नेएमजेजाणेतेनेज्ञानिभक्तकहियेनेतेनेएकांतिकभक्तकहिये अ
नेआविरित्येजेनेप्रत्यक्षभगवाननास्वरूपनिद्रढउपासनाहोयने तेभगवाननास्वरूपमांकोइदिवसमायीकपणानो
संशयनथातोहोयने तेनेकदाचितकोइकुसंगनेजोगेकरिनेअथवाप्रारब्धकर्मनेजोगेकरिनेकांइअवलुंवरताइजाय
तोपणतेनुंकल्याणथाय अनेजोआविरित्येभगवाननेजांण्यामांजेनेसंशयहोयनेतेजोउर्ध्वरेतानेष्ठिकब्रह्मचारिहो
यनेमहात्यागीहोयतोपणतेनुंकल्यांणथावुंअतिकठणछे अनेजेणेप्रथमएवोद्रढनिश्चयकर्योहोय जेज्यारेआत्यंति

कप्रलयथायछे तेनेअंत्येपणभगवानसाकारछेएविद्दढग्रंथिल्हदयमांपडिहोयने पछेजोतेनेतेजोमयअलिंगपणुं जेशास्त्रमांकयुंहोयतेनुंश्रवणथाय तथाएविवार्त्ताकोइकथकिसांभलेतोपणतेनेसंशयथायनहिकेमजेएतोएमसमज्योछेजेभगवानतोसदासाकारजछेपणनिराकारनथि अनेतेजभगवानरामकृष्णादिकमूर्त्तियुनेधारणकरेछेए विरित्येजेनिद्दढपणेसमजणयहोय तेनिपरिपक्वनिष्ठाजांणविएविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानाभक्तजननिशिक्षाने अर्थेपोतानास्वरूपनिजेअनन्यनिष्ठातेसंबंधिवार्त्ताकरितेनेसांभलिनेसर्वेपरमहंसतथाहरिभक्तते श्रीजिमहाराजना स्वरूपनिएविजरित्येविशेषेद्दढताकरताहवा॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ७॥ ॥१३३॥

॥ श्री गढडाना मध्य प्रकरणना वचनामृत ॥

॥ संवत् १८७७ नाज्येष्ठशुदि १५ पुर्णमासिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरना
दरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेवारयओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेधोळो
खेसपेर्योहतोअनेधोळिचादरओढिहति अनेमाथेधोळिपाघबांधिहति अनेधोळापुष्पनोहारपेर्योहतो अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडळतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिअनेपोतानिआगल्यपरमहंसझां
झमृदंगलेइनेगावताहतापछेश्रीजिमहाराजेकिर्त्तनियानेकयुंजेहमणांकिर्त्तनराखोनेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंदस्वा
मियेहाथजोडिनेनमस्कारकरिनेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछयुंजेहेमहाराजमोहनुंशुंरुपछेअनेमोहनिनिवृत्तिथयानो
शोउपायछे पछेश्रीजिमहाराजथोडिकवारविच्यारिरहिने पछेबोल्याजेमोहनुरुपतोमननेविपेभ्रांतिजेवुंथइजाय
एजजणायछे अनेज्यारेपुरुपनाह्रदामांमोहवृद्धिपांमेछे तारेमनमांविभ्रांतिविशेषथायछे पछेआकरवाजोग्यने
आनकरवाजोग्यएवोविवेकरेतोनथिनेतेमोहथयानुंकारणतो आजजअमेविचार्युंछे जेआजअर्धरात्यहतितारे
अमारेनिद्राउडिगइहतिपछेअमेउत्तरादिदिशसांमुंमुखकरिनेसुताहतापछेध्रुनोतारोदिठोतारेएमविच्यारथयोजेआ
तोउत्तरध्रुछे पणशास्त्रमांदक्षिणध्रुकयोछे तेक्यांहशेपछेअमेदक्षिणध्रुजोयो तारेतेपणदिठोअनेजेमकुवाउपरस्यपां
णीसिंचवानोफालकोहोयतेविरित्येबेध्रुनेवच्चेमोटोफालकोदिठोनेतफालकानामेरनाबेठबांतबेफोरेध्रुनेअडिरयांछे
जेमलाकडानाथंभहोयनेतेमांलोढानिआरुखुतिनेरहिहोयतेमछे अनेतेफालकाउपरस्यजेमसुतरनिफेल्यविंटिहोय
नेतेफालकासंघाथे जेमपितळनिफुदडियुंजडियुंहोयतेमसर्वे तारानेदेवतानेनवग्रहादिकनेनांजेस्थानकतेफालका

नेआश्रिनेरह्याछेतेसर्वनेजोयानेपछे सूर्यनेचंद्रतेनोउदयनेअस्ततेएकजठेकांणेथीथायछेतेपणजोयो पछेअंतरद्र
ष्टिएकरिनेंजोयुंतारेजेटलुंध्रुआदिदेनेब्रह्मांडमांछे तेटलुंसर्वेपिंडमांपणदिठुं पछेआदेहनेविषेजेक्षेत्रज्ञछेतेनेपणदि
ठोपछे तेक्षेत्रज्ञमांपुरुषोत्तमभगवानरह्याछेतेनेपणदिठातेभगवाननेजोइनेभगवाननास्वरुपनेविषेअतिशेव्रत्ति
जोडाइगइ पछेसमाधिमांथिकोइप्रकारेनिकलाणुंनहि पछेतोकोइकभक्तजनेआविनेअमारिस्तुतिघणुंकरितेमिदं
ग्रायेकरिनेअमारेपाछुंदेहमांअवाणुं पछेअमारात्दामांविचारथयोजेअमारेजेसमाधिमांथिनिसराणुंतेतोदयावे
करिने निसराणुंपणविजानेसमाधिमांथिनिसरातुंहसेतेनुंशुंकारणहशे पछेअमनेएमजणाणुंजेएनेकांइकविषय
मांआसक्तिरहेछेतेणेकरिनेपाछुंनिकलायछे अनेमोहनुंजेकारणतेपणपंचविषयजछेतेविषयपणउत्तममध्यमने
कनिष्टएत्रणप्रकारनाछे तेमांज्यारेउत्तमविषयनिप्राप्तिथायअनेतेमांथिकोइअंतरायकरनारोआवे तारेतेउपरथ
क्रोधथायपछेक्रोधथकिमोहथायछे अनेसामान्यपणेतोश्रोत्रनेनेशब्दनेसदासंबंधछेअनेत्वचानेनेस्पर्शनेसदासंबं
धछेएविरित्येपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचविषयनोसंबंधछे माटेजेपदार्थनेसामान्यपणेजोयुंहोयनेतेपदार्थमांथिव्रत्तिने
तोडिनेभगवाननास्वरूपमांराखविहोयतोतेमां कांइदाखडोपडेनहिसेहेजजतरुपविषयमांथिव्रत्तितुटिनेभगवान
नास्वरूपमांरहे अनेजोस्त्रिआदिकनुंअतिशेरमणिकरुपदीठामांआविगयुंहोयनेतेमांव्रत्तिजोडाणिहोयनेपछे जोभ
गवाननास्वरुपमांव्रत्तिराखवाजायतोरहेनहि अनेचित्तपणएकठेकांणेरहनहि माटेज्यांसुधिरमणीकपंचविषयमां
चित्तलोभायछेत्यांसुधिमोहटलेनहि अनेज्यारेएनेगमतोविषयहोयनेतेमांचित्ततणाणुंहोयनेसंततथागुरुतथापो

तानाइष्टदेवजेभगवानतेजोनिषेधकरेतोतेउपरस्यरिसचडेअनेतेनाद्रोहथायपणतेनुं वचनमनायनहिंएवुंजेनाअंत
रमांवर्त्ततुंहोयतेनेमोहकहियेतेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥ ध्यायतोविषयानपुंसःसंगस्तेषूपजायते॥ संगात्संजा
यतेकामःकामात्क्रोधोभिजायते॥ क्रोधाद्भवतिसंमोहःसंमोहात्स्मृतिविभ्रमः॥ स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशोबुद्धिनाशात्प्र
णश्यति॥ माटेआवचनजेश्रीकृष्णभगवानेकयांछे तेपरमसिद्धांतछेजेज्यारेशब्दादिककोइविषयमांचित्तलोभाणु
तारेगमेतेवोबुद्धिवानहोयपणतेनिबुद्धिनुंकांइठेकाणुंरहेनहिनेपशुजेवोथइजायछे माटेमोहनेउदयथयानुंकारण ते
विषयमांआसक्तितेजछे अनेजेनेएविषयमांथिचित्तनेउखेडवुंहोयतेनेप्रथमतोआत्मनिष्ठाअतिदृढकरिराखविजे
हुंआत्माछुपणदेहतेहुंनहिं एकतोएविच्यारदृढकरवोअनेबिजुंजेप्रकारेजगतनिउत्पतिस्थितिनेप्रलयथायछेतेवार
तापणसारिपेठ्येसमजवि अनेत्रिजुंभगवाननास्वरूपनुंमाहात्म्यअतिशेपणेसमजवुंतेएमविचारवुंजेपंचविषय
छेतेतोभगवाननाकर्याथयाछे माटेभगवानमांतोएथिअतिझाजुंसुखछेशामाटेजेशब्दहोयतेमांएकलुंशब्दसंबं
धिजसुखहोयपणबिजाजेच्यारविषयरयातेनुसुखशब्दमांनहोयएविजरित्येस्पर्शमां स्पर्शनुंजसुखहोयपणबिजुं
नहोयतेमजरुपमांरुपसंबंधिजसुखहोयतेमजरसनेगंधतेमां पणपोतपोतासंबंधिजसुखहोयपणएकविषयमांपं
चविषयनुंसुखभेलुंनआवेअनेभगवाननुंजेस्वरूपछे तेमांतोसर्वेसुखभेलांरयांछेतेएकदर्शनकरेतोपणतेभक्तपुर
णकामथइजायएविरित्ये भगवाननास्पर्शादिकपणपोतानाभक्तनेपुरणकामकरेछे अनेमायीकजेविषयसंबं
धिसुखछेतेतोसर्वेनाशवंतछेअनेभगवानसंबंधिसुखछे तेतोअखंडछेएवोजेभगवाननास्वरूपनामाहात्म्यनोवि

चारतेपणअतिदृढकरवोएजेत्रणयविचारकयातेणेकरिनेविषयमांथिआसक्तिटलिजायछे अनेज्यारेविषयमांथि
आसक्तिटलेतारेविषयसाराकेनरसातेनोभेदरहेनहिजेविरुपवानस्त्रीतेविजकुरुपवानस्त्रीभासे अनेतेविजरित्येपशु
पक्षिलाकडांछांणांपथरासुवर्णएसर्वेनेतुल्यपणेजुवे पणसारुपदार्थदेखिनेतेमांमोहनपांमे एविरित्येपंचविषय
नेवीषेवर्त्तेपणसारोकेनरसोएवोबुद्धिनेविषे भेदरहेनहिंएवुंजेनेवर्त्ते तेनेनिर्मोहिकहियेते श्रीकृष्णभगवानेषणगी
तामांकयुंछेजे ॥समलोष्टाशमकांचनः॥ एवांजेनांलक्षणहोयतेणेभगवाननुस्वरूपतत्त्वेकरिनेजांण्युंछे अनेएनेज
अनन्यभक्तकहिये अनेपतिव्रतानुंअंगपणतेनुंजजांणवुं अनेज्ञानिपणतेनेजजांणवोअनेभगवानपणतेनिउपरस्थ
जराजीथायछे अनेभगवाननेएवांभक्तअतिशेवालाछे तेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥प्रियोहिज्ञानिनोत्यर्थमहं
सचममप्रियः॥ माटेएवाजेपतिव्रतानाअंगवालाभगवाननाभक्तछे तेजभगवाननेअतिशेवालाछे अनेतेपति
व्रतानुंअंगडायानेजआवेएमनथि जेनेस्वपहोयतेनेसौनेआवेजेमआसंसारमांभोलिस्त्रीयुंहोयनेतपतिव्रताहोयअ
नेडाइयुंहोयनेतेव्यभिचारणियुंहोय माटेडायाभोलानोकांइमेलनथी एतोजेनेकल्याणनोस्वपहोयतेपतिव्रतानुंअं
गराखिनेभगवाननिभक्तिकरेछे अनेजएविरित्येसारानरसाविषयमांसमानबुद्धिथावितेतोजाणेजेएकदिवसेज
एमकरिलेउंनेनिर्मोहिथाउंएमउतावल्येएकामथातुंनथिएतोहलवेहलवेआदरराखेतनेथायछे जेमकुवानाकांठाउपे
रयपथरोनाखोहोयतेमांपांणिसिंचतांसींचतांदोरडिनरमहोयतोपणघणेकालेकरिनेतेपांणामांकापापडेछे अनेजो
सोढानिसांकलेकरिनेंसिंचातोपणउतावलोएवोकापोनपडे माटेकल्याणनेअर्थेजेनेजतनकरवुंहोय तेनेविषयमां

थिआसक्तिटालविएनेविषेआकलाथइनेअकलाइजावुंनहिंएविरित्येगीतामांपणकयुंछेजे ॥ अनेकजन्मसंसि
द्धस्ततोयातिपरांगतिं॥ माटेएमविचारवुंजेआजन्मेजेटलिविषयमांथिआसक्तिटलशेतेटलिटालविछे अनेएम
करतांजोकांइकरहिगइतो बिजेजन्मेकरिनेटालविछे पणभगवाननाभक्तछैयेतेनरकचोराशिमांतोजावुंनथि एवि
रित्येभगवाननाभक्तनेहिमतराखिनेधिरेधीरेमोहनुंमूलउखाड्यानोआदरराखवो अनेज्यांसुधिसारानेनरसाएबेवि
षयतुल्यनजणायत्यांसुधिएभगवाननोभक्तसाधनदशामांकेवाय अनेज्यारेसारानरसाविषयतुल्यभासे तारेएभ
क्तसिद्धदशानेपाम्योजांणवो अनेज्यारेविषयमांथिआसक्तिमुकिनेसिद्धदशानेपांमेछेतारेएनेकृतार्थथयोजांणवो
अनेवेदशास्त्रपुराणइतिहासएसर्वेग्रंथुंनोएजगलितार्थछे आजेअमेवातकरिछेतेसर्वेशास्त्रनुंरहस्यछेमाटेआवार्त्ता
नेसर्वेहरिभक्तदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥ ॥१३४॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणशु
दि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणना
मंदिरआगल्यरशमनाचाकलाउपरस्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यमुनितयादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेमुनिझांझमृदंगलेइनेकिर्तनगावताहता पछेश्री
जिमहाराजेकयुजेकिर्त्तनराखोअमेवातकरियेछइये एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजनेआत्यंतिककल्याण
पांमवुंहोयतेनेनारदसनकादिकजेवासाधुथावुंहोयतेनेएमविचारकरवोजेआदेहछेतेनेविषेजिवरह्योछे अनेइंद्रियुंअं
तःकरणछेतेजीवसाथेवलगीरयांछे अनेएइंद्रियोनेअंतःकरणछेतेबाहेरपणपंचविषयमांवलगीरयांछेतेअज्ञानक

रिनेजीवइंद्रियोअंतःकरणनेपोतानुंरुपमानेछे पणवस्तुगत्येजीवइंद्रियोअंतःकरणथकिनोखोछे अनेपंचविषयछे
तेअंतःकरणथकिनोखाछेपणएतोविषयनेअभ्यासेकरिनेअंतःकरणनेविषेपंचविषयनिएकताजणायछे अनेवि
षयनिजेउत्पत्तितेतोइंद्रियुंथकिथायछेपणअंतःकरणमांथिनथिथाति जेमअतिशेतडकोहोयअथवाटाढ्यलागियतेनो
प्रथमबाह्यइंद्रियुनेसंबंधथायछे पछेइंद्रियुद्वारेकरिनेशरीरनेमांहिलिकोरेतेनोप्रवेशथायछेपणएनिउत्पत्तिमांहिलि
कोरथिनथिएतोबाह्यथिउत्पन्नथइनेमांहिलिकोरप्रवेशकरेछे तेमपंचविषयछेतेप्रथमअंतःकरणमांथिउपजतान
थिएतोप्रथमइंद्रियुनेबाह्यविषयनोसंबंधथायछेनेपछेअंतःकरणमांप्रवेशकरेछे माटेजेमबाह्यगुंबडुंथयुंहोयतेने
औषधचोपडेतारेजकरारथायपणकेवलवार्त्तासांभल्येकरारथायनहि अनेजेमक्षुधापिपासालागिहोयतेखाधेपी
धेजनिवृत्तिथायपणअन्नजलनिवातकरेनिवृतिनथाय तेमपंचविषयरुपिजेरोगछेतेतोतेनुंज्यारेऔषधकरियेतारे
जनिवृत्तिथायतेऔषधनिरित्यएमछे जेज्यारेत्वचानेस्त्रियादिकविषयनोस्पर्शथायछेतारेत्वचाद्वारेअंतःकरणमांते
नोप्रवेशथायछे अनेअंतःकरणद्वारेथइनेजीवमांप्रवेशकरेछेपणमुलथकिविषयनिउत्पत्तिजीवमांथिपणनथि अ
नेअंतःकरणमांथिपणनथि अनेजेजेविषयअंतःकरणमांथिस्फुरताहशेतेपणपूर्वजन्मनेविषेबाह्यथिजइंद्रियुद्वारे
करिनेआव्याछे माटेविषयटाल्यानुंएजऔषधछेजेत्वचायेकरिनेस्त्रीयादिकपदार्थनोस्पर्शतजवोनेनेत्रेकरिनेतेनुं
रुपनजोवुं अनेजिव्हायेकरिनेतेनिवातनकरवि अनेकानेकरिनेतेनिवातनसांभलवि अनेनासिकायेकरिनेतेनोगं
धनलेवोएविरित्येपंचइंद्रियोद्वारेविषयनोत्यागदृढराखेतोबाह्यथिविषयनोप्रवाहमांहिलिकोरप्रवेशकरेनहिं जेम

कुवामांपांणिनिसेरुयआवतिहोयपछेतेनेगोदडानागाआआरिनेबंधकरे तारेतेकुवोगलायतेमबाह्यइंद्रियोनेनियम
मांराखवेकरिनेबाह्यविषयनोअंतःकरणमांप्रवेशनथाय अनेजेमउदरमांरोगथयोहोयतेतोउदरमांओषधजायता
रेजटले तेमप्रथमथिजेइंद्रिद्वारेकरिनेविषयअंतःकरणमांआरांणाहोयतेतोआत्मविचारेकरीनेटालवाते आत्मविच्या
रएमकरवोजेहुंआत्माछूंनेमारेविषइंद्रियोअंतःकरणनोसंबंधजनथिएमदृढवीच्यारकरिने अनेतेचैतन्यनेविषेभग
वाननिमूर्त्तिधारिनेअनेपोतानाआत्मसुखवतेकरिनेपुर्णरेवुं जेमकुवोजलेकरिनेपुर्णआरांणोहोयतारेजेबाहेरथिपो
तामांसेरुयुंआवतिहोयतेनेपोतानुंपांणिठलिराखेछेपणमांहिलिकोरतेसेरुयनापांणिनोप्रवेशकरवादेनहिं अनेजोउ
सेचाईनेठालोथायतोसेरुयनुंपांणिबारुयथिमांइआवेएविरित्येआत्मसुखेकरिनेमांहिलिकोरेपूर्णरेवुं अनेबारुयपंचइं
द्रिपुद्वारेविषयनोमार्गबंधराखवोएजकामादिकनेजित्यानोदृढउपायछेपणएविनाएकलाउपवासेकरिनेकामादिक
नोपराजयथातोनथिमाटेआविच्यारदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥२॥ ॥१३५॥ ॥संवत्१८७८
नाश्रावणशुदि४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेव
नारायणनामंदिरआगल्यचाकलाउपरुयविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपोतानामुखारविंद
निआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहतिनेपोतानिआगल्यपरमहंसझांझमृदंगलेइने
किर्त्तनगातांहतापछेश्रीजिमहाराजनेत्रकमलनिसांनेकरिने सौनेछांनाराखिनेबोल्याजेमोटेरामोटेरापरमहंसहोते
आगल्यआवोवातकरविछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननेभजताहोयतेने मोटिपदवीपांम्यांना

बेउपायछे अनेपइयानाबेउपायछे तेकहियेछैयेजएकतोरसिकमार्गेकरीनेभगवाननीभक्तीकरवी अनेबीजोभ्रा
मज्ञानएवेमोटोपपांम्यानापणमार्गछे अनेपइयानापणछे तेमांरसिकमार्गेतोहजारुनेलाखुंपडिगयाछे अनेभग
वाननेतोकोइकपांम्योहशे अनेमोटामोटाआचार्यथयातेणेपणरसिकमार्गेकरिनेभक्तिकराविछे पणतेमांबगाड
घणानेथयोछेने सारुंतोकोईकनुंथयुंछे कांजेरसिकपणेकरिनेज्यारेभगवाननुंवर्णनकरेतारेभगवाननेंराधिका
जितथालक्ष्मीजितथातेनीसखियुंतेनुंपणवर्णनआवे अनेज्यारेस्त्रियुंनुंवर्णनआवेतारेतोतेनाअंगोअंगनुंवर्णनथा
यतारेवर्णननाकरनारानुं मननिर्विकारकेमरहे अनेइंद्रियोनोतोएजस्वभावछे जेसारोविषयहोयतेउपरजप्रीति
होय अनेराधिकाजिलक्ष्मीजितेनाजेवुं तोत्रिलोकिमांकोइस्त्रीनुंरूपहोयनहि अनेएनाजेविकोइनिबोलिपणमिठि
नहोय अनेएनादेहनोसुगंधपणअतिशेहोय माटेएवारूपनेदेखिनेअथवासांभलिनेंकियेप्रकारेमोहनथायएतोथा
यज अनेलेशमात्रजोमनविकारपांमेतोतिकल्यांणनामार्गमांथिपड्यो माटेरसिकनिरित्येजेभगवाननेभजेतेने
एमोटुंविघनछे अनेब्रह्मज्ञानमांतोआविरित्येअवलुसमझायछे जेजेब्रह्मछे तेजप्रकृतिपुरुषरुपेथायछे अनेपछे
तेजब्रह्मब्रह्माविष्णुशिवरुपेथायछेने पछेतेजब्रह्मस्थावरजंगमरुपेथायछे अनेतेस्थावरजंगमरुपजेआकारतेनेवि
षेरयाजे जीवतेरूपपणब्रह्मथायछे एविरित्येब्रह्मज्ञाननेअवलुसमझिने पछेसमझनारोपोतानाजिवनेपणभग
वानजांणेछे तारेएमसमझनारानेउपासनानोभंगथयो माटेएपणभगवाननामार्गथकिपड्योएविरित्येब्रह्मज्ञान
मांपणउपासनानुंखंडनथायएमोटुंविघनछे कांजेसमझिसमझिनेसर्वनाकारण अनेसर्वनास्वामिएवाजेभगवा

नतेनुंजखंडनथयुं माटेएमसमजनारोपणकल्यांणनामार्गथकिपडयोजांणवो अनेएवेमार्गछेतेकल्याणनाछे अ
नेएवमांविघनपणअतिमोटांछे माटेजेकल्याणने इच्छतोहोयतेने केमकरवुंएप्रश्नछे तेनोउत्तरकरो पछेसर्वेपरमहं
सविच्यारिरयापणकोइथिउत्तरनथयो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोएछे जजेमपोतानीमाताहोयअ
थवाबेनहोयतथादिकरिहोयते घणिरूपवानहोयतोपणतेनेदेखिने मननेविषेविकारथातोनथितेमजतेनेसाथेबोले
छे स्पर्शकरेछेतोपणमननेविषेलेशमात्रविकारथातोनथिएविरित्येन्नगवानननान्नक्तजे बाइयुहोयतेनेविषेमावेन
नेदिकरितनिबुद्धिरहेतोकोइरित्येविकारथायनहि अनेरसिकमार्गेकरिनेन्नगवानननेन्नजिने अन्नयपदनेपांमेअने
ज्यारेएमनसमजे अनेकोइमोटान्नगवानननान्नक्तबाइयुहोयतेनेदेखिनेअवलुंसमजे तारेएनेमोटोदोषलागेअनेजे
अन्यस्त्रिनेदेखवेकरिनेदोषलागोहोयते तोन्नगवानननान्नक्तनेदर्शनेकरीनेटलेछे अनेन्नगवानननान्नक्तनेजोइनेजेदो
षलागोहोयतेनेटाल्यानोउपायशास्त्रमांकल्योजनथि तमजन्नगवानननोन्नक्तजेपुरुषहोयतेनेदेखिनेजेस्त्रीअवलुंसम
जेतेनेपणएपापथकिकोइकालेछुटायनहिं ॥त्यांश्लोकः अन्यक्षेत्रेकृतंपापंतीर्थक्षेत्रेविनश्यति तीर्थक्षेत्रेकृतंपापंव
ज्रलेपोन्नविष्यति १ एश्लोकनो॥ अर्थएछेजेबिजेठेकांणेपापकर्युंहोयततोन्नगवानकेन्नगवानननान्नक्तपासेगये
छुटेअनेन्नगवानननेन्नगवानननान्नक्तपासेजइने जेपापकरेतेतोतीर्थक्षेत्रनुंपापछे तेवज्रलेपथायछेमाटेजेनेरसिके
मार्गेकरिने न्नगवाननेंन्नजवाहोयतेनेतोजेविरित्येअमेवातकरितेविरित्येनिर्दोषबुद्धिराखवि हवेजब्रह्मज्ञाननोमा
र्गछे तेमांतोएमसमजवुंजेजेब्रह्मछे तेतोनिर्विकारछेनेनिरंशछेमाटेएविकारनेपांमेनहिंनेएनाअंशपणथायनहि

अनेएब्रह्मनेजेसर्वरूपेकेहेछेतेनुंतोएमछे जेएब्रह्मजेतेप्रकृतिपुरुषआदिकसर्वेनाकारणछे नेआधारछेनेसर्वनेविषे
अंतर्यामिशक्तियेकरिनेव्यापकछे माटेजेकारणनेआधारनेव्यापकहोयते कारज्यथकिपृथकहोयनहिएसमजएय
नेल्हइनेएब्रह्मनेशास्त्रजेतेसर्वरूपकेहेछे पणएब्रह्मजविकारपांमीनेचराचरजीवरूपेथइगयाएमनसमजवुंअनेएब्र
ह्मथकिपरब्रह्मजेपुरुषोत्तमनारायणतेनोखाछे नेएब्रह्मनापणकारणछे नेआधारछेनेप्रेरकछेएमसमजिनेपोताना
जीवात्मानेएब्रह्मसंघाथेएकताकरिने परब्रह्मनिस्वामिसेवकभावेउपासनाकरवि एविरित्येसमजेतारेब्रह्मज्ञानछेते
पणपरमपदनेपांम्यानोनिर्विघ्नमार्गछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥ १३६॥ ॥सवत् १८७८
नाश्रावणशुदि ५ पंचमोनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथ
मणेबारणमेडिनिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपर
महंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति नेपरमहंसदुकडसरोदासतारवजाडिनेमल्हाररागनाकिर्त्त
नगाताहता पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजे किर्त्तनगाववांरेवाद्योहवेतोपरमेश्वरनिवार्त्ताकरिये पछेपरमहंसेकह्युंजे
सारुंमहाराज पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नकर्युंजेशास्त्रमांकह्याएवाधर्मपालतोहोयनेभगवाननिभक्तिपणकरतोहो
यनेतेनेएवोआपदकालआवेजेभक्तिराखवाजायतोधर्मजाय नेधर्मराखवाजायतोभक्तिजायतारेकेनेराखवोने
केनोत्यागकरवो पछेब्रह्मानंदस्वामिबोल्याजेजो भगवानभक्तिराख्येराजिहोयतोभक्तिराखवि अनेजोधर्मराख्ये
राजिहोयतोधर्मराखवोतारेश्रीजिमहाराजेकयुं जेजेनेप्रगटभगवानमल्याहोयनेनेतोजेमभगवानराजिहोयनेम

जकरवुंएठीकछेपणज्यारेभगवाननुंपरोक्षपणुंहोयतारेकेमकरवुं पछेमुक्तानंदस्वामिएनोउत्तरकरवालागापणथ
योनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेभगवानपरोक्षहोयनेआपत्कालपडेनेकोइनरहेतारेतोभगवाननुंएकअ
खंडचिंतवनकरवुंतोएभगवाननामार्गथकिपडेनहि पछेवलीश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेजेभगवाननोमहिमाअ
तिशेसमझतोहोयतेणेकरिनेएमजांणेजेगमेतेटलांपापकर्यांहोयनेजो भगवाननुंएकनामलिधुंहोयतोसर्वेपापब
लिनेभस्मथइजायएवुंमहात्म्यसमझतोहोयतेनेकेइरित्येसमझेतारेधर्ममांथिडगायनहि पछेमुक्तानंदस्वामियेएप्र
श्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननोमहिमाअतिशेजांणतोहोयतेनेतो
आविरित्येसमझायतारेधर्ममांरहेवायजेमारेतोअखंडभगवाननुंचिंतवनकरिनेएकांतिकभक्तथावुंछे अनेजोका
मक्रोधलोभादिकविकारनेविषेमारिवृत्तिजाशेतो मारेभगवाननाचिंतवनमांएटलोविक्षेपथाशेएमजांणिनेकुमा
र्गथकिअतिशेजडरतोरहेअनेअधर्मनेविषे कोइकालेप्रवरतेजनहिंएविरित्येसमझेतोभगवाननुंमाहात्म्यअतिशेस
मझतोहोयतोपणधर्ममांथिकोइकालेपडेनहि अनेभगवाननुंजेअखंडचिंतवनथावुंतेकांइथोडिवातनथीभगवान
नुंचिंतवनकरतांकरतांजोदेहमुकेतोतेअतिमोटिपदविनेपांमेछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेएमजांणियेछैयेतोप
णअखंडचिंतवनरेतुनथिएनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकतोअखंडचिंतवनथायएविश्रद्धाजोइये
अनेज्यारेएविश्रद्धानहोयतारेतटलुमहात्म्यजांण्यामांपणओछ्यपछे अनेज्यारेमहात्म्यजांण्यामांओछ्यपछेतारे
भगवाननास्वरूपनानिश्चेमांपणएटलिओछ्यपछे माटेजोभगवाननास्वरूपनुंमाहात्म्यतथाश्रद्धाहोयतोअखंडचिं

तवनथायतेमाहात्म्यएमजांणवुंजेभगवानतोजेवाप्रकृतिपुरूषथकिपरछे तेवानेतेवाजप्रकृतिपुरुषमांआव्याछेतो
पणप्रतापेजुक्तछे अनेप्रकृतिपुरुषनुंकार्यजेब्रह्मांडतेनेविषेआव्याछेतोपणभगवानतेवानेतेवाप्रतापेजुक्तछेपण
भगवाननिमूर्त्तिनेविषेकोइरित्येमायानोलेशअडतोनथिजेमअन्यधातुछेनेसोनुंपणछेतेनेभेलाकरिनेप्रथविमांडा
टेतोसोनाविनाअन्यधातुछेतेसर्वेपणेकालेकरिनेधुडथइजायछेनेसोनुंहोयतेतो जेमप्रथविमांरहेनेमह
द्विपांमेपणघटेनहितेमभगवानअनेबिजाजेब्रह्मादिकदेवतथामुनितेकांइसरखानथिकेमजेज्यारे विषयरुपिधुडथ
नोजोगथायतारेभगवानविनाबिजागमेतेवामोटाहोयतोपणविषयमांएकरसथइजाय अनेभगवानतोमनुष्यजे
वाजणाताहोयतोपणएनेमायीकपदार्थबाधकरवानेसमर्थथायनहिं अनेगमेतेवाविषयहोयतोतेमांकोइदिवसलो
पायनहिंएवुंभगवाननुंअलौकिकसामर्थ्यछे एमभगवाननुंमहात्म्यजांणेतोतेनेभगवाननुंअखंडचिंतवनथायअ
नेज्यांसुधिविषयनोलिधोलेवायत्यां सुधिएभक्तभगवाननोअलौकिकमहिमाजांण्योजनथीअनेजोउद्धवजिहता
तेनेभगवानेएमकयुंजेउद्धवहुंथकिअणुमात्रन्यूननथीतेशामाटेजेउद्धवजियेअलौकिकभगवाननुंमाहात्म्यजांण्युं
हतुनेपंचविषयनालिधालेवातानोताअनेजेनेभगवाननोमहिमासमजायछेतेनेराज्यहोयअथवाभीखमागीखाय
तेबेयसरखुवर्त्तेअनेबालकत्रिअनेसोलवरसनित्रिअनेएशिवरसनित्रीतेसर्वेमांसरखोभावबवर्त्ते अनेजेजेसंसार
मांसारुंनरसुंपदार्थहोयतेसर्वेमांसरखिभावनारहे पणसारापदार्थमांपतंगियानिपेठेअंजाइजायनहिं अनेभगवा
नविनाबिजाकोइपदार्थमां लोभायनहिएकभगवाननिमूर्तिमांजलोभाय अनेएविरित्येजेवर्त्ततोहोयतेभक्तगमे

तेवामोटाविषयहोयतेमांबंधायनहिं अनेजोएवोमर्मनसमजाणोहोयतोफाटिलंगोटितथातुंबडि तेमांथिपणमन नेउखेडवुंमहामुसकलछे माटेआविरित्येभगवाननिमूर्त्तिनुंमहात्म्यजांण्याविनाबिजां कोटिसाधनकरेतोपणभ गवाननिमूर्त्तिनुंअखंडचिंतवनथातुनथी अनेजेभगवाननास्वरूपनोमहिमाजाणेछेतेनेजभगवाननुअखंडचिंतव नथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥१३७॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणशुदि ७ सात्यमनेदिवस स्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यओ टाउपरपचाकलोनंखाविनेबिराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्य मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेमुनिताल्मृदंगलेइनेगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेने त्रकमलनिसांनकरिनेतेकीर्त्तनरखाविनेबोल्याजेसर्वेसांभलोएकवातकरियेछइये जेजेभगवाननाभक्तहोयतेने एकपतिव्रतानोधर्मराखवो अनेबिजुंसुरवीरपणुंराखवुं जेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानोपतिवृद्धहोय तथारोगिहो यतथानिर्धनहोयतथाकुरुपहोय पणपतिव्रतास्त्रीनुंमनकोइबिजापुरुषनारुडागुणदेखिनेडोलेजनहिं अनेजोरांक निस्त्रिहोयनेतेजोपतिव्रताहोयतोमोटोराजाहोयतोपणतेनेदेखिनेतेपतिव्रतानुंमनचलेजनहिं एविरित्येभगवानना भक्तनेपतिव्रतानोधर्मभगवाननेविषेराखवो अनेपोतानापतिनुंकोइघसातुबोलेतेठेकांणेकायरथैनेगलिजावुंन हिं अतिशेसुखीरथइनेजबाबदेवो पणपाजिपलावनिछायामांभगवाननाभक्तनेदबावुंनहिं एविरित्येसुरवीरपणुं राखवुं अनेलोकमांएमकेछेजेसाधुनेतोसमद्रष्टिजोइये पणएशास्त्रनोमतनथिकेमजेनारदसनकादिकनेब्रह्मादि

दिक्तेमणे भगवाननोने भगवाननाभक्तनोजपक्षराख्योछे पणविमुखनोपक्षकोंणेराख्योनथि अनेजेविमुखनो पक्षराखतोहशे तेआजन्मेअथवाबिजेजन्मेजातोजरुरविमुखथाशे माटेजेभगवाननाभक्तहोयतेनेजरुरभगव दिनोपक्षराख्योजोईये अनेविमुखनोपक्षत्याग्योजोईये आअमारिवार्त्तानेसर्वेअतिदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥१३८॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणशुदि८ अष्टमीनेदिवसस्वामिश्रीसह जानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यवेदिउपरबिराज मानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहति नेपरमहंसतालमृदंगलइनेकीर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेकीर्त्तनराखो हवेभ गवद्वार्त्ताकरियेपछेसर्वेमुनिहाथजोडिनेबेठा पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसंसारमांकेटलाकयवनसरखाजीव होयतेएमकेछे जेगंगाजिनुंपाणिनेबिजुंपाणिएबेयसरखांजणायछेनेशालग्रामनेबिजापाणातेसरखाजणायछेने तेमजतुलसीनेबिजांझाडतेसरखांजणायछे नेब्राह्मणनेशूद्रतेपणसरखाजणायछेअनेठाकोरजीनिप्रसादिअन्नने बिजुंअन्नतेबेयसरखांजणायछेनेएकादशिनेदिवसभुख्यारयाने बिजेदिवसभुख्यारयाएबेयसरखांजणायछेनेसा धुनेअसाधुबेयसरखाजणायछे तेमाटेआविधिनिषेधनोजेविभागतेमोटापुरुषकेवांणातेणेसासारुशास्त्रमांकर्याह शेएमदुष्टमतिवालाजेजीवछेतेकेछे माटेसर्वसंतनेअमेआप्रश्नपुछियेछैयेजेएविधिनिषेधनोविभागमोटापुरुषेशा स्त्रमांकर्योछेतेसाचोछेकेकल्पितछे तेप्रश्ननाउत्तरनांनानानांनापरमहंसहोयतेकरोपछेनांनानांनापरमहंसहतातेबो

ल्याजेविधिनिषेधनोभेदसत्यछे नेएमनहोयतोस्वर्गनर्ककेनमाथंकेवाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनानाछेपण
सारिदिशउपरथ्यसमजेछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजेएनोउत्तरकरवामांड्योजेमोटापुरुषेजेशास्त्रमांप्रतिपादनकर्युं
छेतेसर्वेसत्यछे त्यांद्रष्टांतछेजजेमकोइकमोटोशाउकारहोयनेतेकोइनेहुंडिलखिआपे तारेकागलमांतोएकेयरुपैयो
जणातोनथि पणरुपियासाचाछे तेज्यारेएहुंडिजेशाउकारनिउपरलखिहोयतेनेआपे तारेएहुंडिमांथिजरुपैयानो
ढगलोथायछे तेममोटापुरुषनिआज्ञायेकरिनेजेधर्मपाले तारेहमणांतोकांइविधिनिषेधमांविशेषजणातुंनथि प
णअंत्येमोटापुरुषनिआज्ञापालनारानुं कल्याणथायछे जेमहुंडिमांथिरुपैयानिसरेछेतेमअनेजेसमर्थशाउकारे
हुंडिलखिहोय अनेतेनोविश्वासनकरेतेनेमूर्खजांणवो अनेतेनेतशाउकारनाप्रतापनिखबरथ्यजनथि तेमनारदसन
कादिकव्यासवाल्मीकइत्यादिकजेमोटापुरुषतेनावचननोजेनेविश्वासनथि तेनेनास्तिकजांणवोनेमहापापीष्टजां
णवो अनेवलिजेनास्तिकमतिवालाहोयतेनेएमसमजायछे जेबिजापांणामांनेठाकोरजिनिमूर्त्तिमांशोफेरछे सर्वे
पांणाएकसरखाछेनेपरणेलस्त्रीनेनपरणेलस्त्रितेमांशोफेरछेसर्वेस्त्रीसरखीछे अनेघरनिस्त्रिनेमाबेनतेमांशोफेरछे स
र्वेनोसरखोजआकारछे अनेरामकृष्णादिकजेभगवाननिमूर्त्तियुंतेपणसर्वेमनुष्यजेविछे माटेअधिकन्यूनभावतो
मांणसेकल्पिनेउभोकर्योछे पणशुंकरियेमांणसभोलुंरेवुंतेमांणसनिहायेहाकहिजोइये पणविधिनिषेधनोमार्ग
छेतेखोटोछे एमपापिएवाजेनास्तिकतेपोतानामनमांसमजेछे माटेजेनिआविजात्यनिबोलिसांभलियेतेनेपापिष्ट
जांणवोनेनास्तिकजांणवो अनेएनेचांडालजांणिनेएनोकोइप्रकारेसंगराखवोनाहिं अनेवलिश्रीजिमहाराजेबिजि

वार्त्ताकरिजेमनुष्यमात्रनुंचित्तकेवुंछेतोजेममधहोयअथवागोलसाकरखांडतेनुंघाटुंपांणिहोयतेसरखुंछेतेमधमां
केगोलसाकरखांडनापाणिमांमाखिकिडिमकोडोजेआवेतेचोटिरहे अनेमनुष्जोहाथअडाडेतोमांणसनिआंगलि
येपणचोटिजाय तेमचित्तनोस्वभावएवोछेजेजजेपदार्थसांभरेतेतेपदार्थमांचोटिजायछे तेजोपथरांतथाकचरोत
थाकुतरानोमलएआदिकजेनकारिवस्तुहोयतेमांतोलेशमात्रसुखनथितोपणएनकारिवस्तुमांपणचित्तवलगेछे अ
नेतेसांभरिआव्युंहोयतोतेनुंपणचिंतवनकरेछे एवोएनोवलगवानोस्वभावछेजेममोटुंकाचनुंदर्पणहोय तेमांमोटा
साधुआवेतोतेनुंपणप्रतिबिंबदेखाय तथाकुतरागधेडाचांडालादिकजेजेआव्याहोय तोतेनुंपणप्रतिबिंबतेमजदे
खाय तेमचित्तनेविषेअतिनिर्मलपणुंछेतेजेपदार्थसांभरेतेदेखाइआवेछेएमांसारानरसानोकांइमेलनथिमाटेजेमु
मुक्षुहोय तेनेएमनविच्यारवुंजेमारेवैराग्यनथि तेमाटेस्त्रियादिकपदार्थमाराचित्तमांस्फुरेछे एतोजेवैराग्यवानहोय
तेनाचित्तमांपणजेसमेजेपदार्थआव्युंतेसेहेजेस्फुरिआवेछे माटेवैराग्यअवैराग्यनुंकांइकारणनथि एतोचित्तनोस्व
भावजएवोछे जेभलुंअथवाभुंडुंसांभरयुं तेनेचिंतवे अनेज्यारेजेपदार्थनुंचिंतवनकरे त्यारेतेपदार्थजेमदरपणमांदे
खाइआवेतमदेखाइआवेतेमाटेएमजांणवुंजेहुंतोएचित्तथकिजुदोछुं अनेहुंतोएनोजोनारोआत्माछुं एमजांणिने
चित्तनासाराभुंडाघाटंकरिनेग्लानिपामविनहिं पोतानेचित्तथकिजुदोजांणिनेभगवाननुंभजनकरवुं अनेसदाय
आनंदमांरेवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६॥ ॥१३९॥ ॥संवत्१८७८ नाश्रावणशु
दि ११ एकादशिनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीवा

सुदेवनारायणनामंदिरआगळ्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआ
गळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजे
भगवाननोभक्तहोयतेनामनमांतोएमहोयजे भगवाननाभजनमांअंतरायकरेएवोएकेस्वभावराखवोनथि तोय
पणअजोग्यस्वभावरहिजायतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेवैराग्यनिदुर्बलताहोयतेनेटाळ्यानि
श्रद्धाहोयतोयस्वभावटळेनहिं जेमदरिद्रीहोयतेघणासारांसारांभोजननेसारांसारांवस्त्रनेइछे पणतेमळ्यांथिमळेतेम
वैराग्यहिनहोयतेनाह्रदामांइछातोहोयपणसाधुतानागुणआववाघणादुर्लभछे पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजे
जेनेवैराग्यनहोयतेशोउपायकरेतारेविकारटळे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेवैराग्यहिनहोयतेतोकोइमोटासंतहो
यतेनिअतिशेसेवाकरेअनेपरमेश्वरनिआज्ञामांजेमकेतेममंड्योरहे पछेपरमेश्वरतेनेकृपादृष्टियेकरिनेजुवेजेआव
च्यःरोवैराग्यरहितछेतेनेकामक्रोधादिकबहुपीडेछे माटेएनाएसर्वेविकारटळेतोतत्कालटळिजायअनेसाधनेकरि
नेतोबहुकाळमेंनत्यकरतांकरतांआजन्मेटळेअथवाबिजेजन्मेटळे अनेतरतजेविकारमात्रटळेतेतोपरमेश्वरनिकृपा
येकरिनेटळे॥ ॥इतिवचनामृतं॥७॥ ॥१४०॥ ॥संवत् १८७८नाश्रावण
शुदि१२द्वादशीनेदिवसप्रातःकाळनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्री
वासुदेवनारायणनामंदिरआगळ्यचाकळाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेपरमहंसनाळमृदंगलेइने किर्त्तन

गाताहता पछेश्रीजिमहाराजसंतप्रत्येबोल्याजेएकादशिनुव्रतकरवुंतनितोएमविगतिछे जेपूर्वेभगवानदशइंद्रियो
नेअगीयारमुंमनतेनेअंतरसनमुखकरिनेपोढ्याहता तेसमयमांनाडिजंघनोदिकरोजेमुरदानवतेजुद्धकरवाआव्यो
पछेभगवाननाएकादशइंद्रियोनातेजमांथिएककन्याउत्पन्नथइतारेमुरदानवकन्याप्रत्येबोल्योजेवुंमुंनेवरज पछे
कन्याबोल्यांजेमारेतोएविप्रतिज्ञाछेजेजेमुंनेजुद्धमांजितेतेनेहुंवरुं पछेमुरदानवनेनेकन्यानेजुद्धथयोतारेकन्याये
मुरदानवनुंमस्तकखडगेकरिनेकापिनांख्युं पछेभगवानप्रसन्नथइनेतेकन्यानेकयुंजेतुंवरमाग्यतारेतेकन्यायेवरमा
ग्योजेमाराव्रतनेदिवसकोइअन्ननखायअनेहुंतमाराएकादशइंद्रियोनातेजमांथिप्रगटथइमाटेमारुंनांमएकादशि
छेअनेहुंतपस्विछुं माटेमाराव्रतनेदिवसमनआदिकजेअगीयारइंद्रियोतेनोजेआहारतेकोइकरेनहिंएवुंएकादशि
तुंवचनसांभलीनेभगवानेतेवरआप्योएविरित्येपुराणनिकथाछे अनेवलिधर्मशास्त्रमांपणएमकयुंछेजेएकादशी
नुव्रतकरवुंतदिवसकामक्रोधलोभादिकसंबंधिभुंडाघाटमनमांथावादेवानहिं अनेदेहकरिनेकांईभुंडुंआचरणक
रवुंनहिंएमशास्त्रमांवचनछे अनेतेशास्त्रप्रमाणेजअमेपणकहियेछैयेजेएकादशिनेदिवसढोरखांघणकरविनहिं अ
नेएकादशइंद्रियोनाआहारनोत्यागकरेतारेतेएकादशिसाचिनेतेविनातोढोरखांघणकेवाय अनेजेमप्राणनेअन्न
नोआहारछेतेमजश्रोत्रनेशब्दनोआहारछे अनेत्वचानेस्पर्शनोआहारछेनेनेत्रनेरुपनोआहारछे नेजिह्वानेरसनो
आहारछे नेनासिकानेगंधनोआहारछेनेमननेसंकल्पविकल्पनोआहारछे एविरित्येअगीयारइंद्रियुनाजुदाजुदा
आहारछे तेसर्वेअहारनोत्यागकरेतेनुंनांमएकादशिव्रतकेवाय पणअगियारइंद्रियोकुमार्गेदोडेअनेपोतपोताना

अन्ननखायतेएकादशिनुव्रतशास्त्रप्रमाणेनकेवाय माटेएकादशिनुंव्रतकरवुंतारेतोअगियारेइंद्रियोनेआहारकरवा
देवानहिं एवुंव्रतपनरदिवसमांएकवारआवेतेखबडदारथइनेकरवुंतोतेनेउपरथ्यभगवानप्रसन्नथायछेपणतेविना
जेढोरखांघणतणेकरिनेभगवानप्रसन्नथातानथि अनेश्वेतद्वीपमांजेनिरन्नमुक्तकेवायछे तेतोसदायएव्रतराखेछे
क्यारेपणएव्रतनोभंगथावादेतानथिमाटेनिरन्नकेवायछे अनेआपणेपणइछातोएमराखविजेजेवाश्वेतद्वीपमांनि
रन्नमुक्तछे तेवुंजथावुछेपणएवातमांहिमत्यहारविनहिं एविरित्येजेहिमत्यराखिनेजेवुंमोरेकयुंतेवुंएकादशिनुंव्रत
करेअनेभगवाननिकथाकीर्त्तनादिकनेकरेनेसांभलेनेरात्रियेजागरणकरेतोतेव्रतसाचुंछे अनेशास्त्रमांएनुंजनांम
एकादशिकहिछे एटलिवातकरिनेश्रीजिमहाराजमौनरयानेसंतकीर्त्तनगाववामांड्यां पछेवलिश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेज्यारेब्रह्मायेप्रथमसृष्टि करितारेसर्वेप्रजानेकयुंजेतमोसर्वजज्ञकरज्योनेतेजज्ञेकरिनेतमारेसर्वेपुरुषार्थनिसि
द्धिथाशे अनेसृष्टिनिपणवृद्धिथाशेमाटेजज्ञतोजरुरकरज्यो पछेवेदमांबहुप्रकारनाजेजज्ञहतातेसर्वेब्रह्मायेविधि
सोतावताव्यातेमांजेप्रवृत्तिमार्गवालाहतातेने तोराजसितामसिएवाप्रवृत्तिमार्गनाजज्ञबताव्या अनेजेनिवृत्तिमा
र्गवालाहतातेनेतोसात्विकजज्ञबताव्यातेजज्ञश्रीकृष्णभगवानेभगवद्गीतानेविषेपणकयाछे माटेआपणतोनिवृ
त्तिमार्गवालाछैयेतेआपणेतोसात्विकजज्ञकरवापणजेमांपशुमरतांहोयएवाजेराजसितामसिजज्ञते आपणेकर
वानहिं तेसात्विकजज्ञनिरित्यजेदशइंद्रियोनेअगियारमुंमनएसर्वेजेजेविषयमांचोटेल्यांथिपाछांखेंचिनेब्रह्मअग्नि
नेविषेहोमवांएनुनामजोगयज्ञकेवाय अनेएविरित्येहोमतांहोमतांजेमजज्ञकरनारानेंभगवानदर्शनआपेछे ते

मजएजोगजज्ञनाकरनाराना अंतरनेविषेपोतानुंस्वरूपजे अक्षतेनेविषेपरब्रह्मजेश्रीपुरुषोत्तमतेप्रगटथइआवेछे ए
जोगयज्ञनुंफलछे अनेअंतरद्रष्टियेकरिनेजेभगवाननाभक्तनेवरतवुंतेज्ञानयज्ञकेवायछे हवेकोइएमपुछेजे अंत
रद्रष्टितेशुंतोतेनोउत्तरएछे जेबाहेरअथवामांहिलिकोरे भगवाननिमुर्त्तिसांमिजेवृत्तिकरविएजअंतरद्रष्टिछेअनेते
विनातोअंतरद्रष्टिकरिनेबेठोछे पणबाह्यद्रष्टिजछे माटेबाहेरभगवाननुंदर्शनतथापुजनतथाभगवाननांकथाकी
र्त्तनएआदिकजेजे भगवानसंबंधिक्रियाओहोयतेसर्वेअंतरद्रष्टिछे अनेएसर्वेज्ञानजज्ञथायछेअनेतेजभगवान
निमूर्त्तिनेअंतरमांधारिनेतेनुं पूजनवंदनादिकजे करवुंतेपणअंतरद्रष्टिछेनेज्ञानयज्ञछे माटेसत्संगीमात्रनेतोएवो
अखंडज्ञानजज्ञथायछे अनेसमाधितोकोइकोइकनेथायछे नेकोइकनेनथिथातितेतोपरमेश्वरनिइछायेकरिनेए
मरयुंछे अथवाकोइकठेकांणेभक्तनिकचाइवतेकरीनेएमरत्युंछे अनेकोइकमूर्खलोकछेतेएमकेछेजेगोपिकाना
अंगनाकीर्त्तनहोयतेरेवाघोनेनिर्गुणकीर्त्तनहोयतेगाओ तथाजेउघाडाथइनेफरताहोयतेनेमुर्खहोयतेनिर्गुणपुरुष
केहेछे पणजोउघाडाचाल्येनिर्गुणथवातुंहोयतोकुतरांगधेडांइत्यादिकसर्वेनिर्गुणकेवायमाटे एतोमुर्खनिसमज
एयछे अनेज्ञानिभक्तहोयतेतोएमजांणेजेभगवाननुंस्वरूपछे तेजनिर्गुणछेअनेजेनेजेनेतेभगवाननोसंबंधथयो
तेसर्वेनिर्गुणमार्गवालाछे अनेजजेकथाकीर्त्तनननेविषेभगवाननास्वरूपनोसंबंधछे तेसर्वेनिर्गुणकेवाय अनेजेक
थाकिर्त्तननेविषेभगवाननोसंबंधनहोयते माइकगुणेयुक्तछे माटेसगुणकेवाय अनेजोभगवाननिप्राप्तिनथैहोय
नेतेउघाडाफरेतोनिर्गुणनकेवाय अनेजेनेभगवाननिप्राप्तिथैछे अनेग्रहस्थाश्रमिछेतोपणतेनिर्गुणकेवाय अने

त्यागीहोयतेपणनिर्गुणकेवाय माटेभगवाननेपांम्यानोजेमार्गतेजनिर्गुणमार्गछेअनेतेजेजेभगवानसंबंधिक्रिया करेतेसर्वेनिर्गुणछे अनेजेनेभगवाननोसंबंधथयोछे तेनाभाग्यनोपारआवेनहिं अनेतेभगवाननोसंबंधएकज न्मनेपुन्येकरिनेथातोनथि एतोश्रीकृष्णभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥ अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम् ॥ एश्लोकनोएअर्थछेजे अनेकजन्मनुसुकृतभेलुथायछे तेणेकरिनेजेसंसिद्धथयोतेपरमपदनेपांमेछेतेपरमपदतेशुं जे प्रत्यक्षभगवाननिप्राप्तितेजपरमपदछे अनेवलिश्रीकृष्णभगवानेएमपणकयुंछेजे ॥ ममैवांशोजीवलोकेजी वभूतःसनातनः मनःषष्ठानीद्रियाणिप्रकृतिस्थानिकर्षति एश्लोकनोअर्थएछे॥ जेआसंसारनेविषेभगवानना अंशजेजीवछे तेतोमनेसहितजेपंचज्ञानइंद्रियोतेनेपंचविषयथकिखेंचिनेपोतानेवशराखेछे अनेजेभगवाननाअं शनथितेनेतोइंद्रियोखेंचिने ज्यांपोतानिइछाहोयत्यांलेइजायछे माटेआपणसर्वेइंद्रियुनादोर्यादोरातानथितोजो भगवाननाअंशछइये एवुंजांणिनेंअतिशेआनंदमांरैनेभगवाननुंभजनकरवुं अनेसर्वेइंद्रियोनिवृत्तियुंनेभगवा ननास्वरूपमांहोमवियुं अनेसदाज्ञानजज्ञकर्याकरवो अनेयज्ञरहितनुंकोइरित्येकल्यांणथातुंनथि अनेच्यारवेद सांख्यशास्त्रयोगशास्त्रधर्मशास्त्रअढारपुराणभारतरामायणनेनारदपंचरात्रएआदिकसर्वशास्त्रनुंएजसिद्धांतछे जे जज्ञरहितनुंकल्याणथातुंनथि माटेअमारिपणएजआज्ञाछे जेसर्वेपरमहंसतथासर्वेसत्संगीज्ञानजज्ञकरतारेज्यो अनेएमनेएमज्ञानजज्ञकरतांकरतांज्यारेपोतानुंस्वरूपजेब्रह्मतेनेविषेपरब्रह्मभगवानसाक्षात्काराददेखायएजज्ञानज ज्ञनुंफलछे,एविरित्येज्ञानयज्ञकरतांकरतांज्यारेश्वेतद्वीपमांनिरन्नमुक्तछे एवुंथवायतारेज्ञानजज्ञनाविधिनोअवधि

आविरयो अनेज्यांसुधिएवुंनथवाथत्यांसुधिएटलुंअधुरुजांणवुं अनेनिरन्नमुक्तजेवाथावानिअतिशेइच्छाराखवि पणश्रद्धारहितथावुंनहिं अनेपोतानेविषेअपूर्णपणुंमानवुंनहि नेभगवाननिप्राप्तिथैछे तेणेकरिनेपोतानेकृतार्थमा निनेनेसावधानथैनेज्ञानजज्ञकरयाकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥१४१॥ संवत् १८७८नाश्रावणशु दि१४चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण नामंदिरआगल्यमसरुनाचाकलाउपरथ विराजमांनहतानेतेसमेआनंदानंदस्वामियेपूजाकरिहतितेराताकिनखाप नोसुरवालपेरयोहतोतथाराताकिनखापनिडगलिपेरिहति तथामस्तकउपरथसोनेरिफरताछेडानोकसुंबिरेटोबांध्यो हतोतथाकमरेजरकसिशेलुंबांध्युंहतुंतथागुढोअसमानिरंगनोरेंटोखभाउपरथनांख्योहतोअनेहाथेराखडियुंबांधिह तियुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामिये कयुंजेकीर्त्तनबोलियेपछेश्रीजिमहाराजेकयुंजेल्योपरमेश्वरनिवार्त्ताकरियेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्ञानमार्ग तोएवोसमजवोजेकोइरित्येभगवांननास्वरूपनोद्रोहथायनहिं नेकोइककालेभगवाननावचननोलोपथातोहोय तोतेनिचिंतानहिंपणभगवाननास्वरूपनोद्रोहथावादेवोनहिं नेजोभगवाननुंवचनकांइकलोपांणुंहोयतोतेभगवा ननिप्रार्थनाकरिनेपणछुटकोथायपणभगवाननास्वरूपनोद्रोहकरयोहोयतोतेनोकोइरित्येछुटकोथायनहिंमाटेजेस मजुहोयतेनेभगवाननावचनमांतोजेटलुंपोतानिसामर्थिप्रमाणेरवायतेटलुंअवश्यरहेवुं पणभगवाननिमूर्त्तिनुंत अअतिशेराखवुंजेसर्वोपरिनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिनेसर्वअवतारनुअवतारिएवुंजेभगवाननुंस्वरुपछे तेजमुंनप्रा

मथयुंछे अनेजएमजांणतोहोयनेतेथिजोकदाचित्सत्संगथिबाहेरनिसरीजवांणुंतोयपणतेनेभगवाननिमूर्त्तिमां
थीहेतटलतुंनथि नेतेहमणांतोसत्संगथीबाहेरथयछेपणदेहमुंकिनेतोअंत्येभगवाननुंजेअक्षरधांमतेनेविषेभगवानने
समीपेजाशे अनेहमणेसत्संगमांरतोहशेअनेशास्त्रनावचनमांपणरतोहशेंनेतेनेजोभगवतस्वरूपनिनिष्टापाकिनहि
होयतोतेज्यारेदेहमुकसेतारेकांतोब्रह्मानालोकमांजाशे नेकांतोकोइकबिजादेवतानालोकमांजाशेपणतेपुरुषोत्तम
भगवानननाधामनेविषेनहिजाय तेमाटेपोतानेसाक्षातमल्युंजेभगवाननुस्वरूपतेनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिनेसर्वअ
वतारनुंकारणअवतारिएवुं जांणवुंनेजोएमनजांणेनेनिराकारजांणेतोएनोद्रोहकर्योकेवायनेतस्वरूपनेबिजाअव
तारजेवुंपणनसमजवुं अनेजमअर्जुनहतातेनेंतोभगवतस्वरूपनुंबलहतुं अनेयुधिष्टिरराजानेंतोशास्त्रनावचननुंब
लहतुंपछेज्यारेभारतिलडाइथइतारेश्रीकृष्णभगवानेअर्जुननेकयुंजे ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज ॥ अहं
त्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः॥ १॥ श्लोकनोएअर्थछेजेहेअर्जुनसर्वधर्मनेतजिनेतुंएकमाराजशरणनेपां
म्यतोहुंतुंनेंसर्वपापथकिमुकाविशतुंकांइशोककरिशमां एवचननेमानीनेअर्जुनजेतेलडाइनेविषेअनंतदोषथया
तोपणलेशमात्रमनमांकांखाथयानहिंअनेभगवांननाआश्रयनुंबलराखिरया अनेयुधिष्ठिरेकांइपापकर्युंनहिंतो
पणशास्त्रनावचननोविश्वासहतोतेणेकरिनेंएमजांएयुंजेमारुंकोइकालेकल्यांणनहिथाय पछेसर्वेऋषियेसमजा
व्यातथाव्यासजियेंसमजाव्यातथाश्रीकृष्णभगवानेपोतेसमजाव्यातोयपणशोकमुक्योनहिंपछेश्रीकृष्णभगवानें
भिष्मपाशेलेइजइनेशास्त्रसंबंधिकथासंभलावि तारेकांइकविश्वासआव्योतोयपणअर्जुनजेवानिःसंशयथयानं

हिंमाटेबुद्धिमाननेंतोभगवतस्वरूपनुंबलअतिशेंराख्युंजोईयें एबलजोलेशमात्रपणहोयतोमोटाभयथिरक्षाकरेंत
पणश्रीकृष्णभगवांनेकह्युंछेजे ॥स्वल्पमप्यस्यधर्मस्यत्रायतेमहतोभयात्॥एश्लोकनोएअर्थछेजेभगवतस्वरूपना
बलनोलेशमात्रहोयतेपणमोटाभयथकिरक्षानेंकरेछे जेमअर्जुनेंभारतिलडाईकरितारेतेनेविषेकेटलीकजात्यना
अधर्मरुपिमोटांमोटांभयआव्यांपणतेभयथकिजेअर्जुननिरक्षाथईतेभगवतस्वरूपनाबलनेंप्रतापेथई माटेजेने
सर्वथिभगवतस्वरूपनुंबलअधिकहोयएजएकांतिकभक्तकेवायनेंतेजपाकोसत्संगिकेवायअनेंश्रीमतभागवतमां
पणएजवातप्रधांनछेजेश्रुतिस्मृतिनाधर्मनेकांईकतजायतोतेनिचिंतानहिं पणभगवाननोआश्रयतजवोनहिं अ
नेकोईकएमजांणेजेआविवातकरियेंतोधर्मखोटाथईजाय पणआवार्त्ताकांईधर्मनेखोटाकरवासारुनथि आतोए
टलासारुछेजेदेशकालक्रियासंगमंत्रशास्त्रउपदेशनेंदेवताएटलांवांनांशुभनेंअशुभएवेप्रकारनांछे तेमांथिजोअ
शुभनोजोगथायनेएनेंकांइकविघ्नपडेतोपणजोभगवाननास्वरूपमांनिष्टापाकिहोयतोतेकल्यांणनामार्गमांथिको
ईकालेंपडेनहिं अनेजोभगवतस्वरूपनिनिष्टामांकाच्यपहोयतोजेदिवसधर्ममांथिचलिजवायतेदिवसतेएमजांणे
जेहुंनर्कमांपडिचुकोमाटेजेनेभगवतस्वरूपनुंबलतेजपाकोसत्संगिछे अनेएविनाबिजातोगुणबुद्धिवालाकेवायअ
नेजेनेभगवतस्वरूपनिनिष्टापाकिहोयतेनेजशास्त्रमांपणएकांतिकभक्तकह्याछे अनेआसमेंमांजेविसत्संगमांवा
र्त्ताथायछे तेनेजोनारदसनकादिकनेब्रह्मादिकदेवतासांभलेतोसांभलीनेंएमकहेजेआविवार्त्ताकोईकालेंसांभलि
पणनथिअनेंसांभलशुंपणनहिंआवार्त्तातोनभूतोनभविष्यतिएविछे अनेंअतिशेंझिणिवार्त्ताथायछेतोपणअति

शेस्थूलबुद्धिवालाहोयतेनेपणसमजायछे एविमूर्त्तिमांनवार्त्ताथायछे माटेआसमेजेनेसत्संगमांप्रतितिआविछे
तेनापुन्यनोपारआवेएमनथिएवुंजांणिनेसत्संगिहोयतेनेपोतानेविषेकृतार्थपणुंमान्युंजोईयें अनेजेनेभगवानने
विषेअतिशेप्रितिहोयतेनेतोआवार्त्तासमजायअथवानसमजायतोपणतेनेतोकांइकरवुंरह्युंनथि पणजेनेपरमेश्व
रनेविषेअतिशेप्रितितोनहोयतेनेतोजरुरभगवाननास्वरूपनोमहिमासमज्योजोईयें माटेजेडाह्याहोयतेनेंतोआवा
र्त्तासमजिविचारिनेंअतिदृढभगवाननोआशरोकरवोएजमतअतिसारमांसारछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ९॥

॥ १४२ ॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणवदि ३ तृतियानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडाम
ध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेंअसवारथइनेश्रीलक्ष्मीवाडियेंपधार्याहता पछेतेफुलवाडिनेमध्येआंबानावृ
क्षनिहेठेवेदिछे तेउपरयउत्तरादुंमुखारविंदकरिनेविराजमानहता नेश्रीजिमहाराजेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां त
थापोतानामुखारविंदनि आगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराज
बोल्याजेश्रीमद्भागवतमांसाकारब्रह्मनुप्रतिपादनछे पणजेवांचनाराहोयतेनेजोपरमेश्वरनीभक्तीनहोयतोभग
वाननुस्वरूपश्रीमद्भागवतमांथिपणनिराकारसमजायछे अनेद्वितियस्कंधमांज्यांआश्रयनुरूपकर्युंछे त्यांपणभ
गवाननुस्वरुपभक्तिहिनहोय तेनेनिराकारसमजायछे पणभगवाननुस्वरूपनिराकारनथिकांजेभगवानथकिज
सर्वस्थावरजंगमसृष्टिथायछे तेजोभगवाननिराकारहोय तोतेथकिसाकारसृष्टिकेमथायजेमआकाशनिराकार
छे तोतेथकिजेवापृथवीथकिघटादिकआकारथायछे तेवाथातानथि तेमब्रह्मादिकजेसृष्टितेसाकारछे तोतेनाकर

नाराजेपरमेश्वरतेपणसाकारजछे अनेभागवतमांअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवएत्रणयनोजेआधारछे तेभगवा
ननुस्वरूपछे एमकह्युछेतेनिवातकरियेंतेसांभलोअध्यात्मजेविराटपुरुषनाइंद्रियोनेंअधिभूतजेतेनांपंचमहाभूत
अनअधिदैवजे विराटनाइंद्रियोनादेवताएसर्वेविराटनेविषेआव्यातोपणविराटउभोनथयो पछेवासुदेवभगवाने
पुरुषरुपेंथइनेंज्यारेंविराटपुरुषनेविषेप्रवेशकर्योतारेविराटपुरुषउभोथयातेभगवान विराटपुरुषनांजेअध्यात्मअ
धिभूतनेंअधिदैवतेनेविषेतदात्मकपणेकरिनेंवर्त्तेछेनेंस्वरूपेंतोविराटथकिन्यारायाछे नेंतेनजआश्रयकरवाजोग्यस्व
रूपकयुंछे अनेजेमअग्निछेतेप्रकाशस्वरूपेंतोअरुपछे नेंअग्निपोतेतोमूर्त्तिमानछे तेज्यारेंअग्निनेंअजिर्णथयुंहतुं ता
रेमूर्त्तिमानअग्निश्रीकृष्णभगवाननेंअर्जुनपासेआव्याहता पछेज्यारेइंद्रनुंखांडववनबालवागयो तारेतेजअग्निज्वा
लारुपथइनेसमग्रवनमांव्याप्योतिमजपुरुषोत्तमभगवानछे तेब्रह्मरुपजेपोतानिअंतर्यामिशक्तितेणेंकरिनेंसर्वेने
विषेव्यापकछेनेंमूर्त्तिमानथकासर्वथिजुदाछे अनेब्रह्मछेतेतोपुरुषोत्तमभगवाननिकारणछे अनेपोतेभगवानतो
सदासाकारमूर्त्तिजछे माटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेतोभगवाननेंमूर्त्तिमानसमझीनेतेनोआश्रयदृढराखवो अने
वातपणएविकरविजेकोइनेभगवाननोआश्रयहोयतेटलेनहि अनेजेमस्त्रिनाउदरमांगर्भहोय पछेतेमांथिपुत्ररुप
फलउदयथायछे तेमजेनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेरुपगर्भहोय तेनेभगवाननुंजेअक्षरधामतेरुपफलनिप्राप्तिथा
यछे माटेएवोउपायकरवोजेणेकरिनेएगर्भनेविघननथायनेविजानेपणएवीवातकरविजेणेकरिनेंभगवाननानि
श्चेरुपगर्भनोपातनथाय पछेश्रीजिमहाराजवाडिथकिदादाखाचरनादरवारमांपधार्या अनेउगमणेवास्यओरडा

निओसरियेंढोलियाउपरस्य विराजमानथया अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेवेठि पछेश्रीजिमहाराजेनांनापरमहंसनेबोलाविनेपरस्परचरचाकरावि पछेअचिंत्यानंदस्वामियें
प्रश्नपुछ्युंजेज्ञानवैराग्यनेभक्तिएत्रणयनेविषेभगवाननास्वरुपमांप्रितिथयानुंविशेषकारणकोंणछे पछेएप्रश्ननो
उत्तरताकांईथिथयोनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेंनेज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनुंरुपजु
दुजुदुकहियेंजेजिवमात्रनोएवोस्वभावछेजेसारुंपदार्थदेखे तारेतथोउत्तरतुजेपदार्थहोयतेमांथिसंहजेजप्रितिटलि
जायछे माटेभगवाननुंजेअक्षरधामछे नेतेनेविषेजेसुखछे तेनिआगल्यजेआमाइकसुखछे तेतोनकलजेवुंछेनें
अचलसुखतोभगवाननाधामनेविषेजछे माटेपरमेश्वरनिवातसांभलतांसांभलतांजोभगवानसंबंधिसुखओल
खायतोजेटलुंमायाथकिउतपन्नथयुंछे तेसर्वेतुछजणायजेमत्रांबानोपैसोकोइकपुरुषनाहाथमांहोय तेनेज्यारेतपै
सासाटेसोनामोरकोईआले तारेत्रांबानापैसामांथिहेतउतरिजायछे एविरित्येज्यारेभगवानसंबंधिसुखमांदृष्टिपो
चे तारेजेटलुंमाइकसुखछेतेसर्वेथकिवैराग्यपांमेछेनेंएकभगवाननिमूर्त्तिमांजहेतथायछे एवैराग्यनुंस्वरूपकयुंछे
हवेज्ञाननुंस्वरूपकहियेंछैये जेज्ञाननिरुपणनेविषेवेशास्त्रछे एकसांख्यशास्त्रनेंविजुंयोगशास्त्रतेमांसांख्यशास्त्रनोमत
एछे जेजेमआकाशजेतेपृथविजलतेजवायुतेमांव्यापकछे अनेआकाशविनाएकअणुपणक्यांईखालिनथि तोप
णपृथ्वीआदिकनाजेविकारतेआकाशनेंअडताजनथि तेमपुरुषोत्तमभगवानछेतेनेआकाशनिपेठेमाइकविकार
कोईअडताजनथि एवात्तोंकृष्णतापनिउपनिषदमांकहिछेजेज्यारेदुर्वासाऋषिवृंदावननेविषेआव्या तारेश्रीकृष्ण

ભગવાનેગોપિયુંનેકહ્યુંજેદુર્વાસાભુખ્યાછે માટેસર્વેથાલલેઇનેજાઓ પછેગોપિયુંયેપુછ્યુંજેઆડાંજમનાંજિછેતેકે
મઉતરાશે તારેશ્રીકૃષ્ણભગવાનેકહ્યુંજેજમુનાંજિનેતમેએમકેજ્યોજેશ્રીકૃષ્ણસદાબ્રહ્મચારિહોયતોમારગદેજ્યોપછેગો
પિયુહસ્તિહસ્તિજમનાજિનેકાંઠેજઇનેએમકહ્યું તારેજમનાંજિયેતત્કાલમારગદિધો પછેગોપિયુયેઋષિનેજમાડતાતે
ઋષિસર્વનાથાલજમીગયા પછેગોપિયુંયેકહ્યુંજેઅમેઘેરકેમકરિનેજાઇયેઆડાંજમનાંજિછે તારેતેઋષિયેપુછ્યુંજે
આવ્યાં તારેકેમકરિનેઆવ્યાંહતાં પછેગોપિયુયેકહ્યુંજેશ્રીકૃષ્ણેએમકહ્યુંહતું જેઅમેસદાબાલબ્રહ્મચારિહઇયેતોયમુ
નાજિનેકહ્યોજેમાગદેજ્યો પછેજમુનાજિયેમાગદિધોતેતમપાસેઆવ્યાંછઇયે તેવાતસાંભલિનેઋષિબોલ્યાજેહવે
જમુનાંજિનેએમકેજોજેદુર્વાસાસદાઉપવાસીહોયતોમાગદેજ્યો પછેગોપિયુંહસ્તિહસ્તિજઇનેએમકહ્યું તારેજમુનાજિ
યેતત્કાલમાગદિધો તારેગોપિયુંસર્વેએવેવાતજોઇનેઅતિશેઆશ્ચર્યપામિયુંમાટેભગવાનનુંસ્વરુપતોએવુંઆકાશનિપેં
ઠેનિર્લેપછેનેસર્વેક્રિયાયુંનેકર્ત્તાથકાભગવાનઅકર્ત્તાછેઅનેસર્વેનાસંગિથકાપણઅત્યંતઅસંગિછે એવિરિત્યેંસાંખ્ય
શાસ્ત્રભગવાનનાસ્વરુપનેનિર્લેપપણેકરિનેકહેછે એવુંસમજવુંએસાંખ્યનેમતેજ્ઞાનછે હવેયોગશાસ્ત્રનોમતકહિયેંતેસાં
ભલોયોગનોમતએમછે જેજેનેભગવાનનુંધ્યાનકરવુંહોયતેનેપ્રથમદ્રષ્ટિસ્થિરકરવિનેદ્રષ્ટિસ્થિરકરવાસારુ ભગવાન
નિપ્રતિમાઅથવાબિજુંકાંઇપદાર્થહોયતેમાંપ્રથમદ્રષ્ટિનેઠરાવવિ પછેએકનેએકઆકારજોતાંથકાંદ્રષ્ટિસ્થિરથઇજાય
તારેતેભેલુંઅંતઃકરણપણસ્થિરથાયછે નેજ્યારેઅંતઃકરણસ્થિરથાય તારેભગવાનનિમુર્ત્તિહૃદામાંધારવિતેમાંધારણ
કરનારાયોગીનેપ્રયાસનપડેસુખેધરાયછે અનેજોપ્રથમથિઅભ્યાસકરિનેંઅંતઃકરણસ્થિરનકરેતોજ્યારેભગવાન

नुंध्यानकरेतारेविजांपणकेटलांकटिखलआडांआविनेउभारहे माटेयोगशास्त्रनुंएसिद्धांतछे जेप्रथमअभ्यासकरि
नेंवृत्तिस्थिरकरविनेपछेभगवानसंघाथेजोडविएमजांणवुंएयोगशास्त्रसंबंधिज्ञानछे एविरित्येएवेशास्त्रनेमतेंकरि
नेंजेसमजणएयद्रढकरवितेनुंनामज्ञांनछे हवेभक्तिनिरित्यतोएमछेजेज्यारेसमुद्रमंथनकर्युं तारेसमुद्रमांथीलक्ष्मि
जोनिसर्यांपछेलक्ष्मिजियेंहाथमांवरमाळालेईनेविच्यारकर्यो जेवरवाजोग्यकोणछेतेनेहुंवरुंपछेज्यांतपाशिनेजो
युंत्यांतोजेमांरुपतेमांरुडागुणनहिनेजेमांकांइकगुणतेमांरुपनहिएविरित्येघणाकनेविषेमोटांमोटांकलंकदिठां पछे
देवतामात्रतथादैत्यमात्रतेनेकलंकनाभर्यादेखीनेसर्वेगुणेकरिनें संपुरणअनेसर्वेदोषेरहितनेसर्वसुखनानिधानए
वाएकभगवाननेंजदिठा तारेलक्ष्मिजीनेभगवाननेंविषेद्रढभक्तिथइ पछेअतिप्रेमेंकरिनेंभगवाननेंवरमाळापेरावी
नेभगवाननेंवर्यां माटेएवाकल्याणकारिगुणनेजेजांणवानेंपरमेश्वरनोद्रढआश्रयकरवोतेनुंजनामभक्तिछेएवा
तांसांभळिनेंमुक्तानंदस्वामियेंश्रीजिमहाराजनेपुछ्युं जेहेमहाराजज्ञानवैराग्यनेभक्तिएनेंविषेपरमेश्वरनेविषेप्रिति
थावानुंकेनेविषेअधिकदैवतआव्युंतेसमजांणुंनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभक्तिनेविषेदैवतघणुंछेनेज्ञानवैरा
ग्यमांदैवतततोछे पणभक्तिजेटलुंनथि अनेभक्तितोअतिदुर्लभछेतेभक्तिवाळानांलक्षणआवांहोयछेजेज्यारेजीवुना
कल्याणअर्थेभगवानमनुष्यजेविमूर्त्तिधरिनेपृथविनेंविषेविचरेछे तारेभगवाननांकेटलांकचरित्रतोदिव्यहोयनेंके
टलांकचरित्रतोमाइकजेवांहोयतेज्यारेभगवानेंकृष्णावतारधार्यो तारेदेवकीवसुदेवनेचतुर्भुजदर्शनदिधुं तथागो
वर्धनतोल्योतथाकाळिनागनेकाढिनेयमुनांजिनुंजळनिरविषकर्युंतथाब्रह्मानोमोहनिवारणकर्योतथाअक्रूरजिने

जमुनांनाजलनेविषेदर्शनदिधुं तथामग्रहस्तीकंसादिकदुष्टनेमारिनेसर्वजादवनुंकष्टनिवारणकर्युं तेमजरामावता
रनेविषेधनुषत्नाग्युंतथारावणादिकदुष्टनेमारिनेंसर्वदेवतातुंकष्टनिवारणकर्युं इत्यादिकजेपराक्रमतेत्नगवाननना
दिव्यचरित्रकेवाय अनेसिताहरणथयुं तारेरघुनाथजिरातारातापेसाजेवाथइगया तथाकृष्णावतारमांकालजवन
निआगलथ्नागातथाजरासंधनिआगलथहारयानेपोतानीराजधानीजेमथुरांतेनेतजिनेसमुद्रनावेटमांजइवशा इ
त्यादिकजेत्नगवाननांचरित्रतेप्राकृतजेवांजणायछे माटेदिव्यचरित्रहोयतेमांतोपापिहोयतेनेपणदिव्यपणुंजणा
यपणज्यारेत्नगवानप्राकृतचरित्रकरेनेंतेनेविषेपणजेनेदिव्यपणुंजणाय तारेतपरमेश्वरनोत्नक्तसाचोअनेत्नगवानें
गीतामांकह्युंछेजे ॥ जन्मकर्मचमेदिव्यमेवंयोवेत्तितत्त्वतः ॥ त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनेतिमामेतिसोऽर्जुन ॥ १ ॥ एश्लोक
नोएमअर्थछेजेहेअर्जुनमाराजन्मनेंकर्मतेदीव्यछे तेनेजेदिव्यजांणेतेदेहनेंमुकिनेंफरिजन्मनेनथिपांमतामुनेंजपां
मेछे माटेजेत्नगवानदीव्यचरित्रकरेतेतोत्नक्तनेंअत्नक्तबेयनेंदीव्यजणायपणज्यारेत्नगवानमनुष्यनाजेवांप्राकृत
चरित्रकरेतोपणतेनेविषेजेनेदीव्यपणुंजजणायपणकोइरित्यें त्नगवाननातेचरित्रमांअत्नावआवेनहिएविजेनिबु
द्धिहोयतेनेपरमेश्वरनित्नक्तिकेवायनें एवित्नक्तिकरेतजत्नक्तकेवायअनेंएश्लोकमांकह्युंजेफलतेआवात्नक्तनेंज
थायछे अनेजेमगोपियुंत्नगवाननात्नक्तहतातोकोइरित्येंत्नगवाननोअवगुणलिधोजनहिअनेंराजापरिक्षततेतोगो
पियुंनिवातसांत्नलिएटलामांजत्नगवाननोअवगुणलिधो पछेशुकजियेंत्नगवाननुंसमर्थपणुंदेखाडीनेंतेअवगुण
नेंखोटोकरिनांख्योमाटेजेजेत्नगवानचरित्रकरेते सर्वेंनेगोपियुंनीपेठेदिव्यजांणेपणकोइरीत्येंप्राकृतजांणिनेंअत्ना

वतोआवेजनहिएविजेभक्तितेतोमहादुर्लभछे अनेएकवेजन्मनेंसुकृतेकरिनेएविभक्तिनआवेएतोअनेकजन्मना ज्यारेशुभसंस्कारभेलाथायछे तारेतेनेंगोपियुंनासरखिभक्तिउदेथायछे अनेंएविभक्तिछेतेजपरमपदछेमाटेआ विरित्यनिजेभक्तितेज्ञानवैराग्यथकिअधिकछेअनेंजनाल्हडानेंविषेआविरित्यनि भक्तिहोयतेनेंभगवाननेविषेप्रि तिमांशुंबाकिछेकांइबाकिनथी ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ १० ॥

॥ १४३ ॥ ॥ संवत् १८७८ नाश्रावणवदि ५ पंचमीनेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडा मध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबे ठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेटलाग्रंथछेतेसर्वेग्रंथुंनेंसांभलिनेकेटलाकजेजीवछे तेएग्रंथुंनेधर्मअर्थनेका मपरजांणेछे पछेएमजांणिनेपोतेपणधर्मअर्थनेंकामतेनेंजअर्थेयज्ञव्रतादिकशुभकर्मकरेछे पछेतेकर्मनुंफलदेव लोकअथवाब्रह्मलोकअथवामर्त्यलोकतेनेविषेभोगविनेंपछें त्यांथीपडेछेनेंनरकचोराशिमांजायछे माटेजेजीव धर्मअर्थनेंकामनेविषेप्रितिराखिनेजेजेसुकृतकरेछे तेसर्वेसात्विकिराजसिनेंतामसिथायछे नेतेकर्मनुंफलस्वर्गम र्त्यनेपातालएत्रणेयलोकमांरहिनेभोगवायछे पणगुणातीतजेभगवाननुंधामतेनेपांमनहिअनेंज्यारेमोक्षनथायता रेजन्ममरणनेनरकनुदुःखतेमटेनहिनेंजोधर्मअर्थनेकामसंबंधिजेफलनिइछातेनोत्यागकरिनेंतेनांतेशुभकर्मजोभ गवाननिप्रसन्नतानेअर्थेकरेतोएजशुभकर्मछेतेभक्तिरुपथइनेकैवल्यमोक्षनेंअर्थेथायछेत्यांश्लोकछेजे ॥ आ

मयायेनभूतानांजायतेयश्चसुव्रत॥ तदेवत्यामयंद्रव्यंनपुनातिचिकित्सितं॥ १ ॥ एवंनृणांक्रियायोगाःसर्वेसंसृतिहे
तवः॥ तएवात्मविनाशायकल्पंतेकल्पिताःपरे ॥२॥ एश्लोकनापूर्वेवातकरिएजभावछेमाटेएवार्त्ताछेतेसुधिअटप
टिछेतेजोपुरिसमझांणिनहोयतोभगवाननाभक्तहोयतेनो पणसर्वेअज्ञानिजीवनासरखोदेहनोव्यवहारजोइनेने
भगवाननाभक्तनो अवगुणलेतेणेकरिनेअवगुणनोलेनारोनारकिथायछे नेंभगवाननाभक्तनिनेंविमुखजीव
निक्रियामांतोघणोफेरछे केमजेविमुखजेजेक्रियाकरेछेतेपोतानाइंद्रियोनेंलडाववानेंअर्थेकरेछेंनेंभगवाननाभ
क्तजेजेक्रियाकरेछे तेतोकेवलभगवाननेंभगवाननाभक्ततेनिसेवानेअर्थेकरेछेमाटेहरिजननिजेसर्वेक्रियातेतोभ
क्तिरूपछेनेजेभक्तिछेतेतोनैष्कर्म्यजेज्ञानतेरूपछे माटेहरिजननिक्रियाछेतेतोसर्वेनैष्कर्म्यरूपछेत्यांश्लोकभगवद्गी
तानोछे ॥ कर्मण्यकर्मयःपश्येदकर्मणिचकर्मयः ॥ सबुद्धिमान्मनुष्येषुसयुक्तःकृत्स्नकर्मकृत् ॥ एश्लोकनाएमअ
र्थछेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननीप्रसन्नतानेंअर्थेजेजेकर्मकरेछेतेकर्मनेविषेअकर्मजेज्ञानतेनेजेदेखेछे नें
विमुखहोयतेनिवृत्तिमार्गपकडिनेंअकर्मपणेरतोहोयतोपणतेनेकर्ममांबुडोछेएमजेदेखेछे तेदेखनारोसर्वेमनुष्यने
विषेबुद्धिमानछेनेतेज्ञानिछे तथातेजुक्तछेकेतोमोक्षनेयोग्यछेअनेकृत्स्नकर्मकृत्केतांसर्वेकर्मनोकरनारोछे माटेभ
गवाननिआज्ञायेंकरिनेभगवाननिप्रसन्नतानेंअर्थेभगवाननाभक्तजेजेकर्मकरेछे तेनोकोइरित्येअवगुणजोलेतो
तेनाल्हडानेविषेकुटंबेसहितअधर्मआविनेनिवासकरेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥ १४४॥
॥ संवत् १८७८ नाश्रवणवदि ८ छठ्यनेंदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर

वारमांआथमणेवारणेओरडानिओसरियें श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिअगल्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत
वस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनें बेठिहति
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकवातकरियेछइयेतेसर्वेसांभळो अनेआजेवार्त्ताकेशुंतेमांएकजसाधनकल्याण
नेअर्थेकशुंतएकनेविषेसर्वेसाधनआविजायएवुंएबळवानकल्याणनुंसाधनछे तेकहियेछइयेजेदेहनेविषेजेजिव
छे तेएमजांणेछेजेकांमक्रोधादिकभुंडिप्रकृतियुंछे तमाराजिवसाथेजडांणिछे एविरित्येकामादिकजेजेप्रकृतिजे
नेविषेमुख्यहोयतेप्रकृतिनेयोगेकरिनेपोतानाजिवनेंकामिक्रोधिलोभिइत्यादिककुलक्षणेयुक्तमांनेछे पणजिवने
विषेतोएएकेकुलक्षणछेनहिं एतोजीवमूरखाइयेकरिनेपोतानेविषेमांनिलिधांछे माटेजेनेपरमपदपांमवाइछवुंतो
नेकांइकपोतानेविषेपुरुषातनराखवुं पणछेकनादारथइनेबेसवुंनहिंनेएमविच्यारकरवो जेजेमआदेहमांच्यारअं
तःकरणछेदशइंद्रियुंछेपंचप्राणछे तेमहुंजीवात्माछुंतेपणआदेहनेविषेछुं तेएसर्वथकिअधीकछुंनेएसर्वनोनियंता
छुंपणएमनमांनवुंजेहुंतोतुच्छछुंनें अंतःकरणइंद्रियुंतोबळवानछे जेमकोइकराजाहोयनेंतेबुद्धिहिनहोय पछेएना
घरनांमनुष्यहोयतेपणतेनुंवचनमांनेनहि पछेएवार्त्तानिज्यारेगामनामनुष्यनेंखबरपडे तारेगांममांपणकोइहुक
ममांनेनहि पछेदेशनांमनुष्यएवातसांभळे तारेदेशनांमनुष्यपणकोइएनाहुकममांनेनहि पछेतेराजाग्लानिपांमि
नेअसमर्थथइनेबेसिरहेअनेकोइउपरहुकमचलावेनहितेमराजानेठेकांणेजीवछे अनेघरनामनुष्यनेठेकांणेअंतः
करणछेनें गांमनांनेदेशनांमनुष्यनेंठेकांणे इंद्रियुंछेतेज्यारेएजीवनादारथइनेबेसेनेपछेअंतःकरणउपरहुकमकरि

नेपरमेश्वरसन्मुखराखवानेंइछे तारेअंतःकरणएनुंकयुंकरेनहिनेंइंद्रियुंनेवशराखवाइछे तोइंद्रियुंपणएनेवशरेहेन
हिंपछेएजीवकायानगरनेविषेराजाछे तोपणरांकनिपेठेंओशियालोथइरहेछे अनेज्यारेराजानादारथायतारेतेना
नगरनेविषेमनुष्यहोयतेसांढथइनेबेसेछनें राजानुंलेशमात्रचालवादेनहिंतेमआजीवनाकायानगरनेविषेपणजे
कामादिकराजानथितेराजाथइनेबेसेछे अनेएजीवनुंलेशमात्रचालवादेतानथीमाटेजेनेंकल्यांणनेंइछवुंतेनेंएवुं
नादारपणुंराखवुंनहिने जेप्रकारेपोतानांइंद्रियुंनेंअंतःकरणतेसर्वेपोतानाहुकममांवर्त्तेएवोउपायकरवोजमराजा
होयतेराजनितिनाग्रंथभणिनेंनें पोतानाराज्यमांपोतानोहुकमचलावेपणरइयतनोदाब्योदबायनहिं अनेजोराज
नितिनजांणतोहोयतो तेवस्तिहुकमनमांनेतेनेमारवाजमांडे पछेपोतानोदेशहोयतेउजडथइजाय अनेकांतोकोइहु
कमजमानेनहि तेणेकरिनेपोतेदुखियोथकोवरतेएविरित्येराजनितिजाण्याविनावेवातेवगाडथायछे तेमजीवपण
जोराजनितिनेजांण्या विनाकायानगरमांहुकमकरवाजायतोएमांथिसुखथायनहिं पछेमुक्तानंदस्वामियेंश्रीजिम
हाराजनेंपुंछ्युंजेकल्यांणनेंइछेतेनेकमराजनितिभणवि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेराजनितिएमभणविजेप्रथ
मतोभगवाननुंमाहात्म्यसारीपेठेजांणवुं पछेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरिनेमननेंवशकरवुंनेभगवाननिकथासां
भलिनेश्रोत्रनेवशकरवापणग्राम्यवारताहोयतेसांभलवादेविनहि तेमजत्वचातेभगवाननेंभगवाननाजनतेना
जस्पर्शकरेनेनेत्रतेपरमेश्वरनेतेनादासतेनुंजदर्शनकरेनेरसनाते अखंडभगवद्गुणनेंजगायनेंभगवाननोप्रसादहो
यतेनोजस्वादलेनेनासिकाते भगवाननांप्रसादिजेपुष्पादिकतेनोजसुगंधलेपणकुमार्गेकोइइंद्रिनेचालवादेनहि ए

विरित्येंजेवर्त्तेतेनोदेहरुपिनगरनेंविषेंदुकमकोईफेरवेंनहिं अनेएविरित्येंपुरुषप्रयत्नेजुक्तजेवर्त्तेनेंनादारपणानोसा
रिपेंठत्यागकरेएजकल्याणनेंमारगेंचाल्योतेने स्वभावजोल्दानोअतिशेमोटोउपायछे नेएपुरुषप्रयत्नरुपजेउपाय
छे तेनेंसावधानथइनेकरेते।जेटलांकल्याणनेंअर्थेसाधनछे तेसर्वेपुरुषप्रयत्नरुपिसाधननेंविषेंआवेछे माटेपुरुष
प्रत्नछेतेजकल्याणनेंअर्थेसर्वसाधनथकिमोटुंसाधनछे ॥इतिवचनामृतम्॥१२॥ ॥१४५॥ ॥संवत्
१८७८ नाश्रावणवदिअमावास्यानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबा
रमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआसरियेंचाकलाउपरस्यविराजमानहता नेंधोलांखेसपेरोहतो तथाधोलीचा
दरओढिहतिनेमस्तकउपरस्वेतपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेपोतानाबेभुजउंचाउपाडिनेसर्वेनेंछांनाराख्याने पछेपोतानामुखा
रविंदनि आगल्यस्तुतिनेंकरिनेंबेठाएवाजेसंततेप्रत्येंश्रीजिमहाराजएमबोलताहवा जेहेसंतोजेमोटेरामोटेराहोनें
वातमां समजताहोतेआगल्यबेसोनेंआएकवातकरुंछुंतेसर्वेचित्तदेनेंसांभलज्यो अनेआजेमारेवातकरविछेतेकां
इदंभकरिनेनथीकरवि तथामांनकरिनेनथीकरवितथापोतानिमोटपवधारवासारुनथिकरवि एतोएमजांणियें
छेयेंजेआसर्वेमंततथाहरिभक्तछे तेमांथिएवातकोइनेसमजाइजायतोतेनाजिवनुंअतिरुडुंथायतेसारुकरियेंछइयें
अनेआजेवातछेतेमारिदिठलछेनेंमाराअनुभवेकरिनेपणमेंसिद्धकरिछेअनेसर्वशास्त्रमांपणमलतिआवेछेनेतेएवा
तसभामांकरयाजेविनथितोपणसभामांकरियेंछइयेंजेमारेसहजस्वभावेएमवर्त्तेछेजेआसंसारनेंविषेंजेअतिरुडो

शब्दतथाअतिरुडोस्पर्शतथा। अतिरुडोगंधतथाअतिरुडोरसतथाअतिरुडुंरूपए जेपंचविषयतेमांहुंमारामननेबांध
वानेइछुं तोपणनथिबंधातुनेएमांअतिशेउदासरहुंछुं अनेएजसारापंचविषयतथानरसापंचविषयतेबेयसमवर्त्तेछे
अनेराजातथारंकतेपणसमवर्त्तेछेअनेत्रिलोकिनुंराज्यकरवुंतथाठीकरुंलेइनेमागीखावुंतेपणसमवर्त्तेछे अनेहाथी
नेहोदेबेसवुंतथापगपालाचालवुंतेपणसमवर्त्तेछेनेकोइकचंदनतथापुष्पतथासारांवस्त्रतथाघरेणांचडावेतथाधुल्य
नांखेतेबेयसमवर्त्तेछेनेकोइकमानआपे तथाकोइकअपमानकरेतेबेपणसमवर्त्तेछेतथासोनुंरुपुंहीरातथाकचरोते
बेयसमवर्त्तेछे अनेआहरिन्नक्तवडुंमोटोछेनेआहरिन्नक्तनानोछे एमपणनथीजणातुंबधायहरिन्नक्तसरखाजणा
यछे अनेमाराअंतःकरणनेविषेअतितीव्रवैराग्यवर्त्तेछे तेनोपणन्नारनथीजणातोजेमकोइकेमाथेपाणीउपाड्योहो
यतथारुपैयानेसोनामोरनिवांसलीकड्येबांधीहोयतेनोन्नारजणायछे तेमन्नारनथीजणातोनेमारेविषेसद्धर्मछेते
नोपणन्नारनथीजणातोतथामारेविषेज्ञानछेजेहुंब्रह्मछुंतेनोपणन्नारनथीजणातो अनेआजेहुंउपरस्यथकिकोइकप
दार्थनेबखाणुंछुंनेकोइकपदार्थनेकुबखाणुंछुंतेतोजाणिजाणिनेकरुंछुं अनेजेजपदार्थनेविषेइंद्रियुनीवृत्तीनवला
तकारेजोडुंछुंतमांडमांडतेपदार्थसनमुखरहेछे अनेज्यारेहुंलिमलुंछुंतारेतरतनपाछिवलिआवेछेजेमआकाशनेविषेप
थरोफगावियेतेज्यांसुधिहाथनेजोरेकरिनेठलायत्यांसुधिजआकाशनेविषेरहेने पछेपाछोपृथ्वीनेविषेआविनेपडेछे
अनेजेमपुंछलेसदोरहोयतेनेमांणसबलातकारेकरिनेज्यांसुधिउंचुंकालिराखे त्यांसुधिरहेनेज्यारेमुकिदेतारेधबलेइ
नेपडिजाय अनेजेमकोइकपुरुषसुकेएटलोबलियोहोयनेदांतेआखिसोपारिन्नागिनांखतोहोयअनेतेपुरुषनेदशवि

शकागदिलिवुंचुसाव्यांहोय पछेतशेकेलचणापणमांडमांडचावेतेमविषयसनमुखबलात्कारेवर्त्तीनेजोडियेछइयें
तोमांडमांडजोडायछेतेआजेएममुनेवर्त्तेछेतेनुंशुंकारणछेतोमारिइंद्रियुंनिजेव्रतिछेतेपाछिवलिनेसदात्थदेनेंविषेजे
आकाशछेतेनेविषेवर्त्तेछे अनेतत्थदाकाशनेविषेअतिशेतजदेखायछे जेमचोमासानेविषेआकाशमांवादलांछाइ
रत्यांहोयतेममारात्थदानेविषेएकलुंतेजव्याप्तिरयुंछे अनेतेतेजनेविषेएकभगवाननीमूर्त्तिदेखायछेतेअतिप्रकाशम
यछेनें तेमूर्त्तिघनश्यामछे तोपणअतिशेतेजेकरिनेश्यामनथीजणातीअतिशेश्वेतजणायछे नेतेमूर्त्तिद्विभुजछेअने
तेमूर्त्तिनेबेचरणछेअनेअतिशेमनोहरछे पणच्यारभुजाकेअष्टभुजाकेसहस्रभुजातेएमूर्त्तिनेंनथिएमूर्त्तितोअतिसौ
म्यछे अनेमनुष्यनाजेविआकृतिछेनेंकिशोरछेतेएमूर्त्तिक्यारेकतो एतेजमांउभिदेखायछेनेक्यारेकबेठिदेखायछेनें
क्यारेकहरतिफरतिदेखायछेने एमूर्त्तिनेच्यारेकोरमुक्तनांमंडलभराइनेबेठांछेने तेसर्वेमुक्तछेतेएकनजरेतेभगवान
निमूर्त्तिसांमुजोइरयाछे तेमूर्त्तिनेअमेप्रगटप्रमाणहमणांपणदेखियेछैयेअनेसत्संगमांनोताआव्यातारेपणदेखता
अनेमातानागर्भमांहतातेदिवसपणदेखता अनेगर्भमांआव्यामोरेपणदेखता अनेअमेबोलियेछैयेतेपणत्यांजबे
ठाथकाबोलियेछैये अनेतमेपणसर्वेत्यांजबेठाछोएमहुंदेखुंछुंपणआगढडुंसेहरकेआओसरिएकांईदेखातुंनथिअ
नेज्यारेएस्वरूपजनेजांणयामांआवेतेनेजेमअमनेकोइविषयसंबंधिसुखमांआसक्तिनथितेमतेपुरुषनें पणक्यांईआ
सक्तिरहेजनहि अनेतेस्वरूपनेतोतमेपणदेखोछोपणतमारासमझ्यामांपरिपूर्णआवतुंनथि अनेज्यारेएवार्त्तासम
झ्यामांआवशेतारेपंचविषयकेकामक्रोधादिकस्वभावनेजित्यामांप्रयासथाशेनहि सेहेजेजिताइजाशेअनेएजेएक

रसतेजछे तेनेआत्माकहियेंतथाब्रह्मकहियेंनेंअक्षरधामकहियेंअनेएप्रकाशनेविषेजेभगवाननिमूर्त्तिछेतेनेआत्मा
नुंतत्वकहियें तथापरब्रह्मकहियेंतथापुरुषोत्तमकहियें तेजभगवानरामकृष्णादिकरूपेंकरिनेपोतानिइच्छायेंजिवुंना
कल्याणनें अर्थेजुगजुगनेविषेप्रगटथायछे तेभगवानआलोकनेविषेमनुष्यजेवाजणायछेतोपणमनुष्यजेवानथि
नेंअक्षरधामनापतिछे तेश्रीकृष्णभगवानेंगीतामांकह्युंछेजे ॥नतद्भासयतेसूर्योनशशांकोनपावकः॥यद्गत्वाननि
वर्त्ततेतद्धामपरमंमम॥ १ ॥ माटेश्रीकृष्णभगवानमनुष्यजेवाजणाताहतातोपणअक्षरातीतकैवल्यमूर्त्तिजछे अने
भगवानजेमनुष्यदेहधरेछेतेभगवाननिमूर्त्तिनुंजेध्यानकरेतारेएध्यानकरनारानें एमूर्त्तितजोमयएविअक्षरधा
मनेविषेकैवल्यस्वरूपेभासेछे नेंध्याननाकरनारानोजेजिवतेमायानेतरेछे अनेंपरमपदनेंपामेछेमाटेभगवानतो
मनुष्यदेहधारणकरेछेतोपणकैवल्यरूपेंजछे अनेंतेभगवानजेजग्यामांविराजताहोयतेजग्यापणनिर्गुणछेअनेंते
भगवाननांवस्त्रअलंकारतथावाहनतथापरिचर्यानाकरनारासेवकतथाखानपानादिकजेजेपदार्थ भगवाननासं
बंधनेपामेछेतेसर्वेनिर्गुणछे एविरित्येंजेणेभगवाननुंस्वरूपजाण्युंतेनेअमारिपेठेजपंचविषयमांक्यांइप्रितिरहेतिन
थीनेंतेस्वतंत्रथायछे अनेएअक्षरातीतजेपुरुषोत्तमभगवानछेतेजसर्वेअवतारनुंकारणछेअनेंसर्वेअवतारपुरुषो
त्तममांथिप्रगटथायछे अनेंपाछापुरुषोत्तमनेंविषेलिनथायछे तेज्यारेभगवानमूर्त्तिधरिनेपाछाअंतर्द्धानथायछे
तारेतेजेभगवाननिमूर्त्तितक्यारेकतोमनुष्यनिपेठेंआपृथविने विषेपडिरहेछेतेजेमश्रीकृष्णनिमूर्त्तिनेंखोलामांलेइने
रुक्मिणिजिबलिमुवांतथाकृपभदेवनोदेहहतोतेदावानलनेविषेबलिगयो एमपणथायअनेंक्यारेकतोहाडमांसम

हितदिव्यभावपामिनेकांइरहेनहिंअंतर्द्धानजथइजायअनेंज्यारेप्रगटथायतारें पणक्यारेकतोस्त्रीथकिजन्मधरेंनेंक्या
रेकतोपोतानिइछामांआवेत्यांथकिप्रगटथइआवेछेएमएभगवाननाजन्मनेंदेहमुक्यानिरितीतोअलौकिकछे अ
नेंज्यारेएवुंभगवाननुंस्वरूपछे तनेंदृढकरिनेसमझशेतारेतमनेकोइप्रकारनुंविघनकल्याणनामारगनेविषेनहिंथा
यनेंएभगवाननास्वरूपनिदृढताविनातोगमेतटलोत्यागराखोनेंगमेतटलाउपवासकरो पणकोइरित्येखांमिभागशे
नहिंअनेंतमेएमकेशोजेअमनेतोएस्वरूपनितमेजमकोछोतमदृढताछेतोपणप्राणइंद्रियोकेमलिननथीथातां तोए
तोपरमेश्वरनिइछायेएमरत्युंछेएमसमझवुंपणतेनेकांइकरवुंरत्युंनथीएतोकृतार्थछे अनेएतोसर्वसाधननाअंतनें
पांम्योछे अनेंजोभगवाननास्वरूपनिआविरित्येदृढताहोयनेंकदाचितजोनिर्माननिर्लोभनिष्कामनिःस्वादनेंनिःस्ने
हएमांकांइकथोडिघणिकाच्यपरहिजायतोतेनिकांइचिंतानथी पणभगवाननास्वरूपमांजोकोईरित्यनिसमझ्या
मांकसररहितोकोइरित्येबांधोभागशेनहिमाटेदेहछतें जेप्रकारेआवोरहस्यसमझायतेवोउपायकरवो अनेंआवा
त्तांयथार्थसमझांणिहोयनेकोइकप्रारब्धकर्मनेंवशथइनेजोकोइकनीचउंचदेहनिप्राप्तिथाय तोपणवृत्रासुरनिपेठे
ज्ञानजायनहिंतथाजेमभरतजीनेंमृगनोदेहआव्योतोपणपूर्वजन्मनुंज्ञानटल्युंनहिं एवुंअज्ञाननुंअतिशेमाहात्म्य
छेअनेनारदसनकादिकनेंब्रह्मादिकदेवतेमनिसभामांपणनिरंतरआजवार्त्ताथायछे अनेआविभगवतस्वरूपसंबं
धिजेवार्त्तातेतोशास्त्रमांथिपणपोतानिमेलेसमझायनहिंअनेंसद्ग्रंथुंमां आविवार्त्तातोहोयपणज्यारेसत्पुरुषप्रगट
थायछेतारेतेमनामुखथकिजएवातसमझ्यामांआवेछे पणपोतानिबुद्धिबलेंकरिनेसद्ग्रंथुंमांथिपणसमझातिनथि

अनेंजनेंआविरित्येयथार्थभगवाननुंस्वरूपसमझ्यामांआव्युंछे तेनेजोभूतभविष्यनेंवर्त्तमानएत्रणेयकालनेंविषे
दृष्टिपोचतिहोयतोपणतेनेएवातनो कांइगरवहोयनहिअनेकोइनेंवरकेशापदेनहिंनेंकोइठेकांणेवरकेशापदपणखरा
नेंकोइठेकांणेनिरभरेहेनेकोइठेकांणेंबीयेपणखरापणतेणेकरिनेंपोते कांइहर्षशोकमनमांलावेनहिंअनेंजेनेभगवा
ननोआकर्याएविरित्येंदृढआश्रयहोयते जांणिनेतोभुंडुंकर्मकरेजनहिंपणकदाचितभुंडादेशकालादिकनेंजोगेंकरि
नेजोकांईकअवलुंकर्मथइजायतोपणतेदृढआश्रयवालाकल्याणनामार्गथकिपडिजायनहि माटेएजभगवानना
दृढआश्रयछे एवोनिर्विघनमार्गकोइनथिएवातजेनेसमझांणिहोयतेनोतोअतिमोटोआशयहोयजुवोनेअमारेपर
महंसतथासत्संगीसमस्तपासेथिकांइस्वार्थसाधवोनथी तोपणकोईनेंबोलावियेंछइयेंकोइकनेवढियेंछइयेंकोइनें
काढिमुकियेंछइयेंतेनुंएजप्रयोजनछेजेकोइरित्येआवातसमझायतो वहुसारुथायमाटेआवार्त्ताछेतेसर्वेंदृढकरिनें
राखज्योअनेजेतेजनेविषेमूर्त्तिछे तेजआप्रत्यक्षमहाराजछेएमजांणज्यानेंजोएमनजणायतोएटलुंतोजरुरजांण
ज्योजेअक्षररुपजेतेजतेनेविषेजमूर्त्तिछे तेनेमहाराजदेखेछेएमजांणशोतो।पणतमारेमारेविषेहेतरशेतेणेकरिनेत
मारुपरमकल्यांणथाशेअनेंआवातनेनित्येंनविनेंनविराखज्यो।पणगाफलपणेंकरिनेंविसारिदेशोमांआजछेतेविज
कालपनविराखज्योअनेंतेविजदेहनोअंतथायत्यांसुधिपणदिनदिनप्रत्येंनविनेंनविराखज्योअनेजेजेभगवानानिवा
तकरोतेतेवातनेविषेआवातनुंविजलावज्योएमअमारिआज्ञाछे अनेआवार्त्तातोएविजीवनदोरछे जेदेहरहेत्यांसु
धिपणनित्यप्रत्येंकरविअनेंदेहमुकिनेभागवतितनुयेंकरिनेपणआजवार्ताकरविछे नेआजअमेतमनेवानकहितस

वंशास्त्रनो।सिद्धांतछे नेंअनुभवमांपणएमजदृढछे अनेअमेप्रत्यक्षनजरेजोइनेतमनेआवातकहिछेनेजोप्रत्यक्ष
जोइनेनकहिहोयतोअमनेंसर्वेपरमहंसनासमछे एविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानाभक्तजननिशिक्षानेअर्थेपरोक्ष
पणेपोतानापुरुषोत्तमपणानिवार्त्ताकरि तेनेसांभळिनेसर्वेसाधुतथाहरिभक्तएमजमांनताहवाजेजेतजनेविषेमू
र्त्तिकहितेजआश्रीजिमहाराजप्रत्यक्षप्रमाणछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१३॥ ॥१४६॥

संवत् १८७८ नाभादरवाशुदि १ प्रतिपदानेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरपासेउत्तरादेबारणेओरडानिओसरिउपरस्यविराजमांनहता नेश्वेतखेसपेर्यो
हतो नेश्वेतचादरओढिहतिनेमस्तकउपरश्वेतफेंटोबांध्योहतो नेंतफेंटाउपरस्यराताकर्णिकारनापुष्पनुंछोगुंविराजमा
नहतुं अनेसुंदरकुंकुमनोचांडलोभाळनेविषेविराजमानहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडळतथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननास्वरूपनेविषेजेसंततदात्मकपणाने
पांमेछेतेसमाधियेकरिनेपांमेछे केएनोकोईबिजोपणउपायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजजेणेभगवाननुंस्वरूप
जेवुंकाल्येअमेकह्युं तेवुंजथार्थजांण्युंहोयनेतमांकोइजात्यनुंउत्थानरह्युंनहोयजेमआलिंबडानुंवृक्षछे तेएकवार
जांणिलिधुंछे पछेकोइरित्येमनमांसंकल्पथातोनथी जेलिंबडोहशेकेनहिहोय एविरित्येगमेतेनोसंगथाय अनेग
मेतेवांशास्त्रमांभळेपणकोइरित्येकरिनेंभगवाननास्वरूपनोजेनिश्चेकर्योहोयतेमांथिमनडगमगेनहि एवोजेनिरु
त्थानपणेभगवाननोनिश्चेएनेअमेतदात्मकपणुंकहियेछैये अनेएवुंजेएतदात्मकपणुंतेभगवाननाएकांतिकभक्त

नाप्रसंगेकरिनेथायछे पणकेवलसमाधियेकरिनेनथीथातुंनेएवुंजेएतदात्मकपणुंतेनेजनिर्विकल्पसमाधिकहियेछे
ईयेनेएवीजात्यनिजेनेनिर्विकल्पसमाधिथइहोयतेसंतनुस्वरूपपणनिर्गुणब्रह्मजछेअनेएवाअडगनिश्चेवालाजेसंत
तेनिवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्तेअथवाप्रवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्ततापणएनुंनिर्गुणजस्वरूपछे जेमनारदनेसनकादिकएसर्वेनि
वृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्याअनेसमकषितथाजनकादिकराजाएसर्वेप्रवृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्यापणएसर्वेनेभगवानना
निश्चयेकरिनेनिर्गुणजांणवा अनेजेनिवृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्याहोयनेजोभगवाननोनिश्चेनहोयतोतेनेमायिकगुण
करिनेसगुणजांणवा अनेएमजांणवुंजेआअतिशेत्यागिजणायछे पणएनेभगवाननोनिश्चेनथिमाटेएअज्ञानिछे
तेजरुरनरकमांजाशे अनेजनेभगवाननास्वरूपनोएवोनिश्चेछे नेजोतेमांकांईकथोडिघणिखोट्यरहिगईहशेताप
णतेभुंडिगतिनेनहिपांमेतेतोअंत्येजातोनिर्गुणपणानेजपांमशे अनेजेनेभगवाननास्वरूपनोतोएवोनिश्चेनथी नेते
सुधोत्यागीरहेतोहोयनेकामक्रोधलोभादिकनेटाल्यामांसावधानवरततोहोयतोपणएनाटाल्याकामादिकनहिटले
अनेतेअंत्येखरायथईनेनरकमांजजाशे अनेआवुंजेभगवाननास्वरूपनुंज्ञाननेजनथयुंहोयनेतेनेथोडिबुद्धिहोयतो
पणएनेमोटिबुद्धिवालोजांणवो अनेआवुंभगवाननास्वरूपनुंज्ञानजेनेनहोयनेतेनेजोझाझिबुद्धिहोयतोपणतेनेबु
द्धिहीनजांणवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥ १४ ॥ ॥ १४७ ॥ ॥संवत् १८७८
नाभादरवाशुदि २ बिजनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदे
वनारायणनामंदिरनीओशरियेंचाकलानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना

मुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादशदशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वेपरमहंसनेप्र
श्नपुछ्युंजेगमेतवोकठणस्वभावहोयने जोएकविच्यारकरियेतोतेस्वभावनोनाशथईजाय अनेएविच्यारनेमुकीने
बिजाहजारोविच्यारकरेतोयपणतेभुंडास्वभावहोयतेटलेनहिएवोतेकियोविच्यारछे तेजेनेजेमसमजातुंहोयतेतेम
कहो पछेपरमहंसमांजेमजेनेसमजातुंहतुंतेमतेणेकह्युंपणजथारथकोईथिकेवाणुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेल्योअमेकहियेजेजेमबाहेरकोइकपोतानोशत्रुहोयतेआपणुंकांइककामथातुंहोयतेनेबगाडिदे अथवापोतानि
माथोनसांमिगाल्योदेछेतेनोजेमअतिशेअभावआवेछे अनेजेउपायेकरिनेतेनुंभुंडुंथायतेउपायकरायछे अथवा
कोइकबिजोतेशत्रुनुंभुंडुंकरतोपणअतिशेराजिथवायछे तेमजेमोक्षनेअर्थेजतनकरताहोयनेतेमांजेकामक्रोधादि
कमाहेलाशत्रुविघ्नकरतातेनिउपरस्थपणतेविजवैरबुद्धिथाय अनेतेनोखटकोक्यारेपणटलेनहिएवो विचारजेनेहाथ्य
आवेतेएविचारेकरिनेशत्रुमात्रनेटाले अनेज्यारेकोईकसंतएकामादिकशत्रुंनिनिंदाकरेतथातेशत्रुनेखोटतेमांजेने
मोरकह्योएवोविचारहोयतेनेतेसाधुनोअभावआवेनहि सांमोतेसाधुनोअतिशेगुणलेनेएमजांणेजेआसाधुमारा
शत्रुनेमार्यानोउपायकरेछे माटेमारापरमहेतुछेआविजात्यनोविचारजेनाहृदानेविषेप्रासथयोहोयतेशत्रुमात्रनो
नाशकरिनांखे अनेकोईभुंडोस्वभावतेनाहृदानेविषेरहिसकेनहिअनेएविनाविजागमेतेटलिजात्यनाविचारकरेप
णकामादिकस्वभावरूपिशत्रुनाशपांमेनहिमाटेएस्वभावउपरस्थजेशत्रुपणुंराखवुंएजसर्वविचारमांश्रेष्ठविचारछेप
छेश्रीजिमहाराजेवलिप्रश्नकर्युं जेधर्मवैराग्यआत्मज्ञाननेमाहात्म्येसहितपरमेश्वरनिभक्तिएच्यारवांनांमांथिकोई

कालेपडेनहिएवांजेहोयतनेशेलक्षणेकरिनेश्रोलखवां पछेसर्वेमंतजननेजेवुंसमझाणुंतणेतेवुंकह्युंपणतेकोइथिज थार्थकेवाणुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनोबालकपणाथिजएवो स्वभावहोयजेकोइनिछायामांतोदबा यजनहि अनेएज्यांबेठाहोयत्यांकोणेयहासिमसकरिथायनहि अनेतेनकोणेहलवुंवेणपणकेवायनहिएवांजेनांल क्षणहोयतेकोईदिवसधर्मवैराग्यज्ञाननेभगवाननिभक्तितेमांथिपडजनहि अनेतेनोमांनिनाजवोस्वभावहोयतो पणतेनेकल्याणनोखपहोय माटेतेसत्संगमांथिकोईप्रकारेजायनहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥१५॥ ॥१४८॥ ॥संवत् १८७८नाभादरवाशुदि १० दशमीनेदिवसस्वामि श्री सहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरपासे पाठ्यउपरथवि राजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरि भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेएकतोअर्जुननिपेठ्येजस्वरूपनिष्ठा अनेविजियुधि ष्टिरराजानिपेठ्येजेधर्मनिष्ठाएवेनिष्ठाछे तेमांथिजेस्वरूपनिष्ठानुंबलराखेतेनेधर्मनिष्ठामोलिपडिजायछे अनेजेध र्मनिष्ठानुंबलराखे तेनेस्वरूपनिष्ठामोलिपडिजायछेमाटेएवोशोउपायछेजेजेणेकरिनेएवेमांथिएकेनिष्ठामोलिनपडे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेपृथविनोनेधर्मनो श्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेसंवादछे तेमांएमकह्युंछेजेस त्यशौचादिकजेकल्याणकारिएवाओगणचालिसगुणतेणेजुक्तभगवाननुंस्वरूपछे माटेसर्वेधर्मभगवाननिमूर्त्ति नेआधारेरहेछे तेमाटेभगवाननेधर्मधुरंधरकह्याछे अनेवलीश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेशौनकादिकऋषि

येंसुतपुराणिनेंपुछ्युंछे जेधर्मनावगतररूपएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेअंतरधानथयापछिधर्मकेनेशरणेरह्यो माटें धर्मतेभगवाननिमूर्त्तिनेजआशरेरहेछे तेमारुजेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिष्टाराखेतेनेभगवाननुंस्वरूपदृढामांरहेए टलेतेनाह्रदामांधर्मपणरहे माटेजेस्वरूपनिष्टाराखेतेनेधर्मनिष्टासेहजेजरहे अनेएकलिधर्मनिष्टाराखेतोस्वरूपनिष्टा मांलिपडिजायछे तेकारणपणमाटेबुधिवांनहोय तेनेस्वरूपनिष्टाजदृढकरिनेराखवितोतेभलिधर्मनिष्टापणदृढपणे रहेशे पछेमुक्तानंदस्वामियेंविजुंप्रश्नपुछ्युं जेपंचविषयजितायतेवैराग्यकरिनेजितायछे केकोइबिजोउपायछे पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेवैराग्यहोय अथवानहोयपणजोपरमेश्वरकत्याएवाजेनियमतेनेविषेखबडदाररहेतोपंच विषयजितायछे अनेजोशब्दथकिवैराग्यकरिनेवृत्तिपाछिवालेतोघणोप्रयासकरे तोपणशब्दसंभलायखरो अने कांननेबिडिलेतोसेहेजेशब्दसंभलायनहि तेमजअजोग्यपदार्थनेत्वचायेंकरीनेअडेनाहिं तोसेहजेस्पर्शजितायतेम जअजोग्यवस्तुहोय तेनेनेत्रेकरिनजुवेनाहिं तोसेहजेरूपजितायतेमजजेजेस्वादुभोजनहोय तेनेमेलाविपाणिनां खिनेंजमेतथाजुक्तआहारकरे एटलेसेहजेजरसनाजिताय तेमजअजोग्यगंधहोयत्यांनाकनेंबिडिलेतोसेहजेगंधजि ताय एविरित्येंनियमेंकरिनेंपंचविषयजितायछे अनेंजोनियममांनरहेतोगमेतेवोवैराग्यवानहोय तथाज्ञानिहोय पणतेनोठारहेनहि माटेविषयजित्यानुंकारणतोपरमेश्वरनाबांधेलजेनियमतेजछे तेमांपणमंदवैराग्यवालानेंतो नियममांरहेवुं एजउगरयानोउपायछे जेममांदोहोयतेकरिपालिनेंओषधखायतेजनिरोगिथाय पछेंअखंडानंद स्वामियेंपुछ्युं जेमांदानेंतोकरिनोनियमहोयजेआटलादिवमजकरिराखवितेमकल्याणनासाधननोपणकोइनिय

मळेकेनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेंश्रद्धामंदहोय तेनेंतोघणेकजन्मेकरिनेंसाधननिसमाप्तिथायछे तेभग
वद्गीतामांकह्युंछेजे ॥ अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम् ॥ एश्लोकमांएमकह्युंछे जेअनेकजन्मेकरिनेंसं
सिद्धथयोजेजोगितेजेतपरमपदनेंपांमेछे एमंदश्रधावाळानोपक्षछे अनेंजेनेंबळवांनश्रद्धाहोयतेतोतत्काळसिद्ध
थायछे तेपणगीतामांकह्युंछे ॥ श्रद्धावान्लभतेज्ञानंतत्परःसंयतेंद्रियः ॥ ज्ञानंलब्ध्वापरांशांतिमचिरेणाधिगच्छ
ति ॥ १ ॥ एश्लोकनोएमअर्थछेजेनियममांछेइंद्रियोजेनांनेंश्रद्धावानएवोजेपुरुषतेज्ञाननेंपांमेछे नेंज्ञाननेंपां
मिनेंतत्काळपरमपदनेंपांमेछे माटेजेअतिशेश्रद्धावानहोयतेनेंवहेलिसाधननिसमाप्तिथायछे अनेंजेनेंमंदश्रद्धाहो
यतेनेंतोअनेकजन्मेकरिनेंसाधननिसमाप्तिथायछे जेमकोईपुरुषकाशियेंजातोहोयनेंते आखादिवसमांबेडगलां
चालतोहोयतेनेंतोकाशियेंजातांबहुदिवसलागे अनेंजेविशविशगाउचालवामांडेतेतोअहिंथिकाशियेंथोडाकदि
वसमांपोचेतेमजेनेंश्रद्धाबळवानछे तेतोहमणांतरतसत्संगिथयोहोयतोपणअतिशेसरसथईजायछे अनेंजेनेंश्र
द्धामंदहोयतेतो घणाकाळथयांसत्संगीथयोहोयतोयपणलोचापोचोरहेछे पछेश्रीगुरुचरणरतानंदस्वामियेंपुछ्युं
जेज्यारेमंदश्रद्धावाळानुं अनेकजन्मेकल्याणथायतोरेत्यांसुधितेक्यांरेतोहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसुंदरदे
वलोकहोयत्यांजइनेंतेरहेछे अनेंज्यारेएभगवाननुंध्यानकरतो तारेएभक्तभगवानसांमुंजोतो तारेभगवानपणते
भक्तसांमुंजोता पछेभगवाननुंध्यानकरतांथकांजेजेविषयनुंएणेंचिंतवनकर्युंहतुं अनेंजेजेविषयमांएभक्तनेंहे
तहतुंतेभगवानसर्वेनजरेंजोइनें अनेंएदेहमुकतारेएनेंजेवाभोगवाळाछे तेवाभोगजेलोकमांछेतेलोकमांएभक्तनें

पोचाडेछे अनेकालनेंएमआज्ञाकरेछे जेएभक्तनाभोगनेंतुंखंडनकरिशमां माटेतेनिरंतरदेवलोकमांरह्योथकोभो
गनेंभोगवेछे पछेमृत्युलोकमांआविनें अनेकजन्मेकरिनेंमोक्षनेंपामेछे पछेअखंडानंदस्वामियेंविजुंप्रश्नपुछ्युंजे
तीव्रश्रद्धावानपुरुषनांशांलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेंतिव्रश्रद्धाहोयतेनेज्यारेभगवाननेंदर्शनेंआ
ववुंहोय अथवाभगवतकथावार्त्तासांभलविहोय तथाभगवाननिमानसिपुजाकरविहोयइत्यादिकजेजेभगवा
नसंबंधिक्रियातेनेंकरवासारुस्नानादिकजे पोतानिदेहक्रियातेनेंअतिशेउतावलोथईनेंकरे अनेकागललखिनेंअ
मेकांईकवर्त्तमानफेरव्युंहोयतोतेनेंकरवानेंअर्थेंपणआकलोथईजाय अनेमोटुंमांणसहोयतोपणभगवाननादर्श
नसारुबालकनिपठ्येंआकलाईकरवामांडेएवांजेनांलक्षणहोयतेनें तीव्रश्रद्धावानजांणवो अनेजेएविश्रद्धावा
लोहोयतेसर्वेइंद्रियोनेपणतत्कालवशकरेछे अनेजेनेभगवाननामार्गमांमंदश्रद्धाहोयतेनांइंद्रियोविषयसनमुख
अतितिक्षणपणेजुक्तहोयते गमेतटलोसंताडवाजायपणसौनेंजणाईजायजे आंनिइंद्रियोनाविषयसनमुखतिक्ष
णवेगछे अनेइंद्रियोनुंरुपतोवायुनावेगजेवुंछेजमवायुदेखायनहिं पणवृक्षनेंहलावेतेणेकरिनेजणायछे जेवायु
वायछे तेमइंद्रियोनिवृत्तियुंदेखातिनथिपणविषयसनमुखदोडतेसौनेंजणायछे अनेजोकपटेकरिने तेढांकवाजा
यतोकपटिजांणिनेंतेनोसौनेंअतिशेअवगुणआवेछे माटेजेनांइंद्रियोमांविषयभोगव्यानितिक्षणताहोय तेकांईअ
कारेंछांनिरहेनहिपछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेविषयसनमुषइंद्रियोनिजेतिक्षणतातेनेटाल्यानोशोउपायछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेइंद्रियोनितिक्षणतानेमटाल्यानोएजउपायछे जेपरमेश्वरेंत्यागिनानेंग्रहस्थनाजेनियमबांध्या

छेतेमांसर्वेइंद्रियोनेंमरडिनेंराखेतोसेहेजेजइंद्रियोनितिक्षणतामटिजाय अनेंश्रोत्रत्वकचक्षुरसनानेंघ्राणएपांचेइं
द्रियोनेंज्यारेंकुमार्गमांनजावादे तारेइंद्रियोनाआहारशुद्धथायछे तेकेडेअंतःकरणपणशुद्धथायछे माटेवैराग्यनुंबल
होयअथवानहोय तोपणजोइंद्रियोनेवशकरिनेपरमेश्वरनानियममांराखेतोजेमतिव्रवैराग्यकरिनेंविषयजिताय
छे तेथकिपणतेनियमवालानेविशेषेविषयजितायछे माटेपरमेश्वरनाबांधेलजेनियमछे तेनेंजअतिदृढकरिनेराख
वा पछेवलीअखंडानंदस्वामियेंपुछ्युं जेजेनेमंदश्रद्धाहोयतेनेंश्रद्धाअधिकेमपांमे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजो
भगवाननुंमहात्म्यजणायतोमंदश्रधाहोयतेपणअधीनेपांमेजेमपाणिपिवानुंवासणमृत्तिकानुंहोयतेमांसेहेजेजप्रि
तिथायनहिं अनेंतेपात्रजोसुवर्णनुंहोय तोतेमांसेहेजेजप्रितिथायतेमभगवाननुंतथाभगवाननीकथाकिर्त्तनादिक
नुंमाहात्म्यजणायतोसहजस्वभावेंजभगवानमांतथाकथाकिर्त्तनादिकमांश्रद्धावृद्धिपांमेछे माटेजप्रकारेंभगवान
नुंमहात्म्यसमजायतेउपायकरवोनेंजोएउपायकरेतोश्रद्धानहोय तोपणश्रद्धाथायछे अनेंजोमंदश्रद्धाहोयतोतेवृद्धि
नेपांमेछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥१४१॥ ॥संवत१८७८नाआसोवदि११एकादशीनेंदीवसरात्रीने
समेंस्वामि श्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदीरनेंसमिप
ओरडानिओसरियेंसिंहासनउपरथ्यविराजमानहता अनेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेंपोतानिआगल्यमशा
लथेयथ्यतिहतिअनेंपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतितेनेकीर्त्त
नगवांतांहतांपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकिर्त्तनगावांरवाद्योप्रश्नउत्तरकरिये पछेसर्वेमुनिबोल्याजेघणुंसारुंम

हाराज पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननुंस्वरूपछे तेनेकांइकभक्तामायानांचोविसतत्वेसहितसमजेछे
अनेकांईकभक्तामायानातत्वेरहीतकेवलचैतन्यमयभगवाननुंस्वरूपसमजेछे एवंप्रकारनाभक्तछेतेमांकेनिस
मजणयठिकछे नेकेनिसमजणयठीकनथी पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेजेभगवाननेविषेमाईकचोविसतत्वसमजेए
निसमजणयठीकनथी अनेभगवाननुंस्वरूपमायानातत्वेकरिनेरहितकेवलचैतन्यमयसमजेतेनिसमजणयठीकछे
पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसांख्यवालेचोविशजतत्वकयांछे तेसांख्यनेमतेत्रेविशतत्त्वनेचोविशमोक्षेत्रज्ञजेजी
वईश्वररूपचैतन्यतेछे एरित्येचोविशतत्वकयांछेकेमजेक्षेत्रक्षेत्रज्ञनेतोअन्योअन्यआश्रयपणुछे तक्षेत्रज्ञविनाक्षे
त्रकेवायनहिंनेक्षेत्रविनाक्षेत्रज्ञकेवायनहितमाटेतत्वभेळाजजीवईश्वरनेकह्याछे अनेभगवानछेतेतोक्षेत्रनेक्षेत्र
ज्ञएबेयनाआश्रयछे माटेभगवानथकिमाइकतत्वजुदांकेमकेवायअनेजेमआकाशछे तेनेविषेच्यारतत्वरह्यांछे
तोपणआकाशनेकोईनोदोषअडतोनथी तेमपरमेश्वरनास्वरूपनेपणमाईकतत्वनोएकेयदोषअडतोनथी एवुंजेभ
गवाननुंस्वरूपछे तेमांचोविसतत्वकहियेतेमांशोबाधछे अनेतत्वेरहितकेवुंतेमांशुंनिर्बाधपणुआविगयुंभ्रमनतोए
मजणायछेपछेदीनानाथभट्टेपुछ्युंजेजेनेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरवुंहोयतेनेभगवाननुंस्वरूपतत्वेसहितसमज
वुंकेतत्वेरहितसमजवुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननास्वरूपनेजेतत्वेसहितसमजेछेतेपणपापीछे अनेजे
तत्वेरहितभगवाननास्वरूपनेसमजेछेतेपणपापिछे भगवाननास्वरूपमांतोभगवाननाभक्तहोयतेनेतत्वछेकेनथी
एवुंचुंथणुंकरवुंगमेजनहिंभक्तहोयतेतोएमजाणेजे भगवानतेभगवानएनेविषेत्यागत्यागकरवानोमागनथीएभ

गवानतोअनंतब्रह्मांडनाआत्माछे अनेजनेभगवाननास्वरूपमांकोइरित्यनुउत्थाननथीतनेनिर्विकल्पस्थितिवालो
जाणवो अनेजनेएविएकमतिहोयतेनेस्थितप्रज्ञजाणवो अनेजेपुरुषनेभगवाननेविषेएविद्रढमतिछे तेनेभगवा
नसर्वपापथकिमुकावेछे तेभगवानेभगवद्गीतामांअर्जुनप्रत्येकयुछेजे ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज॥
अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः॥१॥ अनेआसंसारमांपणएविरित्यछे जेजेथकिपोतानोमोटोस्वार्थस
रतोहोयतेनोबुद्धिवानहोयतेदोषग्रहणकरेनहिजमस्त्रीहोयतेपोतानास्वार्थमारुपतिनोदोषग्रहणकरतिनथी तथाबि
जापणग्रहस्थहोयते पोतानाभाइभत्रिजादीकराइत्यादिकजेसंबंधितेनेविषेजोपोतानोअतिशेस्वार्थहोयतोदोषनुं
ग्रहणनथीकरतातेमभगवानथकिजेणेमोटोस्वार्थजांण्योहोयजेभगवानतोपापथकी नेअज्ञानथकिमुकाविनेपो
तानाभक्तनेअभयपदआपेछेएवोमोटोस्वार्थजांण्योहोयतोकोइरित्येभगवाननोअवगुणआवेजनहिंजेमशुकजी
येरासपंचाध्यायीनुंवर्णनकर्युंतारेराजापरिक्षितनेसंशयथयो जेभगवानपरस्त्रीनोसंगकेमकर्योपणशुकजीनेले
शमात्रसंशयथयोनहिंअनेजगोपीयुंसंगेभगवानेविहारकर्योते गोपियुंनेपणसंशयनथयोजेभगवानहोयतोआं
मकेमकरेएवोकोइरित्येसंशयथयोनहिंअनेज्यारेभगवानकुब्ज्यानेघरगयातारे उद्धवजीनेसाथेतेडिगयाहतातोप
णउद्धवजिनेकोइरित्येसंशयथयोनहिंअनेज्यारेउद्धवजिनेव्रजमांमोकल्यातारे गोपियुंनिवांणिसांभलिनेपणको
इरित्येसंशयनथयो अनेसांमुगोपियुनुमहात्म्यअतिशेमकयामाटेजेनेभगवाननोअचलआश्रयथयोहोयनेतेअ
तिशेशास्त्रवेत्ताहोयअथवाभोलोजहोयपणतेनेमनिभ्रमेनहि अनेभगवाननाजेद्रढभक्तहोयतेनुंजमहात्म्यतेपण

ञगवाननोञक्तहोयतेजजांणे पछेशास्त्रवेत्ताहोयअथवाञोलोहोयपणजेनिञगवाननेविषेदृढमतिहोयतेजञग वाननाञक्तनुंमहात्म्यजांणे अनेदृढमतिवालाञक्तहोयतेनेञोलखेपणखरा अनेतेविनाजेजगतनाविमुखजीव होयतेतोपंडितहोयआथवामुर्खहोयपणञगवाननेविषेदृढमतिपणकरिसकेनहिं अनेजेदृढमतिवालाञक्तहोयते नेपणञोलखेनहिं अनेहरिजननुंमहात्म्यपणजांणेनहिं माटेञगवाननोञक्तहोयतेजञगवाननाञक्तनेञोलखेअ नेमहात्म्यपणतेजजांणेजेमउद्धवजीयेगोपियुंनुंअतिशेमहात्म्यजांण्युंतेमगोपियेपणउद्धवजिनुंमहात्म्यजांण्युं अ नेपुरुषोत्तमञगवानछे तेसर्वक्षेत्रज्ञनाक्षेत्रज्ञछेतोपणनिर्विकारछे अनेमायाआदिकजेविकारवानपदार्थतेनो विकारपुरुषोत्तमञगवाननेंअडतोनथिअनेजेआत्मनिष्टपुरुषछे तेनेपणस्थूलसूक्ष्मनेकारणनाविकारनथिअडता तोपुरुषोत्तमञगवाननेंनअडेएमांशुंकेवुंञगवानतोनिर्विकारीनेनिर्लेपजछे एविरित्येजेञगवांननास्वरूपनेंसम जतेञगवांननोञक्तस्थितप्रज्ञजांणवोजमपोतानाआत्मानेविषेजेनेस्थितिहोयतेपणस्थितप्रज्ञकेवायछे तेमजेने ञगवाननास्वरूपनेविषेकोईजात्यनोघाटनहोयअनेजेमञगवाननुंसमर्थपणुंहोयनेतेनुंगानकरेतेमजअसमर्थप णुंहोयतेनुंपणगानकरे अनेजेमञगवाननुंजोग्यचरित्रहोयतेनुंगानकरेतेमजजेअजोग्यजेवुंचरित्रजणातुंहोयते नुंपणगानकरेपणञगवाननाचरित्रनेविषेजोग्यअजोग्यएवोघाटघडेनहिएवोजे ञगवाननोञक्तहोयतेनेंपुरुषो त्तमनास्वरूपनेविषेस्थितप्रज्ञजांणवो अनेजेनेएविपुरुषोत्तमनास्वरूपनेविषेदृढनिशाथईतेनेंएथिउपरांतबिजुंकांई समजवानुंरह्युंनथि॥ इतिवचनामृतं॥ १७॥ ॥ १५०॥ ॥ संवत् १८७८ नामागशरवदि६ छठ्य

नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेगादितकीया
नंखाविनेविराजमानहताअनेधोलोखेसपेर्योहतो अनेधोलिचादरओढिनेतेउपरबबुटादाररजाईओढिहति अनेम
स्तकउपरधोलोफेंटोविराजमानहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठीहति अनेपोतानीआगल्यप्रागजीदवेकथाकरताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अमेतोसर्वप्रकारे
विच्यारिनेजोयुंजेआसंसारमांजेटलाकुसंगकेवायछे तेसर्वकुसंगथिअधिककुसंगतेकियोछे तोजेनेपरमेश्वरनिभ
क्तिनहिनेभगवानसर्वनास्वामिछेभक्तवत्सलछे पतितपावनछे अधमउद्धारणछे एवोपणभगवाननिकोरनोजे
नाहइयामांविश्वासनहितेएवातोआसंसारमांबेमतछे एकतोनास्तिकनोनेबिजोशुष्कवेदांतिनोएबेअतिकुसंगछे
अनेपंचमहापापेजुक्तहोय नेतेनेजो भगवाननोविश्वासहोयतोतेनोकोईकालेछूटकोथायतथाबालहत्यागौहत्या
स्त्रीहत्याइत्यादिकजमोटांपापतेनाकरनारानोपणकोईकालेछूटकोथायखरो पणएबेमतनिजेनेप्रतितिआवितेनो
कोईकालेछूटकोथायनहिशामाटेजेएनिसमझणएयवेदशास्त्रनेपुराणतेथकिउंधिछे तेमांनास्तिकतोएमसमजेछेजेरा
मचंद्रजिनें श्रीकृष्णभगवानएतोराजाहता अनेश्रीकृष्णेंदैत्यमार्यातथापरस्त्रिनासंगकिधा माटेत्रिजानरकमां
पड्याछेएविरित्यंअधमउधारणनें पतितपावनएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनेविषेपरमेश्वरनिबुद्धिजनथि अनेकर्मक
रिनेंपोतानुंकल्यांणमान्युंछे तेज्यारेकर्मकरतांकरतांकेवलज्ञानप्रगटेतारेते भगवानथायएविरित्यंअनंतभगवान
मांन्याछे पणअनादिपरमेश्वरनास्तीकने मतेकोईनथिजेनेभजने करिनेजिवभवनाबंधनथकिछूटे माटेएमतछे

तवेदथिविरुद्धछे अनेशुष्कवेदांतिछे तेतोएमसमजेछेजेब्रह्मछे तेजजिवरूपथयाछेनेजेमसूर्यनुंप्रतिबिंबछे तेमब्र
ह्मतेजीवरूपछे माटेज्यारेएमसमजायजेहुंब्रह्मछुतारेएनेकांईसाधनकरवुंरह्युंनहि अनेज्यारेपोतेपरमेश्वरथयाता
रेहवेभजनपणकांईनुंकरवुंरह्युंनहिएममांनिने पछेपापकरतांपणबियेंनहि अनेमनमांएमसमजेजे आपणनिर्गु
णमारगनेपाम्याछैयें माटेआपणेफरिनें जन्मनहिंधरवोपडेपणएशुष्कवेदांती एटलोतपासकरतानथिजेमायापर
जेनिर्गुणब्रह्मतेनेपणएनिसमजणयें करिनेजन्ममरणठेरांणुंकमजेएएमकेछेजेब्रह्मछेतेजस्थावरजंगमरूपथयाछे
तारेजजिवहोयतेनेमाथेतोजन्ममरणहोयतेजन्ममरणब्रह्मनेमाथेआव्युंनेएतोएमजांणेछेजेअमेजन्ममरणथिछुट
शुंपणएमविच्यारतानथिजेआपणेमतेकरिनेंब्रह्मनेमाथेजन्ममरणमाचुंथ युं तारेआपणपणघणुंसमजशुंतोपोता
नेंब्रह्मस्वरूपमांनशुंतोपणजन्ममरणनहिटले माटेएनेजमतेकरिनें एणेजमोक्षमांन्योछे तेखोटोथईजायछे तोपण
कांईतपासिनेंजोतानथि अनेजिभतेतोएमवकेछेजेआपणेतोब्रह्मस्वरूपछैयेतेकेनुंभजनकरिये अनेकेनेनमस्कारक
रियेएममांनिनेअतिशेअहंकारिथईजायछे अनेसमज्यामांतोकांईआव्युंनहितोपणज्ञानिनुंमानलैनेबेठाछेपणए
मविच्यारतानथिजेपोतानेमतेकरिनेजपोतानांमोक्षखोटोथईगयो अनेजएनोसंगकरेतेनेंपणएवानेएवामुर्खकरि
नेमुकेछे अनेमाचाज्ञानिजेनारदसनकादिकशुकजितेतो निरंतरभगवाननुंध्याननामरटननेकीर्त्तनतेनेकरेछे अने
श्वेतद्विपनेविषेजेनिरन्नमुक्तछेतेतोब्रह्मस्वरूपछेअनेकालनापणकालछे तोपणपरमेश्वरनुंध्याननामरटनकीर्त्तनपू
जनअर्चनवंदनतेनेंकरतारहेछे अनेपोतेअक्षरस्वरूपछेतोपणअक्षरातितजेपुरुषोत्तमभगवानतेनादासथईनेवर्त्ते

छेअनेबदरीकाश्रमनेविषेजेउद्धवनेतनुंऋषिआदिकमुनिरह्याछेतेपणतपकरेछे नेनीरंतरभगवाननीभक्तिकरह्या
करेछे अनेएशुष्कवेदांतितोकवलदेहाभिमांनिजिवछे तोपणभगवाननुध्यानस्मरणकेवंदनकरतानथि अनेनार
दसनकादिकनेशुकजितेमनीजेविसामर्थिछेने जेवुंज्ञानछे तथाश्वेतद्विपवासीजेनिरन्नमुक्ततेनेविषेजेविसामर्थि
छेनेजेवुंज्ञानछे तथाबदरीकाश्रमवासीजेऋषितेमांजेविसामर्थिछेने जेवुंज्ञानछे तेनाकोटिमाभागनिपणएशुष्क
वेदांतिनविषेसामर्थिपणनथिनेंज्ञानपणनथि तोपणपरमेश्वरनासांमावडियाथईनेबेठाछे माटेएपाकाअज्ञानिछे
अनेजेटलाअज्ञानिकवायतेनाराजाछे अनेएतोकोटिकोटिकल्पसुधिनर्कनाकुंडमांपडशेनेंजमनोमारखाशे तो
पणएनोछूटकोनहिथाय अनेएवानोजेसंगतनुंजनामकुसंगछे नेजमसत्पुरुषनोजेसंगतेथिकोईमोटुंपुन्यनथितेम
अज्ञानि एवाजेशुष्कवेदांतितेनासंगथिकोईमोटुंपापनथी माटेजेनेकल्यांणनेंईछवुंतेने नास्तिकतथाशुष्कवेदांति
नोसंगकरवोजनहि॥ ॥इतिवचानामृतं॥ १८॥ ॥ १५१॥ ॥संवत्
१८७८ नामागशरवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां
परमहंसनेउतारेदिवसउग्यासमेपधारयाहता पछेत्यांआविनेगादितकियाउपरयउदासथेनेबेठातेकोईनेबोलावेप
णनहिं अनेकोईसांमुंपणजुवेनहि अनेमस्तकउपरयधोलोफेंटोबांध्योहतोतेछुटिनेशिथलथईगयोतेनेपणसंभालेन
हिं एविरित्येंएकघडिसुधिअतिशेउदासथेनेबेसिरया अनेनेत्रमांथिजलपडवालागांपछेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्र
त्यबोल्याजे अमेशुष्कज्ञानिनुमतजांणवामाटेतेनाशास्त्रनुं श्रवणकरयुंनेश्रवणमात्रेकरिनेजअमाराअंतरमांआ

वोउद्वेगथई आव्यांकेमजेजेशुष्कवेदांतशास्त्रनेश्रवणेकरिनेजीवनिबुद्धिमांथिभगवाननिउपासनानुंखंडनथैजाय
छेअनेहईयामांसमभावआविजायछे एटलेअन्यदेवनिपणउपासनायईजायछे अनेतेशुष्कवेदांतीनावचननेजे
सांभलेतेनिबुद्धिअतिशेभ्रष्टथैजायछे अनेअमेतोकांईकप्रयोजनसारुशुष्कवेदांतनिवातसांभलिहशेतेणेकरिनेप
णहवेअमारेशोकघणोथायछेएमकहिनेश्रीजिमहाराजसुधाउदासथैगया पछेघणिवारसुधिदललगिरथैनेपछेपो
तानेहाथेनेत्रमांथिजललोईनेएमबोल्याजेभगवद्गीताउपरथ्यजेरामानुजभाष्यछे तेनिकथासांभलिनेअमेआजरा
त्रियेसुताहतापछेअमनेस्वप्नथयुंजे अमेगोलोकमांगयात्यांभगवाननाअनंतपार्षददिठातेमांकेटलाकतोभगवां
ननिसेवामांरह्याछेतेतोस्थिरसरखाजणांणा अनेकेटलाकतोपरमेश्वरनांकिर्त्तनगायछेतेकिरतनपणमुक्तानंदस्वा
मिनेब्रह्मानंदस्वामिनांगायछे अनेतेकिरतनगाताजायअनेडोलताजायजेमकेफेंकरिनेगांडाथयाहोयनेतेडोलेनेगा
यतेमकिरतनगायनेडोले पछेअमेपणएगावताहतातेभेलाजईनेंभल्यानेकिरतनगाववालागातेगावतांगावतांए
वोविच्यारथयोजेआविजेपरमेश्वरनिप्रेमभक्तिअनें आविजेपरमेश्वरनिउपासनातेनोत्यागकरिनेजेमिथ्याज्ञानि
थायछे अनेएमजांणेछेजेअमेजभगवानछैयेतेमहादुष्टछे एमकहिनेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेप्रकारेधर्मथ
किताभगवाननिभक्तियकिकोइरित्येपाछोनपडे अनेपोतानाईष्टदेवजेश्रीकृष्णनारायणतेमांथिकोईरित्येंबुद्धिड
गेनहिएवोलावोएककागललखिनेदेशदेशनासत्संगिप्रत्येमोकलियेलिखावितेंस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजनास
र्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिबाईभाईनारायणवांचज्योबिजुंअमारिआज्ञाएमछे जेश्रीकृष्णनारायणएवाजेपुरुषो

समभगवानतेनाजे अवतारतेधर्मनास्थापननेअर्थेतथाब्रह्मचर्यअहिंसादिकधर्मआत्मनिशवैराग्यनेमाहात्म्येस
हितभक्तिएच्यारगुणेसंपन्नएवाजेपोतानाएकांतिकभक्ततेनेदर्शनदेवानेअर्थेनेतेमनिरक्षाकरवानेअर्थे तथाअध
र्मनोउछेदकरवानेअर्थेदेवमनुष्यादिकनेविषेथायछे तेअवतारनेविषेपतिव्रतानाजेविअनन्यपणेनिशराखवीजेम
सीताजिनेश्रीरामचंद्रनेविषेनिर्दोषपणेनिष्टाहतीतेमनिष्टाराखवी अनेएवाजेभगवानतेनीहेतेंकरिनेमानसीपूजा
करवीतथादेहेंकरिनेंनवप्रकारेंभक्तिकरवी अनेजोएश्रीकृष्णनारायणनाअवतारपृथवीनेविषेप्रगटनहोयतोतेनि
जेप्रतिमातेनिपूजामनेकरिनेतथादेहेकरिनेंचंदनपुष्पतुलसी आदिकसामग्रीवतेकरवीपणभगवानविनाबिजादेव
नीउपासनानकरवी अनेजोबिजादेवनीउपासनाकरियेंतोतेमांमोटोदोषलागेछेनेंपतिव्रतापणुंजायछेनेवेश्याना
जेविभक्तिथायछेमाटेंभगवाननेविषेसितानेरुक्मीणीनाजेविभक्तिकरवी अनेतेभगवाननुंजध्यानकरवुं अनेत
विनाबिजाकोइदेवनुंध्याननकरवुं विजुंजेसाधुसिद्धगतिनेपाम्याहोयनेसमाधिनिश्टहोयतेनुंपणध्याननकरवुं अने
सर्वेनेपोतपोतानावर्णाश्रमधर्मनेविषेदृढपणेवरतवुं विजुंआजेअमारिआज्ञाछेतेनेजेपुरुषदृढपणेपालशेतेनेश्री
कृष्णनारायणनेविषेनारदनाजेविदृढभक्तिथाशे अनेआअमारिआज्ञानेंजेस्त्रीमानशेतेनेश्रीकृष्णनारायणनेविषे
लक्ष्मीतथाराधिकाजीआदिकजेगोपियुंतेनाजेवीभक्तिथाशे अनेआअमारावचननेंजेनहिमानेतेनिभक्तिवेश्याना
जेविथाशे संवत् १८७८ नामागशरवदी १४ नेदिवसलख्यांछे एविरित्येकागललखिनेदेशदेशनासत्संगिप्रत्येंमो
कलाव्यां॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥७१॥ ॥१५२॥ ॥संव

त् १८७८ नापोशवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां
श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि आगल्यविराजमानहताअनेधोलोखेसपेरयोहतोनेधोलोचोफालओढिनेतेउपरथ
छिंतव्यनीरजईओढिहती नेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपरमहंसतालमृदंगवजाडिनेकिरतनबोलताहता पछेश्रीजिमहाराजपरम
हंसप्रत्येबोल्याजेआजतोअमाराउतारामां अमारिपासेरहेनाराजेसोमलाखाचरआदिकहरिभक्ततेमने अमेंए
कप्रश्नपुछ्युंछे तेनोसर्वेपरमहंसमलिनेंउत्तरकरो पछेपरमहंसेकह्युंजेहेमहाराजएप्रश्नअमनेसंभलावो पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेसमाधिनिष्टपुरुषथायछे तेनेंतोमायाथकिपरस्थितिथायछे अनेभगवानानास्वरूपनो
पणदृढसंबंधरहेछे माटेएसमाधिनिष्टनेंतोज्ञानशक्ति तथादेहइंद्रियोनिशक्तितेवृद्धिपांमिजोइयेंशामाटेजेमायाथ
किजेचोविशतत्वथयांछे तेजडचैतन्यरूपछे पणएकलांजडनकेवायतेमएकलाचैतन्यपणनकेवाय अनेतेतत्वमांश
क्तिपणसरखिनकेवायइंद्रियुंथकिअंतःकरणमांजांणपणुंविशेषछे अनेंअंतःकरणथकिइंद्रियुंअंतःकरणनोदृष्टाजे
जिवतेमांज्ञानविशेषछे तेजिवनेंज्यारेसमाधिथायछे तारेइंद्रियुंअंतःकरणनादृष्टापणानोत्यागकरिनेंमायापरजेब्र
ह्मतेसरखोएजिवचैतन्यथायछे अनेभगवाननास्वरूपनोसंबंधरहेछे तेसमाधिवालानेकेटलाकएमसमजेछे जेजे
नेंसमाधिथायछे तेनेंतोमोरक्षेसमजणएयहतितेटलिपणरहेतिनथि माटेएसमाधिवालानेंज्ञानतथादेहइंद्रियोनीशक्ति
वृद्धिपांमेछे केनथिपांमतिएप्रश्नछे पछेपरमहंसेजेविजेनिबुद्धिपुगितेवोउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाएप्रश्ननो

उत्तरथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योंअमेउत्तरकरियेंएप्रश्ननोतोएमउत्तरछेजेसाक्षिजेब्रह्मतेतोमायामां
थिउत्पन्नथयुं एवुंजचोविशतत्वात्मकब्रह्मांडतेनेंविषेप्रवेशकरिनेंतेनेचैतन्यमयकरेछे अनेंतेनेसर्वक्रीयाकरवानि
सामर्थिआपेछे अनेंतेब्रह्मनोएवोस्वभावछे जेकाष्ठतथापाषाणजेवुंजडहोयतेनेविषेप्रवेशकरे तारेतेचालेहालेए
वुंथइजायछे तेब्रह्मसंघाथेसमाधियेंकरिनेतुल्यभावनेपांमे तारेंएजिवपणब्रह्मरूपकेवायछे नेतेनेज्ञाननिवृधिथा
यछे अनेंइंद्रियोनिशक्तितोज्यारेतपनेनिवृत्तिधर्मनेंवैराग्यतेणेजुक्तहोयतेनेंशुकजिनाजेविसिद्धदशाप्राप्तथायछे अ
नेंजेनेतपतथानिवृत्तिधर्मतथावैराग्यतेनुंसामान्यपणुंहोय अनेंधर्मअर्थनेकामरूपजेप्रवृत्तिमार्गतेनेविषेरत्योहोय
तेनेंतो समाधिथायतोयपणएकलुंज्ञानजवृद्धिपांमेपणइंद्रियोनिशक्तिवृद्धिपांमिनेंसिद्धदशानआवेनेंजेमजनकरा
जाज्ञानिहता तेवोज्ञानिथायपणप्रवृत्तिमार्गवालानेंनारदसनकादिकशुकजिनाजेविसिद्धदशानपमाय अनेंजेसि
द्धहोयतेतोश्वेतद्वीपआदिकजेभगवाननांधांमतेनेविषेएनेएजशरिरेंकरिनेंजाय अनेंलोकअलोकसर्वठेकांणेएनिग
तिहोय अनेंप्रवृत्तिमार्गवालानेतोजनकनिपेठ्येंकेवलज्ञाननिजवृद्धिथायछेपणज्ञानघटतुंनथि अनेंजेमश्रीकृष्णभ
गवाननेंगीतामांकत्युंतेमतोथायछे त्यांश्लोकछे ॥ यानिशासर्वभूतानांतस्यांजागर्त्तिसंयमी यस्यांजाग्रतिभूता
निसानिशापश्यतोमुनेः ॥ १ ॥ एश्लोकनोएअर्थछे जेजेनेविषेभूतप्राणिमात्रसुताछे तेनेविषेसंयमिपुरुषजाग्या
छे अनेंजेनेविषेभूतप्राणिमात्रजाग्याछेतेनिकोरसंयमिपुरुषसुताछे माटेजेपुरुषनिअंतरात्मासनमुखदृष्टिवरतति
होयतेनेंदेहइंद्रियुंअंतःकर्णनिकोरशून्यभाववरतेछे तेनेंदखिनेंअणसमजुहोयतेएमजांणेजेसमाधिवालानेंज्ञान

ओछुंथईजायछे पछेरजोगुणतमोगुणमां तथामलिनसत्वगुणमांरहिनेआप्रश्ननोउत्तरकरवाजाय तेनेंएमजसुके
जेसमाधिवालानेंज्ञानओछुंथईजायछे पणएमनथिजाणताजे हुंदेहाभिमानिछुंतमुरखाइमांथिकहुंछुं माटसमा
धिवालोतोदेहइंद्रियुंअंतःकर्णथिजुदोपडिनेवरतेछेतोपणज्ञाननिवृद्धिथायछे अनेपाछोइंद्रियुंअंतःकर्णमांआविने
वरतेतोपणपोतानेंसमाधिनेविषेजेज्ञानथयुंछेतेनोनाशथायनहिं अनेतपनिवृत्तिधर्मनेंवैराग्यतेनेग्रहणकरिनेंप्रव
त्तिमार्गनोत्यागकरे तोजेमज्ञानवृद्धिपाम्युंछे तेमइंद्रियुंअंतःकर्णनिशक्तियुंपणवृद्धिपामे अनेंनारदसनकादिकशुक
जिनाजेविसिद्धगतिनेपणपामे ॥इतिवचनामृतं॥२०॥ ॥१५३॥ संवत्१८७८नाफागणशुदि१५पुन्यमनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरवारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदीरआगल्यवि
राजमानहताअनेश्वेतखेसपेर्योहतोनेश्वेतचादरओढिहतितथाश्वेतपाघमस्तकउपरबांधिहतिअनेश्रीजिमहाराज
नामुखारविंदनिआगल्यप्रेमानंदस्वामिआदिकसर्वेपरमहंसविष्णुपदबोलताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकी
र्त्तनरवाघोनेसर्वेसुरतदइनेसांभलोएकवारताकरियेछैयें जेजेटलाकल्याणनेअर्थेव्यासजियेंग्रंथकर्याछे तेसर्वे
सुरतराखिनेअमेसांभल्यातेसर्वेशास्त्रमांएजसिद्धांतछे अनेजिवनाकल्याणनेअर्थेपणएटलिजवातछेजेआसर्वज
गतछे तेनाकरताहरताएकभगवानछे अनेएसर्वेशास्त्रनेविषेभगवाननांचरित्रछे कांभगवाननासंतनांचरित्रछे
अनेवर्णाश्रमनाधर्मनिजेवार्त्ताछे अनेतेनुंफलजेधर्मअर्थनेंकामछे तेणेकरिनेंकांइकल्यांणथातुंनथि अनेकेवल
वर्णाश्रमनाधर्मवर्तेतोसंसारमांकिर्त्तिथायनेंदेहेंकरिनेंसुखियारहेएटलुंजफलछे अनेकल्यांणनेअर्थेतोभगवाननें

सर्वकरताहरताजांणवाएजछे अनेजेवुंपरोक्षभगवानरामकृष्णादिकअवतारनुंमहात्म्यजांणेछे तथानारदसन
कादिकशुकजिजडभरतहनुमानउद्धवइत्यादिकजेपरोक्षसाधुतेनुंजेवुंमहात्म्यजांणेछे तेवुंजप्रत्यक्षएवाजेभगवा
नतथातेभगवाननाभक्तसाधुतेनुंमहात्म्यसमजेतेनेकल्याणनामार्गमांकांइयेसमजवुं बाकिरह्युंनहितेआवातोए
कवारकयेंसमजोअथवालाखवारकयेंसमजोआजसमजोअथवालाखवर्षकेडेसमजो पणएवातसमजेजछुट
कोछे अनेनारदसनकादिकशुकजिब्रह्माशीवएमनेंपुछो तोपणडायाछेतेअनेकवातनिजुक्तीलाविनेप्रत्यक्षभगवा
ननेप्रत्यक्षसंततेनेजकल्यांणनादाताबतावे अनेजेवुंपरोक्षभगवाननेंपरोक्षसंतनुंमहात्म्यछे तेवुंजप्रत्यक्षभगवा
ननेप्रत्यक्षसंतनुंमहात्म्यबतावे अनेएटलोजेनेंदृढनिश्चयथयोहोय तेनेंसर्वेमुदोहाथआव्यो अनेकोइकालेतेकल्यां
णनामार्गथकिपडेनहिं जेमब्रह्माशिवबृहस्पतिनेंपरासरादिकतेकामादिककरिनेधर्मथकिपड्या तोपणप्रत्यक्षभ
गवाननेंप्रत्यक्षसंततेनोपरोक्षनाजेवोजोमहात्म्येंजुक्तनिश्चेहतोतोकल्यांणनामारगमांथिपड्यानहि माटेसर्वशा
स्त्रनुंरहस्यआवार्त्ताछे अनेतेजदिवससांजनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनाद
रबारमांथिघोडियेंचडिनेश्रीलक्ष्मीवाडियें पधार्याहतानेत्यांआंबानावृक्षहेठेओटाउपरढोलिये विराजमानहता
अनेश्वेतखसपेर्योहतो नेश्वेतचादरओढिहतिनेश्वेतपाघमाथेबांधिहति अनेतेपाघनेविषेपिलापुष्पनातोरोविरा
जमानहता अनेकानउपरश्वेतमोगरानापुष्पनागुछविराजमानहता अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारविराजमा
नहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहारा

जबोल्याजेसांभलोएकतमनेप्रश्नपुछियेजेजिवनेस्वप्नअवस्थानेविषेजेस्वप्नमांसृष्टिदेखायछे अनेतेस्वप्ननिसृ
ष्टिनाजेभोगतेनेजीवभोगवेछे तेएसृष्टिरूपेतजीवपोतेथायछे केएजीवपोतानासंकल्पेकरिनेस्वप्ननेविषेएसृष्टिने
सृजेछे अनेजेमजीवनेछेतेमजसर्वब्रह्मादिकईश्वरछे तेनेपणस्वप्नसृष्टिछेतेपोतेएसृष्टिरूपेथायछे केपोतेसंकल्पे
करिनेसृजेछे केएजीवईश्वरथकिपरजेपरमेश्वरतेजस्वप्ननिसृष्टिनेसृजीआपेछे एप्रश्ननोउत्तरकरो पछेजेविजे
निबुद्धितेवुंतेणेकयुंपणकोणेजथार्थउत्तरथयोनहिं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजीवतथाईश्वरएमांथीकोईस्वप्न
सृष्टिनेसृजतानथी अनेपोतेपणस्वप्नसृष्टिरूपेथातानथि एतोएजीवईश्वरथकिपरजेपरमेश्वरकर्मफलप्रदाताछे
तेएजीवईश्वरनाकर्मनेअनुसारेकरिनेएस्वप्नसृष्टिनेसृजेछे अनेएस्वप्नसृष्टिनेविषेजेअस्थिरपणुंछेनेभ्रांतपणुंछे ते
तोदेशनेयोगेकरिनेप्रवर्त्तेछे केमजेकंठदेशछेतेएवोजछे जेएस्थलमांअनंतभात्यनिएविसृष्टिदेखाइआवे जेम
काचनुंमंदिरहोयतेमांएकदिशेदिवोकर्योहोयतो अनेकदिवादेखाइआवेतेमकंठदेशनेजोगेकरिने एकसंकल्पहो
यतेअनंतरित्येदेखायछे अनेजेज्ञानिहोयतेतोज्यांदेशनुंप्रधानपणुंहोयत्यांदेशनुंजसमझे अनेकालनुंप्रधानपणुं
होयत्यांकालनुंजसमझे अनेकर्मनुप्रधानपणुंहोयत्यांकर्मनुंजसमझे अनेपरमेश्वरनुंप्रधानपणुंहोयत्यांपरमेश्वर
नुंजसमझे अनेमुरखहोयतेतोजकोइकएकवातसमझाइगइतेनेजमुख्यजांणेजोकालनिवातसमझांणिहोयतोका
लनेमुख्यजांणे अनेकर्मनीवातसमझांणिहोयतोकर्मनेमुख्यजांणे अनेमायानिवातसमझांणिहोयतोमायानेमु
ख्यजांणेपणज्यांजेनुंप्रधानपणुंतेनेत्यांजुदुंजुदुंमुरखनेसमझतांनआवडे अनेज्ञानिहोयतेतोजेठेकांणेजेनुंप्रधानप

णहोयतेठेकाणेतेनुंजप्रधानपणुंछेअनेपरमेश्वरछे तेतोदेशकालकर्ममायाएसर्वनाप्रेरकछे अनेपोतानिइछायेक रिनेदेशकालादिकनुंप्रधानपणुंरेवादेछे पणसर्वेपरमेश्वरनेआधारेछेजेमशिशुमारचक्रछेतेध्रुमंडलनेआधारेछेअ नेजेमप्रजासर्वेराजानेआधारेछे तेमांदिवानहोयतथावजिरहोयतेनुंराजाचालवादेतेटलुंचालेपणनचालवादेता रेएकअणुमात्रपणनचालेतेमदेशकालकर्ममायातेनुंपरमेश्वरचालवादेतेटलुंचालेपणपरमेश्वरनागमताबारच अ णुमात्रपणनचालेमाटेसर्वकरतातेपरमेश्वरजछे एटलिवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजपाछादरबारमांपधारताहवा॥ इतिवचनामृतम्॥ ॥२१॥ ॥१५४॥ ॥संवत् १८७८ नाफागणवदि १० नेदिवस श्रीजिमहाराजअर्द्धरात्रिने समेजाग्यानेश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादर बारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यदक्षिणादेमुखारविंदेढोलियाउपरच विराजमानथयाहतानेसर्वेश्वे तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेतसमेसर्वेसाधुतथाहरिभक्तनेतेडाव्यापछेपोतानामुखारविंदनिआगल्यतेसर्वेनिसभाभ राईनेबेठितारेश्रीजिमहाराजसाधुप्रत्येबोल्याजे एकवार्ताकरियेतेसांभलोजजेमबेसेनाहोयनेतेपरस्परलडवानेत यारथईहोयनेबेयनांनिशांनसांमसांमांरोप्यांहोयपछे बेनामनमांएमहोयजेआपणुंनिशांनछेतेएनानिशांननेठेकां णेमांडियेनेएनुंनिशांनलेईलेईयेपणएवोविचारनथिथातो जेएनानिशांनलगीजाशुंतेमांतोकेटलाकनांमाथांपडशे नेलोहिनीनदीचालशे तेनातोएनेभयनथिकांजशूरवीरहोयतेनेमरवानिबीकहोयनहिअनेजेकायरछे तेतोभाग्या नाहजारोविचारकरेछे अनेएमपणविचारकरेछे जेआपणिफोजजितशेतोकोइकनुंधनहथियारहशेतेलुंटिलेशुं

अनेतवेयराज।नाजेसुरविरछे तेनेतो।मरवानो।पणन्नयनथिनेलुंटवानो।पणलोन्ननथिपणतेनुंनिशांनलेवुंनेपोत।नि
जित्यकरविएवोजएकसंकल्पछेएतोदृष्टांतछेएनुंसिद्धांततोएछे जेनिशांननेठकांणेतोन्नगवाननुंधामछेअनेराजा
नासुरविरनेठकांणेतोन्नगवननादृढन्नक्तछे तेनेतोआसंसारनेविषेमांनथाओअथवाअपमांनथाओदेहनेसुखथा
ओ अथवादुःखथाओशरिररोगीरहोअथवानिरोगीरहोदेहजीवोअथवामरोपणएनेकोइजात्यनोहैयामांघाटन
थिजेआपणेआटलुंदुःखथाशेकेआपणेआटलुंसुखथाशे एवमांथीकोइजात्यनोहियामां घाटनथिएन्नक्तजननाहै
यामांतोएजदृढनिश्चेछे जेआदेहेकरिनेन्नगवाननाधाममांनिवासकरवोछे पणवच्यमांक्यांईलोन्नावुंनथि अने
कायरनेठेकांणे जेदेहान्निमानिएवान्नगवाननान्नक्तछे तेनेतोप्रन्नुन्नज्यामांहजारजात्यनाघाटथायछे जेजोक
रडांवर्त्तमानथाशेतोनहिनन्नायने सुगमवर्त्तमानहशेतोनन्नाशे अनेवलिएवोपणवीच्यारकरेजे आवोउपायक
रिये तोसंसारमांपणसुखियाथाइयें अनेनन्नाशेतोहलवाहलवासतसंगमांनन्नशुंएवोन्नक्तहोयतेकायरनेठेकांणे
जांणवो अनेसुरवीरजे न्नगवाननादृढन्नक्तहोयतेने तोपींडब्रह्मांडसंबंधिकोईजात्यनोघाटनथायपछेश्रीजीमहा
राजेपोतानावृत्तांतनिवारताकरवामांडिजे अमेअमदावादमां श्रीनरनारायणदेवनिप्रतिशाकरवागयाहतातारेह
जारुंमांणसनोमेलोन्नराणोहतो पछेज्यारेश्रीनरनारायणदेवनिप्रतिष्ठाथइरहि अनेअमदावादनाब्राह्मणचोरा
शिजमिरया पछेअमेसावदाथईनेचालिनिसर्यातेजेतलपुरमांजइनेरात्यरया पछेत्यांजनेएवोविच्यारकरवामां
ड्योजेजेटलांमांणसदेख्यांछेने जेटलिप्रवृत्तिदेखिछे तेनेटालिनांखवी पछेतेनेविसार्यानेअर्थेहइयामांप्रतिशेदुः

खथयुंतणेकरिनेशरिरेपणमांदाथइगया पछेत्यांथकिधोलकजैनेरात्यरया अनेधोलकानाचात्याएनेएविच्यारमां
गांमकोठ्यने पासेगणेशधोलकानी राएयुंमांजैनेरात्यरयातेविच्यारएवोकरवामांड्यो जेदेहनिस्मृतिनरहि पछेवि
च्यारतांविच्यारतांसर्वप्रवृत्तिनेविसारिमेलिनेजेवा अमेकाकरियेतलाव्यउत्तरस्थानोतानेमेलोपण चरांणोनोतोनेता
रेकोइजात्यनोघाटनोतोतेवीरित्यसर्वघाटटालिनांख्या अनेज्यारेलौकिकघाटमटिगयातार अंतरदृष्टिरवामांडि प
छेअलोकिकआश्चर्य्य देखावामांड्यां अनेदेवतासंबंधिजेचोगछे तेदेखावामांड्याने अनंतप्रकारनांविमाननेअ
नंतप्रकारनिअपछराने अनंतप्रकारनांवस्र अनंतप्रकारनाअलंकारतेजेमआइमृत्यलोकनेविषेछेतेमजत्यांदेखा
वालागापणअमाराअंतरमांतोएकचगवानविनाविजुंकांइगम्युंनहि नेजेमआंइनापंचविषयतेअमनेतुच्छचाशा
नेतेमांअमारुंमनलोचाणुंनहितेमजदेवलोकब्रह्मलोकपर्यंतअमारुंमनक्यांइलोचाणुनहितेनेदेखिनेदेवतासर्वयअ
मारांवखांणकरवामांड्याजेतमेचगवाननाएकांतिकचक्तखराकेमजे तमारुंमनचगवाननेमुकिनेक्यांइलोचातु
नथी पछेतेमनांवचनसांचलिनेअमाराहैयानेविषेमुधिहिमत्यआविपछे अमेमननेकयुंजेतारुंजेवुंरूपछेतेवुंदुंजा
णुंछुजोचगवानविनाविजापदार्थनोघाटघड्यो तोतारानुकाकरिनांखिशतेमजबुद्धिनेकयुंजचगवानविनाविजो
जानीश्चेकर्योतोतारिवातछे तेमजचित्तनेकयुंजचगवानविनाविजुजोचिंतवनकर्युंतोतारापणनुकाकरिनांखि
शतेमजअहंकारनेकयुंजचगवाननादासत्वपण।विनाविजुं अचिमांनधर्युंतोतार।नाशकरिनांखिशपछेतोअमार
जेमआलोकनापदार्थनिअत्यंतविस्मृतिथेहति तेमजदेवलोकब्रह्मलोकनापदार्थनिपणअत्यंतविस्मृतिथइगेअने

ज्यारेएमर्वेसंकल्पटळिगयातारेसंकल्पनोमंदवाडहतो तेपणटळिगयोएविरित्येंन्नगवाननोन्नक्तहोयतेनेवरतवुंएम
श्रीजीमहाराजेपोतानुंवरतातन्नक्तजननाकल्याणनेअर्थेकयुंनेपोतेतोसाक्षातश्रीकृष्णपुरुषोत्तमनारायणछे पछे
श्रीजिमहाराजयोल्याजेवासुदेवमाहात्म्यनेविषेएकांतिकन्नक्तनाधर्मकयाछे जेएकांतिकन्नक्तहोयतेपोतानुंरुपदे
हमानेनहिनेपोतानेचैतन्यरुपमाने अनेस्वधर्मज्ञाननेवैराग्यतेणेसहितन्नगवाननिन्नक्तिकरेनेएकन्नगवानविनाबि
जाकांइपदार्थनीवासनाराखेनहिअनेज्यारेएन्नगवाननेन्नजीनेआविरित्यनोसाधुथयोतारेसाधुथकिकांइबिजिमो
टिपदविनथीजेमराजाहोयनेतेनिराणीहोयतेजटलामांराजानुंराज्यछेतटलामांराणीनुंराज्यपणकेवाय अनेजेवो
राजानोहुकमचालेतेवोजराणिनोपणहुकमचालेतेमन्नगवाननोजेवोप्रतापछेतेवोजएसाधुनोपणप्रतापछे माटे
तुच्छएवोजेसंसारनांसुखतेसाधुनेइछवांनहिकांजेएसाधुज्यारेन्नगवाननाधामनेपामेछे तारेअनंतकोटिब्रह्मांडना
पतिजेब्रह्मादिकईश्वरतेन्नगवाननेअर्थेजेमअनंतप्रकारनीन्नेटयसामग्रियुंलावेछे तेमएसाधुनेअर्थेपणलावेछेनेन्न
गवाननेप्रतापेकरिनेएसाधुअलौकिकऐश्वर्यसामर्थिनेपामेछेएवोमोटोविचारहइयामांराखिने एकन्नगवानविना
बिजुंकांइपणमनमांइछवुंनहिअनेजेमहाथमांचिंतामणिआवितारेते चिंतामणिनेजतनकरिनेराखविकेमजेजोहा
थमांचिंतामणिछे तोजेपदार्थनेइछशेतेपदार्थनेआपशेतेमन्नगवाननान्नक्तनेन्नगवाननिमूर्त्तिरुपि चिंतामणिने
फालिराखवीपणतेनेमुकवीजनहिताएनेसर्वेवातनिसिद्धिथाशे ॥इतिवचनामृतं॥२२॥ ॥१५५॥ संवत्
१८७८ नाज्येष्टशुदि ११ एकादशीनेदीवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां

श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यविराजमानहता नेमस्तकउपरधोळीपाघबांधिहति नेधोळोखेसपेर्योह
तो नेधोळिचादरओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठीहति
पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेआजतोअमेमननुंरुपविचारिजोयुं तेमनजीवथकिजुदुनदेखाणुंमनतोजीवनि
जकोईककिरणछे पणजीवथकिजुदुनथीअनेमननुंरूपतोएवुंदेखाणुंजेजेमउनाळामांसुकहोय तथाजेमशिया
ळामांहिमहोयतेवुंमननुंरूपदेखाणुंअनेजेममाणसनादेहमांसुकपसेतथाहिमपसेतारेतेमांणसमरिजायछेतेमएम
नइंद्रियद्वारेथइनेज्यारेविषयसनमुखजायछे तारेतेविषयजोदुखदाइहोयतोमनतपिनेउनाळानिसुकजेवुंथायछेअने
तेविषयजोसुखदायकहोय तोतनेविषेमनशियाळानाहिमजेवुंथायछे तेज्यारेदुखदाईविषयनेभोगवीनेसुकसर
खुंउनुंथैनेजीवनाळदामांपेसेछे तारेजीवनेअतिशेदुखियोकरिनेकल्याणनामार्गमांथीपाडिनांखेछे एतसुकळागी
नेमरेतेमजांणवुं अनेज्यारेएमनसुखदाईविषयमांसुखनेभोगवेतारेटाढुंहिमसरखुंथैनेजीवनाळदामांपेसेछे अने
जीवनेसुखीयोकरिनेकल्याणनामार्गथीपाडिनांखेछे एतेहिमाळानोवाआवेनेमरेतेमजांणवुं माटेजेनुंमनभुंडा
विषयनेदेखीनेतपेपणनहिं अनेसाराविषयनेदेखीनेटाढुंपणथायनहिंएविरित्येजेनुंमनअविकारिरतुंहोय तेनेपर
मभागवतसंतजांणवा अनेएवुंमनथावुंएकांइथोडिवातनथि अनेमननोतोकेवोस्वभावछे तोजेमयाळकहोयते
सर्पनेअग्नीनेतथाउघाडितरवारयनेझालवाजाय तेजोझालवानदइयेतोपणदुखियुंथाय अनेजोझालवादइये
तोपणदुखियुंथाय तेमजोमननेविषयभोगववानदइयेतोपणदुखियुंथायनेजोभोगवादइये तोपणविमुखथैने

अतिशेदुखियुंथाय माटेजेनुंमनभगवाननेविषेआसक्तथयुंछेनेविषयनेजोगेकरिनेटाढुंउंनुंथातुंनथि तेनेजसाधु जांणवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२३॥ ॥१५६॥ ॥संवत् १८७९ नाश्रावणशुदि ८ अष्टमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेंचढिनेश्रीलक्ष्मी वाडियेंपधारयाहतानेत्यांचोतराउपरयउत्तरादमुखारविंदेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयाहतांनेकंठने विषेमोगरानापुष्पनोहारपेरयोहतो नेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनोतोरोधारणकरयोहतोनेपोतानामुखारविंदनिआ गलयपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजभगवाननेविषेअचलनिष्ठावालाजेभक्तहोयतेनेकोइजात्यनोविक्षेपआडोआवेकेनआवे पछेश्रीजि महाराजबोल्याजेएकयोगनिष्ठाछेनेबिजिसांख्यनिष्ठाछे तेमांयोगनिष्ठावालाजेभगवाननोभक्ततेभगवाननास्व रूपमांपोतानिअखंडवृत्तिराखे अनेसांख्यनिष्ठावालोजेभगवाननोभक्ततेतोमनुष्यनांसुखतथासिद्धचारणविद्याध रगंधर्वदेवताएसर्वेनांजेसुखतेनेसमजिराखेतथाचौदलोकनिमांहिलीकोरजेजेसुखछे तेसर्वेनेप्रमाणकरिराखेजे आसुखतेआटलुंजछे अनेएसुखनिकेडेजेदुःखरह्युंछे तेनुंपणप्रमाणकरिराखे पछेदुःखेसोतांएवांजेएसुखतेथकि वैराग्यनेपांमिने परमेश्वरनेविषेजदृढप्रीतिराखे एविरित्यसांख्यनिष्ठावालानेतोसमजणएनुंबलहोय अनेजोगनि ष्ठावालानेतोभगवाननास्वरूपमां अखंडवृत्तिराखवितेनुंजबलहोय पणकोइकविशमदेशकालादिकनेजोगेकरि नेकोइकविक्षेपआवे तोभगवाननास्वरूपमां वृत्तिरतिहोयतेकांइक विजेपणचोटिजायकमजे योगनिष्ठावालाने

समझएयनुंबलथोडुंहोय माटेकांईकविघ्नथईजायखरुंअनेसांख्यनिष्ठानेयोगनिष्ठाएबेजोएकनेविषेहोयतो पछेकां
ईवांधोजनरहे अनेएवोजेभगवाननो भक्तहोयतेतोभगवाननि मूर्त्तिविनाबिजाकोइपदार्थमांलोभायजनहि अ
नेएमसमझे जेभगवाननुंजेअक्षरधामनेतेधामनेविषेरहिएविजेभगवाननिमूर्त्तिने तेधामनेविषेरह्याएवाजेभग
वाननाभक्ततेविनाजजेलोकछेने तेलोकनेविषेरह्याएवाजेदेवछेने तेदेवनाजेवैभवछे तेसर्वेनाशवंतछे एमजाणि
नेएकभगवाननेविषेजदृढप्रीतिराखेछे माटेएवाभक्तनेकोईज्यात्यनोविक्षेपआवतोनथी॥ ॥इतिवचना
मृतं॥ २४॥ ॥१५७॥ ॥संवत् १८७९ नाश्रावणवदि ६
छठ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां दक्षणादेवारयओरडानिओ
शरियेंढोलियाउपरविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेसर्वेपरमहंसनेकयुंजे सांभलोअमेएकप्रश्नपुछीये
छइयेजेएकतोभगवाननोभक्तत्यागिछेनेदेहेकरिनेतासर्वेवर्त्तमानदृढराखेछेने अंतरमांतोविषयभोगववानिवा
सनाअतिशेतिखिछेतोपणदेहेकरिनेतोभ्रष्टथातानथीएवोतोत्यागिछे अनेबिजोभक्तछेतेतोगृहस्थाश्रमिछेनेतेने
तोदेहेकरिनेधनस्त्रीनोप्रसंगछेनेअंतरमांतासर्वप्रकारेनिर्वासनिकछे एबेयजणाज्यारेदेहमुकशेतारेएबेयनिशिगतिने
पांमशेएबेयतेसरखिगतिनेपांमशेकेअधिकन्यूनथाशे एबेयनोविक्तियेंकरिनेजुदोजुदोउत्तरआपो पछेगोपालानं
दस्वामिबोल्याजेएत्यागिज्यारेदेहमुकशेतारेएनेविषयभोगववानिअंतरमांतिखिवासनाछे माटेएनेतोभगवानम

त्यलोकनेविषेअथवादेवलोकनेविषेमोटोगृहस्थकरशे अनेअतिशेविषयभोगप्रापथाशेतेजेवाभगवद्गीतामांयो
गभ्रष्टनेभोगकयाछेतेवाभोगनेदेवलोकमांभोगवशे अनेएगृहस्थहरिभक्तछेतेतोदेहमुकशेतारेनिर्वासनिकछेमा
टेभगवाननुंजेब्रह्मपुरधामतेनेपांमशेनेभगवाननाचरणारविंदमांनिवासकरिनेरेहेशे अनेप्रथमकयोजेत्यागिते
तोविषयभोगविभोगवीनेज्यारेतृप्तथाशे तारेतेविषयथकिवैराग्यनेपांमिनेनेमनमांपश्चात्तापकरिनेभगवाननुंभ
जनकरशेपछेनिर्वासनिकथइनेभगवाननाधाममांजाशे पछेश्रीजिमाहाराजबोल्याजेठीककह्युंएनोउत्तरएजछे
पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेएविदृढवासनाहोयनेतेनिजेनेटालवानिइछाहोयतोतेशोउपायकरेतारेटले पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेजेवुंउकाखाचरनेसंतनिसेवाकर्यानुंव्यसनपड्युंछे तेविरित्येभगवानतथाभगवाननासंततेनि
सेवाकर्यानुंजेनेव्यसनपडेनेतेविनाएकक्षणमात्रपणरेवायनहि तोएनाअंतःकरणनिजेमलिनवासनातेसर्वेनाश
पांमिजायछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेणेकरिनेभगवानअतिशेराजिथायएवुंकियुं
साधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेघरमांएकमणअन्नमलतुंहोयनेतारेजेविसंतनिउपरप्रीतिहोयनेजेवुं
दीनपणुंहोय अनेपछेतेनेएकगामनुंराजआवेअथवापांचगामनुंराज्यआवेअथवापचासगामनुंराज्यआवेअथ
वासोगामनुंराज्यआवे अथवासर्वेपृथवीनुंराज्यआवेतोपणसंतनिआगळ्यजेवोकंगालहतोनेदीनआधीनरतोते
वोनेतेवोजप्रीतियेजुक्तथकोदीनआधीनरहे तेमजइंद्रलोकतथाब्रह्मलोकनुंराज्यपांमेतोपणसंतनिआगळ्यतेवोने
तेवोजदीनआधीनरहे अनेजेत्यागिहोयनेतेजेवोप्रथमगरिबहोयनेजेमसौसंतनिटल्यचाकरिकरतोहोयतेवीनेते

विजपोतामांभगवाननाजेवांऐश्वर्यआवेतोपणकरतोरहेपणसाधुसाथेपितराईदावोबांधेनहि नेवरोबरियापणु करेनहिएवांजेनांलक्षणहोयतेनिउपरभगवानअतिप्रसन्नथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥२५॥ ॥१५८॥

॥संवत् १८७९ नाभादरवाशुदि ११ एकादशीनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरना दरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतानेपोतानामुखा रविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठीहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवा ननोभक्तहोयतेनेतोभगवाननेतथाभगवाननाभक्तनेजेनगमतुंहोयतेनजकरवुं अनेपरमेश्वरनेभज्यामांअंतराय करताहोयनेतेपोतानासगावाह्लाहोयतेनोपणत्यागकरवो अनेभगवाननेनगमेएवोकोइकपोतामांस्वभावहोयतो तेनोपणशत्रुनिपेठेत्यागकरवोपण भगवानथिजेविमुखहोयतेनोपक्षलेवोनहि जेमभरतजीयेंपोतानिमातानोपक्ष नलिधो अनेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोसौथीविशेषपोतामांजअवगुणभासेअनेजेबिजामांअवगुणजुवेअनेपो तामांगुणपरठेतेतोसत्संगीछेतोपणअरधोविमुखछे अनेभगवाननाभक्तनेतोभगवाननिभक्तिकरतांआत्मज्ञान तथावैराग्यतथाधर्मतेजोअंतरायकरताहोयतोतेनेपणपाछापाडिनेभगवाननीभक्तिनुंजमुख्यपणुंराखवुं अनेजो भक्तिनेविषेसहायरूपथाताहोयतोतोएठीकछे एमसमजीनेजभगवाननोपुरोभक्तकेवायअनेजेनेबिजानोअवगु णआवेनेपोतामांगुणपरठेतेतोगमतेवोमोटोहोयतोपणतेनेकल्याणनामार्गमांविघनथायछे जेमराधिकाजिपणां मोटांहतांअनेभगवाननेविषेप्रेमपणअतिशेहतोपणज्यारेपोतामांगुणमान्यो अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेअवगु

एमांन्योतारेपोतानाप्रेममांतमांगुणनोभागआव्यो पछेश्रीकृष्णभगवानतथाश्रीदामासाथेवढवेडकरिपछेश्रीदा
मानोशापथयोतेणेकरिनेगोलोकमांथीपडिनेगुजरनेघेरअवतारलिधो अनेभगवानविनाअन्यपुरुषहतोतेनेधणि
कर्योएवामहामोटाल्हांछननेपांम्यां अनेश्रीदामाहतोतेणेपणपोतामांगुणमान्योअनेराधिकामांअवगुणपरठ्योतो
राधिकानोशापपांमिनेदैत्यथावुंपड्युं अनेएधाममांथितोपडवानिभरित्यनथीनेजपड्यातेतोभगवानिइछाएविहति
तोपणभगवानेएमजणव्युं जेराधिकाजिजेवामोटाहोयनेतेपोतामांगुणमांनिने भगवाननाभक्तनोअवगुणले
तोतेपणपडीजायतोबिजानीशीगणती माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोसर्वेसत्संगीनोगुणजलेवोनेपोतानोतोअव
गुणजलेवोएविरित्येसमझतोहोयनेथोडिबुद्धिहोयतोपणतेनोसत्संगदिवसेदिवसेवृद्धिपांमतोजाय अनेतेविनातो
झाजिबुद्धिहोयतोपणदिवसदिवसप्रत्येसत्संगमांथिपाछोहठतोजाय अनेअंत्येजातांनिश्चेविमुखथाय अनेवलीए
रित्यतोसर्वेठेकांणेछे जेजेत्याकरहोयअथवाशिष्यहोयतेनेराजाहोयअथवागुरुहोयतेजेमवढिनेकेवामांडेतेमांजे
सवलुंलेतोजायतोतेउपरत्यराजातथागुरुनेअतिशेहेतथायछे अनेजेनेशिखांमणयनिवातकहेनेअवलुंलेतोतेउपरत्यहे
तथातुंनथीतेमजभगवाननिपणरित्यछेजेजेनेशिखांमणयनिवातकहेनेसवलुंलेतोतेउपरत्यहेतथायछे पणजेअव
लुंलेतेउपरत्यथातुंनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२६॥

॥१५८॥ ॥संवत् १८७९ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजि
महाराश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांदक्षणादेबारओरडानिओसरियें विराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्र

धारणकर्यांहतांअनेकंठनेविषगुलदावदिनाधालानेपिलापुष्पनाहारविराजमानहता अनेपापमांबेकोरेतोराखट कताहताअनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिम हाराजेमुक्तानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेतमारेक्रोधथायछे तारेशनिमित्तेथायछेअनेकेटलुंनिमित्तहोयतारेक्रोधथाय छे अनेअमारेतोएकथिलाखरूपेयासुधिबगाडकरेतोपणपोतासारुतोक्रोधआवेनहिंअने ज्यारेधर्मलोपकरेअथ वाबलियोहोयतेगरिबनेपीडेअथवाअन्यायनोपक्षलेतारेतेनिउपरथअमारेकोइकनेअर्थेलगारेकक्रोधनिचटकिआ वेछे पणपोतासारुतोलेशमात्रक्रोधआवतोनथीअनेकोइकसारुआवेछे तेपणक्षणमात्रपणनथिरेतोनेआंटिपण बंधातिनथितेमतमारेकेइरितेआवेछेनेकेइरित्येटलेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेकोइकपदार्थनेजोगेतथाकोईक निअवलाईदेखायतेनेयोगेते उपरथक्रोधथायपणतत्कालशमिजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएवुंतमारेवि चारनुंबलरेछेतेशानेयोगेरेछे तारेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेएकतोभगवाननुंमाहात्म्यविचारिनेएमसमजायछे जेजे रित्येभगवाननोकुराजिपोथायतेस्वभावराखवोनथि अनेविजोशुकजिनेजडभरतजेवासंतनोमार्गजोइनेएमवि चाररेछे जेसाधुमांएवोअजोग्यस्वभावनजोइये पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकामक्रोधादिकनाजोरनेहटावेए वोजेविचारतेतोगुणथकिपरछे तेएतमाराजोवमांरह्योछेअनेएविरित्येकामक्रोधादिकगुणनेहठावेएवुंजेजोरछेते पूर्वजन्मनोसंस्काररछे अनेतमारुंएटलुंतोअमनेजणायछे जेतमारेजेजेमायिकपदार्थनोजोगथायतेनिआंटिमांप्र थमतोआविजवायपणअंत्येजातांएनावंधनमांरेवायनहिंयेबंधनत्रोडिनेनिकलायखरुं पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं

जेप्रथमआवरणथैजायएविकाच्यपरछेतेशानेजोगरछेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदेशकालादिकजेआठछेतेमां
जेवुंपूर्वनासंस्कारमांजोरछेतेवुंजएकएकमांछे माटेज्यारेएनोजोगथायतारेजरुरबंधनथायछे अनेपुर्वनासंस्का
रनुंजाररेवादेतानथि अनेजोसंस्कारमांस्युंएटलुंजसुकृतदुकृतथायतोवेदशास्त्रनेपुराणतेनेविषेविधिनिषेधनाजे
दकयाछे जेआकरवुंनेआनकरवुंतेसर्वखोटुंथइजायतेएमोटानांकरेलांशास्त्रतोखोटांथायजनहिं अनेजयविजय
हतातेणेजोअजोग्यक्रियाकरितोजेठकांणेकालकर्मनेमायानथी एवुंजेभगवाननुंधामत्यांथीपडिगयाअनेजोना
रदजीनेराजिकस्यातोप्रह्लादनेदेशकालादिकअशुभहतातोपणनडिसक्यानहिअनेजोसनकादिकनेकोपायमानक
स्यातोदेशकालादिकशुभहतातोपणजयविजयपडिगयामाटेजेने कल्याणनेइछवुंतेनेतोजेममोटापुरुषराजीथाय
तेमकरवुंअनेतेमोटापुरुषपणतारेराजिथाय ज्यारेकोइप्रकारेअंतरमांमलिनवासनानरहेअनेजेनेगरिबउपरक्रो
धादिकनोसंकल्पथातोहोयतोतेनेमोटाउपरयपणथायअने पोतानाइष्टदेवउपरयपणक्रोधादिकनोमलिनघाटथ्या
यमाटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेकोइउपरयमलिनघाटकरवोनहिंअने जोकोइउपरयमलिनघाटकरेतोतेनेभगवान
नाभक्तथाभगवानउपरयपणमलिनघाटथैजायअनेअमथितोजोएकगरिबपणदुखाणोहोयतोअमाराअंतरमां
एवोविचारआवेछे जेभगवानसर्वअंतरजांमिछेतेएकठेकांणेरैनेसर्वेनाअंतरनेजांणेछेमाटेजेनेअमेदुख्योतेनाजे
अंतरमांविराजताहसेतोअमेभगवाननोअपराधकस्यो एमजांणिनेतेनेपगेलागीयेनेतेनेकोइकजोडतुंहोयतेआ
पियेपणजेप्रकारेतेराजिथायतेमकरियेछैये अनेवलिअमेविच्यारिनेजोयुंजेजेअतिशेत्यागराखेअथवादयाराखे

तेथीभगवाननीभक्तिथायनहिंतारेउपासनानोभंगथायछे अनेपूर्वेजजेअतिशेत्यागीथयाछेतेनामार्गमांउपास
नानोनाशथइगयोछे माटेअमेएमविच्यारीनेपरमेश्वरनिउपासनारेवासारुत्यागनोपक्षमोलोकरिनेभगवाननांमं
दिरकराव्यांछे तेमांजोथोडोत्यागरेहेशेतोपणउपासनारेहेशेतोतेणेकरिनेघणाकजीवनांकल्याणथाशेअनेजनेभ
गवाननिभक्तिकरवितेनेतोढुंढियानिपेठेदयाराख्यपणकेमठिकपडे एनेतोपरमेश्वरनेवास्तेपुष्पवाव्यांजोइये तुल
सीवाव्यांजोइये भाजीतरकारीवाविजोइयेठाकोरजीनेवास्तेबागबगिचाकराव्याजोइयेमंदिरकराव्यांजोइयेमा
टेजेअतिशेत्यागराखीनेनेअतिशेदयाराखीनेमुंठिवाविनेबेसिरेतेणे भगवाननिभक्तिथातिनथिअनेज्यारेभक्तियेंर
हितथायतारेभगवाननिउपासनानोनाशथइजायएटलेपछवाडेथी अंधपरंपराचालेतेसारुअमेमंदिरकराव्यांछे
तेअखंडभगवाननिउपासनाराख्यासारुकराव्यांछे अनेजेउपासकहोयतेपोतानाधर्ममांथिभ्रष्टथायजनहिमाटेपो
तपोतानाधर्ममांरहिनेभगवाननिभक्तिउपासनाकरविएअमारोसिद्धांतछे ॥ ॥ इतिवच
नामृतं ॥ २७॥ ॥ १६० ॥ ॥ संवत् १८७१ नाफागणशुदि
२ द्वितियानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेउतारेवेदिउपरथ
आथमणेमुखारविंदेविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्योहतोअनेधोलिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरथ्श्वेतपाघ
बांधीहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेदवेप्रागजि
येकह्युंजेश्रीमद्भागवनजेवोकोइग्रंथनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रीमद्भागवतनोमारुंजछे पणस्कंदपुराण

नेविषेश्रीवासुदेवमाहात्म्यछे तजेवोकोइग्रंथजनथि कांजेएग्रंथनेविषेंधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितथाअहिंसापणुंए
मनुंअतिशेप्रतिपादनकर्युंछे एमकहिनेंपछेंश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेवाल्मिकिरामायणनेविषेअनेहरिवंशनें
विषेअतिशेहिंसानुंप्रतिपादनकर्युंछे अनेरघुनाथजिपणक्षत्रिनिप्रकृतियेंवरत्याछे अनेरघुनाथजिनेविषेशरणा
गतवत्सलपणुंतोखरुं पणजेशरणागतहोयनेतेजोजरायवांकमांआव्योहोयतोतेनो ततकालत्यागकरिदेजोसिता
जिनेमाथेलगारेकलोकापवादआव्योतोअतिवालांहतांपणततकालत्यागकरिदिधो पछेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेए
वीतोरामानंदस्वामिनिप्रकृतिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारिप्रकृतितोएविनथि अमारेतोपरमेश्वरनाभ
क्तउपरथअतिशेदयावर्त्तेछे अनेपांडवुंनेविषेपणअर्जुननिप्रकृतिबहुदयालुहति अनेपुरुषमात्रनेविषेतोरामचंद्रजि
तथाअर्जुनएवोकोइपुरुषनथि अनेसिताजिनेंद्रुपदिएवियुंकोईस्त्रिमात्रमांस्त्रियुंनथि हवेअमेअमारिजेप्रकृतिछेते
कहियेंछैये अमारोदयालुस्वभावछेतोपणजेहरिभक्तनोद्रोहिहोयतेनोतोअमारेअभावआवेछे अनेहरिभक्तनुंघ
सातुंजोकोइबोल्योहोय अनेएनेंजोहुंसांभलुंतोतेसाथेंहुंबोलवानेंघणोइछुंपणबोलवानुंमनजथायनहि अनेजे
भगवाननाभक्तनिसेवाचाकरिकरेतेउपरथतोअमारेअतिशेराजिपोथईजायछे अनेमारिप्रकृतिएमछेजेथोडिक
वातमांकुराजिपणनथाउं अनेथोडिकवातमांराजिपणनथाउंनेज्यारेजेमांराजिथयानोकेकुराजिथयानोस्वभाव
बहुदिवससुधिजोउंछुं तारेराजिपोनेकुराजिपोथायछे पणकोईनाकयासांभल्याथकिकोइने उपरथराजिपोकेकु
राजिपोथातोनथि अनेजेटलोजेनोगुणमारामनमांजणाईजायछेतेटलोतेनोगुणआवेछे अनेमारेतोएजअंगछे

जेजोभगवाननो खरेखरोभक्तहोयतोहुंतोतेभगवाननाभक्तनोपणभक्तछूं अनेहुंभगवाननाभक्तनिभक्तिकरुं
छूंएजमारेविषेमोटोगुणछे अनेएटलोगुणजेमांनहोयतोतेमांकोइजात्यनिमोट्यपशोभेनहि अनेभगवाननाभ
क्तनोजेनेजेनेअभावआव्योछे तेअतिशमोटाहतातोपणपोतानिपदविथकिपडीगयाछे अनेजेनुंरुडुंथायछे तेप
णभगवाननाभक्तनिसेवामांथिजथायछे अनेजेनुंभुंडुंथायछे तेपणभगवाननाभक्तनाद्रोहमांथिजथायछे अने
वलीजीवनेभगवाननेराजिकर्यानोउपायतोमनकर्मवचनेभगवाननाभक्तनिसेवाकरविएजछे अनेभगवान
नाभक्तनो द्रोहकरवोएजभगवाननेकुराजिकरवानोउपायछे माटेअमारोतोएजसिद्धांतछे जेभगवाननोराजि
पोहोयने भगवाननाभक्तनोसंगहोयतो भगवानथिअनंतवरससुधीछेटेरहियेतोपणकांईमनमांशोकनथाय अ
नेभगवाननिपासे रेताहोईयेनेजोभगवाननोराजिपोनहोयतोतेनेहुंसारुनथीजांणतो अनेसर्वशास्त्रनुंपणएज
सारछे जेभगवाननोजेमराजिपोहोयतेमजकरवुं अनेजेमभगवाननोराजिपोहोयतेमजेनकरेतेनेभगवाननामा
र्गथकिपड्योजांणवो अनेजेनेभगवाननाभक्तनोसंगछे नेभगवाननोराजिपोछेनेतेजोमृत्यलोकमांछे तोपणभ
गवाननाधाममांजछे केमजेजेसंतनिसेवाकरेछेनेभगवाननागमतामांछे तेभगवाननेसमीपेजाईनेजनिवासक
रशे अनेजोभगवाननाधाममांछे नेभगवाननोराजिपोनथीनेभगवाननाभक्तउपरइर्ष्याछे तोतेभक्तभगवान
नाधाममांथिपणजरुरहेठोपडशे माटेअमारेतोभगवाननोराजिपोथयासारुजन्मोजन्मभगवाननाभक्तनिजसे
वाकरविछे अनेजेमअमारोनिश्चेछेतेमजतमारेपणनिश्चेकरवो पछेमुक्तानंदस्वामिआदिकजेसर्वेहरिभक्तहताते

मणेहाथजोडिनेकह्युंजेहेमहाराजअमारेपणएजनिश्चेराखवोछे एमकहिनेसर्वेहरिभक्तविनतियेंसहितश्रीजिमहा
राजनेपगेलाग्या पछेवलिश्रीजिमहाराजबोल्याजेआवावार्त्ताजेअमेकरिछे तेकेविछेतोवेदशास्त्रपुराणआदिकजे
जेकल्यांणनेअर्थेपृथवीनेविषेशब्दमात्रछे तेसर्वेनुंअमेश्रवणकरिनेतेनुंसारकाढिनेआवावार्त्ताकरिछेतेपरमरहस्य
छे नेसारनुंपणसारछे अनेपूर्वेजजेमोक्षनेपांमिगयाछे नेहवेजेजेपांमशेनेहमणांजेजेमोक्षनेमार्गेंचाल्याछे तेस
र्वेनेआवावार्त्ताछेतेजीवनदोरिरूपछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२८॥

॥१६१॥ ॥संवत् १८७९ नाफागणशुदि ८ अष्टमिनेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा
जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेवारस्यओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेस
र्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे श्रीकृष्णभगवानना स्वरूपनेविषेजेभक्तनुंचित्तअति आसक्तथयुंहोयतेनांआवां
लक्षणहोयजे पोतेमार्गेंचालिने अतिशेथाकिरह्योहोयने बेठुंथावानिपणशरीरमांशक्तिनरहिहोयने तेवासमामां
कांईकभगवाननिवार्त्तानोप्रसंगनिसरेतो जांणियेंएकेगाउपणचाल्योनथि एवोसावधानथइनेतेवार्त्तानेकरवासां
भलवामांअतिशेतत्परथईजायअथवागमेतेवारोगादिकेकरिनेपिडाने पांम्योहोयअथवागमेतेवुं अपमानथयुंहो
यनेतेवामांजो एभगवाननिवार्त्तासांभलेतोतत्कालसर्वदुःखथकिरहितथईजाय अनेवलीगमेतेविराज्यसमृद्धि
नेपांमिनेअवराईगयोएवोजणातोहोय अनेजेघडियेंएभगवाननिवार्त्तासांभलेतोतेघडियें जांणियेंएनेकोईनोसं

गजनथिथयो एवाथकोतेन्नगवाननीवार्त्तासांन्नलवामां सावधानथइजायएविजात्यनांजनेविषेलक्षणहोयतेनेए न्नगवाननेविषेद्रढन्नासक्तिथईजांणवि पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेएन्नगवाननेविषेएविद्रढन्नासक्तिशाथकिथा यछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे कांतोपूर्वजन्मनोएवोन्नतिबलियोसंस्कारहोय न्नथवाजेसंतनेन्नगवाननेविषेए विद्रढन्नासक्तिहोयतेने सेवायेंकरिनेराजिकरेएवेयकरिनेजन्नगवाननेविषेएविद्रढन्नासक्तिथायछे पणएविनाबि जोउपायनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २१॥ ॥१६२॥ संवत् १८७९ नाद्वितीयचैत्रशुदि १ नवमीनेदीवसस्वामी श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्री वासुदेवनारायणनामंदिरनिन्नोसरियेंगादितकियाउपरत्य विराजमानहतानेश्वेतखेसपेरयोहतो नेश्वेतचादरन्नो ढिहतिनेकालाछेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहतिने धोलापुष्पनोहारपेरयोहतोने धोलापुष्पनोतोरोपाघमांलटकतो हतोने पोतानामुखारविंदनिन्नागल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिन्नक्तनि सन्नान्नराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराज बोल्याजेश्रीमद्भागवतन्नादिकजेसतशास्त्रतेसत्यछेनेएशास्त्रमांजेकयुंहोयतेतेविजरित्येंथायछे पणबिजिरित्येंथा तुंनथिजुन्नोने श्रीमद्भागवतमांसुवर्णनेविषेकलिनोनिवासकयोछे तोतेसुवर्णन्नमनेढिठुंपणगमतुंनथि न्ननेजेवुं बंधनकारिसुवर्णछे तेवुंजबंधनकारिरूपपणछे केमजेज्यारेरूपवानस्त्रीहोयनेतेसन्नामां न्नावेतारेगमेतेवाधीरज्य वानहोयतेनिपणद्रष्टितेनारूपनेविषेतणायाविनारहेनहि माटेसोनुंनेस्त्रीएवेन्नतिबंधनकारिछेने एवेपदार्थनुंबंधन तोतारेनथायज्यारे प्रकृतिपुरुषथकिपरएवुंजे शुद्धचैतन्यब्रह्मतेने जएकमत्यजांणनेतेब्रह्मनेजपोतानुंस्वरूपमाने

नेतेब्रह्मरूपथईने परब्रह्मएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंभजनकरे अनेएब्रह्मथकिओरुंजेप्रकृतिने प्रकृतिनुंकारज्यमा
त्रतेनेअसत्यजांणेनेनाशवंतजांणेनेतुच्छसमजेने मायिकजेनामरूपतेनेविषेअतिशे दोषदृष्टिराखेनेतेसर्वनामरूप
नेविषेअतिशेवैराग्यपामेतेनेसोनुंनेस्त्रीबंधननकरे अनेबिजानेतोजरुरबंधनकरे॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥३०॥ ॥१६३॥ ॥संतत् १८८० नाश्रावणशुदि ५ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेवेदिकाउपरस्यगादितकीयानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणक
र्यांहतांनेकालाछेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेप्रागजिदवेपासेश्रीमद्भागवतमांकपिलगीतानिकथावंचावताहता पछेकथानि
समाप्तिथई तारेश्रीजीमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेसर्वकारणनापणकारणनेअक्षरातीतनेपुरुषोत्तमएवासुदेव
भगवानतेमहापुरुषरूपेकरिने महामायानेविषेवीर्यनेधरेछेतेपुरुषअक्षरात्मकछेमुक्तछेनेएनेब्रह्मकेछे अनेएपुरुषे
मायामांवीर्यरधर्युंतारेतमायाथकिप्रधानपुरुषद्वाराये वैराजपुरुषउत्पन्नथया तारेएवैराजपुरुषतेतेपुरुषनापुत्र
केवायजेमआजगतमां कोईकब्राह्मणक्षत्रियवैश्यादिकजेप्राकृतमांणसहोयनेतेनिस्त्रीमांथितेनोदिकरोथायतेम
एवैराजपुरुषथायछे एवाजेवैराजपुरुषतेआजीवजेवाजछे नेएनिक्रियापणआजीवनाजेविजछेनेतेवैराजपुरुष
निद्विपरार्द्धकालनिआवरदाछे अनेआजगतनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयरुपएनित्रणयअवस्थाछे जेमआजीवनिजाग्र
तस्वप्नसुषुप्तिनित्रणयअवस्थाछेतेम अनेएवैराजपुरुषनांविराटसूत्रात्माअव्याकृतएत्रणयदेहछेनेतेदेहअष्टावरणेयु

क्छे नेतेदेहमहतत्वादिकजेचोविशतत्त्वतेद्वारेथयांछे तेएविराटनेविषेइंद्रियुंअंतःकरणनेदेवतायेंप्रवेशकर्यो नेए
नेउठाडवामांडयुंने विराटनोजीवपणमांहिहतोतो पणएविराटउठ्युंनहिनेज्यारेक्षेत्रज्ञएवाजेवासुदेवभगवानतेपुरु
षरूपेकरिने एमांआव्यातारे एविराटदेहउठ्युंनेएवैराजपुरुषपोतानि क्रियानेविषेसमर्थथया अनेएजजेभगवानते
आजीवनेप्रकाश्याने अर्थेसुषुप्तिरूपमायाथकिपररयाथकाएजीवनेविषे साक्षिरूपेरयाछेतोपणजिवने देहइंद्रियो
नेविषयतेनोसंगघणोथयोछे माटेसंगदोषेकरिनेएजीवदेहादिकरूपथैगयोछे तेएनासंगनेमुकिनेएजीवएमसम
ळजेमारुंरूपतोमायाथकिमुक्तनेपरएवुंजेब्रह्मतेछे एविरित्येनिरंतरमननकरतोसतोएब्रह्मनोसंगकरेतोएब्रह्मनोगु
णएजीवनेविषेआवे पणएनेआवात्तासांभलीहोयतो पणनिरंतरस्मृतिरेहेतिनथिएमाटोदोषछे एविरित्येईश्वरजे
वैराजपुरुषनेआजीवएसर्वनाप्रकाशकतापुरुषरूपेकरीनेपुरुषोत्तमएवावासुदेवछे अनेएवैराजपुरुषपणजीवनि
पेठेबद्धछेतेद्विपरार्द्धसुधीपोतानिआवरदाभागवेछे त्यांसुधीबद्धवरतेछेनेएनोप्रलयथायतारे एनेएपुरुषनोसंबंध
साक्षातथायछेकेमजेएनोबापजेपुरुषतेसमर्थछेतेएनेएटलोजालवेछे अनेवैराजपुरुषनेमायानोसंबंधरयोछे मा
टेप्रलयनेअंतेपाछोमायामांथिउपजेछे अनेआजीवछेतेजवोपोतेबद्धछेनेअसमर्थछेतेविरित्येजएनोजेबापहोय
तेपणबद्धनेअसमर्थहोयमाटेएबापतेदिकरानोशोसहायकरे माटेएनेसुषुप्तिरूपमायानोसंबंध निरंतररहेछेटले
तोनथि एतोज्यारेपूर्वेकयोतेविरित्येनिरंतरपोतानाप्रकाशकजेब्रह्मतेनोमननद्वारासंगकरेतारेटले अनेवलिएवि
राटपुरुषपणसंकर्षणअनिरुद्धप्रद्युम्ननिउपासनाकरेछे तेमांप्रलयरुपअवस्थानेविषेसंकर्षणनिउपासनाकरेछे ने

स्थितिरुपअवस्थानेविषेप्रद्युम्ननिउपासनाकरेछेनेउत्पत्तिरूपअवस्थानेविषेअनिरुद्धनिउपासनाकरेछे अनेतेशंक
र्षणादिकत्रणयजेतेवासुदेवभगवाननांसगुणरुपछे नेतेनिउपासनानेबलेकरिनेएवैराजपुरुषजेतेउत्पत्तिस्थितिनेप्र
लयरूपक्रियानेविषेसामर्थ्यनेपांमेछेअनेज्यांसुधीएत्रणयनिउपासनाकरेछे त्यांसुधिएनेउत्पत्तिस्थितिप्रलयरुपजे
मायानोसंबंधतेटलतोनथिनेज्यारेएनिर्गुणएवाजेवासुदेवभगवानतेनीउपासनाकरेछे तारेएवैराजपुरुषमायानो
त्यागकरिनेब्रह्मरूपथायछे जेमआजीवछेतेब्रह्मादिकदेवरूपेभगवाननिउपासनाकरेछेतारेधर्मअर्थकामरूपफल
नेपांमेछे अनेज्यारेभगवननाअवतारजेरामकृष्णादिकतेनिउपासनाकरेतारेब्रह्मरूपथायनेएनिमुक्तिथाय तेमए
विराटपुरुषनेपणछे अनेएवैराजपुरुषद्वारायेअवतारथायछे एमशास्त्रमांकयुंछेतेतोएमसमझवुंजेएजेवासुदेवना
रायणतेपुरुषरूपेकरिने वैराजपुरुषनेविषेआविनेविराजमानहोयतारेअवतारकयाछे माटेतेअवतारतोसर्वेवासु
देभगवाननाजछे अनेएवासुदेवभगवानज्यारेप्रतिलोमपणेएवैराजपुरुषथकिनोखापडिजाय तारेएकेवलवैरा
जपुरुषथकीअवतारसंभवेजनहिमाटेएथकिअवतारतोएनेविषेवासुदेवआव्याछे तेसारुकयाछेअनेएनेविषेवासु
देवजेक्षेत्रज्ञतेणेप्रवेशकर्योनोतोतारेएवैराजपुरुषपोतानि क्रियाकरवितनेविषेपणसमर्थनोताथयाअनेपूर्वेजेपुरु
षकयातेमायामांगर्भधरे तारेप्रधानपुरुषद्वारायेएकएवोजेवैराजपुरुषरूपदीकरोतेथाय अनेएजमायामांथिअने
कप्रधानपुरुषद्वारायेबिजांपणघणांकएवांवैराजपुरुषरूपब्रह्मांडथायछे अनेतेपुरुषतोनिरन्नछेनेमुक्तछे नेब्रह्मछे
नेमायानाकारणछे तेमायानेविषेलोमपणेवरतेछे तोपणएनेमायानोबाधथातोनथीनेमायानेविषेएनेभोगनिइ

ध्यानथी एतोपोतेब्रह्मसुखेंसुखियाछेनेपूर्णकामछे अनेजवैराजपुरुषइश्वरछेतेमायानाभोगनेभोगविनेप्रलय
कालनेविषेमायानोत्यागकरेछे नेजजीवछेतेतोमायानाभोगनेभोगवीनेदुखियोथकोमायामांजलीनथायछेता
रेशुकमुनियेपुछ्युंजेपुरुषोत्तमवासुदेवछे तेपुरुषरूपेकरिनेंअनेकब्रह्मांडनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्ताछे माटेपुरु
षरूपेकरिनेजबहुधाशास्त्रमांपुरुषोत्तमनेंकयाछे तारेपुरुषमांनेवासुदेवमांकेटलोभेदछे तारेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेजेमआजिवनेविषेनेवैराजपुरुषईश्वरनेविषेभेदछे नेवलीजेमईश्वरनेविषेनेपुरुषनेविषेभेदछे तेमपुरुषने
पुरुषोत्तमएवाजेवासुदेवभगवानतेनेंविषेएवोघणोभेदछेपुरुषोत्तमवासुदेवतोसर्वनास्वामिछे अनेएवाअक्षरा
त्मकपुरुषब्रह्मरूपघणाकछे तेजेतेवासुदेवनाचरणारविंदनिउपासनाकरेछेनेस्तुतिकरेछे एविरित्येपुरुषोत्तमपुरु
षइश्वरजीवनेमायाएपांचभेदअनादिछे तेआविरित्येवार्त्ताअमेघणीकवारकरीछे पणएनुंमननकरिनेंसारिपेठे
पोतानाअंतरमांघड्यवेसारतानथि एटलेशास्त्रनाशब्दनेसांभलिनेसमझण्यमांठारेतानथिनेठावकिघड्यवेसारि
होयतोएनिसमझण्यकोइदिवसतेशब्दनेसांभलवेकरिनेफरेनहि माटेआवार्त्तानेसारिपेठेविचारज्योनेलखज्यो ए
विरित्येआवार्त्ताश्रीजिमहाराजेकरिछेतेलखिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३१॥

॥१६४॥ ॥ संवत् १८८० नाश्रावणशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानं
दजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेविराजमानहता अनेश्रीजीमहाराजेअंगनेवि
षेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतां अनेमस्तकनेंउपरस्यकालाछेडानिधोतलिबांधिहति अनेकंठनेविषेपुष्पनाहारविराजमा

नहता तथाकर्णनेउपरथ्यपुष्पनागुछविराजमानहता तथामस्तकउपरथ्यपुष्पनातोराविराजमानहता अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वेहरिभक्त
प्रत्येबोलताहवाजेआसंसारनेविषेपोतानाकुटंबीनोसंबंधछेतेतो जेमथोरनुंझाडहोयअथवावडनुंकेपिपरयनुंडाल
होयतेएकठेकांणेथिकापिनेंबिजेठेकांणेरोपियेंतोउगिनेंझाडथाय अनेआंबातथालिबडोहोयनेतेनेएकवारकाप्यो
एटलेफरिनेंचोटेनहितेमकुटंबिविनाबिजानोजेसंबंधछे तेतोआंबानाझाडनाजेवोछेतेएकवारकाप्योएटलेफरिनें
चोटेनहिअनेकुटंबीनोसंबंधछे तेतोथोरनानेंवडनाझाडजेवोछे तेकापिनांख्योहोयतोपणधरतिमांपड्योपड्योपण
पालव्याविनारेनहिमाटेएकुटंबिनोसंबंधतोतोटलेजोस्थूलसूक्ष्मनेंकारणएत्रणदेहथकीनोखो एवोजेआदेहनेविषे
जिवात्मातेनेंपोतानुंरूपजांणिनेतेनेविषेभगवाननिमूर्त्तिनेधारिनें नेजातिवर्णआश्रमतेनामाननेमूकिनें नेकेवल
भगवाननास्मरणनेविषेततपरथायतोकुटंबिनोसंबंधचोखोटलेतेविनाबिजोउपायकोईनथि अनेवलीजिवनुजेक
ल्यांणथायअनेजिवमायानेंतरिनेंब्रह्मस्वरूपथायतेनुंकारणतो पुरुषोत्तमएवाजेश्रीवासुदेवभगवानतेनाप्रत्यक्ष
स्वरूपनुंज्ञानध्यानकीर्त्तननेकथादिकएजछे नेएणेकरिनेजएजिवछेतेमायानेतरेछे अनेअतिमोटाइनेपांमेछेअने
भगवाननुंजेअक्षरधामतेनेंपांमेछे अनेआत्मनिष्ठावैराग्यनेधर्मतेतोभगवाननिभक्तिनांसहायरूपउपकरणछेप
णभगवाननिभक्तिविनाएकला वैराग्यतथाआत्मनिष्ठातथाधर्मतेजिवनेमायातरयानुंसाधननथिअनेजोअतिशे
धर्मआत्मनिष्ठानेवैराग्यनहोयनेंएकलिभगवाननिभक्तीहोयतोपणए जिवनुंकल्यांणथायनेमायानेतरेएटलोधर्मा

दिकथकिभक्तिनेविषेविशेषछे तोपणधर्मादिकअंगनुंसहायपणुंहोयतोएभक्तिनेविषेकोइविघ्नथातुंनथिअनेजोध
र्मादिकअंगनुंसहायपणुंनहोयतोविशमदेशकालादिकेकरिनेभक्तिनेविषे विघ्नजरूरथायछेतेमाटेधर्मादिकअंगेस
हितभक्तिकरविअनेएविरित्येभक्तिनेकर्तोजेभक्ततेनेपणजोभुंडादेशकालक्रियानेसंगछे तेनेविषेप्रवरतायतोभ
गवाननोभक्तहोयतेनुंपणअंतरडोलाइजायनेतेनास्वभावनोठानरहे माटेभुंडोदेशभुंडोकालभुंडिक्रियानेभुंडोसं
गतेनोत्यागकरिनेंरुडोदेशरूडोकालरुडोसंगरुडिक्रियातेनेविषे सदाप्रवर्त्तवुंपणभुंडादेशादिकनोसंगकरवोजन
हिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥३२॥ ॥१६५॥ ॥संवत् १८८० नाश्रावणवदि १३
तेरशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेढोलियाउपरगा
दितकियानंखाविनेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिअगळ्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजसर्वेसंततथासर्वे हरिभक्तप्रत्येएमबोलताहवाजे
प्रथमअमेअमाराअंगनिवातकहिये पछेतमेसर्वेपोतपोतानोजेरित्येमोक्षमांन्योहोयतथाअमेंआविरित्येवरतशुं
तोअलोकमांनेपरलोकमांभगवानअमउपरराजीरशे एमजेमांन्युंहोयतेकह्योएमसर्वेनेकहिने पछेश्रीजिमहा
राजेपोतानाअंगनीवातकेहेवामांडिजेअमनेतोजेपदार्थमांहेतजणायतोतेनोत्यागकरियेतारेसुखथाय अनेभग
वाननाभक्तविनाजे मनुष्यमात्रअथवापदार्थमात्रतेनिजोमनमांस्मृतिथईहोयतोतेथीअतीशेछेटुंकरिये तारेसुख
थाय अनेजोभगवाननाभक्तहोयतोतेनोकोईरीत्येकरिनेहइयामांअभावआवेजनहि अनेअमारेवघरईछ्येपण

पंचविषयछे तजोरावरियेआविनेप्राप्तथायछे तोपणतेनेअमेइछतानथि अनेपगेकरिनेठलिनांखियेछेये अनेजे दिवसथकिअमेजन्म्याछइयेतेदिवसथीकरीनेआजदिवसपर्यंतकोइदिवसजाग्रतमां अथवास्वप्नमांद्रव्यनोकेस्त्रि नोभुंडोघाटथयोहोयतोआसमग्रपरमहंसनासमछे अनेएविरित्येअमेसदायनिर्दोषपणेछइयेनेजेअमारेविषेदो षबुद्धिकरशेतोतेनेजाग्रतमांतथास्वप्नमां भुंडाघाटथाशेनेतेनेदेहमुक्यासमेबहुकष्टथाशेअनेअमाराअंतरमांतोए क भगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनरेछे अनेउपरस्यथितोभगवाननाभक्त होयतेनाजीवनुंसारुंथायतेसारुंहलिमलि नेरहियेछैयेअनेजेदिवसआमाराहइयामां भगवाननेभगवाननाभक्तविनाबिजेक्यांइहेतजणाशेतो अमेएममा नशुंजेअमेअमारिस्थितिमांथिडग्यापणअमनेएवोनिश्चेछेजेअमेएस्थितिमांथिडगीयेंजनहिएअमेअमारुंअंगहतुं तेकत्युं हवेतमेसौपोतपोतानुंअंगहोयतेकहो पछेसर्वसंततथासर्वेहरिभक्तेजेवां जेनांअंगहतांतेवांकत्यांजेआलो कनेविषेनेपरलोकनेविषेआविरित्यनाअंगमांअमेरहियेतोअमाराउपरस्यभगवानराजीरहे एवीरित्येकत्युंतेसर्वेह रिभक्तनाअंगनिविक्तिजेकोणेकतोभगवानविनाबिजेठकाणे वैराग्यनुंकत्युंअनेकोणेकआत्मनिष्ठानुंकत्युं नेको णेकभगवाननेविषेप्रितिनुकत्युं नेकोणेकधर्ममांरवानुंकत्युंएविरित्येबहुप्रकारेकत्युंपणश्रीजीमहाराजेमनमांधा रीराख्युंहतुंतेकोणेनकत्युं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजएकनिष्कामिवर्त्तमानदृढहोयतोतेनेआलोकमांतथापरलो कमांकोइठेकाणेभगवानथीछेटुंरहेनहि अनेअमारेपणतेउपरस्यथिकोईदिवसहेतओछुंथायनहि अनेअमेअहिं यांटक्याछैये तेपणअहिंयांनाहरिभक्तनेअतिनिष्कामिवर्त्तमाननोदृढावदेखिनेटक्याछैये अनेजेनेनिष्कामिवर्त्त

मानदृढहोयतोतेथकिञमेहजरगाउछेटजाइयेतोपणतेनिपासेजछैये अनेजनेनिष्कामिवर्त्तमानमांकाच्यपछेनेते
जोञमपासेरेछेतोयपणतेलाखगाउछेटछे अनेञमनेनिष्कामिन्नकहोयतेनाजहाथनिकरिसेवागमेछेमाटेआमु
लजीब्रह्मचारीछेतेअतिशेदृढनिष्कामिछेतोञमनेएनिकरेलिसेवाअतिशेगमेछे अनेबीजोकोइसेवाचाकरिकरेतो
तेएविगमतिनथि अनेञमेजेजेवार्त्ताकरियेछईयेतेनेविषेपणनिष्कामिवर्त्तमाननुंजअतिशेप्रतिपादनथायछे अ
नेञमेजेदिवसथकिप्रगटथयाछैये तेदिवसथकिनिष्कामिवर्त्तमाननेजअतिशेदृढकर्त्ताआवियेछैये अनेसन्नावे
ठिहोयत्यांकोईकस्त्रीअथवापुरुषतेनेजोयामांफरपडेतारेएगमेतेटलीजुक्तीकरीनेसंताडेतोपणञमने जणायाविना
रेहेजनहितारेञमारोतेमनुष्यउपरअतिशेकुराजीपोथैजायछे अनेञमारुमुखपणसांमलुंथैजायछे अनेतेनुंदुख
तोअतिशेलागेछे पणमोवतजांणिनेक्राजुंकेवायनहिअनेवलिसाधुदावोछेमाटेहईयामांसमक्रिरैयेछैये पणजोरा
जानाजेविरित्यहोयतोतेनेमाथेक्राजोदंडथायमाटेसर्वमोटामोटापरमहंसतथामोटीमोटी बाइयुतेनेञमेमारथीज
कहिराख्युंछे जेसत्संगमांकोइपुरुषनेतथाकोईस्त्रीनेकदाचितजोनिष्कामिवर्त्तमानमांफरपडेतोञमनेसन्नलावशो
मांशामाटेजेज्यारेञमेएविवार्त्तासांन्नलियेतारेजेमवांक्रियानेघेरदिकरोआव्योहोयने तेमरिजायनेतेनेजेवोशोक
थायतेवोञमारेपणशोकथायछे तथामनमांएमविचारथईजायछे जेवधासत्संगनेमुकिनेजातारहियेमाटेजेनि
ष्कामिवर्त्तमानराखेतेजञमनेवालोछे अनेतेनेनेञमारेआलोकपरलोकमांदृढमेलापरेछे पछेहरजिठकरेप्रश्नपु
छ्युंजेएनिष्कामिवर्त्तमानशेउपायेंकरिनेअतिशेदृढथायपछेश्रीजिमाहाराजबोल्याजेएनोएकप्रकारनोउपायनथि

एनातोत्रणयप्रकारनाउपायछे जेमहाकनारोबलधियापइडांधुंसरिउध्यमांचडोएवाघणाकसांमांनेकरिनएकगाडु
कवायछेतेमनिष्कामिव्रतदृढराखवानिपणघणिकसामगरिजोइयेछैयेतेमांपणत्रणयउपायछेतेतोअतिशेमुख्यछेते
मांएकतोमननेवशकरवुंजेमननेविषेअखंडएवुंमननकरवुंजेहुंआत्माछुंदेहनथिने भगवाननीकथाश्रवणादिकजे
नवधाभक्तितेनेविषेमनने अखंडजोडीमेलवुंपणक्षणमात्रमननेनवरुंरवादेवुंनहिजेमकोईकपुरुषनेभूतवशथयो
हतोतेज्यारेकामनबतावे तारेतेनेखावातयारथायतेमआमनछेतेपणभुतजेवुंछेतेज्यारेभगवद्भक्तीमांनराखे तारे
अधर्मनाघाटघडेतारेएभुतनिपेठेजीवनेखावातयारथयुंकवायमाटेमनने अखंडभगवाननिकथाकीर्त्तनादिकमां
जोडिराखवुंएटलेएमनवशथयुंकवायअनेबिजोउपायएछेजेप्राणनेनियममांराखवोतेजेमभगवानेगितामांकह्युं
छेजेअहारविहारजुक्तराखवोपणअतिशेखाधानिलोलुपतानराखवि एविरित्येवर्त्तेतारेप्राणनियममांथयोकेवाय
अनेप्राणनियममांनकर्योहोयतोखाधानिबहुमनमांतृष्नारहे पछेअनंतप्रकारनाजेरसतेनेविषेरसनाइंद्रिछे तेदो
डतिफरेतारेबिजीइंद्रियुंवशकरिहोयतेपणसर्वेमोकलिथईजायमाटेआहारनेनियममांराखिने प्राणनेनियममांक
रवोअनेत्रिजोउपायएछे जेआसत्संगनेविषेजनेजनेजेजेनियमकर्‍याछे तेमांदेहनेराखिनेदेहनेनियममांकरवोए
विरित्ये एत्रणयउपायनेजे दृढराखेतेनेनिष्कामिवर्त्तमानअतिशेदृढथायछे अनेएनेविषेएमनजांणवुंजे एविरित्येरा
खवुंघणुकठणछे केमजेजेसाधुजहोयतेनेतोएमराखवुंकांईकठणछेनहि अनेसाधुहोयतेतोकामक्रोधलोभादिक
शत्रुनुंबलहोयतोपणभगवाननेराजिकर्‍यासारुतेनोत्यागकरेतारेजएपाकोसाधुकेवायअनेमनुष्यदेहेकरिनेनथाय

एवुंशुंछे जेनित्येअभ्यासराखिनेकरेतेथायछेजेमकुवानाकांठाउपरत्थमहाकठणपथरोहोयछेतेनेविषेनित्येपाणिने
शिंचवुंतेणेकरिनेनरमदोरडिछे तेपणकापापाडेछेतेमजेसाधुजछे नेतेजेस्वभावनेटाळवानोनित्यअभ्यासराख
शेतोतेस्वभावक्यांलगीरहेशेएतोनिश्चेजनाशपामशे माटेजेनेनिष्कामव्रतराखवुंहोयतेनेकल्याएवाजेत्रणयउपाय
तेदृढकरिनेराखवा ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ३२ ॥ ॥ १६६ ॥

॥ संवत् १८८० नाभादरवाशुदि १ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमांउगमणेबारयओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेधोळुंधोतियुंपेर्युंहतुंनेधोळिचादरओढिहति नेकाळा
छेडानिधोतळिमस्तकेबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने
बेठिहति नेपरमहंसदुकडसरोदालेईनेगावताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकीर्त्तनराखोप्रश्नउत्तरकरियेतोआ
ळसमटे एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रथमहुंएकप्रश्नपुछुंछूं जेआजीवनेविषेमायानांकारज्यएवांजेइंद्रियो
अंतःकरणआदिकचोविशतत्वतेरह्यांछेतेएतत्वजडछेकेचैतन्यछे पछेपरमहंसेकह्युंजेएतत्वचैतन्यतोखरां पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेज्यारेएतत्वचैतन्यछे तारेआशरीरनेविषेजीवछे तेभेळाचोविशतत्वनापणचोविशजीवथया
तारेआजीवनुंजेकल्याणथाशेतेपणसर्वेनेवेंचातुंभागेआवशे नेजपापकरशेतेपणसर्वेनेवेंचातुभागेंआवशे तारे
सुखदुखनुंजेभोक्तापणुंतेएकजीवनेविषेजनहिकहेवायनेसंचितप्रारब्धनेक्रियमाणएत्रणयप्रकारनांजेकर्मतेपणए
कजीवनेजनहिकहेवायनेनारदादिकजेपुर्वेमुक्तथयाछे तेमनोएकपोतपोतानोजीवजमुक्तथयोछे पणतेभेळाचो

विशतत्वनाजीवतोमुक्तथयाकल्यानथी एविरित्येआशंकाकरिनेतत्वनेनिर्जीवकरिदेखाड्यां पछेतेमांजेजेरित्येप
रमहंसेउत्तरकर्यातेनेतेनेआशंकाकरिनेखोटाकरिनांख्यातकोइरित्येपरमहंसथिउत्तरथयानेहि पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेल्योएनोउत्तरअमेकरियें जेएतत्वजेतेकार्यकारणभेदकरिनेबेप्रकारनांछे तेमांकारणरूपजेतत्वतेचैत
न्यछे नेकार्यरूपजेतत्त्वछेतेजडछे अनेआजीवछेतेपोतेविशेषसत्तायेकरिनेहृदयनेविषेरह्योछे नेपोतानिसामा
न्यसत्तायेकरिनेदेहइंद्रियोअंतःकरणमांतदात्मकपणेमल्योछे तेणेकरिनेएदेहादिकचैतन्यजेवांजणायछे पणएतो
जडजछे अनेज्यारेएजीवभगवाननोभक्तथईनेभगवानानाधाममांजायछे त्यारेजडएवांजेतत्वतेपड्यांरहेछे अने
एचोविशतत्वछेतेमायामांथिथयांछे माटेमायारूपछेनेजडछेनेदेहइंद्रियोनेअंतःकरणरूपेजुदांजुदांजणायछेतेतो
जेमएकपृथवीछेतेजत्वचामांसमज्जाअस्थिनेस्नायुएपांचरूपेथईछे नेकाचरूपेपणकरनारानिकीमतेथइछे तेमएं
मायाछेतेपरमेश्वरनिइछायेकरिनेएदेहादिकरूपेजुदजुदप्रकारेजणायछे ॥इतिवचनामृतं॥३४॥ ॥१६७॥
संवत्१८८० नाभादरवाशुदि ११ एकादशीनेदिवसरात्रिपाछलिछोघडिरहितारेश्रीजिमहाराजसुताउठिनेश्रीगढ
डामध्येदादाखाचरनादरबारमांजारथनिखांणयउपरथढोलियाढलाविनेविराजमानथयाहतानेधोलाखेसपेर्योहतो
नेधोलिपछेडिओढिहतिनेश्यामछेडानिधोतलिमस्तकबांधिहति पछेपरमहंसतथाहरिभक्तनेतेडाविनेतेप्रत्येबोल्या
जेआजतोअमनेनिद्रावढुआवितेघणुंउठवानुंकरुंपणउठायनहि नेतनिद्रामांअमेविच्यारघणोकर्योछेनेतेविच्यार
करिनेजेनिर्धारकर्योछे तेकहुछूंजेहुंरामानंदस्वामिपासेआव्यामोरपणआत्मानेसाक्षातदेखतोनेहमणेपणदेखुंछूं

तेआत्मासूर्यनाजेवाप्रकाशेजुक्तछे नेआमारिसर्वेइंद्रियोनीक्रियानेविषेमुनेआत्मानुक्षणमात्रपणविस्मरणथतुं
नथीपणएआत्मदर्शनथावुं वहुकठणछेएवुंआत्मदर्शनतोपूर्वनाघणाकजन्मनासतसंस्कारवालोकोइकविरलोहो
यतेनेथायछेनेबिजोतोएआत्मानोविचारसोवरसपरजंतकरेतोपणआत्मानुंदर्शनथायनहि एतोक्यारेथायतोज्या
रेश्रीकृष्णभगवाननीमूर्त्तिनुंध्यानकरेतारेएआत्मानेदेखवोएकांईकठणनथी अनेभगवाननाध्यानविनाकेवळआ
त्मानेविच्यारेकरिनेआत्माजणायछेकेदेखायछेएवितोआशाकोईनेराखविनहि अनेभगवाननीउपासनाकरविने
भगवाननांचरित्रगाववांसांभलवांनेभगवाननुंनामस्मरणकरवुं नेपोतपोतानाधर्ममांरहेवुंएविरित्येपोतानाजी
वनुंकल्याणथावुंतेकांईकठणनथीएतोजेमवाणमांबेसिनेसमुद्रनेतरवोएवोसुगममार्गछे अनेआत्मदर्शनेकरिने
कल्याणकरवुंतेतोजेमतुंबडांबांधिनेसमुद्रतरवोएवोकठणमार्गछे अनेअमेजेआत्मज्ञाननीवार्त्ताकरियेछईयेते
मांतोएटलुंजप्रयोजनछे जेजोपोतानाआत्मानेदेहथिजुदोमानेतोदेहनेविषेप्रीतिनरहेतथादेहनासंबंधिनेविषेहेतन
रहेतथाभगवाननीभक्तिनेविषेकोईविघ्ननथाय एटलुंजप्रयोजनछे पणकेवळएणेकरिनेजकल्याणथायएमतोमा
नवुंनहि अनेवळिजगतमांएमवार्त्ताछेजे मनहोयचंगातोकथरोटमांगंगा एवार्त्ताखोटिछेएतोगमेतेवोसमाधि
निष्ठहोयअथवाविच्यारवानहोयनेतेपणजोस्त्रियुंनाप्रसंगमांरहेवामांडेतोएनोधर्मकोईरित्येरहेजनहीं नेगमेतेविध
मेवाळिस्त्रीहोयनेतेनेजोपुरुषनोसहवासथाय तोएनोपणधर्मरहेजनहि अनेएविरित्येस्त्रीपुरुषनेपरस्परसहवासथा
यनेएनोधर्मरहेएवितोआशाराखवीनहितेआवार्त्तातेएमजछेपणएमांकांईसंशयराखवोनहि तेमाटेधर्ममांतोक्या

रेरेहवायतोपरमहंसहोयतथाब्रह्मच्यारिहोयनेतेजोपोतानाब्रह्मचर्यादिकनियमकर्याछेतेमांरेहेतोएणेधर्ममांरेहेवा
य अनेस्त्रीहोयनेतेपणजोपोतपोतानानियमकर्याछेतेमांवरतेतोतेणेधर्ममांरेहेवाय अनेबिजाजेसत्संगिगृहस्थहो
यतेपणजोपोतपोतानानियमकर्याछे तेमांरहेनेजवांनअवस्थावालिजेपोतानिमाबोननेदीकरितेनेलेपणएकांत
मांनबेसेनेतेनिसांमुपणदृष्टिमांडिनेनजुवेतोएणेधर्ममांरेहेवायएविरित्येधर्ममांरेहेवुं तथाभगवाननास्वरूपनिउपा
सनाकरवीतथाभगवाननाअवतारचरित्रनुश्रवणकीर्त्तनकरवुंतथाभगवाननुंनामस्मरणकरवुंएच्यारवांनांजजी
वनाअतिशेकल्याणनेअर्थेछे अनेआतमेसर्वेछोतेमुंनेभगवानजांणोछो तेअमेज्यांज्यांउछवसमैयाकर्याहोयने
जेठेकांणेपरमहंसब्रह्मचारितथाहरिभक्तसत्संगीबाईभाईसर्वे भेगाथयाहोयनेअमेकीर्त्तनगवराव्यांहोयनेवार्त्ता
करिहोयनेअमारिपूजाथईहोय एआदिकजेअमारां चरित्रलीलातेनेकवांनेसांभलवांनेतेनुंमनमांचिंतवनकरवुं
अनेजेनेएनुंचिंतवनअंतकालेजोथईआव्युंहोयतो तेनोजीवभगवाननाधामनेजरुरपांमेमाटेएवांजेअमारांएस
र्वेचरित्रक्रियातथानामस्मरणतेकल्याणकारिछे अनेआविरित्येअमेस्वरूपानंदस्वामिनेवार्त्ताकरिहतितेवार्त्ताने
धारितारेदेहमांजेमंदवाडनुंघणुकदुखहतुंतेसर्वेनिवृत्तिपांमिगयुंनेपरमशांतिथई पणएघणायआत्मानेदेखहतातो
यपणतेणेकरिनेकांइसिद्धिथईनहि अनेवलिपरोक्षजेश्रीकृष्णरामचंद्रादिकभगवाननाअवतारतेनां जेचरित्रतेज्यां
ज्यांकर्यांहोयतेनेपणसांभलवांनेगाववां अनेएच्यारवांनांनिद्रढताथायतेनेअर्थेअमेश्रीमद्भागवतआदिकग्रंथमं
थनुअतिशेप्रतिपादनकर्युंछे माटेएग्रंथनेसांभलवानेभणवानेएच्यारवांनांनिजवार्त्ताकरवी अनेवलीभगवाननी

मूर्त्तिनीउपासनानेभगवाननां चरित्रनेभगवाननुंनामस्मरणएत्रणयवांनांविनाकेवलधर्मेकरिनेकल्याणथायछुं ते तोतुंमडांबांधिनेसमुद्रतरवोतेवुंकठणछे अनेभगवाननिमूर्त्तिनोआश्रयहोयनेभगवाननाचरित्रनेगातोसांभल तोहोयनेभगवाननुंनामस्मरणकरतोहोयनेजोतेमांधर्मनहोयतोतेमाथेपांणोलेईनेसमुद्रनेतरवानेईच्छेएवोजाण वो नेतेनेचंडालजेवोजाणवो माटेएच्यारवांनांयेकरिनेजजीवनुकल्याणजरुरथायछे पणएविनाबिजुंकोईएवुं साधननथी जेजेणेकरिनेकल्याणथाय अनेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुनांजेकाव्यकीर्त्तनतेगाववांनेसांभलवां तथाभगवाननाअवतारचरित्रेजुक्तएवांकाव्यकीर्त्तनबिजाकविनांहोयतो तेनेपणगाववांनेसांभलवांपणकबिरने अखानांजेकाव्यकीर्त्तनहोय तथाएजेवांजेनांकाव्यकीर्त्तनहोयतेनेगाववांनहीनेसांभलवांपणनहि अनेतमारेस र्वेनेमारेविषेविश्वासछे नेहुंतमनेजेवितेविअवलिवातेचडाविदेउंतोजेमसर्वेनेकुवामां नांखिनेउपरथिपांणानी शिलाढांके तारेतेनेनिकलवानिआशाजनहितेमतमेपणमारावचननेविश्वासेकरिनेअवलेमार्गेचढिजाओतोएमां मारेशुंसारुथायमाटेआवार्त्तातमाराकल्याणनिछे तेमेंतमनेहेतेकरिनेकहिछे तेसारुतमोसर्वेहवेआविजरित्ये समजिनेद्रढपणेवरतज्योएमकहिनेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोतमेसर्वेआअमेवार्त्ताकरि एविरित्येवरतवा नोनिश्चेकर्योहोयतोएकएकआविनेमारेपगेअडिनेसमखाओने एविप्रतिज्ञाकरोजेअमारेद्रढपणेएमजवरतवुंछे पछेसर्वेपरमहंसतथासत्संगिराजिथकाउठिने श्रीजिमहाराजनाचरणकमलनोस्पर्शकरिनेनमस्कारकरिनेपाछाबे ठा पछेसर्वेबाईयुंनेपणएविरित्येकयुं तारेबाईयुंयेंपणछेटेउभीरहिनेएमवरतवानोनिश्चेकरिने समखाधापछेश्री

जिमहाराजप्रसन्नथकापोतानेउतारेषधार्‍या॥ ॥इतिवचनामृतं॥३५॥ ॥१६८॥ ॥संवत् १८८० नाभाद्रवाशुदि १५ पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार मांआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरथविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतां नेपोताना मुखारविंदनिआगव्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहनि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्न उत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननास्वरूपमांअखंडवृत्तिरहेतेनोशोउपायछे पछेश्रीजिमहारा जबोल्याजेएनोउपायतोच्यारप्रकारनोछे तेमांएकतोजेनाचित्तनोचोटवानोस्वभावहोयतेज्यांचोटाडेत्यांचोटिजा य तेजमपुत्रकलत्रादिकमांचोटेछे तेमपरमेश्वरमांपणचोटेमाटेएकतोएउपायछे अनेबिजोउपायएछेजेअतिशेशू रविरपणुंतेशूरवीरपणुंजेनाहइयामांहोयनेतेनेजोभगवानविनाबिजोघाटथायतोपोतेशूरविरभक्तछे माटेतेनाह्र दामांअतिशेविचारउपजेतेविचारेकरिनेघाटमात्रनेटालिनेअखंडभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखेछे अनेत्रिजोउपा यतेभयछे तेजेनाह्रदानेविषेजनमम्रुत्युनेनरकचोराशितेनिबिकअतिशेरेतिहोय तेबिकेकरिनेभगवाननास्वरूपमां अखंडवृत्तिराखेछे अनेचोथोउपायतेवैराग्यछे तेजेपुरुषवैराग्यवांनहोयतेसांख्यशास्त्रनेज्ञानेकरिनेदेहथकिपोता नाआत्मानेजुदोसमझिनेतेआत्माविनाबिजासर्वमायिकपदार्थनेअसत्यजांणिनेपछे तेआत्मानेविषेपरमात्माने धारिनेतेनुंअखंडचिंतवनकरे अनेएच्यारउपायविनातोजेनाउपरथभगवानकृपाकरेतेनितोवातनकेहेवाय पणते विनाबिजातोअनंतउपायकरेतोपणभगवाननेविषेअखंडवृत्तिरहेनहीं अनेभगवाननेविषेअखंडवृत्तिरेवीतेतोपणु

आरेकामछे तेजनेअनेकजन्मनांसुकृतउदेथयांहोयतेनेभगवाननास्वरूपमांअखंडवृत्तिरेछे नेबिजानेतोअखंडवृ
त्तिराखविमहादुर्लभछे एबिरित्येभगवाननास्वरूपमांअखंडवृत्तिराखवानिवातकरिनेपछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेआसंसारनेविषेमायामायाकेछे तेमायानुरुपअमेजोईंस्रोधुंछे जेभगवानवीनाबिजेठेकांणेजेहेतरहेछेतेजमा
याछे अनेआजिवनेपोतानोजेदेहनेदेहनांसगांसंबंधिनेदेहनुभरणपोशणकरनाराएटलांनेविषेतोजेवुंपंचविषय
मांजीवनेअतिशेहेतछे तेथकीपणविशेषहेतछे माटेजनेदेहनेदेहनांसगांसंबंधिनेदेहनांभरणपोशणकरनाराएमां
थीसनेहतुटोतेपुरुषभगवाननीमायानेतरिरह्योछे अनेजपुरुषनेभगवानविनाबिजामांथिहेततुटेछेतेनेभगवानने
विषेहेतथायछे अनेज्यारेभगवाननेविषेहेतथयुंतारेतेनिभगवानमांअखंडवृत्तिरहेछेनेज्यारेभगवानमांअखंडवृ
त्तिरहितारेतेनेबिजुंकांईकरवुंरह्युंनथीतेतोकृतार्थथयोछे॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥ ॥६८॥ ॥१६९॥
॥संवत् १८८० नाभादरवावदि १ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमांआथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेगीतामांकयुंछे
जेज्ञानिहोयतेपणपोतानिप्रकृतिसरखुंआचरणकरे अनेशास्त्रेकयोएवोजेनिग्रहतेनुंजोरचालेनहिमाटेएस्वाभावि
कप्रकृतिछेतेशेउपायेकरिनेटले पछेसर्वजेमुनिमंडलतेणेविच्यारिजोयुंपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननोउत्तरथायएव
जणांणुंनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरएमछेजेएस्वभावमुकाव्यासारुजेसत्पुरुषउपदेशकरताहोयतेना

वचननेविषेअतिशेविश्वासहोयअनेउपदेशनाकरनारानिउपरथसांभलनारानेअतिशेप्रीतिहोय अनेउपदेशनोकर
नारोहोयतेगमेतेटलांदुखविनेकठणवचनकहे तोपणतेनेहितकारिजमानतोजायतोस्वाभाविकजेप्रकृतिछे तेपण
नाशथैजायपणएविनाबिजोकोईउपायनथि माटेजेनेपोतानिप्रकृतिटाल्यानिईछाहोयतेनेपरमेश्वरतथासत्पुरुष
तेस्वभावटाल्यासारुगमेतेटलातिरस्कारकरेनेगमेतेवांकठणवचनकहे तोपणकोइरित्येदुखावुंनहिंनेकेनारानोगुण
जलेवोएविरित्येवर्त्तेतोकोइरित्येनटलेएविप्रकृतिहोयतोयपणतेटलिजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥३७॥ ॥१७०॥ ॥संवत् १८८० नाभादरवावदि ६ छठ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजा
नंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारथओरडानिओसरियेंढोलियाउपरथगादितकि
यानंखाविनेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्यजेसंसारिजीवछेतेनेतोकोईकधनदेनारोमलेकेदिक
रोदेनारोमलेतोत्यांतुरतप्रतितीआवे अनेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोजंत्रमंत्रनाटकचेटकमांक्यांइप्रतीतीआवेज
नहिअनेजेहरिभक्तहोयनेजंत्रमंत्रमां प्रतीतीकरेतेसत्संगीहोयतेपणअरधोविमुखजांणवो अनेजेसाचाभगवान
नाभक्तहोयतेघणाहोयनहिंजयार्थभगवाननाभक्ततोकारियांणिगाममां मांचोभक्तहतातेसत्संगथयामोरमार्गी
नापंथमांहतातोपणनिष्कामिवर्त्तमानमांफेरपड्योनहि अनेपोतेबालब्रह्मचारिरत्याअनेकोईककिमियावालोपो
तानेघेरआविनेउतर्योहतोतेणेत्रांबामांथिरुपुकरिदेखाड्युंने पछेएभक्तनेकपुंजेतमेसदाव्रतछोमाटेतमनेआ

टिवताविनेरुपुंकरवाशिखवुं पछेएभक्तलाकडिलेनतनेगांमवारयकाढिमुक्योअनेतनेएमकयुंजेअमारेतोभगवा
नविनाबिजापदार्थनिईछानथि पछेएभक्तनेसत्संगथयोतारेभगवाननाएकांतिकभक्तथयामाटेजेएकांतिकभक्त
होयतेनेएकतोआत्मनिष्टाहोयनेबिजोवैराग्यहोयने त्रिजोपोतानोधर्मद्रढपणेहोयनेचोथीश्रीकृष्णभगवाननेविषे
अत्यंतभक्तीहोयने तेएकांतिकभक्तज्यारेदेहमुकेतारेतनोश्रीकृष्णभगवाननेविषेप्रवेशथायछे अनेजेएकांतिक
नहोयतेनोतोब्रह्मादिकमांप्रवेशथायछे अथवासंकर्षणादिकनेविषे प्रवेशथायछेपणएकांतिकथयाविनाश्रीकृष्ण
वासुदेवमांप्रवेशथातोनथितप्रवेशते एमसमजवोजेजमअतिशलोभीहोयतेनोधनमांप्रवेशथायछे नेजेमअति
कामिहोयतेनोमनगमतिस्त्रीमांप्रवेशथायछे नेजेमघणिकदोलत्यवालोहोयनेतवांछियोहोयनेतनेदिकरोआवेते
नोदिकरामांप्रवेशथायछे तेमएविरित्येजेनोजीवजेसंघाथेबंधाणोहोयतनेविषेतेनोप्रवेशजांणवोपणजेमजलमां
जलमलिजायछे नेअग्निमांअग्निमलिजायछेतेमप्रवेशनथिथातोएतोजेनोजेनेविषेप्रवेशहोयतेनेपोतानाइष्टदेव
विनाबिजाकोईपदार्थनेविषेहेतउपजेनहिनेएकतेनिजरटनालागिरहेनेतेविनाजीवेतमहादुखनादिवसभोगविनेजी
वेपणसुखनथाय॥इतिवचनामृतं॥३८॥ ॥१७१॥ ॥संवत् १८८०नाभादरवावदि१०दशमिनेदिवसश्री
जीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरवारमांथिघोडियेचढिने श्रीलक्ष्मीवाडीयेपधार्याहतापछेत्यांओटाउ
परचढोलियोढलाविनेतेउपरयविराजमांनथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्य
परमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेटिहति पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेदेशकालक्रियासंगादि

केकरिनेपणजेपोतामांएवोगुणहोयजेजायजनहीएवोजेने जेस्वाभाविकगुणहोयतेकहोएमकहिनेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेल्यो अमेअमारामांएवास्वाभाविकगुणरह्याछेतेकहियेजेएकतोअमारेएमवरतेछे जेपंचप्रकारनाविषय
संबंधिजेजेपदार्थछेतेनोदेहेकरिनेसुख्एटलोजोगथाय तोपणतेनोमनमांघाटनथायतथास्वप्नमांपणनआवे अने
बिजोएमजेबाहेरथिसुख्एटलिप्रवृत्तिमांरह्याहोइयेपणज्यारेअंतरदृष्टिकरिनेपोतानाआत्मासांमुजोइये तोकाच
बानाअंगनिपेठेसर्वेवृत्तिसंकोचाइनेआत्मस्वरूपनेपांमिजायनेपरमसुखरूपेवरतायअनेत्रिजोएमजेचैतन्यरूपते
तेजोमयएवुंजेभगवाननुअक्षरधामछे तेमांसदासाकारमूर्त्तिएवाश्रीकृष्णवासुदेवविराजमानछेनेतेसाकारथका
जसर्वनाकर्त्ताछे पणनिराकारथकीतोकांइथातुंनथिएविरित्येसाकारनीद्रढप्रतितीछे तेकेटलाकवेदांतनाग्रंथवंचा
व्यानेसांभल्यातोपणएप्रतितीटलिनहि अनेचोथोएमजेजेकोइबाइभाइहोयनेतेनि कोरनुएममारेजाणयामांआवे
जेआतोउपस्थथि देखेकरिनेभगवाननीभक्तिकरेछेपणएसाचोभगवाननोभक्तनथितोतेनेदेखीनेमनराजिनथाय
नेतेनीसाथेसुवाणयपणनथायनेजेखरेखरोभगवाननोभक्तहोयतेनेदेखिनेजमनराजिथाय नेतेनिसाथेजसुवाण्य
थायएच्यारगुणअमारेविषेस्वाभाविकपणेरह्याछेतेकह्यानेहवेतमेसर्वेकहो पछेजेमोटेरापरमहंसतथामोटेराहरिभ
क्तहतातेमणेजेमांजेगुणएवोहतोतेकहीदेखाड्योपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमोटेराहोयतेनेविषेनिष्कामरूपधर्म
छेतेअवश्यजोइयेनेबिजिवातमांतोकांइककाच्यपहोयतोचाले पणएनितोदृढताअतिशेजोइयेकेमजेएमोटेराछेने
निसारप्येंसर्वनिसारप्यकेवायएविरित्येवारताकरिनेपाछादादाखाचरनादरबारमांपधार्यानेसंध्याआरतिनारायण

धुन्यस्तुतिकरिनेपछेसर्वेसाधुतथाहरिभक्तनिसभाथइ पछेश्रीजिमहाराजेमोटेरामोटापरमहंसनेपुछ्युंजेअमेपं
चमस्कंधतथादशमस्कंधनुंअतिशेप्रतिपादनकर्युंछ माटेएवेग्रंथनुंजेरहस्यतेजेमतमनेसमज्यामांआव्युंहोयतेक
हो तारेमोटामोटासर्वेपरमहंसेपोतपोतानीसमजण्यप्रमाणेजेमजणाणुंतेमकहिदेखाड्युं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
स्योहवेअमेएवेग्रंथनुंरहस्यकहीयेजेरहस्यतेशुंतोआगमएवोशास्त्रहोयपुराणहोय अतिशेबुद्धिवालाहोयतेपणसांभ
ळिनेतेवार्त्तानेनिश्चेसत्यमांनिनेहृदेपाडेपणतेनेकोइरित्यसंशयनरहेजेएवात्ताएमनहीहोयएविरित्येजेकहिदेखाडवुं ते
नुंनामरहस्यकहेवाय अनेएवेग्रंथमांदशमस्कंधनुतोएरहस्यछे जेउपनिषदवेदांतनेश्रुतिस्मृतितेमांजेनेब्रह्मकह्याछे
ज्योतिस्वरूपकह्याछेज्ञानरूपकह्याछेतत्वकह्याछेसूक्ष्मकह्याछे नेनिरंजनक्षेत्रज्ञसर्वकारणपरब्रह्मपुरुषोत्तमवासुदेव
विष्णुनारायणनिर्गुणएवेएवेनामकरिनेजेनेपरोक्षपणेकह्याछे तेतेआप्रत्यक्षवसुदेवनापुत्रश्रीकृष्णवासुदेवछेएवि
रित्येज्यांज्यांस्तुतिभागछे त्यांत्यांएवाएवास्तुतिनाशब्दनेलइनेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननेजकह्याछेपणश्रीकृष्णभग
वानथीअधिककांइनथिकह्युं तथासर्वजगतनीउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्तातेपणश्रीकृष्णभगवानजछेएमकह्युंछे
अनेपंचमस्कंधनेविषेतोएश्रीकृष्णभगवाननुंमाहात्म्यकह्युंछे तथाएश्रीकृष्णभगवानजेतेआजगतनिस्थितिनेअ
र्थेनेपोतानाभक्तजननेसुखआपवानेअर्थेअनेकप्रकारनिमूर्त्तियुंनेधारिनेखंडखंडप्रत्येरह्याछे एमकह्युंछेअनेपोते
बांधिएविजेमर्यादाउंतेनेविषेजेरहेतेअतिशेमोटयपनेपामेनेजेनरहेतेमोटोहोय तोपणपोतानिस्थितिथकिपडीजाय
अनेजेसाधारणजीवहोयनेतेमर्यादानेलोपेतोतेनेअधोगतिथायछे एमकह्युंछेअनेएजजेश्रीकृष्णवासुदेवतेणेवसु

ढेवदेवकीनेप्रत्यक्षचतुर्भुजरूपेअद्भुतबाळथकादर्शनदिधुंएअनादिवासुदेवरूपछे अनेएश्रीकृष्णभगवानधर्मअर्थ
कामनेविषेवर्त्याछे तेधर्मअर्थकामसारुजेजेभगवानेचरित्रकर्यांतेनुंजेगांनकरेअथवाश्रवणकरेतेसर्वेजीवसर्वे
पापथकिमुकाइनेपरमपदनेपांमेछे अनेएवासुदेवभगवाननाजन्मकर्मनेमूर्त्तिएसर्वेदीव्यस्वरूपछेअनेएजेवासुदे
वश्रीकृष्णतेजसर्वोपरिछेएविरित्येएवेग्रंथनुंरहस्यछे अनेजेशुकजीजेवाब्रह्मस्थितिनेपांम्याहोयतेनेपणएश्रीकृष्णप
रब्रह्मनीउपासनाभक्तिकरवीनेदशममांकह्यांजे श्रीकृष्णभगवाननांचरित्रतेशुकजिजेवानेपणगाववांनेसांभल
वांतेशुकजियेंजकह्युंछेजे परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया ॥ गृहीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान् ॥
॥ १ ॥ अनेएवाजेवासुदेवभगवानतेनाआकारनेविषेदृढप्रतितीराखवी अनेजोभगवाननाआकारनेविषेदृढप्र
तितीहशेनेकदाचितएजीवकांइकपापकरशेतोपणएनोउद्धारथाशे केमजेपापकरेतेनुंतोप्रायश्चित्तकह्युंछे पणभ
गवाननेजेनिराकारसमजेएतोपंचमहापापकरतांपणअतिमोटुंपापछे एपापनुंकोईप्रायश्चितनथिअनेभगवानने
साकारजांणीनेनीष्ठाराखीहोयनेकदाचिततेथिकोईकपापथैगयुंहोयतोएनोशोभारछे एपापतोभगवाननेप्रतापेक
रिनेसर्वेबलिजाशेनेएवोजीवभगवांननेपांमशे माटेभगवाननाआकारनेवीषेदृढप्रतितीराखिनेएनिदृढउपासना
करविएमअमेतमनेसर्वेनेकहियेछइयेतेआवार्त्तानेसर्वेदृढकरिनेराखज्यो एविरित्येश्रीजिमहाराजसर्वेनेशिक्षाव
चनकहिनेभोजनकरवासारुपधार्या॥ ॥इतिवचमान्टतं॥ ॥३९॥
॥१७२॥ ॥संवत१८८० नाआसोवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपो

तानाउतारानेविषेविराजमानहताथछे   स्नानकरिनेनेश्वेतवस्त्रनुधारणकरिनेपोतानाआसनउपरथविराजमानथ
यानेपोतानुंदेवार्चनादिकजेनित्यकर्मतेनेकरिनेंउत्तरादिमुखे श्रीकृष्णभगवाननेंसाष्टांगदंडवतप्रणामकरताहवाते
प्रतिदिनजेटलादंडवतप्रणामकरतातेथितेदिवसतोपोतेएकदंडवतप्रणामअधिककर्यो तेनेजोइनेशुकमुनियेपुछ्युं
जेहेमहाराजआजतमेएकप्रणामअधिककेमकर्यो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनित्यप्रत्येतोअमे श्रीकृष्णभग
वाननेनमस्कारकरिनेंएमकेताजे   हेमहाराजआदेहादिकनेविषेअहंममत्वहोयतेनेतमेटाळज्यो   अनेआजतोअ
मनेएवोविच्यारथयोजेभगवाननाभक्तनोमनेंवचनेनेंदेहेकरिने   जेकांइकजांणेअंजाणेद्रोहथइआवेनेतेणेकरिनें
जेवुंआजिवनेदुःखथायछेतेवुंबिजेकोइपापेकरिनेथातुनथि   माटेजांणेअजांणेमनेवचनेंदेहेकरिनें जेकांइभगवा
ननाभक्तनोद्रोहथयणिआव्योहोय तेनोदोषनिवारणकराव्यासारुंएकप्रणामअधिककर्यो अनेअमेतोएमजांण्युं
छे जेभगवाननाभक्तनाद्रोहेकरिनेंजेवुंआजीवनुंभुंडुथायछे नेएजिवनेकष्टथायछेतेवुंकोइपापेकरिनेंनथिथातुं
अनेभगवाननाभक्तनिमनेवचनेंदेहेकरिनें जेसेवाबणिआवेनेतेणेकरिनेंजेवुंआजिवनुंरुडुंथायछे नेएजीवनेसु
खथायछे तेवुंबिजेकोइसाधनेकरिनेंनथिथातुं अनेएभगवाननाभक्तनोजद्रोहथायछे तेतोमानइर्ष्यानेंक्रोधए
च्यारेकरीनेथायछे अनेभगवाननाभक्तनुंजेसनमानथायछे तेजमांएच्यारवांनांनहोयतेथियथायछे माटेजनेआ
देहेकरीनेपरमसुखियाथावुंहोयनेदेहमुक्याकेडपणपरमसुखियाथावुंहोयतेने   भगवाननाभक्तनोमनेवचनेदेहेक
रीनेद्रोहनकरवो अनेजोभगवाननाभक्तनोकांइकद्रोहथइजायतोतेनिवचनेकरिनेप्रार्थनाकरविनेमनेकरिने मेट

हेकरीने तेनेदंडवतप्रणामकरवानेफरिनेद्रोहनथायएविरित्येवरत्यानोआदरकरवो पणएकवारद्रोहकरिनेंदंडवत
प्रणामकरयानेवलिफरी द्रोहकरीनेदंडवतप्रणामकरवाएविरित्येवर्त्तवुंनहि अनेआवार्त्तादाडिसांभरतिरहेतेसारुं
आजथिसर्वेसंततथासर्वेहरिभक्तमात्रएवोनियमराखज्यो जेभगवाननिपूजाकरीनेंपोतानानित्यनियमनाजेदंड
वतप्रणामहोयतेकरवानेते पछेबधादिवसमांजेकांइजांणेअजांणेमनेवचनेदेहेकरीनें भगवाननाभक्तनोद्रोहथ
योहोयतेनुं निवारणकरावववासारुंएकदंडवतप्रणामनित्येकरवोएमअमारिआज्ञाछे तेनेसर्वेपालज्यो ॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥५०॥ ॥१७३॥ ॥संवत् १८८० ना कार्त्तिकवदि ११
एकादशिनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारनेओरडा
निओसरिउपरढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतानेकंठनेविषे पिलापुष्पनाहारपेरयाह
ता नेपाघनेविषेपिलापुष्पनातोराखोशाहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनि
सभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजकृपाकरीनेपोतानाभक्तजननेउपदेशकरताथकाबोल्याजे जेनेपरमेश्व
रनभजवाहोयतेने भगवाननीअथवाभगवाननाभक्तनीसेवाचाकरिमले तारेपोतानुंमोटुंभाग्यमानिनेतेसेवाक
रवीतेपण भगवाननीप्रसन्नतानेअर्थनेपोतानाकल्याणनेअर्थे भक्तियेकरीनेजकरवि पणकोइकनाखवांणेतेसारुंन
करवी अनेजीवनोतोएवोस्वभावछेजेजेमांपोतानेमानजडेतेजकरवुंसारुंलागे पणमांनविनाएकलितोभगवान
निभक्तिकरविपणसारिलागेनहि अनेजेमस्वानहोयतेसुकाहाडकाने एकांतलेइजइनेकरडेपछे तेणेकरीनेपोतानुं

मोढुंछोसायर्नंतहाडचकुंल्लोहियालुंथाय तेनचाटिनेराजिथायछे पणमूरखएमनथिजांणता जेमाराजमांढानुंलोहि छे तेमांदुस्वादमानुंछूं तेमभगवाननोभक्तहोयतोपणमांनरूपिहाडचकानमुकिसकतोनथि अनेजेजेसाधनकरे छे तेमामननेवशथइनेकरेछे पणकेवलभगवाननिभक्तिजांणिनेभगवानांनप्रसन्नतानेअर्थेकरतानथिअनेभग वाननिभक्तिकरेछे तेमांपणमाननोस्वादआवेछे तारेकरेछेपणकेवलभगवाननीप्रसन्नतानेअर्थेनथिकरता अने मानविनाकेवलभगवाननीप्रसन्नतानेअर्थेभगवाननीभक्तितारतनजी तथामियांजीजेवाकोईकजकरताहशे प णसर्वेथितोमाननोस्वादमुकिसकातानथी पछेतेउपरमुक्तानंदस्वामियेतुलसिदासनिसाखिकहीजे ॥ कनकतज्यो कामनितज्यौतज्योधातुकोसंग ॥ तुलसिलघुभोजनकरिजिवेमानकेरंग ॥ १ ॥ एसाखिनेसांभनिनेश्रीजिमहारा जबोल्याजेजेवोजीवनमांनमांथीस्वादआवेछे तेवोतोकोईपदार्थमांथीआवतानथी माटेमाननेतजीनेजेभगवा ननेभजेतेनेतोसर्वेहरिभक्तमांअतिशेमोटोजाणवो ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥४१॥

॥ १७४ ॥ ॥ संवत् १८८० नामागशरवदि १२ द्वादर्शांने दिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडा मध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारय ओरडानीओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहती अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनी तथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहति पछेभगवदानंदस्वामि येश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युं जेहमहाराजभगवाननाएकएकरोमनेविषे अनंतकोटिब्रह्मांडरह्यांछे तेकइरित्यरह्यां छेअनेब्रह्मांडमांकियेकियेठेकांणेभगवाननाअवतारथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे पुरुषोतमभगवाननुंजे

अक्षरधामतेनाबेभेदछे एकसगुणपणुंनेबीजुंनिर्गुणपणुं अनेपुरुषोतमनारायणछेतेनेतोसगुणनकेवायने निर्गुण
पणनकेवाय नेसगुणनिर्गुणभेदतोअक्षरनेविशेछे तेअक्षरनिर्गुणपणेतोअणुंथकीपणअतीसुक्ष्मस्वरुपेछे अने
सगुणस्वरुपेतोजेटलुंमोटुंपदार्थकेवायतेथकिपणअतिशेमोटुंछे तेअक्षरनाएकएकरोमनेविषेअणुनिपेठेअनंतको
टिब्रह्मांडरयांछे तेकांइब्रह्मांडअक्षरनेविषेनांनांथैजातांनथी एताअष्टावरणेसहवर्तमानहोयपणअक्षरनिअतिशेमो
ट्यपछे तेआगल्यब्रह्मांडअतिशेनांनांदेखायछे जेमगिरनारपर्वतछेतेमेरुआगल्यअतिशेनांनोदेखायअनेलोका
लोकपर्वतनी आगल्यमेरुपर्वतअतिशेनांनांदेखायतेमब्रह्मांडतोआवडांनेआवडांहोयपणअक्षरनिअतिशेमोट्य
पछे तेनिआगल्यअतिनांनांदेखायछे माटेअणुंसरखांकेवायछे अनेअक्षरब्रह्मतोजेमसूर्यनुंमंडलछे तेमछेतेसूर्य
ज्यारेमाथेआवेतारेसूर्यनेजोगेकरीनेदशेदिशुकल्पायछे तेमअक्षरधामछे अनेतेअक्षरनेउपरहेठेनेच्यारेपडखेस
र्वदिशुंमांब्रह्मांडनिकोटियुंछे अनेभगवानजेपुरुषोत्तमतेतोअक्षरधामनेविषेसदाय विराजमानरहेछे नेतेसत्यसं
कल्पछे नेअक्षरधामनेविषेरयाथकाजजेजेब्रह्मांडमांजेजेरूपप्रकाश्यांजोइयेतेवातेवारूपनेप्रकाशकरेछे जेमए
श्रीकृष्णभगवानेरासक्रिडाकरितारेपोतेएकहतातेजेटलिगोपांगनाउंहतितेटलारूपेथया तेमजपुरुषोत्तमभगवान
ब्रह्मांडब्रह्मांडप्रत्येज्यांजेवुंरूपप्रकाश्युजोइयेत्यांतेवारूपनेअक्षरधाममांरयाथकाप्रकाशेछे अनेपोतेतोसदायअक्ष
रधाममांरेछेअनेज्यांएपुरुषोत्तमनिमुर्त्तिछे त्यांजअक्षरधामनुंमध्यछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ४२॥ ॥ १७५॥
॥ संवत १८८० नापोषशुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबा

रमां अजोध्यावासिनेघेरगादितकियाउपरुयविराजमानहता अने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां नेपोतानामुखारविं
दनिआगत्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेप्रेमानंदस्वामिसरोदोलइनेकिर्त्तनगावता
हतापछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योप्रश्नउत्तरकरियेएमकहिनेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेजेभगवाननोभक्तगुणाती
तहोयनेकेवलसत्तारूपेवर्त्ततोहोयनेतेनेविषेवैराग्यरूपजे सत्वगुणअनेविषयमांप्रीतिरूपजेरजोगुणअनेमुढपणों
रूपजेतमोगुणएत्रणयेगुणनाभावतोनहोयअनेततोकेवलउत्थानेरहितशुन्यसमताधरिरहे नेसुषुप्तिजेविअवस्था
वर्तेएविरित्येसत्तारूपेरयोजेनिर्गुणभक्ततेनेभगवाननेविषेप्रीतिहोयकेनहोयएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुं
जेजेसत्तारूपेवर्त्तेतनेभगवाननेविषेतोप्रीतिहोय तारेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेसत्तारूपेरयोएवाजेएभक्ततेनेभगवा
ननेविषेप्रीतिछेतेआत्मानेसजातिछेकेविजातिछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेएप्रीतितोआत्मानेसजातिछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेमधवाचार्य्यनिंबार्कनेवल्लभाचार्यएमणेआत्मारूपेरइनेजे भगवाननेविषेप्रीतिकरविएप्री
तिनेब्रह्मस्वरूपकहिछेमाटेगुणातीतथैनेजेभगवाननेविषेप्रीतिकरेछे एजब्रह्मनुंस्वरूपछेएममोटामोटाआचार्यना
सिद्धांतछे ॥इतिवचनामृतं॥४३॥ ॥१७६॥ ॥संवत् १८८० नापोषशुदि ८ अष्टमीनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमान
हताअनेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगत्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेपुछ्युं जेज्यारेकोइकहरिभक्तनोअवगुणआवेतारेमारेजेटलातेमां

दोषसुकताहोयएटलानेएटलासुकेकेकांइवधुसुके पछेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेअटकलेतोएमजणायछे जेमोरेसु
कताएटलानेएटलासुकेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे एवातमांतमारिनजरपडिनहिएटलानेएटलाअवगुणसुक
ताहोयतोअवगुणआव्यो एमकेमकेवायमाटेएतोभुंडादेशकालक्रियासंगआदिकनेजोगेकरिनें बुद्धिपलटाइनेवि
जिरित्यनिजथईजायछे तेणेकरिनेअवगुणवधुसुकेछेतारेएमजांणवुंजेबुद्धिनेविषेभुंडादेशकालादिकनुदुषणला
गुंछे अनेअमेतोएमजांणियेछईयेजेजेनेपुर्वेमोटापुरुषनोसंगहशे अथवाभगवाननुदर्शनथयुहशेतेनेतोपोताना
जअवगुणभासेपणबिजाहरिभक्तनाअवगुणभासेजनहिनेएवांजेनांलक्षणहोयतेनेदैवी जिवजांणवो अनेजेआ
सुरीजीवहोयतेनेतोपोतामांएकेअवगुणभासेनहिअनेबिजाजेहरिभक्तहोयतेनेविषेजकेवलअवगुणभासे एवि
जेनिबुद्धिहोयतेनेआसुरिजीवजांणवो नेतेआसुरिजीवसत्संगिमांरयोहोयअथवासंतनामंडलमांरयोहोयपणजे
वाकालनेमीरावणनेराहुहतातेसरखोरहेपणएनेसंतनोसंगलागेनहिमाटेपाकोहरिभक्तहोयतेनेपोतानाजअवगुण
सुकेपणबिजाहरिभक्तनादोषनेतोदेखेजनहि॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥४५॥ ॥१७७॥ संवत् १८८०
नापोषवदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबा
रयओरडानिओसरियेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि
तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतमेसर्वेमुनिमंडलतथाब्रह्मचारित
थाग्रहस्थसत्संगी तथापालातथाअयोध्यावासिएतमेसर्वेमाराकेवाओछोतेजोहुंखटकोराखिनेतमनेवर्त्तावुंनहिं

अनेतमेकांइकगाफलपणेवर्त्तोतेअमथकिदेखायनहिंमाटेजेजेमाराकेवांणाछो तेमांमारेएकतलमात्रकसररेवादे
विनथिमाटेतमेपणसुधासावधानरेज्योजो।जरायगाफलाइराखशोतोतमारोपगटकशेनहिं अनेमारेतोजेतमेभग
वाननाभक्तछोतेनाहृदामांकोइजात्यनिवासनातथाकोइजात्यनोअजोग्यस्वभावतेरेवादेवोनथि अनेमायानात्र
णगुणदशइंद्रियुंदशप्राणच्यारअंतःकरणपंचभूतपंचविषयने चौदइंद्रियोनादेवताएमांथिकोइनोसंगरेवादेवोन
थिएसर्वेमाइकउपाधिथकिरहितसत्तामात्रएवोजेआत्मातेरुपेथैनेभगवाननिभक्तिकरोएवासर्वेनेकरवाछे पण
कोइजात्यनोमायानोगुणरेवादेवोनथि अनेआजन्ममांसर्वकसरनटलितोबदरिकाश्रममांजैनेतपकरिनेसमग्रवा
सनाबालिनेभस्मकरविछे तथाश्वेतद्विपमांजैनेनिरन्नमुक्तभेलातपकरिनेसमग्रवासनाबालिनेभस्मकरिनांखवि
छे पणभगवानविनाबिजाकोइपदार्थमांप्रीतीरहेएवुंरेवादेवुंनथिमाटेसर्वेहरिभक्ततथासर्वेमुनिमंडलसावधानरे
ज्योएटलिवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजपोतानाउतारामांपधार्या पछेतेजदिवससायंकालेवलिसभाकरिनेविराज
मानथयापछेआर्त्तिथइरहितारे श्रीजीमहाराजबोल्याजेसात्विकिकर्मकरिनेदेवलोकमांजायछे अनेराजसिकर्म
करिनेमध्यलोकनिप्राप्तिथायछेनेतामसिकर्मकरिनेअधोगतिनेपामेछेतेमांकोइएमआशंकाकरेजेराजसिकर्मेकरि
नेमनुष्यलोकनिप्राप्तिथायछे तारेतोसर्वमनुष्यनेसुखदुखसरखुंजोइयेतोएनोउत्तरएमछे जेएकरजोगुणछेतेनादेश
कालादिकनेजोगेकरिनेअनंतप्रकारनाभेदथायछे माटेराजसीकर्मनोएकसरखोनिरधाररेतोनथिएतोजेवादेशका
लसंगनेक्रियानोजोगआवेतेवुंकर्मथायछे तेमांपणजेभगवाननाभक्तसंतअनेभगवाननाअवतारतेकुराजीथा

य एवुंकांइककर्मथैजाय तोआनेआदेहेमृत्यलोकमांजमपुरिनाजेवुंदुखभोगवे अनेभगवाननेभगवाननाभक्त राजीथाय एवुंकर्मकरेतोआनेआदेहेपरमपदपांम्याजेवुंसुखभोगवे अनेभगवाननेभगवाननासंतनेकुराजीकरे नेतेणेजोस्वर्गमांगयाजेवुंकर्मकर्युंहोयतोपणतेनोनाशथैजायनेनरकमांपडवुंपडे अनेभगवाननेभगवाननासंत राजीथाय एवुंकर्मकर्युंहोयनेतेनेजोनरकमांजावानुप्रारब्धहोयतोपणतेभुंडाकर्मनोनाशथैजायनेपरमपदनेपां मे माटेजेसमकुहोयतेनेतोभगवाननेभगवाननाभक्तराजिथायतेमजवर्त्तवुं अनेपोतानासंबंधिजेमांणसहोयते नेपणएमउपदेशकरवो जेभगवाननेभगवाननासंतजेजेप्रकारेआपणिउपरथराजिथायनेकृपाकरेतेमजआपणे वर्त्तवुं अनेभगवाननेभगवाननासंतनेअग्नियेज्यारेराजीकर्याहशे तारेअग्निनेएवोप्रकाशप्राप्तथयोछे अनेसूर्य चंद्रादिकजेप्रकाशमानछे तेणेपणभगवाननेभगवाननासंतनेशुभकर्मेकरिनेराजिकर्याहशे तारेएवाप्रकाशनेपां म्याछे अनेदेवलोकमृत्यलोकनेविषेजेजेसुखियाछे तेसर्वेभगवाननेभगवांननासंतनेराजिकर्याहशेतेप्रतापेकरिने सुखियाछेमाटेजेपोतानाआत्मानुंरुडुंथावानेइछेतेनेतोसद्ग्रंथनेविषेकयाजेसधर्मतनेविषेरहिनेभगवाननेभगवान नासंतराजिथायएजउपायकरवो ॥इतिवचनामृतं॥४५॥ ॥१७८॥ संवत्१८८०नापोषवदि११एकादशीनेदिव संस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारथओरडानिओसरियेविरा जमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिछिछिंट्यानिरजाइओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनित थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेझांझमृदंगलैनेसंतकिर्त्तनगावताहतापछेकिर्त्तनगाइरया तारेश्री

जीमहाराजबोल्याजे आसंसारनेविषेजेसतपुरुषहोयतेनेतोकांइकजीवनेलौकिकपदार्थनिहांणयवृद्धिथातीदेखिने
तेनिकोरनोहर्षशोकथायनहिं अनेज्यारेकोइकनुंमनभगवानानामार्गमांथिपाछुंपडे तारेखरखरोथायछे कांजेथो
डाककालजीववुंनेएनोपरलोकबगडशे माटेएनेमोटिहांणथायछे अनेभगवाननाजेअवतारपृथ्विनेविषेथायछे
तेधर्मनास्थापननेअर्थेथायछे तेकेवलवर्णाश्रमनाधर्मस्थापनकरवानेअर्थेजनथिथाता केमजेवर्णाश्रमनाधर्म
तोसमर्षिआदिकजेप्रवृत्तिधर्मनाआचारज्यछेतेपणस्थापनकरेछे माटेएटलासारुजभगवाननाअवतारनथिथा
ता भगवाननाअवतारतोपोतानाएकांतिकभक्तनाजेधर्मतेनेप्रवर्त्तावानेअर्थेथायछे अनेवलिजेएकांतिकभक्त
छे तेनेदेहेकरिनेमरवुंएमरणनथि एनेतोएकांतिकनाधर्ममांथिपडिजवायएजमरणछे तेज्यारेभगवानकेभगवा
ननासंततेनोहइयामांअभावआव्यो तारेएभक्तएकांतिकनाधर्ममांथिपड्योजांणवो अनेतजोक्रोधेकरिनेपड्यो
होयतोतेनेसर्पनोदेहआव्योजाणवो अनेकामेकरिनेपड्योहोयतोयक्षराक्षसनोअवतारआव्योजाणवो माटेजे
एकांतिकनाधर्ममांथिपडिनेएवादेहनेपाम्याछे नेजोतेधर्मवालाहोयअथवातपस्वीहोयतोपणतेधर्मेकरिनेतथातपे
करिनेदेवलोकमांजाय पणजेणेभगवाननोनेभगवानानासंतनोअभावलिधो तेतोभगवाननाधामनेतोनजपां
मे अनेवलिजेपंचमहापापेजुक्तहोयनेतेनेजोभगवाननेभगवाननासंतनेविषेअवगुणनआव्योहोयतोएनांपापना
शथइजाय नेएनोभगवाननाधाममांनिवासथाय माटेपंचमहापापथकिपणभगवाननेभगवाननाभक्तनोअव
गुणलेवोएमोटुंपापछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४६॥ ॥१७१॥ ॥संवत १८८० ना

माहावदि १० दशमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेवारुय
ओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपिलिछिंट्यनिरजाइओढिहतिनेपोता
नामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसंत
निपासेच्यारसाधुरहेताहोयतेनेजोमनदइनेमांणसाइयेराखतांआवडतुंहोयतोतेनिपासेसाधुराजिपेरहे अनेजेनेसा
धुनेराखतांआवडेनहि तेनिपासेसाधुरहेपणनहि अनेजेसाधुनेमोक्षनोखपहोयतेनेतोजमदुखवियेनेविषयनुखंड
नकरियेतेमअतिराजिथायजेमआमुक्तानंदस्वामिनेक्षयरोगथयोछे.तेदहिंदुधगल्युंचिकणुंकांइखावादेतोनथि तेम
जेसमकुहोयतेनेएमजणायजेआरोगेसारु सारुखावापिवानुंसर्वेखंडनकरिनांख्युं माटेआतोक्षयरोगरूपेजांणियें
कोइकमोटासंतनोसमागमथयो होयनेशुंएमआसेछे शामाटेजेशिश्ननेउदरएबेनेविषेजेजीवनेआसक्तिछे एजअ
सतपुरुषपणुंछेतेक्षयरोगएबेयप्रकारनिखोट्यनेकाढेएवोछे तेमएरोगनिपेठेजेसतपुरुषहोयतेविषयनुखंडनकरता
होय तारेमुमुक्षुहोयतेनेतेमांदुखाइजावुंनहि अनेजेखाधापिधानिलालच्येकेलुगडानिलालच्ये अथवापोतानेस
नगमतापदार्थनिलालच्येकोइमोटेरासंतभेगोरहेतोहोयतेनेतोसाधुजनजांणवो तेनेतोलबाडजांणवोनेकुतराजे
वोजांणवोनेएवोमलिनआशयवालोहोयतेअंत्येजातांविमुखथाय अनेवलिसंतनेकोइसारुपदार्थआपेतेमांजेइ
र्षाकरेतथाजेपंचविषयनोलालचिहोय एबेतोपंचमहापापिथीपणअतिभुंडाछे माटेजेसमकुहोयतेनेसंतनासमा
गममांरहिनेआवोमलिनआशयअंतरमांराख्योनजोइये केमजेआसभातोजविबदरिकाश्रममांतथाश्वेतद्वीपमां

होयनेविछे तमांवेसिनेज्यारेमळिनवासनानटळि तारेबिजुंटाळ्यानुंठेकांणुंक्यांमळशे अनेपंचविषयछेतेतोपूर्वेदेव
मनुष्यादिकनेविषेअनंतदेहेकरिनेआपणाजीवेभोगव्याछे तोपणहजीलगणएविषयनितृप्तीथइनथितोहवेभगवा
ननाभक्तथइनेवर्षकेबेवर्षकेपाचवर्षविषयभोगविनेपुर्णथवाशेनहिं जेमपाताळसुधिपृथवीफाटिहोयतेनेपांणीये
करिनेभरवामांडियेतेक्यारेयभरायनहिंतेमइंद्रियुंछेतेनेक्यारेयविषयथकितृप्तिथइनथि नेथाशेपण नहिं माटेहवेतो
विषयनिआसक्तिनेत्यागकरिनेअनेसाधुजेमवढिनेकेहेतमगुणलेवोपणअवगुणलेवोनहि तेमुक्तानंदस्वामिनाकी
र्तनमांकयुंछेजे ॥सुळिउपरस्यशयनकरावेतोयसाधुनेसंगरहियेरे॥ माटेआवोअवसरपांमिनेतोअशुभवासनाटाळि
नेजमरवुं पणअशुभवासनासोतांमरवुंनहि अनेआदेहमांथिनिसरिनेनारदसनकादिकशुकजीजेवाब्रह्मरूपथैने
भगवाननोभक्तिकरवीछे एविवासनाराखविनेएमकरतांथकां जोब्रह्मलोकमांकेइंद्रलोकमांनिवासथइजाशे तो
पणकांइचिंतानथि जेमझाडफरवागयानेपायखांनामांमाथाभरपडीगयातोनाइधोइनेपवित्रथावुं पणएमांपडि
नेरवुंतेमशुभवासनाराखतांराखतांब्रह्मलोकमांकेइंद्रलोकमांजवांणुंतोएमजांणवुंजेमाथाभरनरकनाखाडामांप
ड्याछैये एमजांणिनेशुभवासनानेबळेकरिनेब्रह्मलोकइंद्रलोकनाभोगनेत्यागकरिने भगवाननाधाममांपुगवुंपण
वच्चमांक्यांईनेरवुंएमनिश्चेराखवो अनेवळिजेमपोतानिसेवाग्रहस्थकरेछेअथवात्यागीसेवाकरेछेतेमआपणपण
हरिभक्तनुंमाहात्म्यजांणयुंजोईयेजेमअमारिचाकरिमूळजीब्रह्मचारिमाहात्म्यजांणिनेकरेछे तेमअमेपणब्रह्मच्या
रिनुंमाहात्म्यजाणियेछैयेतेमआपणिग्रहस्थअन्नवस्त्रेकरिनेचाकरिकरेछे तेमआपणेपणएमनुंमहात्म्यसमझिनेए

मनिवातचिंतकरिनेचाकरिकरविएमञरसपरसमहात्म्यसमजिनेहरिन्नक्तनिसोवत्यशखवि ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४७॥ ॥१८०॥ संवत् १८८० नामाहावदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिसहजानंदजीमाहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारयञोरडानिञोसरियेविराजमांनहता ञनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां ञने तुलसिनिनविश्वेतकंठियुंकंठनेविषेधारणकरिहतिनेपाघनेविषेपिलापुष्पनोतोरो विराजमानहतोनेकंठनेविषेपुष्पना हारधारणकर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिञागल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराइनेबेठिहतिनेसाधुप्रे मानंदस्वामिन्नगवाननाध्याननाञंगनिगरबियुजे॥वंदुंसहजानंदरसरूपञनोपमसारनेरेलोल॥एगावताहतापछे ज्यारेगाइरह्यातारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेबहुसारांकीर्त्तनगायांञाकीर्त्तननेसांन्नलिनेतोञामारामनमां एमवि च्यारथयोजेञाविरीत्येएनेन्नगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनछे माटेएसाधुनेतोउठिनेसाष्टांगदंडवत्प्रणामकरिये ञनेजे नेञाविरित्येञंतःकरणमांन्नगवाननुंचिंतवनथातुहोयनेएविवासनायेजुक्तजोदेहमुकेतोतेनेफरिनेगर्न्नवासमांजा वुंपडेजनहिञनेएविरित्येन्नगवाननुंचिंतवनकरतांजिवतोहोयतोपणएपरमपदनेपाम्योजछे ञनेजेवाश्वेतद्विपमां निरन्नमुक्तछेतेवोजएपणनिरन्नमुक्तथैरयोछे ञनेदेहक्रियातोजोग्यहोयएटलिसहेजेजथायछेञनेजेनेन्नगवान नास्वरूपनुंएविरित्येचिंतवनथायछेतेतोक्रतार्थथयोछे नेतेनेकांइकरवुंबाकिरह्युनथीञनेजेनेन्नगवानविनाबिजा पदार्थनुं चिंतवनकरतेथकेदेहपडशेतेनेकोटिकल्पेदुखनोञंतञावतोनथिमाटेञावोञवसरञाव्योछे तेनेपांमिने न्नगवानविनाबिजापदार्थनुंचिंतवनमुकिनेएकन्नगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनकरवुंञनेजोन्नगवाननास्वरूपनुंचि

तवनथइनसकेतोपणधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेणेजुक्तएवाजेआसाधुतेनेमध्येपडिरेवुं अनेआमारपणएजअंतरमां
वासनाछेजेआदेहनेमुकशुं पछेकोईरित्यनोजन्मथावानुनिमित्ततोनथितोपणअंतरमांएमविचारियेछैयेजेजन्मध
रवानुंकोइकारणउत्पन्नकरिनेपणसंतनामध्यमांजन्मधरवोएमजइछियेछैये अनेजनेएकीर्त्तनमांकयुएविरित्य
नुंचिंतवनथातुंहोयतेतोकालकर्मनेमायानापाशथकिमुकाणोछे अनेजेनेघेरएवापुरुषेजन्मधर्योतेनांमावापपण
कृतार्थथयांजाणवां अनेभगवानवीनाबिजाविषयनुंजेचिंतवनकरेछेतेतोअतिशेभूंडयोजाणवोअनेस्त्रीपुत्रनेध
नादिकपदार्थतोजेजेयोनिमांजायछे तेसर्वेमांमलेछेपणआवाभलवर्त्तासंतनोसंगने श्रीवासुदेवभगवाननुंसा
क्षातकारदर्शननेचिंतवनतेतोअतिशेदुर्लभछे माटेजेमविषइजननेपंचविषयनुंचिंतवनअंतःकर्णमांथयाकरेछेते
मजेनाअंतरमांअखंडभगवाननुंचिंतवनथयाकरेएथीउपरांतमनुष्यदेहनोबिजोलाभनथि अनेएतोसर्वेहरिभक्त
मांमुखियछेअनेएभक्तनेशब्दस्पर्शरूपरसगंधएपंचविषयहोयतोपणभगवानसंबंधिजहोयनेतेनाश्रवणतेअखं
डभगवाननीकथासांभलवानेइछेनेत्वचातेभगवाननोस्पर्शकरवाइछेनेनेत्रतेभगवाननेभगवाननासंतनांदर्श
नकरवाइछेनेरसनातेभगवाननामहाप्रसादनास्वादनेइछे अनेनासिकातेभगवाननेचड्यांजपुष्पतुलसितेनासुगं
धनेइछेपणपरमेश्वरविनाअन्यवस्तुनेसुखदाइजाणेजनहि एविरित्येजवर्त्तेतेभगवाननाएकांतिकभक्तकेवाय ॥
॥इतिवचनामृतम्॥४८॥ ॥१८१॥ ॥संवत् १८८० नाफागणशुदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यअथमणेवारुं

मेडिनिओसरियेंढोलियाउपरस्यगादितकीयाबिछाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपाघ
मांधोलापुष्पनोहारलटकतोमुक्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रत्यक्षभगवाननिजेमुर्त्तिनेविजाजेमायिकआकारएवेयनेविषेतोघ
णोफरछेपणजेअज्ञानिछेनेअतिशेमूर्खछे तेतोभगवाननेनेमायिकआकारनेसरखाजाणेछेकेमजेमायिकआका
रनाजजेनाराछेनेमायिकआकारनाजेचिंतवनकरनाराछेतेतोअनंतकोटिकल्पसुधिनरकचोराशिनेविषेभमेछेअ
नेजेभगवाननास्वरूपनादर्शनकरनाराछेनेभगवाननास्वरूपनाचिंतवनकरनाराछे तेतोकालकर्मनेमायाएसर्वेना
बंधनथकिछूटिनेअभयपदनेपामेछेनेभगवाननापार्षदथायछे माटेअमारेतोभगवाननिकथाकेकिर्त्तनकेवार्त्ता
केभगवाननुंध्यानएमांथिकोइकालेमननेत्तमिथातिजनथिनेतमारेपणसर्वेनेएविजरित्येकरवुं॥ ॥इतिवच
नामृतम॥ ॥४९॥ ॥१८२॥ ॥ संवत् १८८० नाचैत्रवदि २ द्विति
यानेदिवसस्वामिश्रीसजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि
आगल्यआथमणे बारयमेडिनिओसरिउपरस्यरात्रिनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोता
नामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआज
तोअमारुजरहस्यछे ततमनेसर्वेनेअमाराजाणिनेकहियेछइयेजजेमनदियुंसमुद्रनेविषेलीनथायछे नेजेमसतिने
पतंगतेअग्निनेविषेबलिजायछे नेजेमसुरोरणनेविषेटुकटुकथेजायछेतेमएकरसपरीपुर्णएवुंजेब्रह्मस्वरूपतेनेविषे

अमेअमाराअत्मानेलिनकरिराख्याछे अनेतेतेजोमयएवुंजेअक्षरब्रह्मतेनेविषेमूर्त्तिमानएवातेपुरुषोत्तमभगवान
नेतेभगवाननाजेभक्ततेसंघाथेअखंडप्रितिजोडिराखिछे अनेतेविनाकोइपदार्थमांप्रितिनथिएवुंआमारेअखंडवर
तेछे अनेउपरथितोअमेअतिशेत्यागनोफुंफवाडोजणावतानथिपणज्यारेअमेअमाराअंतरसांमुजोइनेविजाहरि
भक्तनाअंतरसांमुजोइयेछइये तारेमोटामोटापरमहंसतथामोटिमोटिसांख्ययोगीबाईयुंएसर्वेनेकांइकजगतनिको
रनोलोचोजणायपणअमाराअंतरनेविषेतोक्यारेयस्वप्नमां पणजगतनीकोरनोघाटथातोनथिअनेभगवाननेभग
वाननाभक्तनिभक्तिमांथिअमनेपाडवानेअर्थेकोइसमर्थनथिएमजणायछे अनेजेदिवसभगवाननिप्राप्तिनोति
थइतेदिवसपणभगवाननिशक्तिजेकालतेपणआजिवनोनाशकरिसक्यो नथिअनेकर्मपणनाशकरिसक्यांनथिअ
नेमायापणपोतानेविषेलिनकरिसकिनथिनेहवेतोभगवानमल्याछे माटेकालकर्ममायानोशोभारछेएमजांणिने
एविहिमत्यबांधिछे जेहवेतोभगवाननेभगवाननाभक्तविनाकोइनेविषे प्रितिराखविनथिअनेजेअमारिसाबत
राखशेतेनाल्हदामांपणकोइजात्यनोलोचोरेवादेवानथिशामाटेजेजेनेमाराजेवो अंतरनोद्दढावहोयतेसाथेजअ
मारेबनेछे अनेजेनाल्हदामांजगतनासुखनिवासनाहोयतेसंघाथेतोअमेहेतकरियेतोपणथायनहिमाटेजेनिर्वासनि
कभगवाननाभक्तहोय तेजअमनेवालाछेएअमाराअंतरनुंरहस्यछे तेकह्युंएविरित्येश्रीजीमहाराजेपोतानाभक्त
जननिशिक्षानेअर्थेवार्त्ताकरि ॥इतिवचनामृतं॥५०॥ ॥१८३॥ संवत् १८८०नाचैत्रवदि९ नवमीनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां दक्षाणाद्वारस्यओरडानिओसरियेंढोलि

याउपरथगाढिंतकीयानंखाविनेविराजमानहताने पोतानामुखारविंदनिआगळयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेपरमहंसनेप्रश्नपुछ्युंजेकोइकसमामांतोजीवसुषुप्तिमांजायछे तारेअतिशे
सुखथायछे अनेकोइकसमामांतोसुषुप्तीमांजायछेतोपणउद्वेगमटतोनथितेनुशुंकारणछेएप्रश्नछे पछेमोटामो
टासंतहतातेमणेएप्रश्ननुं समाधानकरवामांड्युंपणयथार्थसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोर
जोगुणनुंबळवधिपांमिजायछेतेसुषुप्तिमांपणतमोगुणभेळोरजोगुणनोविक्षेपरहेछे माटेसुषुप्तिमांपणअसुखरहे
छे माटेगुणनोसंगज्यांसुधिरहेत्यांसुधिकोइजीवसुखीयोरेहनहिनेज्यारेआत्मसत्तारूपेरहेतारेजसुखीरहेछे पछेमु
क्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेआत्मसत्तारूपेरहेतनांशांलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशिवब्रह्माजेवाकोइस
मर्थकेवायनहिंएतोनारदजेवानापणगुरूछे अनेएजेवाब्रह्मस्वरूपेवर्त्तेछेतेवुंतोबिजानेवर्त्तवुंकठणछेतोपणदेशका
ळक्रियासंगमंत्रशास्त्रदिक्षानेध्यानएआठजोभुंडाथयातोतेनजोगेकरिने एशिवब्रह्माजेवानेपणअंतरमांअतिशेदुः
खथयुंमाटेगमेतेवोनिर्गुणहोयने आत्मसत्तारूपेरेतोहोयनेजोतेनभुंडादेशकाळादिकनोजोगथायतोतेनेजरुरअं
तरमांदुःखथायमाटेमोटापुरुषनिबांधेलजेमरजादातेने लोपिनेकोइसुखीथातोनथिमाटेजेटलात्यागीछेतेनेतोत्या
गीनाधर्मप्रमाणेवरतवुं अनेजेटलागृहस्थहरिभक्तछे तेमनेगृहस्थनाधर्मप्रमाणेवरतवुंअनेजेटलिबाईयुंहरिभ
क्तछेतेनेबाईयुंनाधर्मप्रमाणेवरतवुं अनेजोतेथकिओछुवरतेतोपणसुखनथायअनेजोतेथकिअधकुंवरतेतोपण
सुखनथायशामाटेजेपरमेश्वरनाकहेलजे धर्मतप्रमाणेजग्रंथमांलख्युंहोयतेमांकोइरीत्येबाधआवेएवुंनहोयनेसु

खेपलेएवुंहोयनेतथिओछुंअधकुंकरव।जायतेकरनारोजरुरदुखीथायमाटेसतपुरुषनिआज्ञाप्रमाणेजेरहेछे तेज
रुडादेशकालादिकनेविषेरह्याछे अनेजेसतपुरुषनिआज्ञाथीबाह्यपड्यातेजएनेभुंडादेशकालादिकनोजोगथयो
छेमाटेसतपुरुषनिआज्ञानेविषेवर्त्तेछे तेजआत्मसत्तारूपवर्त्तेछे ॥इतिवचवचनामृतं॥५१॥ ॥१८४॥ संवत्
१८८०नाचैत्रवदि११ एकादशिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेअसवार
थैनेश्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतानेत्यांवेदिकाउपरयविराजमानथयाहता नेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेवि
षेपुष्पनोहारपेर्योहतोनेपाघनेविषेफुलनोतोरोविराजमानहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपोतानिआगल्यमुनिमंडलझांझमृदंगलैनेकिर्त्तनगावताहतातेज्यारेकी
र्त्तनगाइरह्या तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योहवेवार्त्ताकरियेतेसांभलोजेआसंसारनेविषेग्रहस्थाश्रमिनेत्यागिए
बेनामार्गजुदाजुदाछेतजेग्रहस्थनेशोभाहोयतेत्यागीनेदूषणरूपहोयनेजेत्यागीनेशोभाहोयतेग्रहस्थनेदूषणरूपहो
यतेनेबुद्धिमानहोयतेजांणेपणबिजोजांणिसकेनहि माटेतेनिविक्तिकहियेछइयेजजेग्रहस्थाश्रमिछेतेनेधनदोलतहा
थीघोडागायभेंशमेडिहवेलिस्त्रीछोकरांभारेभारेवस्त्रआभुषणएसर्वेपदार्थशोभारूपछे अनेएजजेसर्वेपदार्थते
जेत्यागीहोयतेनेदोषरूपछे अनेत्यागिछेतेनेवनमांरेवुंवस्त्रविनाउघाडुंएककोपीनभरेरवुंमाथामांटोपिघालविडाढि
मुंछमुंडाविनखावविभगवांवस्त्ररांखवां अनेकोइगाल्युंदेनेकोइधुल्यनांखेतेअपमानननेसहनकरवुंएजत्यागीनेपर
मशोभारुपछे अनेएत्यागीनिजेशोभातेजग्रहस्थनेपरमदोषरूपछेमाटेआसंसारमांथीजेनिसर्यांनेत्यागिथयाते

नेतोएमविच्यारवुंजेहुंकियाआश्रममांरह्योछु एमबुद्धिमानहोयतेनेविच्यारकरवोपणमुरखनिपेठेविच्यारयाविना
कोइचालेचढिजावुंनहिं अनेजेसमजुहोयतेनेकोइकवढिनेकहेतारेसांमोगुणलेअनेजेमुर्खहोयतेनेकोइकहितनिवा
तकहे तारेतेमुंझाइजायअनेमुकुंदब्रह्मचारितथारतनजिएवेमुंझातानथितोएमनिसाथेअमारेघणुंबणेछे अनेव
ळिजेश्रद्धायेसहितसेवाचाकरिकरेतेअमनेगमे अनेश्रद्धाविनातोकोइजम्यानुंलावेतोतेजम्यानुंगमेनहिंनेवस्त्रलावे
तोतेवस्त्रओढवुंगमेनहिं अनेपूजालावेतोपूजागमेनहिंअनेश्रद्धायेंकरिनेकरेतेअतिशेगमेअनेश्रद्धायेंकरिनेभक्ति
करतोहोयनेबिजोकोइकतेमांभक्तिकरवाआवेनेतेनिउपरयइर्षाकरेतोतेअमनेनगमेमाटेश्रद्धायेंसहितनेइर्ष्यायेरहि
तजेभक्तिकरेतेअमनेअतिशेगमेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५२॥

॥१८५॥ ॥संवत् १८८० नावैशाकशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेगादितकियाबिछवाविने विराजमांनहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे शा
स्त्रनेविषेजे मोहकयोछेतेमोहनुंएरूपछेजज्यारेत्हदानेविषे मोहव्यापेतारेएजिवनेपोतानोअवगुणतोसुजेजनहिमा
टेपोतानोअवगुणनसुजेएजमोहनुंरूपछे अनेवळीजिवमात्रनेपोतानाडापणनुंअतिशेमानहोयपणएम विचारेन
हिजेमुनेमाराजिवनीखबरपडतिनथिजआशरिरमांजीवरह्योछे तेकाळोछेकेगोरोछेकेलांबोछेकेटुंकोछे एनिकांइखब
बरपडतिनथी तोपणमोटापुरुषहोयअथवाभगवानहोयतेनेविषेपणखोटयकाढे अनेएमसमजेजआमोटापुरुषछेअथ

वाभगवानछे पणआटलुंठिककरतानथी एमखोत्यकाढेछेपणएमुरखोएमनथिजांणतो जेएभगवानतोअनंतको
टिब्रह्मांडनेविषेरयाएवाजेजिवनेईश्वरतेनेजेमहथेलिमांजलनुंटिपुंहोयनेतेनेदेखेतेमदेखेछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांड
नाआधारछेनेलक्ष्मीनापतिछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाकरताहरताछे अनेशेशसारदानेब्रह्मादिकदेवतेपणजेना
महिमानापारनेपांमतानथी अनेनिगमपणजेनामहिमानेनेतिनेतिकहेछे माठेएवाजेपरमेश्वरतेनाचरित्रनेविषेने
तेभगवाननिजेसमझण्यतेनेविषेजेदोषदेखेछेतेनेविमुखनेअधर्मिजांणवो अनेसर्वेमुर्खनोराजाजाणवोअनेभग
वाननेभगवाननाभक्ततेनितोअलोकिकसमझण्यहोयतेनेदेहाभिमानि जीवक्यांथिसमझीसकेमाटेपोतानिमुर्खा
इयेकरिने भगवाननेभगवाननाजेभक्ततेनोअवगुणलेइनेविमुखथइजायछे अनेएभगवाननाखरेखराभक्तजे
सतपुरुषहोयतेनो अलोकिकद्रष्टियेजुक्तवरत्याकरेछे ॥ ॥ इतिवचनाम्रतं ॥ ५३ ॥ ॥ १८६ ॥
॥ संवत् १८८० नाज्येष्टशुदि ७ सप्तमीनेदिवसत्रिजापोरने समेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांथिघोडियेअशवारथइनेश्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतात्यांघणिवारसुधितोघोडिफेरवि पछेते
वाडीमध्येवेदिउपरस्यविराजमानथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतांअनेमस्तकउपरस्यकालाछेडानिधोतलिबांधि
हतिनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनोहारविराजमानहतोनेपाघनेविषेतोरोविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनि
अगस्त्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेएका
दशस्कंधनाबारमाअध्यायमां श्रीकृष्णभगवानेउद्धवप्रत्येकह्युंछे जेअष्टांगयोगसांख्यतपत्यागतिर्थव्रतयज्ञने

दानादिकएणेकरिने हुंतेवोवशथातोनथिजेवोसत्संगेकरिनेवशथाउंछुंएमभगवानेकह्युंछे माटेसर्वसाधनकरतां सत्संगअधिकथयोतेजने सर्वेसाधनथकिसत्संगअधिकजणातोहोयते पुरुषनांकेवांलक्षणहोय पछेजेनेजेवुंसम झायुंतेवुंतेणेकयुंपणजथार्थउत्तरथयोनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने भगवाननासंतनेविषेजआत्मबुद्धि छे जेमकोइकराजाहोयनेतेवोक्रियोहोयने पछेतेनेगरढपणमांदिकरोआवे पछेतेछोकरोतेनेगालोदेमुछुतांणेतो पणअभावआवेनहिं अनेकोइकनाछोकरानेमारे तथागाममांअनितिकरिआवे तोपणकोइरित्येतेनाअवगुण अवेजनहिंशामाटेजे एराजानेपोतानादिकरानेविषेआत्मबुद्धिथइगइछे एविजेनेभगवाननाभक्तनेविषेआत्मबु द्धिथायछे तेणेजसर्वसाधनथकिअधिककल्याणकारिसत्संगनेजांण्योछे एवात्ताभागवतमांकहिछेजे॥ ॥यस्या त्मबुद्धिःकुणपेत्रिधातुकेस्वधीःकलत्रादिषुभौमइज्यधीः॥ यत्तीर्थबुद्धिःसलिलेनकर्हिंचिज्जनेष्वभिज्ञेषुसएवगोख रः॥१॥एश्लोकनेविषेएवार्त्ताजथार्थकहिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५४॥ ॥१८७॥

॥संवत् १८८० नाज्येष्ठशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद रबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरथविराजमानहता अनेमस्तकउपरधनवानगरनुसोनेरिकोरे जुक्तश्वेतमोलियुंबांध्युहतुं अनेश्वेतपछेडिओढिहतिअनेश्वेतखेसपेर्योहतोअनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआ गळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेतेसमानेविषेमुनिझांझमृदंगलइनेकीर्तनगावताह ता पछेतेमुनिकिर्त्तनभक्तिकरिरह्या तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनुंआजजेवुंअंगहोय तेवुंसतसंगथयामोरेपण

कांइकहोयखरुंते माटेंआजतोसर्वेजनुंजेवुंअंगहोय तेतेवुंकहोतेमांप्रथमतोअमेअमारुंजेवुंअंगछे तेविवाणीक
हियछेयें तेसांभलोजेज्यारेंअमारेबाल्लअवस्थाहति तारेंपणदेवमंदिरहोयत्यांदरशनेजावुंकथावार्त्तासांभलवि
धुनोसमागमकरवोतीर्थंकरवाजावुं एविवार्त्तागमतीअनेज्यारेंघरमुकिनेनिसर्या तारेंतावखराखवुंपणगमतुंनहिं
अनेवनमांजरवुंगमतुंअनेबिकतोलेशमात्रलागतिजनहिंनेवननेविषेमोटामोटासर्पसिंहहाथिइत्यादिकअनेकजना
वरदिठामांआव्यांपणकोइप्रकारेंहैयामांमरवानितोबिकजलागतीनहि एवीरित्येमहावननेविषेसदाविचरतापछे
तिर्थनेविषेफरताफरताश्रीरामानंदस्वामिपासेंआव्या अनेपछेश्रीरामानंदस्वामिज्यारेंअंतर्धानथयातेकेडेसतसंगनुं
रुडुंथावानेअर्थेकांइकत्रिकराखवामांडि पणअंतरमांअखंडविचारएवोरहेछे जेममनुष्यनेमुवाटांणेपथारिउपरसु
वार्युंहोय तारेंतेमनुष्यमांथिसउनेंपोतानास्वार्थनिवासनाटलिजायछे अनेतेमरनारानेपणसंसारथकिमनउदासथै
जायछे तेमनुंतेममारेंपोतानिकोरनुंअनेबिजानिकोरनुंअंतअवस्थाजेवुंसदावरतेछेअनेजेटलुमाइकपदार्थमात्रछे
तेसर्वेनाशवंतनेतुच्छसरखुंजणायाकरेछे पणएमविक्तिनथिजणातिजेआसारुंपदार्थछेनेआनरुडुंपदार्थछेजेटला
माइकपदार्थमात्रछेतेतोसर्वेएकसरखाजणायछेजेमकाखनामुवालाछेतेमांसारोकियोनेनरसोकियोतेतोसारोनर
सोसउएकपाडमांछे तेममाइकपदार्थपणसर्वसरखांछेअनेकांइकसारुनरसुंजेकहियछैयेंतेतोभगवाननाभक्तनेसा
रुंलगाडवानेंअर्थेकहियेछैये जेआसारुंभोजनछेआसारुंवस्त्रछेआसारुंघरेणुंछेआसारुंघरछेआसारुंघोडुंछेआ
सारांपुष्पछे तेभक्तनेसारुंलागेतेसारुकहियेंछयेंअनेअमारिसर्वेक्रियाछेतेभगवाननाभक्तनेअर्थेछेपणपोतानासु

खनेअर्थेएकेयक्रियानथि अनेभगवाननाजेएकांतिकभक्तहोयतेनुंजेमनतेभगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनकरे अने
वाणितेभगवाननाजसनेजगायअनेहाथतेभगवानकेभगवाननाभक्तनिसेवापरिचर्यानेजकरेअनेकांनतेअखंड
भगवाननाजसनेजसांभलेएमभगवाननीभक्तिजांणिनेजेजेक्रियाकरियेछैयेंतेथायछे पणएभगवाननिभक्ति
विनातोअमेसर्वपदार्थमांथिउदासिछै येंजेमकोइकमोटोराजाहोयनेतेनेएकजदिकरोहोयअनेतेराजासाठ्यसीतर
वर्षनोथायनेपछेतेनोदिकरोमरिजायतारेतेराजानुंमनसर्वपदार्थमांथिउदासथैजाय तेमअमारेपणखातांपितांघो
डेचडतांराजिकुराजिपणामांसर्वेकालेमनउदासिजरहेछे अनेअंतरमांएमविचाररहेछे जेआपणतोदेहथकिपृथ
कआत्माछैयेपणदेहजेवानथि अनेवलिअंतरमांएमविचाररह्याकरेछे जेआत्मानेविषेरखेरजोगुणतमोगुणआ
दिककोईकमायानोभागभलिजायनहि तेनेघडियेघडियेतपासतारहियेछैये जेमसाढासोलवलुंकंचनहोयनेतेने
सोनिनिपेढियेलैजाय अनेजोधणिनिलगारेकनजरचुकेतोसोनिसोनुंकाढिलैनेतेमांरुपुभेलिदे तमआददारूपि
तोसोनिनिपेढिछेअनेतेमांमायारूपिसोनिछेतेपोतेबेठाथका संकल्परूपिजेहथोडोतेनाअखंडटचटचटचकामारतो
रहेछे अनेजेमसोनिनांछोकरांखिहोयतेपारसिकरीनेतेनेहाथआवे तोकांइकसोनुंचोरीजायतेमइंद्रियोअंतःकरण
एसर्वेमायारूपजेसोनितेनांछोकरांखिछे तेकंचनरूपजेचैतन्यतेनेविषेत्रणयगुण तथापंचविषयमां आशक्तितथा
देहाभिमानतथाकामक्रोधलोभादिकएरूपजेरुपुंतेनेभेलिने ज्ञानवैराग्यादिकगुणरूपजेसोनुंतेनेकाढिलेछे अने
जेसोनामाथिसोनुंकाढिनेंरुपुंभेलवेतोतेसोनुंबारवलुंथैजायछे अनेपछेतेसोनानेताविताविनेपाछुं सोलवलुंकरे

तोथायछे तेमआजिवनेविषेरजतमआदिकजेरुपुंभल्युंछे तेनेगाळिनेकाढिनांखवुं नेपछेकेंचनरूपजेएकआत्मा तेजरहे पणबिजोमायिकभेगकांइरहेनहिं एविरित्यनाविच्यारमांअमेरात्यदिवसमंड्याछैयेएअमेअमारुंअंगछे तेकह्युंहवे एविरित्येजेनेजेअंगहोयतेकहोपछेसंतमंडळेएमकह्युं जेहेमहाराजतमारेविषेतोमाइकगुणनोभेषहोय जनहितमेतोकैवल्यमूर्त्तिछो पणएजेसर्वेतमेवातकरितेतोअमाराअंगनिछे अनेतमेकह्योजेविच्यारतेअमारेसर्वे नेंराख्योजोईये पछेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानाउतारानेविषेपधार्‍या ॥इतिवचनामृतम्॥९५॥

॥१८८॥ ॥संवत् १८८१ नाआशाडशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीमहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणे ओरडानिओसरियेंढोलियाउपरणगादीतकीयाबिछवावीनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतां नेपोतानामुखारविंदनीआगळ्यमुनिमंडळनीसभा तथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहतीअनेसाधुदुकडसरोदालेइनेकिर्तनबोलताहतातेकिर्तनभक्तिथइरह्यापछेश्रीजिमहाराजएम बोल्याजेआकिर्तनसांभळ्यामांथितो अमाराआत्माविचारमांजातारह्यो पछेतेमांएमजणांणुजेभगवानने विषेजे अतिशेप्रितिएघणिमोटिवातछे पछेतोगोपाळानंदस्वामिआदिक जेभगवाननेविषेप्रितिवाळाहरिभक्ततेसर्वेसां भरिआव्याअनेएसर्वेनाअंतःकरणनेएसर्वेनाजिवनेएमनिजेभगवाननेविषेप्रितितेसर्वेजोयामांआव्यां पछेअमे अमाराआत्मानेपणतपासिजोयो तारेअमारेजेविभगवाननेविषेप्रितिजणांणितेविबिजानिप्रितिजणांणिनहिंशा माटेजेकांइकभुंडादेशकाळादिकनोज्यारेजोगथायछे तारेएसर्वेमोटाछे तोपणकांईकएमनिबुद्धिनेविषेफेरपडिजा

यछे तारेएमजणायजेअंत्येपायोकाचोदेखायछे तेसारिपेठ्येजोकोइकभुंडादेशकाळादिकनोयोगथायतोभगवा
नमांप्रितिछेतेनुंकांइठेकांणुरहेनहिं माटेएसर्वेनेजोतांअमनेअमारिकोरनुंठिकभासेछे जेगमेतेवाभुंडादेशकाळा
दिकनोजोगथाय पणकोईरित्येअमारुंअंतःकरणफरेनाहिं अनेभगवाननेविषेप्रितितोतेनिजसाचिजजेनेभगवा
नविनाबिजाकोइपदार्थनेविषेप्रितिजनथायअनेसर्वेसद्ग्रंथनुपणएजरहस्यछेजेभगवानछेएजपरमसुखदायकछे
नेपरमसारवस्तुछेनेतेप्रभुविनाजेजेबिजांपदार्थछे तेअतिशेतुछछेनेअतिअसारछेअनेजेनेभगवानजेविबिजाप
दार्थमांपणप्रितिहोयतेनोतोघणोजपायोकाचोछे जेमकसुंबळवस्त्रहोयतेघणुंसारुंजणातुंहोयपणज्यारेतेउपर्यपा
णिपडेनेपछेतेनेतडकामांसुकाविये तारेसुधुनकारुंथइजायनेधोळावस्त्रजेवुंपणनरहेतेमजेनेपंचविषयमांप्रितिहो
यतेनेज्यारेकुसंगनोजोगथाय तारेकांइठेकांणुंरहेनहिंमाटेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानने राजिकर्यासा
रुपंचविषयनोअतिशेत्यागकर्योजोइयेपणभगवाननेविषेजेप्रितितेमांविघनकरेएवुंकोइपदार्थवाळुराखवुंनहि॥
॥इतिवचनामृतं॥५६॥ ॥१८९॥ ॥संवत् १८८१ नाआषाढशुदि ६ छठ्यनेदिवससंध्याआर्त्तिनेसमेस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमाहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबार्यओरडानिओसरियेढोळियाउप
र्यविराजमानहताअने मस्तकउपर्यश्वेतपागपुष्पनेतोरेजुक्तविराजमांनहतिअनेश्वेतचादरओढिहतिनेश्वतखेसपे
र्योहतो अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिअ
नेमशाळनोप्रकाशथइर्योहतोअनेमुनिमंडळदुकडनेसरोदाळेइनेभगवाननाकीर्त्तननुंगानकरताहता पछेश्रीजि

महाराजबोल्याजेसांभलोएकवार्त्ताकरियें जेज्यारेतमेंकिर्त्तनगाताहतातारेश्चमेंकिर्त्तनसांभलतां जेमविचारक
र्योछे तेविचारकहियेंछैयेंजेभगवानमांप्रितिकरवितेएकसत्तारूपेरहिनेंजकरविनेंतेसत्तारूपश्चात्माकेवोछेतोजेने
विषेमायानेमायानाकार्य जेत्रण्यगुणनेदेहइंद्रियोश्चंतःकरणतेनुंकोईश्चावरणनथिश्चनेकांइकजेश्चात्मानेविषेश्चा
वरणजेवुंजणायछेतेश्चज्ञानेकरिनेजणायछेपणजेणेज्ञानवैराग्येकरिनेएनोसर्वप्रकारेनिशेधकरिनांख्योछेतेनेताए
श्चात्मानेविषेकोइजात्यनुंश्चावरणनथि श्चनेएश्चात्मारूपेजेवरतवुंतेकेवलब्रह्मथैनेमस्तथावुंतेनेश्चर्थेनथिएतोपोता
नेंश्चात्मारूपेंरहेवुंतेनुंएप्रयोजनछे जेहुंश्चात्माछुतेमारेविषेकोइजात्यनुमायानुंश्चावरणनथितोश्चात्माथकिपरजेप
रमात्मानारायणवासुदेवतेनेविषेतोमायानोलेशपणकेमहोय एविरित्येभगवानमांकोईरित्यनोदोषनश्चावेतेसारु
श्चात्मनिष्ठादृढकरिनेराखविश्चनेएश्चात्मानाप्रकाशनेविषेविच्यारनेराखिनेसत्तारूपमांजेपेसवाश्चावेतेनोनाशकरि
नांखवोजेमदिवानाप्रकाशमांगरोलिश्चाविनेजेजजंतुश्चावेतेनेनाशकरेछे तेमश्चात्मानोजेप्रकाशतेमांरह्योजेवि
चारतेश्चात्माविनाबिजापदार्थनोनाशकरिनांखेछे श्चनेवलिजेनेपरमेश्वरनेविषेप्रितिहोयतेनेतोपरमेश्वरविनाबि
जाकोईपदार्थमांप्रितिनहोयश्चनेपरमेश्वरविनाबिजुंजेजपदार्थश्चधिकजणायतेनोजेश्चतिशेत्यागकरेतेत्यागखरो
छे श्चनेतेपदार्थनांनुंहोयश्चथवामोटुंहोयपणतेनोजेत्यागकरवोतेनुंजनामत्यागकेवायश्चनेजेपदार्थभगवाननाभ
जननमांश्चाडुंश्चावतुहोयतेनेतानतजिसकेनेबिजोउपस्थथितोघणोत्यागकरेपणतेनोतेत्यागरथाछे श्चनेएमकांई
जाणवुंनहिं जेसारुंपदार्थहोयनेतेजभगवाननाभजनमांश्चाडयकरेनेनरमुंपदार्थहोयतेनकरेएतोजिवनोएवोस्व

भावछे जेजेमकोइकनेगल्युभावेकोइकनेखारुभावेकोइकनेखाटुंभावेकोइकनेकडवुंभावेतेमजिवनितोएवितु
च्छबुद्धिछेतेअल्पपदार्थहोयतेनेपणभगवानकरतांअधिकवाल्युंकरिराखेछे अनेज्यारेभगवाननिमोटयपसामुजो
इयेंतारेतोएवुंकोइपदार्थछेनहि जेतेनिकोटिमाभागनापासंगमांपणआवेएवाभगवाननेजथार्थजांणिनेजोहेतक
र्युंहोयतोमायिकपदार्थजेपिंडब्रह्मांडादिकतेमांक्यांईपणप्रितिरहेनहिंमाईकपदार्थसर्वेतुच्छजथइजाय अनेएभ
गवाननोज्यारेजथार्थमहिमाजणांणो तारेचित्रकेतुराजायेकरोडयस्त्रीयुंनोत्यागकर्यो अनेसर्वेप्रथविनुंचक्रवर्त्ति
राज्यहतुंतेराज्यनोपणत्याकर्योनेतेएमसमज्याजे   एभगवाननासुखआगळ्यएसोळाखस्त्रियुंनुंसुखतेशिगणति
मां अनेचक्रवर्त्तिराज्यनुंसुखपणशिगणतिमां अनेतेथिइंद्रनालोकनुंनेब्रह्मानालोकनुंसुखपणशिगणतिमां अनेए
वाजेभगवानतेविनाजेबिजापदार्थनेविषेप्रितिकरेछे तेतोअतिशेतुच्छबुद्धिवाळोछेजेमकुतरुहोयतेसुकाहाडयका
नेएकांतेलेईजइनेकरडेनेतेमांसुखमांनेछेतेममुरखजिवछे तेदुखनेविषेसुखनेमांनीनेतुच्छपदार्थनेविषेप्रितिनेकरे
छे अनेजेभगवाननोभक्तकेवातोहोयनेतेनेभगवानथकि विजापदार्थमांतोहेतवधुंहोयतेतोकेवळमिनडियोभक्त
छेअनेजेजथार्थभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानथिबिजुंकोइपदार्थअधिकहोयजनहि अनेज्ञानवैराग्यभक्ति
नेधर्मतेणेजुक्तएवोजेते ;भगवाननोभक्ततेतोएमजांणे जेशूरविरहोयतेलडवासमेशत्रुसन्मुखचाले पणबियेनहि
तेसुरविरसाचो अनेसुरविरहोयनेलडाईमांकामनआव्योनेगांठ्येधनहोयनेते खरच्यावावस्यामांकामनआव्युंतेव्र
थाछेतेममुनेभगवानमळ्याछे तेजेजिवमारोसंगकरेतेनेअगल्यहुंकल्याणनिवातनकरुंतारे मारुज्ञानतेशाकाम

मांत्र्याव्युंएमविचारिने उपदेशकरयानिमित्तकांईकथोडिघणिउपाधिरहे तोपणपरमेश्वरनिवातकरयामांकायरप
णुराखेनहिंएमकहिने श्रीजिमहाराजेतुलसिदासजिनां त्रएयपदगवराव्यां तेत्रएयपदनांनामएकतोज्याकिलगन
रामसोनांहि तथाविजुंएहिकत्योसुनुवेदचहु तथात्रिजुंज्याकुंप्रियनरामवैदेहि एत्रएयपदगवराविने पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजेविरिल्ये आपदमांकत्युंछेतेविरिल्येंआपणेरहेवुंछे तेकरतांकरतांजोकांईकअधरुंरयुं अनेएटला
मांजोदेहपड्योतोपणमरिने नरकचोराशिमांजावुं नथिकेकांईन्मुतप्रेतथावुंनथिसुधां न्मुंडामांन्मुंडोदेहआवशेतो
पणइंद्रनाजेवोकेब्रह्मानाजेवोतोआवशे पणएथिउत्तरतोनहिंआवे माटेनिरन्तरहिनेन्भगवाननुंन्भजनकरवुंएमक
हिने श्रीजिमहाराजनेमुकुंदब्रह्मचारितेडवाआव्यातेन्मेलेजमवापधार्या ॥ ॥इतिवचनामृतं॥५७॥ ॥१९०॥
॥संवत् १८८१ नाश्रावणशुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमां उगमणेबारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरयगादितकया बिछवाविनेविराजमानहता अनेश्रीजिमहा
राजेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडल तथादेशदेशनाहरिन्भक्तनिसन्भान्भ
राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजप्रश्नपुछ्युंजेजेआचारज्यथयाछे तेनासंप्रदायनिपुष्टिघणाककालसुधिशेउ
पायकरिनेरहेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकत्युंजे एकतोसंप्रदायसंबंधिग्रंथहोय अनेबिजोशास्त्रकत्योएवोवर्णाश्रम
नोधर्महोय अनेत्रिजिपोतानाइष्टदेवनेविषेअतिशेदृढताहोय एत्रएयनेजागेकरिने पोतानासंप्रदायनिपुष्टिरहेछे
पछेश्रीजिमहाराजे ब्रह्मानंदस्वामितथानित्यानंदस्वामिने पणपुछ्युंतारेएमणेपणएविजरित्येकयुं पछेश्रीजीमहा

राजबोल्याजेह्यो एप्रश्ननोउत्तरअमकरियंजेसंप्रदायनिपुष्ठितोएमथायछे जेजेसंप्रदायनाइष्टदेवहोयतेनोजेहे
तुमाटेप्रथिविनेविषेजन्मथयोहोय अनेजन्मधरिनेतेणेजेजेचरित्रकर्याहोय अनेजेजेआचरणकर्याहोयतेआच
रणनेविषेधर्मपणसेहेजेआविजाय अनेतेइष्टदेवनोमहिमापणआविजायमाटेपोतानाइदष्टवनांजे जन्मथिकरिने
देहमुकवापर्यंतचरित्रतेनुंजे शास्त्रतेणेकरिनेसंप्रदायनिपुष्टिथायछे तेशास्त्रसंस्कृतहोयअथवाभाषाहोयपणतेजग्रं
थसंप्रदायनिपुष्टिकरेपणतेविनाबिजोग्रंथपोतानासंप्रदायनिपुष्टिनकरे जेमरामचंद्रनाउपासकहोयतेनेवाल्मीकि
रामायणेकरिने जपोतानासंप्रदायनिपुष्टिथाय अनेश्रीकृष्णभगवाननाजेउपासकहोयतेनेदशमस्कंध अनेएकाद
शस्कंधएबेजे भागवतनास्कंधतेणेकरिनेजपोतानासंप्रदायनिपुष्टिथाय पणरामचंद्रनाउपासकतथाश्रीकृष्णनाउ
पासकतेनेवेदेकरिनेपोतानासंप्रदायनिपुष्टिनथाय माटेपोतानासंप्रदायनिरित्यनुंजेशास्त्रहोयतेजपाछलेदाडे पो
तानासंप्रदायनेपुष्टकरेछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेकह्युंजेतमेपणपोतानासंप्रदायसंबंधिने पो
तानाइष्टदेवसंबंधिजेवाणि तथाशास्त्रतेजदेहपर्यंतकर्याकरज्योनेतमारोदेहरहेत्यांसुधितमनेएजआज्ञाछे पछेए
जेश्रीजिमहाराजनुंवचनतेनेमुक्तानंदस्वामियेअतिआदरकरिनेमाथेचडाव्युं अनेश्रीजिमहाराजनेबेहाथजोडिने
नमस्कारकर्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥५८॥ ॥१९१॥ ॥संवत् १८८१ नाश्रवणशुदि १२
द्वादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडाध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
निओसरियेढोलियाउपरप्रउगमणेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपोतानामुखा

रविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेच्यारवेदपुरा
णइतिहासएसर्वेमांएजवार्त्ताछेजे भगवाननेभगवाननासंतएजकल्याणकारिछे अनेभगवाननाजेसाधुछे तेतो
भवब्रह्मादिकदेवथकिपणअधिकछे तेभगवानकेभगवाननासंतनिज्यारेप्राप्तिथइतारे एजिवनेएथिउपरांतबिजुं
कोईकल्याणनथीएजपरमकल्याणछे अनेभगवाननासंतनिसेवातोबहुमोटापुण्यवाळानेमळेछेपणथोडापुण्य
वाळानेमळतिनथि माटेभगवाननासंतसाथेतोएवुंहेतराखवुंजेवुंहेतस्त्रीउपरस्यछे कपुत्रउपरस्यछेकेमाबापनेभाईउ
परस्यछे तेवुंहेतराखवुंतोएहेतेकरिनेजीवकृतार्थथईजायछे अनेपोतानांजेस्त्रीपुत्रादिकहोय तेतोकुपात्रहोयनेकुलक्ष
णवाळांहोय तोपणकोईरित्येतेनोअवगुणजीवनेआवतोनथी अनेजेभगवाननाभक्तहोय तेतोसर्वेरुडेगुणेकरिने
जुक्तहोय पणजोतेणेलगारेककठणवचनकह्युंहोयतोतेनिआंटिजिवेत्यांसुधिमुकेनहि एविजेनिवृत्तिछे तेनेतो
जवुंपोतानासंबंधिउपरस्यहेतछेतेवुंतेभगवाननाभक्तउपरस्यकेवायजनहि तारेएनुंकल्याणपणथायनहि अनेसंतना
महिमातोप्रथमकह्योएवोमोटोछे तेसंतनिनेभगवाननिप्राप्तिथईछे तोपणकोइकनेएमडगमगाटरहेछे जेमारुंक
ल्याणथाशेकेनहिथायतेनुंशुंकारणछेतोएजीवनेपूर्वजन्मनेविषेभगवानकेभगवाननासंतनिप्राप्तिथइनथि नेतेम
निसेवापणतेणेकरिनथिएनेतोआजन्ममांजनवोआदरछेतेआगल्याजन्ममांफळशेअनेजेनेपूर्वजन्ममांभगवान
निकेभगवाननाभक्तनिप्राप्तिथइहशे तथातेमनिसेवाकरिहशे तेनेतोआजन्ममांभगवानकेभगवाननाभक्तमांथि
हेतमटेजनहि अनेनिश्चेमांपणडगमगाटथातोनहि अनेकामक्रोधलोभसंबंधिघाटतोकदाचितरहे पणभगवानना

निश्चेतोकोइरित्यमटेनहि तकोइकनेवचनेकरिनेनमटेएमांशुंकवुंएनेतोजोपोतानुंमनडगमगाटकरावेतोपणडगम
गाटथायनहि अनेतेनिद्दढतातोजेविनाथभक्तनिछे केजेविविष्णुदासनिहति केजेविहिंमराजसानिहतिकेजेविका
शिदासनेछेकेजेविभाईचंदसेठनेहतिकेजेविदामोदरनेछे एविद्दढताहोय तारेजांणवुंजेआपूर्वजन्मनोभगवाननो
भक्तछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥५९॥ ॥१९२॥ ॥संवत्१८८१नाश्रावणवदि ४ चोथ्यनेदिवस
स्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्री गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानिउगमणिओसरि
येढोलियाउपरविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरबांधिहति अनेश्वेतपछेडिओढिहति अनेश्वेतखेसपेर्योहता
हता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहारा
जेकह्युंजेप्रश्नउत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआसंसारनेविषेतोकेटलिकजात्यनाविक्षेपआ
वेछे तेमांकेइरित्येभगवाननाभक्तसमकेतोअंतरसुखरहे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोजेमअमनेवर
तायछे तेमकहियेजेपोतानादेहथिनोखोजेपोतानोआत्मातेनुंजेनिरंतरअनुसंधान तथामायिकएवांजेपदार्थमात्र
तेनानाशवंतपणानुंजेअनुसंधान तथाभगवाननामाहात्म्यज्ञाननुंजेअनुसंधानएत्रणेयेकरिनेकोइविक्षेपआडोआ
वतोनथि अनेज्यारेकोइकजात्यनाविक्षेपनोजोगआवे तारेउपरथितोचित्तनोधर्मछेतेविक्षेपजेवुंजणायपणतेवि
क्षेपनोपोतानाचैत्यन्यमांतोडंसबेसतोनथि तेकेमजणायजेज्यारेसुइयेछइयें तारेवारह्योजेविक्षेपतेकोइदिवसस्व
प्नमांदखातोजनथि अनेजचैतन्यमांविक्षेपपेठोहोयतेनोत्रणेयेअवस्थामांजणायछे माटेस्वप्नमांकोइरित्येविक्षेपज

णातोनथि तेथकिएमजांणियेछेयेंजेचैतन्यमांविक्षेपकांईरित्येवलगतोनथि अनेजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेकोइ
कप्रकारनादुःखनोविक्षेपथयोहोय एतोसारिपेठेअंतरमांजणायछेपणनजणायएमनथि अनेएतोरघुनाथदासमर
खोविमुखहोय तेनेतोनजणायतेज्यारेरामानंदस्वामियेदेहमुक्योनेसर्वेसत्संगिरोवालागा तारेपणरघुनाथदासनेतो
जरायशोकथयोनहि अनेहस्तोजायनेबिजानेआगल्यवातकरतोजायमाटेभगवाननाभक्तनेदुःखआविपडेतोरतो
जेचंडालमेविमुखहोयतेनेदुःखनथायपणजेभगवाननोभक्तहोय ततोहरिभक्तनेदुःखकरिनेजरुरदुःखियोथाय अ
नेजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेकोइकमारिनांखतोहोय अथवातेनेकोइकदुःखदेतोहोयनेतेभगवाननाभक्तआडो
जाइनेजोमरेकेघायलथायतोशास्त्रमांएमकह्युंछेजेतेनांब्रह्महत्यादिकजेपंचमहापापतेसर्वेमटिजायछे एवोभग
वाननाभक्तनोपक्षराख्यानोप्रतापछे अनेजेनेभगवाननाभक्तनुंवचनबांणनिपेठेहइयामांवसमुंलागेअनेतेनिवैर
भावेआंटिपडिजायतेजिवेत्यांसुधिटलेनहि एवोजेचांडालजेवोजिवहोयतेधर्मेजुक्तहोयत्यागेजुक्तहोयतपेजुक्तहो
यतेसर्वेव्यर्थछे अनेविजांपणकोटिकसाधनकरेपणतेनाजिवनुंकोइकालेकल्याणथायनहि अनेआसंसारनेविषे
जेमकोईकस्त्रिहोयतेपोतानापतिउपरस्थनेविजापुरुषउपरस्यसरखुंहेतराखेतेवेश्यासरखिभुंडिकेवाय तेमआसंसारने
विषेजेएवोपुरुषहोय जेआपणेतोबधायसाधुसरखाछेकेनेसारानरसोकहियेतोतेसत्संगिकेवातोहोतोपणतेनेविमु
खजांणवो अनेजेपुरुषएमजांणेजेआपणकांईकअवगुंसवलुबोलियेतोआपणांमांणसअवगुणलेश एविरित्येपो
तानिसारपराख्यासारुभगवाननुंकेभगवाननाभक्तनुंकोइकघसातुंबोले नेतेनेमांभलिरहेतोतेसत्संगिकेवातोहोय

तोपणतेनेविमुखजांणवो अनेजेवांपोतनांसगांवाळांहोयअथवामावापहोयतेनोपक्षरहेछे तेवोभगवाननाभक्त
नोदृढपक्षराखवोअनेभगवाननाभक्तसाथेंकोईरित्यनोविक्षेपथायतोजळमांलिटानिपेठेफेरएकथैजायपणआंटि
राखेनहितजभगवाननोजथार्थभक्तकेवायएटलिवार्त्ताकरिने पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेहुंतोदत्तात्रेयजड
भरतनारदनेशुकजितेसरखोदयावाळोछुं अनेपुर्वदेशमांएकसमेनागडावेरागिनिजमातभेलोहतातेमुंनेसर्वेवेरा
गियेकह्युंजतांदळजानिलिलिभाजितोडो तारेमेंकह्युंजएमांतोजिवछेतेअमेनहितोडियें पछेएकजणेतरवारयेउ
घाडिकरिनेडारोकर्योतोपणअमेलिलिभाजिनतोडि एवोअमारोदयावाळोस्वभावछे तोपणजोकोइकभगवान
नाभक्तनेकुरदृष्टियेकरिनेंजोतोहोय नेतेजोपोतानोसगोवाळोहोयतोयपणजाणियेजेतेनिआंख्यफोडिनांखियें अ
नेहाथेकरिनेजोभगवाननाभक्तनेदुवेतोतेहाथनेंकापिनांखियें एवोतेनोअभावआवेछे पणत्यांदयानथिरति अने
एवोजेनेभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोपक्षहोय तेनेजभगवाननोपुरोभक्तकेवाय ॥ ॥इतिवच
नामृतम्॥ ॥६०॥ ॥११३॥ ॥संवत् १८८१ नाश्रावणवदि ७सातम्य
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारयओरडानिउगमणि
ओसरियेंढोलियाउपरयविराजमानहता अनेमस्तकउपरयश्वेतशेलुंसानेरिछेडानुंबांध्युंहतुंअनेएकबिजुंश्वेतशेलुं
ओढ्युंहतुंअनेश्वेतखेसपेर्योहतो अनेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहताअनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसत
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजमांत्रणएयवांनांहोयतेपाकोसत्संगि

केवायतेअएयवांनांतेकियांतोएकतोपोतानेइष्टदेवजेनियमधराव्याहोय तेपोतानाशिरसाटेदृढकरिनेपालेपणएधर्म
नोकोइदिवसत्यागनकरे   अनेबिजोभगवाननास्वरूपनोजेनिश्चेतेअतिशेदृढपणेहोयपणतेमांकोइसंशयनांखेतो
संशयपडेनहिनेपोतानुंमनसंशयनांखेतोयपणसंशयपडेनहिंएवोभगवाननोअडगनिश्चेहोय अनेत्रिजोपोतानाइ
ष्टदेवनेभजताहोयएवाजेसत्संगिवैष्णवतेनोपक्षराखवोतेजेममाबापदिकरादिकरितेनोपक्षराखेछे नेजेमपुत्रहो
यतेपोतानापितानोपक्षराखेछेनेजेमस्त्रीहोयतेपोतानापतिनोपक्षराखेछेतेमभगवाननाभक्तनोपक्षराखवो एत्र
एयवांनांजेमांपरिपूर्णहोयतेपाकोसत्संगिकेवाय   अनेहरिभक्तनिसभामांमोढाअगल्यआवीनेबेसताहोयतारेबि
जानेएमजणायजेएमोटेरोसत्संगिछे पणमोटेरानितोएमपरिक्षाछेजेग्रहस्थहोयतेतोपोतानुंजेसर्वस्वतेभगवानने
भगवाननाभक्तनेअर्थेकरिराखे अनेसत्संगनेअर्थेमाथुंदेवुंहोयतोदेअनेजेघडियेपोतानाइष्टदेवआज्ञाकरेजेतुंपर
महंसथातोतेतत्कालपरमहंसथाय एवांजेनांलक्षणहोयतेहरिभक्तनिसभानेआगल्यबेसेअथवावांसेबेसेपणतेने
जसर्वेहरिभक्तमांमोटेराजांणवा अनेजेत्यागिहोयतेज्यारेदेशपरदेशमांजायनेत्यांकनककामनिनोजोगथायतोय
पणतेमांफेरपडेनहिं अनेपोतानाजेजेनियमहोयतेसर्वेदृढकरिनेराखेतेसर्वेत्यागिमांमोटेराकेवाय अनेवलिजेको
इकसंसारमांरजोगुणीमोटुमनुष्यकेवातुंहोयनेतेज्यारेसभामांआवे तारेतेनेआदरकरिनेसर्वसभानेमोढाआगल्य
बेसार्योजोइयेनेएव्यवहारछे तेज्ञानिहोयत्यागिहोयतेनेपणराख्योजोइयेअनेजोनराखेतोएमांथिभुडुंथायछे जे
मराजापरिक्षितऋषिनाआश्रममांगयातारेऋषिसमाधिमांहतातेराजानुंसनमानथयुंनहिं पछेतेराजानेरिसचडि

तेमरत्तसर्पहतोतेऋषिनागलामांनांख्यो पछेतेऋषिनापुत्रेशापदिधोतेणेकरिनेतेराजानोसातदिवसमांमृत्युथयो अनेज्यारेब्रह्मानीसभामांदक्षप्रजापतिआव्यातारेशिवजिउभानथया अनेवचनेकरिनेपणदक्षनुंसन्माननथयुंप छेदक्षनेरिसचडितेशिवनोयज्ञमांथिभागकाढिनांख्यो पछेनंदिश्वरनेभृगुऋषितेनेसांमसांमाशापथयापछेतेपाप मांसतिदक्षनायज्ञमांबलिमुवां अनेविरभद्रेदक्षनुंमाथुंकापिनेअग्निमांहोम्युंअनेदक्षनुमुखबकरानुंथयुंमाटेग्रह स्थतथात्यागिएसौनेएरित्यराखविजेसंसारव्यवहारे जेमाटेमांणसकेवातुंहोयतेनुसभामांकोईरित्येअपमानकरवुं नहिंनेजोअपमानकरेतोएमांथिजरुरदुखथाय अनेभजनस्मरणमांपणविक्षेपथायमाटेआवार्त्तासत्संगिगृहस्थ सर्वेतथात्यागिसर्वेदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥६१॥ ॥१९४॥ ॥संवत् १८८१ नामागशरशुदि २ बिजनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबा रयेओरडानिओशरियेंढोलियाउपरयविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरयबांधिहतितथाश्वेतचोफालओढ्यो हता तथाश्वेतखेसपेर्योहतो अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगलयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेपोतानाभनरिजाजेअयोध्याप्रसादजीनेरघुविरजीतेनेबोलाविनेकह्युंजेतमेअ मनेप्रश्नपुछो पछेप्रथमअयोध्याप्रसादजियेंप्रश्नपुछ्युंजेआसंसारनेविषेएवोपुरुषहोयजेआठपोहारतोसंसारनि विटंबनामांरयोहोयनेगमेएवुंयोग्यअयोग्यकर्मपणथईजातुंहोय अनेतेएकघडिकेबेघडिभगवाननुंभजनकरतो होयतारेतेभजनेकरिनेतेणेदिवसबधामांपापकर्युंनेबलकेनबलेएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसारोदिवस

प्रवृत्तिमार्गमांरहिनेगमेतेविक्रियाकरिहोय नेभगवाननुंभजनकरवाबेसेतेसमेएभजननाकरनारानांइंद्रियोअंतः
कर्णनेजीवएसर्वेएकाग्रथइ नेजोभजनमांजोडायतएविरित्येएकघडिकअरधिघडिपणजोभगवाननाभजनमां
जोडायतोसमग्रपापबलिनेभस्मथैजायछे अनेइंद्रियोअंतःकर्णनेजीवतएकाग्रथैनेजोभगवाननाभजनमांनजो
डायतोतेनाभजनथकितोघडिकेअधघडिमांपापनबले अनेएनुंजकल्याणततोभगवाननेप्रतापेकरिनेथायएनोए
जउत्तरछे पछेरघुवीरजियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआजीवनोमोक्षतेकेमकरतारथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेजनेपोतानाकल्याणनिइछाहोय तेनेपोतानुंदेहधनधामकुटंबपरिवारएसर्वेनेभगवाननिसेवामांजोडिदेवांनेभ
गवाननिसेवामांजेपदार्थकामनआवेतोतेनोत्यागकरिदेवोएविरित्येजे भगवानपरायणवर्त्ततेगृहस्थाश्रमिहोयतो
यपणमरेतारेभगवाननाधाममांनारदसनकादिकनिपंक्तिमांभले अनेपरममोक्षनेपामेएनोएजउत्तरछेएविरित्ये
श्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिने पछेपोतानिइछायेंकरिनेंबोलताहवाजेअमेजेदिवसथिविच्यारियेंछैयेंतेदिवसथिअमा
रिनजरमांएमआवेछेजेजिवनाकल्याणनेंअर्थेत्रणयअंगछेतेअतिसुखदाइछे तेमांएकतोअतिशेआत्मनिष्ठाजेशु
कजिनिपेठेआत्मारुपथैनेपरमेश्वरनुंभजनकरवुं अनेबिजुंपतिव्रतानुंअंगजेगोपियुंनिपेठेपतिभावेभगवाननुंभज
नकरवुं अनेत्रिजुंदासपणानुंअंगजेहनुमानजितथाउद्धवजिनिपेठेदासभावे भगवाननुंभजनकरवुंएत्रणयअंगवि
नाकोइरित्येकरिनेंजिवनुंकल्याणथातुंनथिअनेंअमेतोएत्रणयेअंगनेदृढकरिराखियेंछैयें अनेएत्रणयअंगमांथिजेने
एकेयअंगदृढपणेहोयतोतेकृतार्थथायछे अनेहवेएत्रणयअंगवालानांजेलक्षणतेनोखांनोखांकरिनेकहियेंछैयें तेमां

आत्मनिष्टावाळानुंतोएलक्षणछे जेएककोरतोआत्माछेअनेएककोरतोदेहइंद्रियोअंतःकरणत्रणयगुणपंचविषयए
आदिकजेमायानुंटोळुंतछे नेएबेनामध्यनेविषेजेविच्याररहेतविच्यारज्ञानस्वरूपछेतेविच्यारजेमवायुयेरहितस्थ
ळनेविषेदिपकनिशिखाअतिशेस्थिरथईनेरहेछेतेमस्थिरथईनेरहेछेनेतेविच्यारदेहइंद्रियोनेंअंतःकर्णएमनेआत्मासं
घाथेएकथावादेतानथि अनेतेविच्यारपणआत्मासंघाथेंएकथातोनथिअनेज्यारेतेविच्यारनेजिवपामेछेतारेतेजि
वनिवृत्तिकाशिसुधिळांविहोयतेवरताल्यजेटलामांआवेछे अनेपछेतेविच्यारज्यारेदृढथाय तारेवरताल्यथकिआ
गढडाजेटलामांआवेछे नेपछेआगढडाजेटलांविवृत्तिहोयतेसंकेलाइनेपोतानादेहजेटलामांरहेछे अनेपछेदेहमां
थिवृत्तिटुंकियेनेइंद्रियोनागोळकमांजरहेछे नेपछेइंद्रियोनागोळकथकिइंद्रियोनिव्रत्तिछेतेअंतःकरणसनमुखथइ
जायछे नेपछेइंद्रियुंनीनेअंतःकर्णनिजेव्रत्तिछे तेआत्मानेविषेलिनथइजायछे तारेएजिवनावासनालिंगदेहनोना
शथयोकेवायछे अनेएविच्यारछेतेज्यारेआजिवसंघाथेमळेछे तारेतेजिवनाह्रदयनेविषेप्रकाशथायछे अनेपोता
नाआत्मानुंब्रह्मरूपेदर्शनथायछे नेतेब्रह्मनेविषेपरब्रह्मजेनारायणतेनुंपणदर्शनथायछेअनेतेदर्शननाकरनारानेएम
अनुभवथायछे जेहुंआत्माछूंअनेमारेविषेजपरमात्माछेतेअखंडरयाछे अनेएविरित्यनिअखंडस्थितिरहेएआत्म
निष्टानिअतिउत्तमदशाछे अनेपतिव्रतानुंजेअंगछे तेतोव्रजनिगोपीयुंनाजेवुंजोईये जेमगोपियुंयेंजेदिवसथकि
श्रीकृष्णभगवाननाचरणारविंदनोस्पर्शकर्योतेदिवसथकिजेटलांसंसारसंबंधिजेसुखतेसर्वेझेरजेवांथइगयांतेमजे
नेपतिव्रतानाअंगनिभक्तिहोयतेगमेतोइंद्रजेवोरुपाळोपुरुषहोयतथादेवताजेवोहोयतथाकोइकराजाहोय नेतेने

ज्यारेदेखेतारेजेमसडेळकुतरानेदेखेअथवाविष्टानेदेखेतारेअतिशेग्लानिपांमिनेदृष्टिपाछिखेंचिलेछे तेमदृष्टिपाछिखें
चाइजायतेउत्तमपतिव्रतानिरितिछेतेमाटेजेनिएकभगवाननेविषेजपतिभावेकरिनेवृत्तिजोडाणिछेतेनुंबिजाकोइ
पुरुषनेदेखिनेमनराजिथायजनहि अनेत्रिजुंजेनेदासभावेकरिनेभक्तिनुंअंगछे तेनेपणपोतानाजेइष्टदेवछे तेनुंज
दर्शनगमे अनेतेनिजवार्त्तासांभळविगमेनेपोतानाइष्टदेवनोजस्वभावगमे अनेतेनिजपासेरेवुंगमेएवोप्रितिवान
होयतोपणपोतानाइष्टदेवनिसेवासारुनेराजिपासारु रात्यदिवसएमइछ्याकरेजेमुंनेमाराइष्टदेवकांइकआज्ञाकरे
तोहुंअतिशेहर्षेकरिनेकरुं पछेपोतानाइष्टदेवछेतेआज्ञाकरेतोछेटेजाइनेरहेतोपणराजिथकोरहेपणकोईरित्येअंतः
करणमांखेदपांमेनहिं अनेआज्ञानेविषेजपरमआनंदमांनेएदासत्वभक्तिनिउत्तमदशाछे एवादासत्वभक्तिवाळा
तोआजगोपाळानंदस्वामिछे अनेबिजामुक्तानंदस्वामिछे अनेएत्रणयेअंगवाळाजेभगवाननाभक्ततेमांउत्तमम
ध्यमनेकनिष्टपक्षछे अनेएथिजेबास्थरयाततोकेवळपांमरकेवायमोटेएत्रणयमांथीएकअंगपरिपुर्णथायनेतेकेड्येदे
हमुकेततोठिकछे अनेएत्रणयमांथिएकयअंगजेनेपरिपक्वनथयुंहोयनेतेनेजमरवुंतेठिकनथिनेततोपांचदाडावधुजि
वेनेपोतानिअणसमजणयनेटाळिनेनेएत्रणयअंगमांथिकोईकएकअंगनेदृढकरिनेमरेएजठिकछे अनेवळीआजिव
नोतोएवोस्वभावदेखायछेजेज्यारेगृहस्थाश्रममांहोयतारेसंसारनोत्यागकरवोगमेअनेज्यारेत्यागकरेछे तारेपाछा
संसारसंबंधिसुखनाघाटथयाकरे एविरित्येएजिवनोअवळोस्वभावजणायछे माटेजेभगवाननादृढआश्रितहोय
तेनेतोएवोअवळोस्वभावनोत्यागकरिने पोतानामननुगमतुंसर्वेमुकीनेभगवाननेभजवानेभगवानविनाबिजि

सर्वेवासनानेटालिनेमरवुंतजठिकछे अनेजेनेभगवानमां अतिशेप्रितिनहोयतेनेंतोआत्मनिष्टाजविचारेकरिनेदृढ
करविकेमजेजेभगवाननाभक्तहोयतेनेकांतोआत्मनिष्टादृढजोईयेनेकांतोभगवाननेविषे अतिशेदृढप्रितिजोइयें
अनेएवेअंगमांथिजेनेएकेअंगनिअतिशेंदृढतानहोयतेनेतोजेआसत्संगनानियमछेतेमांदृढपणेकरिनेरेवुंतोजसत्सं
गिरेवायनेतोसत्संगथकिबारयपडिजवाय अनेभगवाननोजेभक्तहोयतेनेतोजेजेप्रकारनांदुखआवेछे तेदुखनादे
नाराकालकर्ममायाएमांथिकोइनथि एतोपंडेभगवानजपोतानाभक्तनिधिरज्यजोवानेअर्थेदुखनेंप्रेरेछे अनेपछे
जेमकोइकपुरुषपडदामांरिनेजुवेतेमभक्तनोधिरज्यनें भगवानभक्तनाहृदयमांरहिनेजोयाकरेछे पणकालकर्ममा
यानोशोभारछे जेभगवाननाभक्तनेपिडिसकेएतोभगवाननिजइछाछे एमजांणिनेभगवाननोभक्तहोयतेने
मगनरेवुं एवावार्त्तासांभलिनेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजएत्रणयज अंगतमेकह्यांतेवाततोअतिकिणि
छेने कठणछेतेकोइकनाजसमझ्यामांआवेने कोइकनाजवर्त्यामांआवे पणसर्वेनेनआवे अनेआसत्संगमांतोल
क्षावधिमनुष्यछे तसर्वेनेतोआवावार्त्तासमझविकठणछे माटेतेकमकरेतारेतेनुंरुडुंथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेतेतोएत्रणयअंगवालामांहिलोजे हरिभक्तहोयतेनोदासानुदासथइने तेनिआज्ञामांरहेतोतेकांईनसमझतोहोय
तोपणएछतिदेहेजभगवाननोपार्षदथइरह्योछेनेकृत्तार्थथइरह्योछे अनेआसंसारनेविषेभगवानने भगवानना
भक्तनोतोमहिमाअतिशेमोटोछे तेगमेतेवोपांमरने पतितजिवहोयपणभगवानकेभगवाननाभक्तनेआश्रि तथा
यतोतेजिवकृतार्थथइजायछे एवोभगवाननेभगवाननाभक्तनोमहिमाछे माटेजेनेभगवाननाभक्तनिसेवाप्रा

तिथइतेनेतो।निधडकरेवुं अनेआत्रएयअंगनिजेअमेवार्त्ताकरिछे तेवहुधातोआमुक्तानंदस्वामिसारुकरिछे अनेमु
क्तानंदस्वामिउपरयअमनेघणुंहेतछेनेएमनेशरिरमंदवाडछे तेरखेकोइवातनिसमजणएयमांखामिरहिजायनहि एम
जांणीनेआवार्त्ताकरिछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकह्युंजेहमहाराजमेंपण जांएयुछेजेहुंसारुजआवार्त्ताकरिछे॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥६२॥ ॥१९५॥ ॥संवत् १८८१

नामागशरवदि २ विजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपोताना
उतारानेविषेविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यत्नजनानंदस्वामि
श्रीमद्भागवतनोपाठकरताहतानेपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामिये
प्रश्नपुछ्युं जेहमहाराजद्रष्टानेदृश्यनामध्यमांजेविच्यारहेछेतेद्रष्टानेनेदृश्यनेजुदांजुदांराखेछे एमांजीवनुंजांणप
णुकियुंजाणवुंनेइंद्रियोअंतःकर्णनुंजांणपणुंकियुंजाणवुं पछेश्रीजिमाहाराजबोल्याजेअमनेतोएमजणायछेजे
जेनोजीवअतिशेवलनेपांम्योहोयतेनेतोअंतःकर्णनिवृत्तियोतजीवनिजवृत्तिछे नेतेनाच्यारक्रियायेकरिनेच्यारवि
भागजणायछे अनेतेअंतःकर्णमांनेइंद्रियोमांजांणपणुंछेतेजीवनुंजछेतेइंद्रियोअंतःकर्णनेज्यांघटितहोयत्यांचा
लवादेनेज्यांघटितनहोयत्यांनचालवादे अनेजेनोजीवअतिशेवलनेपांम्योहोयतेनेतोभुंडुंस्वप्नपणआवेनहि अने
जेनोजीवनिर्वलहोय तेनेतोसांख्यनामतनेअनुसरिनेएकद्रष्टाएवोजपोतानोआत्मातेआत्मापणेरहेवुंपणइंद्रियो
अंतःकर्णनेभुलुंभलवुंनहिं एविरित्येसत्तारूपरेहतांथकांएनोजीववलनेपांमछे अनेएथिपणवलपामवानोएकअ

तिशेमोटाउपायछे जेभगवाननेभगवाननाजेसंततेविषे जेनेप्रीतिहोयनेतेनिसेवानेविषेअतिशेश्रद्धाहोयनेभग
वाननिनवधाभक्तियेजुक्तहोयतेनाजीवनेतोतत्कालअतिशेबलआवेछे माटेजीवनेबलपांमवानेअर्थेंभगवानने
भगवाननाभक्तनिसेवाबरोबरबिजोकोइउपायनथिअने वलीअमेअमाराअंतरनिवार्त्ताकहियेजेज्यारेअमेअ
गनोतरानिशालमांमांदाथयाहतातारे कैलासनेवैकुठतेदख्यामांआव्यानेनंदीश्वरनिअसवारिनेगरुडनिअसवारि
पणअमेकरिएमआमाराढिठामांआव्युंपणतेसामर्थिमांअमनेकांइसारुंलागुंनहिपछे तोअमेकेवलसत्तारूपेरहेवा
मांड्युंतारेसर्वेउपाधिनिशांतिथइ पछेतेमांपणअमनेएमविच्यारथयोजेसत्तारूपेरहेवुंतेथिपणभगवाननेभगवा
ननाभक्तभेलेदेहधरिनेरहेवुंएश्रेष्टछे माटेअमनेएमविकलागीजेरखेसत्तारूपेरहियेनेपाछोदेहनधरायमाटेदेहधरि
नेभगवाननेभगवाननाभक्तनिभेलेरहियेनेतेनेअर्थेजेसेवाबणिआवेएजअतिशेश्रेष्टसाधनछे अनेज्यारेजीवने
अंतसमोआवेछे तारेअनंतजात्यनिआधिनेव्याधिप्रगटथायछे पछेभगवानकेभगवाननासंतनुंज्यारेदर्शनथा
यछेतारेसर्वेदुखनोनाशथइजायछे एवोभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोमहिमामोटोछे अनेभगवाननाभक्तछे
तेतोकेवलब्रह्मनिजमूर्त्तियोछे एनेविषेतोमनुष्यभावलाववोजनहिअनेजेमपोतानादेहनांकुटंबिहोयछेनेतेनेतेना
हेतनेअर्थेंआपणवढिनेकहियेनेआपणनेतेवढिनेकहेपणअंतरमांकोईनेआंटिपडतिनथितेमभगवाननाभक्तसंघा
थेवरत्तुंजोईयेअनेजेनेभगवानकेभगवाननाभक्तसंघाथेआंटिपडिजायछे तेतोअमनेदिठोपणगमतोनथिनेतेउ
परथिरिसपणकोइदिवसउतरतिनथि अनेआसंसारमांपंचमहापापनाकरनारानोकोइदिवसछुटकोथायपणभ

गवानना‌ऽक्तनाद्रोहनाकरनारानोकोईदिवसछुटकोथातोनथि माटेऽगवाननाऽक्तनिजेसेवाकरवितेवरोबरच
कोइपुन्यनथिनेऽगवाननाऽक्तनोद्रोहकरवोतेबरोबरचकोइपापपणनथि माटेजेनेपोतानाजीवमेयलवोमकरवो
होयतेनेतोऽगवानकेऽगवाननाऽक्तनेमनकमवचनेशुद्धऽावेकरिनेसेववा॥ ॥इतिवचनामृत॥
॥६२॥ ॥१९६॥ ॥संवत् १८८१ नापोशशुठि ७ सातम्यनेदिवसस्वामिश्रीस
हजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिऽोसरियें ढोलियाउ
परच्यगादितकियानंखाविनेउत्तरादमुखारविंदेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखार
विंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिऽक्तनिसऽाऽराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेम
हाराजऽगवाननाजेअवतारछे तेसर्वेसरखाजछेकेतेमांअधिकन्यूनऽावछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अमे
व्यासजिनाकरेलजेसर्वेग्रंथतेसांऽल्याने पछेपूर्वापरविचारिनेजोयुं तारेतेमांथिअमनेएमसमजाणुंछे जेमच्छ
कच्छवाराहनृसिंहादिकजेऽगवाननाअवतारछे तेसर्वेअवतारनाअवतारीतेश्रीकृष्णऽगवानछे पणबिजाअव
तारनिपेठेश्रीकृष्णऽगवानतेअवतारनथिएतोअवतारिजछे एवाजेश्रीकृष्णऽगवानतेआपणाइष्टदेवछे अनेतेश्री
कृष्णऽगवाननांचरित्रश्रीमद्भागवतपुराणनादशमस्कंधनेविषेसंपूर्णकर्यांछे माटेआपणाउद्धवसंप्रदायनेविषे
अमेदशमस्कंधनेअतिशेप्रमाणकर्योछे अनेबिजाजेसर्वेअवतारतेपणश्रीकृष्णऽगवननाजछेमाटेएअवतारने
एअवतारनाप्रतिपादनकरनाराजेग्रंथतेसर्वेने आपणेमानवापणविशेषेकरिनेतोश्रीकृष्णऽगवाननेतेनाप्रतिपाद

नकरनाराजेग्रंथतेनेजमानवा पछेपुरुषोत्तमभट्टेप्रश्नपुछ्युंजेभगवानजिवनाकल्याणनेअर्थेआजगतनेसृजेछे तेविश्वनरच्युंहोयनेमायानाउदरमांजिवहोयतेनुंभगवानकल्याणकरेतोशुंनथाय जेआटलोविश्वसृजवानोभगवानदाखडोकरेछेएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवानश्रीकृष्णपुरुषोत्तमछेतेतोराजाधिराजछेअने अखंडमूर्त्तिछेअनेपोतानुंअक्षरधामरूपिजेतखततेनेविषेसदाविराजमांनछे अनेतेअक्षरधामनेआश्रितअनंतकोटिब्रह्मांडरह्यांछे तेजेमकोईकमोटोचक्रवर्त्तिराजाहोयनेतेनेअसंख्यगांमडांहोयतेमांथिएकबेगांमउजडथयांहोय अथवावस्यांहोयपणतेतोतेराजानिगणतिमांपणनहोयतेमश्रीकृष्णभगवानतेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछे तेब्रह्मांडुनोकांइएकसांमटोप्रलयथातोनथि अनेतेमांथिएकादाब्रह्मांडनोप्रलयथायतेतोभगवाननिगणतिमांपणनथि अनेतेश्रीकृष्णभगवाननोदेवकिजिथकिजेजन्मतेतोकथनमात्रछेअनेएश्रीकृष्णतोसदाअजन्माछे अनेतेश्रीकृष्णभगवाननुंजेअक्षरधामछेतेव्यतिरेकपणेतोप्रकृतिपुरुषथकिपरछे अनेअन्वयपणेकरिनेतोसर्वेठेकांणेछेजेमआकाशछेतेअन्वयपणेकरिनेतोसर्वत्रछे अनेव्यतिरेकपणेतोच्यारभुतथकिपरछेतेमजश्रीकृष्णभगवाननुंअक्षरधामछे अनेतेधामनेविषेभगवानअखंडविराजमांनरहेछे अनेतेधाममांरह्याथकाअनंतकोटिजेब्रह्मांडछेतेनेविषेज्यांजेने जेमदर्शनदेवुंघटेत्यांतेनेतेमदर्शनदेछे अनेजेसाथेबोलवुंघटेतेसाथेबोलेछे अनेजेनोस्पर्शकरवोघटेतेनोस्पर्शकरेछे जेमकोइकसिद्धपुरुषहोयतेएकठेकांणेबेठोथकोहजारुंगाउदेखेनेहजारुंगाउनिवार्त्तानेंसांभलेतेमभगवानपोतानाअक्षरधाममांरह्याथकाअनंतकोटिब्रह्मांडनेविषेज्यांजेमजणावुंघटेत्यांतेमजणायछे अनेपोतेतोसदापोता

नाअक्षरधाममांजछे अनेएकठेकांणेरह्याथकाजेअनंतठेकांणेजणायछेतेतोपोतानिजोगकळाछेजेमरासमंडळ
नेविषेजेटलिगोपियुंतेटलाजपोतेथयामाटेएकठेकांणेरह्याथकाजेअनंतठेकांणेदेखावुं एजभगवाननुयोगकळायें
करिनेव्यापकपणुंछेपणआकाशनिपेठेंअरूपपणेकरिनेव्यापकनथि अनेजेभगवाननियोगमायायेंकरिपंचासक्रो
डजोजनजेपृथवीनुंमंडळछेतेप्रळयकाळनेविषेप्रमाणुरुपथइजायछे अनेतेपृथवीपाछिस्त्रष्टिकाळनेविषेप्रमाणुमां
थिपंचासक्रोडजोजनथायछे अनेचोमासुंआवेछेतारेगाजविजनेमेघनिघटाथइआवेछे एमआदिकसर्वेआश्चर्यते
भगवाननियोगमायायेंकरिनेथायछे एवाजेश्रीकृष्णभगवानतेमुमुक्षुनेसर्वेप्रकारेभजनकरवायोग्यछेशामाटेजे
बिजाअवतारनेविषेतोएककेबेकळानोप्रकाशहोयछे अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेतोसर्वेकळाउंछेमाटेंएश्रीकृष्ण
भगवानतोरसीकपणछे नेत्यागिपणछेनेज्ञानिपणछे नेराजाधिराजपणछेनेकायरपणछे नेसुरविरपणछेनेअति
शेकृपाळुपणछे नेयोगकळानेविषेप्रविणछेनेअतिशेंबळियापणछेनेअतिशेंछळियापणछे माटेंसर्वेकळायेंसंपन्न
तोएकश्रीकृष्णभगवानजछे अनेतेश्रीकृष्णभगवाननुंजेअक्षरधामतेनेआश्रितजेअनंतकोटिब्रह्मांडतेपणसदाय
रहेछे तेमांथिजेब्रह्मांडनिसोवर्षनिआवरदापुरिथायतेब्रह्मांडनोनाशथायतेणेकरिनेकांइसर्वेब्रह्मांडनो नाशथातो
नथिमाटेप्रळयकाळमांशासारुकल्याणकरयुंजोईयेसर्वेब्रह्मांडवसेजछेतोएविरित्येएप्रश्ननुंसमाधानछे एविरित्ये
परोक्षपणेपोतानापुरुषोत्तमपणानिवार्त्ता श्रीजिमहाराजेकरितेनेसांभळिनेसर्वेहरिभक्तएमजांणताहवाजे एज
जेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमतेजआभक्तिधर्मनापुत्रश्रीजिमहाराजछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥

नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि समिपेढोलियाउपरथविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसांभळोभगवाननिवार्त्ताकरिये तारे तालपखवाजलैनेसंतकिर्त्तनगावताहतातेछांनारया अनेसर्वेहाथजोडिनेसांभळवाबेठा पछेश्रीजिमहाराजबो ल्याजेजिवनाकल्यांणनेअर्थेभगवाननारामकृष्णादिकजेअवतारथायछे तेनेतोमायानुंकारज्यएवुंजे आजगत तमांकोईठेकांणेमोहथातोनथि अनेपोतानाअलौकिकप्रतापेकरिनेंनिशंकवरतेछे अनेपोतानाभक्तजननिभक्ति नेअंगिकारकरवानेअर्थेपंचविषयनेंपणसारिपेठेभोगवेछे तेनेजोईनेंआसंसारनेविषेजेअखतरडायामनुष्यछे ते परमेश्वरनेविषेदोषपरठेछे अनेएमजांणेजेआतोपरमेश्वरकेवायछे तोपणएनेअपणाकरतांपणवधुसंसारनेविषे आसक्तिछे एमजांणिनेभगवानने पणपोताजेवामनुष्यजांणेछे पणभगवाननोजेआलौकीकमहिमातेनेजाणता नथिएजभगवाननिमायाछे अनेब्रह्मस्थितिनेपांम्याएवाजेआत्मदर्शिसाधुतेने पणआसंसारनेविषेकोइपदार्थ देखिनेमोहथातोनथि तोब्रह्मथिपरपरब्रह्मएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनेमायाने मायानाकारज्यथकिनिर्लेपरवाय एमांतेशुंकेवुंएतोरेवायज अनेआत्मनिष्ठावालाजेसंततेनेआत्मनिष्ठानें तिव्रवैराग्यएवेहोयतेणेकरिनेकोइस्त्रियनुं बंधनतानथायपणजोतेनेभगवाननेविषेभक्तिनहोय तोजेमबहुप्रकारनांभोजननेबहुप्रकारनांव्यंजनकर्यांहो

य नेतेमांजोएकलवणनहोयतोतेसर्वेनकारांथइजायछे तेमभगवाननिभक्तिविनाएकलुंजेब्रह्मज्ञानछे तथावैराग्य
छेतेतोनकारुंजछेनेसदाअकल्याणकारिजछे एमजांणिनेंशुकदेवजिब्रह्मस्वरूपथयाहता तोपणश्रीमद्भागवतनेभ
णताहवा अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेदृढभक्तिनेकरताहवा माटेआत्मनिष्ठावालानेजोभगवाननेविषेभक्तिनहोय
तोएएनेमोटुंदुषणछे अनेजनेभगवाननेविषेभक्तिहोय तेनेपणजोआत्मनिष्ठानेवैराग्यनहोयतोजेविभगवानने
विषेप्रीतिहोयतेविबिजापदार्थनेविषेपणप्रितिथइजाय माटेएभक्तिमार्गवालानेपणमोटुंदुषणछे अनेजेआवोपरि
पक्वभगवाननोभक्तहोय तेणेतोभगवाननोजथार्थमहिमाजाण्योछे माटेतेनेतोपरमेश्वरविनाबिजुंसर्वेतुछजणां
णुंछे तेसारुकोइपदार्थमांतमोहपांमतोनथि माटेआत्मनिष्टावैराग्यनेभगवाननेविषेभक्तिएत्रण्येयजेनेहोयतारे
काईजात्यनिखोट्यनकेवाय अनेएवोजेहोयतेतोभगवाननोज्ञानिभक्तकेवायएकांतिकभक्तकेवायअनन्यभक्तके
वाय॥ ॥इतिवचनामृतम्॥६५॥ ॥१९८॥ ॥संवत् १८८३ नापोशवदि१प्रतिपदानेदिवसस्वामि
श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरच
गादितकियाथिछवाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिलापुष्पनानेरातिगुलदावदिनापुष्प
नाहारकंठनेविषेविराजमानहताने पिलापुष्पनोतोरोपाघनेविषेविराजमानहोतो अनेपोतानामुखारविंदनिआग
ल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपोतानिआगल्यसरोदानेदुकडलेइनेसंतमंडल
विष्णुपदगावताहता तेकिर्त्तनभक्तिथईरया पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे आजतोअमारेमोटामोटासंतनेप्रश्नपुछ

वांछे एमकहिनेप्रथमआनंदस्वामिनेंपुछताहवाजेकोईकएवोपुरुषहोयजेतेने बुद्धिथोडिहोयतोपणपोतामांजे दो
षहोयतेनेंदेखे अनेबिजाहरिभक्तमांदोषहोयतेनेनदेखे अनेगुणहोयतेनेजदेखे अनेबिजोजेपुरुषछे तेनेतोबुद्धिघ
णिछे तोपणपोतानाअवगुणनेंदेखतोजनथि अनेबिजाहरिभक्तनेविषेगुणनोत्यागकरिंने केवळदोषजदेखेछे एनु
शुंकारणहशेजेथोडिबुद्धिवाळोहोयतेपणपोतानादोषनेदेखेछे अनेझाझिबुद्धिवाळोछेतेनेपोतानादोषसुझतानथि
एप्रश्नछे पछेआनंदस्वामिनेंजेवोसुझ्योतेवोउत्तरकर्योपणप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
एनोउत्तरएमछे जेआजन्मेअथवाकोइजन्मांतरनेविषेएणे कोईकमोटाभगवाननाभक्तनोअपराधकर्योछे ते
पापेकरिनेएनिबुद्धिदोषेंजुक्तछे माटेएनेहरिभक्तनादोषसुझेछेने पोतानादोषसुझतानथि एजएनोउत्तरछे एमकहि
ने पछेश्रीजिमहाराजनित्यानंदस्वामिनेंप्रश्नपुछताहवाजे भगवाननेपांम्यानुंएकजसाधनछे केघणांकसाधनेकरि
नेभगवानपमायछे तारेतमेएमकेशोजेज्ञानवैराग्यभक्तिने धर्मएच्यारसाधनेकरिनेपमायछे तेच्यारेएच्यारसाध
नेकरिभगवाननिप्राप्तिथायछे तारेएकभगवाननाआश्रयेकरिनेजकल्याणथाय एवाअनन्यभावनोनिर्धाररयो
नहिं पछेनित्यानंदस्वामियेंबहुप्रकारेउत्तरकर्योपणप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकल्यां
णतो एकभगवननाआश्रयेकरिनेजछेपणभगवानछेतेअतिसमर्थछे नेतेनिआज्ञानेब्रह्मादिकसमग्रदेवपाळेछे
तथाकाळमायादिकजेसर्वे ब्रह्मांडनांकारणते पणभगवाननाभयथकिसावधानथैने भगवाननिआज्ञामांरहेछे
माटेभगवाननोभक्तहोयतेनेएभगवाननिआज्ञाछे तेदृढकरिनेमानविएजभगवाननाभक्तनुंलक्षणछेते सारुसा

धनसर्वेंअतिदृढकरिने राखवांओटलेएकभगवानवतेजकल्याणछे अनेएसाधनछेतेतोभगवाननिप्रसन्नतानेअ
र्थेछे एजएप्रश्ननोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजब्रह्मानंदस्वामिनेंपुछताहवाजेआदेहनेविषेजिवछेतेसाकारछे केनिरा
कारछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेंकह्युंजेजिवतोसाकारछे तारेश्रीजीमहाराजेंकह्युंजेजोजिवसाकारहोयतोतेकरचर
णादिकेजुक्तथयो तारेदशमस्कंधनेविषेवेदस्तुतिनाअध्यायमांएमकह्युंछे जेभगवानजेतेजीवनाकल्याणनेअर्थे
तेजीवनाबुद्धिइंद्रिमननेप्राणतेनेसजताहवा तेजोजीवसाकारजहोयतोतेने अर्थेबुद्धिइंद्रिमनप्राणसर्व्यानुंशुंकाम
छे माटेएविरित्यनाशास्त्रनावचननेजोतांएमजनिर्धारथायछे जेजीवजेतेस्वरूपस्वभावेकरिनेतोसत्तामात्रछेने
चैतन्यवस्तुछेने अनादिअज्ञानरूपएवुंजेकारणशरीरतेणेजुक्तछेने जेमचमकपांणहोयतेलोढानेखाणिनेचोटासा
थ्येंचोटिरेछे तेमएजीवनोपणचोटवानोस्वभावछे तेमायिकएवांजस्थूलनेसुक्ष्मएवेशरिरतेसाथेंचोटेछे अनेए
जीव अज्ञानेकरिनेतेशरीरनेविषेपोतापणुंमानेछे पणवस्तुगत्येंताएजीवशरीरजेवोनथि पछेब्रह्मानंदस्वामियें
कह्युंजे ज्यारेभगवाननिभक्तियेकरिने एजीवनाअज्ञाननिनिवृत्तिथायछे तारेएजीवनेस्थुलसुक्ष्मनेकारणएमा
यीकत्रण्यदेहनोसंबंधरेतोनथि तारेएजीवभगवाननाधाममांजईनेकेविरित्यनाआकारजुक्तथकोरेछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजे ज्यारेएजीवनाअज्ञाननिनिवृत्तिथायछे तारेएनेमायिकत्रण्यदेहनोसंगछुटिजायछे पछेए
जीवकेवळचैतन्यसत्तामात्ररेछे पछेएजीवनेभगवाननिभुमिआदिकजेआठप्रकारनिप्रकृतितेथकि जुदिजेचैतन्य
प्रकृतितेनुंभगवाननिइच्छायेकरिने देहबंधायछेनेतणेजुक्तथकोभगवाननाअक्षरधामनेविषेरेछे एरित्येएप्रश्ननोउ

त्तरछे पछेगोपालानंदस्वामिनेश्रीजिमहाराजपुछताहवाजेअष्टांगयोगसिद्धथायछे अथवाआत्मदर्शनथायछे ते
तोभगवाननेभगवाननासंतनिकृपाथकिथायछे तएयोगनेआत्मदर्शनसिद्धथयानुंकारणजेभगवाननेभगवान
नासंततेनेविषेवृत्तिगौणथइजायछे अनेअष्टांगयोगनेआत्मदर्शनएनेविषेवधुलगनिथायछेतेनुंशुंकारणहशे ॥ प
छेगोपालानंदस्वामियेंकह्युं जेएनेयोगाभ्यासकरतेथकेयोगसिद्धथायछे तेनुंकांईकमानआवेछेतेणेकरिनेभगवा
ननिकोरेकांइकवृत्तिगौणथईजायछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेसिद्धदशानेपांमे तारेएयोगिछेतेब्रह्मरूप
थायछेतेब्रह्ममांतोकोईजात्यनुमानहोयनहिमाटेउत्तरसंभवेनहिं पछेगोपालानंदस्वामिबोल्याजेहेमहाराजएतो
कांइसमजातुंनथी माटेतमेकृपाकरिनेकहो॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएमसमजवुंजे ज्यारेपोतानिखोट्य
काढविहोय तारेतेनेमोटाउनांवचननिसाख्यलैनेकाढविजेमकोईकव्यवहारिककामहोय नेतेकामनेअतिशेसिद्ध
करवुंहोय तारेसारांसारांमांणसनिसाइदीकरवितेमआंइपणएसाइदिछे जेशुकदेवजिब्रह्मस्वरूपथयाहता तोपण
अतिप्रितियेंकरिनेश्रीमद्भागवतभण्या अनेआजदिवससुधिपणभगवाननिभक्तिनेजकरेछे अनेशौनकादिकअ
ठ्याशिहजारऋषितेब्रह्मस्वरूपछे तोपणसुतपुराणिनामुखथकिभगवाननिकथानेसांभलेछे एविजात्यनांवचनिनि
साख्यभक्तिनिदृढतानेअर्थेलेवि अनेजेखोट्यपोतानाजांण्यामांनआवतिहोयतेनिकोरनिभगवाननेआगल्यप्रार्थ
नाकरविजेहेमहाराजमुमांजेजेखोट्यहोय तेकृपाकरिनेनाशकरज्योजेमकोइकपुरुषनेमाथेकलंकआव्युंहोयनेते
कलंकटाल्यानोकोइसाइदिनहोय तारेतेलोढानोगोलोरातोचोलहोयतेनेउपाडिनेपोतानुकलंकटालेछे तेमजेदोषन

ओलखातोहोय तोरेतेदोषटालवानेअर्थेंभगवाननिस्तुतिकरविएतेलोढानोगोलोऊाल्याजेविछेएमकरिनेबोताथि
खोट्यनेटालविएतमाराप्रश्ननोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजमुक्तानंदस्वामिनेपुछताहवा जेभगवाननेजथार्थजा
एयाहोयनेभगवानतोकांइचमतकारनदेखाडताहोय नेबिजाजेजंत्रमंत्रवालाहोयतेतोपरचोदेखाडताहोय तेनेदे
खिनेभगवाननोभक्तहोयतेनुंमनभगवानमांथिकांइडगेकेनडगे पछेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेहेमहाराजजेनेभग
वाननोजथार्थनिश्चेहोय तेनेतोभगवानविनाबिजेक्यांइप्रतितिआवेजनहिं अनेजोबिजेठकाणेप्रतितिअवितोते
नेभगवाननोनिश्चेजनथि एतोगुणबुद्धिवालोहरिभक्तकेवाय पणजथार्थभगवाननोभक्तनकेवाय पछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेएजएनोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजेशुकमुनिनेपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयनेतेभगवानतथाभग
वाननासंततेनेसाक्षात्कारपांम्योतेनेजिवतांशिप्रामिथायछे अनेमुवाकेडेंशिप्रामिथायछे पछेशुकमुनिबोल्याजेहे
महाराजएनोउत्तरतोतमेकरशोतारेथाशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनेभगवाननेभगवाननासंतनिप्रामिथइछे
तेनेजीवतेतोभगवाननांकथाकिर्त्तनकरतांथकांजदिवसनेरात्रिवितेछे अनेत्रणयेअवस्याथिपरजेपोतानोजीवा
त्मातेनुंब्रह्मरूपेसाक्षातदर्शनथायछे अनेभगवानविनाअन्यपदार्थमात्रनेविषेवैराग्यथायछेअनेअधर्मनोत्यागक
रिनेधर्मनेविषेरेवायछे अनेदेहमुकेतारेएवाभक्तनेभगवानपोताजेवोजकरेछेजेमभगवानेब्रह्मानेकह्युंछेजेहब्रह्मा
जेवोहुंछुंनेजेवोमारोमहिमाछे नेजेवांमारांगुणनेकर्मछेतेवुंमाराअनुग्रहथकितुनेविज्ञानथाओएवुंजब्रह्मानेकह्युं
छेतेमजेपोतानाअनन्यभक्तहोय तेसर्वनेभगवानएविप्रामिकरावेछे अनेजेभगवानकालकर्मनेमायाथकिरहित

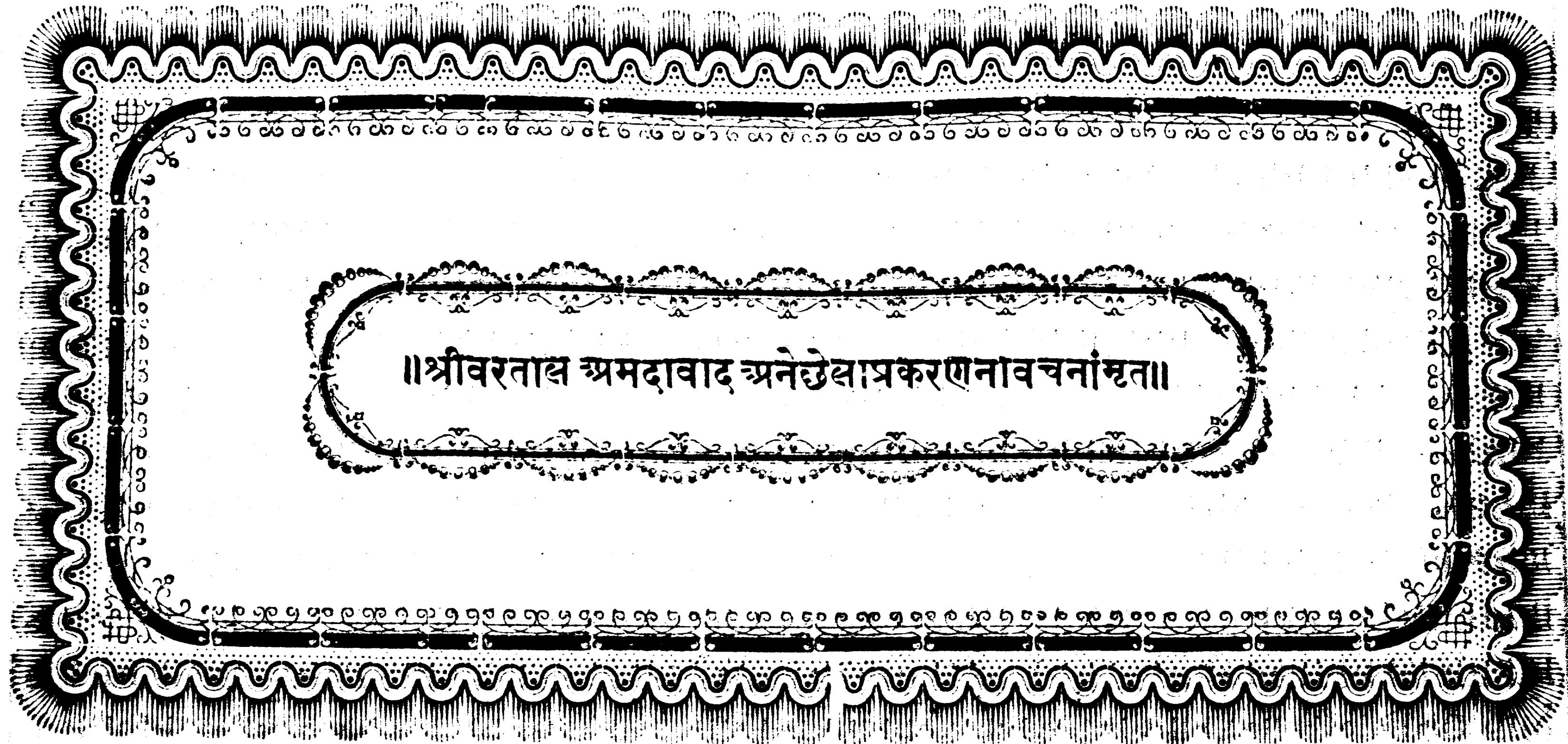
व०मृ० ॥७२॥

छेतेमजभगवाननाभक्तपणकालकर्मनेमायाथकिरहितथायछेनेअखंडभगवाननिसेवानेविषेरहेछेएविदेहमुक्त्या
कडप्राप्तिथायछेएजएप्रश्ननोउत्तरछे ॥इतिवचनामृतम्॥६६॥ ॥११९॥ ॥संवत् १८८१नामाहा
वदि ३ तृतीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषे
गंगाजलियाकुवापासेंओटाउपरढोलियोढलाविनेगादितकियानंखाविने विराजमानहतात्रनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारण
कर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपोतानिआग
ल्यसाधुकुकडसरादालेनेविष्णुपदगावताहतातेकीर्त्तनभक्तिथरयापछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेसर्वेसंतप्रत्ये
प्रश्नकरियेंछैयेंजेभगवाननोभक्तहोयतेदेहमुकिनेब्रह्मरूपथैनेभगवाननाधाममांजायछे पछेएमांनेभगवानमां
शोअंतरायरेछे जेणेकरिनेस्वामिसेवकपणानोनातोरेछेकेमजेएभगवाननोभक्तछेतेपणजेवाभगवानस्वतंत्रछे
नेकालकर्मनेमायातेनेआवरणेंकरिनेरहीतछे तेवोजथायछेमाटेएमांशोभेदरहेछेजेणेकरिनेस्वामिसेवकपणुंरेछेए
प्रश्नछे पछेपरमहंसेंजनेजेवुंसमझ्याणुंतेणेतेवोउत्तरकर्योपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेस
र्वेसंतेंकह्युंजेहेमहाराजतमाराप्रश्ननोउत्तरतोतमेजकरशोतोरथाशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरएमछे
जेभगवाननोभक्तहोयतेणेजेवाभगवाननेजांण्याहोयजेभगवानआटलिसामर्थियेयुक्तछे अनेआटलिशोभाये
युक्तछेअनेआवासुखरूपछेएविरित्येंएभक्तेजेटलाभगवाननोमहिमाजांण्योछे अनेजेवाप्रतापेयुक्तभगवानने
जांण्याछेतेभक्तज्यारेदेहमुकिनेभगवाननाधाममांजायछे तारेरूपतथासामर्थितेएभक्तनिपणतेविजथायछे[illegible]

ग०म० ६७

॥७५॥

णभगवाननिसामर्थिअनेभगवाननुसुंदरपणुइत्यादिकजेप्रतापतेएभक्तनेभगवाननेविषेअतिशेंजणायछे तारेए
भक्तएमजांणेछे जेमेंजेटलोप्रतापजांण्योहतोनेसुंदरपणुंजाण्युंहतुंतेटलुंऐश्वर्यनेतेटलुंसुंदरपणुंतोमुनेपणभगवाने
आप्युंछे तोपणभगवाननुंऐश्वर्यनेभगवाननुसुंदरपणुंतेतोअतिशेअपारदेखायछे माटेमुंजेवाअनंतभगवानना
साधर्म्यपणानेपांम्याछेतोपणभगवानजेवोकांईथावानेसमर्थथातोनथिशामाटेजे भगवाननोमहिमागुणकर्मजं
न्मनेसामर्थितथासुंदरता सुखदायकपणुंएआदिकजेअनंतकल्याणकारिगुणतेनापारनेशेषसारदाब्रह्मादिकदेवता
तथाच्यारवेदएपामतानथिअने भगवानपोतेपणपोतानामहिमानापारनेपांमतानथिमाटेभगवानतोसर्वेसामर्थि
येकरिनेअपारछेअनेएभगवाननेभजिनेअनंतकोटिवैष्णवभगवानसरखाथयाछे तोपणभगवानमांथिकोइआ
त्यनोप्रतापअणुजेटलोपणन्यूनथयोनथिजेम मिठाजलनोसमुद्रभर्योहोयतेमांथिमनुष्यपशुपंखिसर्वेजेटलुंभावे
तेटलुंजलपियेतथापात्रभरिलेतोपणओछुंथातुंनथिशामाटेजेतेसमुद्रतोअगाधछे तेमजभगवानोमहिमापणअ
तिशेअपारछे माटेकोईरित्येंकरिनेवधघटएवोनथितसारुजेजेभगवाननाभक्तब्रह्मस्वरुपथयाछे तोपणभगवान
नादृढदासथैनेभगवाननुंभजनकरेछे एविरित्येभगवाननाभक्तभगवाननासाधर्म्यपणानेपांमेछेतोपणस्वामिसे
वकपणुंरहेछे एजएप्रश्ननोउत्तरछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ६७ ॥

॥श्रीवरताल अमदावाद अनेछेलाप्रकरणनावचनांमृत॥

॥ संवत् १८८२ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मी
नारायणनामंदिरथिउत्तरादिकोरेगोमतीजीनेकांठेआंबावाडियामां सिंहासनउपर्यगादितकियानंखाविनेविराज
मांनहतानेधोळोसुरवाळनेधोळोअंगरखोपेर्योहतो अनेगुढारंगनोरेटोकमरेंबांध्योहतो नेमाथाउपर्यकसुंबलरे
टोसोनेरितारनाछेडावाळोबांध्योहतो नेखभेकसुंबलरेटोजरकसिछेडानोविराजमानहतोनेकंठनेविषेगुलाबनापु
ष्पनाहारविराजमानहतानेमाथाउपर्यगुलाबनापुष्पनातोराविराजमानहताने भुजाउनेविषेगुलाबनागजरानेबा
जुबंधबांध्याहताएविशोभानेधरताथकाउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ
मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहती पछेवडोदरावाळाशोभारामशास्त्रियेंश्रीजिमहाराजनेप्रश्न
पुछ्युंजेहेमहाराजमुमुक्षुहोय तेज्यारेनिर्विकल्पसमाधिनेपांमेतारेगुणातीतथायनेभगवाननोएकांतीकभक्तथाय
तारेंजेनेनिर्विकल्पसमाधिनथायतेनिशिगतिथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्राणनोनिरोधथायतारेजनिर्विक
ल्पसमाधिथाय एमनथिनिर्विकल्पसमाधिनिरित्यतोबिजिछेतेकहियेंतेसांभळोजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजे ॥ अ
त्रसर्गोविसर्गश्चस्थानंपोषणमूतयः ॥ मन्वंतरेशानुकथानिरोधोमुक्तिराश्रयः ॥ १ ॥ एश्लोकनोएमअर्थछेजेविश्व
नासर्गविसर्गादिकजेनवलक्षणतेणेकरिनेजांण्यामांआवे एवुंआश्रयरूपजेश्रीकृष्णभगवाननुंस्वरूपतेनेविषेजे
मुमुक्षुनिअचळमतिथईजेमआआंबानुंवृक्षछेतेएकवारदृढकरिनेजांण्युं पछेकामव्यापेक्रोधव्यापेलोभव्यापेतो
पणकांईरित्येंआंबानेविषेभ्रांतिनथाय जेआंबानुंवृक्षहशेकेनहिहोयतेमजेनेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननास्वरूपनो

दृढनिश्चेथयोनेतेमांकोइजात्यनोकुतर्कनथायतोतेपुरुषनाप्राणलिननथया होयतोपणनिर्विकल्पसमाधिछेनेप्राण
लिनथयाहोयतोपणनिर्विकल्पसमाधिछे अनेजेनेएभ्नगवाननास्वरूपमांसंकल्पविकल्परेताहोय जेब्रह्मपुरनेवि
षेकेवुंभ्नगवाननुंस्वरूपहशे अनेश्वेतद्वीपनेवैकुंठनेविषेकेवुंभ्नगवाननुंस्वरूपहशे अनेतेस्वरूपनुंक्यारेदर्शनथाशेए
विजात्यनासंकल्पविकल्पकरयाकरे पणप्रगटभ्नगवानमल्यातेनेजसर्वनाकारणजांणिनेतेणेकरिनेजपोतानेकृता
र्थनमांनेअनेएवानेजोदैवइछायेंकरिनेंसमाधिथाय तोपणसंकल्पविकल्पमटेनहि अनेसमाधिमांजेजेदेखायतेथि
नवुंनवुंजोवानेइछेपणमननाविकल्पमटेनहि एवोहोयतनेसमाधिछेतोपणसविकल्पछेनेसमाधिनहोयतोयसवि
कल्पछेमाटेएवोहोयतेगुणातीतएकांतिकभ्नक्तनकेवाय अनेजेनेभ्नगवाननास्वरूपनोदृढनिश्चेहोयनेतेनेसमाधिछे
अथवानथितोयपणतेनेसदानिर्विकल्पसमाधिजछे पछेदिनानाथभ्नट्टेप्रश्नपुछ्युंजेमननासंकल्पविकल्पटालवा
नोउपायकरेअनेजोमननेंनजितिसकेतोतेनिशिगतिथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकौरवनेंनपांडवनेयुद्धकर
वानोप्रारंभ्नथयो तारेकौरवनेंपांडवविच्यारयाजेआपणेएवेठकांणेयुद्धकरियेजतेयुद्धमांजेकोइमरेतोपणतेनाजी
वनुंरुडुंथाय एवुंविच्यारिनेकुरुक्षेत्रनेविषेयुद्धकरयोपछेजीत्यातेनुंपणसारुंथयुंनेएसंग्राममांमरांणातेनेपणदेवलो
कनिप्राप्तिथइनेराज्यथकिपणअधिकसुखनेपांम्यातमजेमनसाथेलढाइआदरे अनेजोमननेंजिततोनिर्विकल्पस्थि
तिनेपांमेनेभ्नगवाननोएकांतिकभ्नक्तथाय अनेजोमनअगल्यहारेतोपणजोगभ्रष्टथायते पछेएकजन्मेअथवाबे
जन्मेअथवाघणेजन्मेपणअंत्येजातोएएकांतिकभ्नक्तथाय पणएणेदारवडोकरयोतेछूटिनपडेमाटेबुद्धिवानहोयतेने

तोपोतानाकल्याणनेअर्थेमनसाथेजरुरवैरबांधवुं पछेएमननेजितशेतोपणसारुंछेनेएमनथिहारशेतोपणयोग्यभ्र
ष्टथाशेतेमांअंत्येजातांसारुंछे तेमाटजेकल्याणनेइछेतेनेतोमनसाथेजरुरवैरबांधवुं ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ २०१॥
संवत् १८८२ नाकार्तिकशुदि १३ तेरशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रीलक्ष्मीनाराय
णनामंदिरथिउत्तरादिदिशेगोमतीजिनेकांठेआंबानाव्रक्षनिहेठेढोलियाउपरव्यविराजमानहता अनेपिलातासतानो
सुरवालपेर्योहतो तथारातोकिनखापनिडगलिपेरिहति तथामस्तकउपरव्यजरकसिछेडानीकसुंबलपाघबांधिहति
तथाजरकसिछेडानुंकसुंबलशेसुंखभ्भेनांर्युंहतुं अनेपाघनेउपरव्यचंपानांपुष्पनाहारविराजमानहता नेकंठनेविषे
पीळापुष्पनाहारविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने
बेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकांईकप्रश्नउत्तरकरो पछेगामबुवानापटेलकांनदासजियेंहाथजोडिनेपुछ्युं
जेहेमहाराजभगवानशेप्रकारेराजिथायछे,पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोभगवाननोद्रोहनकरियेंतोभगवानरा
जिथाय तारेकेशोजेद्रोहतेशुंतोजेआसर्वजगतनाकर्त्ताभगवानछेतेनेकर्त्ताहर्त्तानसमझियेनेविश्वनाकर्त्ताहर्ताका
लनेजांणियेंअथवामायानेजांणियेंअथवाकर्मनेजांणियेंअथवास्वभावनेजांणियें एतेभगवाननोद्रोहछे केमजे
भगवानसर्वनाकर्त्ताहरताछे तेनोत्यागकरिनेकेवलकालकर्मस्वभावनेमायातेनेजगतनाकर्त्ताहरताकेहेछे माटे
एभगवाननोअतिद्रोहछे त्यांद्रष्टांतजेमतमेगामनापटेलछोतेजेतमारिगाममांपटलाईनरवादेतेतमारोद्रोहिकेवाय
अनेवलिजेमचक्रवर्त्तिराजाहोयतेनोहुकमखोटोकरिनेंजेराजानहोयतेनोहुकमचलावे तोतेपुरुषराजानोद्रोहीके

वाय अनेवलीजेमकोईकएवाकागललखिलखिनेमेलजेअमारोराजाछे तेनाककांनविनानोछेअथवाहाथपगवि नानोछे एविरित्येराजानुंरूपसंपुरणहोयतेनेखंडितकरिनेवरणवेतराजानोद्रोहिकेवाय तेमजभगवानछेतेकरचरना दिकसमग्रअंगेकरिनेसंपूरणछे अनेलेशमात्रपणकोईअंगविकलनथि अनेसदामूर्त्तिमानजछे तेनेअकर्त्ताकेवा तथाअरूपकेवानेभगवानविनाबिजाजेकालादिकतेनेकर्त्ताकेवाएजभगवाननोद्रोहछे एविजात्यनोजेभगवान नोद्रोहतेनेजेनकरेतेणेसंपुर्ण भगवाननीपुजाकरिअनेतेविनातोचंदनपुष्पादिकेकरिनेपुजेछेतोपणभगवाननोद्रो हिछेमाटेभगवाननेजगतनाकर्त्ताहर्त्ताजांणेअनेमूर्त्तिमानजांणेतउपरस्यजभगवानराजिथायछेअनेवेदमांतोभग वाननुंस्वरूपबहुरित्येंवरणविननारायणेपोतेपोतानेमुखेकल्युंछेपणतेकोईनासमज्यामांआव्युंनहिं तारेसांख्यशा स्त्रकरिनेचोविशतत्वकल्यां नेपचविशमुंभगवाननुंस्वरूपकल्युंतेसांख्यनाआचार्य्यजेकपिलमुनितेणेएमविचारुंजे स्थूलसुक्ष्मनेंकारणतेनेविषेंजिवएकपणेकरिनेवरतेछे अनेएथिन्यारोजिवरहिसकतोनथिनेईश्वरछे तेपणपोतानि उपाधिजे विराटसूत्रात्मानेअव्याकृततेनेविषेएकपणेवर्त्तेछेपणतेविनारहिसकतोनथि माटेसांख्यशास्त्रेजिवनेनेई श्वरनेचोविशतत्वभेलाजगण्याछे अनेपचविशमापरमात्मानेकल्याछे अनेजोगशास्त्रनाआचार्यजेहिरण्यगर्भ ऋषितेणेचोविशतत्वकहिनेपचविशमोजिवनेकल्योछे तेमजपचविशमाईश्वरनेकल्याछे अनेपरमात्मानेछविश माकल्याछे एविरित्येसांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्रतेणेभगवाननुस्वरूपकल्युंतोपणसाक्षात्कारभगवाननास्वरूपनुंज्ञा ननथयुं अनेअनुमानप्रमाणेतोथयुं जेसांख्यनेमतेचोविशतत्वथिपरछेतेवस्तुसत्यछे अनेयोगनेमतेचोविशत

त्यांथिपरजिवईश्वरछेनेतेथिपरमात्माछेतेसत्यछे एविरित्येपरमात्मानास्वरूपनुंबेयशास्त्रवते अनुमांनप्रमाणेंकरि
नेज्ञानथयुंपणतेभगवानकालाछे कपिलाछे केलांबाछे केटुंकाछे केसाकारछे केनिराकारछे एवुंकांइज्ञानतथयुं प
छेपोतेवासुदेवभगवानेपंचरात्रनामेतंत्रकरयुंतेनेविषेएमप्रतिपादनकरयुंजेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमभगवानछे तेपोता
नाअक्षरधामनेविषेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिमानरह्याछे अनेतजभगवानजतेश्वेतद्विपवासिजेअनंतनिरन्नमुक्तने
पांचवरवतपोतानुंदर्शनआपेछे तथावैकुंठलोकनेविषेतजभगवानचतुर्भुजमूर्त्तिथकालक्ष्मीजियेंसहितछे नेतेशंख
चक्रगदापद्मनेधरिरह्याछे तथाविष्वकसेनादिकजेपार्षदतेमणेसेव्याछे अनेएजभगवानपुजवाजोग्यभजवाजो
ग्यनेपांमवाजोग्यछे अनेतेजभगवानरामकृष्णादिकअवतारधारणकरेछे अनेवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्नअनिरुद्धएए
चतुर्व्युहरूपेवर्त्तेछे एविरित्येसाकारमूर्त्तिनुंप्रतिपादनकरयुंछे पछेतेजपंचरात्रतंत्रनेनारदजियेंफरिनेकरयुं तारेतेना
रदपंचरात्रकेवांणुंतेनेविषेएविरित्येभगवाननास्वरूपनुंप्रतिपादनकरयुंजेकोइरित्येसंशेरह्योनहि अनेतजरित्येंशि
वजियेंपाशुपतशास्त्रकरयुंतेनेविषेपणअष्टभुजचतुर्भुजरूपेकरिनेंश्रीनारायणनास्वरूपनुंजवरणनकरयुंछे तेमाटे
श्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजे ॥नारायणपरावेदादेवानारायणांगजाः॥नारायणपरालोकानारायणपरामखाः॥
नारायणपरोयोगोनारायणपरंतपः॥ नारायणपरंज्ञानंनारायणपरागतिः॥ तथावासुदेवपरावेदावासुदेवपराम
खाः॥ वासुदेवपरायोगावासुदेवपराःक्रियाः॥ वासुदेवपरंज्ञानंवासुदेवपरंतपः॥ वासुदेवपरोधर्मोवासुदेवपरा
गतिः॥ एविरित्येएपांचशास्त्रेकरिनेश्रीकृष्णनारायणवासुदेवनास्वरूपनुंजप्रतिपादनकरयुंछेअनेएपांचशास्त्रेकरिनें

जेन्नगवानना स्वरूपने समजेतेजपुरोज्ञानिकेवायजेमदुधछे तेननेत्रेजुवेतारेधोलुंदेखायअनेनाकेसुंघेतारेसुगंध वानजणायअनेआंगलियेंकरिने अडेतारेटाढुंउनुंजणायअनेजिह्वायेकरिनेचाखेतारे स्वादुजणायपणएकइंद्रिये करिनेदुधनास्वरूपनुसंपूर्णज्ञाननथायअनेसर्वेइंद्रियेकरिनेतपासिजुवेतारेसंपूर्णज्ञानथायछे तेमवेदादिकपांचशा स्त्रेकरिनेंन्नगवाननास्वरूपनेसमजेतारेसंपूर्णन्नगवाननास्वरूपनुंज्ञानथायछेनेएमजाणवुंतेनेसंपूर्णज्ञानकहियेअ नेन्नगवानपणएमसमज्येजराजिथायछे पणपरमेश्वरनेराजिकरयानोबिजोउपायनथिमाटेएविरित्येसमजेतेज पुरोज्ञानीकेवायअने न्नगवानपणतेउपरस्यजअतिशेराजिथायछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ २ ॥ ॥ २०२ ॥

॥ संवत् १८८२ नाकार्त्तिकवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालयमध्येश्रील क्ष्मीनारायणनामंदिरमां सिंहासनउपरस्यविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतांने कंठनेविषेगुलाबनापुष्प नाहारधारणकरयाहता अनेमस्तकनेविषेपाघमांतोराविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमं डळसमस्त तथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे आपणाउद्धवसंप्रदाय नेविषेज्ञानवैराग्यधर्मने न्नगवाननिन्नक्तिएच्यारवांनांजमांहोयतेएकांतिकन्नक्तकेवाय अनेआपणासत्संगमांमो टोकरवाजोग्यपणतेजछेने एच्यारसंपूर्णनहोयने एकजमुख्यपणेकरिनेहोयतोपणत्रणयजे वाकिरह्यांतेतेएकना पेटामांआविजायएवुंएककियुंएच्यारेमांश्रेष्टछे तारेगोपालानंदस्वामियें तथामुक्तानंदस्वामियेंपुछयुंजेहेमहाराज एवोतोएकधर्मछे तेधर्महोयतोत्रण्येवांनांतपुरुषमांआवे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेधर्मतोकेटलाकविमुखमां

एसहोयतेमांपणहोय माटेतेनेशुंसत्संगमांमोटाकरशुं पछेएवातसांभलिनेकोइथिउत्तरदेवांणोनहि पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजोमहात्म्येसहितभगवाननिभक्तिहोयने आत्मनिष्टाधर्मनेवैराग्यएसामान्यपणेहोयतोपणकोइ
दिवसएधर्ममांथिपडेनहि केमजेजेभगवाननुंमहात्म्यजांणतोहोयतेतो एमविच्यारेजेभगवाननिआज्ञानेविषे
ब्रह्मादिकसमग्रदेवरयाछे तेभगवाननिआज्ञाहुंथि केमलोपायएमजांणिने भगवाननानियममांनिरंतररहे तारे
शुकमुनियेंपुछ्युंजेज्यारेएकमहात्म्यसहितभक्तिये करिनेसंपूर्णथायतारेएकभक्तिजकेमनकहिनेच्यारवांनांशासा
रुकयांपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अतिशेमहात्म्यसहितभक्तिभगवाननेविषेहोयतो एकभक्तिनेविषेत्रणयेआवि
जाय अनेसामान्यभक्तिहोयतोएकमांत्रणयनआवे माटेच्यारवांनांयेंसहितजे भक्तितेजमांहोयतेएकांतिकभक्तके
वायएमकयुंछे अनेएविअसाधारणभक्तितोपृथुराजानेहति तेभगवानेवरदेवानुंकयुं तारेभगवाननिकथासांभ
ल्यासारुदशहजारकांनमाग्यापणविजुंकांईनमाग्युं अनेजेगोपियुंनेरासक्रीडामांनजावादिधियुंतेदेहमुकिनेश्री
कृष्नपासेगईयुंएविअसाधारणभक्तिहोयतोज्ञानादिकत्रणयेंएकभक्तिमांआविजाय तारेब्रह्मानंदस्वामियेंपुछ्युंजे
एविअसाधारणभक्तिशेउपायेंकरिनेआवेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटापुरुषनिसेवाथकिआवेछेतेमोटापुरुष
पणच्यारप्रकारनाछे एकतोदिवाजेवानेबिजामशालजेवाने त्रिजाविजलिजेवानेचोथावडवानलआग्नी जेवाते
मांदिवाजेवाहोयतेतोविषयरुपिवायुयेंकरिने ओलाइजायनेमशालजेवाहोयतेपणतेथिअधिकविषयरुपिवायु
लागेतोतेणेकरिने ओलाइजायनेविजलिजेवाजेहोयतेतोमायारुपिवरसातनपांणियेंकरिनपणनओलाय अनेव

डवानलअग्निजेवाहोयतेतो जेमवडवानलसमुद्रमांरेछे पणसमुद्रनाजलनांओलाव्योओलातोनथि अनेसमुद्रना
जलनेंपिनेमुलद्वारेकाढिनाखेछे तेपांणिमिठुंथायछेतेनेमेघलाविनेसंसारमांदृष्टिकरेछेतेणेकरिनेनानाप्रकारनारस
थायछे तेमअवाजेमोटापुरुषछे तेसमुद्रनाजलजेवाखाराजीवहोयतेने पणमिठाकरिनांखेछे एविरित्येएच्यारप्र
कारनाजे मोटापुरुषकह्यातेमांजेविजलिनाअग्निजेवा तथासमुद्रनाअग्निजेवामोटापुरुषछे तेमनिसेवाजोपोत
पोतानाधर्ममांरहिने मनकर्मवचनेकरेतोतेजीवनाह्रदामां महात्म्यसहितभक्तिआवेछे तेविजलिनाअग्निजेवातो
साधनदशावालाभगवाननाएकांतिकसाधुछेअनेवडवानलअग्निजेवातोसिद्धदशावालाभगवाननापरमएकांति
कसाधुछेएमजांणवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥ २०३॥ ॥संवत् १८८२ना
मागशरशुदि १० दशमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरमां
विराजमानहता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेभ
क्तिमार्गनेविषेप्रवरत्योएवोजेभगवाननोभक्ततेनेएवुंएकसाधनतेकियुंछे जेएकसाधननेकर्याथकि जेटलांकल्या
णनेअर्थेसाधनछे तेसर्वेतेएकसाधननेविषेआविजाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेत्रिशलक्षणेजुक्त एवाजेसंतते
नोजेसंगतेमनकर्मवचनेकरिनेराखेतोजेटलांकल्याणनेअर्थेसाधनछे तेटलांसर्वेतेनासंगमांआविजायछे एमउत्त
रकरिनें पछेश्रीजिमहाराजप्रश्नपुछताहवाजेभगवाननोएकांतिकभक्तएवोजेयोगीहोयतेसांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्र

एवेयनोमतएकवासुदेवनारायणपरछेएमजांणे माटेतेयोगिकियेप्रकारेन्नगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखे अनेकेम
पोतानामननेचलावेनेतेमनन्नेलिकेममूर्त्तिनेराखे अनेतेकेविरित्येंअंतरमांवृत्तिराखेनेकेविरित्येबारणेवृत्तिराखे अ
नेनिद्रारूपिलयनेसंकल्पविकल्परूपिविक्षेपतेथकि केईजोगनिकलायेंकरिनेजुदोपडेएनोउत्तरकहो पछेमुक्तानंद
स्वामियेंतथागोपालानंदस्वामियेंजेवुंआवडयुतेवुंकह्युंपणकोईथकिउत्तरथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
मजलनोफुंहारोहोय तेनेजोगेकरिनेघुमरिखाईनेजलउंचुंउछलेछेतेमअंतःकर्णरूपियोजेफुंहारोतेनेविषेजिवनिवृ
त्तिछे तेघुमरिखाईनेपंचइंद्रिद्वारेउछलेछेतेनेजेजोगिहोय तेवेप्रकारेकरिनेएकवृत्तियेंकरिनेतोपोतानाहृदयनेविषे
साक्षिरूपेरह्याएवाजेश्रीवासुदेवन्नगवानतेनुंचिंतवनकरेअनेबिजिवृत्तिछेतेनेतोद्रष्टिद्वारेकरिनेबारराखे अनेतेवृ
त्तियेकरिनेबारन्नगवाननुंचिंतवनकरे तेपणनखशिखायपर्यंतसमग्रमूर्त्तिनुंनेलुंजचिंतवनकरे पणएकएकअंग
नुंजुदुंजुदुंचिंतवननकरे जेममोटुंमंदिरहोयतेनेंएकसांमटुंनेलुंजजुवे तथाजेममोटोपर्वतहोयतेनेंएकसांमटोनेलो
नेलोजजुवे एविरित्येंन्नगवाननास्वरूपनेजुवेपणएकुकुंअंगनजुवे अनेतेमूर्त्तिनेज्यारेपोतानिद्रष्टिआगलयछेटेधा
रेनेतेमूर्त्तिनेपडखेबिजुंकांइकपदार्थदेखाय तोतेमूर्त्तिछेटेधारिछेतेनेढुंकडिलाविनेंपोतानिनासिकानाअग्रनिउपरथ
एमूर्त्तिनेराखेएमकरतां पणआसपासकांइकपदार्थजणायतोपोतानिभ्रुकुटिनामध्यनेविषेमूर्त्तिनेधारेएमकरतांजो
आलसकेनिद्राजेवुंजणायतोवलिमूर्त्तिनेद्रष्टिआगलयछेटेधारे पछेजेमछोकरापतंगनेउडाडेछेनेविरित्येमूर्त्तिरूपी
पतंगनेपोतानिवृत्तिरूपिजेदोरितेनेकरिनेंमूर्त्तिनेउंचिचडावे अनेवलिपाछिहेटिलावे अनेअडखेपडखेडोलावेएविरि

त्येंजोगकलायेंकरिनेंज्यारेंमचेतथायतारेंवलिपाछी मूर्त्तिनेंनासिकानेंअग्रेधारेंनेंत्यांथिभ्रकुटिमांलाविनेंहृदानेंवि
षेमूर्त्तिनेंउतारें अनेंअंतरनेंविषेसाक्षिरूपजेमूर्त्तिअनेवाह्यनिमूर्त्तिएबेयनेंएककरेंपछेअंतःकर्णनिबेप्रकारेंवृत्तिहो
येतेएकथेंजायछे एमकरतांजोआलसकेनिद्राजेवुंजणायतोवलिवेप्रकारेंवृत्तिनेंकरिनेंमुर्तिनेंवाह्यलावेएविरित्ये
जश्रोत्रत्वक्‌रसनानेंघ्राणतद्वारेंपणजोगकलासाधे अनेंतेमजमनवुधिचित्तनेंअहंकारतद्वारेंपणभगवाननीमूर्त्तिनें
धारे अनेंइंद्रियुंनेंअंतःकर्णएसर्वेनेंसांख्यविच्यारेंकरिनें जुदांकरिनेंएकलाचैतन्यनेंविषेजभगवाननिमूर्त्तिनेंधारेंअ
नेंतेभगवाननिमूर्त्तिनेंअंतरमांकेवाह्यधारिहोय अनेंतेसमेकोइकव्यवहारसंवंधिविक्षेपआडाआवेतोतेविक्षेपनुं
पणमूर्त्तिनेंधारवापणेंकरिनेंजसमाधानकरेंपणविक्षेपनेंविषेपणपोतानिजोगकलानोत्यागनकरें एविरित्यनिजो
गकलायेंजुक्तएजोगिवरतेछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ४ ॥ ॥ २०४ ॥ ॥ संवत्
१८८२ नामागशरवदि ४ चतुर्थीनेंदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येंश्रीलक्ष्मीनारायणनामं
दिरथिउत्तरदिशेंगामतिजिनेंकांठें आंबानावृक्षहेठेंवेदीउपरस्यढोलियानेंविषेउत्तरादेमुखारविंदविराजमानहतानें
अतिसूक्ष्मएवांश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेंकंठनेंविषेगुलावनापुष्पनाहारघणाकधारणकर्याहताअनेंश्रवणउपर
मोटावेवेगुलावनापुष्पनागुच्छधारणकर्याहता अनेंपाघनेंविषेगुलावनापुष्पनातोराविराजमानहता अनेंपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलसमग्रतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराइनेंवेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजवोल्या
जेवांकडांवांकडांप्रश्नकरोजेजेणेंकरिनेंसौनुंआलसउडिजाय एमकहिनेंपोतेंआथमणिकोरेंउसिसुंकरिनेंपडखाभ

स्यथया पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजे ॥ दैवीह्येषागुणमयीममममायादुरत्यया ॥ मामेवयेप्रपद्यंतेमायामेतांतरं
तिते ॥ एश्लोकमांश्रीकृष्णभगवानेएमकह्युंछे जेजेपुरुषमुंनेपांमेतेदुःखेकरिनेपणनतरायएवीजेमारीगुणमयीमा
यातेनेतरेछे तारेजेनेभगवाननीप्राप्तीथइछे तेनेभगवाननुंभजनकरतांथकांकांइकअंतरमांसंकल्पविकल्पनोवि
क्षेपथईआवेछे तेनेमायाविनाबिजुंकोणकरतुंहशेएप्रश्नछेपछेश्रीजीमहाराजपोढ्याहतातेबेठाथइनेअतिकरुणाये
भीनाथकाबोलताहवाजेमायानाजेत्रण्यगुणछे तेमांतमोगुणनांतोपंचभूतनेपंचमात्राछे अनेरजोगुणनांदशइंद्रि
योबुद्धिनेप्राणछे अनेसत्वगुणनांमननेइंद्रियोअंतःकरणनादेवताछेतेजेजभक्तथइगयाछे तेसर्वेमांएत्रण्यगुणनां
कारज्यरूपजेभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदेवतातेसर्वेहतांमाटेएनोएमउत्तरछे जेपरमेश्वरनेजथार्थपणेकरिनेपरमेश्वर
जांण्याजेएभगवाननास्वरूपनेविषेकांइप्रकारमायीकभावनथि अनेएभगवानतोमायानेमायानुंकार्यजेत्रण्यगु
णतेथकिपरछेएवांजेनेभगवाननोद्दढनिश्चेथयोतेभगवाननिमायानेतरिचुकोछे अनेपोतामांतोमायानागुणनुंका
र्यजेभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदेवतातेपोतपोतानिक्रियानेविषेप्रवर्तेछे तोपणएमायानेतर्योकेवायकेमजेएमाया
नुंकारज्यपोतानेविषेतोहोय पणपोतानेभजनकरवाजोग्यएवाजेप्रगटप्रमाणश्रीवासुदेवभगवानतेनेतोएमाया
नागुणथिपरसमजेछे माटेएनेपणमायाथिपरजजांणवो अनेब्रह्मादिकदेवनेवसीष्ठपराशरविश्वामित्रादिकऋषि
एसर्वेमांगुणनोप्रवेशजणांणोछेतेशास्त्रमांपणलख्युंछे माटेतेशुंमुक्तनकेवायनेमायानेतर्यानकेवायसर्वेमुक्तछेने
सर्वेमायानेतर्याछे अनेएमजोउत्तरनकरियेंतोएप्रश्ननुंसमाधानथायनहिमाटेएजउत्तरछे पछेनित्यानंदस्वामियें

पुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननेआशरेजावुंतेआशरानुंशुंरूपछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानेगीतामांकयुं छेजे॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज ॥ अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः ॥ एश्लोकमांएमकयुं छे जेबिजासर्वधर्मनोपरित्यागकरिनेमारेएकनेजशरणेआव्यतोहुंतुंनेसर्वपापथकिमुकाविशतुंशोकमांकरस्य अने एवोजेभगवाननोदृढआश्रयतेजनेहोयतेनेमहाप्रलयजेवुंदुःखआविपडेतोपणतेदुःखथकिरक्षानोकरनाराभगवा नविनाबिजानेनजांणे अनेजेजपोतानेसुखजोइतुंहोयतेपणभगवानथकिजइछे पणप्रभुविनाबिजानेसुखदाय कनजांणेनेप्रभुनिजेममरजिहोयतेप्रमाणेजवरतेएवोजेहोय तेप्रभुनोशरणागतजिवकेवायनेतेजभगवाननोअ नन्यभक्तकेवाय पछेनाजेभक्तेपुछ्युंजेजेनेपरिपुरणभगवाननोआशरोनहोयनेबोल्यामांतोनकिहरिभक्तहोयते नाजेवुंजनिश्चेनुबलदेखाडतोहोयतेशिरित्येकरिनेकल्पामांआवे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनो सरसनरसनिश्चेहोयतेतोभेलारस्याथकि अनेभेलोव्यवहारकरस्याथकिजेवोहोयतेवोकलाइआवेछे पछेजेनेथोडो निश्चेहोयतेकचवाईनेंसत्संगनाभिडामांथिमागदेनेंएकांतपकडिनेजेवुंथाय तेवुंभजनकरेपणहरिभक्तनिभिसएय मांखायनहिं माटेभगवाननोआशरोपणउत्तममध्यमनेकनिष्टएत्रणप्रकारनोछे अनेतेणेकरिनेभक्तपणत्रणप्र कारनाछे पछेवलिनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युं जेएकसरमटेनेकनिष्टहोयतेआजन्मनेविपेजउत्तमभक्तथायकेन थाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमभगवाननिमानसीपूजाकरे तेमजजेउत्तमहरिभक्तहोयतेनिपणभगवान नीप्रसादियेंकरिनेभगवानभेलिमानसिपूजाकरे अनेजेमभगवाननेअर्थेथालकरेतेमजउत्तमजेभगवाननाभक्त

तेनेअर्थपणथालकरिनेतेनजमाडे अनेजेमभगवाननेअर्थपांचरूपेयानुंखरचकरेतेमजतेमोटासंतनेअर्थेपणख
रचकरेएविरित्येभगवाननेउत्तमलक्षणवालाजेसंततेनिअतिप्रेमकरिनेसरखिसेवाजेकरेतोतेकनिष्टभक्तहोयनेतेबे
जन्मेतथाच्यारजन्मेतथादशजन्मेकेसोजन्मेकरिनेउत्तमभक्तजेवाथानारोहोय तेआनेआजन्मेकरिनेउत्तमभक्त
थायछे एवुंभगवाननेतेभगवाननाभक्ततेनिसरखिसेवाकर्यानुफलछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥५॥ ॥२०५॥ ॥संवत् १८८२ नामागशरवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजिमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगल्यमंचउपरथ्य विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्र
धारणकर्याहतांनेकंठनेविषेपुष्पनाहारधारणकर्याहतानेपाघनेविषेपुष्पनातोरालटकताहतानेपोतानामुखारविंद
निआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेचिमनरावजियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजी
वज्यारेप्रथमप्रलयकालेकारणशरिरजुक्तथकामायानेविषेलिनहतापछेस्रष्टिसमयनेविषेएजीवुंनस्थुलसूक्ष्मदेहनि
प्राप्तिथई तथादेवमनुष्यपशुपक्षिआदिकरूपजेविचित्रपणुंथयुंतेकर्मेकरिनेथयुं अथवाभगवाननीइछायेकरि
नेथयुं अनेजोकर्मेकरिथयुंएमकहियेतोजैनमतनिसत्यताथायअनेजोभगवाननीइच्छायेकरिनेथयुंएमकहियेतो
भगवाननेविषेविशमपणुंननिर्दयपणुंआवे माटेएजेविरित्येहोयतेविरित्येकृपाकरीनेकहो पछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेएप्रश्नतमनेपुछतांआवड्युंनहि केमजेकारणशरीरछे तेनेविषेस्थुलसूक्ष्मएजेदेहतेविजवृक्षन्यायेकरिनेर
याछेमाटेएनेकारणशरिरकहेछे अनेएजेकारणशरिरछेतेअविद्यात्मकनेअनादिछेनेसंचितकर्मेजुक्तछे अनेजमवी

जनेनेफोनरानेनित्यसंबधछे नेभूमिनेगंधनेजेमनित्यसंबंधछे तेमजीवनेनेकारणशरिरनेनित्यसंबंधछे अनेजेम
प्रथविनेविषविजरत्यांछे तेवरशाकालेजलनाजोगनेपामिनेउगिनिसरेछे तेममायानेविषेकारणशरिरजुक्तथका
रयाएवाजेजीवतेउत्पत्तिकालनेविषेफलप्रदाता एवाजेपरमेश्वरतेनिद्रष्टिनेपांमिनेपोतपोतानाकर्मनेअनुसारेनाना
प्रकारनादेहनेपामेछेअनेनास्तिकएवाजेजैनछे तेतोकेवलकर्मनेजकर्त्ताकहेछेपणपरमेश्वरनेकर्मफलप्रदातानथि
केतातेनास्तिकनोमतखोटोछे माटेएकलुकालनुंजबलकोइकहेतेपणप्रमाणनहि नेएकलुकर्मनुबलकोईकहेतेपणप्र
माणनहिनेएकलुपरमेश्वरनिइछानुबलकोइकहे तेपणप्रमाणनहिएतोजेसमेजेनुप्रधानपणुहोयतेसमेशास्त्रमातेनुं
जप्रधानपणुकयुहोय पणसर्वठेकांणेएनुंएलेवुनहिकेमजज्यारेप्रथमआविश्वरच्युं तारेप्रथमनोजेसतयुगतेनेविषे
सर्वेमनुष्यनासंकल्पसत्यथाताअनेसर्वेब्राह्मणहता अनेमनमांसंकल्पधारेतारेसंकल्पमात्रेकरिनेपुत्रनिउत्पत्तिथा
तिअनेसौनेघेरकल्पवृक्षहतांअनेजेटलांमनुष्यहतांतेसर्वेपरमेश्वरनुंजभजनकरतां अनेज्यारेत्रेतायुआव्योतारेमनु
ष्यनासंकल्पसत्यरयानहि ज्यारेकल्पव्रक्षहेठेजायतारेसत्यसंकल्पथाय अनेस्त्रीनोस्पर्शकरेतारेपुत्रनिउत्पत्तिथाय
अनेज्यारेद्वापरयुगआव्यो तारेस्त्रीनोअंगसंगकरेतारेपुत्रनिउत्पतिथाय एविरित्येजेसतयुगत्रेतायुगनिरित्यतेसर्वे
सत्ययुगत्रेतायुगमांनहोय एतोप्रथमसत्ययुगनेप्रथमत्रेतायुगहतातेमांहति एविरित्येज्यारेशुभकालबलवाणपणे
प्रवर्त्ततारेजीवनाअशुभकर्मनासामर्थ्यनेन्युनकरिनांखेछे अनेजारेअतिशेदुर्भक्षवर्षआवेतारेसर्वेप्रजानेदुखआ
वेअथवाज्यारेलडाईथाय तारेलक्षावधिमांणसएककालेमराइजायछे तारेशुंबधायनुएकजवेलेशुभकर्मखुटिगयुंए

तोअशुभकाळनिजअतिशेसामर्थिछे तेणेजीवनाअशुभकर्मनाबळनेहटाविदिधु माटेज्यारेबळवानकाळनोवेग
प्रवर्त्ते तारेकर्मनोमेळरहेनहिकर्ममांसुखळख्युंहोय तेदुखथइजायनेकर्ममांजीववुंळख्युंहोयनेकाळेकरिनेमरिजाय
एविरित्येज्यारेबळवानकाळनोवेगहोय तारेकाळेकरिनेजसर्वथायछेएमशास्त्रमांळख्युंहोयअनेज्यारेघणाकमनुष्य
भगवाननाएकांतिकभक्तथायछे तारेकळियुगनेविषेपणसत्ययुगथायछे एठेकांणेएकांतिकभक्तनांजेभगवाननि
भक्तिसंबंधिशुभकर्मतेनुंजजोरशास्त्रमांकयुंहोय पणकाळनुंजोरकयुंनहोयतेवात्तानेजांणयाविनानास्तिकमतवा
ळाछे तेकेवळकर्मनेजसर्वकर्त्ताकहेछे पणएमनथिजांणताजेएतोभगवाननाएकांतिकजेभक्ततेनाकर्मनुंसामर्थ्य
कयुंछे पणविमुखजीवनाकर्मनुंएवुंसामर्थ्यकयुंनथि अनेज्यारेभगवानएवोसंकल्पधारिनेप्रगटथायछे जेआदेह
करिनेतोपात्रकुपात्रजेजेजीवनेमारिमूर्त्तिनोजोगथायतेसर्वनुंकल्याणकरवुंछे तारेकाळनुंनेकर्मनुंकांइसामर्थ्यरहे
नहिं तारेतोएकळुंपरमेश्वरनुंजसामर्थ्यरेछेते ज्यारेभगवानेकृष्णावतारधर्यो तारेमहापापणिजेपुतनातेणेभगवान
नेझेरपायुं तेनेश्रीकृष्णभगवानेपोतानिमाताजेजशोदाजितेबरोबरयगतिआपि अनेबिजापणमहापापिदैत्यहता
तेभगवाननेमारवाआव्याहता तेनेपणश्रीकृष्णभगवानपरमपदआपताहवानेबिजापणजेजेभावेकरिनेश्रीकृष्ण
भगवाननासंबंधनेपांम्यातेसर्वेनुंकल्यांणकर्युं माटेएठेकांणेतोपरमेश्वरनुंजबळअतिशेकयुंछे पणकाळनुंकेकर्म
नुंकांइसामर्थ्यनथिकयुं माटेजेठेकांणेजेवुंप्रकरणतेठेकाणेतेवुंजांणवुं ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥

॥ ६ ॥ ॥ २०६ ॥ ॥ संवत १८८२ नामागशरवदि १४ चौदशने

दिवसश्रीजिमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनीआगल्यमंचउपरथ्यविराजमानहता नेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिने
हरिभक्तपरस्परभगवद्वार्त्ताकरताहतातेमांएवोप्रसंगनिसर्योजेदैवीनेआसुरिएबेप्रकारनाजीवछे तेमांदैवीजीव
होयतेतोभगवाननाभक्तजथायनेआसुरिहोयतेतोभगवानथिविमुखजरहे तारेचिमनरावजीयेश्रीजिमहाराजने
प्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआसुरिजीवहोयतेकोइप्रकारेदैवीथायकेनथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसुरिजीव
तोदैवीनजथायकेमजेएतोजन्मथिजआसुरभावेयुक्तछे अनेजोकोइकरित्येकरिनेआसुरीजीवसत्संगमांआविप
ड्योतोपणअसुरभावतोटलेनहिंपछेसत्संगमांरह्योथकोजज्यारेशरीरनेमुकेतारेब्रह्मनेविषेलिनथायनेवलिपाछोनि
कलेएमअनंतवारब्रह्ममांलिनथायनेपाछोनिसरेतारेएनोआसुरभावछेतेनाशपामे पणतेविनातोआसुरभावना
शपामेनहि पछेशोभारामशास्त्रियेपुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननुंअन्वयपणुंकेमछेनेव्यतिरेकपणुंकेमछे पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेअन्वयव्यतिरेकनिवार्त्तातोएमछे जेभगवानअर्धाकमायानेविषेअन्वयथयाछे नेअरधाकपो
तानाधामनेविषेव्यतिरेकरयाछेएमनथिएतोभगवाननुंस्वरूपजएवुंछे जेमायामांअन्वयथयाथकापणव्यतिरेकज
छे पणभगवाननेएमबिकनथीजेरखेहुंमायामांजाउंनेअशुद्धथईजाउंभगवानतोमायानेविषे आवेतारेमायाप
णअक्षरधामरूपथैजायछे अनेचोविशतत्वनेविषेआवेतोचोविशतत्वपणब्रह्मरूपथैजायछे तेश्रीमद्भागवतमांक
ह्युंछेजे धाम्नास्वेनसदानिरस्तकुहकंसत्यंपरंधीमहि इत्यादिकअनंतवचनेकरिनेभगवाननास्वरूपनुंप्रतिपादनकर्युं

छे अनेजमवृक्षनुबिजहोयतेमांपणआकाशछे पछेएबिजमांथिवृक्षथयुंतारेतेवृक्षनांडालपांनडांफुलफलएसर्वने
विषेआकाशअन्वयथयोपणज्यारेवृक्षनेकापेतारेवृक्षकपायतेभेलोआकाशकपायनहिअने वृक्षनेबालेतारेआका
शबलेनहितेमभगवानपणमायानेमायानुंकार्यतेनेविषे अन्वयथयाथकापणआकाशनिपेठेव्यतिरेकजछे एम
भगवाननास्वरूपनुंअन्वयव्यतिरेकपणुंछे ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥ ७॥

॥ २०७॥ ॥संवत् १८८२ नापोषसुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यम
ध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनिआगल्यमंचउपरथ्य विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामु
खारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति अनेमुनिदुकडसरोदालेईनेकीर्त्तनगा
वताहतातेसमेश्रीजिमहाराजे अंतरदृष्टिकरिनेध्यानमुद्रायेजुक्तथईने थोडीकवारदर्शनदीधांने पछेनेत्रकमल
नेउघाडिने सर्वेसभासन्मुखजोईनेबोल्याजेहवे सर्वेसांभलोवातकरियेछईयेजे आनेत्रनिजेवृत्तितेअरूपछेतो
पणतेवृत्तिनेआडुंकांईकस्थूलपदार्थआवे तारेतेवृत्तिरोकायछे माटेएवृत्तिपणस्थूलछेने पृथवीतत्वप्रधानछेने तेवृ
त्तिनेज्यारे परमेश्वरनाभक्तपरमेश्वरनास्वरूपमांराखेछे तारेतेवृत्तीप्रथमतोपातालदोरडिनिपेठेपालिआसेछे अने
जेमकरोलियोहोयतेपोतानिलालने एकथंभथिबिजाथंभसुधिलांबिकरे पछेएकरोलियोक्यारेकतोआथंभउपरथ्य
जायनेक्यारे कओथंभउपरथ्यजायनेक्यारे कबेथंभनेमध्येबेसे तेमकरोलियाने ठेकांणेजीवछेने एकथंभनेठेकांणे
भगवाननिमूर्त्तिछेने बिजाथंभनेठेकांणेपोतानुंअंतःकरणछेने लालनेठेकांणेवृत्तिछेते द्वारेकरिनेध्याननोकरनारो

जेयोगितेक्यारेकतो भगवाननास्वरूपसंघाथेसंलग्नथईरहेछेने क्यारेकतोअंतःकरणनेविषेरहेछेने क्यारेकतोअंतः
करणनेभगवानतेनामध्येरहेछे एमवर्त्ततांथकांपृथवीतत्वप्रधानएविजेपिलिवृत्तितेज्यारेजलतत्वप्रधानथाय तारे
श्वेतजणायनेज्यारेअग्नितत्वप्रधानथायतारेरक्तजणायनेज्यारेवायुतत्वप्रधानथायतारेलिलिजणायनेज्यारेआका
शतत्वप्रधानथाय तारेश्यामजणाय पछेपंचभूतनुंप्रधानपणुंमटिनेवृत्तिनिर्गुणथाय तारेअतिशेप्रकाशेजुक्तजणा
यछेने भगवाननास्वरूपनेआकारेथायछे माटेएविरित्येजे भगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखतोहोयतेने अतिशेपवि
त्रपणेरहेवुंजमदेवनेपूजवानेतत्परथाय तेदेवसरखोपवित्रथैनेजोदेवनिपूजाकरे तारेतेनिपूजानेदेवअंगीकारकरे
छेतेमपरमेश्वरनेविषेवृत्तिराखतोहोयतेने पणसांख्यशास्त्रनिरितियेकरिने स्थूलसूक्ष्मनेकारणएत्रण्यदेहथिपोतानुं
स्वरूपन्यारुंजाणिने केवलआत्मारूपथैनेपरमेश्वरनास्वरूपनेविषेवृत्तिराखवी पछेएमवृत्तिराखतांराखतांज्यारेएवृ
त्तिभगवाननास्वरूपमांलीनथैजायएजध्यानकरनारायोगिनेनिद्राकहिछे पणसुषुप्तिमांलिनथावुंएविएयोगिनेनि
द्राहोयनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥२०८॥ ॥संवत् १८८२ नापोसशुदि ८ अष्टमी
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीवरतालमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनिआगल्यमंचउपरस्यगादित
कियाबिछवाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिमंडलसमस्तप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजे राजसितामसि
नेसात्विकीएत्रण्यप्रकारनुंजेमायिकसुखतेजेमत्रण्यअवस्थानेविषेजणायछे तेमनिर्गुणएवुंजेभगवानसंबंधि

सुखतेकेमजणायछे पछेएप्रश्ननोउत्तरमुनिमंडलसमस्तमलिने करवामांड्योपणएनुंसमाधानथयुंनहि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेपृथवी आदिकच्यारभूतविनाएकलोजआकाशहोय अनेजेटलाआकाशनेविषेताराछेतेट
लाचंद्रमाहोयनेतेनो जेवोप्रकाशथायतेवोचिदाकाशनोप्रकाशछे अनेतेचिदाकाशनेमध्येसदायभगवाननिमू
र्त्तिविराजमानछे तेमूर्त्तिनेविषेज्यारेसमाधिथायतारे एकक्षणमात्रभगवाननास्वरूपमां स्थितिथइहोयतेभजन
नाकरनारानेएमजणायजे हजारुंवर्षपरजंतमेसमाधिनेविषेसुखभोगव्युंएविरित्ये भगवाननास्वरूपसंबंधिजेनि
र्गुणसुखतेजणायछे अनेजेमाइकसुखछे तेबहुकालभोगव्युंहोयतोपणअंत्येक्षणजेवुंजणायछे माटेभगवानना
स्वरूपसंबंधिजेनिर्गुणसुखछेते अखंडअविनाशिछेने जेमाईकसुखछे तेनाशवंतछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥
॥२०१॥ ॥संवत्१८८२नापोसशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्री
वरतालमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानावृक्षहेठेपाटउपरगादितकियानंखाविनेविराजमानह
ता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहति तेसमयमांगामभादरणनापाटिदारभगुभाईआव्यातेणेश्रीजिमहाराजप्रत्येंप्रश्नपुछ्युंजे
हेमहाराज.जिवनुंकल्याणकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजेकह्युं जेआपृथविनेविषेराजारूपनेसाधुरूप एवेप्रकारेभ
गवाननाअवतारथायछे तेमांराजारुपेज्यारेप्रथविउपरप्रगटथायतारे तोतेओगणचालिसलक्षणेयुक्तहोय अने
ज्यारेसाधुरूपेप्रथवीउपरप्रगटथाय तारेतोत्रिसप्रकारनेलक्षणेजुक्तहोय अनेजेराजारूपेभगवानहोयतेतोचोस

ठ्यप्रकारनिकाळायेंजुक्तहोय तथासामदानभेददंडएच्यारप्रकारनाजेउपायतेणेजुक्तहोय तथाश्रृंगारआदिक
जेनवरसतेणेयुक्तहोय अनेतेभगवानज्यारेसाधुरूपेहोय तारेतेमांएलक्षणहोयनहि अनेजेराजारूपेभगवानहो
यतेनेजोआपत्काळआव्योहोयतो मृगयाकरिनेपणजिवे अनेचोरहोयतेनेगर्दनपणमारे अनेघरमांस्त्रियुंपणरा
खे अनेसाधुरूपेभगवानहोयतेतो अतिशेअहिंसापरवरतेतेनीलातृणनेपणतोडेनहि अनेकाष्टनितथाचित्रांमण
निस्त्रिनोपणस्पर्शकरेनहि माटेसाधुरूपजेभगवाननिमूर्त्तिनेराजारूपजेभगवाननिमूर्त्ति एवेनिरितिएकहोयनहि
अनेश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेपृथवीनेधर्मनासंवादेकरिने राजारूपजेश्रीकृष्णादिकभगवाननाअवता
रतेनांओगणचाळिशलक्षणकह्यांछे अनेएकादशस्कंधनेविषेश्रीकृष्णभगवानेउद्धवनासंवादेकरिने साधुरूप
जेदत्तात्रेयकपिलआदिकभगवाननाअवतारतेनांत्रिशलक्षणकह्यांछे माटेजेनेपोतानुंकल्याणइछवुंतेनेतेतेलक्ष
णेकरिनेतेभगवानने ओळखिनेतेभगवाननेशरणेथावुं अनेतेनोदृढविश्वासराखवोनेतेनी आज्ञामांरहिनेतेनिभ
क्तिकरविएजकल्याणनोउपायछे अनेभगवानज्यारेप्रथविनेविषेप्रत्यक्षनहोयतारे तेभगवाननेमळेलाजेसाधुते
नोआश्रयकरवोतोतेथकिपणजीवनुंकल्याणथायछे अनेज्यारेएवासाधुपणनहोयतारेभगवाननिप्रतिमानेविषे
द्रढप्रतितिराखविनेस्वधर्ममांरहिनेभक्तिकरवीतेथकिपणजीवनुंकल्याणथायछे॥ ॥इतिवच
नामृतं॥ ॥१०॥ ॥२१०॥ ॥संवत् १८८२ नापोसशुदि १५
पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानाव्रक्षहेठे

पाट्यउपरयगादितकीयानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतानेकंठनेविषेश्वेतपुष्पनाहारपे
र्याहतानेकर्णनिउपरपुष्पनागुच्छखोशाहतानेपाघनेविषेपुष्पनातोरालटकताहताने पोतानामुखारविंदनिआगल्य
मुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारोतोएवोस्व
भावछे जेएकतोभगवाननेबिजाभगवाननाभक्तनेत्रिजाब्राह्मणनेचोथोकोईकगरिबमनुष्यएच्यारथितोअमे अ
तिशेबियेछईयेजेरखेएमनोद्रोहथईजायनहि नेएवातोबीजाकोईथिअमेबितानथीकेमजेएच्यारविनाबिजानोको
ईकद्रोहकरेतोतेनादेहनोनाशथायपणजीवनाशपांमेनहि अनेएच्यारमांथिएकेनोजोद्रोहकरेतोतेनोजिवपणनाश
पांमिजायछे एवातनेसांभलिनेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजिवतोअविनाशिकह्योछेतेनोनाशतेके
मजांणवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेपर्वतनुकेबिजुंएवुंजजेकोईकजडदेहआवेतमांकोईकालेजीवनुंकल्याण
थायनहिं एटलेएनाजिवनोनाशथईगयोएमजांणवुंमाटेजनेपोतानुंकल्याणइछवुं तेनेएच्यारमांथिकोइनोद्रोहन
करवो अनेवलीभगवानकेभगवाननाभक्ततेआगल्यकोइप्रकारेमानराखवुनहिं केमजेमानछेतेतोक्रोधमत्स
रईर्षानेद्रोहएनोआधारछे अनेमानिहोयतेनिभक्तिपणआसुरिकेवाय अनेभगवाननाभक्तनेजोविवरावतोहोय
नेतेप्रभुनोभक्तहोयतोपणतेनेअसुरजांणवो अनेअमारोतोएस्वभावछे जेब्राह्मणनोनेगरिबनोनेभगवाननाभ
क्तनोकोइकद्रोहकरेतेतोअमनेदिठोजगमेनहिं अनेआलोकमांनेपरलोकमांतेनेअमारेसोवर्ष्यरवानिनथी एट
लिवार्त्ताकरिने पछेश्रीजीमहाराजेवेपढगवराव्यांजे माराहरजिसुंहेतनदिसेरेतनेघरसिढजेयएकताए अनेबिजुंजे

मारावालाजिसुंवालपदिसरतनोसंगकेमतजिये अनेपछेएवेपदशिख्यानिसत्संगिमात्रनेआज्ञाकरिनेएमकह्युंजे
एवेपदमांवार्त्ताछे तेनेनित्यगाईनेसंभारिराखविएमकहिनेश्रीजीमहाराजश्रीलक्ष्मिनारायणनामंदिरआगल्यएक
मंचहतातेउपरथ्यआविनेविराजमानथया पछेगोपालानंदस्वामियेंपुछ्युंजेआसंसारनेविषेजेपंडितछेतेशास्त्रपुराण
सर्वेवांचेछेपणतेनेभगवाननोनेसंतनोजेमछेतेममहिमाकेमसमझातोनथि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशास्त्रपु
राणवांचेछे तोखरापणएनेभगवाननोआशरोनथि माटेकामक्रोधलोभईर्षामत्सरतेणेएनाजिवनेहरविनांख्यो
छे अनेकामादिकजेशत्रुतेएनेकोइकालेमाथुंउपाडवादेतानथि पछेतेपंडितपोतानिपेठ्येजभगवानने भगवान
नासंतनेसमझेजे जेमअमाराकामादिकशत्रुकोइकालेनिवृत्तिपामतानथि तेमएनापणकामादिकशत्रुनिवृत्ति
नहिपामताहोयएमभगवाननेभगवाननासंतनेविषेदोषसमझे माटेशास्त्रपुराणवांचेपणएनेभगवानकेभगवान
नासंतनुंजेमछेतेमजथारथमहात्म्यसमझातुनथि पछेश्रीजीमहाराजेदिनानाथभट्टतथामुनिमंडलसमस्तप्रत्येप्र
श्नपुछ्युंजेब्रह्मस्वरूपएवाजेसत्पुरुषतेतोत्रणेयशरिरनेत्रणेयअवस्थातेथकीपरवर्त्तताहोय अनेचौदेइंद्रियोनिक्रिया
तेपातानेविषेएकमानतानहोयतेअज्ञानिजिवछेतेओलखिसकेनहिं अनेज्यारेएनेमोटापुरुषनासरखिस्थितिथाय
तारेएमोटापुरुषजेमवरतेछे तेसत्यमनायअनेज्यांसुधिएसत्पुरुषनोमहिमाएनेनजणायत्यांसुधिब्रह्मस्वरूपनेविषे
स्थितिपणनथायनेआत्मानेविषेस्थितिथयाविनासत्पुरुषनोमहिमापणनजणाय माटेपरस्परविरोधआव्योतेविरो
धटलेतेउपायकहोफ्छेजेनिजेविनजरपुगीतेणेतवोउत्तरकर्योपणएप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजीमहाराजबो

स्या जेल्योअमेउत्तरकरियेंएनोउत्तरतोएछेजेपृथ्विनेविषेजेभगवाननोअवतारतेनेमलेछाजेसंततेसंघाथेज्यारेएने
अतिशेप्रितिथायतारेएसत्पुरुषनेविषेएनेकोइप्रकारेदोषभासेनहिं अनेजेनेजेसंघाथेद्रढहेतहोयतेनेतेनोअवगुणको
इप्रकारेआवेजनहिं अनेतेनांवचनपणसत्यमनायएविरित्येलौकिकमारगमांपणरितिछे अनेकल्याणनामारगमां
पणरीतिछेमाटेसत्पुरुषनेविषेद्रढप्रीतिएजआत्मदर्शननुंसाधनछे अनेसत्पुरुषनोमहिमाजांण्यानुंपणएजसाधनछे
अनेपरमेश्वरनुंसाक्षातदर्शनथावानुंपणएजसाधानछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥२११॥ ॥संवत्
१८८२ नापोसवदि २ त्रिजने दिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादर
बारमांलींबडानाव्रक्षतलेपाट्यउपरगादितकियेंजुक्तढोलियोहतोतेउपरविराजमानहताअने श्वेतखेसपेर्योहतो
नेमांहिलीकोरेश्वेतपछेडीयेंजुक्तगुलाबिरंगनिशालओढिहतिअनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति अनेकंठनेविषेगु
लाबनापुष्पनोहारपेर्योहतोअने पातानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने
बेठिहतिअनेतेसमेश्रीजिमहाराजअंतरद्रष्टिकरिनेबहुवारसुधिविराजमानथयाहतापछे नेत्रकमलनेउघाडिनेसर्वे
हरिभक्तनिसभासांमुंकरुणाकटाक्षेकरिजोईनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआजतोसर्वेनेनिश्चेनिवातकरविछे तेसर्वे
सावधानथईनेसांभलोजेअनंतकोटिसूर्यचंद्रमानेअग्नितसरखुंप्रकाशमानएवुंजेअक्षरधामतेनेविषे श्रीपुरुषोत्त
मभगवानसदादिव्यमूर्त्तिथकाविराजमानछे अनेतजभगवानजीवुंनाकल्याणनेअर्थेपृथविनेविषेरामकृष्णादि
कअवतारनुंधारणकरेछे तारेतेभगवाननास्वरूपनोजेनेसत्समागमकरिनेद्रढनिश्चेथायछे तेनोजीवबिजनाचंद्र

मानिपंठेदिवसेदिवसेवृद्धिनेपांमतोजायछे अनेजेमचंद्रमानेविषेजेमजेमसूर्यनिकळाआवतिजायतेमतेमतेचंद्र
मावृद्धिनेपांमतोजायछे तेज्यारेपूर्णमासिआवेतारेचंद्रमासंपूर्णथायछे तेमभगवाननोपरिपूर्णनिश्चेथयामोरतोए
जीवअमावास्यानाचंद्रनिपेठेकळायेरहितखद्योतजेवोहोय पछेजेमजेमपरमेश्वरनामहिमायेसहितनिश्चेनेपांमेछे
तेमतेमवृद्धिनेपांमिनेपूर्णमासिनाचंद्रजेवोएजीवात्माथायछे पछेएनेइंद्रियोकेअंतःकरणनिश्चेमांथिडगाववानेस
मर्थनथीथातांअनेपरमेश्वरगमेतेवांचरित्रकरेतोपणतनेकोईरित्येभगवाननेविषेदोषआसतोजनथीएवोजेने महि
मायेसहितभगवाननोनिश्चेहोयतेभक्तनिरभेथईचुकोअनेतेजभक्तने जोक्यारेकअसतदेशअसतकाळअसतसंग
नेअसतशास्त्रादिकनेजोगेकरिनेअथवादेहाभिमानेकरिनेभगवाननाचरित्रनेविषेसंदेहथायने भगवाननोअना
वआवेतोएजीवपूर्णमासीनाचंद्रमाजेवोहतोपणपाछोअमावास्यानाचंद्रजेवोथइजायछे माटेपोतामांजेकांइक
थोडिघणिखोटहोयतेएजीवनेझाझिनडतिनथिपणपरमेश्वरनाचरित्रमां कोइरित्येसंदेहथायअथवापरमेश्वरनो
कोपरित्येअभाव आवेतारेएजीवकल्याणनामार्गमांथितत्काळपडिजायछे जेमवृक्षनांमुळकपाणांतारेतेवृक्षए
[illegible]सेजसुकाइजायतेमजेनेभगवाननेविषेकोइरित्येदोषबुद्धियइएजीवकोइरित्येविमुखथयाविनारहेनहिं अनेजे
वेनिश्चेनुं अंगकुवळुंहोयनेतेसत्संगमांहोयतोपणतेनेएवोघाटथायजेशुंजांणियेमारुंतेकल्याणथाशेकेनहिंथाय अ
नेहुंज्यारेमरिशतारेवृक्षथइशकेराजाथइशकेभूतथइशजेनेभगवाननास्वरूपनो परिपूर्णनिश्चेनहोयतेनेएवोघा
टथाय अनेजेनेपरिपूर्णनिश्चेहोयतेतोएमसमजेजेमुनेतोभगवानमल्यातेदिवसथिजमारुंकल्याणथइचुकुंछे अ

नेजेमारूंदर्शनकरशे केमारिवार्त्तासांभलशेतेजीवपणसर्वपापथकिमुकाइनेपरमपदनेपांमशेमाटेएविरित्ये आ

वाभवनोमहिमासहितनिश्चेराखिनेपोतानेविषेकृतार्थपणुंमानवुंएवातसर्वेखपडदारथइनेराखव्यो पछेश्रीजीमहारा

जेकह्युंजेधन्यछेंढावनवसीवटनीछांयारेज्यांहरीवेसनाएमहात्म्यनुंकिर्तनगावोपछेतेकिर्त्तनगायुं पछेश्रीजीमहाराज

बोल्याजेएविरित्येश्रीकृष्णभगवानेपणभागवतमांकह्युंछेजे ॥ अहोअमीदेववरामरार्चितंपादांबुजंतेसुमनःफ

लार्हणम् ॥ नमंत्युपादायशिखाभिरात्मनस्तमोपहत्यैतरुजन्मयत्कृतम् ॥ एमपरमेश्वरनायोगनेपांमिने एक

नोजन्महोयतेपणकृतार्थथायछे माटेजेवृक्षतलेभगवानबेठाहोयतेवृक्षनेपणपरमपदपनुंअधिकारिजांणवुं अनेजे

मारूदामोएवो भगवाननामहिमासोतोदृढनिश्चेनहोयतेनेतोनपुंसकजेवोजांणवो तेएनेवचनेकरिनेकोइजीवनो

उद्धारथावानोनहि जेमराजाहोयतेनपुंसकहोयनेतेनुंराज्यजातुंहोयनेवंशजातोहोयपणएथकि तेनिस्त्रीनेपुत्रथाय

नहि अनेसर्वमस्तकमांथिपोताजेवानपुंसकनेतेडाविनेतेस्त्रीनेसंगेराखेतोपणस्त्रीनेपुत्रथायनहि तेमजेनेभगवानना

महिमासहितनिश्चेनथितोतेनेमुखेगीताभागवतजेवासतग्रंथसांभलेपणतेणेकरिनेकोइनुंकल्याणनथिथातुंअनेव

ळिजेमदुधनेसाकरहोयनेतेमांसर्पनिलाळपडि पछेएनेजेकोइपियेतेनाप्राणजायतेमनमहात्म्यसहितजे भगवानना

निश्चेतेणेरहितएवोजेजीवतेनामुखथकिगीताभागवतनेसांभलेतेणेकरिने कोइनुंकल्याणथातुंनथिएमांथितोमुल

गुंभूंडुथायछे ॥इतिवचनामृतं॥ १२॥ ॥२१२॥ ॥संवत् १८८२ नापोसवदि ७सनमीनेदिवसस्वामीश्री

सहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमांलिंबडानावृक्षनितलेपाट्यउपरयगादितकि

यानंखाविनेविराजमानहता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेश्वेतपुष्पनाहारपेर्याहतां
अनेहस्तकमलेकरिनेएकदाडमनुंफलउच्छालताहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराईनेबेठिहति अनेश्रीजीमहाराजनेउपरथसोनानेइंडायेसहितछत्रविराजमानहतुं एविशोभानेधर
ताथका श्रीजीमहाराजविराजमानहतातेसमयमांगामभादरणनापाटिदारभगुभाईश्रीजीमहाराजपासेआव्या
हता तेणेपुछ्युंजेहेमहाराजआसमाधितेकेमथातिहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजीवुंनाकल्याणनेअर्थेआभ
रतखंडमांभगवानअवतारधरेछे तेभगवानज्यारेराजारूपेहोयतारेतोओगणचालिसलक्षणेजुक्तहोय अनेदत्त
कपिलजेवासाधुरुपेहोय तारेतोत्रिसलक्षणेजुक्तहोयतेभगवाननिमूर्त्तिदेखावामांतोमनुष्यसरखिजआवतिहोय
पणएअतिशेअलोकिकमूर्त्तिछेजेमपृथवीनेविषेसर्वेपथराछेतेमचमकपांणपणपथरोछे पणचमकपांणमांसेहेजे
एवोचमत्कारर्योछेजेचमकनापर्वतनेसमीपेवांणजायतारेतेनाखिलाचमकनापांणापासेतणाइजायछे तेमभग
वाननिजेमूर्त्तिराजारूपेछेनेसाधुरूपेछेतेमूर्त्तिनुज्यारेजेजीवश्रद्धायेंकरिनेदर्शनकरेछे तेनाइंद्रियोभगवानसांमां
तणाइजायछे तारेसमाधिथायछे जेमश्रीकृष्णभगवाननुंदर्शनकरिनेगोकुलवासिसर्वेनेसमाधिथइहति नेभग
वानेतसमाधिमांपोतानुंधामदेखाड्युंहतुं तेविरित्येजेजेसमयमांभगवाननाअवतारहोयतेतेसमयमांभगवाननि
मूर्त्तिनेविषेएवोचमत्कारजरूरहोय तेजेश्रद्धायेंजुक्तभगवाननांदर्शनकरेतेनाइंद्रियुंसर्वेभगवानसांमांतणाइजा
यअनेतत्कालसमाधिथाय अनेकोइकसमयमांभगवाननेघणाकजीवनेपोतानेसन्मुखकरवाहोय तारेतोअनक

जीवहोयअथवापशुहोयतेनेपणभगवाननेजोइनेसमाधिथईजायछे तोभगवाननाभक्तनेथाय एमांशुआश्चर्य
छे पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेब्रह्मछेतेतोसर्वत्रव्यापकछेएमसर्वेकहेछे तेजेव्यापकहोयतेनेमूर्त्तिमानकेमकेवाय
नेजेमूर्त्तिमानहोयतेनेव्यापककेमकेवायएप्रश्नछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेब्रह्मतोएकदेशिछे पणसर्वदेशिनथि
नेतब्रह्मतेश्रीकृष्णभगवानछेतेएकदेशीथकासर्वदेशीछे जेमकोईकपुरुषेसुर्यनिउपासनाकरिहोय पछेसूर्यदेवेपो
तानासरखिद्रष्टिआपेतारेतेपुरुषज्यांसुधिसूर्यनिद्रष्टिपोचतीहोयत्यांसुधिदेखे अनेवलीजेमसिद्धदशावालोपुरुषहो
यतेहजारुंनेलाखुंगाउउपरथकोईकवातकरतोहोयतेनेजेमपासेवार्त्ताकरेनेसांभलेतेमसांभलेछे तेमजलाखुंगाउउ
परथकोईकवस्तुपडिहोयतेनेमनुष्यनाजेवडाहाथहोयतेणेकरिनेपणउपाडे तेमश्रीकृष्णभगवानएकठेकांणेरह्याथ
कापोतानिइछायेंकरिनेंज्यांदर्शनदेवांहोयत्यांदर्शनआपेछे अनेएकरूपथकाअनंतरूपेंभासेछे अनेसिद्धहोयतेमां
पणदुरश्रवणदुरदर्शनरूपचमत्कारहोयतोपरमेश्वरमांहोयतेमांशुआश्चर्यछे अनेभगवाननेग्रंथमांव्यापककह्याछे
तेतोमूर्त्तिमानछेतेजपोतानिसामर्थीयेंकरिनेएकठेकांणेरह्याथकासर्वनेदर्शनआपेछेएमव्यापककह्याछेपणआका
शनिपेठेअरुपथकाव्यापकनथि भगवानतोसदामूर्त्तिमानजछेतेमूर्त्तिमानभगवानअक्षरधाममांरह्याथकाजअ
नंतकोटिब्रह्मांडमांभासेछे ॥इतिवचनामृतं॥ १३॥ ॥२१३॥ संवत् १८८२ नापोसवदि९नवमिनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगल्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत
वस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछे

वडोदरानावाघमोडीयारामचंद्रेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेकुपात्रजिवजणातोहोयनेतेनेपणसमा
धिथईजायछे तेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेधर्मशास्त्रनेविशेजेवर्णाश्रमनाधर्मकह्याछेतेथकिजे
बात्यवर्ततोहोयतेनेसर्वेलोकएमजांणेजेआकुपात्रमाणसछे अनेतेकुपात्रनेभगवानकेभगवाननासंतनोजोहई
यामांगुणआवेतोएनेएमोटुंपुन्यथायछे नेवर्णाश्रमनाधर्मलोप्याहतातेनुंजेपापलागुंहतुं तेसर्वेनाशथइजायछे
अनेतेजिवअतिशेपवित्रथइजायछे माटेएनेभगवाननास्वरूपमांचितचोटेछे तारेसमाधिथईजायछेअनेजेपुरुष
धर्मशास्त्रेकयाएवाजेवर्णाश्रमनाधर्मतेनेपालतोहोय तारेतेनेसर्वेलोकधर्मवालोजांणे पणभगवाननेभगवानना
साधुतेनोजोतेद्रोहकरतोहोयतोतेसतपुरुषनाद्रोहनुंएवुंपापलागेछे जेवर्णाश्रमनाधर्मपाल्यानुंजेपुन्यतेनेबालिने
भस्मकरिनांखेछे माटेसत्पुरुषनाद्रोहनोकरनारोतेतोपंचमहापापनोकरनारोतेथिपणवधुपापिछे शामाटेजेपंचम
हापापकर्यांहोयतेतोसतपुरुषनेआशरेजईनेछुटायछे पणसतपुरुषनोद्रोहकरेतेनोतोकोइठेकांणेछुट्यानोउपायन
थिकेमजेअन्यठेकांणेपापकर्युंहोयतेतोतिर्थमांजईनेछुटायछे अनेतेतिर्थमांजइनेपापकरेतेतोवज्रलेपथायछे माटे
सतपुरुषनोआशरोकरे तारेगमेतेवोपापीहोयतोपणअतिपवित्रथईजायछे नेतेनेसमाधिथईजायछे अनेसतपुरु
षनोद्रोहिहोयनेतेगमेतेवोधर्मवालोजणातोहोयतोपणमहापापिछे नेतेनेकोईकालेभगवाननादर्शनत्दखानेविषेथा
यजनहिं माटेजेनेविमुखजिवपापिजांणेछेतेपापिनथि अनेजेनेविमुखधर्मिजाणेछेतेधर्मिनथि ॥ ॥इति
वचनामृतम्॥१४॥ ॥२१४॥ ॥संवत्१८८२नापोसवदि११एकादशीनेदिवसस्वा

मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यामध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगळ्यलिंबडानोवृक्षहेठमंचउपर
गादितकियाबिछवाविनेविराजमानहता अनेकिनखापनोसुरवालनेडगलिपेर्यांहतां अनेमस्तकउपरमोटासो
नेरिछेडानुंआरेकसुंबलशेलुंबांध्युंहतुं अनेमोटामोटासोनेरिछेडानुंकसुंबलशेलुंखभाउपरविराजमानहतुं अने
मस्तकउपरसोनेरिंइंडानुंछत्रविराजमानहतुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेसभामांशोभारामशास्त्रियेप्रश्नपुछ्युंजे हेमहाराजदैविनेआसुरिएबेप्रकारना
जिवछे तेअनादिकालनाछेकेकोईकजोगेकरिनेथयाछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदैविनेआसुरीएबेप्रकारनाजी
वछे तेप्रथमतोप्रलयकालेमायानेविषेलीनथयाहतापछेज्यारेजगतनोसर्गथायछे तारेतेबेप्रकारनाजीवपोतपोता
नाभावेजुक्तथकाउपजेछे अनेकेटलाकसाधारणजीवछेतेतोदैवीनेआसुरीनेसंगकरिनेदैविनेआसुरिथायछे अने
केटलाकदैविनेआसुरीजीवछे तेतोजेवांजेवांकर्मकरताजायछेतेवातेवाभावनेपांमताजायछे तेमांआसुरभाव
नेविषेनेदैविभावनेविषेमुख्यहेतुतोसत्पुरुषनोकोपनेअनुग्रहछे जेमजयविजयभगवाननापार्षदहतातेणेसत्पुरुष
एवाजेसनकादिकतेनोद्रोहकर्यो तारेआसुरभावनेपांमिगया अनेप्रह्लादजीदैत्यहतातेणेनारदजीनोउपदेशग्रहण
कर्योतोपरमभागवतसंतकेवांणामाटेमोटापुरुषनोजेउपरकोपथायतेजीवआसुरिथईजायछे अनेजेउपरमो
टापुरुषराजिथायतेजिवदैविथैजायछे पणबीजुंदैविआसुरिथयानुंकारणनथि माटेजेनेपोतानुंकल्याणइछवुंहो
यतेनेभगवाननेभगवाननाभक्ततेनोकोइरित्यद्रोहकरवोनहिं अनेजेरित्येभगवानतेभगवाननाभक्तराजिथायते

मकरवुं॥ ॥इतिवचामृतम्॥ १५॥ ॥ २१५॥ ॥संवत् १८८२ नापोसवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्री सहजानंदजिमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानाव्रक्षहेठेमंचउपरऱ्यगादितकियाबिछवाविनेविराजमानहता नेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेसभामांवडोदरानाशास्त्रीबेठाहता तेणेएमकयुंजेहेमहाराजतमेजोकोईकमोटामांणसनेचमतकारजणावोतोतेमांथिघणोसमासथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटामांणससाथेंअमारेकांइंकुभनेनहिशामाटेजेएनेराज्यनोनेधननोमदहोयअनेअमारेत्यागनोनेभक्तिनोमदहोय माटेकोईकेनेनमिदेएवुंकामनथि अनेकोईमोटामांणसनेजोसमाधिकरावियेंतोकांईकगामगरासआपेतेनिअमाराहइयामां लालच्यनथिकेमजेगामगरासतोसुखनेअर्थेंइछियेतेअमारेतोनेत्रमिंचिनेभगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनकरियेंतेमांजेवुंसुखछेतेवुंचौदलोकनाराज्यनेविषेपणनथि अनेजोभगवाननाभजनजेवुंराज्यनेविषेसुखहोय तोस्वायंभुमनुआदिकजेमोटामोटाराजातेसर्वेराज्यमुकिनेवनमांतपकरवाशासारुजाय अनेभगवाननाभजनजेवुंस्त्रिनेविषेसुखहोय तोचित्रकेतुराजाकोड्यस्त्रियुंनेशासारुमुके अनेभगवाननाभजननासुखआगल्यतोचौदलोकनुंजेसुखतेनर्कजेवुंकयुंछे माटेजेभगवाननेसुखेसुखीयोथयोहोय तेनेतोब्रह्मांडनेविषेजेविषयनुंसुखछेतेनरकतुल्यभासेछे अनेअमारेपणभगवानना भजननुंसुखतेजसुखजणायछेबिजुंसर्वेदुःखरूपजणायछे माटेपरमेश्वरनुंभजनस्मरणकरतांथकांजेनेसेहेजेसतसंगथाय तेनेकरावियेछईयेंपणकोईवातनोअंतरमांआग्रहनथिआग्रहतो केवलभगवा

ननाभजननो अनेभगवानना भक्तनो सतसंगराख्यानो छे एअमारा अंतरनो रहस्य अभिप्रायहतो तेअमे तमारे आ गळ्यकर्यो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥२१६॥ ॥संवत् १८८२ नापोसवदि अमासनेदिवसस्वा मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालयमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनेसनमुखहवेलिउपरभ्यगादितकियानंखाविनेविरा जमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसर्वेसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्त निसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचकर्मइंद्रियोछे तेपोतपोतानाविषयने यथार्थजांणेछेतेज्ञानि तथाअज्ञानिनेइंद्रियोद्वारेएकसरखोव्यवहारछेपणज्ञानिहोयतेनांइंद्रियोअज्ञानिथकिबिजि रित्येनथिवर्त्ततां माटेज्ञानिनेजितेंद्रियकयाछेतेकेइरित्येंजांणवाएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेनिर्विकल्पस माधिथाय तारेजितेंद्रियथायएमजणायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनिर्विकल्पसमाधिवाळानेपणपंचविषय ग्रहणकरवातेतोसौनिपेठेइंद्रियोद्वारेजग्रहणथायछे माटेजितेंद्रियपणुंकेमछे पछेबहुरित्येकरिनेमुक्तानंदस्वामिये उत्तरकस्यो पणसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेएनोउत्तरतोएमछे जेशब्दादिकजेपंचविषयछेतेमां जेदोषरह्याछेतेनेजांणे अनेभगवाननिजेमूर्त्तिछे तेमांजेकल्याणकारिगुणछेतेनेपणजांणे अनेमाइकजेपंचविषय तेनेभोगववेकरिनेजीवनेनरकनाकुंडनिप्राप्तिथायछे नेमहादुखभोगववांपडेछेतेनेपणजांणे अनेएमजांणेतारेएने पंचविषयनोअतिशेअभावआवेछे नेएनेविषेवैरबुद्धिथायछे पछेजेसाथेजनेवैरथयुंतनेतेनेविषेकांइरित्येप्रीतिथा यजनहिं एमसमजिनेज्यारेपंचविषयनोमनमांथि जेनेअतिशेअभावथैजायतेजितेंद्रियपुरुषकेवायपछेभगवान

निश्रवणकीर्त्तनादिकभक्तियेकरिनेपोतानुंजीवतव्यपुरुंकरे पणविमुखजीवनिपेठेपंचविषयमांआसक्तथायनहिं एवोहोयतेजितेंद्रियकेवाय पछेश्रीजिमहाराजेबिजुंप्रश्नपुछ्युं जेएकत्यागीसंतछेतेतोकेवलनिवृत्तिमार्गवालाछे अनेतएमजांणेछेजेअमेआत्माछैयेपणदेहनेपोतानुंरुपमांनतानथि नेतेनादेहनिरितितोजडनेउन्मत्तनाजेविहोय अनेतेपुरुषनेजात्यवर्णआश्रमतेनुंअभिमांनहोयनहि नेखावुंपीवुंउठवुंबेसवुंतेसर्वेघेलानाजेवुंहोय पणलोकमां भलतुंआवेतेवुंनहोयनेएवाजेत्यागीहोय तेनेकोयनोसंगपणरहेनहिजेमवननुंमृगलुंहोयतेनिपेठेउन्मत्तथकोएक लोफरतोरहेनेएनेकोइरित्यनुंबंधनपणथायनहिं अनेबिजात्यागीसंतछेतेतोनिवृत्तिमार्गवालाछे तोपणप्रवृत्तिमा र्गमांवर्त्तेछे अनेजेप्रवृत्तिनेयोगेकरिनेकामक्रोधलोभमोहमदमछरआशातृष्णाइत्यादिकदोषहृदानेविशेप्रवर्ततेत विक्रियानेविषेप्रवर्तेछे तारेकोइकजात्यनोअंतरमांविकारपणथैआवेछे माटेएत्यागिनेएप्रवृतिमार्गमांरेवुंघटेके नघटे अनेवलिएप्रवृतिमार्गमांरेतांथकांकइरित्येनिर्विकाररहेवाय अनेतमेकेशोजेजोपरमेश्वरनिआज्ञायेकरिनेए प्रवृतिमार्गमांरहेतोबंधननथायतेउपरएआशंकाछेजेपरमेश्वरनिआज्ञायेकरिनेभांग्यपियेतोशुंगांडोनथायजरु रगांडोथायमाटेएत्यागिकेविरित्येप्रवृतिमार्गमांरहेतोबंधननथायएप्रश्नछे पछेनित्यानंदस्वामियेनेशुकमुनियेएनुं समाधानकरवामांड्युंपणयथार्थउत्तरथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेकेवलनिवृत्तिधर्मवालात्यागीछेने उन्मत्तनिपेठेवर्त्तेछेतेतोकेवलआत्मनिष्ठावालाजांणवा अनेवलीजेनिवृत्तिधर्मवालात्यागीभगवाननिभक्तियेयु क्तछे तेनेतोपरमेश्वरेकह्या एवाजेनियमतेनेविषेरहिनेभगवाननेभगवाननाभक्तसंबंधिजेप्रवृत्तिमार्गतेनेविषेसा

वधानथंनेजोडावुं अनेएजेभगवाननेभगवाननाभक्तनेअर्थेप्रवृत्तिमार्गमांजोडावुंएनुंनामजभक्तिछे अनेएवि
प्रवृत्तिवालाजेत्यागीछेतेनिवरोधस्यनिवृत्तिमार्गवालोजेकेवलआत्मनिष्ठत्यागीतेथइसकतोनथि शामाटेजेआतो
त्यागीछे तेनिवृत्तिमार्गवालाछेतोपणभगवाननेभगवाननाभक्तनिसेवानेअर्थेप्रवृत्तिमांप्रवर्त्तेछे अनेएजेभग
वाननोभक्तत्यागिछेतेनेतोपरमेश्वरनानियममांरहिनेप्रवृत्तिमार्गनेविषेरहेवुं पणपरमेश्वरनानियमथीअधिकपण
वर्तवुंनहि नेन्यूनपणरहेवुंनहि अनेकामक्रोधलोभमोहआशातृष्णास्वादएआदिकजेविकारतेनेत्यागकरिनेभग
वाननेभगवाननाभक्तनिसेवानेअर्थेप्रवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्तवुं ताएनेकोईजात्यनुंबंधनथायनहिंअनेकेवलआत्म
निष्ठावालोजेत्यागीतेकरतांताआत्यागीअतिशेश्रेष्ठछे नेभगवाननिकृपानुंपात्रछे ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥
॥१७॥ ॥२१७॥ ॥संवत् १८८२ नामहाशुदि १ पडवा
नेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीवरतालयमध्यसंध्याआरतीथयाकेडश्रीलक्ष्मीनारायणनामंडपमां गादितकीयानंखावि
नेविराजमानथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रनुंधारणकर्युंहतुंनेपोतानिच्यारेकोरेमंडपनेउपरस्यतथाहेठे परमहंससर्वेतथादे
शदेशनाहरिभक्तसर्वेबेठाहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआतमेसर्वेमोटामोटापरमहंसछोतमनेअमेप्रश्नपुछी
येछैयेजेसत्संगिहोयतेने अवश्यपणेशिशिवार्त्ताजांणिजोईयेकमजतेनेकोईकपुछे अथवापोतानामनमांकांईकत
र्कथईआवेतारेजोतेवार्त्ताजांणिनहोयतोतेनुंसमाधानकेमथायएमप्रश्नपुछीने पछेपोतजबोल्याजेल्याएनोउत्तर
अमेजकरियेछैयेजेएकतोआपणोउद्धवसंप्रदायछे तेनिरित्यजांणिजोईयेतथाविजिगुरुपरंपराजांणिजोईयेतके

ईरित्येतोउद्धवतेरामानंदस्वामिरुपेहतानेतेरामानंदस्वामिश्रीरंगक्षेत्रनेविषेस्वप्नमां साक्षातरामानुजाचार्यथकीवै
ष्णवीदीक्षानेपांम्यामाटेरामानंदस्वामीनागुरुतेरामानुजाचार्यछे नेतेरामानंदस्वामिनाशिष्यअमेछईयेएवीरित्ये
गुरुपरंपराजांणवीअनेअमेअमाराधर्मकुलनुंस्थापनकर्युंछे तेनिरित्यजांणवी अनेत्रिजांअमारासंप्रदायमांअ
तिप्रमाणरूपजेशास्त्रछे तेनेजांणवांतेशास्त्रनांनांमवेद १ व्याससूत्र २ श्रीमद्भागवतपुराण ३ अनेमहाभारतनेविषे
विष्णुसहस्त्रनाम ४ भगवद्गीता ५ विदुरनीति६ अनेस्कंदपुराणनाविष्णुखंडमांहिलुंवासुदेवमाहात्म्य ७अनेयाज्ञव
ल्क्यस्मृति८एजेआठशास्त्रतेनेजांणवांअनेचोथासर्वेसत्संगिनाजेजेनियमछेतेनेजांणवा अनेपांचमाअपणाइष्टदे
वजेश्रीकृष्णभगवानतेनेजांणवाअनेस्थानकसेवकनेकार्यतेनेभेदकरिनेते श्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तियुंनुंबहुपणुछे
तेनेजांणवुंअनेतेश्रीकृष्णभगवाननांजेपरोक्षरूपनेप्रत्यक्षरुपतेनेजांणवां तेमांपरोक्षरूपतेकेईरित्येतोमायानातम
थकिपरएवोजेगोलोकतेनेमध्येजेअक्षरधामतेनेविषे श्रीकृष्णभगवानरह्याछेतेद्विभुजछेनेकोटीकोटीसूर्यसरखा
प्रकाशमानछेनेश्यामसुंदरछेनेराधिकाजीनेलक्ष्मीजियेंसहितछेनेनंदसुनंदनेश्रीदामादिकजेपार्षदतेमणेसेव्याछेने
अनंतकोटिब्रह्मांडनिजेउत्पतिस्थितिनेप्रलयतेनाकर्त्ताछे नेमहाराजाधिराजपणेविराजमानछे अनेएवाजेएभग
वानतेचतुर्भुजरूपनेधारेछे अष्टभुजरूपनेधारेछेनेसहस्त्रभुजरूपनेपणधारेछेनेवासुदेवसंकर्षणअनिरुद्धनेप्रद्युम्नए
जेचतुर्व्यूहनेकेशवादिकजेचोविसव्यूहएसर्वेरूपनेधारेछे तथावाराहनृसिंहवामनकपिलहयग्रीवएआदिकजेअने
कअवतारतेनेधारेछेनेपोतेतोसदाद्विभुजछे अनेउपनिषदतथासांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्रतथापंचरात्रएमनेविषेएज

स्वरूपनुंवर्णनकर्युंछेएविरित्येपरोक्षपणेभगवाननुस्वरूपकह्युंअनेसर्वेजेआचार्यथयाछेतेमांव्यासजीमोटाआर्य छेनेतेव्यासजीजेवातोशंकराचार्यनकेवायरामानुजाचार्यनकेवायमध्वाचार्यनकेवायनिंबार्कनकेवाय विष्नुस्वा मिनकेवायवल्लभाचार्यनकेवायकेमजेएआचार्यजोव्यासजीनावचननेअनुसरेतोएआचार्यनाबचननुंलोकमांप्र माणथायनहितोनथायअनेव्यासजिनेतोविजाकोईनिअपेक्षानथिकेमजेव्यासजितोवेदनाआचार्यछे नेपोतेभग वानछे माटेआपणेतोव्यासजीनावचननेजअनुसरवुं अनेतेजव्यासजीतणेजीवनाकल्याणनेअर्थेवेदनोविभाग कर्योनेसतरपुराणकर्यां नेमहाभारतकर्युंतोपणतेव्यासजीनामनमांएमथयुजेजीवनाकल्याणनोउपायजेमछे तेमयथार्थनकेवायोनेतेणेकरिने पोतानामनमांसंतापनथायोतपछेसमग्रवेदपुराणइतिहासपंचरात्रयोगशास्त्रसां ख्यशास्त्रतेनुंसारएवुं जेश्रीमद्भागवतपुराणतेनेव्यासजीकरताहवातेभागवतनेविषेसर्वअवतारकरतां श्रीकृष्णभ गवाननेजअधिकपणेकह्याछेने सर्वअवतारनाधरनाराजेछे तेजस्वयंश्रीकृष्णभगवानछे अनेएश्रीकृष्णभगवा नेउद्धवप्रत्येगुणविभागनाअध्यायमांकह्युंछे जेहुंनिर्गुणछूंनेमारासंबंधनेजपामेछेतपणनिर्गुणथायछे माटेका मभावद्वेषभावभयभावसंबंधभावस्नेहभावएमांथिजजेभावेकरिनेएश्रीकृष्णभगवाननेजे जीवआशर्याछेतेनि र्गुणथईगयामाटेएश्रीकृष्णभगवानतेनिर्गुणछे एविरित्येव्यासजीयेश्रीकृष्णभगवाननेकह्याछेने तेव्यासजीयेए मसिद्धांतकर्योछे जेसर्वअवतारनाधरतलजेपरमेश्वरतेजस्वयंश्रीकृष्णभगवानछे नेबिजाजेअवतारतएनाछे अनेजोएश्रीकृष्णभगवाननेनिर्गुणनहिकेहेनेशुद्धसत्वात्मककेशेतो तेनेभागवतनापूर्वापरसंबंधनीखबरस्युजनथी

नेतेनेविषेमाटेबाधत्र्प्रावशेकेमजे गोपीयुंयेश्रीकृष्णनेभगवानननजांएयानेकामभावेकरिनेजए श्रीकृष्णभगवा
ननेभज्यातेणेकरिने तेगोपीयुंनिर्गुणथईगईतारेतश्रीकृष्णभगवाननेशुद्धसत्वात्मककेमकेवाय माटेश्रीकृष्णभग
वानतोनिर्गुणजछे तथाश्रीकृष्णभगवानेपातेअर्जुनप्रत्येकह्युंछे ॥ जेजन्मकर्मचमेदिव्यमेवंयोवेत्तितत्वत्ततः॥
त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनैतिमामेतिसोर्जुन॥ अनेएश्रीकृष्णभगवानेपोतानाजन्मसमयमांवसुदेवदेवकीने परमेश्वर
पणानिप्रतीतिनेअर्थेजेचतुर्भुजरूपदेखाड्युंतथाब्रह्मानेजे अनेकचतुर्भुजरूपदेखाड्यां तथाअक्रूरनेजेशेषशायी
रूपदेखाड्युं तथाअर्जुननेविश्वरूपदेखाड्युंइत्यादिकरूपनेभेदकरिनेजे श्रीकृष्णभगवाननीउपासनानाभेदकेवा
तेतोयोग्यछे पणएश्रीकृष्णभगवानव्रजनेविषेबालमुकुंदकेवायामुरलीमनोहरकेवायाराधाकृष्णकेवायातथावा
छडांचारयांगायोचारिगोवर्द्धनपर्वतधार्योगोपीयुंसाथे रासक्रीडाकरितथामथुरांपुरीमांआविनेकंसनेमार्योजा
दवने सुखीयाकर्यातथासांदिपिनिब्राह्मणने घेरविद्याभएयातथाकुबज्यासंघाथेविहारकर्यो तथाद्वारिकापुरिमां
वस्यानेरुक्मिणीआदिकअष्टपटरांणियुंनेपरएया तथासोलहजारस्त्रीयुंनेपरएया तथाहस्तिनापुरमांरत्यानेपांडव
निसर्वकष्टथकिरक्षाकरिने द्रौपदीनिलाजराखिनेअर्जुननासारथिथयाइत्यादिकस्थानकनेभेदकरिनेजश्रीकृष्णभ
गवाननि अनेकलीलाछेतेणेकरिनेएश्रीकृष्णभगवाननाद्विभुजस्वरूपनेविषेउपासनानाभेदनकरवानेजेकरशे ते
वचनद्रोहिगुरुद्रोहिछे अनेएश्रीकृष्णभगवाननांआचरणजेगोवालीयानुंउछिष्टखाधुं तथारासरमणकर्युंइत्यादि
कअनेकप्रकारनांछे तेआचरणप्रमाणेतश्रीकृष्णभगवाननाभक्तनेआचरणनकरवुं अनेएश्रीकृष्णभगवानेएका

दशस्कंधमांतथाभगवद्गीतामांतथावासुदेवमहात्म्यमांजेमसाधुनांलक्षणकह्यांछे तथावर्णाश्रमनाधर्मकह्याछे
तथापोतानीभक्तिकरयानुंकह्युंछे तेप्रमाणेवरतवुंपणएश्रीकृष्णभगवाननाआचरणप्रमाणेआचरणनकरवुंनेजे
करशेतेविमुखछेअमारोसत्संगिनथि अनेआपणाइष्टदेवएवाजेएश्रीकृष्णभगवानतेनाआचरणप्रमाणेजेमनक
रवुं तेमजतमारेसर्वेनोआचार्यनेगुरुनेउपदेष्टाएवाजेहुंतेमारादेहनांजेआचरणतेप्रमाणेपणतमारेनकरवुं अने
अमारासंप्रदायनेविषेजेमजेनाधर्मकह्याछे तेजअमारांवचननेप्रमाणेतमारेसर्वेनेरेहेवुं पणअमाराआचरणप्र
माणेनरहेवुंआजेअमेवार्त्ताकरितेनेसर्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिशीखिलेज्योनेएप्रमाणेसमजीनेएमजवरतज्योने
बिजाआगळ्यपणएमजवार्ताकरज्योएमकहिने श्रीजिमहाराजभोजनकरवापधार्याएविरित्यनीवार्त्तानें सांभ
ळिनेसर्वेसाधुनेसत्संगितेएमसमजताहवाजेएपरोक्षजे श्रीकृष्णभगवानकयातेजआभक्तिधर्मनापुत्रश्रीजिमहा
राजछेपणएथकिपरकोईनथी अनेएजआपणाइष्टदेवछेनेगुरुपणएजछे ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥

॥१८॥ ॥२१८॥ ॥संवत् १८८२ नामहाशुदि २ बिजनेदिवसश्रीजिमहाराजसांजनेस
मेश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरमां उगमणिकोरनिरूपचोकिउपरसयगादितकियानंखाविने विराज
मानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राईनेबेठिहति पछेठाकरजिनिसंध्याआरतिथईरेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसांभळोभगवाननिवार्त्ताकरियेछैये
जेआजीवनेज्यारेभरतखंडनेविषेमनुष्यदेहआवेछे तारेभगवाननाअवतारकांभगवाननासाधुएजरुरपृथवीउप

स्थविचरताहोयतेनिजोएजीवनेओळखाणयथायतोएजिवभगवाननोभक्तथायछे पछेएभगवाननोभक्तथयो ते
नेभगवानविनाबिजाकोईपदार्थनेविषेप्रितिराखविघटेनहि शामाटेजेभगवाननाधामनुंजेसुखछे तेनिआगळ्य
मायिकपंचविषयनुंसुखछे तेतोनर्कजेवुंछेअनेजेनर्कनाकिडाछेतेतोनर्कनेविषेपरमसुखमानेछे पणजेमनुष्यहोय
तेतोतेनर्कनेपरमदुःखदाईजाणेछे तेमजेनेभगवाननिओळखाणथैतेतोभगवाननोपार्षदथयोनेतेनेभगवानना
पार्षदमटिनेविष्टानाकिडानिपेठ्येमायिकपंचविषयनासुखनेईछवुंनहि अनेजेभगवाननोभक्तहोयतेतोजेजेमनोर
थनेकरेतेसर्वेसत्यथायछेमाटेभगवानविनाबिजापदार्थनेअणसमझणयेकरिनेजेईछेछे एजएनेमोटोअविवेकछे
तेमारुजेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोचौदलोकनांजेभोगसुखछे तेनेकाकविष्टातुल्यजाणयांजोईयें अनेमनक्रमव
चनेकरिनेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेजदृढप्रितिकरिजोईये अनेएमसमझवुंजोईयेजेजेभगवाननोभक्तहो
यनेतेनेजोकदाचितभगवानविनाबिजिवासनारहिगईहोयतोतेपणइंद्रपदविनेपामेकांब्रह्मलोकनेपामे पणप्राकृ
तजीवनिपेठेनर्कचोराशिमांतोजायजनहि तारेजेयथार्थभगवाननोभक्तहोयतेनोजेमहिमानेतेनुंजेसुखतेतोवर्ण
व्यामांजकेमआवे माटेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानमांजदृढप्रितिराखवि ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१९॥

॥ २१९ ॥ ॥ संवत् १८८२ नामहाशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमध्ये
श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमांलिंबडानावृक्षनिहेठवेदिउपरगादितकियानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेचमेलिनापुष्पनोहारविराजमानहतो अनेमस्तकउपरराताअतलसनुंछत्रविरा

जमानहतुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीम
हाराजेपरमहंसनेप्रश्नपुछ्युं जेरजोगुणमांथिकामनिउत्पत्तिथायछेअनेतमोगुणमांथिक्रोधनेलोभनिउत्पतिथाय
छेमाटेएकामादिकनुंविजनरहेएवुंएकसाधनकियुंछेपछेशुकमुनियेकह्युंजेज्यारेनिर्विकल्पसमाधिथायनेज्यारेआ
त्मदर्शनथाय तारेजएनाहृदामांथिकामादिकनुंबिजबळिजाय पछेश्रीजीमहाराजेआशंकाकरिजेशिवब्रह्माशृंगि
ऋषिपराशरनारदएमने शुंनिर्विकल्पसामाधिनोतिजेकामेकरिनेएसर्वेविक्षेपनेपांम्या माटेएसर्वेनिर्विकल्पसमा
धिवाळाजहतातोपणइंद्रियोनिवृत्तिअनुंलोमथई तारेकामादिकेकरिनेविक्षेपनेपांम्या माटेतमेकह्युंएविरित्येएप्र
श्ननोउत्तरनथयो अनेजेमज्ञानिनिर्विकल्पसमाधिनेविषेजाय तारेनिर्विकाररहेछे तेमजअज्ञानिसुषुप्तिनेविषेनि
र्विकाररहेछे अनेज्यारेइंद्रियोनिवृत्तिअनुंलोमथायछे तारेतोज्ञानिनेअज्ञानिबेयकामादिकेकरिनेविक्षेपनेपामेछे
एमांतोज्ञानिआज्ञानिनोकांइविशेषजणातोनथि माटेहवेबिजापरमहंसउत्तरकरोपछेतोगोपाळानंदस्वामीदेवानं
दस्वामिनित्यानंदस्वामिमुक्तानंदस्वामिएसर्वेमळिनेजेवोजेनेभाशेतवोतेणेउत्तरकर्यो पणश्रीजीमहाराजनाप्र
श्ननुं कोईथिसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमजनकविदेहिहतातेप्रवृत्तिमार्गमांहतातोपणनि
र्विकारहता अनेज्यारेजनकनिसभामांसुलभानामेसंन्यासिनीआवि तारेजनकराजासुलभाप्रत्येबोल्याजेतुंमा
राचित्तनेमोहपमाड्यानुंकरेछे पणमारागुरुजेपंचशिखऋषि तेनिकृपायकिहुंसांख्यनेयोगएबेमतनेअनुसर्योछुं
माटेमाराअरधाशरिरनेचंदनचरचे अनेअरधुंशरिरतरवार्येकरिनेकापएवेयमारेबरोबरछे अनेआमारिमिथि

लापुरिवलिजायतोपणमारुंकांइवलतुंनथि एमहुंप्रवृत्तिमांरयोथकोअसंगिनेनिर्विकारछुं एविरित्येराजाजनकें
सुलक्त्वाप्रत्यकल्युं अनेशुकदेवजिनापणराजाजनकगुरुकेवांणा माटेएप्रश्ननोएजउत्तरछे जेइंद्रियोनिवृत्तिअनु
लोमपणेवरततीहोय अनेप्रवृत्तिमार्गमांरयोहोयतोपणजो राजाजनकनिपेठेजेनाह्रदामांसमझणयनिद्रढताथई
होय तोतेकोईरित्येविकारनेपांमेनहिं अनेजेनेजवुंजांण्युंजोईयेतेवुंयथार्थजाण्युंहोयजेआतेसारछे नेआतेअसा
रछे पछेएकभगवाननिमूर्त्तिविनाजेटलोमायिकआकारछे तेसर्वेअतिशेदुखदायकछेनेनाशवंतछेएमजांणेअने
पोतानेदेहइंद्रियोनेअतःकर्णतेथकिनोखोआत्मारूपेजांणे पछेएनेएवुंकोईपदार्थनथि जेमोहपमाडवानेअर्थेसम
र्थथायकेमजेएतोसर्वेमायिकआकारनेतुच्छकरिजांणेछे अनेएविरित्येजेनाअंतरमांसमझणयनिघञ्यबेठिहोयने
तेनांइंद्रियोप्रवृत्तिमार्गनेविषेसर्वेअनुलोमपणेवर्त्ततांहोय तोपणतेकामादिकेंकरिनेंक्षोभनेनपांमे एवोजेहरिभ
क्तहोयतेत्यागिहोयअथवाग्रहस्थहोयपणतेनाह्रदामांथिकामादिकनुंबिजनाशपांमिजायछे अनेएवोहोयतेजस
वेंहरिभक्तमांश्रेष्टवैष्नवछे माटेग्रहित्यागिनोकांईमेलनथि जेनिसमझणयमोटितेनेजसौथिमोटो हरिभक्तजांण
वो अनेशिवब्रह्मादिकनेविषेजखोट्यकेवायछे तेनुंतोएमछेजेकेटलाकनेविषेतोआविरित्यनिसमझणयनीकसरछे
नेकेटलाकनेविषेतोआविसमझणयहोय तोपणभुंडादेशकालसंगक्रियादिकनेजोगेकरिने तेमनेकामादिकविकार
रूपखोट्यकेवांणीछे माटेआविसमझणयहोयतोपणकोईप्रकारेकुसंगतोकरवोजनहिएसिद्धांतवार्त्ताछे॥ ॥इति
वचनामृतं॥२०॥ ॥२२०॥ संवत् १८८२ नामाहावदि११एकादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्री

अमदावादमध्येश्रीनरनारायणनामंदिरमांआथमणिकोरमुखारविंदकरिनेविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारण
कर्यांहतां नेकंठनेविषेगुलाबनापुष्पनाहारविराजमांनहता नेकांननिउपरग्युलाबनापुष्पनागुच्छविराजमांनहता
नेपाघनेविषेगुलाबनापुष्पनातोराविराजमांनहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहति तेसमामांश्रीजीमहाराजअंतरसांमिद्रष्टिकरिनेवीराजमानहता पछेनेत्रकमलनेउघाडि
नेसर्वेसांमुंजोयुंपछेएमबोल्याजेअमारेएकध्याननाअंगनिवार्त्ताकरविछे तेवार्त्तामोक्षधर्मनेविषेपणकहीछे अने
जेमोटामोटाएध्यानेकरिनेसिद्धदशानेपांम्याछे तेपणअमेंघणाकदिठाछे नेअमारापणअनुभवमांएमवर्त्तेछे जेअ
नंतप्रकारनांध्यानछे पणजेआवातकेविछेतेनिबरोबरथविजुंकोइध्यानथायनहि जेमकोइचमतकारिमंत्रहोयअ
थवाचतकारिऔषधिहोयतेमांस्वाभाविकजचमतकाररह्योछे तमजेआध्यानअमारेकेवुंछे तेध्यानमांपणएवो
स्वाभाविकचमतकारछे जेतत्कालसिद्धदशानेपांमिजाय हवेतेवार्त्ताकरियेछैयेएजेध्याननाकरनारोछेतेनेजमणा
नेत्रमांसूर्यनुंध्यानकरवुंनेडाबानेत्रमांचंद्रनुंध्यानकरवुं एविरित्येध्यानकरतांकरतांसूर्यनेचंद्रमाजेवाआकाशमां
छेतेवानेतेवाजनेत्रमांदेखावामांडे तारेजमणुनेत्रछेततपवामांडेनेडाबुंनेत्रछेतठरवामांडे तारेसूर्यनिधारणाडाबा
नेत्रमांकरविनेचंद्रनिधारणाजमणानेत्रमांकरवि एविरित्येधारणाकरिनेपछेसूर्यनेनेचंद्रनेअंतरद्रष्टिकरिनेह्रदा
काशमांजोयाकरवा अनेजोनारोजेपोतानोजिवतेनारूपनेपणदेखवुं अनेदेखनारोजेजिवात्मातेनेविषेपरमात्मा
नुंध्यानकरवुं पछेतेनुंजेवासनालिंगदेहछे तेजमेरेंटनोफालकोफरेतमआकाशनेविषफरतुंजणाय पछेएविरित्ये

ध्यानकरतांथकांभगवाननुंजेविश्वरूपछेतेनुंदर्शनतेनेथायछे नेतेरूपनेविषेचौदेलोकनिरचनाछेतेदेखाइआवेछे
अनेतस्वरूपअतिशेमोटुंपणनथीदेखातुं जेमवटपत्रशायीभगवानएकवडनापत्रमांनानाबालकथइनेपोढ्याहता
अनेतेजभगवाननाउदरनेविशे मार्कंडरूषियेंसमग्रब्रह्मांडदिठुं एविरित्येंभगवाननुंध्यानकरतांथकांजेटलांकांइ
शास्त्रमांपदार्थकयांछेतेसर्वेएनिद्रष्टिमांआवेछे तारेएनाजिवात्मानेविषेजेकांइकनास्तिकभावरह्योहोयतेमटिजा
यछेअनेतेनोजिवअतिबलीयोथायछे अनेजेजेशास्त्रमांकयुंछेतेसर्वेसत्यछे एविएनेद्रढप्रतितीआवेछेअनेअणि
मादिकअष्टसिद्धियुंतेपण एध्यानना करनारानेआविनेहाजरथायछे अनेजिहांलगणसूर्यनिनेचंद्रनिकीरणपोचति
होयतिहांलगितेनिद्रष्टिपोचेएविअनंतसिद्धियुंप्रगटछे पणपरमेश्वरनोभक्तछेमाटेकोइसिद्धियुंनेग्रहणकरतोनथि
केवलपरमेश्वरनुंजध्यानकरेछे तारेएध्याननोकरनारोनारदसनकादिकशुकजिनासरखिशिद्धदशानेपांमेछे माटे
अनंतप्रकारनांध्यांनछे पणतत्कालसिद्धदशानेपमाडेएवुंतोएजध्यानछे एटलिवार्त्ताकरिरह्यातारेमुक्तानंदस्वामि
येपुछ्युजेएवुंध्यानतेअष्टांगयोगनेमार्गेकरिनेप्राणायामकरताहोयतेनेजसिद्धथायछेकेबिजानेपणथायछे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेप्राणायामवालानोकांइमेलनथि एतोजोएवाध्याननोअभ्यासकरेनेतेपरमेश्वरनोएकांतिक
भक्तहोयतोतेनेजएध्यानसिद्धथायछे पणबिजाजिवथकितोएमार्गनेविषेचलातुंजनथि माटेएध्याननाजेअधि
कारिछे तेनेतोकह्युंएवुंजेएध्यानतेथकिबिजोतत्कालसिद्धथयानोउपायनथि॥ ॥इतिव
चनामृतं॥ ॥१॥ ॥२२१॥ ॥संवत् १८८२

नाफागणशुदि ११ एकादशिनेदिवसस्वामी श्रीसहजानंदजी महाराजश्रीअमदावादमध्येश्रीनरनारायणनामंदिर
आगल्यबेदिनेविषेपाट्यउपरस्यगादितकियानंखाविनेविराजमानहता अनेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढि
हतिनेमस्तकनेविषेगुलाबिरंगनोफेंटोबांध्योहतोनेतपाघनेविषेगुलाबनापुष्पनातोराफुकिरयाहताने कानेनेउपरगु
लाबनाबेगुछखोशाहतानेकंठनेविषेगुलाबनापुष्पनाहारपेर्याहतानेबेभुजनेविषेगुलाबनाबाजुबांध्याहतानेबेहाथ
नेविषेगुलाबनापुष्पनागजरापेर्याहताएविरित्यसर्वेअंगमां गुलाबनापुष्पेगरकावथयाहताअनेपोतानामुखारविं
दनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वेपरमहंसप्रत्येंबोल्याजे
एकप्रश्नपुछुंछूंजेएकपरमेश्वरनोभक्तछेतेतोजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तितथकिपरवर्त्तेछेनेमलिनरजतमनेमलिनसत्त्वतेनो
त्यागकरिनेशुद्धसत्त्वमयवर्त्तेछे नेएवोथकोपरमेश्वरनेभजेछेनेबिजोजेभक्तछेतेतोत्रिगुणात्मकवर्त्तेछे नेपरमेश्व
रनेविषेतोअतिशेप्रीतियेंजुक्तवर्त्तेछेएवेभक्तमांकियोभक्तश्रेष्टछे पछेसंतमंडलेतोएमकह्युंजेभगवाननेविषेप्रिति
वालोश्रेष्टछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकतोनाइधोइपवित्रथइनेभगवाननिपुजाकरेछे अनेएकतोमलमुत्र
नोभर्योथकोभगवाननिपुजाकरेछेएबेमांकियोश्रेष्टछे तारेमुनिमंडलेकह्युंजेपवित्रथइनेभगवाननिपुजाकरेते
श्रेष्टछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे जेमायिकउपाधिनेतजीनेभगवाननेभजेछेतेनेतोतमेन्यूनकहोछोनेजे मा
यिकउपाधियेंसहितथकोपरमेश्वरनेविषेप्रितिवानछे तेनेश्रेष्टकहोछोतेएकेइरित्यश्रेष्टछे पछेएप्रश्ननुंकोइथिसमा
धाननथयुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेगितामांच्यारप्रकारनाभक्तकह्याछे तेमांज्ञानिनेजभगवानपोतानोआ

त्माकयांछे माटेजेमायिकउपाधिनेतजिनेब्रह्मरूपथइनेभगवाननेभजेतेजभक्तश्रेष्ठछे शामाटेजेनित्यप्रलयजेसु
षुप्तिनेनिमित्तप्रलयजेब्रह्मानिसुषुप्तिनेप्राकृतप्रलयजेप्रकृतिनुकारज्यसर्वेप्रकृतिनेविषेलिनथइजायअनेआत्यंतिक
प्रलयजेज्ञानप्रलयतेमांतोप्रकृतिपर्यंतसर्वेब्रह्मनाप्रकाशनेविषेलीनथइजायछे अनेनित्यप्रलयमांजीवनीउपाधि
लिनथइजायछेनेनिमित्तप्रलयमांईश्वरनिउपाधिलिनथईजायछेने प्राकृतप्रलयमांपुरुषनिउपाधिसर्वेलिनथइजा
यछे पणज्यारेस्रष्टिस्रजायछेतारेएत्रणयेनेपोतपोतानिउपाधिवलगेछेअनेआत्यंतिकप्रलयजेज्ञानप्रलयतेणेकरिने
जेणेमायिकउपाधिनोत्यागकर्योतेनेतोपाछिकोईकालेमायीकउपाधिवलगतिनथि अनेएजोकोईककालेदेहधरे
तोजेमभगवानस्वतंत्रथकादेहधरेछे तेमतेपणस्वतंत्रथकोदेहधरेछे पणकालकर्मनेमायातेनेआधिनथकोदेहनेन
थिधरतोमाटेब्रह्मरुपथइनेपरमेश्वरनेभजेतेजश्रेष्ठछे अनेआवार्त्ताछेतेजेपरमेश्वरनोअनन्यभक्तछेअनेएकांतिक
भक्तनालक्षणेजुक्तछेतेनेजसमजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥२॥ ॥२२२॥ ॥संवत् १८८२ नाफाग
णवदि २ द्वितीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीअमदावादमध्ये श्रीनरनारायणनामंदीरनेसन्मुख
ओटाउपरढोलियोढलाविनेतेउपरविराजमानहतानेमस्तकउपरगुलाबिरंगनिपाघविराजमानहति नेतेपाघने
विषेगुलाबनानेचमेलिनाहारविराजमानहता तथापोतानामुखारविंदनिआगलमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेसमग्रमुनिमंडलप्रत्यप्रश्नपुछ्युंजेजिवमात्रछे तेपंचविषयनेआधारेजिवे
छेतेकांतोबारपंचविषयनेभोगवतोहोय अनेज्यारेबाह्यपंचविषयनाजोगनहोय तारेअंतःकरणमांपंचविषयनुचीं

तवनकरयाकरेपणएजीवविषयनाचिंतवनविनानेविषयनेभोगव्याविनाक्षणमात्रपणरहिसकतोनथि अनेजेम वडनुंवृक्षछेतेनांजेमूलतेजवडनेनिसाराखेछे अनेबिजांसर्वेमूलउखडीगयांहोयनेजोएकवडवाइप्रथवीमांचांटि रइहोयतोपणएवडनुंवृक्षनीलुरेछे तेमउपरथकिकदाचितपंचविषयनोत्यागकर्योछे पणअंतरमांविषयनुंचिंतव नथायछेएजएनेजनममरणनोहेतुछेएवाजेपंचविषयतेपरमेश्वरनाभक्तनेकेईरित्येजनममरणनाहेतुनथिएप्रश्नछे पछेएनोउत्तरजेमसमझायोतेमगुक्तानंदस्वामियेकर्यो पणजथार्थसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या जेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेजेमायामयएवांजेत्रणयशरिरतेनिभावनायेरहितकेवलआत्मसत्तारूपेरहि नेजेभ क्तपरमेश्वरनीमुर्त्तिनुंचिंतवनकरताहोयतेनेभगवाननाचिंतवननेबलेकरिनेज्यारेउपशमअवस्थावर्त्ते तारेएभक्त नेउपशमनेबलेकरिनेपंचविषयजन्ममरणनाहेतुनथाय जेममहिजवीकेमाभरमतिजविनदिवेकांठामांवेतिहोय तारेहाथीघोडावृक्षसर्वेतणाइजायपणकोईठरिसिकेनहि तेमउपशमवालानेपणगमेतेवारमणीकभोगइंद्रियोनेगो चरथयाहोयपणज्यारेअंतरसनमुखदृष्टिकरे तारेजेवापुर्वजन्मनेविषेदेख्याहोयनेतेआजन्ममांविसरिजायछे तेवि तेनिविस्मृतिथईजायछे एविरित्येजेभक्तनेवर्त्ततुंहोयतेउपशमकेवायतेउपशमनोमहिमाअतिमोटोछे अनेजेम आसंसारनेविषेअज्ञानिस्त्रीपुरुषहोयनेतेनेपरणाव्यामारअतिशेप्रीतिवरततिहोयने पछेतेनेपरणाविनेत्रणयरात्यने त्रणयदिवससुधीउजागरोनेपंथकराव्योहोयने पछेएवनेभेलांकर्यांहोयतोनिद्रानेमार्योएकविजानारुपनुंकेस्पर्श नुसुखभोगववानेसमर्थथायनहिं अनेएकविजानेआलिंगनकरिरयांहोय तोपणजेमकाष्टनेसांमसांमांबांधिमु

क्यांहोयतेमसुतांहोयपणपंचविषयमांएकेसुखआवेनहिं एजोअज्ञानकालेसुषुप्तिमांउपशमनेपांम्यांछेतोपणको
इजात्यनिविषयनिखबरस्यरेतिनथीतीजेज्ञानिछे नेपरमेश्वरनास्वरूपनेध्यानेकरिनेउपशमदशानेपांम्योछे तेनेपंच
विषयकेमबाधकरेनजकरे मांटेजेउपशमदशानेपाम्योतेनेपंचविषयजन्ममरणनाहेतुथातानथी पछेनित्यानंदस्वा
मियेपुछ्युं जेउपशमदशापाम्यानोतमेकह्योजेआत्मारूपेथइने भगवाननाध्यानकरवारूपउपायतेतोअतिकठण
छे मांटेएविनाबिजोएनोसुगमउपायहोयतेकहो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोभगवाननुंअतिशेमहात्म्यस
मझतोहोय अनेबिजुंभगवाननेभगवाननाभक्तनिसेवाचाकरिदर्शनकरवुं तेमांअतिशेवेगवानश्रद्धावरततीहो
यएवोजेभगवाननोभक्ततेनेएउपशमदशाआवेछे पणअमनेएमभासेछेजेजेसेवकमानिहशेतेतोकोइनेनहिगम
तोहोय अनेमानिसेवकपासेजेटल्यचाकरिकरावविततोजमकालपडे तारेमोटामांणसपणकोदराखाइनेजीवेते
ममानिसेवकनेपासेसेवाचाकरिकरावर्वीतपणएविछे अनेधणिनोराजीपोतोजेवोनिर्मानिसेवकउपरथयहोयएवो
मानिउपरथनहोयमाटेधणिनुंगमतुंकरेतेजसेवकसाचो पछेशुकमुनियेपुछ्युंजेजेनेविवेकनेसमझणयनहोयतेध
णिनेकेमराजिकरे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमूलजीब्रह्मचारिनेरतनजीएअतिशेक्यांडायाछे पणकल्याणनोखप
अतिशेछे मांटेभगवानजेमराजिथायतेमएमनेकरतांआवडेछेखरुं अनेवलीआसमयमांतोअयोध्यावासिबाई
भाईसर्वेजवाअमारागमतामांवरतेछे तेवातोपरमहंसतथासांख्ययोगिनेकर्मयोगिसत्संगितेपणअमारागमतामां
नर्थावरततातेमजेअयोध्यावासियेंतोअतिशेजसत्संगपरायणपोतानुंजीवतव्यकर्युंछे मांटेअयोध्यावासिनिप

ઠભગવાનનેરાજિકરતાંકોઈનેઆવડતુંનથી અનેએઅયોધ્યાવાસિતોવઙુવિશ્વાસિછે માટેકોઈકકપટીહશેતોએમને
છેતરિજાશેતેસારુએમનેકોઈકકારજ્યનોઆદરકરવોહોય તારેમાટેરાપરમહંસતથામોટેરાસત્સંગિગ્રહસ્થતેમનેપુછી
નેતેકામકવાદેવું પણકોઇકએકજણાનેકહેકરવાદેવુંનહિ એવિરિત્યેત્યાગિતથાગૃહસ્થસત્સંગિનેઅયોધ્યાવાસિનીખ
બરચરાખવિએમઅમારિઆજ્ઞાછે ॥ ॥ઇતિવચનામૃતં॥ ॥૩॥

॥૨૨૩॥ ॥સંવત ૧૮૮૨ નાવૈશાખવદિ ૧૧ એકાદશીનેદિવસસ્વામિશ્રીસહજાનંદજીમહારાજશ્રીગ
ઢડામધ્યેદાદાખાચરનાદરબારમાં શ્રીવાસુદેવનારાયણનાફળિયાનિમાંહિલિકોરેઆથમણે બારચઓરડાનિઉંચિ
ઓસરિયેંગાદિતકિયેંજુક્તજ સુંદરરંગતઢોલિયોતેઉપરચવિરાજમાનહતા અનેસર્વેશ્વેતવસ્ત્રધારણકર્યાંહતાં અનેમ
સ્તકનેવિષેજમોટિશ્વેતપાઘતેમાં સુંદરમોગરાનાપુષ્પનોતોરોવિરાજમાનહતો અનેકંઠનેવિષેમોગરાનાપુષ્પનોહાર
વિરાજમાનહતો અનેબેહાથનેવિષેતપુષ્પનાગજરાવિરાજમાનહતાઅનેપોતાનામુખારવિંદનિઆગળ્યમુનિતથાદેશ
દેશનાહરિભક્તનિસભાભરાઇનેબેઠિહતિ પછેશ્રીજીમહારાજેપરમહંસને પુછ્યુંજેપરમેશ્વરનાભક્તનેભુંડાદેશકાળા
દિકનોજોગથાયતોયપણભગવાનનિભક્તિમાં વિઘનથાયનહિંએવિશિસમઝણ્યછે પછેપરમહંસનેજવુંસમઝાણું
તેવુંકહ્યુંપણજથાર્થઉત્તરથયોનહિં પછેશ્રીજિમહારાજબોલ્યાજેજેભગવાનનેભજતનેએકતોદૃઢવૈરાગ્યજોઈયેંનેબિ
જિઆત્મનિષ્ઠાજોઈયેંતેમાં જોવૈરાગ્યનહોયતોજ્યારેમનગમતુંપદાર્થમલે તારેજેમભગવાનમાંપ્રિતિકરેછે તેમબિજા
પદાર્થમાં પણભગવાનનાજેવિપ્રિતિથઇજાય અનેજોઆત્મનિષ્ઠાનહોયતોજ્યારેદેહમાંસુખદુઃખઆવેતારેએભક્તનિ

वृत्तिसुंथाईजाय पछेजेनेसुखदाइजाणेतेमांप्रितिकरेअनेजेनेदुःखदाईजाणेतेसाथेद्वेषकरे एविरित्येएनिभ्रष्टबुद्धि
थईजाय माटेभगवानना भक्तनेआत्मनिष्ठाने वैराग्यएबेयअतिशेदृढजोइयेशासारुजे वैराग्यकरिनेतोभगवान
नीमूर्त्तिविनाबिजामाईकआकारमात्रखोटाथईजायछे अनेआत्मनिष्ठायेंकरिनेमाईकजेसुखनेदुःखतेखोटांथइ
जायछे अनेजेनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानहोयतेनेतोनिर्विकल्पसमाधिथइहोयतो पणज्यांसुधिसमाधिमांरहेत्यांसु
खशांतिरहे अनेज्यारेसमाधिमांथिबारयनिसरे तारेनारायणदासनिपेठेंसारापदार्थनेजोइनेचालाचुंथवामांडे अने
वलिजेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोभगवाननेविषेज्ञाननुं अंगहोयनेकांतोहेतनुंअंगहोयतेमांजेनेज्ञाननुंअंगहोय
तेतोभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यसमझे अनेजनेहेतनुंअंगहोयतेनेतोभगवानवीनाअधघडिचालेनहिं तेज्ञानना
अंगवालातोकिणेभाइदेवरामनेप्रभाशंकरछे एविरित्येजेहरिभक्तभगवाननुंमाहात्म्यजाणे तेनेज्ञाननाअंग
वालाजाणवा अनेजेवुंव्रजनिगोपियुंनें भगवाननेविषेहेतहतुंतेविरित्यनाजेहरिभक्तहोयतेनेहेतनुंअंगजाणवुं अ
नेजेनेज्ञाननुंअंगहोयतेभगवाननेअंतरजामिजाणेनेंएमजाणेजे भगवानतेकोइनुंकयुंसांभलेजनहीभगवानतो
जेभक्तनुंजेवुंअंगहोयतेने तेवुंजाणिनेतेविरित्येंकहेछे पणकोईनिशिखामणेयेंकरिनेचालतानथि अनेजेएमजाणे
जेभगवानतोकोईकनाशिखव्याथकाहुंमां वांकनथितोपणमुनेकहेछेतेने तोभगवाननास्वरूपनुंज्ञानजनथि अने
आसंसारमांपणजेमनुष्यने जेसंघाथेस्वार्थहोयतेनोकोइरित्येअवगुणलेनहिशामाटेजएने पोतानास्वार्थनुंहेतछे
तोजेणेभगवानसाथे जन्ममरणनाभयथकिछुटवानोस्वार्थजाण्योहोयतेनें कोइरित्येभगवाननोअवगुणआवे

नहिअनेजेएमजांणेभगवानतोकोईकनाफरव्याफरिजायछेएमसमझिनेजेभगवाननोअवगुणलेतेनेतोज्ञाननुंअं
गपणनथि अनेहेतनुंअंगपणनथिएविरित्येंकहिनेश्रीजिमहाराजे मोटामोटापरमहंसनेकह्युंजेतमेतमारेएवेमांथि
जेअंगहोयतेकहोपछेसर्वेपरमहंसेकह्युंजेअमारेतोज्ञाननुंअंगछे पछेश्रीमहाराजबोल्याजेजेनेहेतनुंअंगहोयतेने
तोपोतानाजेप्रितमतेनेअर्थेजेनकरवानुंहोयतेपणथाय कमजेआसंसारनेविषेजेचोरहोयतेनेपोतपोतानिस्त्रिनेछो
करांतेनेविषेहेतहोयछेनेज्यारेचोरिकरवाजायतारेबिजामांणसनेमारिनेपोतानाघरनामाणसनेद्रव्यआपेछेनेएचो
रघणोनिरदईछेपणपोतानाकुंटुंबिउपरस्यहेतछे तोतेसंघाथेनिर्दयनथिथातोतेमजेनेभगवानकेभगवाननाभक्तसं
घाथेहेतहोयतेनेभगवानकेभगवाननाभक्तउपरस्यक्रोधकेईर्ष्याआवेजनहि अनेअवगुणपणकोईरित्येआवेजनहि
एवुंजेनेहेतहोयतेनेहेतनुंअंगकहियेंअनेजेनेज्ञानकेहेतएबेमांथिएकेयअंगनथि तेनेचालाचुंथणोकहियेंएटलिवार्त्ता
कहिनेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांपधार्या पछेतेजदिवससांझनेसमेदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबार्य
ओरडानिओसरियेगादितकियाबीछावेलढोलियाउपरस्यविराजमाथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अ
नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनोहारपेर्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहति अनेपोतानिआगल्यसाधुदुकडसरोदावजाविनेकीर्त्तनगाताहता तेकिर्त्तनभक्तिज्यारेकरिरह्या
तारेश्रीजिमहाराजेएमआज्ञाकरिजेअमारिलखेलिजेशिक्षापत्रितेनोपाठअमाराआश्रितजेत्यागि साधुतथाब्रह्म
चारितथागृहस्थबाईभाइसर्वेतेणेनित्येकरवो अनेजेनेभणतांनआवडतुंहोयतेनेनित्येश्रवणकरवुं अनेजनेश्रवण

करवानोजोगनआवेतेनेनित्यंशिक्षापत्रीनीपूजाकरवि एविरित्यंअमेशिक्षापत्रीमांजलख्युंछे माटेएत्रणयमांथि
जेनेफेरपडेतेनेएकउपवासकरवोएमअमारिआज्ञाछे एविरित्यनीजेश्रीजिमहाराजनिआज्ञातेनेपालवानोनियम
एसर्वेयेंधार्योजेहेमहाराजजेमतमेकहोछो तेमअमेसर्वेपालशुंतेनेंसांभलिनेश्रीजिमहाराजअतिशेप्रसन्नथईनेस
र्वेसाधुननेसर्वेब्रह्मचारिनेमलताहवा अनेसर्वेसत्संगिनाहृदयनेविषेपोतानांचरणारविंदआपताहवा ॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥१॥ ॥२२४॥ ॥संवत् १८८२ नाज्येष्टशुदि ६ छठ्यनेदिव
ससांझनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
नाफलियानेविषेबाजोठउपरयविराजमानहता अनेमस्तकउपरश्यामछेडानिधोलिपाघबांधिहति अनेश्वेतचादर
ओढिहति अनेश्वेतखेसपेर्योहतो अनेपागनेविषेमोगरानापुष्पनोतोरोखोशोहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआग
ळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युं जेजगतनेनाशवंतदेखेछे
अनेदेहनेमुकिनेचैतन्यजुदोथइजायछे तेनेपणदेखेछेतोपणआजिवनेजगतनुंप्रधानपणुंहईयामांथिमटतुनथि अ
नेपरमेश्वरनेसर्वप्रकारेसुखनासिंधुंजांणेछे तोपणपमेश्वरमांजोवनुंचित्तचोटतुंनथि तेमसतसंगपणएनाहृदामां
मुख्यथातोनथि अनेधनस्त्रीआदिकजेसंसारीकपदार्थतेमांथिप्रितिमटतिनथितेनुंशुंकारणहशे पछेमुक्तानंदस्वामि
येंकह्युंजेजिवनाहृदामांवैराग्यनथि तेणेकरिनेजगतनुंप्रधानपणुमटतुंनथि नेभगवानमांप्रितियातिनथि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेवैराग्यनिन्यूनताछेएतोवातसाचिपणअमनेतोएमभासेछे जेजेनेसत्संगथातोथातांजेवुंअंग

बंधाईजायछे तेवुंनेतेवुंजसदायरहेछेपणतेविनाविजुंथातुंनथि अनेसत्संगेकरिनेतेअंगनिपुष्टितोथाय पणअंगतो
तेनुंतेजरहेछे अनेज्यारेजेनेजेअंगबंधायछे तारेअंगबंधातांएनुंचित्तविभ्रांतजेवुंथईजायछेजेमकामिहोयतेनुंचि
त्तकामेंकरिनेविभ्रांतथायनेजेमक्रोधिहोय तेनुंचित्तक्रोधेकरिनेविभ्रांतथाय नेजेमलोभिहोयतेनुंचित्तलोभेकरि
नेविभ्रांतथायतेमएनुंचित्तअंगबंधातांविभ्रांतथईजायछे पछेतेविभ्रांतमांजेवुंअंगबंधायतेवुंअंगरहेछे माटेजेस
मजुहोयतेनेपोतानुंजअंगहोय तेनेओलखिराख्युंजोईयेतेज्यारेकामक्रोधादिकेकरिनेपोतानेविक्षेपथातोहोय तारे
पोतानाअंगनोविचारकरे तोतेकामादिकक्षिणपडिजायजेमकोईकगृहस्थहोयतेनेपोतानिमाताबोनअथवादिक
रिअतिस्वरूपवानहोय तेनेजोईनेजोभुंडोघाटथइजायतो पछेतेनिकेविदाक्यथायतेविदाक्यज्यारेसत्संगविना
विजुंपदार्थप्रधानथायतारेथईजोईये अनेज्यारेएविदाक्यअजोग्यपदार्थनासंकल्पनेदेखिनेनथायतेनात्दामांतो
सत्संगपणप्रधाननरहे अनेसर्वेसाधननुंफलरूपतोआ्आसत्संगछेतश्रीकृष्णभगवानेंउद्धवप्रत्येएकादशस्कंधमां
कह्युंछे जेअष्टांगयोगतथासांख्यविचारतथाशास्त्रपठनतथातपत्यागयोगयजननेव्रतादिकेकरिनेहुंतेवोवशथातो
नथि जेवोसत्संगेकरिनेवशथाउंछुं माटेअमनेतोएमभासेछेजेपूर्वजन्मनोसंस्काररहशे तेपणसतपुरुषनेजोगेकरि
नेथयोहशेअनेआजपणजेनेसंस्कारथायछेतेसतपुरुषनेजोगेकरिनेजथायछेमाटेएवासतपुरुषनोसंगप्राप्तथयोछे
तोपणजेनेजेमछेतेमसमजातुंनथितेनेंअतिशेमंदबुद्धिवालोजाणवोशामाटेजेजेविश्वेतद्दिपमांसभाछे नेजेविगो
लोकवैकुंठलोकनेविषेसभाछे नेजेविबदरिकाश्रमनेविषेसभाछेनेथिपणहुंआसतसंगिनिसभानेअधिकजाणुंछुं

अनेसर्वेहरिभक्तनेअतिशेप्रकाशेजुक्तदेखुंछुं एमांजोलगारपणमिथ्याकेताहईयेंतोआसंतसभानासमछे तेसम
शासारुखावाथडेछेजेसर्वनेएवुअलोकिकपणुंसमंझातुंनथि अनेदखवामांपणआवतुंनथि तेसारुसमखावापडेछे
अनेब्रह्मादिकनेपणदुर्लभएवोजेआसत्संगतेमांआविनेंपरमेश्वरविनाजेनेबिजापदार्थमांहेतरहेछे तेनुंकारणएछे
जेजेविएजिवनेपरोक्षनेविषप्रतीतिछे तेविप्रत्यक्षनेविषेदृढपणेप्रतीतिथातिनथि तेश्रुतिमांकह्युंछेजेजेविपरोक्षदे
वनेविषजिवनेप्रतितिछे तेविजोप्रत्यक्षगुरुरूपहरिनेविषेआवेतोजेटलाअर्थप्रापथावानाकह्याछे तेटलासर्वेअर्थ
तेनेप्रापथायछे अनेज्यारेआवोसतसमागमप्रापथयो तारेदेहमुकिनेजेनेपांमवाहतातेतोदेहछतांजमल्याछे माटे
जेनेपरमपदकहियें मोक्षकहियें तेनेछतेदेहेजपांम्योछे अनेआवार्त्ताजेकहितेजणायछे तोजाडिजेविपणएतोअ
तिशेझिणिछे तेजेएविरित्येवरततोहोयतेनेएमसमझायजेएवार्त्ताअतिझिणिछे नेबिजानेतोसमझ्यामांपणआ
वेनहि एविअतिशेझिणिवार्त्ताछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानाउतारामांपधार्या॥
॥इतिवचनामृतं॥२॥ ॥२२५॥ ॥संवत् १८८३ नाआशाडवदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषे विराजमानहतानेतेदिवसठकरहरजिय्येंपो
तानेघेरश्रीजिमहाराजनांपधरांमणिकरितारेश्रीजिमहाराजत्यांपधार्यापछे उगमणेबारओरडानिओसरियेंतो
सियाउपरत्यगादितकियाबिछाविनेश्रीजिमहाराजने विराजमानकर्यापछेहरजिठकरेश्रीजिमहाराजनिकेशरचंद
नादिकेकरिनेपुजाकरिएविरित्येश्रीजिमहाराजपूर्वमुखारविंदविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतां अ

नेकंठनेविषे मोगरानापुष्पनाहारतथाबेभुजानेविषेतेपुष्पनागजरातथापायनेविषेतेपुष्पनातोरातेअतिशेविराज
मानहता अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादशदशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
तेसमयमांश्रीजिमहाराजेसर्वेसंतमंडलनेप्रश्नपुछ्युंजेज हरिभक्तनाहृदयनेविषेदयानेस्नेहएबेस्वाभाविकरह्याहो
यतारेस्नेहनुंस्वरूपतोमधजेवुंछे तेज्यांत्यांचोटेअनेदयानोस्वभावएवोछेजेज्यांत्यांदयाकरे तारेभरतजियेमृगबालउप
रदयाकरितो तेमृगलिनेपश्यजन्मलेवोपड्यो अनेजदयावानहोयतेनेजउपरदयाआवेत संघाथेस्नेहथयाविनारहे
नहि अनेएदयानेस्नेहतेनेटाल्यानोउपायतोआत्मज्ञाननेवैराग्यएबेजछे तेआत्मज्ञानएवुंछेजेजेमांकांइविजुंपसेज
नहिअनेवैराग्यनुंएवुंस्वरूपछेजेसर्वेनामरूपनेनाशवंतदेखाडेमाटेआत्मज्ञाननेवैराग्यएबेवतेकरिनेदयानेस्नेहनोना
शथैजायछे अनेस्थूलसूक्ष्मनेकारणएआदिकसर्वेउपाधिनोपणनाशथैजायछे अनेकेवलब्रह्मसत्तामात्ररहेछेपछे
एने भगवानतथाभगवाननाभक्तनेविषेदयानेस्नेहरहेछेकेनथिरहेताएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामितथाशुकमुनि
तथानित्यानंदस्वामिएआदिकपरमहंसेजेविजेनिदर्शीपुगितेवोतेणेउत्तरकरयो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंजथार्थ
समाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेएनोतोउत्तरएमछे जेज्ञाननेवैराग्येकरिनेत्र
णयशरीरत्रणयअवस्थानेत्रणयगुणएसर्वमायिकउपाधिथकिचैतन्यजुदोथैजायछेनेकेवलसत्तामात्ररहेछे पणमा
यिकउपाधिनोलेशपणरहेतोनथितारेजेमदीपकनोअग्नीतेकोडियुंतेलनेवाट्यएत्रणयनेजोगेकरिनेदृष्टिमांआवेतथा
ग्रहणकरयामांआवेपणज्यारेएत्रणयप्रकारनिउपाधिनोसंगछुटिजायछे तारेएअग्निकांइनिदृष्टिमांपणनआवेनेग्र

हणपणनथायनेउपाधियेजुक्तहोयतारेजदृष्टियेआवेनेग्रहणकर्यामांआवे तेमज्ञानवैराग्येकरिनेसर्वेमायिकउपा
धिनिवृत्तिपामेछे तारेएजीवात्माछेतेकेवलब्रह्मसत्तामात्ररहेछेनेतेमनवाणिनेअगोचरछे नेकोइइंद्रियेकरिनेग्रह
णकर्यामांआवतोनथि पछेतेकालेतोएनेजोशुद्धसंप्रदायेकरिनेभगवाननुंज्ञानप्राप्तथयुंहोयनेभगवाननेभगवा
ननाभक्तनुंमहात्म्ययथार्थपणेसमझाणुंहोयतेनेतोसर्वेमायिकउपाधिनोसंगटलिजायने पोतानोजीवात्माब्रह्मरू
पथायतोपणभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेजेदयानेप्रीतितेनिरंतररहेछे त्यांदृष्टांतछेजेमदीपकनिजोत्यछे तेने
ज्यारेउपाधिनोसंगटलिजायछे तारेएअग्निकोइइंद्रियेकरिनेग्रहणनथायएवोआकाशनेविषेरहेछेतोपणएअग्निने
विषेसुगंधितथादुर्गंधिनोजेपाशलागोहोयतेटलतोनथितथाजेमवायुछे तेतोअग्निथकिपणवधुअसंगिछे तोपण
तेनेसुगंधितथादुर्गंधिनोपाशलागेछे तेमजजीवात्मानेज्ञानवैराग्येकरिनेमायिकउपाधिनोसंगटलिजायछे तोपण
सत्संगनोपाशलागोछेतेटलतोनथि अनेतेब्रह्मरूपथायछेतोपणनारदसनकादिकनेशुकजिनिपेठे भगवानतथा
भगवाननाभक्तनेविषेअतिशेदयानेप्रीतियेजुक्तवर्तेछे त्यांश्लोकः ॥ परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया
गृहीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान् ॥ तथानित्यंविष्णुजनप्रियः तथा आत्मारामाश्चमुनयो० तथा प्रायेणमु
नयोराजन्० तथा गीतामांकह्युछेजे ब्रह्मभूतःप्रसन्नात्मानशोचयतिनकांक्षति समःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेप
राम् ॥ १ ॥ इत्यादिकघणाकश्लोकेकरिनेप्रतिपादनकर्युंछे जेभगवाननाभक्तहोयतेज्ञानवैराग्येकरिनेमायिकउ
पाधिनेत्यागकरिनेब्रह्मरूपथयाहोयतो पणभगवानतथाभगवाननाभक्तनेविषेदयानेप्रीतितेणेजुक्तहोयछे अने

जे भगवाननोभक्तनहोयनेकेवलआत्मज्ञाननेवैराग्यकरिनेमायिकउपाधिनेटालिने सत्तामात्रवर्त्ततोहोयतेनेतो
साधनदशानेविषेभगवाननीउपासनायेरहितएवाजे केवलआत्मज्ञानीतेनासंगरूपकुसंगनोपाशलागोछे माटे
भगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेदयानेस्नेहथातानथीजेमवायुनेनेअग्निनेदुर्गंधनोपाशलागेछे तेमजएनेतेकुसंग
नोपाशलागोछे तेकोइप्रकारेटलतोनथिजेमअश्वत्थामाब्रह्मरूपथयोहतोपणएनेकुसंगनोपाशलागोहतो माटेश्री
कृष्णभगवाननेतेभगवाननाभक्तजेपांडवतेनेविषे दयानेस्नेहथयानहीतेमकेवलजेआत्माज्ञानिछेते ब्रह्मरूपथाय
छेतोपणतेनेकुसंगनोपाशजातोनथिनेभगवाननेभगवाननाभक्तमांदयानेस्नेहथातांनथि माटेभगवाननाभक्त
नेतोमायिकउपाधिनोसंगमटिजायछे तोपणभगवानतथाभगवाननाभक्ततेनेविषेअतिशेदयानेप्रीतिवृद्धिनेपां
मेछे पणकोइरित्येदयातथाप्रीतिटलतिनथिअखंडरहेछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपो
तानेउतारेपधार्‍या॥ ॥इतिवचनामृतं॥३॥ ॥२२६॥ ॥संवत् १८८३ नाश्रावणशुदि३तृतीयानेदिव
सस्वाभिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेउतारेमेडिनिओसरिउपरस्वगादित
कियाबिछवाविनेउत्तरादेमुखारविंदविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तहोयनेते
ज्ञानवैराग्यजुक्तहोयनेविचारनेबलेकरिनेंपोतानेबंधनकरे एविजेमायिकपदार्थमांप्रितितेनेटालिनांखिहोयतोपण
एभक्तनेज्यांसुधिनिर्विकल्पसमाधिथायनहिंत्यांसुधिबाधितानुवृत्तिरहिजायछेतेणेकरिनेविच्यारमांएमरहेछेजेर

खेमारेमाबापस्त्रीछोकरांद्रव्यकुटंबदेहगेहएमनेविषेप्रितिरहिगईहोयनहि एमवितारहेछेजेमकोइकसुरविरपुरुषहो
यतेणेपोतानासर्वेशत्रुमारिनांख्याहोयतोपणतेमरेलशत्रुथकिपणक्यारेकबिजायछेतथास्वप्नमांतेशत्रुनेदेखेतारेबि
जायछे तेमतेज्ञानिभक्तनेपणजेजेपदार्थअंतरमांथिजुठुंकरिनाख्युंछेनेतेमांथिप्रितितोडिनांखिछेतोपणबाधितानु
वृत्तियेकरिनेअंतरमांमायिकपदार्थनाबंधनथकिबिक्लागेछे अथवाधनकलत्रादिकपदार्थनिकोईकसमेस्मृतिथै
आवेछे तारेमनमांबिजवायछेजेरखेमुंनेबंधनकरे एविरित्येजेपदार्थअंतरमांथिअसत्यकरिनांख्यांतेपदार्थनिपा
छिस्मृतिथई आवेतेनेबाधितानुवृत्तिकहियेतेबाधितानुवृत्तिज्यारेनिर्विकल्पसमाधिथायतारेनाशथायछेने एपुरुष
नेखाधापिधानितथादिवसरात्रिनितथासुखदुःखनिकशिखबरस्यरेहतीनथि अनेज्यारेएनिर्विकल्पसमाधिमांथिवा
रणेनिसरेनेसविकल्पसमाधिमांवर्त्ते तारेताबाधितानुवृत्तिरहेखरिमाटेतेहरिभक्तनेतावआवेअथवादेहपडवानोस
मोथाय तारेबाधितानुवृत्तिनेजोगेकरिनेभगवानविनाबिजापदार्थनिपणक्यारेकस्मृतिथइआवे अनेतेसमामां
जेबोलायतेपणबरल्याजेवुंबोलाय अनेओयबापओयमाएवांवचनपणबोलायतारेजे आबाधितानुवृत्तिनामर्म
नेनसमक्तोहोयतेनाहईयामांतेहरिभक्तनांअवगुणआविजाय जेआभगवननोभक्तकेबातोहतोनेअंतकालेआं
मकेमबरलेछे एवोजेअवगुणलेवायछेतेबाधितानुवृत्तिनोमर्मजाण्याविनालेवायछे अनेआसंसारमांकेटलाक
पापिमनुष्यहोयनेतेअंतसमेबोलतांचालतांखबडदारथकादेहनेमेलेछे अथवाकोईकसिपाइनेरजपुतहोयनेतेनेश
रिरमांघावागेएटलेखबडदारथकानेबोलताचालतामरिजायछे माटेभगवानथिविमुखहोयनेतेखबडदारथकादे

हमुंकेतोषणशुंतेनुंकल्याणथायछे तेनोतोनरकमांजनिवासथायछे अनेन्नगवाननोन्नक्तहोयतेन्नगवानमुंनाम
स्मरणकरतोथकोदेहमुंकेअथवाबाधितानुवृत्तिनेजोगेकरिनेबेसुधथईनेदेहमुंकेतोपणएन्नगवाननोन्नक्तन्नगवान
नाचरणारविंदनेजपामेछे अनेतेजदिवससंध्यासमेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांमेडिनिओसरियेविराजमान
हता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नरा
ईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमोटेरापरमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्युं जेआदेहनेविशेजीवरह्योछेतएकठेकाणेकेविरित्ये
रह्योछेनेसर्वदेहमांकेविरित्येव्यापिरह्योछेतेकहो पछेजेनेजेवुंन्नाशुंतेणेतेवुंकह्युंपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंको
ईथिसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमदेहनेविषेअन्नादिकरसनोविकारवियछे तेमपंचमहान्नूत
नोविकाररूपएवुंएकहृदयनेविषेमांसनुचक्रछे तेनेविषेजीवरह्योछेतेजेमचिंथरानोकाकडोहोयतेनेतेलेपलाविने
अग्नियेसलगाव्योहोयतेमजीवछेतेतेमांसनाचक्रसंघाथेवलगीनेरह्योछे अनेवलिजेमलोढानोखिलोहोयतेनेविषे
अग्निव्यापिरह्योहोयतेममांसनाचक्रनेविषेजीवजेतेविशेषसत्तायेकरिनेव्यापिरह्योछे अनेसामान्यसत्तायेकरिने
बधादेहनेविषेव्यापिरह्योछे माटेजजेठेकाणेदेहमांदुखथायछेतेसर्वेदुखजीवनेजछेपणदेहनासुखदुखथकिएजीव
जुदोनकेवाय अनेकोईकएमकहेशेजेजीवतोप्रकाशमानछे अनेमांसनुंचक्रनेदेहतोप्रकाशेरहितछेतबेनेएकबीजा
मांमल्याकेमकेवायतोएनोउत्तरएमछे जेजेमतेलकोडियुंनेवाट्यनासंबंधविनाएकलोअग्निनोज्योतिप्रकाशनेवि
षेअधरपधररहेतोनथि तेमपंचन्नूतनोविकाररूपएवुंजेमांसनुंचक्रतेनासंबंधविनाएकलोजिवरहेतोनथि अनेजेम

कोडियाथकितलथकिनवास्यथकिअग्निजुदाछे तेकोडियानेभागवेकरिनेंअग्निनोनाशथातोनथि तेममांसनाचक्र
नेविषेनेदेहनेविषेजीवव्यापीनेरह्योछे तोपणदेहनेमरवेकरिनेजीवमरतोनथि अनेदेहभेलोसुखदुखनेतोपांमेखरो
पणदेहनाजेवोएजीवनोनाशवंतस्वभावनथिएविरित्येजीवअविनाशिछेनेप्रकाशरुपछेनेदेहनेविषेव्यापकछे अ
नेजेममंदीरनेविषेएकस्थलमांदिवोमुक्योहोयतदिवानाअग्निनिज्योतिविशेषकरिनेतोवाट्यनेविषेव्यापिरहीछे अ
नेसामान्यपणेकरिनेतोबधाघरनेविषेव्यापिरहिछे तेमजीवात्माछेतेपणविशेषकरीनेतोपंचमहाभुतनाविकाररुप
जेमांसनुंचक्रतेनेविषेव्यापिनेरह्योछे अनेसामान्यपणेकरिनेतोबधादेहमांव्यापिनेरह्योछे एविरित्येआदेहनेविषे
जीवरहेछेअनेएजीवनेविषेपरमेश्वरपणसाक्षीरुपेकरिनेरहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥२२७॥

संवत् १८८३ नाभादरवाशुदि ११ एकादशिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउग
मणेवास्यओरडानिओसरियेंगादितकियाउपरस्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषे
मोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता अनेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोराविराजमानहतानेहाथनेविषेमोगरानापुष्पना
गजराविराजमांनहताने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिह
ति तेसमयमांश्रीजिमहाराजेकयुंजेकांईकप्रश्नपुछो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजे हेमहाराजभगवाननिजेभक्ति
छे तेमांकोइरित्यनुंविघननथायएवितेकइभक्तिछे अनेजेभक्तिमांकोईकविघनथायछे तेकेईजात्यनीभक्तिछे प्र
छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतृतियस्कंधमां कपिलगीतानेविषेमातादेवहूतियेकपिलदेवजीप्रत्येकह्युंछेजे॥यन्नाम

धेयश्रवणानुकीर्त्तनात्० ॥ एवंश्लोकेकरिनेजेवुंभगवाननुंमहात्म्यकह्युंछे तथाकपीलजियेंमातादेवहूतिप्रत्येपो
तानुंमहात्म्यकह्युंछेजे ॥मद्भयाद्वातिवातोयंसूर्यस्तपतिमद्भयात्० ॥ एविरित्येमहात्म्यसहितभगवाननिभक्तिहोय
तेमांतोकांईजात्यनुंविघनआवेनहिं अनेमहात्म्यजांण्याविनाप्राकृतबुद्धियेंकरिनेजोभक्तिकरेतोतेमांविघनआवे
छे पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेएमहात्म्यजुक्तभक्तिआव्यानुंसुंसाधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशुकस
नकादिकजेवाजेमोटापुरुषतेनिजेसेवानेप्रसंगतमांथिमहात्म्यसहवर्त्तमानएविजे भक्तितेजीवनाहृदामांउदेथाय
छेपछेशुकमुनियेपुछ्युंजे एकतोभगवाननोभक्तएवोहोयजेतेनेभगवाननोनिश्चेपणपरीपक्कहोयनेकामक्रोधलो
भमोहादिकजेविकारतेएकेतेनाहृदामांआवेनहि अनेबिजोभक्तहोयतेनेतोभगवाननोनिश्चेपरिपक्कहोयपणकाम
क्रोधलोभमोहादिकविकारेकरिने अंतरमांविक्षेपथातोहोयएवेप्रकारनाभक्तज्यारेंदेहनेमुके तारेएवेयभक्तनेभ
गवाननाधाममांसरखासुखनिप्राप्तिथायछे केअधिकन्युनसुखनिप्राप्तिथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
भगवाननाभक्तनेभगवाननोनिश्चेपणपरिपूर्णहोयने कामक्रोधलोभादिकेकरिनेविक्षेपनेनपांमतोहोयनेअति
शेत्यागीनेअतिवैराग्यवाननेअतिआत्मनिष्ठावालोहोयने जोतेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तिविनाकांईकबिजुं
इच्छेतोतेनेन्यूनसुखनिप्राप्तिथायछेअनेबिजाजेभक्तछेतेनेपणभगवाननोनिश्चेतोपरिपूर्णछे तोपणहृदामांकाम
क्रोधलोभमोहादिकनोविक्षेपआवे तारेपोतानाहृदामांदाझ्यथायनेभगवानजेप्रत्यक्षश्रीकृष्णतेनिमुर्त्तिविनाबि
जाकोइपदार्थनेइच्छेनहिंतेनेआत्मनिष्ठावैराग्यजोथोडांहोयतोपणएदेहमुकिनेंभगवाननाधाममांबहुमोटांसुखने

पामेछेशामाटेजेप्रथमकह्योजेभक्ततेउपरथ्थितोत्यागिनेनिष्कांमिजणायछे पणभगवाननिमूर्त्तिविनाबिजिप्रा
प्तदर्शनादिकप्राप्तिनिल्हदामांइच्छाछे माटेएसकामभक्तकेवायनेअनेपरलोकनेविषेजरुरन्यूनसुखनिप्राप्तिथाय
छे अनेजेबिजोभक्तकह्यो तेउपरथ्थितोसकामजेवोजणायपणएभक्तभगवाननिमूर्त्तिविनाअंतरमांबिजुंकांइइ
च्छतानथी अनेभगवाननीमूर्त्तिविनाबिजासुखनिइच्छानोजोघाटथइजायतोअतिशेमनमांदाझेछे माटेएनि
ष्कामभक्तकेवायतेज्यारेदेहनेमुके तारेबहुमोटासुखनेपामेछेनेभगवाननोपार्षदथायछे अनेश्रीकृष्णभगवाननि
मूर्त्तिनेविषेअतिशेप्रितियेजुक्तथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥२२८॥ ॥संवत् १८८३ नाभादरवा
वदि ५ पंचमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषे
बिराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वहरिभक्तउपरकृपादृष्टिकरिनेबोल्यताहवा जेभगवाननोभक्तहो
यनेभगवाननिकथाकिर्त्तनश्रवणादिकजेनवधाभक्ति तेनेजोहरिभक्तउपरइर्षायेकरिनेकरे तोतेभक्तियेकरिने
भगवानअतिशेराजिथातानथि अनेइर्षानोत्यागकरिनेकेवलपोतानाकल्याणनेअर्थेभक्तिकरेपणलोकनेदेखाडवा
सारुनकरेतोतेभक्तियेकरिनेभगवानप्रसन्नथायछे माटेजेनेभगवाननेराजिकरवाहोय तेनेतोलोकदेखावावाते
अर्थेतथाकोइकनिइर्षायेकरिनेभक्तिनकरविकेवळपोतानाकल्याणनेअर्थेजकरवि अनेभगवाननिभक्तिकरतां
थकांकांइकपोतानेअपराधथैजायतेनोदोषबिजानेमाथेधरवोनाहिं अनेजीवमात्रनोतोएवोस्वभावछे जेज्यारेकां

इकपोतामांवांकआवे तारेएमबोळेजे मुंनेबिजेकोईयेंभुलाव्यो तारेमारामांभुल्यपडिपणमारामांकांईवांकनथि
पणएमकेनारोमाहामुरखोछेकेमजेबिजोतोकोइककेशजेतुंकुवामांपड्य तारेएनेकेवेकरिनेशुंकुवामांपडवुं माटेवां
कतोअवळुंकरतेनोजछे नेबिजानेमाथेदोषदेछे तेमजइंद्रियोनेअंतःकरणनोवांककाडवोएपणजीवनिमुर्खाइजछे
नेजीवनेमनतोपरस्परअतिमित्रछे जेमदुधनेनेपांणिनेमित्रताछेतेमजीवनेनेमननेमित्रताछे तेज्यारेदुधनेनेपांणि
नेभेळांकरिनेअग्निउपरमुके तारेपांणिहोयतेदुधनेतळेबेसेनेपोतेबळेपणदुधनेबळवानदे तारेदुधपणपांणिनेउगा
रवानेसारुपोतेउभराईनेअग्निनेओलविनांखेछे एविरित्येबेयनेपरस्परमित्राचारछे तेमजजिवनेनेमननेपरस्पर
मित्राचारछेतेजेवातजिवनेनगमतिहोय तेवातनोमनमांघाटथायजनहिं ज्यारेकांइकजीवनेगमतुंहोयतारेजमन
जीवनेसमजावे अनेजीवज्यारेभगवाननुंध्यांनकरतोहोय तारेमनकेशजेभगवाननीभक्तकांईकबाईहोय तेनुं
पणभलुंध्यानकरवुं पछेतेनासर्वअंगनुंचिंतवनकराविनेपछे जेमबिजिस्त्रीनेविषेखोटोघाटघडेतेमतेनेविषेपण
खोटोघाटघडे तारेजोएभक्तनोजीवअतिशेनिर्मळहोयतोतोमननुंकह्युं नमानेनेअतिशेदाब्ययथायतोमनएवांफ
रिनेक्यारेयघाटघडेनहि अनेजोएनोजीवमळिनहोयनेपापेजुक्तहोयतोमननुंकह्युंमानेतारेवळिमनएनेभुंडाघा
टकराविकराविनेकल्याणनामार्गथीपाडिनाखे तेसारुकल्याणनामार्गथीअवळिरित्येअधर्मनिवार्त्तानेपोतानुंम
नकहे अथवाविजुंकोइमाणसकहेतोतेनेसंघाथेजेशुद्धमुमुक्षुहोयतेनेअतिशेवैरथैजायछे पछेपोतानुंमनअथवा
बिजोमाणसतेफरिनेतनेतेवार्त्ताकेवाआवेनहि अनेमनछेततोजीवनुंमित्रजछेतजीवनेनगमेएवोघाटघडेजनहि

अनेज्यारेकांईमननेअजोग्यघाटथैजाय तारेजोजीवनेमनउपरख्रअतिशेरिसचढतिहोयतोफरिनेमनमांएवोघाट थायजनहि अनेज्यारेमननेसदायअयोग्यघाटथयाकरताहोय तारेएनेपोतानाजीवनोजवांकसमजवोपणएकला मननोवांकसमजवोनहि एविरित्येसमजिनेभगवाननिभक्तिकरेतोतेनेकोईविमुखजीवनोतथापोतानामननोजे कुसंगतेलेशमात्रअडिसकेनहि अनेनिर्विघनथकोभगवाननुंभजनकरे॥ ॥ इतिवचनामृतं॥ ६॥

॥ २२९॥ ॥ संवत् १८८३ ना भादरवावदि ६ छख्नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीम हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरवारमांपोतानाउतारानेविषेगादितकियाउपरख्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वे तवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता नेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोराविराज मानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहारा जसर्वेहरिभक्तप्रत्येबोल्याजेअमाराअंतरनाजेसिद्धांतछेतेकहियेछैये जेजेनेपोतानुंकल्याणइछवुं तेनेतोभगवा ननेभगवाननासाधुएथिउपरांतबिजुंकांइजगतमांसुखदाइनथि माटेजमपोतानाशरीरनेविषेजीवनेआत्मबुद्धिव र्तेछेतेविभगवाननेभगवाननासंतनेविषेआत्मबुद्धिराखीजोइये अनेभगवाननाभक्तनोपक्षद्रढकरिनेराख्योजोइ येनेतपक्षराखतांथकांआयरुवधोअथवाघटोअथवामानथाओकेअपमानथाओ अथवादेहजीवोकेमरोपणको इरित्येभगवाननेभगवाननाभक्तनोपक्षमुकवोनहि नेएमनोअभावआववादेवोनहिंअनेभगवानाभक्तजेवांदेह नेदेहनांसगांसंबंधिनेवाल्लांराखवांनहि एविरित्येजेहरिभक्तवरतेतेनेअतिग्रसवानएवाजेकामक्रोधादिकशत्रुतेप

णपराभवकरिसकतानथी अनेजेभगवाननुंब्रह्मपुरधामछे तेनेविषेभगवानसदायसाकारमुर्त्तिविराजमानछे अनेभगवाननाभक्तपणएभगवाननाधाममांमुर्त्तिमानथका भगवाननिसेवानेविषेरहेछे तेभगवाननाजेनेप्रत्यक्षप्रमाणदृढआशरोहोय तेनेमनमांएविबिकनराखवि जेहुंरखेमरिनेभुतप्रेतथाउंकेरखेइंद्रलोकनेजपामुंकेरखे ब्रह्मलोकनेजपामुंएविआशंकामनमांराखविनहिकेमजेजएवाभगवाननाभक्तहोयतेतोभगवाननाधामनेजपामेपणवच्यमांक्यांइतेनेभगवानरखवादेनाहिं अनेएभक्तजनहोयतेनेपणपोतानुंजेमनछे तेनेपरमेश्वरनाचरणारविंदनेविषेदृढकरिनेराखवुं जेमवज्रनिपृथविहोयतेमांवज्रनिखिलिचोडिहोय तेकोइरित्येउखडेनहि तेमभगवाननाचरणारविंदनेविषेपोतानामननेदृढराखवुं अनेएविरित्येजेभगवांननाचरणारविंदनेविषेपोतानामननेराखे तेनेमरिनेभगवाननाधाममांजावुंएमनथिएतोछतिदेहजभगवाननाधामनेपांमिरयोछेएमवार्त्ताकरिनेजयसच्चिदानंदकहिनेसर्वसभानेउठवानिआज्ञाकरि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७॥

॥२३०॥ ॥संवत् १८८३ नाभादरवावदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां उगमणेबार्यओरडानिओसरियेढोलियाउपरगादितकियानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारविराजमानहता नेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोराविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिमंडलनेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेनेएवोकियोउपायछे जेजेणेकरि

नेसदासुखिरवाय पछेमोटामोटासाधुहतातेणेजेवुंजेनेसमज्यांणुंतेणेतेवोउत्तरकर्‍यो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
एनोउत्तरतोएमछे जेजेभगवाननाभक्तनेएकतोद्रढवैराग्यहोय अनेबिजोअतिशेद्रढस्वधर्महोय अनेजेणेएवेसा
धनेकरिनेसर्वेइंद्रियोनेजितीनेपोतानेवशकर्‍यांहोय अनेजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेअतिशेप्रितिहोय
अनेजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेअतिशेमित्रभाववरततोहोयअनेजेकोइदीवसभगवानकेभगवानना
भक्तथकिउदासथायनहि अनेजेभगवाननेभगवाननाभक्तनेसंगजराजिरहेपणकोइविमुखजीवनिसाथेतगरुं न
हिंएवांजेहरिभक्तनांलक्षणहोयते आलोकनेविषेतथापरलोकनेविषेसदायसुखियारहेछे अनेवैराग्यनेस्वधर्मतेणे
करिनेजेणेपोतानांइंद्रियोनेवशनकर्‍यांहोयतेतो भगवानतथाभगवाननाभक्तनेसंगेरयाथकापणदुःखीयारहेछे
शामाटेजेजेणेपोतानां इंद्रियोनजित्यांहोयतेनेकोइठकाणेसुखथायनहि अनेभगवाननिभक्तिकरताहोयतोपण
ज्यारेइंद्रियोविषयमांतणाइजायतारेते हरिभक्तनात्हदामांअतिदुखथायछे माटेसर्वेपोतानांइंद्रियोनेजितीनेवश
करेतजसदासुखियारहेछे अनेजेणेसर्वेइंद्रियोनेजितिनेवशकर्‍यांहोयतेनेजवैराग्यवाननेधर्मवालोजांणवो पण
जेनांइंद्रियोवशनथयांहोयतेनेवैराग्यवाननेधर्मवालोनजांणवो अनेजेवैराग्यवाननेधर्मवालोहोयतेनेतोसर्वेइंद्रि
योनियममांहोय अनेतेसदायसुखियोहोयपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहे महाराजभगवाननोभक्तहोयतेनेभ
गवाननिभक्तिमांकियुंअतिशेमोटुंविघनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनेएजमोटुंविघनछेजे
जेपोतामांदोषहोयतेनेदेखेनहिं अनेभगवाननेभगवाननाभक्तथकिजेनुंमननोखुंपडिजायअनेतेभगवाननाभ

क्तथकिजेनेबेपरवाइथइजवायएजएनेअतिशेमोटुंविघनछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥८॥

॥२३१॥ ॥संवत् १८८३ नाआसोशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडा मध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्या हतां अनेपुष्पनाहारतथागजराविराजमानहताअनेपाघउपरत्यपुष्पनातोराकुकिरयाहताअनेपोतानामुखारविंदनि अगल्यमुनि तथादशदशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेसर्वेहरिभक्तनेकह्युंजेजेअमारा मोटामोटापरमहंसछे तेनिजेविस्थितिछेने समजणछेतेअमेतमनेवाइभाइसर्वेनेकहियेंतेनेसांभलिने पछेजेवि रित्येतमेसर्वेवर्त्ततांहोनेजेवितमने स्थितिहोयतेविरित्येतमेकहिदेखाडज्योएमकहिने श्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारामुनिमंडलमांजेमोटामोटासंतछे तेनेएमवर्त्तेछेजेपोतानाह्रदानेविषेजेजाणपणुंछे तेभगवाननाधामनोदरवाजोछे तेदरवाजाउपरत्यसर्वेसंतउभाछेजेमराजानाचाकरछे तेराजानाघरनेदरवाजेउभारत्याथकाकोइचोरभकारनेराजापासेजवादेतानथिअनेतेराजानाचाकरनेएमहिमत्यरेहेछेजेकोइराजापासेविघनकरवाजायतोतेनाकटकाकरिनांखियेंपणकोइरित्येराजासुधिपुगवादेइयेनहि एविहिमत्येसहितढालतरवारत्यबांधिनेउभारहेछे तेमअमासर्वेसंतछेतेजाणपणारूपजे भगवाननाधामनोदरवाजोत्यांउभारहेछे अनेएजाणपणानेमाहिजेअक्षरधामतेमां भगवानछेतेनांदर्शनकरेछे अनेतेभगवानभेलुंपोतानाह्रदानेविषेधनस्त्रीआदिकजे मायिकपदार्थतेनेपेसवादेता नथिअनेकोइजोरकरिनेमायिकपदार्थह्रदामांपेसवाआवेतोतेनोनाशकरिनांखेछेपणकोइरित्येजेठकाणेभगवान

नेहृदामांधास्याछे तेठकांणेपेसवादेतानथि अनेसुरविरनिपेंठेसावधानथकाउभारहेछे अनेहाणयवृद्धसुखदुःख
मानअपमानआदिकअनंतजात्यनांविघनआवेतेणेकरिनेपोतानामुकांमथिडगतानथि तारेकोइकआशंकाकरेजे
त्यांथिडगतानथितारेदेहनिक्रियाजे खांनपांनादिकतेनेकमकरताहशेतोतेदृष्टांतेकरिने कहियेछैयेजेजेमपांणिया
रिहोयतेकुवाउपरथिजळसिंचवाजायछे तारेकुवानाकांठाउपरथिपगमुक्योहोयतेनिपणसुरत्यराखेछे जेरखेकुवामां
पडिजाउंअनेबिजिवृत्तियेकरिनेकुवामांथिपांणिसिंचेछे वळिबिजुंद्रष्टांतजेमकोइकपुरुष घोडेचड्योहोयतारेघो
डानापेघडामांपगहोयत्यांपणसुरतराखे अनेघोडानिलगांमपकडिहोयत्यांपणसुरत्यराखे अनेद्रोडतांथकांवाटमां
झाडआवेखाडोआवेपथरोआवेत्यांपणसुरत्यराखेएविरित्येआसर्वेसाधुछे तेअंतरसन्मुखद्रष्टिराखिनेभगवाननि
सेवामांपणरहेछे नेदेहनिक्रियापणकरेछेनेपोतानिस्थितिमांथिडगतानथि एविरित्येश्रीजीमहाराजेमोटामोटाजे
संततेनिस्थितिकहिदेखाडिने पछेएमबोल्याजेतमारेसर्वेनेपणएविरित्येअंतरसन्मुखद्रष्टिराखिने निरंतरभगवान
निसेवामांरहेवुं अनेभगवानविनाबिजांपदार्थवाळांथावादेवांनहिंएवातनिअतिशेसावधानिराखवि अनेजेमरा
जानोचाकरछे तेराजापासेगाफलथैनेउभोहोयतोराजापासेचोरचकारजेपुगे तारेएचाकरनिचाकरिखोटिथाय
तेमहरिभक्तनेपणभगवानविनाबिजापदार्थमांप्रीतिथैजायतोजेठेकांणे पोतानाहृदानेविषेजाणपणामांभगवा
नरयाछे तेठेकांणेधनस्त्रीआदिकबिजांपदार्थपणपेसिजाय तारेएनिभक्तिखोटिथैजाय माटेपोतानिभक्तिनेनिर्वि
घनराखिनेजेपरमेश्वरनाचरणारविंदनेपांमवानेइछेतेनेजांणपणारूपजे भगवाननाधामनोदरवाजोतेनेविषेसा

धनथईनेरहेवुं अनेभगवानविनाबिजांपदार्थत्यांपेसवादेवांनहि एविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानासर्वेभक्तजननेशिक्षानांवचनकर्‍यां॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥९॥ ॥२३२॥ ॥संवत् १८८३नाआसोवदि१२द्वादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधु तथादेशदेशनासत्संगीहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेश्रीजिमहाराजपासेएकमाध्विसंप्रदायनोविद्वानब्राह्मणआव्योतेनेश्रीजिमहाराजेपुछ्युं जेतमरासंप्रदायनाग्रंथनेविषेवृंदावननेजभगवाननुंधामकह्युंछे अनेवळीएमकह्युंछेजेमहाप्रळयमांपणवृंदावननोनाशथातोनथि अनेशीवमार्गीहोयतेएमकेछे जेमहाप्रळयमांकाशिनोनाशनथियातोएवात्तोंअमारासमझ्यामांआवतीनथिशामाटेजेमहाप्रळयमांतोपृथ्विआदिकपंचभूतनोअतिशेप्रळयथैजायछे तारेवृंदावननेकाशितेकमरेतांहशेनेशांनेआधारेरेतांहशे एविजात्यनोअतिशेमोटोसंशयथायछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमाहाराजेभागवतनुं पुस्तकमगाविनेएकादशस्कंधमांथितथाद्वादशस्कंधमांथिचारप्रकारनाप्रळयनोप्रसंगहतोतेवांचिसंभळाव्योपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआभागवतनोतथागीतानोमतजोतांतोजेटलुंप्रकृतिपुरुषथिथयुंछेतेमहाप्रळयमांकांइरहेतुंनथि अनेजोमहाप्रळयमांवृंदावनअखंडरहेतुंहोयतोतेनाप्रमाणनोव्यासजीनाग्रंथनोश्लोकतथावेदनिश्रुतितेकहिसंभळावोशामाटे जेव्यासजीथिविजाकोइमोटाआचार्यनथि अनेबिजातोजेजेआचार्यथयाछे तेमणेव्यासजीनाकरेलाग्रंथनेआशरिनेपोतपोतानासंप्रदायचलाव्याछे माटेआदिआचार्यजे

व्यासजितेनांजे वचनंतसर्वेआचार्यनावचनकरतांअतिप्रमाणछे माटेव्यासजीनांवचनतथावेदनिश्रुतियेकरिने
जेवृंदावनमहाप्रलयमांनाशनथिथातुंएवुंजप्रमाणतेकहिसंभलावोतोअमारोसंशयनिवृत्तिथाय अनेजेजेआचा
र्यथयातेणेपद्मपुराणनावचनेकरिनेपातपोतानोमतस्थापनकर्योछे तेतोपद्मपुराणमांक्षेपकश्लोकनांखिनांखिने
स्थापनकर्योछे तेपोतानामतनाहोयतेमांनेपणविजाकोइमांनेनहिंमाटेश्रीमद्भागवतसरखाप्रसिद्धपुराणनुंवचन
कहिसंभलावोतोअमारेप्रतीतिआवे शामाटेजेव्यासजीयेंवेदपुराणइतिहासएसर्वेनुंसारसारग्रहणकरिनेश्रीमद्भा
गवतकर्युंछेमाटेजेवुंभागवतप्रमाणएवुंविजांपुराणअतिशेप्रमाणनहि अनेजेविभगवद्गीताप्रमाणतेवुंसमग्रभा
रतप्रमाणनहिंमाटेएवावखवानशास्त्रनुंवचनकहिसंभलावोतोअमनेहापडेएविरित्यनांजे श्रीजिमहाराजनांवचन
तेनेसांभलिनेतेब्राह्मणएमबोल्योजेहे महाराजतमेजेप्रश्नकर्युंतेसत्यछे नेतमाराप्रश्ननोउत्तरकरवानेआपृथवी
उपरयकोइसमर्थनथि अनेमारामननेतोतमारास्वरूपनिद्रढप्रतितिआविछेजेतमेतोसर्वेआचार्यनाआचार्यछोने
ईश्वरनाईश्वरछो माटेमुनेतमारुसिद्धांतहोयतेकृपाकरिनेकहो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवेदपुराणइतिहासने
स्मृतियोएसर्वशास्त्रमांथिअमेएसिद्धांतकर्युंछे जेजीवमायाईश्वरनेपरमेश्वरएसर्वेअनादिछे अनेमायाछेतेतो
पृथवीनेठेकाणेछेनेपृथवीमांरयांजेबिजतेनेठेकाणेजीवछे अनेईश्वरतोमेघनेठेकाणेछे तेपरमेश्वरनिईछायेकरि
नेपुरुषरूपजेईश्वरतेनोमायासंघाथेसंबंधथायछे तारेजेममेघनाजलनासंबंधेकरिनेपृथवीमांहतांजेबिजतेसैंवउ
गीआवेछेतेममायामांथिअनादिकालनाजिवहतातेउदयैआवेछे पणनवाजीवनथिथातामाटेजेमईश्वरअनादि

छेतेममायापणअनादिछे नेतेमायानेविषेरह्याजेजीवतेपणअनादिछे पणएजीवपरमेश्वरनाअंशनथिएतोअना
दिजीवजछे तेजीवज्यारेपरमेश्वरनेशरणेजाय तारेभगवाननिमायानेतरेने नारदसनकादिकनिपेठ्येब्रह्मरूपथैने
भगवाननाधाममांजायछे नेभगवाननोपार्षदथायछे एविरित्येअमारोसिद्धांतछेएविरित्यनां जेश्रीजिमहारा
जनांवचनतेनेसांभलिनेतेब्राह्मणपोतानावैष्णवपणानामत्तनोत्यागकरिने श्रीजिमहाराजनोसमाश्रयकरतोहवो
अनेउद्धवसंप्रदायनिदीक्षानेग्रहणकरतोहवो॥ ॥ इतिवचनामृतं॥ ॥ १०॥

॥ २३३ ॥ ॥ संवत् १८८४ नाअशाढशुदि ३ तृतीयानेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेद्वारथ्योरडानिओसरियेढालियाउपरथ्य वि
राजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेएकप्रश्नपुछियेछैये जेइंद्रियोनेमनएबेनेजित्यानुंएक
साधनछे केइंद्रियोनेजित्यानुंजुदुसाधनछे नेमननेजित्यानुंजुदुंसाधनछेएप्रश्नछे पछेमोटामोटापरमहंसहता
तेमणेजेवुंजेनेभाशुंतेवुंतणेकह्युंपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनो
उत्तरतोएमछे जेवैराग्यस्वधर्मतपनेनियमएच्यारसाधनेकरिनेइंद्रियोजितायछे अनेभगवाननिमहात्म्येसहितजे
नवधाभक्तितणेकरिनेंमनजितायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजविनिर्विकल्पसमाधिनेविषेभगवाननाभक्त
नेशांतिरहेछे तेविएसमाधिविनापणशांतिरहेएवोशोउपायछे पछेश्रीजिमहाराजेकयुंजेजविपोतानादेहनेविषेआ

त्मबुद्धिनेद्रढप्रीतिरहेछे तेविजन्भगवानतथान्भगवाननान्भक्तनेविषेआत्मबुद्धिनेद्रढप्रीतिरहेतोजेविनिर्विकल्पसमा
धिमांशांतिरहेछेतेविशांतिएसमाधिविनापणसदायरह्याकरेएजएनोउत्तरछेपछेश्रीजिमहाराजेवलिपरमहंसप्रत्ये
प्रश्नपुछ्युंजेगमेतेवाभुंडादेशकालादिकप्रापथायतोपण कोइरित्येकल्यांणनामार्गमांथिपाछोपडेजनहिएवोजेह
रिन्भक्तहोयतेनिकेइजात्यनिसमजणयहोयजेजेसमजणयेकरिनेएविरित्यनिएनेद्रढताआवेछेजेतेनेविषेकोइरित्यनुं
विघनलागतुंनथि पछेमोटामोटासंतहतातेमांजेवुंजेनेआशुंतेवोतेणेउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंस
माधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोएमछेजेजिवनेजेविदेहनेविषेआत्मबुद्धिछेतेविन्भगवा
नतथान्भगवाननान्भक्तनेविषेआत्मबुद्धिहोयतोतेने कोइरित्यनुंविघनलागेनहिनेगमेतेवादेशकालादिकभुंडाआवे
तेणेकरिनेएन्भगवाननेन्भगवाननान्भक्तथकिविमुखथायनहिं पछेवलिश्रीजिमहाराजेपरमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्योजे
जांनकिजिनेरामचंद्रजीयेवनवासदिधो तारेजांनकिजियेअतिशेविलापकरवामांड्यो तारेलक्ष्मणजिपणअतिशे
दलगीरथया पछेसिताजिलक्ष्मणजिप्रत्येबोल्याजेहुंमारादुखसारुनथि रोतिहुंतोरामचंद्रजीनादुखसारुरोउछुं
शामाटेजेरघुनाथजीअतिकृपालुछेतेलोकापवादसारु मुंनेवनमांमुकिपणहवेएमविच्यारताहशे जेसितानेमेंवग
रवांकेवनमांमुकिछे एमजांणिनेकृपालुंछे तेमनमांबहुदुखपांमताहसे माटेरामचंद्रजीनेकेज्योजेसितानेतोकांइदु
खनथि नेवाल्मीकऋषिनाआश्रममांजइनेसुखेतमारुंभजनकरशे माटेतमेसितानेदुखेकरिनेकांइदुखपांमशोमां
एमसिताजियेलक्ष्मणजिसंघाथेकहिमोकल्युंपणकांइरित्येरामचंद्रजिनोअवगुणलिधोनहिं एविरित्येजेन्भगवान

नेन्नगवाननान्नक्तनोकोइरित्येअवगुणलेनहिं अनेवैराग्यनेधर्मतेतोसामान्यपणेहोयएकहरिन्नक्ततोएवोछे अने
बिजोहरिन्नक्तछेतेनेतोवैराग्यनेधर्मताअतिआकरांछेपणसिताजिनाजेविसमकणयनथिएवेप्रकारनाहरिन्नक्तछेते
मांकियासंघाथेअतिशेप्रीतिराखिनेसोबत्यकरवि पछेचैतन्यानंदस्वामियेंकत्युंजेधर्मनेवैराग्यजोसामान्यपणेहोय
तोपणजेनिजानकिजिनाजेविसमकणयहोयतेनोजअतिशेप्रीतिकरिनेसमागमकरवो पणअतिशेवैराग्यनेधर्मवा
लोहोयनेन्नगवाननेन्नगवाननान्नक्तनोअवगुणलेतोहोयतोतेनोसंगकरवोनहि पछेश्रीजिमहाराजेकत्युंजेजथार्थ
उत्तरथयो॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥२३४॥ ॥संवत् १८८४ नाअशाढवदि ८ अष्टमिनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानिमेडिनागोखनेविषेविराजमा
नहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नरा
इनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपोतानान्नक्तजननेशिक्षाकरवाने अर्थेवार्त्ताकरताहवाजेजेनेपोतानुंकल्याणइछ
वुंतनेकोइप्रकारनुंमांनराखवुंनहि जेहुंउंचाकुलमांजन्मपांम्योछुंकेहुंधनाढ्यछुंकेहुंरूपवानछुंकेहुंपंडितछुंएवुंकोइ
प्रकारनुंमनमांमानराखवुंनहिं अनेगरिबसत्संगीहोयतेनापणदासानुदासथइरवुं अनेन्नगवानतथान्नगवाननान्न
क्ततेनाजेनेअवगुणआव्याहोयनेतेसत्संगीकेवातोहोय तोपणतेनेहडकायाश्वानजेवोजांणवोजेमहडकायाश्वान
निलालजेनेअडेतेनेपणहडकवाहालेतेमजेनेन्नगवाननेन्नगवाननान्नक्तनोअवगुणआव्योहोय तेसाथेजेहेतराखे
अथवातेनिवातसांन्नलेतोतेहेतनोकरनारोनेवातनोसांन्नलनारोपणविमुखसरखोथाय अनेवलिजेमक्षयरोगथ

योहोयतेकोइओषधेकरिनेमटेजनहि तेमजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोअवगुणआव्योहोय तेनाददामांथि
क्यारेयआसुरिमतिटलेनहिं अनेअनंतब्रह्महत्याकरिहोयनेअनंतबालहत्याकरिहोयनेअनंतस्त्रीहत्याकरिहोयनेअनं
तगौहत्याकरिहोयनेअनंतगुरुस्त्रीनोसंगकर्योहोयतेनोपणकोइकालेछुटकोथाय नेशास्त्रमांतेपापछुट्यानाउपायप
णकर्याछेपणभगवाननेभगवाननाभक्तनाअवगुणलेवावालाने कोइशास्त्रमांएपापछुट्यानोउपायकयोनथिअ
नेकेरखायअथवासमुद्रमांपडेअथवापर्वतथिपडेअथवाकोइराक्षसमलेनेखाइजायतोएकजवारमरवुंपडे अनेजे
भगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहिहोय तेनेतोअनंतकोटिकल्पसुधिमरवुंपडेनेअवतरवुंपडे अनेवलिगमेतेवोश
रिरमांरोगथयोहोयनेतेणेकरिनेशरीरपडेअथवाकोइशत्रुमलेनेशरीरनोनाशकरिनांखेपणजीवनोनाशथातोनथि
अनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहकर्याथितोजीवनोपणनाशथइजायछे तारेकोइकेशेजेजीवनोनाशकेम
थातोहशेतोत्यांदृष्टांतजेमहिजडोहोय तेपुरुषपणनकेवायनेस्त्रीपणनकेवायएतोकेवलब्रंदलकेवायतेमजेभगवान
नेभगवाननाभक्तनाद्रोहनोकरनारोहोयतेनोजीवपणएवोनकारोथइजायजे कोइदिवसपोतानाकल्याणनाउपा
यनेकरिजसकेनहि माटेएनोजीवनाशथइगयोजाणवोएमजाणिनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहकरवोजन
हि अनेवलिपोतानादेहनाजेसगांसंबंधिहोयनेतेसत्संगीहोयतोपणतेमांअतिशेहेतराखवुंनहिं जेमदुधसाकरहोय
नेतेमांसर्पनिलालपडिहोयनेतेनुंजेपानकरेतेनाप्राणजाय तेमपोतानादेहनांजेसगांसंबंधिहोयनेतेहरिभक्तहोयतो
पणतेमांदेहनासंबंधरूपसर्पनिलालपडीछेमाटेतेमांहेतनाकरनारानुंजरुरअकल्याणथायछे एमजाणिनेजेनेपोता

नुंकह्याछइछवुंहोयतेनेंदहनांजेसगांसंबंधिहोयतेसाथेंहेतराखवुंनहिं एमसंसारमांथिनिस्पृहथइनेभगवानना चर णारविंदमांप्रीतिराखिनेभगवाननुंभजनकस्याकरवुं आजेअमेवातकरीछेतेनेजेअंतरमांराखेतेनेकोइरित्येकल्या णनामार्गमांविघनथायजनहिं अनेआजेवाततेकरामतजेविछेएमकहिनेश्रीजिमहाराजेवार्त्तानिसमाप्तिकरि ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ १२॥ ॥२३५॥ ॥संवत् १८८४ नाआषाढवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीस हजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहताअने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेस्याहतानेपाघनेविषेतोराविराजमानहता नेपो तानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेआगळ्यमुनिमंडळदुकडसरो दालेइनेकिर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकीर्त्तनराखोहवेभगवदवार्त्ताकरियेएमकहिनेश्रीजिमहा राजेमुनिमंडळप्रत्येप्रश्नपुछयोजेजीवनोदेहछे तेतोपूर्वकर्मनेआधिनछेतेनोएकनिरधाररेतोनथितेक्यारेकसाजोर हेनेक्यारेककर्माधिनपणेकरिनेमांदोथइजाय नेक्यारेकस्वतंत्रवर्त्ततोहोयनेक्यारेकपराधिनपणथैजाय अनेधारयुं होयतेठेकाणेरेवायकेनजरेवाय अनेक्यारेकहरिभक्तनामंडळमांरेताहोइयेनेकर्मकेकाळनेजोगेकरिनेनोखापडिग यानेएकलाजरहिजवाय तारेजेजेनियमराखवानिदृढताहोयतेनोकांइमेळरहेजनहि अथवाइंगरेजजेवोकोइकरा जाहोयनेतेणेक्यांइकपरवशराख्याअथवापोतानामननेइंद्रियोतेइंगरेजजेवांजछे तेणेजपरवशराख्यातारेजेसंत नामंडळमांरेवुंनेसत्संगनिमर्यादापाळविनेतोकांइमेळरहेनहि अनेशास्त्रमांतोएमजकह्युंछे जेधर्मज्ञानवैराग्यनेभ

क्तिएव्यारसंपूर्णहोय तारेएकांतिकभक्तकेवायनेएकांतिकनिजेमुक्तिछे तेनेपांमेनेकालकर्मनेजोगेकरिनेदेहनिव्यव
स्यातोएकनिएकरहेएमजणातुंनथि माटेभगवाननाभक्तनेकेइरित्येएकांतिकपणुंरेछेएप्रश्नछे पछेगोपालानंदस्वा
मिचैतन्यानंदस्वामी नित्यानंदस्वामीमुक्तानंदस्वामिब्रह्मानंदस्वामिशुकमुनिइत्यादिकमोटामोटासाधुहतातेमणेजे
वुंजनेजणांणुंतेवोउत्तरकर्यो पणएप्रश्ननुंसमाधानथयुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमअमारेभगवाननेवि
षेनिष्ठारेछे तेमअमेकहियेजेअमारेतोगमेतेवुंसुखदुखआवे तथासंपतविपतआवेतेमांएमरेछे जेएकतोभगवान
निअतिशेमोटयपजांणियेछैये तेणेकरिनेआसंसारमांमोटामोटाराजानिसम्रद्धिनेराज्यलक्ष्मीतेनेजोईनेलेशमात्र
पणअंतरमांतेनोभारआवतोनथी अनेएमसमजियेछैयेजेआपणेतोभगवानथकिकांइअधिकनथीनेआपणुंमन
छे तेभगवाननाचरणारविंदमांचोटाड्युंछे अनेभगवानसंघाथेएविद्रढप्रीतिकरिछे जेतेप्रीतिनेकालकर्ममायामां
थीकोइयेटालवानेअर्थेसमर्थनथि अनेपोतानुंमनएप्रितिटालवानकरेतोयपणभगवानमांथिएप्रीतिनटले एविरि
त्यनोद्रढावछे तेगमेतेवुंसुखदुखआवेछेतोयनथिटलतो अनेस्वभाविकमनमांएविरुचिरेछेजेसंहेरहोयकेमेडिहो
यकेराजदरबारहोयत्यांतोगमेजनहिं अनेवनहोयपर्वतहोयनदीहोयझाडहोयएकांतठेकांणुंहोयत्यां अतिशेगमे
छेनेएमजांणियेछैये जेएकांतमांबेसिनेभगवाननुंध्यानकरियेतोसारुएविसदायरुचिरेहेछेअनेज्यारेअमनेरामानं
दस्वामिनुंदर्शननोतुंथयुं तारेमुक्तानंदस्वामीसंघाथेअमेएमठेरावकरिराख्योहतो जेमुंनेरामानंदस्वामिनुंदर्शनकरा
वीतो आपणेबेजणवनमांजइनेभगवाननुंअखंडध्यानकरयाकरशुं अनेकोईदिवसवस्तिमांतोआवशुंजनहि ए

भमननोठरावहतो तेहमणांपणमनएवुंनेएवुंजवर्त्तेंछे अनेभगवाननेभगवाननाजेभक्ततेमांतोएवुंद्रढहेतछे तेने
कालकर्मनेमायातेमांथिकोइयेटालवानेसमर्थनथि नेपोतानुंमनटाल्यानुंकरेतोयपणह्रदामांथीटलेजनहिं एवि
भगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेअतिशेप्रीतिछे अनेअमेकेटलिकवारसत्संगमांथीजावानेअर्थेउदासथयाछैये
पणभगवाननाभक्तनोसमूहजोईनेटक्याछैये तेकोइरित्येमुकिनेजवातुंनथि अनेजेनेहुंभगवाननोभक्तनजांणुं
तेठेकाणेतोमुनेराख्यानाकोटिउपायकरेतोयनजरेवाय अनेगमेतेविअमारिशुशुखाकरेतोयअभक्तसंघाथे अमारे
बनेजनहि एविरित्येभगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेअमेअमारामननेअतिशेप्रितियेकरिनेजोडिराख्युछे अने
तेभगवानविनाबिजुंकांइपदार्थवालुंराख्युंनथि माटेशासारुभगवानमांप्रितिनहिरहे अनेभगवाननांकथाकीर्त्त
नादिककरताहोईयेंतारेतोएविमस्ताइआवेछेजेजांणियेंदिवांनाथइजवाशे अनेजेटलोविवेकरेछेतेतोकांइकभक्त
जननासमासनेअर्थेरेछे पणमनमांतोएविनेएविजखुंमारिरेछे अनेउपरथीतोलोकनेभलतोव्यवहारराखियेछैये
अनेतेभगवानछे तेजआदेहनाप्रवर्त्तावनाराछेतेगमेतोदेहनेहाथियेबेसारोनेगमेतोबंधीखांनामांनखावो अनेग
मेतोआदेहमांकोइकमोटोरोगप्रेरो पणकोइदिवसभगवानआगलयएविप्रार्थनाकरविनथि जेहेमहाराजआमारुं
दुखछेतेनेटालो शामाटेजेआपणेपोतानादेहनेभगवाननागमतामांवरताववोछे तेजेमएभगवाननुंगमतुंहोयतेम
जआपणेगमेछे पणभगवाननागमताथकिपोतानुंगमतुंलेशमात्रपणनोखुंराखवुंनथि अनेआपणेज्यारतनमन
धनभगवाननेअर्पणकर्युंतारेहवेभगवाननिइच्छातेजआपणुंप्रारब्धछे तेविनाबिजुंकोईप्रारब्धनथि माटेभग

वाननिइच्छायेकरिने गमेतेवुसुखदुखआवेतेमांकोइरित्येअकलाइजावुंनहिं नेजेमभगवानराजीतेमजआपणे
राजिरेवुं अनेआविरित्यनिजभगवाननेविषे द्रढप्रीतितेणेजुक्तएवोजेएभक्ततेनाजेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनिर
क्षानेतोएभगवानपोतेजकरेछे अनेक्यारेकदेशकालनाविशमपणेकरिनेबाहेरथितोतेधर्मादिकनाअंगजेवुंजणा
तुहोय पणतेभक्तनाअंतरमांतोधर्मादिकनाअंगथाताजनथि एविरित्येश्रीजिमहाराजपोतानेउपदेशेकरिनेजेभग
वाननाअतिदृढभक्तहोय तेनेजेमसमजवुंघटेनेजेमभगवानमांद्रढप्रीतिकरिजोईयेतेसर्वेवार्त्ताकरिदेखाडताहवा
॥इतिवचनामृतम्॥ ॥१३॥ ॥२३६॥ ॥संवत्
१८८४ ना आषाढवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामि श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादर
बारमांउगमणेबास्यओरडानिओसरियेंविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतां नेमस्तकउपरघपाघमां
पुष्पनातोराकुकिरबाहतानेकंठनेविषेपुष्पनाहारपेस्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगलघपरमहंसतथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेमुनिमंडलकिर्त्तनगावताहतापछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजे कीर्त्तनभक्तिसमाप्तिक
रोनेप्रश्नउत्तरकरियेपछेमुक्तानंदस्वामियेहाथजोडिनेपुछ्युं जेहेमहाराजपरमेश्वरथकितोविजुंकांइसारवस्तुनथितो
पणएपरमेश्वरमां एजीवनेकेमद्रढप्रीतिथातिनथिएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेविवेकनथिजोविवे
कहोयतोएमविच्यारथायजेमारेतोब्रह्मचर्यव्रतछे तोपणस्त्रीनासुखनितृष्णात्ददामांथिटलतिनथितेएवडुखोटुछे ने
वलीनुंसुखतोचोराशिलाखयोनिमांज्यांज्यांजन्मधस्यात्यांत्यांसर्वत्रप्राप्तथयुंछे तेपणमनुष्यदेहथिअधिकप्राप्तथयुं

छे केमजेएजीवबकरोथयोहशेतारेहजारबकरियानेपोतेएकलोभोगवतोहशे अनेज्यारेघोडोकेपाडोकेसांढकेबुढि
योवानरोइत्यादिकपशुनादेहनेपांम्योहशे तारेतेनेविषेपोतपोतानिजात्यनिअतिशेरुपवाननेजोबनवानएविअनंत
स्त्रियोतेएकेएकएनेमलिहशेनेतेमां कांइप्रारब्धनुकारणनथिनेभगवाननिकृपानुपणकारणनथीएतोसेहेजेमलिहति
नेवलिपणजोभगवाननुंभजननहिकरेतोजेजेयोनिमांजाशेत्यांत्यांअनंतस्त्रीयोप्राप्तथाशेनेतेमांकोइदेवतानुपणसे
वनपूजननहिकर्युंजोइयनेकोइमंत्रनोपणजपनहि कर्योजोइयएतोसेहेजेजतेस्त्रीयादिकनासुखनेपांमशे अनेआ
जीवेकेटलीकवारदेवताथईनेदेवलोकनांपणसुखभोगव्यांछेने केटलिकवारचक्रवर्त्तीराजाथइनेपृथवीमांपणअ
नंतसुखभोगव्यांछे तोपणएजीवनेस्त्रियादिकजेपदार्थछे तेनेभोगव्यानितृष्णाटलतिनथिनेस्त्रियादिकनुंजेसुखछे
तेनुंअतिशेदुर्लभपणुंजांणेछेनेतेनुं अतिमहात्म्यजांणिनेतेमांप्रीतिकरेछेतेप्रीतिकोइरित्येटालिटलतिनथि एपापेक
रिनेपरमेश्वरमांद्रढप्रितिथातिनथि अनेएविमलीनवासनाआजिवनेथायछे तेअमेनजरेदिठिछे ज्यारेअमेनांना
हता तारेअयोध्यापुरिमांएकशिवनुंमंदिरहतुंतेमांजइनेअमेसुतात्यां एककायथनित्यशिवनुपूजनकरवानेआवतो
तेशिवनिपूजाकरिनेगालवजाडिनेशिवपासेएमवरमागतोजेहेमहाराजहेशिवजिमुनेकोईदिवसमनुष्यनोअवतार
देशोमां शामाटेजेमनुष्यदेहमांतोआंबुंखाइखाइनेमरिगयापणस्त्रीनुसुखसारिपेठेभोगवातुंनथि माटेहेशिवजीमु
नेतोजन्मोजन्मलंबकरणनोजअवतारदेज्योजेलाजमर्यादामुकिनेसारिपेठेस्त्रीनुंसुखतोभोगवियेएमनित्यशिवजी
पासेवरमागतोएविरित्येआजीवनाह्रदामांपापरुपवासनाथायछे माटेएनेकाइरित्यपरमेश्वरमांप्रितिथातिनथि

पछेमुक्तानंदस्वामियेवलिपुछ्युंजेहेमहाराजजेनेएवोअतिशेअविवेकहोयतेनेतो भगवानमांप्रीतिनथायपणजेने
एमजणातुंहोयजेभगवानसर्वसुखनानिधिछे नेभगवानविनाबिजांपदार्थछेतेतोकेवलदुखदाइजछे तोपणते
नेभगवानमांप्रितिनथिथातितेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएजिवनेपूर्वजन्मनेविषे अथवाआजन्म
नेविषेकोइकअतिशेभुंडाजेदेशकालसंगनेक्रियातेनोजोगथइगयोछे तेणेकरिनेअतिशेतिक्षणकर्मथयांछेतेभुंडा
कर्मनोएनाचित्तमांपाशलागोछे माटेसारअसारनेजांणेछेतोपणएनेअसारनोत्यागकरिनेपरमेश्वरनेविषेदृढप्रीति
थातिनथि नेजेविरित्येभुंडादेशकालक्रियानेसंगतेनेजोगेकरिनेभुंडाकर्मनोचित्तमांपाशबेठोतेविरित्येअतिशेपवि
त्रदेशपवित्रकालपवित्रक्रियानेपवित्रसंगतेनेजोगेकरिनेअतिशेतिक्षणजोसुकृतकर्मथायतोतेनेजोगेकरिने अति
तिक्षणजेभुडांपापकर्मतेनोनाशथइजायछे तारेएनेभगवाननेविषेदृढप्रीतिथायछेएप्रश्ननोएजउत्तरछे पछेअयो
ध्याप्रसादजियेपुछ्युंजेएकनितोबुद्धिपण घणिहोयनेशास्त्रमांपणबहुदृष्टिपुगतिहोयनेबिजोछे तेनितोबुद्धिपणथो
डिहोय नेशास्त्रमांपणझाझुंजांणतोनहोय अनेघणिबुद्धिवालोहोयतेसत्संगमांथिविमुखथइजायछे अनेथोडिबु
धिवालोहोयतेद्रढथकोसत्संगमांरेछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसंसारनेविषेदैविनेआसुरिबे
प्रकारनाजीवछेतेमांआसुरिजिवहोयतेनेझाझिबुद्धिहोयतोपणसत्संगमांथि विमुखथायनेदैवीजीवहोयनेतेनेथो
डिबुद्धिहोयतोपणकोइकालेसत्संगमांथिविमुखनथायजेममरचानुंबिजहोयनेलिंबडानुंबीजहोयने सिंगडियाव
छनामनुंबिजहोय तेनेवाविनेनित्यसाकरनुंपांणिसिंच्याकरियेतोपणमरचांनतिखांजथायने लिंबडोतेकडवोज

थायनेसिंगडिपोवछनागतेकेरजथायशामाटेजेएनुंविजन्हुंछे नेसरडिनेवाविनेलिबडानापांननुंखातरनांखिये
नेकडवुंपाणिसिच्याकरियेतोपणसेरडिनोरसतमिठाजथायतमदेविजीवछे तेन्भगवाननेसन्मुखजरेछेनेआसुरि
जीवहोयतेविमुखजथायछे पछेशुकमुनियेपुछ्युंजेदेविनेआसुरिजीवहोयतेकेमजाण्यामांआवे पछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेदैविजिवहोयतनेकामक्रोधलोभादिकदोषहोयतेभुंडादेशकालादिकनेजोगेकरिनेहोयपछे सारादे
शकालादिकनोजोगथायतोथोडेककालेकरिनेनाशथइजाय अनेआसुरिजिवनेजेकामक्रोधलोभादिकदोषहोय
तेकोईकालेनाशथायनहिं अनेतनेएकवारजोकांइककठणवचनकयुंहोयतोजीवेत्यांसुधिभुलेनहि अनेतआसुरि
जिवजोसत्संगीथयोहोयतोसौकरतांसरसहरिभक्तजणाय पणजेमभालदेशमांमोरेसमुद्रहतोतेकांपजमाइनेमि
ठिपृथवीथइछे तेज्यांसुधिकांपहोयत्यांसुधिजोखोदियेतोपाणिमिठुंनिसरे अनेतथिजोहेठुंखोदियेतोसमुद्रनाजेवुं
खारुंझेरपांणिनिसरेतेमआसुरिजीवहोयतेहरिभक्तथयोहोयने एनुंगमतुंमरडिनेलगारेकछेड्योहोयतोजटलिमोरे
साधुनिसेवाकरिहोयतेथिलाखघणोद्रोहकरेतोपणमनमांसंतोषनथाय पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजत
मेएमकयुंजेआसुरिजिवहोयनेहरिभक्तथयोहोयतोतेनुंज्यांलगीगमतुंराखिये त्यांसुधितोसत्संगीरहेनेजोगमतुंन
राखियेतोविमुखथायतेज्यांलगीविमुखनथिथयो तेवामांजोतेनोदेहपडिजायतोआसुरिरहेकेदेविथाय पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेतेआसुरिजीवज्यांसुधिसारोहोयनेतेवामांदेहपडेतोदेविथाय अनेभगवाननिभक्तिकरिनेपरम
पदनेपामे पछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेनवधाभक्तिमांश्रेष्ठभक्तिकेइछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनवधाभ

क्तिमांथिजेनेजेभक्तियेकरिनेभगवानमांद्दढस्नेहथायतेजभक्तितेनेश्रेष्टछे पछेगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेबा
ल्यअवस्थाहोयअथवाजोबनअवस्थाहोयतेनेकेवापुरुषनोसंगराखवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेवयेकरिनेप
णवृद्धहोयनेधर्मज्ञाननेवैराग्यजेनेद्दढहोय अनेभगवाननेविषेपणद्दढप्रितिहोयतेवापुरुषनोसंगप्रीतियेकरिनेएवे
यजणानेकरवो पछेनाजेजोगीयेपुछ्युंजेएकनुंक्रोधेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंछेनेएकनुंभयेकरिनेभगवान
मांमनजोडांणुछे अनेएकनुंतोस्नेहेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंछेएत्रणयमांकियोश्रेष्टछे पछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेजेनुंहेतेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंतेश्रेष्टछे पछेशिवानंदस्वामीयेपुछ्युंजेभगवाननोभक्ततोहोयपणजे
नेश्रीजिमहाराजेकह्युएवोजेसारअसारनोविवेकतेनहोय नेवैराग्यपणनहोयतेनेएवोविवेकतथाभगवानविना
बिजापदार्थमांवैराग्यतेकेमथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजोप्रथमजभगवानमांद्दढहेतथइजायतोविवेकने
वैराग्यतेहेतनेजोगेकरिनेप्रगटथायछेनेजेनेजेपदार्थमांहेतथायछे तेनेहेतकहियेअथवाकामनाकहियेतेजेजेपदा
र्थमांहेतहोयनेतेमांजोकोइकअंतरायकरेतोतेउपरक्रोधथइजायछे तेमांणसनादेहमांतोथायपणपशुनेपणक्रो
धथइजायछे जेमपाडोहोयतेकामनायेकरिनेभेंशउपरआसक्तथयोहोयनेबिजोपाडोआवेतोतेनेमारिनांखेछेए
विरित्येपशुपक्षिमांसर्वत्रदेखायछे तेमजेनेभगवाननेविषेद्दढप्रीतिहोयतेनेजेपदार्थतेप्रीतिमांअंतरायकरवाआवे
तोतेउपरतुरतक्रोधथइजाय नेतेपदार्थनोततकालत्यागकरे माटेजोभगवानमांद्दढहेतहोयतोएनिमलेजवैराग्यने
विवेकथइआवेछे पछेवलिशीवानंदस्वामियेपुछ्युंजेबुद्धिवानतोत्रियपुरुपछे तेमांएकतोजेमपरमेश्वरकहेतेमजमा

निलेएवोविश्वासिछे नेविजोतोपरमेश्वरनांवचनहोयतेमांपणमानवुंघटेतेटलुंजमानेएवेमांकियोश्रेष्ठछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेविश्वासिएजश्रेष्ठछे तेरामकथामांरामचंद्रजियकयुछे जेजेमारेदृढविश्वासेरहेतेनिजेममा
ताबालकनिरक्षाकरेछेतेमहुंरक्षाकरुंछुंमाटेविश्वासिएजश्रेष्ठछे पछेआत्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेमनमांतोएमनिश्चे
छेजेदेहपर्यंतपरमेश्वरनागमतामांजरेवुंछे तोपणएमजांणियेछैयेजेपरमेश्वरनेनेसंतनेकेमकरियेतोआपणोवि
श्वासआवे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेविश्वासतोपरमेश्वरनेनेसंतनेतारेआवेज्यारेअतिशेमांदोथाय नेतेमंदवा
डमांचाकरिपणसारिपेठेनथइहोयतोपणकोइनोअवगुणनलेनेपोतेमुंझायपणनहि तथावांकविनापणपरमेश्वर
नेसंततेपोतानुंअतिशेअपमानकरे तोपणकोइनोअवगुणनलेतारेएनापरमेश्वरनेनेसंतनेविश्वासआवे अनेत्रिजो
प्रकारएछे जेजेटलासत्संगमांनियमछेतेमांथिजोलेशमात्रफेरपडेतोअतिशेदुखाइजाय नेतेनुततकालप्रायश्चित्त
करे अनेजोमनमांखोटोघाटथायतोविजानेदेहेकरिनेवर्त्तमानमांफेरपडेतेटलोजदुखायनेत्रासपांमे तारेएनोपरमे
श्वरनेनेसंतनेपरिपूर्णविश्वासआवेजेआकोइकालेसत्संगमांथिडगशेनहिं पछेभगवदानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेभक्त
जननामननेविषेभगवाननेभगवाननाभक्तनुंअखंडमहात्म्यहोयतेविजानेकेमजणाय पछेश्रीजीमहाराजबो
ल्याजे जेनामननेविषेभगवाननुंनेभगवाननाभक्तनुंअखंडमहात्म्यहोय तेभगवाननेभगवाननाभक्तनीनिष्कप
टभावेप्रीतियेकरिनेसेवाकरेनेदेहेकरिनेसर्वसंतनेपगेलागे अनेकोइकसंतमांदाहोयतोतेनुंमांथुंदावेपगदावेनेखाधा
पिधानिखबरराखे अनेपोतानिपासेपोतानेमनगमतीवालिवस्तुआवेतोतेसंतनेआपिनेपछेपोतानाकाममांवाव

रएविरित्येमनकर्मवचनेकरिनेजवर्त्ततनाअंतरमांभगवाननुंनेसंतनुंमहात्म्यअखंडछेएमजाणवुं पछेश्रीजिमहा
राजेसंतनेप्रश्नपुछ्युंजेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तिएच्यारेअतितीव्रपणेकरिनेवर्त्ततांहोयतोपणधर्ममांकांईकसंकरपणुं
थाय नेवैराग्यमांकांइकठेकांणेरागरहिजायअनेभक्तिमांपणकांइकशिथलपणुंथइजायअनेज्ञानमांपणकांइकदेह
आसक्तिरहिजायतेनुंशुंकारणहशे पछेगोपालानंदस्वामियेनेब्रह्मानंदस्वामियेकयुंजेजेनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तिए
च्यारतिव्रवर्त्तेछे एवाजेइश्वरमूर्त्तिसमर्थतेमांजेकांइककसरजेवुंजणायछे तेतोकेवलदयायेकरिनेरहेछेपणविजि
कांइजात्यनिकसरनथि अनेएवाजेमोटाहोयतेबाह्यदृष्टिराखिनेवर्त्तेलारेकेटलाकजिवुंनेजडभरतजेवानेशुकजिजे
वाकरिमुकेमाटेएवाअतिशे जेमोटातेमनेजेव्यवहारिकदृष्टियेवरतवुंतेकेवलजीवुंउपरदयायेकरिनेछे पछेश्री
जिमहाराजेकयुंजेएनोउत्तरएजछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥ १४ ॥

॥ २३७॥ ॥ संवत् १८८४ नाअषाढवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादा
खाचरनादरबारमां पोतानाउतारानिमेडिनागोखउपरथविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठने
विषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइने
बेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामिनेश्रीजिमहाराजेकयुं जेआजतोअमेअमारारसोइयाहरिभक्तनिआगल्यबहुवातक
रि तारेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेहेमहाराजकेइरित्येवातकरि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवाततोएमकरिजेभगवा
ननोभक्तहोय नेतेभगवाननिमानसिपुजाकरवाबेसेतथाभगवाननुंध्यानकरवाबेसेतेसमेएनोजीवप्रथमजेजेभुं

डादेशकालादिकनेजोगेकरिनेपंचविषयथकिपराअवपांम्योहोय अथवाकामक्रोधलोभादिकनेजोगेकरिनपरा अवपांम्योहोय तेसर्वनिएनेस्मृतिथइआवेछेजेमकोइसुरविरपुरुषहोय नेसंग्राममांजईनेघायेआव्योहोयनेतेघा यलथइनपाछोखाटलामांआविनेसुवे पछेएनेज्यांसुधिपाटोगोठनाहिं त्यांसुधिघानिवेदनाटलेनहिं नेनिद्रापणआ वेनहिं नेज्यारेपाटोगोठ तारेघानिपीडाटलिजायनेनिद्रापणआवे तेमअनुंडादेशकालसंगनेक्रियातेनेजोगेकरिनेजी वनेपंचविषयनाजेघालागाछे तेज्यारेनवधाभक्तिमांहिबिजेभक्तिकरतांथकांएपंचविषयनाघानिपीडानरहे नेपं चविषयनुंस्मरणनथायएजएनेपाटोगोठ्य।जांणवो अनेएजएनेभजनस्मरणनुंअंगद्रढजांणवुं पछेएअंगमांरहिने मानसिपुजाकरविनामस्मरणकरवुंजकरवुं तेएपातानाअंगमांरहिनेकरवुंतोएनेअतिशेसमाप्तथाय अनेजोपोता नाअंगनेओलखेनहि तोजेमघायलनेपाटोगोठेनहि नेसुखनथायतेमएनेभजनस्मरणमांकोइरित्येसुखनथायने पंचविषयनाजेघाएनेलागाहोयतेनिपीडाटलेनहि माटेएनवधाभक्तिमांथिजेभक्तिकरतेथकेपोतानुंमनभगवान मांचोटे अनेभगवानविनाबिजोघाटकरेनहि तारेतेहरिभक्तनेएमजांणवुंजेमारुंतोएजअंगछे पछेतजात्यनिभ क्तिएनेप्रधानराखविएसिद्धांतवातछे ॥इतिवचनामृतम्॥१५॥ ॥२३८॥ ॥संवत् १८८४ नाआषाढ वदि अमावास्यानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारयेओ रडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहतातथा पाघमांतोराअतिशेशोभायमानकुकिरत्याहता नेपातानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनि

सन्नाचरशइनेवेठिहनि पछेश्रीजिमहाराजवोल्याजेमुनिमंडलसमस्ततथागृहस्थहरिभक्तसमस्तप्रत्येअमेंप्रश्नपुछि
येछेये तेजथिउत्तरथायतेकरज्योतप्रश्नएछेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेअवगुणवालानोत्यागकरतांकांइवारलागे
नहि पणजेमांअतिशेरुडागुणहोयतेनोकेइरित्येत्यागथाय अनेजेमांरुडागुणहोयतेतोपोतानासंबंधिहोयअथवा
बिजोकोइकहोय पणगुणवानसंघाथेसहेजेजप्रीतिथाय नेतगुणनेजोगेकरिनेजप्रीतिथइहोयतेटालिटलेजनहि मा
टेभगवाननाभक्तनेभगवानविनाबिजेठेकांणेगमेतेवोगुणवानहोयतेनेसंघाथेप्रीतिजनथाय एवोशोउपायछेए
प्रश्नछे पछेमोटामोटासंततेमणेजेवोआशोतेवोउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछे
श्रीजिमहाराजेकयुंजेल्योअमेंउत्तरकरिये एनोउत्तरएछेजेजेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानोपतिकंगालहोयनेकुरु
पहोयअथवारोगीकेवृद्धहोय तोपणबिजाजेतालेवरनरुपवाननेजोबनवानपुरुषतेनेजोइनेलेशमात्रमनमांगुण
आवेनहिं अनेजेपतिव्रताहोयतेतोबिजापुरुसामुंभावकरिनेजुवेअथवाहसिनेबोले तारेएनुंपतिव्रतापणुंनाशपा
मे अनेतपतिव्रतानेघेरकोईकपरुंणाआव्याहोयतातेनेअन्नजलआपे तथापोतानापतिनाजेसंबंधिपुरुषतेनेपणअ
न्नजलआपे ततोपतिनासंबंधिजाणीनेआपेपणपोतानापतिनाजेविबिजापुरुषमात्रसंघाथेलेशमात्रप्रीतिनहोय
अनेपोतानापतिनाजेवोबिजापुरुषनोगुणपणनआवेनेपोतानापतिनिमरजिप्रमाणेजवरते एविरित्येपतिव्रतास्त्री
नेपोतानापतिसंघाथेद्रढटेकछे तेमजभगवाननाभक्तनेपणभगवानसंघाथेद्रढटेकजोइये अनेजेवेरूपेकरिनेभ
गवाननुंदर्शनपोतानेथयुंछे नेतेसंघाथेजनेपतिव्रतानाजेविद्रढप्रीतिबंधाणिछे तेनेमोटामोटाजेबिजामुक्तसाधुने

संघातेपणप्रीतिथायजनहि अनेपोतानाइष्टदेवजेभगवानतेनाजेबिजाअवतारहोयतेसंघाथेपणप्रीतिथायनहिंके
वलजेस्वरूपनिपोतानेप्राप्तिथैहोयतेनेसंघाथेजप्रीतिरहेनेतनिमरजिप्रमाणेजवरते नेबिजानेजेकांईकमानेतेतोते
नाजाणीनेमाने एविजेनेपोतानाइष्टदेवजेभगवानतेनेविषेपतिव्रतानाजेविद्रढभक्तिहोयनेतेगमेतवाबिजागुणवा
ननेदखेपणतेनेविषेहेतथायजनहिं जेमहनुमानजीश्रीरघुनाथजीनाभक्तछेतेरामावतारपछेविजाकटलाकभगवा
ननाअवतारथयाछे पणहनुमानजीनेरामचंद्रजीनेविषेजपतिव्रतानाजेविभक्तिरहिछे तेमाटेहनुमानजीनिभक्ति
तेपतिव्रतानाजेविछे एविरित्येजेभगवाननाभक्तनिटेकहोयतेनिपतिव्रतानाजेविभक्तिकेवाय अनेजेनुंअंगएवुंन
होयतोतेनिव्यभिचारणीनाजेविभक्तिकेवाय माटेजांणिजोईनेपोतानुंनाककपाय एविभक्तिनकरवीनेभगवान
नाभक्तनेतोसमजिविचारिनेपतिव्रतानाजेविद्रढभक्तिकरवी॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१६॥
॥२३१॥ ॥संवत्॥१८८४ नाश्रावणशुदि६ छठ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर
नादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेपुष्प
नोहारपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेश्रीमद्भागवतमांजेवुंभरतजिनुंआख्यानचमत्कारिछे तेवितोकांईकथाचमत्कारिनथीकेमजेभ
रतजीतोरूषभदेवभगवाननापुत्रहताभगवाननअर्थे समग्रपृथवीनुंराज्यत्यागकरिनेवनमांगयाहता अनेत्यां
भगवाननुंभजनकरतांथकांमृगलीनाबच्यानेविषेपोतानेहेतथयुं तारेतेमृगनेआकारेपोतानामननिवृत्तिथईगईप

छेएवामोटाहतातो पणतेपापेकरिनेमृगनोअवतारआव्यो माटेअनंतप्रकारनांपापछेपणतेसर्वेपापथकिभगवान
नाभक्तनेभगवानविनाबिजेठेकांणेजेहेतकरवुंतेअतिमोटुंपापछे माटेजेसमकुहोयनेतेजोएभरतजीनिवातविच्या
रतांअंतरमांअतिविकलथागेजेरखेभगवानविनाबिजेठेकांणेहेतथैजायएविरित्यनिअतिशेविकलथागे अनेभरतजी
ज्यारेमृगनादेहनोत्यागकरिनेब्राह्मणनेघेरस्यअवतरयातारेभगवानविनाबिजेठेकांणेहेतथैजायतेनि बिकेकरिनेसं
सारनाव्यवहारमांचित्तदिधुंजनहिनेजांणिनेगांडानिपेटेवर्त्या अनेजेप्रकारेभगवानमांअखंडव्रतिरहेतेमजरेताह
वाएटलिवातकरिनेश्रीजिमहाराजठाकोरजोनिआर्त्तिथइत्यांपधारया ॥ ॥ इतिवचानामृतं ॥

॥ १७ ॥ ॥ २४० ॥ ॥ संवत् १८८४ नाश्रावणवदि १० दशमिनेदिवसश्रीजिम
हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनदरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्र
धारणकरयांहतांनेकंठनेविषेपुष्पनाहारपेरयाहताने पाघनेविषेपुष्पनातोरालटकिरह्याहताने पोतानामुखारविंदनि
आगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनाभक्तरिजाजेरघुवीरजितेम
णेप्रश्नपुछ्युंजेजे बिजाग्रतअवस्थानेविषेजिवनिस्थितिछे तेविस्वप्नअवस्थानेविषेकमरेतिनथि पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेजीवजेवोजाग्रतअवस्थामांरहेछे तेवोजस्वप्नअवस्थानेविषेरहेछे केमजेजाग्रतअवस्थामांजेविवास
नाहोयतेविजस्वप्नअवस्थामांस्फुरेछे पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजजाग्रतअवस्थामांतोकोईदिवस
दिठांयनहोयनेसांभळ्यांपणनहोयतेवांतेवांपदार्थस्वप्नमांस्फुरिआवेछेतेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्या

जेनदिठांहोयनेनसांभळ्यांहोयएवांजे पदार्थस्फुरेछेतेतोपुर्वजन्मनांजेकर्मतेनिवासनायेकरिनेस्फुरेछे पछेअखंडा
नंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजआजिवनेपुर्वजन्मनांजेकर्मतेकर्मनुं जोरभगवाननोभक्तथायतोपणक्यांसुधिरेछे
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे एजिवनेज्यारेसतपुरुषनोसंगथायछे तारेजेमजेमसमागमकरतोजायतेमतेमपुर्व
कर्मसंबंधिजेवासनातेजुनिथातिजाय पछेएनेजन्ममरणभोगवावेएवितवासनारेहेनहिजेमत्रण्यवर्षनि तथाच्या
रवर्षनिजेजुनिडांगरस्यथइ पछेतेजम्यामांतोआवेखरिपणवावेतोउगेनहि तेमपुर्वकर्मनिवासनाछे तेजीर्णथायतो
रेजन्ममरणनेभोगवावेएविरेहेनहि तारेकोइकएमपुछशेजेवासनाजीरणथइकेमजणायत्यां दृष्टांतजेमकोइकपुरु
षोढालोतरवार्योलेइनेसांमसांमालडाइकरताहोयतेज्यांसुधिसांमसांमाएमने एमउभारेहेत्यांसुधिएबेनुंबलबरो
बर्यजणाय अनेज्यारेएकजणनोपगपाछोहठ्यो तारेएहार्यो केवायतेमभगवाननोजेभक्तहोयतेनेभगवानसंबं
धिनेविषयसंबंधिजेसंकल्पतेज्यांसुधीतुल्यपणेवरततांहोयत्यांसुधिएमजांणवुंजेवासनाबलवानछेअनेज्यारेभग
वानसंबंधिजे संकल्पतेविषयसंबंधिसंकल्पनेहठाविदेतारेएमजांणवुंजेवासनाजीरणथईगईछे पछेश्रीजिमहारा
जे परमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेजेभगवाननाभक्तने देहाभिमाननिनिवृत्तिथइहोयने पंचविषयनोअभावथइगयो
होयतेबिजासर्वेभक्तनेकेमकल्पामांआवे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेहेमहाराजआतमाराप्रश्ननो उत्तरअमथि
नहिथाय माटेतमेकृपाकरिनेकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तगृहस्थाश्रमीहोयअथवात्यागिहो
यनेतेनेदेहाभिमानतथापंचविषयमांथिआसक्तितेतोनीवृत्तिथइहोय पछेपरमेश्वरनिआज्ञायेंकरिनेजेविरित्येघटे

तेविरित्येंदेहाभिमानपणरास्युंजोईये अनेजेमजेनेयोग्यहोयतेमपंचविषयपणभोगव्याजोईयें त्यांदृष्टांतजेमअ
तिशेदुबळूढोरहोयतेनेहेठेलाकडांभराविनेनेसिंघडेपुछडेझालिनेउभुंकरेतेज्यांसुधिएमांणसझालिरहेत्यांसुधिउभुं
रहे अनेज्यारेमांणसमुकिदे तारेपृथविउपरस्थपडिजायतेमजेनिर्वासनिकहोय तेनेतोज्यांसुधिपरमेश्वरआज्ञायेंक
रिनेजेटलिक्रियामांजोडेतेटलिजक्रियानेकरिनेरहेवादेजेमकोइकपुरुषनाहाथमांतिरकमान्यहोय तेज्यांसुधिएपुरु
पखेंचेत्यांसुधिएकमान्यकरडिथाय अनेज्यारेएपुरुषकमान्यनेखेंचतोआलशिजाय तारेएकमान्यढिलीथईजाय
छे तेमजेनीर्वासनिकपुरुषछे तेतोजेटलिपरमेश्वरनिआज्ञाहोयतेटलाजव्यवहारमांजोडाय पणआज्ञाथिवारुयकां
इनकरे अनेजेसवासनिकहोयतेतोजेजेव्यवहारमांजोडांणोहोयतेव्यवहारमांथिपोतानिमेलेछुटिसकेनहि अनेपर
मेश्वरनिआज्ञायेंकरिनेपणछुटिसकेनहि एविरित्येनिर्वासनिकपुरुषनेसवासनिकपुरुषनांलक्षणछे॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥१८॥ ॥ २४१ ॥ ॥संवत् १८८५ नाश्रा
वणवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारुय
ओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्यगादितकियानंखावितेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतांअनेकंठ
नेविषेमोगरानानेकर्णिकारनापुष्पनाहारविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेणेसंसारनोत्यागकस्योहोय एवाजेहरिभ
क्ततेनेवेकुलक्षणछे तेआसत्संगनेविषेशोभवादेतांनथि तेमांएकतोकामना अनेबिजिपोतानाकुटंबिनेविषेप्रिति

अनेएवेकुलक्षणजेमांहोय तेतोअमनेपशुजेवोजणायछेतेमांपणजेनेपोतानासंबंधिमांवधुहेतहोय तेनोतोअमा
रेअतिशेअवगुणआवेछे माटेजेणेसंसारत्यागकर्योहोय तेनेतोलेशमात्रपणपोतानासंबंधिसाथेहेतनराख्युं जोई
येशामाटेजेपंचमहापापछे तेथकिपणदेहनासंबंधिमांहेतराखवुंतेवधुपापछे माटेजेभगवाननोत्यागिभक्तहोय
तेनेतोआदेहथकिनेदेहनासंबंधिथकि पोतानोचैतन्यजुदोजांण्योजोईयेजेहुंतोआत्माछुं अनेमारेकोइसाथेलेश
मात्रसंबंधनथि अनेदेहनासंबंधिछे तेतोचोराशिलाखजात्यनिहारंगण्यांजोईयेंअनेतेसंबंधिनेसत्संगिजांणीनेते
नुंमहात्म्यसमझवाजायतोएकतोसंबंधनुंहेतजहोयनेवलितेनुहरिभक्तपणानुंमहात्म्यसमझेपछेभगवाननेभगवा
ननाभक्तथिसंबंधिमांवधुहेतबंधाइजायछे माटेजमांस्वाभाविकहेतरह्युंजछे एवाजेपोतानासंबंधितेनेहरिजन
जांणिनेजोतेमांहेतकरेतोतेनोजन्मखराबथईजायछेअनेवलिदेहनासंबंधिनहोयपणजेपोतानिसेवाचाकरिकरता
होयतेमांपणस्वाभाविकहेतथैजायछेमाटेजेसमझुहोयतेनेपोतानिचाकरिकरताहोयनेतेहरिभक्तहोयतोपणतेनेवि
षेहेतनराखवुंजेमदुधनेसाकरहोयतेमांसरपेमोढुंनांख्युंहोयतोते पणझेरकेवायतेमजेमांसेवाचाकरिरुपस्वार्थभ
ल्योहोयनेतेहरिभक्तहोयतोपणतेमांतपोतानुस्वार्थलेईनेहेतनराखवुं शामाटेजेपोतानाजीवनेएथकिबंधनथायछे
अनेजेमभगवाननुंचिंतवनथायतेमजजेमांपोतानोस्वार्थहोयतेनुंपण चिंतवनथावामांडएजएनेभगवाननाभ
जनमांविघनकेवायजेमभरतजीनेमृगलीनुबच्युतेजअविद्यामायारूपथयुं एविरित्येंजेजेभगवाननाभजनमांअं
तरायथाताहोयतेनोभगवाननाभक्तनेअविद्यारुपजांणीनेअतिशेत्यागकरवो अनेआप्रकरणनिजेवार्तातेनेसंत

मंडलतथासांख्यजोगिहरिभक्तसमस्ततेमनेनित्यप्रत्येकविनेसांभलवितेनिविगत्यजेजेनामंडलमां जेमोटेरोहोयतेनेनित्यप्रत्यआवातकरवि अनेबिजानेसांभलवि अनेजेमोटेरोहोयनेजेदिवसवातनकरेतोतेने तेदिवसउपवासकरवोअनेजेश्रोताहोयनेतेश्रद्धायेकरिनेआभगवाननिवातसांभलवानआवे तोतेणेपणउपवासकरवो अनेआवचननेअतिशेदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥१९॥ ॥२४२॥ ॥संवत् १८८४नाश्रावणवदिअमावास्यानेदिवसशनिनेसमेस्वामि श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेउतारेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेदिनानाथभट्टेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजकाळतोभगवाननिशक्तिछे अनेकर्मतोजीवेंकर्यांहोयतेछे पणस्वभावतेवस्तुगत्येशुंहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजीवेजेपुर्वजन्मनेविषेकर्मकर्यांछेतेकर्मपरिपक्वअवस्थानेपांमिनेजीवभेळांएकरसथईगयांछे जेमलोढानेविषेअग्निप्रवेशथईजायतेमपरिपक्वपणानेपांमिनेजीवसाथेमळिरयां एवांजेकर्मतेनेजस्वभावकहीयें अनेतेनेजवासनातथाप्रकृतिकियें पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजीवसाथे एकरसपणानेपांमिरयांएवां जेकर्मएनेजस्वभावतथावासनाकरिने कहोछोएवासनानेटाळ्यानोशोउपायछे॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एवासनाटाळ्यानोउपायतो आत्मनिष्ठायेसहितश्रीकृष्णभगवाननिभक्तिकरविएजभासेछे अनेजोआत्मनिष्ठाविनाएकलिजश्रीकृष्णभगवाननि भक्तिहोयतोजेमभगवानमांहेतकरेतेमबिजापदार्थमांपणहेतथईजाय माटेआत्मनिष्ठासहितभक्तिकरविएजवासनाटाळ्या

नोउपायछे अनेआत्मनिष्ठावालानेपणजोकोइकज्ञुंडादेशकालादिकनेजोगेकरिने अज्ञानिनिपेठेजक्षोअनर्थईआ
वेपणकाकिवारटेकेनहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥२०॥ ॥२४३॥ ॥संवत् १८८४ नाभादरवा
शुदि९नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेवारणेओरडा
नीओसरियेंढोलीयाउपरथयगादितकीयानंखावीने विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेचमे
लीनापुष्पनाहारविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडळसमस्ततथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेगोपालानंदस्वामिने नेशुकमुनिनेप्रश्नउत्तरकरवानिआज्ञाकरि पछेशुकमुनि
येंगोपालानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननिजेभक्तिछे तेणेकरिनेजीवभगवाननिमायानेतरेछेने अक्षरधामने
पामेछे अनेजेधर्मछे तेणेकरिनेतोदेवलोकनीप्राप्तिथायछे नेतपुण्यनेअंत्येपाछोदेवलोकमांथितेजीवपडिजायछे
अनेभगवानानाजेअवतारथायछे तेतोज्यारेज्यारेधर्मनीग्लानीथायछे तारेतारेतेधर्मनेस्थापनकरवाने अर्थेथाय
छेपणभक्तिनास्थापनने अर्थेथातानथी अनेजेप्राप्तिभक्तिवतेथायछे तेप्राप्तीधर्मेकरिनेजणातिनथि माटेभक्तिसर
खीकियेप्रकारेधर्ममांमोटाईआवेएप्रश्नछे पछेगोपालानंदस्वामियेंएप्रश्ननोउत्तरकरवामांड्योतेजेजेवातकरितेमां
धर्मतेभक्तिनुअंगरूपथैजायपणकोईरित्येंभक्तिसरखीधर्ममांगौरवताआवेनहीं पछेएवार्तासांभलीनेश्रीजीमहा
राजअतिशेहसताहवा अनेएमबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरघणोकठणछे माटेल्योअमेएनोउत्तरकरियेंजेएधर्मतोबेप्र
कारनोछे एकनिवृत्तिधर्मछेनेबिजोप्रवृत्तिधर्मछे तेएवेप्रकारनोधर्मतेभगवाननासंबंधेसहितपणछे नेभगवानना

संबंधरहितपणछेतेमांभगवाननासंबंधसहितजेधर्मछे तेतोनारदसनकादिकशुकजीध्रुप्रह्लादअंबरीषएआदिकजे
भक्तजनतेनोछे अनेएधर्मनेजभागवतधर्मकेछे तथाएकांतिकधर्मकेछेनेतेधर्मनेभक्तितोबेनथिएकजछे अनेजेध
र्मस्थापननेअर्थेभगवाननाअवतारथायछे तेपणएजधर्मनास्थापननेअर्थेथायछे अनेजेकेवळवर्णाश्रमनाधर्म
छे तेतोभागवतधर्मथकिअतिशेगौणछे अनेभागवतधर्मेकरिनेतोजीवजेते भगवाननीमायानेतरिनेपुरुषोत्तम
नाधांमनेपांमेछे माटेभागवतधर्मनेभक्तिएनुंतोएकसरखुंगौरवपणुंछे अनेप्राप्तीपणएकसरखिजछे एरित्येभक्ति
नीनेधर्मनीसरखीमोटाईछे नेकेवळजेवर्णाश्रमधर्मतेतोतेथकीअतिशेदुबळाछे नेतेनुंफळपणनाशवंतछे अनेअमा
रोपणमतएछे जेभगवानतथाभगवाननाएकांतिकभक्ततेविनाकोईसंघाथेहेतकरियेतोपणथातुंनथि अनेअमने
एमजणायछे जेजडभरतशुकदेवदत्तात्रेयऋषभदेवभगवानएनासरखोअमाराजीवनोढाळोछे माटेअमनेपण
वनपर्वतनेजंगळएमांजरेवुंगमेछे पणमोटांमोटांसेहेरपाटणहोयएमांरेवुंगमतुंनथि एवोअमारोसहजस्वभावछेतो
पणभगवानतथाभगवाननाभक्तनेअर्थेलाखुमांणसनाभीडामांरहियेछैये तोपणअमारेजेवुंवनमांरैयेनेनीर्बंध
रवायतेवुंजरेवायछे अनेअमेपोतानेस्वार्थेकरिनेलाखुमांणसमांनथीरहेता अमेतोभगवानतथाभगवाननाभक्त
नेअर्थेमांणसनाभीडामांरैयेछैये अनेभगवाननाभक्तनेअर्थेगमेतेटलीप्रवृत्तिकरवीपडे तोपणएनेअमेनीवृत्तिजां
णियेछैये अनेभगवाननोजेभक्तहोय नेतेगमेतेटलावांकमांआव्योहोय तोपणअमारेतेनोअवगुणआवतोनथी
अमेतोएमजांणियेछैयेजेभगवाननाभक्तमांजोकांईकस्वाभाविकअल्पदोषहोयतोपणतेजोवानहिअनेएदोषजो

पोतामांहोयतोतेनेटाल्यानोउपायकरवो   पणभगवाननाभक्तमांएजात्यनोदोषहोयतोपणएहरिजननोअवगुण
लेवोनहि नेहरिभक्तनोतोअवगुणज्यारेमोटावर्त्तमांनमांचुकीजाय   तारेलेवोनेंबीजाअल्पदोषहोयतेसारुभगवा
ननाभक्तनोअवगुणलेवोनहि अनेभगवाननाभक्तहोयतेनेवादविवादकरिजीतिनेराजीथावुंनहि एसाथेतोहारि
नेजराजीथावुंनेजेवादवीवादकरिभगवाननाभक्तनेजीतेछे तेतोपंचमहापापनाजेकरनारातेथीपणवधुपापीछेअ
नेअमआगल्यजेकोइभगवाननाभक्तनुंघसातुंबोलेतेतोअमनेदिठाजगमेनहि नेजेभगवाननाभक्तनोअवगुणले
तोहोयतेनाहाथनुंतोअन्नजलपणभावेनहि अनेदेहनोसंबंधीहोयपणजोभगवाननाभक्तनोअवगुणलेतोतेसाथे
पणअतिशेकुहेतथैजाय शामाटेजेआपणेतोआत्माछैयेतेआपणेदेहनेदेहनासंबंधीसाथेशासारुहेतजोइयेआपणे
तोसत्तारूपरहिनेभगवानतथाभगवाननाभक्तसंघाथेहेतकरवुंछे पणदेहबुद्धियेकरिनेहेतकरवुंनथिनेजेसत्तारूपर
हिनहिसकेतेनेंतोकांमक्रोधलोभमोहमदमछरादिकजेशत्रुतेपिड्याविनारहेजनहि माटेजेआत्मसत्तारूपथैनेभक्ति
नहि करताहोयतेनुंरूपतोआसत्संगमांउघाडुंथयावीनारहेजनहि शामाटेजेआसत्संगछेतेतोअलौकीकछेनेजेवाश्वे
तद्वीपवैकुंठगोलोकतेनेविषेभगवाननापार्षदछेतेजेवाजआसर्वेसत्संगीछे नेअमेतोजेवासर्वथीपरजेदीव्यअक्षर
धांमतेनेविषेभगवाननापार्षदछे तेजेवाजोआसत्संगीनेनजांणताहैयेतोअमनेभगवानतथाभगवानाभक्तनास
मछे अनेजनेंज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्तिएअतिशेद्रढनहिहोयतेतोअंतजातांढीलोपड्यावीनानहि जरहेजेममिणेपाये
लदोरोहोयनेतेशीयालामांनचोमासामांतोअकडरहेपणज्यारेउनालोआवेतारेजरुरढीलोथैजायतमअहियांहरिभ

क्तनेसर्वप्रकारसुखरहेनसत्संगमांपणसनमानथातुरहे तेरूपजेचोमासुनेशीयालोतेमांतोज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्ति
तेसुधांआकरांजणाय पणज्यारेसत्संगमांअपमानथायनेदेहकरिनेपणदुखीथाय तेरूपजेउनालोतेमांतोज्ञानवैरा
ग्यधर्मनेभक्तितमिणपायेलदोरानीपेठेढोलाथैजाय तोपणअमेतोतेनोत्यागकरतानथि पणएजएनीमेलेमनमांओ
शीयालोथैनेसत्संगमांथीपाछोहठीजायछे पछेतेसत्संगीकेवातोहोयतोपणतेनेअंतरेसत्संगसंबंधीसुखनरहे माटे
सत्संगकरवो तेतोआत्मसत्तारूपथैनेअतिद्रढपणेकरवो पणदेहतथादेहनासंबंधीतेसंघाथेहेतरहीजाय एवोसत्सं
गकरवोनहि जेमसोनानोदोरोकस्योहोयतेछये ऋतुमांसरखोरहे पणउनालानेतापेकरिनेढीलोथायनहि तेमजेनो
द्रढसत्संगहोयतेनेगमेतवोदुखआवीपडे तथागमतेटलुंसत्संगमांअपमानथायपणतेनुंकोईरित्येसत्संगमांथीमनपा
छुंहठेनहि एवाजेद्रढसत्संगीवैष्णवछे तेजअमारेतोसगावालाछेनेतेजअमारिनात्यछे नेआदेहेकरिनेपणएवावै
ष्णवभेलुंजरहेवुंछेनेश्रीकृष्णभगवाननाधाममांपणएवावैष्णवभेलुंजरहेवुंछे एमअमारोनिश्चेछेनेतमारेपणए
मजनिश्चेराख्योजोईये शामाटेजेतमेसर्वेअमारेआश्रितथयाछोमाटेअमारेतमनेहेतनीवातहोयतेकहिजोईयेनेमी
त्रपणतेनेजजांणवोजेपोतानाहेतनीवातहोयतेदुखलगाडीनेपणकहे एजमित्रनुंलक्षणछेतेसमजिराखज्यो॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥२१॥ ॥२४४॥ ॥संवत् १८८४ नाभादरवावदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपाघनेविषेधोलापुष्पनातोराकुकिरयाहता अनेकंठनेविषेधोलापुष्पनाहार

विराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठेहति नेपरम
हंसदुकडसरोदाखेईनेपोतानिआगल्यविष्णुपदगावताहता तेसमयमांश्रीजिमहाराजअंतरसनमुखद्रष्टिकरिनेविरा
जमानहता पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेजेवुंप्रेमलक्षणाभक्तियेजुक्तआकीर्त्तननेविषेहरिजननुंअंगकयुंछे ए
वुंताकिणाभाइनुंअंगछे तथापर्वतभाईनेमुलुजीएनांपणएवांअंगहतां माटेअमेअंतरसनमुखद्रष्टिकरिनेविचार
ताहताअनेबिजापणसतसंगमां एवाअंगवालाहशेअनेजनेप्रेमलक्षणाभक्तिनुंअंगआवेतेनेपंचविषयनेविषेप्रीति
टलिजायछे अनेआत्मनिष्ठाराख्याविनानिजरेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेनरसैमेतोतोसखिभावेश्रीकृष्णभग
वाननेभजतानेकेटलाकनारदादिकभगवाननाभक्तछे तेतोदासभावेकरिनेभगवाननेभजेछेएवेप्रकारनाभक्त
मांकेनिभक्तिश्रेष्टजांणवि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनरसैमेतागोपियोने नारदसनकादिकएमनिभक्तिमांबेप्र
प्रकारनथिएतोएकप्रकारजछे अनेदेहतोपुरुषनोनेस्त्रीनोबेयमायिकछेनेनाशवंतछे अनेभजननोकरनारोजेजी
वात्मातेपुरुषपणनथीनेस्त्रीपणनथि एतोसत्तामात्रचैतन्यछेतेदेहमुकिनेभगवाननाधाममांजायछे तारेजेविभग
वाननिमरजीहोयतेवोतेनोआकारबंधायछे अथवाएभक्तनेजेवोसेवानोअवकाशआवेतेवोआकारधरिनेभग
वाननिसेवाकरेछे अनेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेजेमभगवानमांप्रितिहोयतेमजजोधनस्त्रीआदिकपदार्थमांप्री
तिथैजाय तोएभगवाननोहद्भक्तकेवायनहि अनेपरमेश्वरनोभक्तथईनेभक्तिकरतोथकोजेपापकरेछे तेसत्संग
मांजकुवासनाबांधेछेतेपापतोएनेवजलेपथायछे अनेकुसंगमांजइनेपरस्त्रीनोसंगकरेतेथकिपणसत्संगमां भग

वाननाभक्तउपरस्युकुदृष्टियेजोवाएंहोयतोतेनुंवधुपापछे माटेजेनेभगवानमांद्रढप्रितिकरवीहोयतेनेतोकोई जा
त्यनुंपापपोतानिबुद्धिमांरहेवादवुंनहिं शामाटेजेसत्संगिहरिजनछेतेतोजेवांपोतानांमाबनकदिकरिहोयतेवांछेत्र
नेग्रासंसारनेविषेग्रतिशेजेपापीहोयतेपोतानागोत्रनिस्त्रियोनेविषेकुदृष्टिराखेछे माटेजेहरिजननेविषेकुदृष्टिराखेते
ग्रतिशेपापीछेनेतेनोकोईकालेछुटकोथायनहिं माटेजेनेरसिकभक्तथावुंहोयतेनेग्राविजात्यनुपापतेनोत्यागकरि
नेपछेरसिकभक्तथावुं ग्रनेसर्वपापमांथिमोटुंपापएछे जेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेदोषबुद्धिथायनेतेदोष
बुद्धियेकरिनेभगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेवेरबंधाईजाय माटेकोटिगौहत्याकरिहोयतथामद्यमांसनुंभक्षण
कर्युंहोयतथाग्रसंख्यगुरुस्त्रीनोसंगकर्योहोय तेएपापथकितोकोइकालेछुट्यकोथायपणभगवाननेभगवानना
भक्तनोजद्रोहितनोतोकोईकालेएपापथकिछुट्यकोनथायग्रनेतेपुरुषहोयतोराक्षसथैजायने स्त्रीहोयतोराक्षसीथै
जाय पछेतेकोइजन्ममांग्रसुरमटिनेभगवाननोभक्तथातोनथि ग्रनेजेएभगवाननाभक्तनोद्रोहग्रादर्योहोयनेप
रिपक्कद्रोहिनथयोहोयतेनिता द्रोहबुद्धिमोटापुरुषनेसंगेकरिनेटलेछे पणजेनिपरिपक्कद्रोहबुद्धिथईहोयतेनितोकोई
जोगेकरिनेद्रोहबुद्धिटलेनहि ग्रनेद्रोहकर्यानिसाधनदशामांहोयनेएमजांणेजेभगवाननेभनवाननाभक्तनोमेंद्रो
हकर्योएमोटुंपापकर्युंमाटेहुंतोग्रतिशेनीचछुंग्रनेभगवाननेभगवाननाभक्ततेतोबहुमोटाछे एविरित्येजेभगवा
ननोनेभगवाननाभक्तनोगुणले ग्रनेपोतानेविषेदोषजुवेतोगमेतेवांमोटांपापकर्यांहोयतोपणतेनाशपांमेछेग्रने
भगवानपोतानाभक्तनाद्रोहनाकरनाराउपरस्युजेवाकुराजिथायछे नेदुखायछेतेवाकोईपापेकरिने दुखातानथि

अनेज्यारेवैकुंठलोकमांजयविजयेसनकादिकनुंअपमानकर्युं तारेभगवानतत्कालसनकादिकपासेआव्यानेसन
कादिकप्रत्येएमबोल्याजेतमजेवासाधुछेतेनोजेद्रोहकरेतेतोमाराशत्रुछेमाटेतमेजयविजयनेशापदिधोएबहुसारुं
कर्युं अनेतमजेवाभगवद्भिब्राह्मणतेनातोजोमाराहाथद्रोहकरेतोतेहाथनेपणहुंकापिनांखुतोबिजानिशीवातकेवि
एविरित्येवैकुंठनाथभगवानसनकादिकप्रत्येबोल्यानेजयविजयहता तेभगवद्दिनाअपराधकरिजेपापतेणेकरिने
दैत्यथयाएविरित्येजेणेभगवाननाभक्तनोद्रोहकर्योछे तेसर्वेमोटिपदवीमांथिपडिगयाछेतेशास्त्रमांवातप्रसिद्धछे
माटेजेनेपोतानुंरुडुइछवुं तेनेभगवाननाभक्तनोद्रोहकरवोनहिं नेजोजांणेअजांणेकांइकद्रोहथइगयोहोयतोपगे
लागीस्तुतिकरिनेजेमतेराजीथायतेमकरवुं ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥२२॥
॥ २८५ ॥ ॥ संवत १८८५ नाआसोशुदि १५ पुन्यमनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामीश्रीसहजानं
दजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषेफलियानिवच्चेढोलियोढलाविनेतेउपरथ
विराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगव्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराईनेबेठिहति॥ पछेश्रीजिमहाराजकृपाकरिनेसर्वेहरिजनप्रत्येबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोय तेनि
त्येभगवाननिमानसीपूजाकरेतेमानसीपूजाकरवानिएमविक्तिछे जेउनालोशियालोतेचोमासुंएत्रणएरतुंनेविषे
नोषिनोषिमानसीपूजाकरवीतेमांउनालानाच्यारमहिनासुधी तोएमपूजाकरविजेसारुंटाढुंसुगंधिमानपवित्रजल
होय तेणेकरिनेभगवाननेप्रथमनवरावववाने पछेधोयेलोधोलोखसखसुंदरझिणोनेघाटोहोय तेपेरवाआपवोनेपछे

सुंदरआसनउपरस्थविराजमानएवाजेभगवानतेनाअंगअंगनेविषे सुंदरमलियागरचंदनघसिनेवाट्यकामांउतारि
राख्युंहोय तेचरचवुंतेप्रथमतोललाटनेविषेचरचिनेललाटनेसारिपेठेनिरखवुं तथाहाथनेविषेचरचीनेहाथनेसारिपेठे
निरषवा तथाहृदयउदरसाथलपिंडिएआदिकजेअंगतेनेविषेतेचंदननुंलेपनकरिकरिनेतेतेअंगनेनिरखवांतथाचर
णारविंदनिउपरस्थनेतलेसुंदरकंकुचोपडवुंनेतेचरणारविंदनेनिरखवां पछेमोगराचमेलिगुलाबचंपोएआदिकजेसु
गंधिमानपुष्पतेनाहारतथाकंकणबाजुबंधटोपिएआदिकजेआभुषणतेतेपुष्पनांपेराववां अनेमोगरानापुष्पजेवु
धोलुंनेझिणुंनेबहुभारेनहि एवुंवस्त्रमस्तकनेविषेधराववुंतथाधोलिझिणिनेहलकीएवीजेसुंदरपछेडितेओढाववी
पछेतेभगवाननेमलवुंतेएकवारमलवुंबेवारमलवुं जेवुंपोतानेहेतउपजेतेममलवुंतथाभगवाननांचरणारविंदपो
तानीछातिमांलेवांतथामस्तकउपरस्थधारवांअनेतेमलवेकरिनेजेभगवाननाअंगनुंचंदनपोतानाअंगमांवलगेतथा
भगवाननाचरणारविंदनेपोतानिछातिमांनेमस्तकउपरस्थधार्यांहोय तेणेकरिनेजकंकुवलगेतथापुष्पनाहारनांचि
न्हइत्यादिकजेजेपोतानाअंगमांवलगेतेनेधारवुंकेताएमजाणवुंजेभगवाननुंप्रसादिचंदनकंकुनेहारतेमाराअंगमां
अड्यांछे अनेशियालानाच्यारमहिनासुधितोएमपूजाकरवीजेप्रथमतोभगवाननेउंनेजलेकरिनेनवराववाने पछे
धोलांखेसपेरवाआपवोने पछेढोलियाउपरस्थमखमलनुगादलुंपाथरिनेतेउपरस्थधोलोओछाडओछाडिनेतेउपरस्थ
भगवाननेविराजमानकरवाने पछेसुरवालपेराववोतथाडगलीपेराववीतथासोनेरितारालोभारेकसुंबिरेटोमस्त
कबंधाववोतथाकेड्येभारेरेटोबंधाववोतथाखभेभारेरेटोधराववो तथाहिरामोतिसुवर्णलालनांजेभात्यभात्यनां

घरेणांतेअंगअंगनेविषेधरावववांतथामांतिनिमालापेरावववी अनेवस्त्रपेराविनेतथाआभूषणपेराविनेभगवानमनां
जेतेतेअंगतेनेसारिपेठेनिरखवां अनेभगवाननाललाटनेविषेएककंकुनोचांदलोकरवो अनेचोमासानाच्यारमहि
नासुधिएमपूजाकरवीजेजांणियेभगवानकोईकगामथिआव्यातेधोलांवस्त्रसर्वेपललिगयांछे अथवानदियेंपरम
हंसेसहितनावापधार्याहतात्यांथिपललिनेआव्याछे पछेतपललेलांजेवस्त्रतेनेउतराविनेसर्वेकसुंबलवस्त्रपेरवाआ
पवां अनेललाटनेविषेपिलुंजेकेसरचंदनतेनुंलेपनकरवुं अनेउनालोहोयतारेचोगांनजायगामांतथाफुलवाडिमां
भगवानविराजमानछे एविरित्येभगवाननेधारवा अनेशियालोनेचोमासुंहोयतारेकोईकसारिमेडिनेउपर्यभग
वानविराजमानछे अथवाघरनेमाहेलिकोरेविराजमानछेएविरित्येभगवाननेधारवा अनेभगवाननेजमवाकेई
वस्तुआपवीतोजेभक्ष्यभोज्यलेह्यचोष्यपोतानामनमांखावानेगमतांहोयतेवांभगवाननेअर्थेचिंतववां अनेतेवां
भगवाननेनभावतांहोयतोपणपोतानेगमतांजभोजनभगवाननेअर्थेचिंतववां अनेबिजाजेधूपदीपआरतिए
आदिकउपचारतेजथाजोग्यभगवानने अर्पणकरवाए विरित्येत्रणेयरतुमांभिन्नभिन्नपुजाकरेतोतेभक्तनेभगवा
ननेविषेहेतनिवृद्धिथायछे नेतेनाजीवनेबहुसमासथायछेमाटेजेणेआवातसांभलिछे तेराखज्योनेनित्येआविरि
त्येभगवाननीमानसीपूजाकरज्योनेआविवातअमेकोईदिवसकरिनथि अनेवलिश्रीजिमाहाराजेएकबिजिवात
करिजेज्यारेभगवाननेभगवानाभक्ततेपोतानेउपर्यराजिथाय तारेतेभक्तनेएमविचारवुंजेमारांमोटांभाग्यजेमा
रिउपर्यभगवाननेभगवाननाभक्तराजिथया अनेशिक्षानेअर्थेभगवाननेभगवाननाभक्तपोतानेवढेतारेपण

एमविचारवुं जेमारांमोटांभाग्यजेमुनेभगवाननेभगवाननाभक्तवल्या जेणेकरिनेमारामांअवगुणहशेतेजाशेए विरित्येवढ़तापणराजिथावुंपणवढ तारेमनमांशोकनकरवोनेकचवावबुंनहिनेपोतानाजीवनेअतिपापिनमानवो राजिरवुंआवातपणराख्याजेवीछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥२३॥

॥ २४६ ॥ ॥ संवत् १८८५ नाआसोवदि १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजिम हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमांनहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधार णकर्यांहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहा राजनेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेभगवाननाजेभक्ततेअक्षरधामनेविषेभगवाननिसेवामांरहेछे तेसेवानि प्राप्तिनांजेसाधनतेशांछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रद्धास्वधर्मवैराग्यनेसर्वप्रकारेइंद्रियोनोनिग्रहकरवोनेअहिं साब्रह्मचर्य साधुनोसमागमआत्मनिष्ठानेमहात्म्यज्ञाने जुक्तएविजेभगवाननिनिश्चयभक्तिने संतोषनिर्दंभपणुंद यातपनेपोताथिगुणेकरिनेमोटाजे भगवाननाभक्ततेमनेविषेगुरुभावराखिनेतेमने बहुप्रकारेमांनवानेपोतानेब रोबरियाजे भगवाननाभक्ततेमनेविषेमित्रभावराखवोने पोताथिउतरताजेभगवाननाभक्ततेमनेविषेशिष्यभा वराखिनेतेमनुंहितकरवुंएविरित्ये आसालसाधनेकरिनेभगवाननाएकांतिकभक्तजेते अक्षरधामनेविषेभगवान नीसेवानेरुडिरित्येपामेछे पछेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्यो जेआपणासर्वेसंतवर्त्तमानमांरहेछे तथापिएमनेविषेएवुंकी युंलक्षणछे जेजेणेकरिनेएमजाणियेजेएनेआपत्कालपडशे तोपणएधर्ममांथिनहिडगेतारेश्रीजिमहाराजबोल्या

जेभगवाननांजेजनांनांमोटांवचनतेनिउपरथनिरंतरजेनिद्रष्टिरहे पणवचनबाहेरपगदेवोपडेतेमां अतिकठणपडे
अनेतेवचनथिआगल्यपगमांडिनेअधिकपणनवरतेअनेओछापणनवरतेतेनेजांणिये जेएधर्ममांथिआपलकाखेप
णनहिपडे पछेश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजेप्रकृतिजेजावितेजीवनेबहुकठणछे तथापिजोसत्संगमां
स्वार्थजणायतोप्रकृतिटलविकठणनपडे जेमदादाखाचरनाघरनामाणसुनेअमनेराखवानोस्वार्थछे तोअमनेजेप्र
कृतिनगमेतेराखतानथि तेमस्वार्थकरिनेप्रकृतिटलेछे तथाभयेकरिनेपणटलेछेपणतेअतिशेनथीटलतिकेमजेज्यारे
कोईमांणसहोय तारेतेनोभयराखेनेमांणसनहोय तोनराखेजेमराजानेभयेकरिनेचोरप्रकृतिनोत्यागकरेछे॥ अने
जेनोजेस्वभावहोय तेनिउपरथवारंवारअमेकठणवचननाडंकमारयाहोय नेकचवाय्याहोयतोपणतेकोइरित्येपाछो
नपड्योहोयतेउपरथतोअमारेएवुंहेतरहेछे तेजाग्रतस्वप्नमांसंभारयविनातेहेतएमनुंएमरत्युंजायछेनेगमेतेमथाय
पणतेहेतटलतुंनथि अनेवलिजेहरिभक्तनेविषेजेअंगहोय तेमांएकअंगसरसहोयतेकहीयेछइयेजेदादाखाचरनेवि
श्वासनुंअंग अनेराजबाईनेत्यागनुंअंग अनेजीवुबाईनेश्रद्धानुंअंग अनेलाडुबाईनेअमारिप्रसन्नताकरवीएअंग
अनेनित्यानंदस्वामिनेअमारिप्रसन्नताकरविएअंग अनेब्रह्मानंदस्वामिनेसत्संगनिमर्यादानोकोईरित्येभंगनथाय
एवोआग्रहएअंग अनेमुक्तानंदस्वामिनेअमारिप्रसन्नताकरवीतथाअमारोविश्वासएअंग अनेसोमलाखाचरने
सदाएकरेणीपणुंएअंग चैतन्यानंदस्वामीनेएमजेकोईरित्येमहाराजप्रसन्नथायएमआपणीवर्तवरतायतोठिकएअं
ग अनेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिनेनिश्चयतथामहात्म्यएअंग अनेठाकोरभिणाभाईनेएमजे भगवानविनाबिजाप

दार्थमांरखेमारुंमनबंधाईजायनहिएवुंअंग अनेमोटाआत्मानंदस्वामिनेअमारावचननुंउलंघनथायनहिएवुंअंग
एविरित्येघणाकमोटेरापरमहंसतथाहरिभक्ततेनांअंगकयांअनेपछेएमबोल्याजेअहिंनीमोटेरित्रणयबाईयुंतथागो
पाळानंदस्वामिब्रह्मानंदस्वामिमुक्तानंदस्वामिनित्यानंस्वामिशुकमुनिनिसोमळोखाचरदादोखाचरएतमेसर्वेजे मह
मणांआवर्त्तमानकाळेकेवारुडिरित्येवरतोछोतथापिजोदेशकाळसंगक्रियाएच्यारनेविषेविशमपणुंथाय तोएमनो
एमरंगरहेनहिएवातमांकांईसंशयनथि अनेकदाचितविषयमांबंधाइगयोहोय पणजोजेनेविषेजेटलोज्ञानांशवधा
रेहोय तोतेविषयनाबंधननेतोडिनेनिकळेतेज्ञानांशतेशुंतोएमसमजण्यहोयजेहुंजेजीवतेआवोछुं तथादेहतेआ
वोछेतथादेहनांसंबंधीतेआवांछे तथाप्रकृतिपुरुषविराटसूत्रात्माअव्याकृततेनांस्वरूपतेआविरित्यनांछे तथाभग
वानतेआविरित्यनाछे तथाभगवाननुंधामतेआविरित्यनुंछेइत्यादिकजेज्ञानांशतेनिजेअंतरमांदृढतानीग्रंथितेप
डिहोयनेपछे जेवैराग्यउपजेतेवैराग्यखरोअनेएवीनाबीजोजेवैराग्यतेतोउपरथिजणायपणएमांबळनहि बळतो
ज्ञानांशथिउपनोजेवैराग्यतेमांजछे जेमदीवानोअग्नितेनेवायुलागेतारे ओलाइजाय अनेवडवानळअग्नितथामे
घमांजेवीजळीनोअग्नितेजळमांरयोछे पणतेजळनोपराभवएनेथातोनथिप्रज्वळितथकोरहेछे तेमज्ञानांशविना
नोजेवैराग्यतेनेविषयनोसंबंधथायतारेएवैराग्यटकेनहि अनेज्ञानांशेकरिनेथयोजेवैराग्यतेनेविषयनोसंबंधथाय
तोपणएवैराग्यक्षीणनपडेवडवानळअग्नीनिपेठेप्रज्वळितथकोवरतेछे अनेएवोजेज्ञानांशतेनिकोइरित्येकरिनेतमा
रामनमांआंटिपडिजायतेसारुअमेनिरंतरवार्त्ताकरियेछैये केमजेकोइकवार्त्तानीचुंकलागेतोएविआंटिपडिजाय

अनेजेएमनसमजेने आमारिजात्यआमारिमाआमारोबापआमारासंबंधिएविरित्यनीअहंममतायेयुक्तजेनिस
मजणयछे तेनेतोअतिप्राकृतमतिवालोअणसमजुजांणवो अनेवलोश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजे
मुमुक्षुनेउत्कृष्टगुणनीप्राप्तीथायतेनुंकारणशुंछे तोभगवाननीकथावार्त्तासांभल्यमांजेनेजेटलीप्रितितेनेतेटलोज
गतनोअंभावथायतथाकामक्रोधलोभादिकदोषनोनाशथाय अनेजोकथावार्त्तामांजेनेआलसहोयतेनीकोरनि
एमअटकलकरवीजेएमांमोटागुणनहिआवे अनेशास्त्रमांनवप्रकारनीभक्तिकहिछेतेमांश्रवणभक्तिनेप्रथमगणि
छे माटेजोश्रवणभक्तिजेनेहोयतोप्रेमलक्षणापरजंतसर्वेभक्तिनांअंगएनेप्राप्तथाशेएविरित्येवार्त्ताकरि अनेतेज
दिवसमध्यानसमेदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारयओरडानिओसरिनिआगल्यपरमहंससर्वेनिपंक्तिजमवा
सारुबेठिहतितेसमयमां श्रीजिमहाराजलिंबडानावृक्षनेहेठढोलियोढलाविनेविराजमानहतापछेश्रीजिमहाराजे
परमहंसआगल्यएमवातकरिजेबाईयुंहरिभक्तछे तेनुंमाहात्मतोकांइंसमजवुंनहि केमजेमाहात्म्यनेमिसेकरिने
मनमांएनुंमननथायएटलेस्वप्नमांआवे माटेमाहात्म्यलेवुंतोसौनुंसमपणेलेवुंजएसर्वेभगवाननाभक्तछे पणअ
धिकन्यूनपणेमहात्म्यलेवुंनहिअनेजोअधिकन्यूनपणेमाहात्म्यसमजेतोतेमांमोटुंविघ्नछे तेमजबाईयुनेभाइओनुं
महात्म्यपणसमपणेसमजवुं अनेजोएमनसमजेतोएबाइयुंनेपणमोटुंविघ्नछे ॥ ॥ इतिवच
नामृतम् ॥ २४ ॥ ॥ २४७ ॥ ॥ संवत् १८८५ नाकार्त्तिकशुदि
१० दशमीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणाबारनाअ

रडानिओसरियेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानें सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगलयपर
महंस तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजे भगवानसं
बंधिभक्तिउपासनासेवाश्रद्धाधर्मनिष्ठाएआदिकजेजेकरवुं तेमांविजाफलनीइच्छानराखवीएमसच्छास्त्रमांकयुं
छे ततोसाचुंपणएटलीतोइच्छाराखवीजेएणेकरिनेमारिउपरभगवाननीप्रसन्नताथायएटली इच्छाराखवी अनेए
वीइच्छाराख्या विनाअमथुंकरेतोतेनेतमांगुणीकेवाय माटेभगवाननीभक्तिआदिकजेगुणतेणेकरिने भगवत्प्रस
न्नतारूपफलनेइच्छवुं अनेजोएविनाबिजिइच्छाराखेतोचतुर्धामुक्तिआदिकफलनिप्राप्तिथायअनेभगवानिनिजेप्र
सन्नतातेघणाउपचारकरिने जेभक्तिकरेतेनिजउपरथायनगरिबउपरथनथायएमनथिगरिबहोयनेश्रद्धासहितज
लपत्रफलफुलभगवाननेअर्पणकरेतोएटलामांपणराजिथायकेमजेभगवानतोअतिमोटाछे तजेमकोइकराजाहो
यतेनानामनो एकश्लोकजकोइककरिलावेतोतेनेगामआपेतमभगवानतुरतराजिथायछे अनेवलीभगवाननोख
रोभक्ततेकोणकेवायतो पोतानादेहमांकोइकदीर्घरोगआविपडे तथाअन्नखावानमलेवस्त्रनमलेइत्यादिकगमेएट
लुंदुःखअथवासुखतेआविपडेतोपण भगवाननी उपासनाभक्तिनियमधर्मश्रद्धाएमांथिरंचमात्रपणमोलोनपडेर
तिवासरसथायतेनेखरोभक्तकहीयें पछेश्रीजिमहाराजनेराजवाइयेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजकियागुणेकरिनेतमेरा
जीथाओनेकियादोषेकरिनेकुराजिथाओनारेश्रीजिमहाराजवोल्याजेआटलातोवचनमांदोषछे तेकियातोपोताना
अंतरमांकांइकविशेषवरतवानुंहोयतेनुंअमनेएकवारकहीदेवुंजे हेमहाराजतमेकहोतोहुंआविरित्येवरतुंपणवारंवा

रनेकेवुं जेहेमहाराज हुं आंमवरतुं क आमवरतुं ततमेंकेम मुनेंकेतान थितेंनगमे अनें मुनें पोतानो इष्टदेव जांणेनें वारेंवारे
मारा।वेंण उपरस्थवेंणलावें तेंनगमे अनें हुं कोइनी आगल्यवातकरतो।हउंनें बोलाव्याविनावच्यमां बोलेतेंनगमे अनें भग
वाननुं ध्यानकरवुं तथाधर्मपालवांभक्तिकरवी।इत्यादिक जे जे शुभक्रियाकरवानी छे तेंनें जे भगवानउपरभनां खेजें भ
गवानकरावशेतोथाशेतेंनगमे अनें आम हुं करिश आम हुं करिश एम केवल पोतानुं जबलराखेंपण भगवाननुं बलनरा
खेतेंनगमे अनें जेंनें बोल्यामांपोतानाअंगनोठानहोयतेंतो अतिशेंनगमे अनें बिजाव्यवहारिककामकरवांहोयतेंमां
तोलाजतथाआलसनहोयनें भगवाननिवार्त्ताकरवीकथाकरवी कीर्त्तनगाववांतेंमांलाजराखेंनें आलसराखेंतेंनग
मे अनें त्यागनोअथवाभक्तिनोअथवाकोईरित्यनोजे अहंकारबोलीमांलावेंतेंनगमे अनेंसभामांबेठिहोयतारेंसउथि
छेलोआविनेंबेसें पणपोतानें ज्यांघटतुंहोयत्यांनबेसेंतेंनगमेतथाकोइकमोटातेंसभामांबेठाहोयनें तेंनेंकुणिमारिनें
मागकरिनेंपोतेंबेसेंतेंनगमे अनेंबाइमांणसहोयनें तें पोतानाअंगनेंढांकिनेंलज्जासहितवरतेंतेंगमे तथाचालेंतारेंनि
चिद्रष्टिराखिनेंचालेंपणफाटिद्रष्टराखेंनहितेंगमे अनें अमारांदर्शनकरताहोयनें कोइकबाइभाइआवें अथवाकुतरुं
निसरेंकेढोरनिसरेंकेकांइकखडखडेंतेंनिसांमुवारंवारदर्शनमुकीनें जुवेंपणएकद्रष्टीयेंदर्शननकरेंतेंनिउपरस्यतो।एविरि
सचडें जे शुं करियें साधुथयानहितो एनुं कांइकताडनकरियेंपणतेंनो थायनहिकेमजेसाधुनेंकोइनुंताडनकरवुं एअति
अयोग्यकर्मछे अनें जे कपटराखेंपणपोतानामननाजेसंकल्पतें जनेंकवायोग्यहोयतेंनिआगल्यपणकेंहेंनहितेंनगमे
अनेंमानतथाक्रोधतथाकोइथिदबाइनेंरेवुं तशुंतोपोतानामनमांजबुंहोयतेवुं बिजाथिदबाइनेंकेवायनहि एअयोग्य

वांनांतोअतिशेभुंडांछे अनेहरिभक्तनेमांहोमांहीबरोबरीयापणुंरहेपणएकएकनोभारनआवेएपणअतिशेभुंडुंछे॥
॥इतिवचनामृतं॥ २५॥ ॥२४८॥ ॥संवत् १८८५नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वा
मीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानह
ता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराई
नेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेभगवाननिपेठसेवाकरवाजोग्यएवाजेसंततेकेवाहोयतोइंद्रियुं अंतः
करणआदिकजेमायानागुणतेनिजेक्रियातेनेपोतदाबिनेवरतेपणएनिक्रियायेकरीनेपोतेदबायनहि नेंभगवानसं
बंधिक्रियानेजकरे नेपंचवर्त्तमांनमांदृढरेहताहोयनेपोतानेब्रह्मरूपमानेनेंपुरुषोत्तमभगवाननीउपासनाकरे एवा
जेसंततेने मनुष्यजेवानजांणवानेंदेवजेवापणनजांणवाकेमजेएविक्रियादेवमनुष्यनेविषेहोयनहि अनेएवासंत
मनुष्यछे तोपणभगवाननिपेठसेवाकरवायोग्यछे माटेजेनेकल्याणनोखपहोयएवाजेपुरुषतेनेएवासंतनिसेवाकर
वीअनेएवासाधुगुणेजुक्तजेबाइतेनिसेवाबाइनेकरवी पछेश्रीजिमहाराजनेआत्मानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्योजेआस
त्संगमांजेवर्त्तमाननोप्रबंधछे तेमांज्यांसुधीरेहतोहोयत्यांसुधीतोजेवोतेवोहोयतेनेपणपंचविषयेकरिनेबंधनथाय
नहि पणकोइकदेशकालनेजोगेकरिनेंसत्संगथिबाहेरनिसरिजवायतोपणजेनेपंचविषयबंधननकरिसकेतेपुरुषके
वोहोयतेनांलक्षणकहो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनिबुद्धिमांधर्मांशविशेषपणेवरततोहोयनेआस्तिकपणुंहो
यजेआलोकमांजेसारुंनरसुंकर्मकरेछे तेनुंजेसारुंनरसुंफलतेनेजरुरपरलोकमांभोगवेछे एविदृढमतिजेनेहोय

तथालाजहोयजेभुंडुंकरशुंतोआलोकमांमाणसआगळ्यसुंमुखदेखाडशुंएवोजेहोयतेगमेत्यांजाय तोपणएनेको
इपदार्थतथास्त्रियादिकतेबंधनकरिसकेनहिजेममयारामभट्टछेतथामूलजीब्रह्मचारिछेतथानिष्कुलानंदस्वामीछेए
विजात्यनाजेहोयतेनेस्त्रिधनादिकपदार्थनोजोगथायतोपणएडगेनहि अनेएवोहोयनेतेनेजोएकआत्मनिष्ठापणुंहो
यजेहुंतोआत्माछुंब्रह्मछुंतेमारेविषेशुभअशुभक्रियालागतीनथिहुंतोअसंगछुं एवुंअंगहोयतथाबिजुंएमहोयजे
भगवाननोमहिमाबहुसमजेनेतेमहीमानिबहुवार्त्ताकरेजेकांइकधर्मविरुद्धवरताईजाशेतेनोशोभारछे भगवा
ननोमहिमाबहुमोटोछेएवेरित्यनाजेहोयतेमांएवेरित्यनाजेदोषतेधर्मपालवामांमोटाअंतरायरूपछे माटेआविरि
त्यसमजेतोसारुंजेआत्मनिष्ठापणयथार्थहोयतथाभगवाननुंमाहात्म्यपणसारिपेठेसमजे अनेनिष्कामपणुनिर्लो
भपणुंनिःस्वादपणुंनिःस्नेहपणुंनिर्मानपणुंएआदिकजेधर्मतेनेभगवाननीप्रसन्नताने अर्थेसमजिनेदृढपणेपालेने
एमसमजेजेहुंएधर्मनेपालिशतोमारिउपरभगवानबहुराजिथाशे नेजोमुनेकोइरित्येधर्ममांथिकांइकभंगपडशे
तोभगवाननोमारिउपरथबहुकुराजिपोथाशे एविरित्यजेनाअंतरमांदृढग्रंथिहोयतेभक्तजेतेधर्ममांथिकोइदिवस
पडजनहि अनेएवोजेहोयतेनेकोइमायिकपदार्थबंधनकरिसकेनहि अनेआविरित्यनिसमजणएयवालोनहोयनेबि
जोगमेतेवोज्ञानवालोहोयकेभक्तिवानहोयतेनेपणधर्ममांथिकांइकभंगथइजायखरो तथामायीकपदार्थबंधन
करेखरुंएसिद्धांतवार्त्ताछे पछेवलिश्रीजीमहाजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजेअमनेअहंकारनगमेतेअहंकारभक्ति
पणानोहोयत्यागपणानोहोयवैराग्यपणानोहोयब्रह्मपणानोहोयसमजणएयनोहोयवर्त्तमानपाल्यानोहोयएरित्यनो

जेजेअहंकारतेअमनेनगमे अनेदंभनगमेतदंभतेशुंतोपोतानाहृदयमांभगवाननोनिश्चयभक्तिनेधर्मतेथोडाहो
यनेबिजाआगल्यपोतानिमोटयपवधास्यासारुउपस्थथितोतेनेबहुजणावेतनगमे अनेपोतानेनेभगवाननेजेअ
भेदपणेभजेतेनगमे तथाजेनियमधास्याहोयतेनियमनेघडीकमुकिदेनेवलीघडिकमांपालेएविरित्येजेशीथलवर
ततोहोयतेनगमेअनेभगवाननोमहिमातोझाजोमोटोसमझेनेपोतानेअतिशेतुच्छपणेसमझेपणदेहथिजुदोजेआ
त्मातेरूपपोतानेनमांनेतेनगमे अनेहवेजगमेतकहीयेछेयेजेभगवाननोमहिमातोयथार्थसमझेनेपोतानादेहथिव्य
तिरिक्तजेपोतानोआत्मातेनेब्रह्मरूपसमझे अनेधर्ममांदृढरयोहोयअनेभगवाननिअचलभक्तिकरतोहोय अनेआ
विरित्यनोपोतेहोयतोपणसत्संगमांकोइककांइनसमझतोहोयनेभगवाननोनिश्चयतोहोयतेनेमोटोजांणे नेतेनि
आगलपोतानेअतितुच्छजाणे अनेवार्त्ताकरयांमांपोतानेमोटकरिनेपोतानिसमझणएयनोकेफकोइनिआगल्यसगा
रपणजणावेनहि एवोजेहोयतेअमनेबहुगमेएविरित्येंश्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिनेपोतानेउतारेपधास्या॥ ॥ इति
वचनामृतं॥ २६॥ ॥ २५९॥ ॥ संवत् १८८५ नाकार्त्तिकशुदि १५ पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहता अनेस
र्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठि
हति पछेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएपंचविषयसंबंधिजेसुखतेदिव्यमूर्त्तिएवाजेभगवान
पुरुषोत्तमनेनिजेसुखमयमूर्त्तितेरूपजएकस्थलनेनेविषेरयुंछे तेजोभगवाननिमूर्त्तिनादर्शनकरताहोइयेतोरूपनुंसु

खप्राप्तथायनेबिजाजेस्पर्शआदिकच्यारविषयतेनुंसुखपणप्राप्तथायतेएकजसमयनेविषेथायछेअनेबिजामायिक
जेपंचविषयछेतेमांतोएकविषयनोसंबंधथायतारेएकविषयनुंजसुखप्राप्तथायपणबिजानुंनथायमाटेमायिकविष
यमांभिन्नभिन्नपणेसुखरयुछेअनेतेसुखतेतातुच्छछेनेनाशवंतछेनेअंतेअपारदुःखनुंकारणछे अनेभगवानमांतोसर्व
विषयनुंसुखएककालेप्राप्तथायछे नेतेसुखमहाअलौकिकछेनेअखंडअविनाशिछे तेसारुजेमुमुक्षुहोयतेनेमायिक
विषयमांथिसर्वप्रकारेवैराग्यपांमिनेअलौकिकसुखमय एविजेभगवाननिदिव्यमूर्त्तितेनेविषेसर्वप्रकारेजोडावुंअ
नेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे जेहरिभक्तनेभगवाननीभक्तिनोखपहोयतथासंतसमागमनोखपहोयतोते
गमेतेवोपोतानोस्वभावहोयतोतेनेटालिनेजेमतेसंतकहेनेतेमनिमरजिहोयतेमवरते अनेतेस्वभावतोएवोहोयजेचैत
न्यसाथेजडाइगयोहोयतोपणतेनेसत्संगनाखपवालोटालिनांखेतेउपरअपोतानिवार्त्ताकरिजे अमारोप्रथमत्यागि
स्वभावहतो पणजोश्रीरामानंदस्वामिनादर्शननोखपहतो तोमुक्तानंदस्वामिनीआज्ञानेअनुसारेवरत्यापणअमारा
मननुंगमतुंकांइनकरयुंअनेवलिजेहरिभक्तहोयतेनेकोइजात्यनीआंटिपाडवितेनिएमविगतिछेजेएकतोनिष्कामादि
कवर्त्तमांननीआंटिपाडिहोयनेएकएवीआंटिपाडिहोयजे आठेकांणहुंआसनकरुंतोनिद्राआवेनेबिजेठेकांणेनआवे
एआदिकअनेकप्रकारनिजेतुच्छस्वभावनिआंटिपाडीहोय एवेएनेएकरित्यनीनसमजविवर्त्तमाननिआंटितोपोता
नाजीवनरूपछेनेतेनेविषेथहुमालछे एविरित्येमाहात्म्येसहिततेनिआंटिपाडवी अनेबिजास्वभावनिआंटिपाडिहोय
तेनेविषेतोतुच्छपणुंजांणवुंनेतेनेसंतमुकावेतोमुकिदेविनेप्रथमनिआंटिमुकविनहिअनेएवेयनेबरोबरसमजेतोएने

विषेमुढपणुंजांणवुं जेमबालकहोयतेणेमुठिमांबदामझालिहोयतेनेकोइकमुकावेतोमुकेनहिनेरुपैयानिमुठिवालि
होयनेसोनामोरनिमुठिवालिहोयनेतेनेमुकावेतोतेनेमुकेनहि तारेएबालकेबदामतथारुपैयानेसोनामोरतेनेविषेबरो
बरुयमालजांण्यो माटेएबालकनेविषेमुढपणुंछे अनेवलिजेमकोइकनाहाथमांबदामहोयनेचोरआविनेकहेजेतुं
मुकिदेनहितोतरवारयेमाथुंकापिनाखिश तारेडायोहोयतोतेनेआपिदेनेमुर्खहोयतोनआपे तेमएवेप्रकारनिआंटिमां
न्युनअधिकपणुंजांणवुंनेएमहोयनहि नेबेयमांसामान्यपणुंजांणेतोएनोआंटिदारस्वभावजांणवोनेतेनेमानिजाण
वोनेआंटियेकरिनेतेवर्त्तमानपालतोहोयनेजोमरणपरजंतएमनेएमभजेतोतोठिक पणतेनोपुरोविश्वासनआवेके
मजेजोएनेकोइकजात्यनांवणलागे अथवातेनुंमाननरहेतोएवोएरहेशेनहिं अनेजेआंटियेकरिनेवर्त्तमानपालतोहो
य नेभक्तिकरतोहोयतेतोराजर्षिकवाय नेजेभगवाननिप्रसन्नतानेअर्थेभगवाननिभक्तिकरतोहोय तथावर्त्तमान
पालतोहोय तेतोब्रह्मर्षिकवायनेतेसाधुकेवायएविरित्येएबेयमांफलनोभेदपणछे अनेवलिएमवातकरिजमानइर्षा
नेक्रोधएत्रणयदोषतेकामकरतांपणअतिशेभुंडाछे केमजेकामिउपरयतोसंतदयाकरे पणमानिउपरयनकरेनेमान
मांथिइर्षानेक्रोधउपजेछेमाटेमानमोटोदोषछेनेमानेकरिनेसत्संगमांथिपडिजायछेएवोकामेकरिनेनथिपडतो केम
जेआपणासत्संगमांग्रहस्थहरिभक्तघणाछे तेसत्संगमांपड्याछे माटेएमानइर्षानेक्रोधएत्रणयउपरयअमारेअतिशे
अभावरहेछे नेअमारांजेजेवचनलखेलांहशे तेमांपणएमजहशेतेविचारिनेजुवोतोजणाइआवशे माटेभगवान
नुंमाहात्म्यसमजिनेमाननेटालवुं अनेवलिश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेभगवाननोनिश्चयतेकेनेकहियेतोजेम

आसंसारमांप्रथमबालकपणामांथिमावापवर्णआश्रमनात्यजात्यपशुमनुष्यजलअग्नी पृथवीवायुआकाशइत्या
दिकजेजेपदार्थनोनिश्चयथयोछे तेशास्त्रेकरिनेथयोछेनेशास्त्रनमांभल्यांहोय तोलोकमांजेशब्दतेशास्त्रथिजप्रवर
त्याछे तेणेकरिनेतेनोनिश्चेकर्योछे तेमशास्त्रेकयांजेनिष्कामनिर्लोभनिर्माननिःस्वादनिःस्नेहइत्यादिकसंतनांलक्षण
तेनेसांभलिनेएवांलक्षणज्यांदेखाय एवाजेसंततेनेनेभगवाननेसाक्षात्संबंधहोय माटेएवासंतनावचनेकरिनेभग
वाननोनिश्चयकरवोनेतेनावचनमांद्रढविश्वासकरवोतेनेनिश्चेकहियेअनेतेपछेवडोदरावालानाथभक्तेश्रीजिमहा
राजनेप्रश्नपुछ्योजेजेनेभगवाननोद्रढनिश्चेहोय एवोजेभगवाननोभक्ततेनाजेसंबंधितेनुंकल्याणतेभक्तनासंबं
धेकरिनेछेकेनथि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोएनासंबंधिनेतथाएनापित्रिनेएनेविषेहेतहोयतो एनुंकल्याणथा
यनेहेतनहोयतोनथाय नेजोसंबंधिपणनहोयनेजोतेनेएभक्तनेविषेहेतहोयतोतेनुंपणसारुंथाय केमजेएनेमुवाटा
णुंथाय तारेतेभक्ततेनेसांभरिआवेनेतेभक्तनिवृत्तितोभगवानसाथेनिरंतरलागीछे नेतेभक्तनुंतेनेस्मरणथाय मा
टेतेनुंकल्याणथायछे अनेवलिश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेआत्मानास्वरूपनिवार्त्ताकरियेछैये तथाभगवानना
स्वरूपनिवार्त्ताकरियेछैयेतेवार्त्तायेकरिनेजेवुंएनुंसुखछे तेवुंजसुखतोआवतुंनथि अनेजेवुंएनुंयथार्थसुखछे ते
तोसमाधियेकरिनेजांण्यामांआवेछे तथादेहमुक्याकेडजांण्यामांआवेछे पणकेवलवार्त्तायेकरिनेजांण्यामांआ
वतुंनथि जेमरूपनुंसुखतेनेत्रेकरिनेभोगवायछे पछेतेसुखनेमुखेकरिनेवखांणकरेजेबहुसारुंरूपदिठुं तारेतेसुख
नोअनुभवजेवोनेत्रनेथयो तेवोमुखनेनथयोतथाश्रवणेकरिनेशब्दनेसांभल्योनासिकायेकरिनेगंधसुंघ्योत्वचा

येकरिनेस्पर्शलिधोजीह्वायेकरिनेरसचाख्यो पछेतेतेसुखनुंवचनेकरिनेवखांणकरे जेबहुसारोगंधहतोबहुसारोर सहतो बहुसारोस्पर्शहतोबहुसारोशब्दहतोएमकयुंतोखरुं पणजेविरित्येतेतेइंद्रियोनेतेतेसुखनोअनुभवथयो ते वोवचनेनथयो तेमसमाधियेकरिनेतथादेहमुकिनेजेवोभगवाननासुखनोअनुभवथायछेनेआनंदथायछे तथा आत्मानासुखनोअनुभवनेआनंदथायछे तेवोएनिकेवलवातकरेतेणेकरिनेथातोनथि अनेजोएवंनिवार्त्तासांभ लिनेतेनुंमननने निदिध्यासकरे तोएनोसाक्षात्कारथायनेसाक्षात्कारथाय तोरसमाधियेकरिनेजेवोएवंनोअनुभव नेआनंदथाय तेवोजथायमाटेएवंनिवार्त्तासांभलिनेएनुंमनननेनिदिध्यासकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २७॥

॥ २५०॥ ॥संवत १८८५ नाकार्त्तिकवदि पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादा खाचरनादरबारमांश्रीगोपिनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखार विंदनिआगल्यपरमहंस तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननि भक्तिमांथिबेप्रकारेजीवपडेछे एकतोशुष्कवेदांतनाग्रंथनेसांभलिनेबिजाआकारनेखोटाकरेतेमश्रीकृष्णादिकजे भगवाननाआकारतेनेपणखोटाकरेएशुष्कवेदांतिनेअतिअज्ञानिजांणवाअनेबिजोजेएमसमजतोहोयजेभगवा ननेभजियेतोगोलोकनेवैकुंठलोकमांस्त्रीभोगखांनपानआदिकजेपंचविषयनांसुखतेनेपांमिये पछेतेसुखनिआस क्तियेकरिनेभगवाननें पणभुलिजायनेमुलगोकुबुद्धिवालोथइनेएमसमजेजेसुखनहोय तोएधाममांराधिकाल क्ष्मीआदिकस्त्रीयुंभेलेभगवानपणरमेछे माटेएसुखपणखरुंछे पणभगवाननेपूर्णकामनेआत्मारामनसमजे अ

नेएविजेजगवाननिक्रियाउंछे तेतोपोतानाजक्तनासुखनेअर्थेछे तेसारुज्ञानवैराग्यसहितजगवाननिजक्तिकर वि अनेएजगवानकनास्वरुपनेजेणेएमजांणयुंहोय जेसर्वसुखमयमूर्त्तितोएजगवानजछे नेबिजेपंचविषयमांजेसु खतेतोएजगवाननासुखनोकिंचितलेशछे एमजगवाननेमाहात्म्यसहितजेसमज्योहोय तेकोइपदार्थमांबंधायज नहि अनेएजगवाननाधामनासुखआगल्यबिजालोकनांजेसुखतेतोनर्कजेवांछे एममोक्षधर्ममांकयुंछेआविरि त्येजगवाननाजक्तनेसमजवुं अनेएमनसमजेतोएवेयप्रकारेकरिनेजगवानमांथिपडिजायछे पछेश्रीजिमहारा जनेसुरावाचरेप्रश्नपुछ्यो जेजगवाननेतथासंतनेजेवाछे तेवानिश्चयपणेजांणीनेपणकोइनुंअंतरपाछुपडीजा यछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजेउत्तरकर्योजेएणेजगवाननोनिश्चेकर्योहता तारेजएमांकाच्यपरहिगइछे तेशुंतोकोइकनेस्वादकरिनेसारुंसारुंखावावाजोइतुंहोय नेतेनेजगवानतथासंततेखोदे तारेतेनुंअंतरपाछुंपडिजाय त थाकामनोघाटरहीगयोहोय नेतेनेखोदेतथालोजरयोहोय नेतेलोजनेमुकावेनेकहेजेआतारुंधनमालखवतरवाडी तेकोइकनेआपिदे तारेतेवचनपलनहितेणेकरिनेपाछोपडीजायतथा मानहोयनेतेमाननेसंततथाजगवानखोदने अपमानकरेतारेतेणेकरीनेपणपाछोपडिजाय एविरित्येनिश्चयहोयनेजेजपोतामांअवगुणरहिगयोहोयतेणेकरि नेपाछोपडिजायछे अनेजेणेनिश्चयकर्योहोयतेसमयमांजएअवगुणनेटालीनेकर्योहोय तोतेपाछोपडेनहिअने एअवगुणहमणांपणजेमांजेमांहशे तेजोविच्यारिनेपोतानाअंतरसांमुजुवेतोजणाइआवेजेआविरित्यनेअंगेछुंका चोछुंतेजोएममुनेपाल्यानुकेहेशेतोहुंविमुखथाइशएमयथार्थजांणे पछेब्रह्मानंदस्वामितथाशुकमुनितथासुराखा

चरणत्रणयनेश्रीजिमहाराजेपुछ्युं   जेतमेजेणेकरिनेपाछापडिजाओएवोतमारामांकियोअवगुणछे तारेएत्रणये
कयुंजेहेमहाराजमानरूपदोषछे माटेजोकोइकबरोबरियासंतअपमानकरेतोकांइकमुंझवणथाय पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेअमेपुछियेछैयेजे ॥द्युपतयएवनतेययुरंतमनंततया॥ एविरित्येमहात्म्यसहितभगवाननेजांण्याहो
यनेएवाजेभगवानतेनाजेसंततेसाथेमानइर्षाक्रोधकेमथायनेजोथायछे तोशुंजांण्यामांफेरछेकेमजेगवरनरसाहे
बनेजांण्योछेजेएसमग्रपृथ्विनापाशाहछेनेबळियोछेनेजोतेनोएकगरिबसरखोहमेळियोआव्योहोय तोतेनोहुकम
मोटोराजाहोय तेपणमानेनेतेजमकहेतमदोड्योदोराय शामाटेजेतेराजायेएमजांण्युंछेजेबळियोजेगवरनरसाहे
बतेनोएहमेळियोछे अनेजेथिजबळियातेनिआगल्यमानरहेनहि तेमजेणेभगवाननेसमग्रऐश्वर्यसम्रद्धिनाधणि
जांण्याहोय तोतेनासंतनीआगल्यमानकेमरहेपछेब्रह्मानंदस्वामियेकह्युंजेहेमहाराजतमेठीककहोछोजोएममाहा
त्म्यसहितभगवाननेजांण्याहोय तोमानईर्षाक्रोधतेसंतनीआगल्यथायजनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजुवो
नेउद्धवजिकेवामोटाहतानेकेवाडायाहता पणजोभगवाननिमोटाइनेजांणताहता तोतेभगवाननेविषेहेतवाळिजे
व्रजनिगोपियुतेनाचरणनिरजनेपांम्यासारुवनवेलिनोअवतारमाग्योतेकयुंछेजे ॥ आसामहोचरणरेणुजुषामहं
स्यां०॥ तथाब्रह्मायेपणकयुंजे॥ अहोभाग्यंमहोभाग्यंनंदगोपव्रजौकसां॥ यन्मित्रंपरमानंदंपूर्णब्रह्मसनातनं॥एवि
रित्येब्रह्मापणभगवाननुंमाहात्म्यजांणताहता तोएविरित्येबोल्यातेमाटेजोभगवाननितेसंतनिएविरित्येमोटाइजा
णतोहोयतोमानईर्षाक्रोधरहेजनहि नेतेनेआगल्यदासानुदासथइनेवरतेनेगमेतटलुंअपमानकरे तोपणतेनासंग

नेमुक्तिनेछेटेजावानेइच्छेजनहिने एममनमांथायनहिजेहवेताक्यांसुधिखमियेआपणतोआपणेघेरबेठाअथकाजभ
जनकरशुं तेमाटेएममाहात्म्यसमजेतोमानटलेएविरित्येवार्त्ताकरि अनेवलिश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे भग
ननोभक्तहोयवतेतेनेकोइककर्मयोगेकरिनेसुलियेचढाव्यांनेतसमयमां अमेपणतेनिपासेउभाहोइयेपणतेभक्तनाहृ
दयमां एमघाटनथायजेआभगवानमुनेसुलिनाकष्टथकि मुकावेतोठिकएविरित्येपोतानादेहनासुखनोसंकल्पन
थायनेजेकष्टपडेतेने भोगविलेएवोजेनिष्कामभक्ततेनिउपरत्यभगवाननिबहुप्रसन्नताथायछे अनेवलिश्रीजिमहा
राजेएमवार्त्ताकरिजे भगवानसंबंधिसुखनेकोणपांमेछे तोतेकहियेछेयेजेजेममाछलुंहोयतेनेजलछे तेजीवनरूप
छेतेजलनोयोगज्यांसुधीहोयत्यांसुधि तेजलमांमाछलुंचालेहालेक्रिडाकरेने जलनोवियोगथाय त्यारेतेनिचंचलता
टलिजायनेमरिजाय तेमजेनेपंचविषयेकरिनेजीवनपणुं ज्यांसुधिमनाणुंछेनेतेणेकरिनेसुखमान्युंछेने तेनोवियो
गथाय त्यारेमुवाजेवोथैजायछे एवोजेहोयतेभगवाननासुखनेक्यारेपणपांमेनहि अनेपंचविषयेकरिनेजेनेजीव
नपणुंटलिगयुंछे तेजभगवाननासुखनेअनुभवेछेनेभोगवेछेने एवानेजभगवाननासुखनिप्राप्तिथायछे॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥२८॥ ॥२५१॥ ॥संवत १८८५

नापोसशुदि २ बिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां मेडिनेआगल्यओटाउपरढो
लियोढलाविनेरात्रिनेसमेविराजमानहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु
तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेशुकमुनिनेप्रश्नपुछ्योजेयेसत्संगीछे तेनिअ

वस्याविसविसवरसनिछे तथावेयननिश्चेहतभक्तिवैराग्यधर्मतवरोवरथछे अनेतेमांथिएकनेतोप्रारब्धयोगेकरिने
परणीने स्त्रीमलिनेएकनेनमलिनेमांख्ययोगीरयोने एनेपणपरण्यानितोइच्छाहतिपणमलिनहि तारेएवेजणनेती
व्रवैराग्यतोप्रथमथिजनोतो माटेविषयभोगमांवेयनेतीक्ष्णवृत्तिहतितेतीक्ष्णवृत्तीओछिते एग्रहस्थथयोतेनिथाय
केमांख्ययोगीनिथायतेकहो अनेवेदतोएमकहेछे जेजेनेतिव्रवैराग्यहोयतेने ब्रह्मचर्यपणाथकिजसंन्यासकरवोने
जेनेमंदवैराग्यहोयतेनेविषयभोगनि तीक्षणतादाल्यानेअर्थेग्रहस्थाश्रमकरवोने पछेवानप्रस्थथावुंने पछेसंन्यास
करवो माटेविचारिनेउत्तरकरज्यो पछेशुकमुनियेएनोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजेएनोउत्त
रकर्योजेएग्रहस्थाश्रमीसारोने बीजोजेसांख्ययोगीतेभुंडोकेमजेएनेतीव्रवैराग्यनथी माटेएणेविषयनेतुच्छनेअस
त्यजाण्यानथीतेमकांइपोतामांआत्मनिष्ठानीपणद्रढतानथीते सारुएसत्संगथिबाहेरजायनेविषयनोजोगथायतो
बंधाइजायनेजोविषयनो योगनथायतोसत्संगनीपाछीलालचराखेनेसत्संगमांआवे अनेजग्रहस्थछे तेनेछमही
नेसंतनांदर्शनथायतोपणसमासरहेमाटेमंदवैराग्यवालानेत्यागकरवोएठिकनथित्यागतोतीव्रवैराग्यवालानेकरवो
तेठीकछे अनेमंदवैराग्यवालोत्यागकरेतोएनोत्यागदेहपरजंतनभेनहीवरसेबेवरसेदशवरसेतेनात्यागमांविघ्नजरु
रपडे तारेशुकमुनियेआशंकाकरिजेहेमहाराजएमंदवैराग्यवालोत्यागीछे तेसंतथकीभगवाननामाहात्म्यनीवात
मांभलेनेपछेपोतेमनमांविचारकरेतोशुंएनेतीव्रवैराग्यनआवे अनेप्रथमथिजतीव्रवैराग्यतोकोइकनेप्रारब्धजोगे
करिनेहशेनेबद्धुधातोएमप्रत्यक्षदेखायछे जेआनेवैराग्यनोतोनेपछेथयोतारेएनुंकेमसमजवुं पछेश्रीजिमहाराजबो

ह्याजेएनोतोएमउत्तरछे जेपोतानेविचारेतथाकोईरित्येतीव्रवैराग्यथायनही अनेजोधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तिएच्यार
गुणेकरिनेसंपन्नएवाजेमोटामाधुतेनिसाथेएनेअतिशेहेतथायजेमभगवानसाथेहेतथायछे तारेतोतेगुणेसांभ
वात्तइत्यादिकजजे क्रियानेकरेतेपोतानेजेमोटासंतसाथेहेतछे तेनिमरजिप्रमाणेजकरेपणतेनिमरजीनहोयएवी
कोईक्रियाकरेनही अनेतेसंतनीमरजीर्थीबाहेरवस्त्यामांतेनामननेविषेनिरंतरभयवरतेजेजोहुंएमनिमरजीप्रमा
णेनहि वरतुंतोएमारिसाथेहेतनहीराखेतेसारुनिरंतरतेनिमरजीप्रमाणेवरते माटेजोएवुंसंतसाथेहेतथयुहोयतोवैरा
ग्यनहोयतोपणएनोत्यागपारुपडे अनेजुवोनेआपणासत्संगमांबाईभाईपरमहंसएसर्वेनेअमारीउपरघणुंहेतछेतो
मोटरीयेत्रण्यबाईयुछेतेघरोबस्यमांजिसर्वेबाईयुंवर्त्तमानपालेछेकमजेएमनमांएमजाणेछेजेजोअमेखबडदारथै
नेवर्त्तमांननहींपालीयेतोमहाराजनुंहेतअमारीउपरथनहीरहेनेकुराजीथाशे तथापरमहंसमांपणएमछेतथाबिजा
जेसत्संगितथाब्रह्मचारितथापालाएसर्वेमांपणएमछेतथादेशदेशनाहरिभक्तबाईभाईछेतेरयाछेतेपणवर्त्तमानमां
खबडदारवरतेछे नेएमजाणेछेजेजोआपणसारिपेठेनहिवरतियेतोमहाराजकुराजिथाशेमाटेअमारेविषेहेतकरिने
बंधाणाथकासर्वेधर्ममांदृढपणेवरतेछे पणवैराग्यतोकोईकनेथोडोहशेनेकोईकनेकाजोहशेतेनोकांईमेलछेनहि अ
नेअमेपंचालामांमोरमोटाथयाहतानेतेमांथिजोकांईकथयुंहोततोजेमहमणासर्वेनिवृत्तियुंछे तेविनरहततारेतोजे
तीव्रवैराग्यवालाहोयतेधर्ममांरेहेतथातेनिसाथेजेणेपोतानाजीवनेहेतकरिनेबांधिराख्योहोयतेधर्ममांरहे तथाजे
सत्संगनोजोगराखेनेभगवाननेअंतरजांमिजांणिनेपोतपोतानानियमकत्याछे तेप्रमाणेवरतेतोधर्ममांरहे अनेए

विना बेजानुं तो कांई ठीक रहेनही माटे अमे जे प्रश्न पुछ्यो हतो तेनो आ अमे कर्‍यो एज उत्तर छे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२९॥ ॥२५२॥ ॥संवत् १८८५ना पोसशुदि १५ पुन्यमनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांनेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहराजबोल्याजेअमारा
मनमांआवेवात्तागमेछेनेत्यांमनअटकेछे तेमांएकतोजेनेएमहोयजेएकचैतन्यनातेजनोराशिछेनेतेनामध्यनेविषे
श्रीपुरुषोत्तमभगवाननीमूर्त्तिसदाविराजमानछे एवोद्रढनिश्चेहोयनेतेभगवाननीउपासनाभक्तिकरतोहोयतेवात
गमेपणकेवळचैतन्यतेजनेमांनतोहोयनेतेनिउपासनाकरतोहोयने भगवाननेसदासाकारनमांनतोहोयनेतेनिउ
पासनानकरतोहोयतोतेनगमे अनेबिजुंएमजेएवाजेभगवानतेनेअर्थेजतपनेकरतोहोयतथाजोगनेसाधतोहोय
तथापंचविषयनाअभावनेकरतोहोयतथावैराग्यवानहोयइत्यादिकजेजे साधनतेभगवाननिप्रसन्नताकेअर्थेबि
ईजापणेकरेतेगमेअनेएवानेदेखिनेअमारुंमनराजिथायछे जेएनेशापाशतोजेएआविरितेवरतेछे अनेवळिआ
पांचवार्त्तानुअमारेनित्यनिरंतरअनुसंधानरहेछे तेमांएकतोएमजेआपणेआदेहनमुकिनेजरुरमरिजवुंछे बेजोतो
विसंबनथीजणातोएतोएमजनिश्चेजणायछे जेआघडिआक्षणमांआपणेमरवुंछेनेसुखदुखराजिपोकुराजिपोम
वेक्रियामांएविरितेवरतेछे एवोवैराग्यकर्‍यो अनेबिजुंएमजेआपणेमरवुंतेमांआटलुंकामतोआपणेकरवुंछेनेआ
टलुंआकिधुंतेकरवुंछेएवुंनिरंतरअनुसंधानरहेछे अनेत्रिजुंएमजेअमारामनमांपंचविषयनीवासनाटळीगोछेकेन

थीटली अने एम जाणुं छुं जे टली तो गै छे तारे ते ते विषयनी जे क्रिया ते कर्म थाय छे तारे रखेने रखी होय एवं अतिकिंचित् श्वासनुं
निरंतर अनुसंधान रहे छे अने चोथुं एम जे मुक्तानंदस्वामि आदिक मोटा मोटा साधु तथा बिजा पण मोटा मोटा हरिभक्त
जे सर्वे छे तेने पंचविषयनी वासना टली गै छे के नहीं अने ज्यांनि वासना टली छे ने ज्यांने ज्यांनि नथी टली ते सर्वेनां श्रा
मुंजाणा करवुं एम अनुसंधान रहे छे अने पांचमुं एम जे जो कुमारगमां मनने उदासी करवा सारु तो कोटि उपाय आणं आसुरीमा
अने देहपडी जाय मां एम जाणीये छैये जे मनने उदासीन करवुं केम जे अमारे जोग करिने प्रसन्न वैराग्य आवे परम
हंसराजिकेवला भगवद्भक्ति करे छे तो एटलो कठने भगवद्भक्तिने करता देखीने मनमां बहु राजिपो थाय छे जेम ते तेम बे
पावुं छे पण आ विरित्ये भक्ति करवी एज जो ज्याने मोटा सान्त छे एम निरंतर अनुसंधान रहे छे एवि रिते श्रीजिमहाराज
पोताना अनेक विशिक्षाने अर्थे पोतानुं वरतन लेइने वार्त्ता करीने पोते तो साक्षात् पुरुषोत्तम नारायण छे ॥ ॥ इति
वचनामृतं ॥ ॥ ३० ॥ ॥ २५३ ॥ ॥ संवत् १८८५ ना महा शुदि ४ चोथने दिवस सांजने समे
श्रीजिमहाराज श्री गढडा मध्ये दादाखाचरना दरबारमां आथमणा बारना ओरडानी ओसरीये पढोपिया उपर विराज
मान हता ने माथे धोलो फेंटो बांध्यो हतो ने धोलो खेस पहेर्यो हतो तथा रालीकोरनुं विघाडु ति सोतुं धोतियुं पहेर्युं हतुं ने पोता
ना मुखारविंदनि आगल परमहंस तथा देशदेशना हरिभक्तनी सभा भराइने बेठि हति ने वाजां वगाडीने कीर्तन गान
परमहंस करता हता ते ॥ हरि मेरे हार रलकाल करी ॥ ए कीर्तन गाई रया तारे महाराज कयुं जे जमुनां के तीर ठाडो ए कीर्तन गा
वो पछे ए कीर्तन गाववा लागा तारे एवा समयमां श्रीजिमहाराज घडुवार विच्यारि रयां ने पछे बोल्या जे हवे कीर्तन रास्वो

अमेआरककवार्त्ताकरियेछेयेतछेताथोडीकपणध्याननाकरनारानेवहुठिकआवेएविछे नेएवातकोइदिवसअमेक
रीनथि पछेवलीनेअकमलनेमोचिनेविच्यारिरयाने पछेवालस्याजेकोठिकाणेवयाम्यूर्णअविनाजेवातजनोसमूह
छेनेतेजनोममृत्मुद्रजेवोजणायछे एवुंब्रह्मरूपतजोमयजेभगवानतुंधामतेनविषे जेपुरुषोत्तमभगवाननी
आकृतिरहिछे नेतेआकृतिमायिपोतेभगवानअवतारधारेछे अनेतेभगवानकेवाछे तोअक्षरआदरथकिपरछेने
सर्वेकारणनापणकारणछे नेअक्षररुपावाजेअनंतकोटिमुक्तेमणेसेव्याछेचरणकमलजेनाएवाछेअनेभगवाने
भगवानतेजपोतेदयाएकरिनेजीवुनापरमकल्याणकरवानेअर्थे हमणाप्रगटप्रमाणेथकातमारिसर्वेनिहष्टिनेवा
परसाक्षातपणेवर्त्तेछे माटेतेजधाममांरहीमृत्तिनेआप्रगटश्रीकृष्णनिमृत्तिनेमांअधिकपणेमाहस्यपणुंछेतश्रीकृष्ण
नीजेमनुष्यरूपमृत्तितेनाध्याननोकरनारजेहोयतेनिजदृष्टितेभगवाननारूपविनाबिजारूपविषयमात्रमां अतिशे
वैराग्यनेपामिनेतेभगवाननारुपमांजलुब्धथायतारेतेन तेप्रत्यक्षभगवाननीमृत्तितेधामनीमृत्तितेबेयमांसमानप
णेजणायनेतेमृत्तिनेआमृत्तिनारूपअवस्थातेयरोपरजणायतथातेमृत्तिजटलीउंचिछे तेजेटलीपुष्टछेनेपोने
वलीजआमृत्तिपणजणायछे पणतेमांनेआमांएकरामनोपणफेरनजणायअतिशे एकपणुंजणायपणविरोधयेनमां
तेआमृत्तिमांफेरजणायपणनथितेमृत्तिनेआमृत्तिएकजछे एविजेप्रत्यक्षमृत्तितेनुंध्याननोकरनारतेपोता
रतोतेमांनेएमांफेरजणायनथीनेतेजमृत्तिनेध्याननोकरतलप्रतिलोमपणेपोतानानेत्रमांजुवे तारेतेजमृत्तिप
णानीतेविमजणायनेनेत्रनीकीकीमांजवडीमृत्तिछेतेवडीजणायपछे वलीएध्याननोकरनारप्रतिलोमपणेकरीथिर

ठसुखिमांहितीकोरेध्यानेकरिनेजुवेतारेएजमूर्त्तिनेमोटेरे वेप्रकारेदेखतोतेमनदेखेनेतेजमूर्त्तिनेवहुजमोटीवहुजउं
चिवहुजजाडीनेवहुजतनपंकरएवीनेदेखे । जेममध्यांनकाळनोसूर्यहोयतारेछायापुरुषनाशरीरसरोखरयहोयनेतेज
सूर्यनेआथम्यायोमुंथाय । तारेछायामोटीसांवीथायपणपुरुषनाशरीरप्रमाणेनथीरेतीतेमतेमूर्त्तिपणपूर्वकहीतेवी
मोटीथाय । पछेएमूर्त्तिनेह्रदयनेविषेरहिजेबुद्धितबुद्धिनेविषेजुवेतथातेबुद्धिमांरयोजेपोतानोजीवतेनेविषेजुवेता
रेतेजमूर्त्तिअंगुष्टमात्रपरिमाणेजुवेअने द्विभुजजणायकेचतुर्भुजजणायपणमोरेअष्टप्रकारेदेखीतेवीनदेखाय
अनेपछेवळीएध्यानाकरतसनेप्रतिलोमपणेपोतानाजीवथिपरकोटिकोटिसूर्यचंद्रअग्निनातेजनासमूहने । विषेए
मूर्त्तिजणायछे तेजेविद्दष्टिआगळ्यजणातीहतीतविजरित्यनीजणायछे पणअगारफेरनथीजणातोमोटपणे [illegible]
एवुंजेअक्षरधामतेनेविषेजमूर्त्तिछेतजमूर्त्तिमत्यक्षछेएवेमांफेरनथोजेमधामनिमूर्त्तिगुणातीतछे तेमजमनुष्यमू
र्त्तिपणगुणातीतछे अनेपूर्वेजमूर्त्तिमांफेरपडयोतेतोगुणमयएवांजेस्थानकतेणेकरिनेपडयोतेनेत्रमांसत्वगुणनेकं
ठमांरजोगुणनेबुद्धिमांरयोजेजीवतेपणगुणमयछे एमवार्त्ताकरिने पछेवोल्याजेमोरेगाताहतातेकीर्त्तनगावोए
विरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानापुरुषोत्तमस्वरूपनानिरूपणनीवार्त्तापरोक्षपणेकरिनेकहि ॥ इतिवचनामृतं॥
॥ ३१ ॥ ॥ २५४ ॥ ॥ संवत् १८८५नामहाशुदि ५ पंचमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेवारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमां
नहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ

नेयंठिहतिनेमवैयापरमहंसबसंतनांकीर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुनेकह्युंजे
विषयाविनिवर्त्तंते० ॥ एश्लोकनोअर्थकरो तारेतेमणेरामानुजभाष्येसहितअर्थकर्यो तारपछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेएनोतोअमेएमनिश्चेकर्योजे जवानअवस्थाजेनेहोयतेने आहारक्षीणकरवोने युक्ताहारविहारपणेरहेवुंने
आहारक्षीणथाय तारेदेहनुंबलक्षीणथायने तारेजइंद्रियुंजीतायतेविनाइंद्रियोजीतायनहिने एवोथकोपोतानामन
नेभगवाननीनवप्रकारनिभक्तिनेविषेरुचिसहितराखे नेभक्तिमांप्रीतिराखेएवेप्रकारेएवरतेतोएनोसत्संगपारप
डेनेएमनहोयतोएज्यारे तारेजरुरइंद्रियुंनेवशथैनेविमुखथाय तेगोवर्धनजेवोसमाधिनिष्ठहोय तोपणएनोएनेज
यछेतोबिजानिशिवार्त्ता अनेआहारनियममांकरवोतेघणाकउपवासठामुकाकरवामांडतेणेकरिनेनथाय एमतो
काजिर्णथाय नेमुलगोआहारबधेनेउपवासनोखांगोखायतोरबमणोवालेमाटएतोधीरेधीरेआहारनेघटाडवा
मांडेतोनियममांआवे जेममेघझिणिझिणिबुंदवरसेछे पणबहुपाणिथायछेतेमधीरेधीरेआहारनेनियममांकरवो
नेएमकरे तारेइंद्रियुंनियममांआवे नेभक्तिमांप्रीतिहोयतोएपारपडेएनिश्चितवार्त्ताछे अनेवलीश्रीजिमहाराजेए
मवार्त्ताकरिजे भगवाननोजेसाचोभक्ततेनेभगवाननुंमाहात्म्यसमझ्यानिकेविरित्यछे तोजेभगवानछेतेतोजो
मबएवुंजेपोतानुंअक्षरधामतेनेविषेसदासाकारमूर्त्तिथकाविराजमानछेनेसर्वनाकारणछेसर्वनानियंताछेसर्वना
स्वतंत्रस्वामिछे अनेककोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछे नेअलौकिकदिव्यसुखमयमूर्त्तिछेनेमायानागुणथकिरहितछे
एविरित्येप्रत्यक्षभगवाननेजांणिनेतेभगवानविनाजे बिजांसर्वेमायिकपदार्थमात्रतेनेअतिशेतुछनेनाशवंतसम

ऊनेएकन्नगवाननेविषेजप्रीतिकरे नेनवप्रकारनिन्नक्तिनेकरे अनेवलीएमसमऊेजे एवाअतिशेमोटाजेन्नगवा
नतेनिमरजादानेविषेकालमायाब्रह्माशिवसूर्यचंद्रमाइत्यादिकसर्वेसमर्थछे तेपणनिरंतरवरतेछे एवुंजांणिनेतेअ
मवानेषांधिजेधर्मनीमर्यादातेनेविषेतेन्नगवाननिप्रसन्नतानेअर्थे पोतेनिरंतरवरत्वेपणतेधर्मनीमर्यादानोक्यारेखलोपन
करेअनेजकुबुद्धिवालोहोयतेकमसमऊतोएवामोटाजेन्नगवानतेतोपतितपावनछेअधमउधारणछे तेमाटेकांईक
धर्मविरुद्धअवलुंवरवाईजाशेतोतेनिशिचिंताछे न्नगवानतोसमर्थछे एविरित्यमाहात्म्यनोअर्थलईनेमुलगोपाप
करवाथकिडरेनहिएवोजहोयतेतोदुष्टछेपापिछेनेएविसमऊणव्यवालोहोयनेतेउपरअथिन्नक्तजेवोजणातोहोयतोप
णतेनेन्नक्तनजांणवोनेतेनोसंगक्यारेयनकरवो अनेन्नक्ततोप्रथमकहितेविरित्यनीसमऊणव्यवालानेजजांणवोने
तेनोजसंगकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३२॥ ॥२५५॥ ॥संवत् १८८५ नाफागणशुदि ११ ए
कादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजी नामंदिरने
विषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिन्न
क्तनिसन्नान्नराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसआगल्यएमवार्त्ताकरिजेधनदोलतस्त्रीनिपुत्रएआदिक
जेपदार्थतेणेकरिनेजेनीबुद्धिमांफेरपडेनहिनेएनेअर्थेकांईनविघ्नआवेनहि एवातोसत्संगमांथोडाकगणतिना
हरिन्नक्तहोयपणऊाजाहोयनहिएमकहिनेवलिबोल्याजेएवातोमुक्तानंदस्वामितथागोपालानंदस्वामिछेतेएमने
कोईयिजोगमेतेबोहोयनेचमत्कारदेखाडेतोपणतेनोकांईरित्यन्नारआवेजनहि अनेकवोहोयतेनेकांईनोन्नारनआ

वे तोजेएमसमजतोहोयजेआदेहथिनोखोजेआत्मातेहुंछुं नेतेहुंप्रकाशमानसत्तारूपछुंनेतेमारास्वरूपनेविषेप्रत्य
क्षभगवानअखंडविराजमानछे नेतेभगवाननाआकारविनाबिजाजेप्राकृतआकारमात्रतेअसत्यछेनेअनंतदोषे
जुक्तछे एवोवैराग्यहोयनेभगवाननुंमाहात्म्ययथार्थजांणतोहोयतेनेकोईजात्यनोबुद्धिमांभ्रमथायनहि पणएवा
नोअतिकठणछे केमजेएएवामोटाछेतोपणजोएमनेमाननोबहुजोगथायतथारूपैयानेसोनामोरनाढगलाआग
ल्यमाविनेपडवालागे तथारूपवानएविजस्त्रीयुंतेनोजोगथाय तोएत्यागिछेतोयपणएणेकरिनेएमनुंठेकांणुंरहेन
हि अनेजोएवोजोगथाय तोआजआपणात्यागिमांजेअतिउतरतोहशेतेजेवापणरहेकेनरहे एमांपणसंशयछेके
मजेएपदार्थनोतोजोगजएवोछे अआआपणसर्वेबेठाछईयेतेकेवाडायाछईयेपणजोदारुनाशिसानुंपानकरयुंहो
यतोकांईठारहेनही तेमएपदार्थनोसंगजरूरलाग्याविनारहेजनही माटेएपदार्थनोजोगजोनथावादे तोएएथिवचने
एनोजोगथया मोरएनोभयराखवेजेरखेमुनेएनोजोगथाय अनेएवात्ताशास्त्रमांप्रसिद्धछे जेएनोसंगतोएकभग
वाननेनलागेतकयुंज ॥ ऋषिंनारायणमृते० ॥ तथायेऽन्यस्वतः परिलुतादपिबिभ्यतिस्म ॥ अनेपछेश्रीजिमहारा
जएमबोल्याजेवासुदेवभगवाननाएकांतिकभक्तकेनेकहिये तोजेनेविषेस्वधर्मज्ञानवैराग्यनेमाहात्म्येजुक्तएविवा
सुदेवभगवाननीअनन्यभक्तिएटलांवानांहोयतेनेएकांतिकभक्तकहिये नेएनिगतिएमकहिछे जोएनोवासुदेवभग
वानमांप्रवेशथाय तेप्रवेशतेशुंतोतेजनामंडलनेविषे दिव्यमूर्त्तिएवाजेवासुदेवभगवानतेनेविषेएभक्तनेस्नेहहोयते
स्नेहेकरिनेवासुदेवभगवाननीमूर्त्तिनेविषेएनामननुंनिरंतरअनुसंधानरहेनेआसक्तथकावरतनेएविरित्येरयोथकोए

वासुदेवभगवाननीसेवानेविषेपणबाहेरथकीरहे जेमलक्ष्मीजीछेतेवासुदेवभगवाननाहृदयनेविषेचिन्हरूपेरहे
नाआधिक्यपणेकरिनेरयांछे नेबाहेरथकीस्त्रीरूपेकरिनेसेवामांपणरयांछे तेमएएकांतिकभक्तनोवासुदेवभगवान
नेविषेप्रवेशजाणवो अनेहमणांपणजेभक्तनेभगवाननीकथाकीर्त्तननामस्मरणइत्यादिकजेदशप्रकारनीभक्ति
थाभगवाननुंमाहात्म्यतथास्वधर्मतथावैराग्यतथाआत्मनिष्ठातथासंतनोसमागमएनुबंधांणहोय तेएवुंहोयजेते
विनाकोईरित्येचालेजनही जेमअफीणआदीकनोबंधाणहोयतनेतेविनाचालेनहि नेतेअफीणतोकडवुंझेरछेतोप
णअफीणनाबंधांणिनेअफीणविनाचालेनहि तथादारुनुबंधांणहोयतोतेदारुपणपिये तोरंगलुंबलेएवोछेतोपणते
विनाचालेनहीतेएनेघणाकरूपैयाआपेतोपणतेबंधांणथी तेवाहालानथायनेनलेकेमजेएव्यसनएनाजीवसंघाथे
जडाईगयुंछे तेमजेनेभगवद्भक्तिआदिकक्रियानुबंधांणथयुंहोयतेगमेतेवोकुसंगथायतोपणतेविनाएनेचालेजन
ही नेएविनाविजाकारज्यमांएनुंमनराजिथायनहीनेभगवद्भक्तिआदिकक्रियामांएनोजीवजडाईगयोहोय नेए
नीजएनेअतिईसकहोय एवोजेभगवाननोभक्ततेनोपणवासुदेवभगवाननेविषप्रवेशछेएमजाणवुं अनेतेभगव
द्भक्तकेवोहोयतोभगवाननीसेवाविनाचतुर्द्धामुक्तिनेपणनइछे तोविजानीशीवार्त्ताएवोहोयतेभगवाननोएकांति
कभक्तजाणवोनेएनेकोइपदार्थमांईसकनहोय अनेएवोनहोयनेक्यारेकभगवाननीभक्तिमांयसुवांणथायनेजो
कुसंगनोजोगथाय तोभक्तीनेभुलीजायनेतेचालेचढिजाय एनेतोप्राकृतदेहाभिमानीकहीये पणएभक्तखरोनही
नएनोविश्वासनही अनेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे भगवाननाभक्तनेलीधनदेहाभिमाननस्वभावएच्या

रवानांमांकाव्यपहोयनेतेभगवाननिभक्तिकरतोहोयतोपणएनिभक्तिनोविश्वासनहि एनिभक्तिमांजरुरविघ्नआ वे केमजेक्यारेकएनेस्रीधननोजोगथाय तोभक्तिनोठारहेनहि नेतेमांआसक्तथैजाय तथादेहाध्यासहोय तोज्यारे देहमांरोगादिककष्टप्रामथायतथाअन्नवस्रादिकनमले अथवाकोईककठणवर्त्तमानपालवानीआज्ञाथाय तारेप णतेनेभक्तिमांभंगथायनेविकल्पथैजायनेकांईविचारनरहे नेचालाचुंथवालागे तथाकोईकरित्यनोस्वभावहोयतेने संतटोकवामांडेनेतेस्वभावप्रमाणेवरतवानदेनेविजिरित्येवरतावे तारेपणएमुंझायनेएनेसंतनासमाजमांरेहवायन हि तारेभक्तितेक्यांथिरहे माटेजेनेदृढभक्तिइच्छवी होयतेनेएच्यारवांनांमांकाव्यपराखवीनही नेएच्यारनीकाव्यप होयतोपणसमझीनेधीरेधीरेत्यागकरवी तोवासुदेवभगवाननीनिश्चलभक्तिथाय आवार्त्तातेआमजछे पणएमां कांईसंशयनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३३॥

॥२५६॥ ॥संवत् १८८५नाचैत्रशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोताना मुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनेशुकमुनिये प्रश्नपुछ्योजेभगवानविनाबिजामायिकपदार्थमात्रनेविषेवासनानरहे नेएकभगवाननेविषेजवासनारहेतेनांवे साधनजणायछे एकतोभगवाननेविषेप्रीतिनेबिजोज्ञानेसहितवैराग्यएबेसाधनछे तेएबेसाधनतोजेनेअतिशेपणे नवरततांहोय नेभगवाननोनिश्चयनेविश्वासतोहोयएवानेपणएकभगवाननीजवासनारहेनेबिजापदार्थनीवास

नानरहेएवोत्रिजोकोईउपायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएप्रश्नखरोनेएवेसाधनेकरिनेजएकभगवाननीवास
नारहेनेबिजापदार्थनीनरहेतेखरुं अनेजोएवेसाधननहोयतोएनेभगवानविनाअन्यपदार्थनीवासनानटळे माटे
जोवतेदुःखीयोवरतेनेभगवाननोनिश्चयछे माटेमरेतारेएनुंकल्याणभगवानकरेअनेभगवानवीनाअन्यपदार्थनी
वासनाटाळ्यानांजेमएवेसाधनछे तेमत्रिजुंपणएकछेतेशुंतोजनाजेवानियमकयाछे तेमांसावधानपणेवरतेले
नियमकियातोएकतोस्वधर्मसंबंधिनियमतेकमतोजेमआत्मनिवेदिसाधुब्रह्मचारिनानियमछे तेमजआत्मनिवेदि
नहोयतोपणस्त्रीनेनजोवानोनियमराखेतथास्त्रीनीवार्त्तानसांभळवानोनियमराखेएविरित्ये पंचविषयनात्यागसं
बंधिनियमनेदृढपणेसावधानथकोपाळे तथाभगवाननेभगवाननाभक्ततेनिंदहेकरिपरिचर्याकरे तथाभगवा
ननीकथासांभळेइत्यादिकनवप्रकारनीभक्तिसंबंधिजेनियमतेनेपाळे तारेएनामनमांपणशुभसंकल्पथावाळागे
एविरित्येवेप्रकारनानियममांजेवरतेतोतेनेवैराग्यनेभगवाननेविषेप्रीतिएवेनहोयतोपणतेथाय नेअतिशेबळियो
थईजायनेएनेपदार्थमांअशुभवासनाटळिनेएकभगवाननिवासनादिवसेदिवसेवृद्धिपांमतीजायछे पछेवळिश्री
जिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजजेक्रोधछेतेशामांथिउत्पन्नथायछे तोपोतानेजेपदार्थनीकामना
होयतथाजेमांपोतेममत्वबांध्याहोयनेतेनोभंगकोईककरे तारेतेनेतेमांथिक्रोधउपजेछे नेकामनाजेईछातेनोभंग
थयातारेतेकामहतोतेक्रोधरूपेपरिणामनेपांमेछेमाटेएनोतोएवोस्वभावजथयोजेएमांक्रोधउपजे अनेएमथायतो
पणक्रोधनउपजेएमछेकेनहीतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमोटासाधुछे तेमणेभगवाननीआज्ञायेकरिनेअथवा

शास्त्रदृष्टियेकरिनेमाहात्म्यजांणीनेपोतानीइछायेकरिने अनेकजीवुंनेधर्ममर्यादामांरखाववानेभगवाननेमार्गेच
ढाववाएवोशुभसंकल्पमनमांइछ्योहोयनेतेमांप्रवरत्याहोय अनेकोईकजीवधर्ममर्यादानोभंगकरीनेअधर्ममां
प्रवरते तारेतेमोटापुरुषनेतेजीवनिउपरक्रोधउपजीआवेकेमजेपोतानोजेशुभसंकल्पतेनोतेणेभंगकर्यो माटेध
र्ममर्यादामांराखवानीशिक्षानेअर्थेतेनिउपरक्रोधकरीनेतेनेशिखांमणयनदेतोमर्यादानोभंगथातोजाय नेतेजी
वनुंसारुंनथाय माटेएविरित्येतोक्रोधथायतेठीकनेएमांकांईबाधनही केमजेएवामार्गमांजेमोटासाधुप्रवरत्यातेने
आशरीने हजारोमांणसरयांहोयतेनेकांईकरीसकरिनेकयाविनानुंकेमचालेअनेक्रोधतो तारेनथायजेजेमांथिक्रो
धथायतेनोत्यागकरिदेअनेएकाएकीवनमांफरतारहेतारेक्रोधनथायपणएमतोएमनाथिकेमकरायकेमजेएमणेतो
अनेकजीवनेवार्त्ताकरिनेभगवत्सन्मुखकरवानेतेनुंजेकल्याणथाय तेनुंजेमहाफलतेशास्त्रदृष्टियेकरिनेसमझ्युंछे
तथाएवीरित्यनीजेभगवाननीआज्ञातेनुंमाहात्म्यजांण्युंछे माटेक्रोधथायतोयपणएजेपोतानोशुभसंकल्पतेनोत्या
गकरेजनही अनेवलीजेनेकोईकमोटासाधुसंघाथेहेतथयुंहोयनेतेनेविषेपोतानाकल्याणथावारूपस्वार्थमान्योहो
यनेएमजांणतोहोयजेआसाधुथीजमारुंसारुंथाशे एवोजेहोयतेनेक्रोधनोस्वभावहोयतोपणतेमोटासाधुउपरथ
एनेकोइदिवसक्रोधनथायनेएक्रोधनेमुकीजदएमपणक्रोधजायछे अनेपदार्थनालेणदेणसारुतेतुच्छपदार्थनेअर्थे
जेसाधुसंघाथेक्रोधकरेछे तेनेतोसाधुनुंमाहात्म्यतथासाधुनोजेआविरित्यनोमार्गतेसमझांणोजनथीनेसमझांणो
होयतोतुच्छपदार्थसारुक्रोधकरेनही नेबुद्धिवानहोयसमझुहोयनेतुच्छपदार्थसारुसाधुसंघाथेक्रोधकरेतोतेनिबु

द्विराजानाकामदारनाजेवीव्यवहारिकजांणवीपणसाधुपणानिबुद्धिएनेआविजनथीएमसमझवुं ॥ ॥इति
वचनामृतम् ॥ ॥३४॥ ॥२५७॥ ॥संवत् १८८५ नाचैत्रशुदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेबिराजमानहतानेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछे
श्रीजिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजजेनाहृदयमांभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोदृढआश्रयहोय
जेआश्रयगमेतेवोआपत्कालआविपडेनेदेहनेसुखदुःखमानअपमानदेशकालनुंविशमपणुं इत्यादिकेकरिनेजाय
नहीतेकेमजणायजेएनेएवोआश्रयछेने तेनामननोअभिप्राय तथादेहनोआचारतेकेवोहोयतेकहोतारेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेजेभक्तनेएकभगवाननेविषेजमोट्यपहोयनेभगवानथिबिजुंकोईपदार्थअधिकनजांणतोहोयने भ
गवानविनाबिजासर्वैनेतुच्छजांणतोहोय तथापोतानिजेप्रकृतिहोयतेनेभगवान तथासाधुतेमरोडेनेप्रकृतिप्रमा
णेनचालवादेने प्रकृतिहोयतेथिबिजिरित्येवरतावे तारेजेमुझायनहिनेप्रकृतिमरोडेतेमांकचवाईजायनहीने पोता
निप्रकृतिगमेतेवीकठणहोयतेनेमुकीनेजेमभगवान तथासाधुतेकहेतेमजसरलपणेवरतेएविवेप्रकारेजेनिसमझ
णयहोयतेने गमेतेवोआपत्कालपडेतोपणभगवाननोआश्रयनटले तारेवलीशुकमुनियेंपुछ्युंजे मुझातोतोहोयके
मजेप्रकृतिनेमरोडेतारजीवनेमुझवणयथाय पणतेमुझवणयमांपणकांईफेरछेकेनही तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
प्रकृतिमरोडेनेमुझायतारेजेपोतानोजअवगुणले पणभगवाननोनेसाधुनोअवगुणनलेएसारोनेजपोतानोअव

गुणनलेनेभगवाननोनेसाधुनोअवगुणलेतोएनोविश्वासनहीनेएवोजेहोयतेनाआश्रयनोपणठानही तारेवलिशुक
मुनियेपुछयुंजेजनिजप्रकृतिहोयतेनेभगवान तथासाधुयेंकोईदिवसमरोडिनहोयतारेतेपोतानामनमांकेमसमजे
जमारिप्रकृतिनेमरोडशे तारेमारुठीकनहीरहेकेमजेपातजेअजमावेलवार्त्तानहोयतेनोविश्वासकेमआवे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेएतोपोतानामननाजेसंकल्पतेनिसांमीदृष्टिराखेजेमारामनमांभगवानविनाबिजापंचविषय
संबंधिआगछे तेमांशांनिवासनाबलवानछेने बलवानपणेकीयाविषयनोगनोसंकल्पथायछेएमविचारेतोजेवो
पोतेहोयतेममालमपडपणबिजिरित्येनपडनेज्यारेएविच्यारेतारेएमविचारेजे आपदार्थनोमारेबलवानपणछेनेते
मांहुंप्रवरतुंछुं नेतमांथिज्यारेमुनेसाधुमरोडशे तारेमारठीकनहीरहेएमएनेपोतानोनिश्चयथाय अनेबलवानप्र
कृतिहोयने तदपिजोएनीप्रकृतिनेभगवान तथासाधुकोईदिवसमरोडेनही तोतोएपारखपडीजायनेजोमरोडेतोतो
एनोठारहेनहीअंतेअतिमुकाईनेविमुखथईजाय अनेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरीजेसाधुनाद्रोहनुंशास्त्रमां
सर्वकरतांअधिकपापकयुंछे तेनुंशुंकारणछे तोएसाधुनाह्रदयनेविषेसाक्षात श्रीकृष्णभगवानरह्याछे माटेसाधुनो
द्रोहकरेतारेभगवाननोद्रोहथायछे केमजेतेसाधुनाद्रोहकरे तारेतेनाह्रदयमांरयाजेभगवानतेदुखायछे तारेएभग
वाननाद्रोहनुंअधिकपापछे माटेसंतनाद्रोहनुंसर्वकरतांअधिकपापकह्युंछे अनेकंसशिशुपालपूतनांएआदिकजे
दैत्यतेमणेभगवाननाद्रोहकर्योनेतेनुंपण भक्तनोपेठभगवानेकल्याणकर्युंतेनोशोअभिप्रायछेजेएदैत्येवैरबुद्धिये
करिनेपणभगवाननुंचिंतवनकर्युं तारेभगवानेएमजांण्युंजेवैरबुद्धियेकरिनेपणएदैत्येमारुंचिंतवनकर्युंनेमारासं

सं धनंपांम्यामाटेमोरेपोतानुंकल्याणकरवुं एविरित्येएनेविषेभगवाननीद्यानुं अधिकपणुंजाणवुं अनेबीजीएकजोवे
वुंजेएवैरबुद्धियेकरिनेआशरयातेनुं पणभगवानेकल्याणकर्युंतोजेभक्तभक्तियेंकरिने एनोआशरोलेशेतेनोभगवा
ननेभक्तिपेकरिनेराजिकरशेतेनुंभगवानकेमकल्याणनहीकरेकरशेजएविरित्ये भगवाननीद्यानुंअधिकपणुं
णाविवेकमनुष्यनेभगवाननीभक्तिमांप्रवरतावबाएवोअभिप्रायशास्त्रनाकरनारानोछे पणएमनथिजेदैत्यनिपेठेभ
गवाननुंअणगमतुंकरवुं माटेभगवाननीउपरवैरभावराखिनेजेभगवाननोद्रोहकरेनेअणगमतुंकरेतेनेतोदैत्यज
जांणवानेएपक्षतोदैत्यनोछे अनेजेमभगवाननुंगमतुंहोयतेप्रमाणेजवरतवुंने भक्तिकरविनेभगवानननेभगवान
नाभक्तनेराजिकरवाएवोभगवाननाभक्तनोपक्षछे पछेशुकमुनियेंश्रीजिमहाराजनेपुछ्युंजेहेमहाराजजेसाधुना
हृदयमांभगवानरत्याहोयनेतेनाद्रोहथिभगवाननोद्रोहथायनेतेनिसेवाकरिये तोभगवाननिसेवाथायतेसाधुनां
लक्षणशांछेतेकहो तारेश्रीजिमहाराजथोडीकवारविच्यारीनेकृपाकरीनेबोल्याजेप्रथमतोमोटुंलक्षणएछे जेभग
वाननेक्यारेयपणनिराकारनसमझेसदायदिव्यसाकारमूर्त्तिसमझेअनेगमेएटलांपुराणउपनिषद्वेदइत्यादिकग्रंथ
नुंश्रवणथायनेतेमांनिराकारपणाजेवुंसांभल्यामांआवेतोपण एमजाणेजेकांतोआपणनेएशास्त्रनोअर्थसमझ्या
नथीनेकांतोएमांकेमकयुंहशेपणभगवानतोसदासाकारजछेअनेजोसाकारनसमझेतोतेनिउपासनाखंडनथा
यनेसाकारनहोयतेनेविषेआकाशनीपेठेकर्त्तापणुंनकेवायतथाएकदेशनेविषे रेहेवापणुंनकेवायमाटेभगवानतो
सदासाकारजछे नेअनेकब्रह्मांडनीउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्ताछे नेसदापोतानाअक्षरधामनेविषेविराजमानछेने

राजाधिराजछे नेतेजआप्रत्यक्षछेएविरित्येजेआसमळएयतेकोईरित्येकोईकालेडगीनजायसदाएमजसमजेएक
तोएलक्षणहोय १ तथाएभगवाननिजेएकांतिकभक्तितनेपोतेकरवोहोयने एभगवाननुजेनामस्मरणनेकथाकी
र्तनादिकनेकोईकरतुंहोयतेनेदेखीनेमनमांबहुराजिथाय २ तथाएभगवाननाभक्तमांरहेतुंहोयतेमांकोईस्वभाव
आडोआवेनहीनेतेस्वभावनेमुकेपणभगवद्भक्तनासंगनो त्यागनकरेनेतपोतानास्वभावनेसाधुरवोदेतोसाधुनोअ
भावनलेनेपोतानास्वभावनोअवगुणलेतोरहेपणकपवाईने भक्तनासमुहमांथिछेटोरेहवानोकोईदिवसमनथाय
पणतकरेएमनेएमभक्तनासमुहमांपड्योरहेएवोहोय ३ तथासारुंवस्त्रसारुंभोजनसारुंजलतथाजेजेकोईसारुंप
दार्थपोतानेप्राप्तथायतोमनएमघाटकरे जेआपदार्थहुंभगवाननाभक्तनेआपुंतोठिकनेतेपदार्थतेनेआपेनेराजिथा
यएवोहोय ४ तथाभक्तनासमूहमांरहेतोहोय नेतेनिकारतुंएमनथायजेआतोकरवायवरसनेगोरयोपणएनाअंत
रनोतोकांईताग आव्योनहीनेआतकोणजाणेकेवोयहशेएनुंतोकांईकलातुंनथी एवोनहोयनेजेवोएमांहियाहेरहोय
तेनेसर्वेजांणे जेआतोआवोछेएवोजेसरलस्वभाववालोहोय ५ अनेशांतस्वभाववालोहोयतोपणकुसंगिनिसोबत्व
तगामेनेतेथायनेतपोजायएविरित्येविमुखनासंगनिस्वाभाविकअकलविवरलतोहोय ६ आवेछोलक्षणेजुक्तजेसाधु
होयतेनाहृदयमांसाक्षातभगवानविराजमानछेएमजांणवुं अनेएवासाधुनोद्रोहकरेतोआभावनोद्रोहकरयाबरो
बरथायपापलागे अनेएवासाधुनिसेवाकरेतोभगवाननिसेवाकरयातुल्यफलथायछे॥ ॥ इतिवचनामृतं॥
॥ २९॥ ॥२५८॥ ॥ संवत् १८८५ नावैशाखशुदि १ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमाहाराजश्री

गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेचढिने श्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतानेतेवाडिनेमध्येजेओटोतेउपरथ
बिराजमानथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसतथाहरिभक्तप्रत्येप्रश्नकर्योजेआजीवनेकल्याणनुं
असाधारणसाधनशुंछे जेजेनेविषेप्रवरततोएनुंनिश्चेकल्याणथायनेतेमांबिजांकोईविघ्नप्रतिबंधकरेनहिंतेकहो
तथाएवाकल्याणनासाधनमांमोटुंविघ्नशुंछे जेजेणेकरिनेतेमांथिनिश्चेपडिजायतेपणकहो पछेसर्वेयेपोतानिबुद्धि
प्रमाणेउत्तरकर्यांपणएप्रश्ननुंसमाधाननथयुं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकल्याणनुंअसाधारणसाधनतोएछेजे
पुरुषोत्तमभगवाननेब्रह्मज्योतिनासमूहनेविषेअनादिसाकार मूर्त्तिसमजवानेतेनाजसर्वेअवतारछे एमसमजीने
प्रत्यक्षभगवाननोजेतेभावेकरिनेआश्रयकरवोनेधर्मेसहितते भगवाननीभक्तिकरवीनेतवीभक्तियेंजुक्तजेसा
धुतेनोसंगकरवोएकल्याणनुंअसाधारणसाधनछे अनेएमांबिजांकोईविघ्नप्रतिबंधकरतांनथी अनेएसाधननेवि
षेमोटुंविघ्नएछेजे शुष्कवेदांतिनोसंगकरवोने जोएनोसंगकरेतोतेनेशुंविघ्नथायतोतेनोसंगकरनारो जेपुरुषतेने
तेनेविषेहेतथायनेजेहेतथायतेगुणेकरिनेथायछे जेमकोईकेकालमांअन्नआमीनेजिवाड्योहोयतेनिउपरयेहेतथा
यएविरित्येजेजेणेगुणकर्योहोयतेनिउपरयेहेतथाय तमतेशुष्कवेदांतितेएनेएमगुणदेखाडेजेआत्माछे तेनेजन्मम
रणनथीनेतेनिराकारछे नेगमेएटलुंपापकरेतोपणतेनेदोषनलागेएवोएनेगुणबतावीनेभगवाननीमूर्त्तिनाआकारनुं
खंडनकरीनांखेतारेएनेएमोटुंविघ्नथयुंकेमजेभगवाननी मूर्त्तिमांथिपडीगयो माटेएशुष्कवेदांतिनोसंगक्यारेयनक

रवोनेएशुष्कवेदांतितोमहाअज्ञानिछे नेभगवाननाभक्तिमार्गमांएवुंमोटुंकोईविघ्ननथी एटलीवार्त्ताकरिनेश्रीजि
महाराजपछादादाखाचरनादरबारमां पधार्यानेउगमणाबारनाओरडानिओसरियेंढोलियाउपरथवेसिनेएमवा
र्त्ताकरीजेअमेसर्वशास्त्रनेसांभलीनेएसिद्धांतकर्योछे अनेअमेआपृथवीमांसर्वेठेकाणेफर्यानेतेनेविषेघणाकसि
द्धदीठाछे एमकहीनेगोपालदासजिआदिकसाधुनिवार्त्ताकरीदेखाडीने पछेएमबोल्याजेहुंतोएमजांणुछुंजेभग
गवाननीमूर्त्तिनिजेउपासनानेध्यानतेविनाजे आत्मानेदेखवोनेब्रह्मनेदेखवोतेतोथायजनहीनेउपासनायेकरिनेज
आत्मादेखायब्रह्मदेखायपणतेविनातोदेखायजनही नेउपासनाविनाआत्माब्रह्मनेदेखवानेइछवुंतेकेमछे तोजेम
आकाशनेजीभेकरिनेसोबरससुधीचाटीयेतोपण क्यारेयखाटोखारोस्वादआवेजनही तमभगवामनीमूर्त्तिनीउ
पासनाविनाआत्माब्रह्मदेखायजनही तेगमेएटलुंजतनकरेतोपणनदेखायअनेमिथ्यजएवाजेसांख्यनेयोगतेणेकरी
नेजेआत्मानुंदर्शनशास्त्रमांकयुंछे तेभलेकर्युंछे पणअमेएवोकोईदीठोनथीनेअनुभवमांपणएवातसत्तीआव
तीनथीमाटेएवातखोटीछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३८॥ ॥२५८॥ ॥संवत् १८८५ नावैशाखशु
दि ५ थिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारनाओरडानि
ओसरियेपलंगउपरविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगलपरमहंसत
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वेसाधुतथासर्वेहरिभक्तप्रत्येएमवार्त्ताकरिजे
जेनेभगवाननास्वरूपनुंयथार्थज्ञानएकवारथयुंहोयनेपछेतेनेदेशकालक्रियासंगविशमर्थजायतोपणतेज्ञाननोवे

शजायनहि त्यांद्रष्टांतछेजेमकोइकमोटोराजाहोय अथवामोटोलखेशरीसाहुकारहोय नेतेनेप्रारब्धानुसारेतेअधि
कारछुटिगयो नेदारिद्रपणुंआवीगयुंतेणेकरिनेपडधानखावामले अथवाडोडीनीभाजिमलेतथाकोठांबोरांबाफे
लीपीपरयोइत्यादिकजेवुंतेवुंखावामले तारेतेनेखायपणमोरेजपोतेभारेभारेमेवाखाधाहोयतथाभारेमुलवाखोची
जुंकोइनेनमलेएविमगावीनखाधीहोय तसवेंसांभरिआवेनेमनमांएमघाटकरेजेएविएविभारेचीजुंनेहुंमोरेखाता
नेहवेहुंआवुं जेवुंतेवुंआन्नखाउछुंएविरित्येज्यारेज्यारेखाय तारेतेसांभरिआवेनेजप्रथमथिजजेवुंतेवुंअन्नखाता
होयनेतेनेदारिद्रपणुंवधुआवे तारेपणतेजखायतारेतेनेशुंसांभरेतेमजेणेभगवाननास्वरूपनुंसुख तथाभगवान
नाभजननुंसुखपोतानामनमांएकवारयथार्थपणेजांण्युंछेनेतेनेपछेसमागमनोजोगनरह्यो नेबाहेरनिकलीगयो
तोपणतेसुखनेसंभारतोथकोजसुखदुःखनेप्रारब्धानुसारेभोगवेपणतेसुखनेभुलिनजाय अनेजेणेभगवाननुंसु
खजांण्युंनथी नेतेनोअनुभवथयोनथी तेतेशुंसंभारे एतोपशुजेवोछे हवेतेभगवाननुजेस्वरूपतेनुंज्ञानकहीयेछैये
जेभगवाननोजेआकारछे तेवोआकारविजादेवमनुष्यादिकजेप्रकृतिमांथिआकारथयाछे तेकोइनोनथीनेभग
वानविनाबिजासर्वनेकालभक्षणकरिजायछेनेभगवाननास्वरूपमांकालनुसामर्थ्यपणुनथिचालतुंएवाभगवान
छे नेभगवानजेवातोएकभगवानजछे पणबिजोकोइनथि अनेभगवाननासाधर्म्यपणानेपांम्या एवाजेभगवा
ननाधामसमांभक्तछे तेनोआकारपणभगवानजेवोछे तोपणतेपुरुषछेनेभगवानपुरुषोत्तमछे नेतेसर्वेमांश्रेष्ठछेने
एमनेउपास्यछे नेसर्वेनास्वामिछेनेएभगवाननामहिमानोकोइपारपांमतानथीएवादिव्यमूर्त्तिजेभगवानतेनिर्गुण

छेनेध्येयछेनेएनुजेध्यानकरेछे तेनिर्गुणथैजायछेएवुंभगवाननुस्वरूपछे अनेएभगवानछेतेपोतानाधामरूपएक
देशनेविषेरह्याथकाजअन्वयपणे अनेकब्रह्मांडनेविषेरह्याजेसर्वेजीवनासमूहतेमनेविषेतेमनाथयायोग्यकर्मफल
प्रदातापणेअंतर्यामिरूपेकरिनेरह्याछेअनेसर्वजीवनाजीवनछेनेएवीनाएजीवकांइकरवानेनेभोगववानेसमर्थन
थीथातो अनेएजेभगवानतेसिद्धेश्वरछे जेमकोइकसिद्धिवालोपुरुषहोयतेअहियांबेठोथकोब्रह्मानालोकमांपदार्थ
होय तेनेआहाथेकरिनेग्रहणकरिलेतेमभगवानएकदेशमांरह्याथकाजपोतानियोगकलानासामर्थ्येकरिने सर्वक्रि
यानेकरेछे अनेजेमअग्निजेतेकाष्टनेविषेनेपाषाणनेविषेरह्योछे तेअग्निनुस्वरूपविजिरित्यनुछे नेकाष्ठपाषाणनुस्व
रूपविजिरित्यनुछे तेमभगवानसर्वजीवनेविषेरयाछे तेभगवाननुंस्वरूपविजिरित्यनुंछे नेतजीवनुंस्वरूपविजीरि
त्यनुंछे अनेएविरित्यनाअनंतऐश्वर्येजुक्तएवाजेएभगवानतेजपोतेजीवुंनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथायछे तेभ
गवाननास्वरूपनुज्ञानजेनेआविरित्येथयुंहोय नेतेभगवाननीभक्तिकरीहोयनेतेज्ञानभक्तिनासुखनोपोतानाजीव
मांअनुभवएकवारयथार्थथयोहोयतोतेनीविस्मृतिक्यारेयथायनहि नेगमेतेवुंसुखदुःखपडेतोपणतेनेविषेतेभग
वाननास्वरूपनासुखनोजेअनुभवतेविसरिजायनहि जेमतेराजानेप्रथमनुंजेपोतानुसुखतेदरिद्रपणामांपणविसर
तुंनथीतेम अनेआवार्त्ताशासारुकरीयेछैयेतोआवासत्संगनोजोगहमणांतोछे पणकदाचितदेशकालप्रारब्धनावि
षमपणाथकीएवोजोगनरहे तारेजोआविवार्त्तासमझीराखिहोयतोतेनाजीवनुंकल्याणथायनेएनेएवोदृढनिश्चेहो
यतोएनेक्यारेयएमनसमझाय जेमारुंक्यारेयअकल्याणथाशे अनेआवोजोगरहेवोतोबहुदुर्लभछे नेआविरित्ये

देहवरतवुंतपणदुर्लभछे केमजेकोईकदिवसबाहेरनीकळीजवाय तारेआमदेहनवरतायतोपणआवावार्त्तासमकिरा
खीहोयतोएनाजीवनुंबहुसारुथाय माटेआवार्त्ताकरिछे ॥इतिवचनामृतं॥

॥३७॥ ॥२६०॥ ॥संवत् १८८५नावैशाखशुदी

१४चौदशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजिनामंदि
रनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेनवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाह
रिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअमेसांख्यादिकशास्त्रनाविचारकरिनेएमनिश्चेकर्योछे
छे जेमायानाकार्यमांथिउत्पन्नथयाजेआकारमात्रतेसर्वेमिथ्याछे केमजेएसर्वेआकारकालेकरिनेनाशपांमे
छे अनेभगवानना‍अक्षरधामनेविषेजेभगवाननोआकारछे तथातेभगवाननापार्षदजेमुक्ततेमनाजेआकारछे
तेसर्वेसत्यछेनेदिव्यछेनेअतिशेप्रकाशेजुक्तछे अनेतेभगवाननोनेतेमुक्तनोजेआकारतेपुरुषनाजेवोद्विभुजछेने
सच्चिदानंदरूपछे अनेतेअक्षरधामनेविषेरह्याजेएभगवानतेजेतेतमुक्तपुरुषतेमणेदिव्यएवाजेनानाप्रकारनाउप
चारतेणेकरिनेसेव्याथकानेतेमुक्तपुरुषनेपरमआनंदनेउपजावताथकासदाविराजमानछे अनेएवासर्वोपरिजेपु
रुषोत्तमभगवानतेजदयायेकरिनेजीवुंनाकल्याणने अर्थेआपृथ्वीनेविषेप्रगटथयाथकासर्वजनननानयनगोचर
वर्त्तेछेनेतमाराइष्टदेवछेनेतमारिसेवानेअंगीकारकरेछे नेएवाजेएप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवानतेनास्वरूपमांनेअक्ष
रधामनेविषेरह्याजेभगवानतेनास्वरूपमांकांईपणभेदनथीएबेएकजछे अनेएवाजेआप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवा

नतेअक्षरादिकसर्वनानियंताछे नेईश्वरनापणईश्वरछेनेसर्वकारणनापणकारणछे नेसर्वोपरिवरतेछेनेसर्वअव
तारनाअवतारीछेनेतमारेसर्वनेएकांतिकभावेकरिनेउपासनाकरवायोग्यछे अनेआभगवाननाजेपूर्वेघणाक
अवतारथयाछे तेपणनमस्कारकरवायोग्यछेनेपूजवायोग्यछे अनेवळिश्रीजीमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेएकद्रव्या
दिकनोलोभतथास्त्रीनेविषेबेठाउठ्यानीवासनातथारसनेविषेजीव्हानी आसक्तितथादेहाभिमानतथाकुसंगीमांहे
तरहिजाय तथासंबंधिमांहेतहोयएच्छोवांनांजनहोयतेनेकोइदिवसजीवतेनेमरिनेपणसुखतोक्यारेयथायजनहि
माटेजेनेसुखइच्छवुंहोयतेनेएवास्वभावहोय तोटालवानेनिवृत्तिपरथावुंनेबरोबरीयानीसोबत्यनराखवीनेदेहाभि
मानेरहितनेवैराग्येजुक्तनेभगवाननुंअल्पवचनहोयतेमांफेरपडे तोतेमहतवचनमांफेरपड्योहोयतेममांनताहोय
एवाजेभगवद्भक्तमोटासाधुतेसंघाथपोतानाजीवनेजडोदवोनेतेनावचनमांमनक्रमवच्चनेवरतवुं नेविषयनासंबं
धथीतोछेटेजरेहेवुंपणएनोसंबंधपोतानानियमनोत्यागकरीनेथावादेवोनही नेजोविषयनोसंबंधकरवामांडतोए
नोठारेहेजनहीएसिद्धांतवार्त्ताछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥३८॥ ॥२६१॥
॥संवत् १८८६ नाआषढवदि १० दशमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्त
मणेबारयाओरडानिओसरियेंविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपर
महंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिआगळ्य
वार्त्ताकरिजेभगवाननीमायातेकेईछेतोदेहनेविषेअहंबुद्धिनेदेहसंबंधिपदार्थनेविषे ममत्वबुद्धिएजमायाछे तेएमा

यानेटालवीनेयमायानेजेणेटालीतेमायानेतस्यो केवायनेएमायानेटालीनेभगवानमांप्रीतिकरवीएटलुंसर्वशास्त्रनुं
सिद्धांतछेतेनेआजसमजोकेघणेदिवसेकरिनेसमजोअनेहनुमाननारदप्रह्लादएजेमोटामोटाभगवाननाभक्तेतेम
णेपणभगवानपासेएमजमाग्युंछे जेअहंममत्वरूपमायाथकीरक्षाकरज्योनेतमारेविषेप्रीतिथाज्यो नेएमायानेत
स्याहोयनेतमारेविषेप्रीतिवालाहोय एवाजेसाधुतेनोसंगथाज्यो नेएसाधुनेविषेहेतनेममत्वथाज्यो माटेआपणेप
णएमकरवुंनेएममागवुं नेएनोश्रवणमनननिदिध्यासकरवो अनेभगवाननोजेभक्तहोयतेनेआत्मनिष्ठातुंबलत
थाभगवाननामाहात्म्यनुंबलएबेबलजोईयेतेआत्मनिष्ठातेशुंतोपोतानाआत्मानेदेहथिपृथकजांणवो अनेसाधुने
लारेहेताहोईयेतेमांपरस्परकोईकनिमित्तेबोलाचालिथाय तथाकोईकजात्यनोअहंममत्वथाय तथामानक्रोधस्वा
दलोभकाममत्सरईर्षाएआदिकअवगुणनिप्रवृत्तिथाय तारेजोआत्मापोतानेनजांणताहोईयेतोसाधुनोअवगुण
आवेतेमांथिएनुंबहुभुंडुंथाय माटेपोतानेदेहथिपृथकआत्मजांणवोनेतेआत्माछे तेब्राह्मणनथीक्षत्रिनथिकणबी
नथीकोईनोदीकरोनथिकोईनोबापनथीएनिकोईजात्यनथीनात्यनथीएवोछे अनेएआत्मातोसूर्यतथाअग्निजेवोते
जस्वीछेनेजांणपणेजुक्तछेनेतेअग्निनीज्वालातथासूर्यनाकिरणतेतोजडछे केमजेतेनेआंगलीअडाडीयेंतोखसेनही
नेकीडीहोयनेतेनेआंगलीअडाडीयेतोखसीनेअवलीचालेमाटेआत्मातेजांणपणेजुक्तछे नेएनेसूर्यअग्निजेवोकहिये
छैयेतेतोएनोआकारएवोतेजस्वीछेतेमाटेकहीयेछैयेअनेएआत्माअनेकयोनिनेपांम्योछेअनेएमकेवायछेजेजेटलुं
समुद्रनुंपाणिछे तेटलुंएजीवपोतानीमातानुंदुधधाव्योछे अनेत्यांत्यांअनेकप्रकारमरांणोछे तोपणमर्योनथिजेवो

छेतेवोनेतेवोजछे नेएअज्ञानअवस्थामांपोतानेदेहरूपेमांनतोहतो तारेपणनमस्योतोहवेआपणेएनुंज्ञानथयुंतारे
तोएकेममरशे एवोजेआत्मातेनेपोतानुस्वरूपमांनवुं अनेभगवाननुंमाहात्म्यकेमजांणवुंतोभगवानछेतेअनेकब्र
ह्मांडनाराजाधिराजछेअनेजेब्रह्मांडनाएराजाछे तेब्रह्मांडनिपणगणतीनथीतेकह्युंछेजे ॥द्युपतयएवनतेययुरंतम
नंततया०॥ अनेतेएकएकब्रह्मांडमांब्रह्माविष्णुशिवहोय तथासातद्वीपसातसमुद्रमेरुलोकालोकआदिपर्वततेणेजु
क्तपृथवीनिरचनाहोय तथाचौदलोकनिरचनाहोयतथाअष्टआवरणनीरचनाहोयइत्यादिकसामग्रीयेसोतांजेअने
कब्रह्मांडतेनाराजाभगवानछे नेजेमआपृथवीनोचक्रवर्त्तीराजाहोयनेतेराजानांजेगांमडांतेतोगणायएवांहोयतो
पणतेनीकेटलीमोट्यपजांणयामांआवेछेनेभगवाननेतोएवाब्रह्मांडनीपणगणतोनथी माटेभगवाननीतोबहुजमो
टयपछे अनेतेब्रह्मांडुनेविषेआजीवछे तेभगवाननीआगल्यशालेखामांछेकांईनथीअतितुछछे अनेतेभगवानेएब्र
ह्मांडुनेविषेपंचविषयसंबंधिसुखजीवुंनेआप्युंछे तेसुखकेवुंछेतोएसुखनेसारुकेटलाकपोतानांमाथांकपावेछेएवुंम
हादुर्लभजेवुंजणायछेतारेपोतानिमूर्त्तिमांतथापोतानाधाममांजेसुखछेतेतोबहुभारेछेअनेप्राकृतविषयसुखछेते
तोअन्यपदार्थनेआशरीनेरह्युंछे तथापृथकपृथकछे अनेजेभगवानछेतेतोसर्वेसुखमात्रनाराशिछे नेएभगवान
संबंधिजेसुखछेतेअविनाशिछेनेमहाअलोकीकछे अनेजेमकोईकभारेधनाढ्यग्रगृहस्थहोयतेपोतानाघरमां अने
कप्रकारनांभोजनजमतोहोयने तेजमीनेउछिष्टकांईकघटकुंरोटलोवधेतेकुतरानेनांखे तारेतेअतिशेतुछकेवायने
पोतेजमतोहोयतेमहासुखमयकेवायतेमभगवाने ब्रह्मांडुनेविषेअनेकजीवुंनेपंचविषयसंबंधिसुखआप्युंछे तेतो

कुलरानेनांख्योजेम्रटकुंरोटलोतेनी पेठेअतितुच्छछेनेपोतानेविषेजेसुखछेतेतोमहामोटुंछे अनेवळीसुषुप्तिअवस्था
नेविषेएजीवनेभगवानमोटुंसुखपमाडेछेतेगमेतेवीवेदनाथैहोयनेसुषुप्तिमांजायतारेसुखीयोथईजायछेअनेवळी
एभगवाननाचरणकमळनीरजनेब्रह्माशिवलक्ष्मीजिराधाजीनारदशुकसनकादिकनवयोगेश्वरएवाएवामोटाछेते
पणपोतानामस्तकउपरच्चढावेछेनेमाननेमुकीनेएभगवाननिनिरंतरभक्तिकर्याकरेछे अनेवळीएभगवानेजगत
मांविचित्रसृष्टिकेविकरिछेनेतेमांकेवुंडापणकर्युंछे जेजुवोनेमांणसमांथिमांणसथायछेपशुमांथिपशुथायछेका
डमांथिझाडथायछेकीडामांथिकीडोथायछे नेमांणसनाअंगमांथिकोईकअंगनोभंगथैगयोहोयनेगमेतेवोडायो
होयतोपणतेअंगनेतेवुंनेतेवुंकरवानेसमर्थकोईरित्येनजथायइत्यादिकअनेककळाभगवानमांरहिछे एविरित्येभग
वाननुंमाहात्म्यजांणीने तथाभगवाननेसुखमयमूर्त्तिजांणीने बिजासर्वपदार्थमांवैराग्यथायछेने एकभगवानमां
जप्रीतिथायछेअनेएविरित्येप्रथकर्युंजपोतानाजीवात्मानुंज्ञान तथाभगवाननामाहात्म्यनुंज्ञानएवुंजेनेसिद्धथयां
होयनेतेजोगमेतेवापंचविषयसंबंधिसुखमांकदाचितबंधाईगयोहोयतोपणतेमांबंधाईरहेनहीतेनेतोढीनेनीकळीज
रहेछे अनेजेविषयनासुखनोत्यागकरिने वरततोहोयनेतेनबंधायएमांतशुंकवुं माटेएवेप्रकारनाज्ञाननेसांभळीने
एनोपोतानामनमां वेगळागाडीदेवोजेमकोईकशुरवीरनेआकरोमांणसहोयनेतेनोकोईकप्रतिपक्षीहोयतेणेतेनोबा
पमारीनांख्योहोयतोतेनीतेनेबहुदाझथायनेतेदाझ्यथाथातीहोयनेवळीतेनोदीकरोमारीनांखेनेवळीभाईनेमारीनां
खेनेवळीबायडीनेलेईजायनेवळीमानेलेईने मुसलमाननेआपनेवळीगामगरासझुटीले एविरित्येजेमजेमएनोपरा

भवकरेतेमतेमएने बहुमनमांदाझ्यथायनेजाग्रतस्वप्नमांसर्वकाले एनेएवातनोजआलोचरहेतेमजेने आवेवात
नोनिरंतरआलोचरहे तारेएनेएज्ञानसिद्धथाय अनेएनेगमेतेवोआपत्कालपडेतोतेनेविषेएनिसहायकरे अनेजेमवि
शल्यकरणीऔषधीलावीने हनुमानजीयेरामचंद्रनेपीवाडी तारेजेदेहमांशल्यलागांहतां तेसर्वेएनिमेलेदेहथिबाहेर
नीकलीगयांतेमजेने आवेवातमनमांलागीगईहोयतेनेइंद्रियोनेविषयभोगनीइच्छारहिछे एशल्यछेतेसर्वेनीकली
जायकेताविषयभोगमांथिएनिइंद्रियोनिवृत्तिनिकलिनेएकभगवानमांवलगे अनेसत्संगिपणएनेजकहीयेकेमजे
सत्यरूपएवोजे पोतानोआत्मातथासत्यरूपएवाजेभगवानतेनोजेने आविरित्येसंगथयोतेनेसत्संगिकहीये अने
आवेप्रकारेजेवार्त्ताछे तेनेदैवीजीवसांभलेतारेतेनाहृदयमांलागीने रगरगमांप्रवरतीजायनेजेआसुरीजीवहोयने
तेसांभलेतारेतेनेतोकांनथिबाहेरजनीकलीजायपणहृदयमांउतरेनहीजेमस्वांनहोयनेतेखीरखायतेतेनापेटमांरहेज
नहीवमनथैजायनेखीरजेवुं काईभोजनसरसनकेवायतोपणतेस्वांननापेटमांरहिने रगरगमांप्रवरतेनहीनेतेखीरने
मांणसखायतारेतेनेपेटमांरहेने रगरगमांप्रवरनेतेबहुसुखथायतेमस्वांनजेवोजेआसुरीजीवतेनाहृदयमांतोआ
वातपेसेजनहीनेमांणसजेवोजेदैवी जीवतेनाहृदयमांउत्तरेनेरगरगमांव्यापीजाय अनेवलीजेभगवानछेतेजेवा
तोएएकजछेने भगवाननेभजिभजिनेघणाकभगवननासाधर्म्यपणानेपांम्याछे तोपणतेभगवानजेवातोथाता
जनथीनेजोएभगवानजेवाजथायतोतोभगवानघणाकथाय तारेतोजगतनीस्थितितेएकजात्यनिजनरहेकेमजे
एकभगवानकहेशेहुंजगतनिउत्पत्तिकरिशने बिजोकहेशेहुंजगतनोप्रलयकरिश अनेवलीएकभगवानकहेशेहुंवर

सातकरीशनेबिजोकेहेशेहुंनहीकरुनेएककेहेशेहुंमांणसनाधर्मपशुमांकरीशने बिजोकेहेशेहुंपशुनाधर्ममांणसमां
करीशएविरित्येस्थितिनरहे अनेआतोजुवोनेजगतमांकविरित्येवरावस्यअदलप्रमाणे सर्वक्रियानिप्रवृत्तिथायछे
पणतस्रआरपणफरपडतोनथिमाटसर्वक्रियानाप्रवरतावनारानेसर्वनास्वामिएकजभगवानछेतथाभगवानसंघा
थेबिजानेदावबंधायएमपणजणातुंनथी माटेभगवानतेएकजछे पणबिजोएजेवोथातोनथी अनेआसर्वेबातकरि
तेथोडीकछे पणएमांसर्वेवातआविगई अनेआवातनुंजेरहस्यछेतजेडायोहोयतेनेसमझायपणबिजाने समझाय
नही अनेआटलीवातसमझीने जेणेदृढकरीतेनेसर्वेवातसंपूर्णथई एनेकांईकरवुंबाकीनरह्युं अनेआविरित्येजेअ
मेवातकरितेनेसांभलिनेनेतेवातनिजेभगवाननाभक्तने द्रढताहोयतेनोसंगराखवोतोएनेआवार्त्तानिदिवसेदिवसे
दृढताथातिजाय अनेआवातअमेकरियेछेयेतेकांईबुद्धिनिकल्पनायेनथीकरता तथासिद्धाईजणाववासारुनथिक
रताआतोअमारिअजमावेलवातछे नेजमअमेवरतीयेछेयेतमवातकरियेछेयेकमजेअमारेस्त्रीधनादिकपदार्थनो
आरेजोगछेतथापंचविषयनोआरेजोगछे तथासुरतअमदावादवडोदरेवरताल्येजाईयेछेये तारेहजारोमांणस
भेगांथायछेनेतेमांनेछे तथावाजतेगाजतेअतिसन्मानकरिनेपधारवेछे तथात्यांत्यांआरेआरेजायगाओजायामां
आवेछे तथाआरेवस्त्रवाहनादिकनोजोगथायछेएसर्वेछे तथापिपोतानाआत्मासांमीद्रष्टिकरियेछेयेतथाभगवा
ननामाहात्म्यसांमिद्रष्टिकरियेछेये तारेएसर्वेनुंअतितुछपणुंथैजायछे नेएमांकोईठेकाणेबंधाईजवातुंनथी नेपूर्वदे
हनिजेमविस्मृतिछेतेमएसर्वेनिविस्मृतिथैजायछे माटेएवेवातअमारेसिद्धथइछे तेसारुएमअमारेवरतायछे अने

बिजोपणजोएबेवातनेसिद्धकरे तोतेनेकदाचितएवोकांईकजोगथईजायतोपणएनेएमवरताय माटेआवातअव
श्यसमजवानिछे एविरित्येश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेबिजानेसमजाववासारुपोतानुंवरतनलेईनेवार्त्ताकरि नेपो
तेतोसाक्षातश्रीपुरुषोत्तमनारायणछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३९ ॥ ॥२६२॥

एविरित्येआजेसर्वेश्रीजिमहाराजनांवचनामृततेमुक्तानंदस्वामीतथागोपालानंदस्वामीतथा नित्यानंदस्वामीतथा
शुकमुनिएच्यारसाधुयेंभेलेथईने जेमसांभल्युंछेनेजेमपोतानिबुद्धिछेतेप्रमांणेलख्यांछे ॥ अनेश्रीजिमहाराज
जेतेदिवसदिवसप्रत्येआविआविरित्यनिअनेकप्रकारनिवार्त्ताने करताथकानेपोतानाभक्तजमनेआनंदउपजाव
ताथकाश्रीगढडानेविषेविराजताहवा ॥ श्लोकाः ॥ ॥ मुक्तानंदश्चगोपालानंदोमुनिरुदारधीः ॥ नित्यानंदश्शुकानं
दौचत्वारोमुनयस्तुये ॥ १ ॥ एतैःसंगत्यलिखितानीत्थंधर्मजनेर्हरेः ॥ वचोमृतानिसर्वाणियथामतियथाश्रुतम् ॥ २ ॥
तत्रादौदुर्गनगरेस्वामिनोक्तानितेनतु ॥ अष्टसप्ततिसंख्यानितानिसंतीष्टदानिहि ॥ ३ ॥ प्रोक्तानिचततस्तेनसारंगपुरसं
ज्ञके ॥ ग्रामेऽष्टादशसंख्यानितानीष्टानिभवंतिहि ॥ ४ ॥ तेनोक्तानिततस्तानिग्रामेकारीयनाभिधे ॥ संतिद्वादशसंख्या
निसर्वसौख्यकराणिहि ॥ ५ ॥ लोहाभिधेततोग्रामेतानिप्रोक्तानितेनच ॥ संत्यष्टादशसंख्यानिचकल्याणप्रदानि
हि ॥ ६ ॥ ग्रामेपंचालसंज्ञेऽथतेनतान्युदितानिवै ॥ संत्येकांतिकभक्तानांप्रेष्ठानिसप्तसंख्यया ॥ ७ ॥ पुनर्दुर्गपुरेतेन
स्वामिनाकथितान्यथ ॥ संतितानिसप्तषष्टिसंख्यातानिहितत्त्वतः ॥ ८ ॥ ततोवृत्तालयपुरेतेनधर्मसुतेनच ॥ तानि
विंशतिसंख्यानिकथितानिभवंतिहि ॥ ९ ॥ ततःश्रीनगरेतानिप्रोक्तानित्रीणितेनच ॥ श्रीभक्तिधर्मपुत्रेणसंतिभ

क्तप्रियाणिहि ॥ १० ॥ कथितानिपुनस्तेनस्वामिनादुर्गपत्तने ॥ तानिसंत्येकोनचत्वारिंशत्संख्यानितत्त्वतः ॥ ११ ॥
एवंहितानिसर्वाणिमितानिद्विरसाक्षिभिः ॥ संतिसंलिखितानिश्रीमहाराजनिदेशतः ॥ १२ ॥ इमानियेपठिष्यंतिश्रो
ष्यंतिचादराज्जनाः ॥ भविष्यतिहरौतेषांभक्तिरैकांतिकीध्रुवम् ॥ १३ ॥ आप्याययन्निजजनान्स्वकीयवचनामृतैः ॥
जयतिश्रीहरिःस्वामीश्रीमद्दुर्गपुरेप्रभुः ॥ १४ ॥ स्वधर्मस्यचजीवात्मज्ञानस्यविरतेस्तथा ॥ माहात्म्येनसहस्वीयज्ञा
नभक्त्योर्यथार्थतः ॥ १५ ॥ लक्षणानिस्वभक्तेभ्योयउवाचदयानिधिः ॥ नानाविधैःप्रसंगैस्तंनमामोभक्तिनंदन
म् ॥ १६ ॥ निजैर्वचोमृतैर्लोकेऽतर्पयद्योनिजाश्रितान् ॥ प्रीतोनःसर्वदासोऽस्तुश्रीहरिर्धर्मनंदनः ॥ १७ ॥ तद्वचोमृ
तपातारोयेस्युस्तत्पदसंश्रयाः ॥ सत्संगिनःप्रसन्नास्तेभवंत्वस्मासुसर्वदा ॥ १८ ॥ ॥ इति
श्रीभक्तिधर्मात्मजश्रीसहजानंदस्वामिवचनामृतानिसंपूर्णानि ॥ ॥ श्रीभक्तिधर्मात्मजायसहजानंदस्वा
मिनेनमोनमः ॥ ॥ शुभंभवतुलेखकपाठकयोः ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ ५ ॥ ॥

॥ इति श्रीहरिवचनामृतानिसंपूर्णानि ॥